

BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM GRAECORUM
ET ROMANORUM
TEUBNERIANA

THEODORETI
GRAEC. AFFECT. CUR.

EDIDIT

L. RAEDER

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

20465

Theodoretus

**St. Procopius
College Library**

LISLE, ILL.

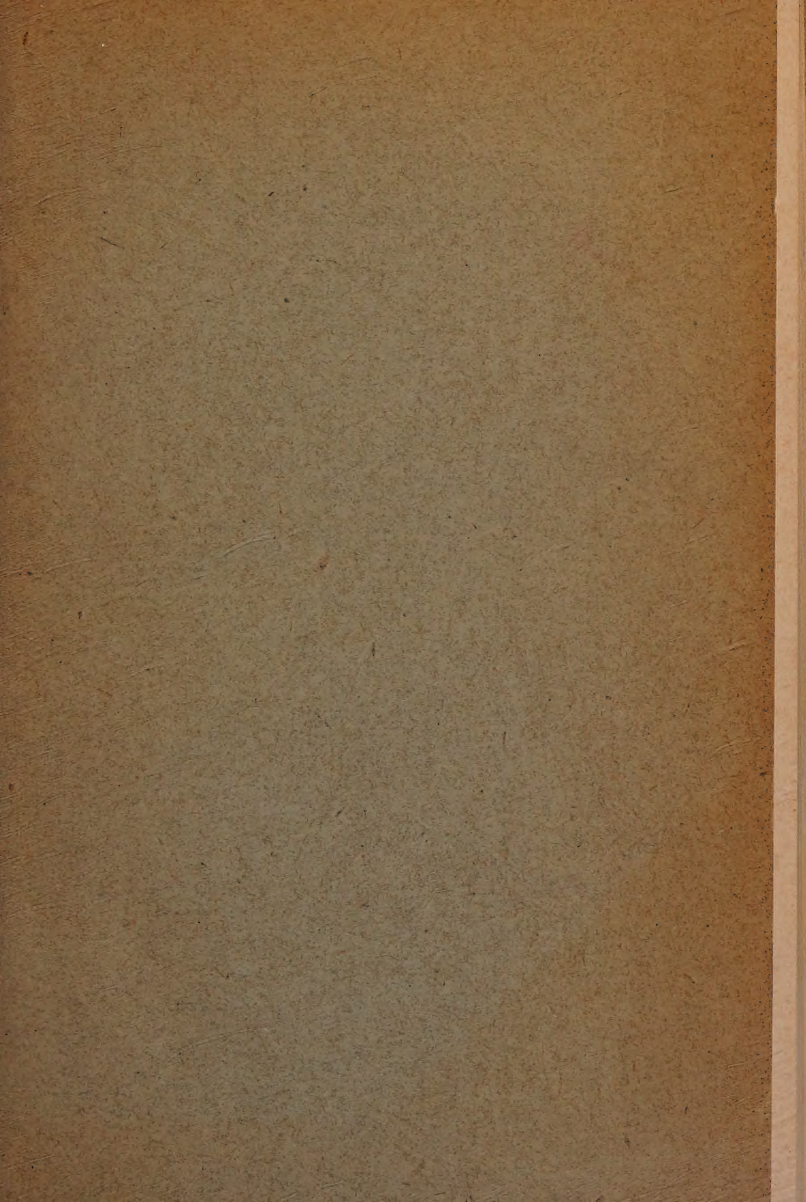

Borrowers are responsible for all
books taken out on their cards.

Books may be kept for two weeks
and renewed once for the same
period, except fiction, 7-day, and
reserved books.

A fine of one cent per day will be
charged on each book which is not
returned according to the above
rule.

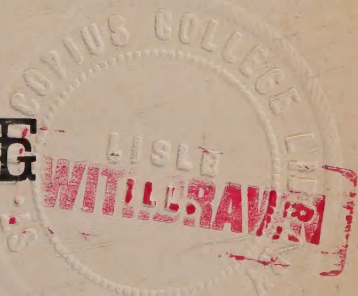

THEODORETI
GRAECARUM AFFECTIONUM
CURATIO

AD CODICES OPTIMOS
DENUO COLLATOS RECENSUIT

IOANNES RAEDER

MCMIV
LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

881

T5g.r

PRAEFATIO.

De textus recensendi ratione cum antea¹⁾ pluribus verbis disputaverim, hic brevius agi potest. Hi sunt codices, quibus in hac editione conficienda usus sum:

1) Vaticanus 2249 (olim Columnensis 88), membran., saec. X. — Signavi littera K.

2) Bodleianus Auct. E. II. 14 (misc. 42), membran., saec. XI. Deest in hoc codice exitus operis ab XI 37 (p. 283, 21 meae editionis), et lacunam quoque praebet a VI 16 (p. 154, 17) usque ad VI 32 (p. 160, 2). — Signavi littera B.

3) Laurentianus X 18, membran., saec. XI. Desunt ex initio folia aliquot, quae textum continuerunt usque ad I 3 (p. 5, 16); supplevit manus recentior, cuius rationem non habui. Cum vero foliorum, quae restant, primum foede vitiatum sit, ante I 20 (p. 10, 6) codicem conferre non potui, si paucos locos excipias, ubi litteras dispicere mihi licuerat. Multas praebet correctiones manus secundae. — Signavi littera L.

4) Marcianus 559, membran., saec. XII. In hoc codice duae lacunae maiores inveniuntur, a VII 38 (p. 191, 3) ad VIII 69 (p. 218, 27) et a X 24 (p. 249, 19) ad XI 16 (p. 276, 16). — Signavi littera M.

5) Bodleianus Canonicianus 27, chartae., saec. XVI. Hunc codicem, qui cum M satis bene congruit, iis tantum locis adhibui, ubi defecerat ille. — Signavi littera D.

1) In dissertatione, quae inscribitur *De Theodoreti Graecarum affectionum curatione* (Hauniae 1900), et in *Museo Rheno* n. s. LVII p. 449 sqq. (1902).

6) Scorialensis X. II. 15 (372 Miller), membran., saec. XI. — Signavi littera S.

7) Parisinus Coislinianus 250, membran., saec. XI. Desinit hic codex in XII 92 (p. 322, 10) et lacunam quoque praebet a XII 51 (p. 312, 21) usque ad XII 61 (p. 314, 21). — Signavi littera C.

8) Vaticanus 626, bombyc., scriptus anno 1307, ut e subscriptione patet. Deest liber XII, et lacuna est a II 95 (p. 62, 2) usque ad III 37 (p. 78, 10); supplevit lacunam manus recentior, cuius rationem non habui. Hoc quoque praecipui habet hic codex, ut unicuique libro praemissum sit argumentum e praefatione Theodoreti desumptum; quod in apparatu indicare supersedi. — Signavi littera V.

In omnibus fere codicibus correctiones inveniuntur manus secundae; illis vero locis, ubi correctiones apparent, numero superaddito (K^1 , K^2) indicavi, utri manui scriptura a me allata deberetur. Varias autem scripturas a prima manu in margine vel inter lineas additas (quae plurimae inveniuntur in M) litteris additis $\gamma\rho$. significavi. Vitia iam a prima manu correcta neglexi. Discrepantias codicum ad spiritum aut accentum pertinentes iis tantum locis annotavi, ubi sensus eo mutatus erat; ubi vero ex uno codice scriptura aliqua afferenda erat, etiam spiritus accentusque accurate exprimere studui. Iota, quod hodie subscribimus, in K codice plerumque appictum, in ceteris omissum esse moneo; ego discrepantias non annotavi. Neglexi etiam discrepantias, quae pertinent ad elisiones et ad scripturas compendiosas et ad ν , quod dicitur *ἐφελληνιστικόν*. Ne illud quidem annotavi, utrum in codicibus *γίνομαι* an *γίννομαι*, *ξύν* an *σύν* traditum esset. In talibus ita fluctuant codices, ut nullam ego rationem invenire potuerim. Iis codicum testimoniis, quae mihi praevalere videbantur, obtemperans, ipsi Theodoro formas *γίνομαι* et *ξύν* semper tribui, inter verba e Scriptura sacra et quibusdam aliis scriptoribus ab eo allata *σύν* scripsi; et in apparatu quoque critico, si talia verba afferenda erant, brevitatis causa easdem formas dedi, quas

in textu posueram. Denique inter verba Theodoreti semper posui $\tau\tau$ litteras, in locis tamen Scripturae sacrae $\sigma\sigma$; ita enim codices plerumque, sed ne hic quidem discrepantias annotavi.

Sufficiunt sine dubio codices supra enumerati ad verba Theodoreti restituenda.¹⁾ Sed inter se haud leviter discrepant. Praeferendi sunt codices KBL, qui multis locis consentiunt, ita tamen, ut magis congruant BL. Ab his codicibus maxime distat C, qui non solum scribendi erroribus satis multis, sed etiam interpolationibus gravissimis laborat. Cum hoc in priore operis parte consentit plerumque V, qui tamen in libris posterioribus (usque ab octavo) cum KBL magis consentit. Codices autem MS minus constanter se gerunt. Interpolationes plurimas (in tertio maxime libro) cum C communes habet M, sed nihilo minus cum KBL saepe consentit; illis interpola-

1) De codicibus recentioribus conferas dissertationem meam supra laudatam. Sed haud inutile erit omnes in unum locum componere. Cum codicibus BL coniungendi sunt Vaticanus Ottobonianus 38, Vaticanus 625, Vaticanus Palatinus 417, Monacensis 203, Scorialensis Σ . II. 9 (85 Miller), Vindobonensis suppl. 17 (24 Kollar), fortasse etiam Laurentianus VII 2 et Bononiensis bibliothecae communalis A. I. 12. Cum codicibus MD coniungendi sunt Taurinensis B. VI. 23 (263 Pasini), qui sine dubio ex illo descriptus est, Laurentianus X 17, Parisinus 1052. Cum codice S coniungendi sunt Laurentianus XI 3, Vaticanus Palatinus 214, Genuensis bibliothecae missionis urbanae 21 (31. 5. 3), Parisinus 851, Ambrosianus P. 30 sup., Monacensis 53, Vaticanus Urbinas 117 (hic lacunam praebet a I 71 ad VI 37); aliquantum distant ab eo Monacensis 487 et Vindobonensis theol. 212. Cum V denique codice coniungendus est Ambrosianus C. 230 inf. Primum solum librum continet Bodleianus Canonicianus 3, sextum Mutinensis 20 (III. A. 6), initium operis usque ad IV 44 Parisinus 572, usque ad I 65 Scorialensis Σ . III. 17, usque ad I 27 Vaticanus 1949. Fragmenta minora vel excerpta continent hi codices: Vaticanus 1898, Bodleianus misc. 134, Bodleianus Clarkianus 11 (vid. Crameri Anecd. Oxon. IV p. 250sq.), Parisinus 572, Vindobonensis philos. 42, Laurentianus VI 12, Scorialensis Φ . III. 11, Palatinus Heidelbergensis 129 (vid. Plotin. ed. Creuzer I p. XCII), Athous 4508.

tionibus vacat S, qui in libris posterioribus non solum interpolationes, sed etiam scribendi errores multos communes habet cum C. Denique cum C plerumque consentiunt L² et Myq.

Ratio codicum talis est, ut codices meliores non semper sequi liceat; praebent enim vitia nonnulla, quae deteriorum codicum ope corrigi possunt. Hic tamen caute agendum est, ne pro genuina scriptura interpolatio irrepāt, et si ullo modo fieri potest, codices KBL sequendi sunt; ubi vero hi inter se dissentiunt, illa scriptura praefenda est, quam confirmant deteriores. Sed multis locis aliud subsidium adhiberi potest. Nam ubi verba scriptoris alicuius vetustioris affert Theodoretus, quaerendum etiam est, quinam Theodoreti codices cum illis codicibus consentiant, quibus illius scriptoris verba nobis asservata sunt. Quod consentiunt plerumque KBL, documento est, hos codices integritate praevalere; locis tamen haud paucis e comparatione editionis scriptoris vetustioris vitio inquinati esse intelleguntur. At si discrepantiae maiores sunt, quam ut mero scribendi errore ortae esse possint, verendum est, ne codices deteriores codice aliquo scriptoris illius veteris adhibito interpolati sint. Earum certe scripturarum, quas litteris Myq. signavi, multae a scriptoribus a Theodoro exscriptis sumptae sunt; quod etiam de aliis nonnullis suspicari licet. Ego ita egi, ut, ubi scripturam eandem Theodoro tribueram, quam apud illum scriptorem legimus, nihil plerumque in apparatu critico annotaverim, ubi vero deteriorum codicum testimonium, quamquam ab illo confirmabatur, respueram, illius nomen in apparatu critico addiderim. Eodem modo egi in variis scripturis ex iis scriptoribus afferendis, qui ipsi Theodoretum exscripserunt. Est enim, ubi horum testimonia cum codicibus deterioribus consentiant, ita ut Theodoreti verba jam temporibus satis antiquis vitiis et interpolationibus inquinata esse existimanda sint.

Ut omnes variae scripturae e scriptoribus a Theodoro exscriptis et e testimoniis desumptae afferrentur, fieri

non potuit; ita graves discrepantiae inveniuntur, ac praeterea eorum scriptorum, de quibus hic agitur, editiones fide dignae nondum prodierunt.¹⁾ Itaque qui omnes discrepantias perspicere desiderant, ipsi Theodoreti ceterorumque scriptorum libros comparent.

De auctoribus Theodoreti optime egit Carolus Roos in dissertatione, quae inscribitur *De Theodoro Clementis et Eusebii compilatore* (Halis Saxonum 1883). Is rationibus, quibus contra dici non potest, maximas operis sui partes ac praecipue omnia fere, quae ex antiquis scriptoribus Graecis afferuntur, a Clemente et Eusebio Theodoretum sumpsisse demonstravit. Qua autem negligentia illos exscripserit, idem exemplis allatis ostendit; plura vero illius negligentiae exempla ipse attuli in dissertatione supra laudata. Videlicet in exscribendo saepius ita egit Theodoretus, ut Clementis aut Eusebii verborum sensum penitus turbaret. Obici sane poterit, culpam esse librariorum, sed cum sciri non possit, an ante Theodoreti aetatem illi librarii egerint — nam in ipsius Theodoreti verbis nihil tale librariorum ausi sunt —, verba Theodoreti Clemente aut Eusebio adhibito iis tantum locis emendare licere apparet, ubi lenissima mutatione verba sensu plane carentia sanari possint.

Exscripsit praeterea Theodoretus Aëtium doxographum, quod certis rationibus demonstravit Hermannus Diels in *Doxographorum Graecorum* editione (vid. imprimis p. 45sq.); ego, qua ratione exscripserit, investigare studui in dissertatione mea p. 78sq. Neque tamen omnia, quae ex antiquis litteris Graecis Theodoretus affert, talibus auctoribus deberi demonstrari possunt; immo ipse litteris Graecis alienus fuisse credi non potest (vid. diss.

1) Eusebii Praeparationis editione Giffordiana uti non potui. Georgii Monachi Chronici editionis a Carolo de Boor confectae vol. I cum in lucem emissum est, dimidia fere pars huius libri typis descripta erat; nonnulla tamen inde sumere mihi licuit, sed eam descriptionem capitum ac librorum secutus sum, quae in editione Migniana invenitur.

mea p. 93sq.). In hac editione auctores Theodoretī, quotquot investigare potueram, infra ipsius verba indicavi. Quantum aliis debeat ille, facile inde apparet, neque tamen affirmare licet, eos locos scriptorum antiquorum, qui e nullo auctorum illorum sumpti esse indicentur, ipsum Theodoretum apud scriptores antiquos invenisse; fieri enim potest, ut eos quoque ab aliquo scriptore ecclesiastico sumpserit, qui nobis ignotus est. Litteris additis *cf.* significare volui, minus certum mihi videri, ex illo loco Theodoretum sua sumpsisse; litteris autem *Diss.* ad dissertationis meae (*De Theodoretī Graecarum affectionum curatione*) locos aliquos lectores relegavi, ubi de ea ratione, qua in auctoribus exscribendis Theodoretus usus est, pluribus verbis disputavi. Quas editiones in paginis fragmentisque numerandis secutus sim, in indicibus reperietur¹); hoc tantum moneo, in locis e Scriptura sacra afferendis editiones Graecas a Tischendorfio confectas me secutum esse, illarum autem numeros ab iis, qui in recentioribus interpretationibus reperiuntur, nonnumquam dissentire. Pauca sunt etiam, quae antea omissa vel minus accurate indicata in indicibus supplevi vel tacite correxi.

Addidi etiam testimonia eorum scriptorum, qui Theodoretī verba excerpserunt. Hic vero venia mihi est petenda; neque enim ullo modo contendere ausim, omnia testimonia, quae afferenda essent, re vera me attulisse. Dedi, quaecumque inveneram, sed multa etiam e Byzantinorum latebris erui posse veri simile est. Spero tamen haud inutilia fore, quae attulerim.

Qui Theodoretī Curationi ante me operam navaverunt, hi fere sunt. Graeca editione nondum prolata, Latine interpretatus est atque edidit Zenobius Acciaolus (Parisii 1519). Dein Fulvius Ursinus magnam curam impendit, cum e codicibus suaque conjectura varias scriptu-

1) In philosophorum placitis afferendis, ubi Aëtium secutus erat Theodoretus, ipsorum philosophorum locos vel fragmenta non addidi.

ras proderet; reperiuntur annotationes eius in codice Vaticano Ottoboniano 38¹⁾, unde translatae sunt in Vaticanum 1173 et a Garnerio editae in Theodoreti *Auctario* (Parisiis 1684). Graece primus edidit Fridericus Sylburg (Heidelbergiae 1592), et post eum Jacobus Sirmondus (Parisiis 1642), J. L. Schulze (Halis 1772), Th. Gaisford (Oxonii 1839), cuius editionem in Patrologiae vol. 83 expressit Migne.

Restat, ut iis viris doctis, qui mihi hanc editionem paranti consilio atque opera opitulati sunt, breviter gratias agam. Inter eos primus nominandus est Antonius Elter Bonnensis, qui mihi ante hos undecim annos auctor fuit, ut Theodoretum operam darem, postea autem annotationes haud paucas ad Theodoretum pertinentes benignissime mecum communicavit. Gratias ago etiam M. Cl. Gertzio et J. L. Heibergio Hauniensibus, praeceptoribus meis amicissimis, qui, cum dissertatio mea de Theodoretum conscripta publice defendenda esset, adversariorum partes ita egerunt, ut multa inde Theodoretum mihique utilia fluxerint, quae mihi postea permiserunt ut in rem meam converterem.

1) Vid. diss. mea p. 17sqq.

Scr. Hauniae mense Maio.

Joannes Raeder.

Conspectus codicum.

K = Vaticanus 2249.

B = Bodleianus Auct. E. II. 14 (misc. 42).

L = Laurentianus X 18.

M = Marcianus 559.

D = Bodleianus Canonicianus 27.

S = Scorialensis X. II. 15.

C = Parisinus Coislinianus 250.

V = Vaticanus 626.

ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΠΑΘΗΜΑΤΩΝ.

ΠΡΟΘΕΩΡΙΑ.

Πολλάκις μοι τῶν τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας ἐξηρτη- p. 1 Sylb.
5 μένων ξυντετυχηκότες τινὲς τὴν τε πίστιν ἐκωμῶδησαν τὴν
ἡμετέραν, οὐδὲν ἄλλο λέγοντες ἡμᾶς τοῖς τὰ θεῖα παρ'
ἡμῶν παιδευομένοις ἢ τὸ πιστεύειν παρεγγυᾶν, καὶ τῆς
τῶν ἀποστόλων κατηγοροῦν ἀπαιδευσίας, βαρβάρους ἀπο-
καλοῦντες, τὸ γλαφυρὸν τῆς εὐεπείας οὐκ ἔχοντας· καὶ τὸ
10 γεραίρειν δὲ τοὺς μάρτυρας καταγέλαστον ἔφασκον, καὶ λίαν
ἀνόητον τὸ πειρᾶσθαι τοὺς ζῶντας παρὰ τῶν τεθνεώτων
ὠφέλειαν πορίζεσθαι· προσετίθεσαν δὲ καὶ ἕτερα ἅττα παρα-
πλήσια τούτοις, ἃ διδάξει τὸ ξύγγραμμα. ἐγὼ δὲ πρὸς μὲν 2
ἐκείνους ἅπερ ἐχρῆν διεξῆλθον, τὰ κατηγορήματα διαλύων·
15 ἀνόσιον δὲ ᾠήθην καὶ δυσσεβὲς παριδεῖν τοὺς ἀπλοῖς ἡθεσι
κεχρημένους ὑπ' ἐκείνων ἀπατωμένους καὶ μὴ ξυγγράψαι
καὶ διελέγξαι τῶν κατηγορημάτων τὸ μάταιον. καὶ διεῖλον 3
μὲν εἰς δυοκαίδεκα διαλέξεις τὴν πραγματείαν, τὸν ἀνειμένον
δὲ χαρακτῆρα τοῖς λόγοις ἐντέθεικα· τῇ διδασκαλίᾳ γὰρ εἶναι
20 τοῦτον ὑπέληφα πρόσφορον, ἄλλως τε καὶ ταῖς Πλάτωνος

APPARATUS. 1 Θεοδωρίτου MV S e corr.: τοῦ μακαρίου Θεοδω-
ρήτου B: add. ἐπισκόπου κύρου BMC | 2 ἑλληνικῶν παθημάτων
θεραπευτική B: θεραπευτικὴ ἑλληνικῶν παθημάτων SC | 3 ἡ προ-
θεωρία B: ὑπόθεσις S: om. MCV | 5 τε om. CV | 6 ἡμᾶς om. V:
ἡμῖν M | 7 πιστεύειν: τῆς πίστεως S | καὶ om. CV et 8 κατηγοροῦν-
τες CV et καὶ βαρβάρους CV | 9 εὐεπείας K | ἔχοντες B | 10 λίαν
om. B | 14 ἅπεν (εν in ras.) M | 16 ὑπ' ἐκείνων ἀπατωμένους
om. S | 17—18 διείλομεν B | 18 λέξεις C | 19 ἐπιτέθεικα V

καὶ τῶν ἄλλων φιλοσόφων χρῶμενον μαρτυρίαις ἔδει καὶ τοὺς λόγους μὴ παντάπασιν ἀπάδοντας ξυναρμόσαι, ἀλλ' ἔχοντάς τινα πρὸς ἐκείνας ἐμφέρειαν.

4 Ἡ δὲ πρώτη διᾶλεξις τὴν ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἀπαιδευσίας ἀπολογία ποιεῖται, ἐκ τῶν 5 Ἑλληνικῶν φιλοσόφων τὰς ἀποδείξεις προσφέρουσα.

5 Ἡ δὲ δευτέρα τῶν παρ' Ἑλλήσιν ὀνομαστοτάτων σοφῶν καὶ τῶν μετ' ἐκείνους φιλοσόφων ἐπικληθέντων τὰς περὶ τῆς τῶν ὅλων ἀρχῆς ἀπαριθμεῖται δόξας· καὶ Μωϋσοῦ τοῦ πάντων ἐκείνων πρεσβυτάτου τὴν ἀληθῆ θεολογίαν ἐκ παραλλή- 10
p. 2 λου τιθεῖσα, τὴν μὲν ἐκείνων διελέγχει ψευδολογίαν, τῆς δὲ τούτου διδασκαλίας ἀστράπτουσιν δείκνυσι τὴν ἀλήθειαν.

6 Ἡ δὲ τρίτη διδάσκει, τίνα μὲν περὶ τῶν δευτέρων παρ' Ἑλλήσι καλουμένων θεῶν παρ' ἐκείνοις μεμυθολόγηται, τίνα δὲ περὶ τῶν ἀσωμάτων, κτιστῶν δὲ φύσεων ἡμᾶς ἢ θεία 15 διδάσκει γραφή, ὥστε πάλιν τῇ παρεξετάσει καὶ τῶν παρ' ἡμῖν θρησκευομένων δειχθῆναι τὸ ἀξιέπαινον καὶ τῶν μυσαρῶν ἐκείνων μύθων τὸ δυσειδὲς καὶ δυσῶδες διελεγχθῆναι.

7 Ἡ δὲ τετάρτη περὶ τῆς ὕλης καὶ τοῦ κόσμου τὴν ὑπόθεσιν ἔχει καὶ δείκνυσι τὴν ἡμετέραν κοσμογένειαν πολλῷ 20 τῆς Πλάτωνος καὶ τῶν ἄλλων πρεπωδεστέραν.

8 Περὶ δὲ τῆς τοῦ ἀνθρώπου φύσεως ἡ πέμπτη δέ- δεκται τὸν ἀγῶνα, καὶ τὰς Ἑλληνικὰς δόξας καὶ τὰς Χριστι- 25 ανικὰς ἐπιδεικνύσα καὶ ὅσον φωτὸς καὶ σκότους διδάσκουσα τὸ διάφορον.

9 Τὴν ἕκτην δὲ τάξιν ὁ περὶ τῆς προνοίας ἔλαχε λόγος. ἔδει γὰρ τοῖς περὶ Θεοῦ καὶ τοῖς ὑπὸ Θεοῦ γεγεννημένοις τοῦτον ἀκολουθῆσαι τὸν λόγον, διελέγχοντα Διαγόρου μὲν τὸ ἄθεον, Ἐπικούρου δὲ τὸ βλάσφημον, τῆς Ἀριστοτέλους

1 χρῶμενος V | καὶ om. V | 2 τοὺς ἰδίους λόγους S: τοὺς οἰκίους λόγους V | 3 τινὰς K: τι B | ἐκείνους V | 4 καὶ ἡ μὲν πρώτη MSVCγρ. | 6 φιλοσοφιῶν K | προσφέρουσα MCV | 7 σοφῶν om. BMCV | 9 ἀπαρχῆς M | μωϋσέος MV: μωϋσέως C | 10 ἐκείνου V | 11 ἐλέγχει B | 13 διδασκαλία MC, corr. Mγρ. | 15 καὶ κτιστῶν δὲ V | 16 ἡμῶν KS | 20 κοσμογένειαν in κοσμογενίαν corr. S: κοσμογένειαν K: κοσμογονίαν Mγρ. | 22 τοῦ om. CV | 23 ἑλληνικὰς et χριστιανικὰς commutaverunt MCV | 24 οἶον KS | 27 θεοῦ posterius om. B | 28 μὲν διαγόρου μὲν K

δὲ προνοίας τὸ σμικρολόγον, ἐπαινοῦντα δὲ Πλάτωνος καὶ Πλωτίνου καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι τούτων εἰσὶν ὁμογνώμονες, τὰ περὶ τῆς προνοίας διδάγματα· καὶ φυσικοῖς δὲ λογισμοῖς ἐπιδεικνύσι ταύτην ἐν τῇ κτίσει θεωρουμένην καὶ ἐν ἐκάστῳ
5 τῶν θεόθεν γινομένων προφαινομένην.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ τῶν θυσιῶν ἔδει δεῖξαι τὸ περιττόν, ἡ 10 ἐβδόμη διάλεξις τοῦτον περιέχει τὸν λόγον, φιλοσόφοις μὲν λόγοις τῶν θυσιῶν τῶν Ἑλληνικῶν κατηγοροῦσα, προφητι-κοῖς δὲ τὸ νηπιῶδες τῆς Ἰουδαίων νομοθεσίας ἐπιδεικνύσα.

10 Τὴν δὲ κατὰ τῶν τοὺς νικηφόρους μάρτυρας γεραιρόν-των κατηγορίαν, καὶ μέντοι καὶ τὴν ἀπολογίαν, ἡ ὀγδόη περιέχει, ταῖς τῶν φιλοσόφων καὶ ξυγγραφέων, καὶ μέντοι καὶ ποιητῶν μαρτυρίαις χρωμένη καὶ ἐπιδεικνύσα, ὡς Ἕλληνες οὐ μόνον χοαῖς, ἀλλὰ καὶ θυσίαις τοὺς τεθνεῶτας ἐτίμων,
15 τοὺς μὲν θεούς, τοὺς δὲ ἡμιθέους, τοὺς δὲ ἥρωας ὀνομά-ζοντες, καὶ τούτων τοὺς πλείστους ἀκολασίᾳ ξυνεξηκότας.

Πρύργου δὲ ῥήθην καὶ τοῖς παρ' Ἑλλήσιν ὀνομαστο- 12 τάτοις γεγεννημένοις νομοθέταις τοὺς ἡμετέρους παρεξετάσαι, τοὺς ἀλίεας λέγω καὶ τὸν σκυτοτόμον καὶ τοὺς τελώνας, καὶ
20 δεῖξαι πάλιν ἐκ ξυγκρίσεως τὸ διάφορον, καὶ ὡς ἐκεῖνοι μὲν οἱ νόμοι μετὰ τῶν τεθεικότων τῷ τῆς λήθης παρεδόθησαν ζόφῳ, οἱ δὲ τῶν ἀλίεων ἀνθοῦσιν οὐ μόνον παρ' Ἑλλήσι καὶ Ῥωμαίοις, ἀλλὰ καὶ παρὰ Σκύθαις καὶ Σαυρομάταις καὶ Πέρσαις καὶ τοῖς ἄλλοις βαρβάροις. ταύτην δὲ τὴν παρεξέ-
25 τασιν ἡ ἐνάτη περιέχει | διάλεξις.

p. 3

Ἡ δὲ δεκάτη διδάσκει, ὅποια μὲν οἱ θεῖοι χρησμοὶ 13 προηγόρευσαν, καὶ ὡς Θεῷ πρέποντα καὶ τοῖς εὖ φρονοῦσι τῶν ἀνθρώπων ἀρμόττοντα, τίνα δὲ ὁ Πύθιος καὶ ὁ Δωδωναῖος καὶ οἱ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων ψευδομάντις προειπόντες

1 μικρολόγον CV | 2 τούτοις V | 3 τὰ om. K | 5 προφαινω-
μένην C | 6 ἐπιδὴ M¹ | ἔδει καὶ τῶν θυσιῶν K | 9 ἐπιδεικνύσα
V | 10—11 τὴν δὲ πρὸς τοὺς τῶν τοὺς νικηφόρους μάρτυρας
γεραιρόντων κατηγοροῦντας ἀπολογίαν C: τὴν δὲ κατὰ τοὺς νικη-
φόρους μάρτυρας γεραιρούντων κατηγοροῦντας ἀπολογίαν V |
13 δεικνύσα KS | 16 τοὺς om. B | 18 γεγεννημένοις om. CV |
19 τὸν τελώνην CV | 21 τεθηκότων S: τεθνηκότων M | 24 ἐξέ-
τασιν CV | 25 ἐνάτη SV | 26 δεκάτη δὲ K | post δεκάτη add.
διάλεξις CV

ἐφωράθησαν μὲν ψευδόμενοι καὶ τῶν ἑσομένων οὐδὲν προ-
γινώσκοντες, τοιαῦτα δὲ τεθεσπικότες, ὅποια οὐδὲ τῶν ἐπι-
εικῶν τις ἀνθρώπων ἠνέσχετο ἂν εἰσηγήσασθαι.

14 Ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ τέλους καὶ κρίσεως ἔδει γινῶναι
τοὺς ἀγνοοῦντας, τίνα μὲν ἡμεῖς, τίνα δὲ ἐκεῖνοι διδάσκουσι, 5
ταύτην ἢ πρώτη καὶ δεκάτη διάλεξις τοῖς ἐντυχεῖν βου-
λομένοις τὴν διδασκαλίαν προσφέρει.

15 Ἀλλὰ γὰρ καὶ τῆς πρακτικῆς ἀρετῆς ἐπιδείκνυμι τὸ
διάφορον, ἐπειδὴ μάλα καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ξυμμορίαν ἐπὶ
τοῖς πάλαι γεγενημένοις φιλοσόφοις βρενθυνομένην ὄρω καὶ 10
τὸν ἐκείνων βίον αἶρειν τοῖς λόγοις ἐπιχειροῦντας. ἐπι-
δείξει τοίνυν ἢ δευτέρα καὶ δεκάτη διάλεξις, ὥς ὁ
ἐκείνων μὲν βίος οὐ μόνον φιλοσόφων, ἀλλὰ καὶ ἀν-
δραπόδων ἐπαινουμένων ἀνάξιος, ὁ δὲ τῶν ἀποστόλων καὶ
τῶν ἐκείνοις ἐπομένων τῆς φύσεως τῆς ἀνθρωπίνης ὑπέρ- 15
τερος καὶ τοῖς σωματίων ἀπηλλαγμένοις καὶ τὸν οὐρανὸν
περιπολοῦσι προσόμοιος.

16 Ὅνομα δὲ τῷ βιβλίῳ Ἑλληνικῶν θεραπευτικῇ
παθημάτων ἢ Εὐαγγελικῆς ἀληθείας ἐξ Ἑλληνι-
κῆς φιλοσοφίας ἐπίγνωσις. 20

17 Ἐγὼ μὲν οὖν τῆς τε τῶν νοσοῦντων ἕνεκα θεραπείας
καὶ τῆς τῶν ὑγιαίνοντων προμηθεύμενος ὠφελείας τοῦτον
ἀνεδεξάμην τὸν πόνον· τοὺς δὲ τοῖς ἀλλοτρίοις ἐντυγχάνοντας
πόνοις παρακαλῶ, εἰ μὲν ἅπαντα εὖ ἔχει τὰ γεγραμμένα, τὸν
τούτων ἀνυμνῆσαι δοτῆρα καὶ τοῖς πεπονηκόσι προσευχὰς ἀντι- 25
δοῦναι· εἰ δὲ τίνα ἐλλείπει, μὴ πάντων ὁμοῦ τούτων εἵνεκα
καταγινῶναι, ἀλλ' ἐκ τῶν εὖ εἰρημένων τὸ κέρδος κομίσασθαι.

1 καὶ τῶν ἑσομένων: τῶν ἑσομένων δὲ Μγρ. Cγρ. | οὐδὲν
προγινώσκοντες KSBγρ. Μγρ. Cγρ.: οὐδὲ μέρος γινώσκοντες BMCV
| 2 δὲ om. B | 3 ἀνθρώπων ἠνέσχετο τις CV | ἂν om. C | 6 ἐνδε-
κάτη M | ἐντυγχάνειν S | 7 προσφέρει C | 8 ἀρετῆς om. V | ἐπι-
δείκνυται V | 9 μάλα om. M | καὶ om. K | 10 γενομένοις V |
βρενθυνομένην S | 12 δευτέρα καὶ δεκάτη KVBγρ.: δευτέρα καὶ
τρίτη C (δεκατ. m. sec.): δυοκαιδεκάτη B: δωδεκάτη MS | 12—13
ἐκείνων μὲν ὁ βίος B | 14 ἄξιος K | 15 τῆς ἀνθρωπίνης ὑπέρ-
τερος φύσεως CV | 16 καὶ τοῖς σωματίων ἀπηλλαγμένοις om. C | τοῖς
τῶν σωματίων SV | 18 τὸ V | 21 ἕνεκεν B: εἵνεκα S | 23 τοὺς:
τοῖς B | 25 ἀποδοῦναι S | 26 τι M | ἕνεκα V | 27 εὖ om. BSCV

ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ. Α.

Ἱατρικὴ θεραπεία ἔστι μὲν πού καὶ σώματος, ἔστι δ' 1 p. 4
 ἄρα καὶ ψυχῆς· καὶ γὰρ δὴ καὶ ταύτῃ κάκείνω συχνὰ προσ-
 γίνεται πάθη, ἀλλὰ τῷ μὲν ἀκούσια, τῇ δέ, ὥς ἐπίπαν,
 5 ἀνθαίρετα. τοῦτο οὖν εὖ εἰδώς, οἷα δὴ πάνσοφος ὁ Θεὸς 2
 καὶ ψυχῶν καὶ σωμάτων καὶ τῶν ὅλων δημιουργός, ἑκατέρα
 φύσει προσένειμεν ἀρμόδια φάρμακα, καὶ μέντοι καὶ ἰατροὺς
 ἐπέστησε, τοὺς μὲν ταύτην, τοὺς δὲ ἐκείνην ἐκπαιδεύσας
 τὴν ἐπιστήμην, καὶ στρατηγεῖν καὶ ἀριστεύειν κατὰ τῶν
 10 νοσημάτων ἐκέλευσεν. ἀλλ' οἱ μὲν τὸ σῶμα οὐκ εὖ δια- 3
 κείμενοι καὶ τὴν νόσον δυσχεραίνουσι καὶ ὑγείας ἱμεῖρονται
 καὶ τοῖς ἰατροῖς εἴκουσιν, οὐ μόνον ἥπια προσφέρουσι φάρ-
 μακα, ἀλλὰ καὶ τέμνωσι, καὶ καίωσι, καὶ λιμώττειν κε-
 λεύωσι, καὶ πικρῶν τινῶν καὶ ἀηδῶν μεστὰς προσφέρωσι
 15 κύλικας· καὶ διὰ τοιαύτης ἀνιστοῦς ἐπιμελείας τὴν ὑγείαν
 καρπούμενοι, μισθὸν τοῖς οὕτως ἀκουμένοις ὀρέγονσι, καὶ
 τὴν θεραπείαν δεχόμενοι τὴν τῶν φαρμάκων οὐ περιεργά-
 ζονται σκευασίαν· τὴν γὰρ τοι σωτηρίαν ποθοῦσιν, οὐ τὸν
 ταύτης τρόπον ἀνερευνῶσιν. οἱ δὲ τῆς ἀπιστίας τὴν λῶβην 4
 20 εἰσδεδεγμένοι οὐ μόνον ἀγνοοῦσι τὴν παγχάλεπον νόσον,

1 ante περί πίστεως add. τοῦ αὐτοῦ B | λόγος ᾱ BM |
 2 ἱατρεία καὶ θεραπεία KBγρ. | 3 τῆς ψυχῆς KM | καὶ ter-
 tium om. C | 5 εὖ om. K | ὁ om. K: post Θεὸς posuit S |
 6 ὅλων: ἄλλων K | 7 ἀπένειμεν CV | 8 ἐπέστησε M¹ | ἐκπα-
 δεύσαντας CMγρ., corr. Cγρ.: ἐκπαιδεύσαντας V | 10 νοση-
 μάτων: σωμάτων B, sed corr. | 11 τῆς ὑγείας B | ἱμεῖρονται:
 ὀρέγονται BM, corr. Bγρ. | 13 καίωσι KB | καὶ λιμώττειν κε-
 λεύουσι C | 15 ὑγείαν MSV | 16 τοῖς οὕτως ἀκουμένοις S²:
 τοῖς οὕτως κακούμενοις K: τοῖς οὕτω κακούμενοις BMS¹ ut vi-
 detur: τούτοις CVMγρ.: τοῖς οὕτω προσφερομένοις κακούμενοι
 Mγρ. Cγρ. | 20 παγχάλεπον om. CV

ἀλλὰ καὶ τῆς ἄκρας εὐκληρίας ἀπολαύειν ὑπολαμβάνουσιν·
 ἦν δέ τις τῶν ταῦτα θεραπεύειν ἐπισταμένων ἀλεξίκακον
 φάρμακον τῷ πάθει προσενεγκεῖν ἐθέλῃσῃ, ἀποπηδῶσιν αὐ-
 τίκα, καθάπερ οἱ φρενίτιδι κατεχόμενοι νόσῳ καὶ τὴν σφίσι
 προσφερομένην ἀποσεύονται θεραπείαν καὶ τὴν ἰατρείαν ὥς
 5 ἀρρωστίαν ἀποδιδράσκουσιν. χρὴ μέντοι τοὺς ταύτην μετι-
 όντας τὴν ἐπιστήμην καὶ χαλεπαίνοντας φέρειν καὶ λοιδο-
 ρουμένων ἀνέχεσθαι, κἂν πύξ παίωσι, κἂν λακτίζωσι· τοι-
 αῦτα γὰρ δὴ ἅττα πλημμυλοῦσιν οἱ παραπαίοντες· καὶ οὐ
 δυσχεραίνουσι τούτων γινομένων οἱ ἰατροί, ἀλλὰ καὶ δεσμὰ 10
 προσφέρουσι καὶ καταιονῶσι βίᾳ τὰς κεφαλὰς καὶ πᾶσαν
 μηχανὴν ἐπινοοῦσιν, ὥστε τὸ πάθος ἐξελάσαι καὶ τὴν προ-
 6 τέραν τῶν μορίων ἁρμονίαν ἀποδοῦναι τῷ ὄλῳ. τοῦτο δὴ
 καὶ ἡμῖν ποιητέον, καὶ τῶν οὕτω διακειμένων ἐπιμελητέον
 εἰς δύναμιν. εἰ γὰρ καὶ ὀλίγοι λίαν εἰσὶν οἱ τῷ πάθει 15
 δεδουλωμένοι καὶ εἰκόασιν ὑποστάθμῃ τινὶ παχείᾳ τῶν τοῦ
 διῦλιστῆρος οὐ διῦκνουμένη πόρων διὰ παχύτητα, ἀλλ' οὖν
 οὐκ ἀμελητέον αὐτῶν οὐδὲ παροπτέον φθειρομένους ὑπὸ
 τοῦ πάθους, ἀλλὰ πάντα πόρον ἐξευρητέον, ὥστε τὴν ἐπι-
 κειμένην αὐτοῖς ὁμίχλην ἀποσκεδάσαι καὶ τοῦ νοεροῦ φωτὸς 20
 p. 5 7 ἐπιδειῖξαι τὴν αἴγλην. | οὐδεὶς γὰρ φιλόπονος γεωργὸς
 τὰς μὲν πολλὰς ἀκάνθας ἐκτέμνει, τὰς δὲ ὀλίγας ἔῃ, ἀλλὰ
 κἂν δύο εὗρη, κἂν μίαν, πρόρριζον ἀνασπᾷ καὶ καθαρὸν
 ἀποφαίνει τὸ λήϊον. πολλῶ δὴ οὖν μᾶλλον τοῦτο ποιητέον
 ἡμῖν· οὐ γὰρ ἐκτέμνειν, ἀλλὰ μεταβάλλειν τὰς ἀκάνθας ὁ 25
 8 τῆς ἡμετέρας γεωργίας παρακελεύεται νόμος. φέρε τοίνυν
 καὶ ὥς ἀκάνθαις τὴν γεωργικὴν προσενέγκωμεν δίκελλαν

1 εὐκληρίας ἀπολαύειν: ἀπολαύειν ὑγείας C | εὐκληρίας: σωτηρίας S, corr. Sgr.: ὑγείας CV: εὐτυχίας Mgr. | 2 τὸν B | 3 ἀποπηδῶσιν: ἀπαγορεύωσιν S¹: ἀπαγορεύουσιν S², corr. Sgr. | 4 νόσῳ om. CV | 9 δὴ om. L | 10 τούτων γινομένων om. V | 11 κατεονῶσι K: καταιονοῦσι MV | 13 τῶν—ὄλῳ: ὑγείαν ἀνακαλέσασθαι CV, corr. Cgr. | δὲ KBLMCV | 14 ἐπιμελιτέον S | 16 τῶν: τὸν C | 17 ὕλιστῆρος K: διῦλιστῆρος S: διῦλητῆρος C | διῦκνούμενοι CV | πόρον C | 21 οὐδὲ KSByr. | γεωργὸς: φυτουργὸς S | 25 ἐκτεμεῖν S | τὰς ἀκάνθας om. M, add. Mgr. | 27 προσενέγκωμεν K¹

καὶ τῇ μακέλλῃ τοῦ λόγου τὰς τῶν ἀκοῶν ἀνευρύνωμεν
 αὐλάκας, ἵνα μηδὲν τῶν ἐν μέσῳ κειμένων κωλυμάτων
 ἐπίσχη τῆς ἀρδείας τὸ ρεῖθρον· καὶ μὲν δὴ καὶ ὥς ἀρρω-
 στοῦντας καταιονήσωμεν καὶ τὰ σωτήρια καὶ παιώνια προσ-
 5 ἐνέγκωμεν φάρμακα.

Πρῶτον δέ γε τῶν ἄλλων τὸ τῆς οἰήσεως ἰατρεύσωμεν 9
 πάθος. καὶ γὰρ δὴ τινες αὐτῶν, ποιητικῶν καὶ ρητορικῶν
 λόγων μετεσχηκότες, τινὲς δὲ καὶ τῆς Πλάτωνος εὐπειίας
 ἀπογευσάμενοι, καταφρονοῦσι μὲν τῶν θείων λογίων, ὥς
 10 ἥκιστα κεκαλλιεπημένη φράσει κεκομπευμένων, οὐκ ἀξιοῦσι
 δὲ παρ' ἀνδρῶν ἀλίων μαθεῖν τὴν τοῦ ὄντος ἀλήθειαν.
 καὶ τέχνης μὲν ἐκάστης δρεπόμενοι τοὺς καρπούς, τὰς τῶν 10
 τεχνιτῶν οὐ περιεργάζονται γλώττας· οὐδὲ γὰρ Ἀττικοὺς
 εἶναι τοὺς σκυτοτόμους ἀπαιτοῦσιν ἢ τοὺς χαλκίους ἢ τοὺς
 15 τέκτονας ἢ τοὺς ζωγράφους ἢ τοὺς ναυπηγούς ἢ τοὺς κυ-
 βερνήτας, ἀλλὰ κἂν Σκύθαι ᾧσι, κἂν Σαυρομάται, κἂν
 Ἰβηρες, κἂν Αἰγύπτιοι, μεθ' ἡδονῆς ἀπολαύουσι τῶν τεχνῶν,
 μόνην ἀπαιτοῦντες τὴν τούτων ἀκριβειαν, τὴν δὲ τῶν
 ἔθνων διαφορὰν ἥκιστα δυσχεραίνουσιν. καὶ κιθαριστοῦ 11
 20 μὲν ἀκούοντες, τῶν κρουμάτων μόνον ἀπαιτοῦσι τὴν ἁρμο-
 νίαν, οὐ μὴν εἰ Ἑλλήν ἐστὶν ἢ βάρβαρος ἐπιζητοῦσι μα-
 θεῖν· μόνην δ' ἄρα τῆς ἀληθείας τὴν μάθησιν ἀπεριέργως
 λαβεῖν οὐκ ἐθέλουσιν, ἀλλ' ἀτιμίαν ὑπολαμβάνουσιν, εἰ βάρ-
 βαρος αὐτοὺς ταύτην τὴν γλώτταν παιδεύει· καὶ τοῦτον ἔχουσι
 25 τὸν τύπον ἄνδρες οὐδ' εἰς ἄκρον τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας
 ἐληλακότες, ἀλλ' ὀλίγων τινῶν, τὸ δὴ λεγόμενον, ἄκροις χεῖλεσι
 γεγευμένοι καὶ σμικρὰ ἅττα ἔνθεν κἀκεῖθεν ἡρανισμένοι.

1 μακέλλῃ: μάστιγι B: ἀρότρω CVMγρ., corr. Bγρ. Cγρ. |
 post τὰς add. κεχερωσμένας CVMγρ., om. Cγρ. | τῶν ἀκοῶν
 om. CV | εὐρύνωμεν S | 2 καλυμμάτων M | 3 ἐπίσχει V | ἀρ-
 δίας K | ῥεῖθρον M¹ | 4 κατεωνήσωμεν K | παιώνεια MV B e
 corr. | προενέγκωμεν K¹ | 6 δέ γε: γε τοι B, corr. Bγρ. | 7 αὐ-
 τῶν om. B: αὐ τῶν C | 8 εὐπειίας K | 9 λόγων L | 10 φράσει:
 litt. ρ om. C¹: φάρσει M¹ ut videtur | 13 τεχνιτῶν M² | γὰρ
 om. CV | 14 χαλκίεις CV | 15 τοὺς alterum om. CV | τοὺς tertium
 om. KMSCV | 16 κἂν (secundo et tertio loco): καὶ M | σαν-
 ρομάται V | 20 κρουμάτων S² | μόνων K | 24 ταύτην om. K:
 post γλώτταν posuit S | παιδεύει V | 27 μικρὰ MCV | ἡρανισμένοι

- 12 Οἱ δὲ τῶν Ἑλληνικῶν φιλοσόφων περιφανέστατοι, ὧν ἡ μνήμη παρὰ τοῖς ἔλλογιμοις μέχρι καὶ τήμερον πολυθρύ-
 λητος, Φερεκύδης ὁ Σύριος καὶ Πυθαγόρας ὁ Σάμιος καὶ
 Θαλῆς ὁ Μιλήσιος καὶ Σόλων ὁ Ἀθηναῖος, καὶ μέντοι καὶ
 Πλάτων ἐκεῖνος, ὁ Ἀρίστωνος μὲν υἱός, Σωκράτους δὲ 5
 φοιτητής, εὐστομία δὲ πάντας ἀποκρύψας, οὐκ ὤκησαν
 ἕνεκα τοῦ τάληθές ἐξευρεῖν καὶ Αἴγυπτον περινοστίῃσαι καὶ
 Θήβας τὰς Αἰγυπτίας καὶ Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν, καὶ ταῦτα
 οὐ μιᾶς βασιλείας τάδε τὸ τηρικαῦτα ἰθυννούσης τὰ ἔθνη,
 p. 6 ἀλλὰ διαφόρων μὲν πολιτειῶν ἐν ταῖς πόλεσιν | οὐσῶν, 10
 13 διαφόρων δὲ νόμων· αἱ μὲν γὰρ δημοκρατίαν, αἱ δὲ ὀλι-
 γαρχίαν ἡσπάζοντο· καὶ οἱ μὲν ἐτυραννοῦντο, οἱ δὲ ἐννόμως
 ἐβασιλεύοντο. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν αὐτοὺς τούτων ἐπέσχε τῶν
 κωλυμάτων παρὰ βαρβάρους ἀνθρώπους δραμεῖν καὶ μαθεῖν
 παρ' αὐτῶν, ἅπερ αὐτοὺς ἄμεινον γινώσκειν ἑαυτῶν ὑπε- 15
 14 λάμβανον. φασὶ δὲ αὐτοὺς ἐν Αἰγύπτῳ οὐ μόνον παρ'
 Αἰγυπτίων, ἀλλὰ καὶ παρ' Ἑβραίων τὰ περὶ τοῦ ὄντος
 διδαχθῆναι Θεοῦ. καὶ ταῦτα διδάσκει μὲν Πλούταρχος ὁ
 Βοιωτίας, διδάσκει δὲ καὶ Πορφύριος ὁ κατὰ τῆς ἀληθείας
 λυτήσας, καὶ μέντοι καὶ Νουμῆμιος ὁ Πυθαγόρειος καὶ 20
 15 ἕτεροι πλεῖστοι. φασὶ δὲ τὸν Πυθαγόραν καὶ περιτομῆς
 ἀνασχέσθαι, τοῦτο παρ' Αἰγυπτίων μεμαθηκότα· Αἰγύπτιοι
 δὲ παρ' Ἑβραίων τόνδε τὸν νόμον παρέλαβον. Ἀβραὰμ γὰρ
 τοῦ πατριάρχου παρὰ τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων τῆς περιτομῆς
 δεξαμένου τὴν ἐντολήν, ἐφύλαξε μὲν ταύτην τὸ γένος· ὥκησε 25

AUCTORES. 1—8: Eus. Pr. X 4, 13—20. 7, 10 || 16—18: cf. Eus. Pr. X 1, 4 || 18—21: cf. Plut. Sol. 2 de Is. et Osir. 10 Porph. vit. Pyth. 11 Clem. Str. I 22, 150 Eus. Pr. IX 6, 9—7 (Numen. fr. 7) XI 10, 14 || 21—22: Clem. Str. I 15, 66 || 23—25: Gen. 17, 10 sqq.

LM²: ἑρανισάμενοι CV, et sic etiam in S primum scriptum fuisse videtur | 2 πολυθρύλλητος SV, sed corr. S | 3 ἀσύριος CV | καὶ utrumque om. CV | 4 καὶ primum om. CV | 6 ἄπαν-
 τας SCV | ὤκησεν CV | 9 οὐδὲ μιᾶς S | τάδε om. MCV | τὸ om. KS | 11 δημοκρατίαν K | 12 ἡπάζοντο M¹ | ἐννόμως om. V | 15 ἑαυτῶν: αὐτῶν MSV: αὐτὸν C | 17 ὄντως MV | 19 βοιωτός V | 20 πυθαγόρειος C | 22 ἀνέχεσθαι B | 24 τοῦ posterius om. M | 25 ἐφύλαξαν B | αὐτὴν S | ὥκει CV

δ' ἐπὶ πλεῖστον τὴν Αἴγυπτον, ἐξήλωσαν δὲ τοὺς Ἑβραίους
 Αἰγύπτιοι. ὅτι δὲ οὐκ ἦν πάλαι νόμος Αἰγυπτίοις περι- 16
 τέμνειν τὰ βρέφη, ἢ τοῦ Φαραὼ θυγάτηρ ἀξιόχρεως μάρτυς·
 τῇ γὰρ ὄχθη τοῦ ποταμοῦ προσεροισμένον εὐροῦσα τὸν
 5 Μωϋσῆν, εὐθύς τε τὴν περιτομὴν εἶδε καὶ τὸ γένος ἐπέγνω
 καὶ τῶν Ἑβραίων ἔκγονον τὸ βρέφος ὠνόμασεν.

Οἱ μὲν οὖν διὰ πάσης ἐληλυθότες παιδείας τοσοῦτον 17
 ἔρωτα εἶχον φιλομαθείας, ὥς καὶ πολέμων καὶ πελαγῶν
 μεγίστων καταφρονῆσαι καὶ βαρβάροις ἀνδράσι φοιτῆσαι καὶ
 10 πανταχόθεν ξυλλέξαι ὅπερ ἀναγκαῖον ἐνόμισαν· Σωκράτης
 δὲ ὁ Σωφρονίσκου, τῶν φιλοσόφων ὁ ἄριστος, οὐδὲ παρὰ
 γυναικῶν μαθεῖν τι χρήσιμον ὑπέλαβε φιλοσοφίας ἀνάξιον·
 τῷ τοι καὶ τὴν Διοτίμαν οὐκ ἡρυνθρία προσαγορεύων δι-
 δάσκαλον, καὶ μέντοι καὶ παρὰ τὴν Ἀσπασίαν διετέλει θα-
 15 μίζων. τούτων δέ γε οἱ πλεῖστοι μὲν οὐδὲ τὴν Μῆνιν ἴσασι 18
 τὴν Ἀχιλλέως, ἐξ ἧς ἄρχεσθαι τῶν ἔλλογιμῶν μαθημάτων
 εἶωθε τὰ μειράκια· οἱ δέ, ὀλίγα μὲν παρὰ ποιητῶν, ὀλίγα
 δὲ παρὰ δητόρων ἔρανισάμενοι, τῶν δέ γε φιλοσόφων οὐδὲ
 αὐτὰς τὰς προσηγορίας μεμαθηκότες, πλὴν δυοῖν ἢ τριῶν
 20 τῶν ἐπισήμων, βάρβαρον μὲν τὴν θείαν γραφὴν ὀνομάζουσι,
 μαθεῖν δὲ τάληθές παρ' αὐτῆς αἰσχρὸν ὑπειλήφασιν. ἐξ
 ἀγνοίας δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀλαξονείας ἐπιγίνεται πάθημα.
 εἰ γὰρ τὰς Ἑλληνικὰς ἀνεγνώκεσαν ἱστορίας, ἔγνωσαν ἂν 19
 δῆπουθεν, ὥς καὶ τὰς περιφανεῖς ἐπιστήμας καὶ τῶν τεχνῶν
 25 τὰς πλείστας παρὰ βαρβάρων ἐπαιδεύθησαν Ἕλληνες. γεω-
 μετρίαν μὲν γὰρ καὶ ἀστρονομίαν Αἰγυπτίους πρώτους

2—6: Exod. 2, 5—6 (cf. Theod. Quaest. 3 in Exod.) || 10—
 15: cf. Clem. Str. IV 19, 122 || 25—p. 10, 10: Clem. Str. I 16, 74—75

TESTIMONIA. 23—p. 10, 3: Georg. Mon. Chron. II 6 (p. 52)

2 αἰγυπτίοις: αἰγυπτίους BL | περιτέμνειν τὰ βρέφη: περι-
 τέμνεσθαι CV | 3 ἀξιόχρεως C | 5 γε S | 6 ἔκγονον S | 7 παι-
 δείας: σοφίας Syr. | 8 φιλομαθείας K: φιλοσοφίας B | πελαγῶν:
 ποταμῶν V | 11 δὲ om. BL | σοφρονίσκου M¹ | 12 τι μαθεῖν
 MSCV | 16 τὴν: τοῦ V | 19 δυεῖν C | 21 παρὰ ταύτης KBMS |
 22 ἀγνοίας Neumann (Julian. c. Christ. p. 89): ἀνοίας codd. |
 ἀλαξονείας K | ἐπιγίνεται V | 23 ἂν om. KM | 26 πρῶτον V

εὐρηκέναι φασίν· ἀστρολογία δὲ καὶ γενεθλιαλογία Χαλ-
 p. 7 δαίων εὖρημα λέγεται· Ἀραβες δὲ καὶ Φρύγες οἰωνο|σκοπι-
 20 κὴν ἐπενόησαν πρῶτοι· ὅτι δὲ καὶ ἡ σάλπιγξ Τυρρηνῶν
 ἐστὶν ἔργον, καὶ αὐλοὶ Φρυγῶν, διδάσκουσι μὲν αἱ τραγω-
 δαίαι, διδάσκουσι δὲ μετὰ τούτων αἱ ἱστορίαι. καὶ τὰ γράμ- 5
 ματα δὲ γε Φοίνικας εὐρηκέναι λογοποιοῦσιν οἱ Ἕλληνες,
 καὶ τὸν Κάδμον ταῦτα πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα κομίσαι·
 ἱατρικῆς δὲ ἄρξαι τὸν Ἄπιν φασὶ τὸν Αἰγύπτιον, εἴτα τὸν
 Ἀσκληπιὸν αὐξῆσαι τὴν τέχνην· σκάφος δὲ πρῶτον ἐν Λι-
 21 βύῃ ναυπηγηθῆναι λέγουσιν. ὅτι δὲ καὶ τῶν Διονυσίων 10
 καὶ τῶν Παναθηναίων, καὶ μέντοι καὶ τῶν Θεσμοφορίων
 καὶ τῶν Ἑλευσινίων τὰς τελετὰς Ὀρφεύς, ἀνὴρ Ὀδρύσης,
 εἰς τὰς Ἀθήνας ἐκόμισε καὶ εἰς Αἴγυπτον ἀφικόμενος τὰ
 τῆς Ἰσιδος καὶ τοῦ Ὀσίριδος εἰς τὰ τῆς Διοῦς καὶ τοῦ
 Διονύσου μετατέθεικεν ὄργια, διδάσκει μὲν Πλούταρχος ὁ 15
 ἐκ Χαιρωνείας τῆς Βοιωτίας, διδάσκει δὲ καὶ ὁ Σικελιώτης
 Διόδωρος, μέμνηται δὲ καὶ Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ καὶ φησι
 22 τὸν Ὀρφέα τὰς ἁγιωτάτας αὐτοῖς τελετὰς καταδειῖξαι. ὅτι
 δὲ καὶ τὰ τῆς Πέας ἢ τῆς Κυβέλης ἢ τῆς Βριμουῦς (ἢ ὅπως
 ἂν ἐθέλητε, ὀνομάζετε· πολλὴ γὰρ εὐπορία παρ' ὑμῖν ὀνο- 20
 μάτων, οὐχ ὑποκειμένων πραγμάτων) — ἀλλ' ὅμως ὅτι καὶ
 ταύτης τὰς ἑορτὰς καὶ τὰ ἐν αὐταῖς τελούμενα ἀπὸ Φρυ-
 γίας εἰς τὴν Ἑλλάδα μετεκόμισαν Ἕλληνες, οἱ προκληθέντες

10—17: Eus. Pr. X 8, 4 (Diod. I 96, 4—5) || 17—18: Demosth. XXV 11 || 18—p. 11, 1: Eus. Pr. II 2, 41—44 (Diod. III 58—59)

5—9: Georg. Mon. Chron. II 6 (p. 53) (Suid. s. v. γράμματα)

2 εὖρημα CV | 3 πρῶτοι ἐπενόησαν CV | ἡ om. K | τυρ-
 ρηνέων B | 4 ἔργον ἐστὶν CV | φρυγίων BL | καὶ αἱ τραγωδαίαι
 V | 5 μετὰ τούτων: καὶ CV | 6 γε om. MCV | hic incipit L |
 μυθολογοῦσιν V | οἱ om. C | 8 ἱατρικὴν M¹ | 12 ἑλευσηνίων C |
 13 τὴν αἴγυπτον BL | 14 τοῦ prius om. KBLMCV | τῆς διοῦς
 CM¹ ut videtur: τοῦ διὸς M² | τὰ τοῦ διονύσου BL | 15 διονύσου
 M¹ | 16 χαιρωνείας K: χερωνείας BC: χερωνίας M¹ ut videtur |
 καὶ om. KM | 17 φασὶ MSCV | 18 ἁγιώτας M¹ | ἐπιδειῖξαι
 S | 19 κυβέλης V | 20 ὀνομάζετε KBgr.: ὀνομάζεσθαι BL:
 ὀνομάζειν MSCV | 21 οὐχ ὑποκειμένων πραγμάτων om. V |
 23 προσκληθέντες MSC, sed corr. S

ἤδη μάρτυρες διαρρήδην διδάσκουσιν. εἰ δὲ καὶ τὰς τέχνας 23
καὶ τὰς ἐπιστήμας καὶ τῶν δαιμόνων τὰς τελετὰς καὶ τὰ
πρῶτα στοιχεῖα παρὰ βαρβάρων ἐδιδάχθησαν Ἕλληνες καὶ
ἐπὶ τοῖς διδασκάλοις ἄβρύνονται, τί δήποτε ὑμεῖς, οὐδὲ
5 ξυνιέναι τὰ ὑπ' ἐκείνων ξυγγεγραμμένα δυνάμενοι, παραι-
τεῖσθε μαθεῖν τὴν ἀλήθειαν παρ' ἀνδρῶν θεόσδοτον σοφίαν
εἰσδεξαμένων; εἰ δέ, ὅτι οὐκ ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐβλάστησαν, 24
τὰς ἀκοὰς αὐτοῖς ὑπέχειν οὐ βούλεσθε, ὥρα ὑμῖν μήτε
Θαλῆν ὀνομάζειν σοφὸν μήτε Πυθαγόραν φιλόσοφον μήτε
10 Φερεκύδην τὸν ἐκείνου διδάσκαλον. ὁ μὲν γὰρ Φερεκύδης
Σύριος ἦν, οὐκ Ἀθηναῖος οὐδὲ Σπαρτιάτης οὐδέ γε Κορίν-
θιος· τὸν δὲ Πυθαγόραν Ἀριστόξενος καὶ Ἀρίσταρχος καὶ
Θεόπομπος Τυρρηγὸν εἶναι φασιν, ὁ δὲ Νεάνθης Τύριον
ὀνομάζει· τὸν δὲ Θαλῆν οἱ μὲν Μιλήσιον λέγουσι, Λέαν-
15 δρος δὲ καὶ Ἡρόδοτος Φοίνικα προσηγόρευσαν· καὶ μέντοι
καὶ ὁ Ἀριστοτέλης Σταγειρίτης ἦν, Σινωπεὺς δὲ ὁ Διογένης,
καὶ Ἀλκιμᾶν ὁ Πειρίθου Κροτωνιάτης, ὃν πρῶτόν φασι
περὶ φύσεως ξυγγράψαι λόγον· Ἀκραγαντίνος δὲ ὁ Ἐμπε-
δοκλῆς, Σικελικὴ δὲ αὕτη πόλις.

Εἰ δὲ ἄρα τοῦτό φατε, ὥς ἔξω μὲν τῆς Ἑλλάδος καὶ 25
ἔφυσαν οἶδε οἱ ἄνδρες καὶ ἐτράφησαν, τὴν δέ γε Ἑλληνικὴν
ἡσκήθησαν γλῶτταν, πρῶτον μὲν ὁμολογεῖτε καὶ ἐν ἄλλοις
ἔθνεσιν ἄνδρας γεγενῆσθαι σοφούς· καὶ γὰρ δὴ καὶ Ζά-

10—15: Clem. Str. I 14, 62 (Aristox. fr. 1 Theopomp. fr. 67
Neanth. fr. 17 Maeandr. fr. 2 Herod. I 170) || 17—18: Clem.
Str. I 16, 78 || 23—p. 12, 2: Porph. vit. Pyth. 14 Clem. Str. I
15, 71—72

1 ἤδη: δὴ S | 3 στοιχεῖα M¹ | 4 ἐναβρύνονται BL: οὐ βαρύ-
νονται MCV | 5 ξυνιέναι K | γεγραμμένα CV | παραιτεῖσθαι K |
7 εἰσδεξαμένων V | ἐκ τῆς Ἑλλάδος οὐκ S | ἐβλάστησε K | 8 ὥρα
M¹ | 10 ὁ μὲν γὰρ φερεκύδης om. M, add. Mγρ. | 11 σύριος
in τύριος corr. S | post σύριος add. γὰρ M, om. Mγρ. | γε om.
MSCV | 13 τυρρηγὸν C | 14 θαλῆν: litt. θα add. B² | 16 ὁ
prius om. BLMCV | 17 πειρίνθου LC: πειρίνθου V: πειρρίθου
in πειρίνθου corr. S | 19 σικελικαὶ KBγρ. | δέ: γὰρ M, corr.
Mγρ. | αὐταὶ K | πόλεις KBγρ.: ἡ πόλις MCV | 20—21 οἶδε οἱ
ἄνδρες καὶ ἔφυσαν CV | 21 οἱ om. KBL | γε om. K | 22 ἡσκή-
θησαν γλῶτταν: γλῶτταν ἐπαιδευθήσαν CV | ὁμολογεῖται K |
23 γενέσθαι S

- p. 8 μολξιν τὸν Θοῤᾰκα καὶ Ἀνάχαρ|σιν τὸν Σκύθην ἐπὶ σοφίᾳ
 θανμάζετε, καὶ τῶν Βραχυμάνων πολὺ παρ' ὑμῖν τὸ κλέος·
 26 Ἴνδοι δὲ οὗτοι, οὐχ Ἑλληνες. ἔπειτα δὲ καὶ ἐτέρωθεν ἐξ-
 ελέγγεσθε οὐκ ὀρθῶς προτιθέντες τῆς ἀληθείας τὴν εὐέπειαν.
 τὸν γάρ τοι Σωφρονίσκου Σωκράτην ὁμολογεῖτε δήπου καὶ
 ὑμεῖς τῶν Ἑλληνικῶν φιλοσόφων ἄριστον γεγενῆσθαι· ἀλλ'
 οὗτος ἐκ λιθοκόπου μὲν ἔφν πατρός, ἐπὶ πλεῖστον δὲ τὴν
 27 πατρῶαν μετελήλυθε τέχνην. καὶ τοῦτο πολλοὶ μὲν εἰρή-
 κασι καὶ ἄλλοι, καὶ ὁ Πορφύριος δὲ ἐν τῷ τρίτῳ τῆς
 Φιλοσόφου αὐτοῦ ἱστορίας ξυνέγραψεν· ἔφη δὲ οὕτως: 10
 „λέγωμεν περὶ τοῦ Σωκράτους τὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις μνή-
 μης κατηξιωμένα, τὰ μὲν πρὸς ἔπαινον αὐτοῦ καὶ ψόγον
 πολλαχῶς ὑπὸ τῶν λογίων ἀνδρῶν μεμυθευμένα ἐπ' ὀλίγον
 φυλοκρινουσῶντες, καταλιπόντες δὲ ἀνεξέταστον τὸ εἶτε αὐτὸς
 εἰργάσατο ξὺν τῷ πατρὶ τὴν λιθοκοπικὴν τέχνην, εἶτε ὁ 15
 πατήρ αὐτοῦ μόνος. οὐδὲν γὰρ ἐνέκοπτεν αὐτῷ τοῦτο πρὸς
 σοφίαν πρὸς ὀλίγον χρόνον ἐργασθέν. εἰ δὲ δὴ ἐρμολύφος
 ἦν, καὶ μάλλον· καθάριος γὰρ ἡ τέχνη καὶ οὐ πρὸς ὄνει-
 28 δους.“ καὶ τὰ ἐξῆς δὲ τῆς αὐτῆς ἔχεται διανοίας· εἰσάγει
 γὰρ τινας λέγοντας λιθουργικῇ τέχνῃ τὸν Σωκράτην χρη- 20
 σάμενον. ἀλλ' ἴσως τὴν μὲν πρώτην ἡλικίαν λιθουργῶν
 διετέλεσεν, ὕστερον δέ, λόγων ποιητικῶν καὶ ῥητορικῶν ἐρα-
 29 σθείς, παιδείας μετέλαχεν. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἔστιν εἰπεῖν·
 πᾶν γὰρ τοῦναντίον εἶπεν ὁ Πορφύριος. λέγει δὲ οὕτως·
 „εἶναι δὲ αὐτὸν πρὸς οὐδὲν μὲν ἀφυῆ, ἀπαίδευτον δὲ περὶ 25

9—p. 13,3: Porph. Phil. hist. fr. 11

2 βραγχυμάνων S | 4 εὐέπειαν: αἰτίαν K | 5 σοφρονίσκου M¹ |
 σωκράτη K | 7 πατρός ἔφν L | ἔφοι C | 8 μετεληλύθει S, sed
 ei in ras. | ταῦτα BL | 9 ὁ om. B | δὲ om. M | 10 αὐτοῦ: τοῦτο
 KS: om. CV | post ἱστορίας add. τοῦτο BL | 11 λέγω μὲν K:
 λέγομεν SV: λέγωμεν τὰ M: λέγομεν τὰ C | 12 ἡξιωμένα MCV |
 14 φυλοκρινουσῶντες KBLV, sed corr. K | καταλείποντες V | ἀν-
 εξέτασον M¹ | τὸ om. CV | 15 εἰργάσατο—εἶτε om. S | εἰργαστο
 K | λιθοκοπικὴν B | τέχνην om. CV | post εἶτε add. αὐτὸς KBLM |
 16 οὐδὲ CV | τοῦτο om. CV | 17 ἐργάσασθαι CV | 18 καθά-
 ρειος LM | ὄνειδος M | 20 σωκράτη KMS | χρώμενον CV |
 21 μὲν om. SV | 24 εἶπεν: φησὶν KS | 25 μὲν om. LCV |
 ἀφυῆ S: εὐφυῆ Mgr.

πάντα, ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν· σχεδὸν γὰρ οὐδὲ γράμματα πάν-
 τι ἐπίστασθαι, ἀλλ' εἶναι γελοῖον, ὅποτε τι δέοι ἢ γράψαι
 ἢ ἀναγνῶναι, βατταρίζοντα ὥσπερ τὰ παιδία.“ καὶ ὁ Πλά- 30
 των δὲ αὐτὸν ἐν Ἀπολογίᾳ τοιάδε τέθεικε λέγοντα· „οὐ
 μέντοι, νῆ Δία, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κεκαλλιεπημένους γε
 λόγους, ὥσπερ οἱ τούτων, ῥήμασί τε καὶ ὀνόμασιν οὐδὲ
 κεκοσμημένους, ἀλλ' ἀκούσεσθε εἰκῇ λεγόμενα τοῖς ἐπιτυ-
 χοῦσιν ὀνόμασιν.“ καὶ μετ' ὀλίγα δὲ ταῦτα πάλιν προστέ-
 θεικεν· „καὶ δὴ καὶ νῦν ὑμῶν τοῦτο δέομαι δίκαιον, ὥς γέ
 μοι δοκῶ, τὸν σκοπὸν τῆς λέξεως ἔαν (ἴσως μὲν γὰρ χεί-
 ρων, ἴσως δὲ βελτίων ἂν εἴη), αὐτὸ δὲ τοῦτο σκοπεῖν καὶ
 τούτῳ τὸν νοῦν προσέχειν, εἰ δίκαια λέγω.“ ἀλλ' ὅμως καὶ 31
 ἀμαθῇ γε γλῶτταν καὶ ἀπαίδευτον ἐσχηκώς, οὐ μόνον τῶν
 ἄλλων ἀπάντων, ἀλλὰ καὶ Πλάτωνος τοῦ ἅπαντας Ἑλλήνας
 εὐεπείᾳ νενικηκότος αἰδοῦς ἀξιώτερος ἦν. καὶ τοῦτο οὐδ'
 ἂν αὐτὸς ὁ Ἀρίστωνος ἀρνηθεῖη. πῶς γάρ, ὅ γε πάντας
 ὅσους ᾤδινε λόγους ἐκείνῳ προσαναθεῖς τε καὶ προσαρ-
 μόσας καὶ τῆς ἐκείνου διανοίας ἐκγόνους εἶναι | παρασκευ- p. 9
 άσας νομίζεσθαι; ὅτι δὲ καὶ οὗτος, ὁ ἅπαντας ἀνθρώπους 32
 καὶ οὐ τοὺς ἄλλους Ἑλλήνας μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς Ἀθη-
 ναίους εὐγλωττίᾳ καὶ ὀνομάτων κάλλει πάμπαν ἀποκρύψας,
 μὴ τῇ κομψείᾳ τῶν λόγων, ἀλλὰ τῇ τῶν ἐνθυμημάτων
 ἀρμονίᾳ προσέχειν παρεγγυᾷ, ἀκούσατε αὐτοῦ διαρρηθῆναι ἐν
 τῷ Πολιτικῷ λέγοντος· „κἂν διαφυλάξης τὸ μὴ σπουδάζειν

3—8: Plat. Apol. p. 17 B—C || 8—12: Plat. Apol. p. 18 A ||
 23—p. 14, 2: Eus. Pr. XII 8, 4 (Plat. Polit. p. 261 E)

1 ἅπαντα CVMγρ. | τὰ γράμματα CV | 2 δέον S | ἢ om.
 CV | 3 βατταρίζοντα—παιδία om. C | τὰ om. B | 4 post
 τοιάδε add. ἄνδρες ἀθηναῖοι S | λέγων L | 5 νῆ δία ὧ θεοὶ S,
 sed del. haec verba | καὶ καλλιεπημένους C | 6 οὐδὲ κεκοσμη-
 μένους: εὖ διακεκοσμημένους CMγρ.: εὖ τε κεκοσμημένους V |
 7 ἀκούσεθε B | εἰκῇ: εἰ καὶ K | 8 δὲ—προστέθεικεν om. CV |
 9 καὶ δὴ suprascr. B | καὶ posterius om. V | 10 νῦν om. MCV:
 post τοῦτο posuit S | τοῦτο ὑμῶν K Pl. | 10 μοι: λοι B |
 τρόπον V Pl. | ἴσω M¹ | χεῖρον C | 13 γε om. CV | 14 πάντας
 CV | 15 εὐεπείᾳ K | 16 ὅ: ὅ M¹: ὅς M² | 17 οὗς BLMS | 18 ἐγ-
 γόνους C | 19 πάντας SCV | 20 ἄλλους om. S | μόνους KBLMC
 et S¹ ut videtur | αὐτοὺς: τοὺς L

ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι, πλουσιώτερος εἰς τὸ γῆρας ἀναφανήσῃ
 33 φρονήσεως.“ ἀκούσατε δὲ καὶ ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς Πολιτείας
 οἷά φησιν· „τούτους οὖν ἅπαντας καὶ τοὺς ἄλλους τοιούτων
 τινῶν μαθηματικούς καὶ τοὺς τῶν τεχνυδρῶν φιλοσόφους
 θήσομεν; οὐδαμῶς, εἶπον, ἀλλ’ ὁμοίους φιλοσόφοις. τοὺς 5
 δ’ ἀληθινούς, ἔφη, τίνας λέγεις; τοὺς τῆς ἀληθείας, ἣν δ’
 ἐγώ, φιλοθεάμονας. οὐ γὰρ ἐν γεωμετρίας, αἰτήματα καὶ
 ὑποθέσεις ἐχούσῃ, φιλοσοφία, οὐδ’ ἐν μουσικῇ, στοχαστικῇ
 γε οὕσῃ, οὐδ’ ἐν ἀστρονομίᾳ, φυσικῶν καὶ ῥεόντων καὶ εἰ-
 κότων βεβυσμένη λόγων, ἀλλ’ αὐτοῦ τάγαθοῦ δι’ ἐπιστήμης 10
 34 καὶ τῆς ἀληθείας.“ ἀκούσατε, ὦ ἄνδρες, τοῦ φιλοσόφου
 τοὺς μὲν τῆς μουσικῆς καὶ τῆς γεωμετρίας καὶ τῶν ἄλλων
 τῶν τοιούτων ἐπιστήμονας οὐ φιλοσόφους, ἀλλ’ ὁμοίους φιλο-
 σόφοις προσαγορεύσαντος, τοὺς δὲ τῆς ἀληθείας διδασκάλους
 35 ἀληθινούς ὄντως ὀνομάσαντος φιλοσόφους. καὶ ἐν τῷ τρίτῳ 15
 δὲ τῶν Νόμων ταῦτά φησιν· „τοῦτο μὲν τοίνυν οὕτω κείσθω
 δεδομένον καὶ λεγόμενον, ὥς τοῖς ταῦτα ἀμαθαίνουσι τῶν
 πολιτῶν οὐδὲν ἐπιτρεπτέον ἀρχῆς ἐχόμενον καὶ ὥς ἀγνοοῦσιν
 ὀνειδιστέον, κἂν πάννυ λογιστικοὶ ᾖσι καὶ πάντα κομψὰ καὶ
 ὅσα πρὸς αὐξήν τῆς ψυχῆς πεφυκότες διαπεπονημένοι ἅπαντα· 20
 τοὺς δὲ τοῦναντίον ἔχοντας, τούτους ὥς σοφούς τε προσ-
 ρητέον, κἂν, τὸ λεγόμενον, μήτε γράμματα μήτε νεῖν ἐπί-
 στῶνται, καὶ τὰς ἀρχὰς ἐγχειριστέον ὥς ἔμφορσιν.“

2—11: Clem. Str. I 19, 93 (3—7: Plat. Reip. V p. 475 E) ||
 15—23: Eus. Pr. XII 8, 2 (Plat. Legg. III p. 689 C—D)

1 τὸ om. CV | 2 πολιτείας αὐτοῦ L | 3 τοὺς om. M | 4 τῶν
 om. L¹ | τεχνυδρῶν B | φιλοσόφους B | 5 φήσομεν Mgr. |
 ὁμοίους μὲν φιλοσόφοις M | 6 τῆς om. K | 9 τε C | ἀστρομία
 M¹ | εἰκότως M | 10 δι’: δεῖ SCV | 15 ὄντας M | τῷ om. M |
 16 ταῦτα: τοιαῦτα SCV: οἱ ταῦτα Mgr.: οὕτω K | 17 δεδεγμένον
 K | καὶ λεγόμενον om. LCV | μανθάνουσι Mgr. Pl. | 18 ἐχο-
 μένων M, corr. Mgr. | 19 πάντα τὰ κομψὰ Mgr. Pl. Eus. |
 20 ὅσα—πεφυκότες om. CV | αὐξήσιν S: τάχος Mgr. Pl. Eus. |
 διαπεπονημένα SCVMgr. | ἅπαντα: ἐν λόγοις ἔχῳσι CV: ἐν λό-
 γοις ἔχουσι Mgr. | 21 τούτους om. CV | σοφωτέρους CVMgr. |
 22 κἂν: καὶ C | γράμματα: γράφειν L² | νοεῖν S | ἐπίστανται
 MCV et S e corr. ut videtur, corr. Mgr. | 23 ἐγχειριστέον
 Schulze: ἐγχειρητέον codd.: δοτέον Mgr. Pl. Eus.

Πῶς ἂν τις ἀληθέστερόν τε καὶ σαφέστερον τὴν νῦν 36
 δὴ κατέχουσιν ἀπαιδευσίαν ἐξελέγχοι καὶ οἴησιν; τῶν γὰρ
 δὴ φιλοσόφων ὁ κολοφῶν οὐκ ἐν μαθήσει γραμμάτων, ἀλλ'
 ἐν ἀληθείας γνώσει τὴν σοφίαν ὀρίζεται· καὶ τοὺς μὲν ταύ-
 5 τὴν ἐπισταμένους, κἂν μηδὲ τὰ πρῶτα στοιχεῖα γινώσκουσιν,
 ὀνομάζει σοφούς· τοὺς δὲ διὰ πάσης ἐλληλυθότας παιδείας,
 ἀληθείας δὲ καὶ δικαιοσύνης τὴν ἐπιστήμην οὐκ ἔχοντας,
 ἀποκρίνει καὶ ἐξελαύνει καὶ ἄρχειν οὐκ ἐπιτρέπει. καὶ μὲν- 37
 τοι κἂν τῷ Θεαιτήτῳ τοὺς μετεωρολόσχας διαβάλλων ὥδε
 10 λέγει· „ὥσπερ καὶ Θαλῆν ἀστρονομοῦντα, ὦ Θεόδωρε, καὶ
 ἄνω βλέποντα, πεσόντα εἰς φρέαρ, Θραττά τις ἐμμελῆς καὶ
 χαρίεσσα θεραπαινὶς ἀποσκῶψαι λέγεται, ὥς τὰ μὲν ἐν οὐ-
 ρανῷ προθυμοῖτο εἰδέναι, τὰ δ' ὅπισθεν αὐτοῦ καὶ παρὰ
 πόδας λανθάνει αὐτόν.“ καὶ αὖτις ἐν τῷ αὐτῷ διαλόγῳ· 38
 15 „ἄγροικον δέ τινα καὶ ἀπαιδευτον ὑπὸ ἀσχολίας οὐδὲν
 ἤττον τῶν νομέων τὸν τοιοῦτον ἀναγκαῖον γίνεσθαι, σηκὸν
 ἐν ὄρει τὸ τεῖχος περιβαλλόμενον. γῆς δὲ ὅταν μυρία πλέ-
 θρα, | ἢ εἴ τι πλεόν ἀκούσῃ ὥς τις ἄρα κεκτημένος θαν- p. 10
 μαστὰ πλήθῃ κέκτηται, πάντα σμικρὰ δοκεῖ ἀκούειν, εἰς
 20 ἅπασαν εἰωθὼς τὴν γῆν βλέπειν.“ πρὸς δὲ τούτοις ἐπιλέγει 39
 καὶ ταῦτα· „ἢ μὲν γὰρ τούτου γινώσις τε καὶ ἀρετὴ ἀληθινή,
 ἢ δὲ ἄγνοια καὶ κακία ἐναργής, αἱ δὲ ἄλλαι δεινότητες

8—14: Eus. Pr. XII 29, 4 (Plat. Theaet. p. 174 A) || 14—20:
 Eus. Pr. XII 29, 9 (Plat. Theaet. p. 174 D—E) || 20—p. 16, 2:
 Eus. Pr. XII 29, 17 (Plat. Theaet. p. 176 C); vid. Diss. p. 127 sqq.

1 τε καὶ σαφέστερον om. S | 2 δὴ om. CV | ἐξελέγχοι ἀπαι-
 δευσίαν καὶ οἴησιν CVMγρ.: ἀπαιδευσίαν ἐξελέγξῃ ἀπαοίησιν
 M | ἐξελέγξοι BL | 7 δέ: τε MC | 8 καὶ ἐξελαύνει om. CV |
 10 post ὥσπερ add. γὰρ BLM: δὴ S | 12 ἀποσκῶψαι CVMγρ.
 Pl. Eus.: ἀποσκῶπτουσα KBLMS | λέγεται in ἔλεγεν corr. S |
 13 ὅπισθεν: ἔμπροσθεν Mγρ. Pl. Eus. | αὐτοῖς C² | 14 λανθάνει
 αὐτόν Mγρ. Pl. Eus.: λανθάνει αὐτόν CV: λανθάνοντα KBLMS |
 αὐτῷ om. V | 15 δέ om. S | τινα om. KS | 17 περιβαλλόμενον M:
 περιβεβλημένον Mγρ. Pl. Eus. | 18 εἴ τι: ἔτι M, corr. Mγρ. |
 πλεῖον MCV | ante κεκτημένος add. εἴη KBLS | 19 πλήθει CMγρ.
 | πάνσμικρα Mγρ. | 21 ἢ: εἰ S | τε om. KS: σοφία M Pl. Eus. |
 ἀληθεινὴ K | 22 post ἄγνοια add. ἀμαθία M Pl. Eus. | ἐνεργής
 KBLSCV | post δεινότητες add. τε M Pl. Eus.

- δοκοῦσαι καὶ σοφαὶ γίνεσθαι ἐν μὲν πολιτείαις καὶ δυνα-
 40 στεῖαις γινόμεναι, φορτικά, ἐν δὲ τέχναις, βάνανσοι.“ οὕτως
 ἄρα ἥδεσαν ἀκριβῶς καὶ οἱ πᾶσαν λόγων ἰδέαν μεμαθηκότες,
 ὁπόσον ἡ ἀλήθεια ζημάτων τε καὶ ὀνομάτων τιμαλφεστέρα,
 καὶ ὡς οὐδὲν ταύτην λαβᾶται τῆς τοιαύτης κομψείας ἡ ἄγνοια. 5
 41 Ἄνθ' ὅτου δὴ οὖν, ὦ φίλοι ἄνδρες, τῆς ἀποστολικῆς
 διδασκαλίας τὴν μὲν διάνοιαν καταμαθεῖν οὐκ ἐθέλετε, τὸ
 δὲ βαρβαρόφωνον ὀνειδίζετε μόνον, καὶ ταῦτα τῶν ὑμετέρων
 ἐπαίοντες φιλοσόφων, ὡς Ἕλληνες μὲν τῆς ἀληθείας ἀπε-
 42 πλανήθησαν, βάρβαροι δὲ μᾶλλον ταύτην ἐξεῦρον; καὶ γὰρ 10
 Πορφύριος ἐκεῖνος, ὁ τὸν πρὸς ἡμᾶς ἐκθύμως ἀναδεξάμενος
 πόλεμον, ἐν τοῖς Περὶ τῆς ἐκ λογίων φιλοσοφίας οὕτως
 ἔφη· „χαλκόδετος γὰρ ἡ πρὸς θεοὺς ὁδός, αἰπεινή τε καὶ
 τραχεῖα· ἥς πολλὰς ἀτραποὺς βάρβαροι μὲν ἐξεῦρον, Ἕλληνες
 δὲ ἀπεπλανήθησαν· οἱ δὲ κρατοῦντες ἤδη καὶ διέφθειραν· 15
 τὴν δὲ εὔρεσιν ὁ θεὸς Αἰγυπτίοις ἐμαρτύρησε, Φοίνιξί τε
 43 καὶ Χαλδαίοις, Ἀνδοῖς τε καὶ Ἑβραίοις.“ εἰ δὲ καὶ ὁ πάν-
 των ἡμῶν ἔχθιστος κατηγορεῖ μὲν Ἑλλήνων ὡς πλάνη δε-
 δουλευκόντων, Ἑβραίοις δὲ καὶ Φοίνιξι καὶ Αἰγυπτίοις καὶ
 Χαλδαίοις μαρτυρεῖ τὴν ἀλήθειαν, καὶ ταῦτα τὸν Ἀπόλλω 20
 ἔφησεν ἀνελεῖν, τί δήποτε μὴ πεῖθεσθε μὲν τῷ φιλοσόφῳ,
 δέχεσθε δὲ τοῦ Δελφικοῦ τρίποδος τὸν χρησμὸν καὶ τὰς
 ἀκοὰς τοῖς Ἑβραίων προφήταις καὶ ἀποστόλοις ὑπέχετε;
 44 καὶ γὰρ ὁ Πύθιος τούτους εὑρετὰς ἀληθείας ὠνόμασεν. εἰ
 δὲ καὶ Αἰγυπτίους καὶ Χαλδαίους καὶ Φοίνικας τούτοις 25

10—21: Eus. Pr. IX 10, 2—3. XIV 10, 4—5 (Porph. de phil. ex or. p. 141)

1 καὶ σοφαὶ δοκοῦσαι CV | γίνεσθαι om. V | πολιτικάις
 δυναστείαις Mgr. Pl. Eus. | δυναστείαις K | 2 ἐν: ἄν M | τέχναι
 S | 4 ὁπόσων BLMV | τιμαλφεστέρα M | 7 οὐ θέλετε CV | 8 ὅστε-
 ρων L | 10 ταύτην μᾶλλον BL, sed μᾶλλον add. B inter lineas |
 ἐξεῦρον K | 12 τοῖς: τῇ CV | 13 αἰπεινή C | καὶ ἀπλανῆς add.
 Mgr. in marg. | 14 ἐξεῦρον KS | 16 αἰγυπτίοις ὁ θεὸς ἐμαρ-
 τύρησε BL: ὁ θεὸς αἰγυπτίοις διεμαρτύρησε M: ὁ θεὸς ἐμαρτύ-
 ρησεν αἰγυπτίοις K | τε om. CV | 18 ἡμῶν om. M | πλάνω KS |
 19 καὶ αἰγυπτίοις καὶ χαλδαίοις: καὶ τοῖς ἄλλοις CV, quae
 verba post χαλδαίοις add. M | 21 ἀνειπεῖν Mgr. | 24 ἀλη-
 θείας εὑρετὰς B | ὠνόμασεν: ἀπέδειξεν CVMgr., corr. Cyr.

ξυνέξεν, ἰστέον ὥς καὶ Φοίνικες, πρόσχωροι τούτων ὄντες
 καὶ ἀγχιτέρονες, παρὰ τούτων ἔμαθον, εἶπερ ἔμαθον, τὴν
 ἀλήθειαν. καὶ μέντοι καὶ Αἰγύπτιοι πλεῖστον ὅσον τῆς τού-
 των μετοικίας ἀπώναντό· συχνὸν γὰρ ὥκησαν χρόνον Ἑβραῖοι
 5 τὴν Αἴγυπτον. καὶ Χαλδαῖοι δὲ ὡσαύτως ἐκ τούτων με- 45
 γίστην ὠφέλειαν ἐδρέψαντο· ἀνδραποδίσαντες γὰρ αὐτοὺς
 εἰς Βαβυλῶνα κατώκησαν· εἶτα ἐκ τῶν αὐτόθι γεγεννημένων
 θαυμάτων περὶ τε τὴν κάμινον καὶ τοὺς λέοντας ἀξιοχρέους
 εἶναι διδασκάλους ἀληθείας ὑπέλαβον. καὶ Κῦρος δὲ ὁ Καμ- 46
 10 βύσου, τὸν Δανιὴλ ὁμοδύαιτον ἐσχηκώς, τῶν τῆς Θεοσεβείας
 μετέλαχε μαθημάτων· Λυδοὺς δὲ καταστρεψάμενος καὶ τού-
 τους ὑποχειρίους λαβὼν, μετέδωκε δήπου τοῖς ὑπηκόοις ὧν
 παρ' ἐκείνου μεμάθηκεν.
 Ὅτι μὲν | οὖν Ἑβραίοις ἀλήθειαν καὶ ὁ Πύθιος ἔμαρ- 47 p. 11
 15 τύρησε, καὶ ὁ Πορφύριος ἀπεμνημόνευσε τοῦ χρησμοῦ,
 ἀπόρη δηλῶσαι καὶ ταῦτα· ὅτι δὲ τῶν παρ' Ἑλλήσι φιλο-
 σόφων πλείστην ἄγνοιαν οὗτος πάλιν κατηγορεῖ, ἀκούσατε
 οἷά φησιν ἐν οἷς Πρὸς Βοηθὸν περὶ ψυχῆς ἔγραψεν. λέγει 48
 20 δὲ πρὸς πολλοῖς ἑτέροις καὶ ταῦτα· „τίς γὰρ λόγος τῶν ἐν
 φιλοσοφίᾳ οὐκ ἀμφισβητήσιμος;“ καὶ πρὸς Ἀνεβῶ δὲ τὸν
 Αἰγύπτιον τοιαῦτα γέγραπεν· „ἄρξομαι δὲ τῆς πρὸς σὲ φι-
 λίας ἀπὸ θεῶν καὶ δαιμόνων ἀγαθῶν τῶν τε τούτοις ξυγ-
 γενῶν φιλοσοφημάτων· περὶ ὧν εἴρηται μὲν πλεῖστα καὶ
 παρὰ τοῖς Ἑλλήνων φιλοσόφοις, εἴρηται δ' ἐκ στοχασμοῦ
 25 τὸ πλεον τὰς ἀρχὰς ἔχον τῆς πίστεως.“ καὶ αὐθις μετ'
 ὀλίγα· „παρὰ μὲν γὰρ ἡμῖν λογομαχία τίς ἐστὶ πολλή, ἅτε

7—8: Dan. 3, 6 || 18—20: Eus. Pr. XIV 10, 3 || 20—25:
 Eus. Pr. XIV 10, 1 (Porph. ad Aneb. p. XXIX) || 25—p. 18, 3:
 Eus. Pr. XIV 10, 2 (Porph. ad Aneb. p. XLV); vid. Diss. p. 116 sqq.

2 παρ' αὐτῶν CV | εἶπερ ἔμαθον om. C | 3 καὶ posterius
 om. S | ὅσον bis MC | 5 ὡσαύτως om. BL | μεγίστην ἐκ τούτων
 K | 7 κατώκησαν B | 9 δέ γε S | καμβύσου M | 12 ὧν: ἂ CV |
 14 μαρτύρησε LM, sed corr. L | 16 post δὲ add. καὶ BL | 17 αὐ-
 τὸς K | πάλιν om. V | 18 βερίθον M, corr. Μγρ.: βερήθον C:
 βρεῖθον V | 20 ἀναιβῶ S² | 21 τοιάδε K | δὴ K | 22 δαιμόνων
 ἀγαθῶν καὶ θεῶν L | τούτων BL: om. M | 25 ἐχόντων B:
 ἔχοντος M: ἔχοντα CV | αὐθις om. CV

- ἐξ ἀνθρωπίνων λογισμῶν τοῦ ἀγαθοῦ εἰκαζόμενου· οἷς δὲ
 μεμηχανῆται πρὸς τὸ κρεῖττον ξυνουσία, αἰὶ παρεῖται τὸ
 49 μέρος τοῦτο εἰς ἐξέτασιν.“ εἰ τοίνυν ἀμφισβητήσιμα μὲν τὰ
 τῶν φιλοσόφων δόγματα (λογισμῶν γὰρ ἔστιν ἀνθρωπίνων
 εὐρέματα), ἕρις δὲ πολλή παρ’ αὐτοῖς καὶ λογομαχία τις 5
 ἄσπονδος, ἄλλοις δὲ τισι τὴν πρὸς Θεὸν ξυνουσίαν τε καὶ
 ὁμιλίαν ὁ Πορφύριος μεμαρτύρηκε, τοῦ δὴ χάριν, ᾧ φιλό-
 της, τῶν μὲν ἀνθρωπίνων καὶ ἀμφιβόλων ἐξήρησθε λόγων,
 50 τῶν δὲ θεοφιλῶν ἀνδρῶν οὐ προσέσθε τὰ μαθήματα; ὥς
 βαρβάρους μὲν γὰρ εἰ παραιτεῖσθε, ἐναντία ὑμῖν αὐτοῖς 10
 ἂν ποιοῖτε· πείθεσθε γὰρ καὶ Πυθαγόρα, Τυρρηνῶ κατὰ
 τινας ὄντι, Τυρίῳ δὲ καθ’ ἑτέρους, καὶ τῷ Σταγειρίτῃ δὲ
 κέχηρσθε διδασκάλῳ καὶ τὸν Σινωπέα θαυμάζετε καὶ τοὺς
 ἄλλους, οἳ πατρίδας οὐχ Ἑλληνικάς, ἀλλὰ βαρβάρους ἐσχή-
 κασιν· ἀπεδείξαμεν δὲ καὶ τὸν Σόλωνα καὶ τὸν Πλάτωνα 15
 51 πλεῖστα παρὰ βαρβάρων μεμαθηκότας· ἀκούομεν δὲ καὶ τοῦ
 Αἰγυπτίου ἱερέως πρὸς τὸν Σόλωνα λέγοντος (τοῦ Πλάτω-
 νος δὲ καὶ ταῦτα ἐν τῷ Τιμαίῳ γεγραμμένα)· „ᾧ Σόλων,
 Σόλων, Ἑλληνες ὑμεῖς αἰὶ παῖδές ἐστε, γέρων δὲ Ἑλλην
 52 οὐδεῖς· οὐ γὰρ ἔχετε χρόνῳ μάθημα πολίον.“ εἰ δὲ νεώτερα 20
 τὰ Ἑλλήνων μαθήματα, πρεσβύτατα δὲ καὶ παλαιότατα τὰ
 Ἑβραίων, ἔχει δὲ καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐπανθοῦσαν τῷ χρόνῳ,
 προαιρετέα δηλονότι καὶ προκριτέα τῶν νέων καὶ ἀμφιβό-
 λων, μᾶλλον δὲ ψευδῶν τε καὶ οὐ πιθανῶς πεπλασμένων.
 53 ἀλλ’ οὐδὲ τὸ ἀπαίδευτον τῆς γλώττης ἱκανὸν ὑμῖν εἰς παρ- 25

11—15: Clem. Str. I 14, 62 || 15—20: Eus. Pr. X 4, 19—20
 Clem. Str. I 15, 69 (Plat. Tim. p. 22 B)

2 μηχανᾶται S e corr., et post hoc verbum add. ἡ S | 3—4 τῶν
 φιλοσόφων τὰ KS | 4 ἀνθρώπων V | 5—6 ἄσπονδος λογομαχία CV
 (τις om.) | 6 post θεόν add. τε K | ἐξουσίαν M | 7 ὁμιλίαν B | καὶ
 ὁ πορφύριος CV | 10 post εἰ add. καὶ B | παραιτοῖσθε KLBgr. |
 αὐτοῖς ἂν om. CV | 11 ποιῆτε KLMS: ποιεῖτε BCV | πύθεσθε K |
 11—12 τυρρηνῶ—καθ’ ἑτέρους: τυρίῳ ὄντι ἢ τυρρηνῶ κατὰ τινας
 CV | κέχηρσθαι K | 15—16 ἀπεδείξαμεν—μεμαθηκότας: καὶ σό-
 λων δὲ καὶ πλάτων πλεῖστα παρὰ βαρβάρων μεμαθήκασιν CV |
 16 ἀκούομεν M: ἐκούσωμεν S | 18 τῷ om. CV | σόλων ολων M |
 19 αἰὶ ὑμεῖς V | Ἑλλην om. CV | 20 μάθημα χρόνῳ K | χρόνων
 S | 21 τὰ τῶν ἐλλήνων S | 24 πιθανῶς B | πεπλανημένων S

αίτησιν. ἐδείξαμεν γὰρ τὸν Σωκράτην, τῶν φιλοσόφων τὸν κορυφαῖον, τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἀμύητον, καὶ τὸν Πλάτωνα πάσης ἐπιστήμης καὶ εὐγλωττίας προκρίνοντα τὴν ἀλήθειαν. |

5 Εἰ δὲ τοῦ τῆς πίστεως κατηγορεῖτε προσρήματος (ἤκουσα 54 p. 12 γὰρ ὑμῶν καὶ τοῦτο λεγόντων, ὡς ἡμεῖς γε ἀπόδειξιν μὲν οὐδεμίαν τῶν ἡμετέρων δογμάτων προσφέρομεν, πιστεύειν δὲ μόνον τοῖς μαθητευομένοις παρεγγυῶμεν), μάλιστα μὲν ἄντικρυς τὴν ἡμετέραν συκοφαντεῖτε διδασκαλίαν· αὐτῶν
10 γὰρ τοι τῶν πραγμάτων τὴν μαρτυρίαν ἡμεῖς τοῖς ἡμέτεροις ξυναρμόττομεν λόγοις· πάλιν δ' αὖ ὑμεῖς τοῖς ὑμέτεροις βέβλησθε, κατὰ τὴν παροιμίαν, πτίλοις. καὶ γὰρ ὁ Πυθα- 55 γόρας ἐκεῖνος ὁ πολυθρύλητος, ὁ Μνησάρχου μὲν υἱός, Φερεκύδου δὲ φοιτητής, ὁ τῆς Ἰταλικῆς αἰρέσεως ἡγησάμε-
15 νος, νόμον ἐτεθεῖκει τοῖς φοιτηταῖς πενταετῇ χρόνον σιγὴν ἄγειν καὶ μόνον ὑπέχειν τῷ λόγῳ τὰς ἀκοάς, ἵνα ἀναμφισβητήτως καὶ ἀδηρότως δέχωνται τὰ λεγόμενα, πιστεύοντες οὕτως ἔχειν καὶ μὴ πολυπραγμονοῦντες ὡς ἐνδοιάζοντες. τῷ τοι καὶ οἱ ἐκεῖνον διαδεξάμενοι, εἴ τις ἀπήτησε τῶν 56
20 λεγομένων ἀπόδειξιν, „αὐτὸς ἔφα“ λέγειν εἰώθεσαν, πάσης ἀποδείξεως ἰσχυροτέραν καὶ εἶναι νομίζοντες καὶ ἔχειν κελεύοντες τὴν Πυθαγόρου φωνήν. εἰ δ' ἀποχρῆν εἰς πίστιν 57
ἐνόμιζον καὶ οἱ λέγοντες καὶ οἱ ἀκούοντες τὸ Πυθαγόρου εἶναι δόγματα καὶ μαθήματα, τίς οὕτως ἄρα ἡλίθιος, μᾶλ-

11—12: cf. Theod. Hist. eccl. III 8 || 12—16: Clem. Str. I 14, 62. V 11, 67; vid. Diss. p. 130 || 19—20: Clem. Str. II 5, 24

1 σωκράτη KLM | 3 πάσης: τῆς BL, corr. Bgr. | προκρίνοντα MCV | 5 τοῦ om. L¹ | 7 προσφέρομεν CV | 8 μόνον: μᾶλλον M | μὲν om. S: postea add. V: δὲ C | 9 ὑμετέραν MCV | 10—11 ἡμετέροις—τοῖς om. L¹ | 10 ὑμέτεροις M | 11 αὖ: αὐτοὶ CVMgr. | 12 βλήσεσθε KSLgr.: βληθήσεσθε Bgr. | παρυμίαν C | πτίλοις KSCVBgr. Mgr.: πετροῖς BLM | 15—16 ἐτεθεῖκει—μόνον om. S, sed verba ἐτεθεῖκει τοῖς φοιτηταῖς add. S² | 15 ἐτεθήκει B | 17 ἀδηρότως C: ἀναντιρροήτως BL: ἀμαχήτως S | δέχονται BSC: λέχονται M | 18 ἐνδύάζοντες B: ἐνδιάζοντες M | 19 ἐκεῖνον οἱ S | ἀπαιτήσοι M, corr. Mgr. | 22 δὲ καὶ ἀποχρῆν V | 23 τὸ V: τὰ K: τῷ BL: τοῦ S: om. MC | 24 μαθήματα: διδάγματα B, corr. Bgr. | ἄρα οὕτως BL

λον δὲ ἄγαν ἐμβρόντητος, ὥς τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων διδάσκον-
 τος ἐνδοιάσαι καὶ μὴ πιστεῦσαι τοῖς λεγομένοις καὶ μηδὲ
 τοσοῦτον ἀπονεῖμαι σέβας τῷ τῶν ὅλων Θεῷ, ὅσον τῷ
 Πυθαγόρᾳ προσένεμον οἱ τῆς ἐκείνου διδασκαλίας μετεσχη-
 58 κότες; πῶς δέ γε, ὦ φίλοι ἄνδρες, οὐ σθένιον, τὸν μὲν 5
 Πλάτωνα καὶ τοῖς ποιηταῖς ἀνενδοιάστως πιστεύειν παρεγ-
 γυᾶν, ἡμῖν δὲ χαλεπαίνειν ὑμᾶς, ὅτι δὴ τῷ Θεῷ διδάσκοντι
 59 παραινοῦμεν πιστεύειν; ἢ οὐ Πλάτωνος ἐκεῖνα τὰ ῥήματα;
 „περὶ δὲ τῶν ἄλλων δαιμόνων εἰπεῖν καὶ γινῶναι τὴν γένεσιν
 μεῖζον ἢ κατ' ἡμᾶς· πιστευτέον δὲ τοῖς εἰρηκόσιν ἔμπροσθεν, 10
 ἐκγόνοις μὲν θεῶν οὓσιν, ὥς ἔφασαν, σαφῶς δὲ πως τοὺς
 ἑαυτῶν προγόνους εἰδόντων. ἀδύνατον οὖν θεῶν παισὶν
 ἀπιστεῖν, καίπερ ἄνευ εἰκότων καὶ ἀναγκαίων ἀποδείξεων
 λέγουσιν, ἀλλ' ὥς οἰκεῖα φασκόντων ἀπαγγέλλειν ἐπομένους
 60 τῷ νόμῳ πιστευτέον.“ ταῦτα ἐν τῷ Τιμαίῳ περὶ τῶν ποιη- 15
 τῶν ὁ Πλάτων εἶρηκε καὶ προσέταξεν Ὀμήρῳ καὶ Ἡσιόδῳ
 καὶ τοῖς ἄλλοις ποιηταῖς μυθολογοῦσι πιστεῦσαι καὶ οὐκ
 ἡδέσθην φάναι, ὅτι ἄνευ εἰκότων καὶ ἀναγκαίων ἀποδείξεων
 λέγουσι, καὶ ταῦτα κωμωδῶν ἀλλαχοῦ τὰ παρ' ἐκείνων λεγό-
 61 μενα, ὥς ἐν ἑτέρῳ δὴ χωρίῳ σαφῶς ἐπιδείξομεν. εἰ δὲ 20
 τοῖς τοὺς λήρους ἐκείνους μυθολογοῦσι καὶ τοὺς αἰσχροτά-
 τους διαπλάττουσι μύθους πιστεύειν ὁ Πλάτων παρακε-
 p. 13 λεύεται καὶ μηδεμίαν αὐτοὺς ἀπόδειξιν ἀπαιτεῖν, πολλὰ
 μᾶλλον ὀσιώτερόν τε καὶ δικαιότερον τοῖς θεσπεσίοις ἀπο-
 στόλοις καὶ προφήταις πιστεῦσαι, αἰσχρὸν μὲν οὐδὲν οὐδὲ 25
 μυθῶδες οὐδὲ ἀπίθανον λέγουσι, θεοπρεπῆ δὲ ἅπαντα καὶ
 παναγῇ διδάσκουσι καὶ σωτήρια.
 62 Ὅτι δέ γε καὶ οἱ ταῖς δόξαις τῶν φιλοσόφων ἀκολου-

8—15: Eus. Pr. II 7, 1. XIII 1, 1. 14, 5 (Plat. Tim. p. 40 D—E);
 vid. Diss. p. 130sq.

1 ἄγαν om. MSCV | 2 ἐνδουάσαι BC, sed corr. B | μηδὲ:
 μὴ B | 4 μετέχοντες CV | 7 δῆ: δεῖ B | 9 εἰπὼν K | 10 ἡ M¹ |
 11 ἐγγόνοις S | 12 εἰδόντων: ἰδόντων K: εἰδόντων L²M² | παισὶν:
 πεσεῖν C | 15 πιστεύων S | 16 καὶ προσέταξεν: ἐπέταξεν δὲ
 CVMγρ., corr. Cγρ. | 18 ἀναγκαίων om. BLM | 20 δῆ BL:
 δὲ K: γε MSCV | ἐπιδείξομεν BL¹ | 21 καὶ τοῖς αἰσχροτάτους
 C | 23 καὶ om. CVMγρ. et ἀπαιτοῦντας CVMγρ. | 26 πιθανὸν
 CV | ἅπαντα: καὶ πάντα B, sed corr.

θήσαντες, πίστει χρώμενοι ποδηγῶ, οἱ μὲν τὰ τούτων, οἱ δὲ
 τὰ ἐκείνων ἡσπάσαντο, μάλα ἂν τις μάθοι ῥαδίως, τὰς τῶν
 δογμάτων διαφορὰς ἐξετάσας. οἱ μὲν γὰρ ἀθάνατον ἔφασαν 63
 τὴν ψυχὴν, οἱ δὲ θνητὴν, οἱ δὲ μικτὴν τινα ὠρίσαντο καὶ
 5 τὸ μὲν αὐτῆς θνητόν, τὸ δὲ ἀθάνατον ἔφασαν· καὶ τὰ
 ὁρώμενα οἱ μὲν ἀγέννητα, οἱ δὲ γενητά, καὶ οἱ μὲν ἐκ γῆς,
 οἱ δὲ ἐξ ὕλης, οἱ δὲ ἐξ ἀτόμων ξυστῆναι· καὶ οἱ μὲν ἑμ-
 ψυχον εἶναι τὸ πᾶν, οἱ δὲ ἄψυχον. ἀλλ' ὅμως καὶ διά- 64
 φορα λέγοντες, ἔσχον καὶ οὗτοι κακῆϊνοί τινες τοῖς παρὰ
 10 σφῶν λεγομένοις πιστεύοντας. οὐκ ἂν δὲ οἱ μὲν ταῦτα,
 οἱ δὲ ἐκεῖνα εὖ ἔχειν ὑπέλαβον, εἰ μὴ τις αὐτοὺς πίστις
 ἔπεισε δέξασθαι τὰ λεγόμενα. τῷ τοι καὶ ὁ Πλάτωνος Σω- 65
 κράτης ἐν τῷ Γοργίᾳ, πολλὰ περὶ τῶν ἐν τῷ Ἄιδῃ κολαζο-
 μένων εἰπών, καὶ μέντοι καὶ περὶ τῶν ἀνακηρυττομένων
 15 ὥς εὐσεβῶν ἐπήγαγεν· „ταῦτά ἐστιν, ὦ Καλλίκλεις, ἃ ἐγὼ
 ἀκηκοὼς πιστεύω ἀληθῆ εἶναι.“ καίτοι οὔτε δῆλα ἦν οὔτε 66
 ὁρώμενα πράγματα, ἀλλὰ τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώπων
 λανθάνοντα καὶ παρ' ὀλίγων ὁμολογούμενα· ἀλλ' ὅμως ἔφη
 πιστεύειν ὥς ἀληθῆ ἐστί, καὶ τῆς πίστεως ἀπόδειξιν οὔτε
 20 αὐτὸς προσενήνοχεν, οὔτε οἱ ἀκούσαντες ἀπητήκασιν. καὶ 67
 μέντοι καὶ τῷ πρώτῳ τῶν Νόμων ὁ Πλάτων τὸν περὶ τῆς
 πίστεως ἐβεβαίωσε λόγον. λέγει δὲ ὧδε· „ὁμῶν γὰρ εἰ καὶ
 μετρίως κατεσκεύασται τὰ τῶν νόμων, εἰς τῶν καλλίστων
 ἂν εἴη νόμων, μὴ ζητεῖν νέων μηδένα ἔαν, ποῖα καλῶς
 25 αὐτῶν ἢ μὴ καλῶς ἔχει, μιᾶ δὲ φωνῇ καὶ ἐξ ἑνὸς στόμα- 68
 τος πάντας συμφωνεῖν, ὥς πάντα καλῶς κεῖται.“ οὐδ' ἐν
 τούτοις ἄρα ὁ Πλάτων περιεργάζεσθαι ξυγχαρεῖ, ἀλλὰ πιστῶς
 δέχεσθαι τὰ νομοθετούμενα καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν, εἴτε

3—5: Aëtius Doxogr. p. 392—393 || 5—8: Aëtius p. 284—289.
 329—332 || 12—16: Eus. Pr. XII 6, 1—4 (15—16: Plat. Gorg.
 p. 524 A—B) || 20—26: Eus. Pr. XII 1, 2 (Plat. Legg. I p. 634 D)

2 μάλα KMS: πάλαι BL: λίαν CVMγρ. | μάθη V | 6 ἀγέν-
 νητα BLMV | γεννητά BLMV | 9 αὐτοὶ CV | παρ' αὐτῶν V |
 12 δέξασθαι om. B | 13 τῷ posterius om. B | 20 ἀπητήκασιν:
 ἐπεξήτησαν CVMγρ. | 21 τῆς om. B | 24 νέων om. B: νέον MV
 S e corr.: τῶν νέων Pl. | μηδένας B | ἔαν ποῖα: ἂν ποι BL |
 25 ἔχειν BL: ἔχη C | 26 πάντας: πάντα K | 27 πιστῶς: ἐκ
 πίστεως MCV | 28 εἰ τὸ K

- 69 εὖ ἔχει, εἴτε καὶ μή. καὶ Θεόγνις δὲ ὁ Σικελιώτης ποιητῆς
τῆς πίστεως ἀναγορεύει τὸν τρόφιμον καὶ φησιν· „πιστὸς
ἀνὴρ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἀντερύσασθαι ἄξιος ἐν χαλεπῇ,
Κύρνε, διχοστασίῃ.“ εἰ δὲ τὸν ἐν στάσει πιστὸν χρυσοῦ καὶ
ἀργύρου τιμιώτερον ἔφη, τίνος ἀντάξιον ἀποφῆναιτο ἂν τις 6
70 τὸν τοῖς θεοῖς λόγοις ἀναμφιβόλως πιστεύοντα; ἀλλὰ γὰρ
ἀτεχνῶς οἶμαι ἀρμόττει τοῖς ὁμοίως ὑμῖν ἀντιλέγουσιν, ἅπερ
Ἡράκλειτος ὁ Ἐφεσίος εἶρηκεν· „ἄξύνετοι ἀκούσαντες κω-
φοῖς ἰοίκασι· φάτις αὐτοῖσι μαρτυρεῖ, παρε|όντας ἀπειναι.“
71 ἑνυμφωνεῖ δὲ τῷ Ἐφεσίῳ καὶ ὁ Ἀκραγαντῖνος Ἐμπεδοκλῆς λέ- 10
γων ὧδί· „ἀλλὰ κακοῖς μὲν κάρτα πέλει κρατέουσιν ἀπιστεῖν·
ᾧδε γὰρ ἡμετέρης κέλεται πιστώματα Μούσης.“ τῆς τῶν
κακῶν ἄρα μερίδος κατὰ τὸν Ἀκραγαντῖνον οἱ ἄπιστοι·
ἄξύνετοι δὲ οἱ αὐτοὶ καὶ ἰοικότες κωφοῖς κατὰ τὸν Ἡρά-
72 κλειτον. ἀτὰρ δὴ καὶ Παρμενίδης ὁ Ἐλεάτης, ὁ τοῦ Κολο- 15
φωνίου Ξενοφάνους ἑταῖρος, πίστει τοῖς νοητοῖς προσβάλλειν
παρεγγυῖ. φησὶ γάρ· „λεῦσσε δ’ ὅμως ἀπεόντα, νόῳ παρε-
όντα βεβαίως.“ νῷ γὰρ μόνῳ πελάζειν τοῖς νοητοῖς δυνατόν·
δίχα δὲ πίστεως οὐδὲ ὁ νοῦς ὁρᾶν δύναται τὰ νοούμενα.
73 τοῦτο δὲ καὶ ὁ Σόλων αἰνίττεται· „γνωμοσύνης δ’ ἀφανὲς 20
χαλεπώτατόν ἐστι νοῆσαι μέτρον, ὃ δὴ πάντα πείρατα μοῦ-
νον ἔχει.“ εἰ δὲ νοῆσαι χαλεπώτατον, εἰπεῖν ἄρα πάμπαν
74 ἀδύνατον. καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς δὲ περὶ τῶν ἀοράτων φησὶν·

1—4: Eus. Pr. XII 2, 2 (Theogn. 77—78) || 8—9: Clem. Str. V 14, 115 = Eus. Pr. XIII 13, 42 (Heraclit. fr. 34) || 10—12: Clem. Str. V 3, 18 (Empedocl. fr. 5, 1—2) || 15—18: Clem. Str. V 2, 15 (Parmen. fr. 2, 1) || 20—22: Clem. Str. V 12, 81 (Solon. fr. 16) || 23—p. 23, 3: Clem. Str. V 12, 81 (Empedocl. fr. 133)

1 ἔχοι K | 2 τῆς om. BL | 3 ἀντερύσασθαι Theogn. Eus.: ἀνταρύσασθαι codd. | 4 διχοστασίῃ: litt. η eras. S: διχοστάση M¹ | 5 ἀποφῆναι S | 6 λόγοις S | 7 ὁμοίοις V | 9 φάσι τις M, corr. Mγρ. | παραρέοντας B | 11 ᾧδε MS | κρατενσιν M, corr. Mγρ. | 12 πέλεται πιστώματα V: καλεῖται πιστότατα (e πιστώ-
τατα corr.) S | 14 κακοῖς C | 16 προσβάλλειν CVMγρ. | 17 λεῦσσε δ’ ὅμως K: λεῦσσε δ’ ὅμως BL: λεύσειδης ὅμως M: λεύσει δ’ ὅμως SCVMγρ. | παρεόντα om. L¹ | 18 πελάζειν μόνῳ CV | δύ-
νεται CVMγρ. | 19 δέ γε K | 21 πάντων Clem. | πειρατὰ KS: πειραῖται MCV et 22 ἔχειν MCV

„οὐκ ἔστιν πελάσασθαι ὀφθαλμοῖσιν ἐφικτὸν ἡμετέροις ἢ
 χερσὶ λαβεῖν· ἥπερ τε μεγίστη πειθοῦς ἀνθρώποισιν ἀμαξίτος
 εἰς φρένα πίπτει.“ καὶ Ἀντισθένης δέ, ὁ Σωκράτους μὲν 75
 φοιτητής, τῆς δὲ Κυνικήs αἰρέσεως ἡγησάμενος, περὶ τοῦ
 5 Θεοῦ τῶν ὅλων βοᾷ· „ἀπὸ εἰκόνος οὐ γνωρίζεται, ὀφθαλμῷ
 οὐχ ὁράται, οὐδενὶ ἔοικε· διόπερ αὐτὸν οὐδεὶς ἐκμαθεῖν ἐξ
 εἰκόνος δύναται.“ ἀναγκαῖα ἄρα ἡ πίστις τοῖς τὰ νοητὰ 76
 κατιδεῖν βουλομένοις, ἐπειδήπερ οὐδὲ εἰκόνα ἐξευρεῖν αὐτοῖς
 ξυμβαίνουσιν οἶόν τε. καὶ Ξενοφῶν δὲ ὁ Ἀθηναῖος ὁ
 10 Σωκρατικός, ὁ Γρύλλου παῖς, ξυνωρδὰ τούτοις γέγραφεν.
 φησὶ γάρ· „ὁ γοῦν πάντα σείων καὶ ἀτρεμίζων, ὥς μὲν 77
 μέγας τις καὶ δυνατός, φανερός· ὁποῖος δὲ ἔστι μορφήν,
 ἀφανής.“ δεῖ δὴπου πίστεως τοῖς τὰ φανὲς ὀριγνόμενοις
 καταμαθεῖν. ἀκούσαι δ' ἂν τις καὶ Βακχυλίδου λέγοντος 78
 15 ἐν τοῖς Παιᾶσιν· „οὐδὲ γὰρ ῥᾶστον ἀρρήτων ἐπέων πύλας
 ἐξευρεῖν.“ χρεῖα τοίνυν ἡμῖν νοερῶν ὁμμάτων εἰς τὴν τῶν
 νοητῶν κατανόησιν, καὶ καθάπερ δεόμεθα τῶν τοῦ σώμα-
 τος ὀφθαλμῶν εἰς τὴν θεωρίαν τῶν ὁρατῶν, οὕτω δὴπου
 χρῆζομεν πίστεως εἰς τὴν ἐποπτείαν τῶν θείων. ὅπερ γὰρ 79
 20 δὴ ἔστιν ὀφθαλμὸς ἐν σώματι, τοῦτο ἄρα πίστις ἐν δια-
 νοίᾳ· μᾶλλον δέ, ὥσπερ ὀφθαλμὸς δεῖται φωτὸς ἐπιδεικνύ-
 ντος τὰ ὁρατά, οὕτω δὴ αὖ καὶ ὁ νοῦς δεῖται πίστεως ἐπι-

3—7: Clem. Str. V 14, 108 = Eus. Pr. XIII 13, 35 (Antisth. fr. 24)
 || 9—12: Clem. Str. V 14, 108 = Eus. Pr. XIII 13, 35 (cf. Xen.
 Comm. IV 3, 13) || 14—16: Clem. Str. V 11, 68 (Bacchyl. fr. 14)

1 πελάσαι δ' ὀφθαλμοῖς [ὀφθαλμοῖσιν V] οὐκ ἔστιν ἐφικτὸν
 CV | ante ὀφθαλμοῖσιν add. δ' M: οὐδ' KS: ἐν Clem.: ἐς Gertz
 | 2 πιθοῦς M | 4 τῆς δὲ γε KS | 5 τοῦ om. LM | ὀφθαλμοῖς
 S | 6 οὐδεὶς αὐτὸν CV | 7 νοητὰ om. L¹ | 8 βουλομένοις: δυνα-
 μένοις M, corr. Mgr. | 9 οἶόν τε: οἶονται M | 10 γρύλλον BC |
 τούτω KS | 11 πατασσεῖων M | μὲν μέγας τις Clem. Eus.: μέγας
 τις BLM: μέγας τις μὲν KS: μέγας μὲν τις CVMgr. | 12 φα-
 νερός: καὶ φανερός L | 13 ὀρεγομένοις KS | 14 βακχυλίδου K:
 βακχυλλίδου B V e corr. | 15 ἐπέων ἀρρήτων V | 16 ὑμῖν CV |
 καὶ νοερῶν S | 17 νοητῶν: νοημάτων M: ὄντων BCV | 18 τὴν
 θεωρίαν τῶν ὁρατῶν: τὴν [om. Mgr.] τῶν αἰσθητῶν θεωρίαν
 CVMgr. | 19 ἐποπτείαν KBL | 20 δὴ om. CV | ἄρα om. CV |
 21—22 φωτὸς—δεῖται om. S | 21 ἐπιδεικνύοντος B | 22 αὖ om.
 BCV | ἐπιδεικνυούσης KMS: δεικνυούσης CV

δεικνύσης τὰ θεῖα καὶ τὴν περὶ τούτων δόξαν φυλαττούσης
βεβαίαν.

- 80 Τῶν δέ γε τὰ νοητὰ θεωρεῖν οὐ βουλομένων ἀκούσατε
ὅπως ὁ Πλάτων κατηγορεῖ „ἄθρει γὰρ δὴ“ φησι „περι-
σκοπῶν, μὴ τις τῶν ἀμνήτων ἐπακούσῃ. εἰσὶ δὲ οὗτοι, οἱ 5
οὐδὲν ἄλλο ἡγούμενοι εἶναι ἢ οὗ ἂν ἀπρίξ ταῖς χερσὶ λα-
p. 15 βέσθαι δύναιντο, πράξεις δὲ | καὶ γενέσεις καὶ πᾶν τὸ
81 ἀόρατον οὐκ ἀποδεχόμενοι ὡς ἐν οὐσίας μέρει.“ ταύτης δὲ
τῆς ξυμμορίας καὶ ὑμεῖς ἐστε· ἀλλὰ μὴ δυσχεράνῃτε τὸν
ἔλεγχον· μόνοις γὰρ τοῖς ὁρατοῖς προστετήκατε καὶ τὰ χει- 10
ρόκημητα ξόανα σέβοντες, τὴν περὶ τῆς τοῦ ἀοράτου φύσεως
82 διδασκαλίαν οὐ δέχεσθε. καὶ ἴσως τοῖς οὕτω διακειμένοις
ἀνθρώποις Ἐπίχαρμος ὁ κωμικὸς τὸν ἱαμβον ἐκείνον προσ-
ῆρμοσε· „φύσεις ἀνθρώπων, ἀσκοὶ πεφυσημένοι.“ ἀνδρῶν
δέ γε σωφρονούντων ἴδιον μὴ προλήψει δουλεύειν μηδὲ ἔθεσι 15
προσδεδέσθαι πατρώοις, ἀλλὰ ζητεῖν τάληθες καὶ τὸ χρήσι-
83 μον πανταχόθεν ξυλλέγειν. ἢ οὐ τοιαῦτα καὶ Σωκράτης
τῷ Κρίτωνι ἔλεγεν; „ὥς ἐγὼ οὐ μόνον νῦν, ἀλλὰ καὶ αἰ
τοιοῦτος, οἷος τῶν ἐμῶν οὐδενὶ ἄλλω πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ,
ὃς ἂν μοι λογιζομένῳ βέλτιστος φαίνοιτο.“ δηλοῖ δὲ διὰ 20
τούτων, ὡς λόγῳ χρώμενος ἐξευρεῖν ἐπόθει τὸ ξυμφέρον
84 καὶ οὗ τι νόμον εἶχε τὸ τῇ προλήψει δουλεύειν. οὕτω τὸν
Ἀλκιβιάδην πείθει μαθεῖν τὴν τῆς γνώσεως οἴησιν πρότερον

4—8: Clem. Str. V 6, 33 (Plat. Theaet. p. 155 E) || 13—14:
Clem. Str. IV 7, 45 (Epicharm. fr. 246) || 17—20: Eus. Pr. XIII
6, 1 (Plat. Crit. p. 46 B) || 22—p. 25, 5: Clem. Str. V 3, 17 (Plat.
Alcib. I p. 109 E)

13—15: Orion. Anth. II 3; vid. N. Jahrb. 135, 202

1 περὶ τούτων: τούτων BL: τούτων M, corr. Mgr. | 3 τῷ
C | 4 δὴ om. CV | 6 ἀναπρίξ B: ἐὰν ἀπρίξ KSV: ἐὰν πρίξ C
| 7 πράξεις S | γένσεις S | 8 ὁρατὸν CVMgr. | ἐπιδεχόμενοι S |
ὡς suprascr. K: οὐκ BL | μέρει: λόγῳ CV | δὴ KS | 10 χει-
ρόμητα KLSCV | 12 δέχεσθαι M¹ | 14 φύσις MSV: αὐτὰ φύσις
Clem. | δέ: τέ S | 15 μηδὲ: μήτε K | 18 τῷ om. CV | κρί-
τωνι SC, sed corr. S | 19 μηδενὶ Mgr. Pl. Eus. | πίθεσθαι S¹ |
20 ὡς M, corr. Mgr. | βέλτιον B, sed corr. | φαίνεται Mgr.
Pl. Eus. | 22 τὸ in τῷ corr. C | τῇ ex τι corr. C | 23 πρότε-
ρον om. BLMCV; cf. infra p. 25, 15.

ἐξορίσας. πρότερον μὲν γὰρ αὐτὸν ἐξήλεγξεν οὐκ εἰδότα· εἴτ' ἐκείνου εἰρηκότος· „ἀλλ' οὐκ ἂν εὐρεῖν με ἤγῃ;“ ἐπήγαγεν· „καὶ μάλα γε, εἰ ζητήσαιο.“ ἐκείνου δ' αὖ φάντος· „εἴτα ζητῆσαι με οὐκ ἂν οἶε;“ ὑπολαβὼν ἔφη· „ἔγωγε, εἰ οἰηθείης 85 γε μὴ εἰδέναι.“ ἀρχὴ ἄρα γνώσεως τῆς ἀγνοίας ἢ γνῶσις. 85 δεῖ δὲ πρὸς τοῦτω καὶ τὰ πονηρὰ μαθήματα τῆς ψυχῆς ἐξελάσαι, εἴθ' οὕτως τὰ θεῖα προσδέξασθαι. καὶ τοῦτο δὲ πάλιν ὁ Πλάτων ἐδίδαξεν εἰπὼν· „οὐ καθαρῶ γὰρ καθαρῶ ἐφάπτεσθαι μὴ οὐ θεμιτὸν εἶναι.“ τοῦτο δὲ καὶ Ὅρφεύς 86 φησιν· „φθέγξομαι οἷς θέμις ἐστί, θύρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι.“ ξυμφωνεῖ δὲ καὶ ὁ Εὐριπίδης βοῶν· „ἄρρητ' ἀβακχεύτοισιν εἰδέναι βροτῶν.“ τοῖς γὰρ ἀμυήτοις πῶς ἂν τις προσενέγκοι τὰ θεῖα παιδεύματα; πῶς δ' ἂν μνηθείη τις, μὴ τῇ πίστει κρατύνας ἐν ἑαυτῷ τὰ παρὰ τῶν διδασκάλων προσφερόμενα 15 δόγματα; πῶς δ' ἂν πιστεύσαι, μὴ πρότερον ἐξορίσας τῆς διανοίας τὰ κακῶς προεντεθέντα μαθήματα; ἀληθῆς ἄρα ὁ 87 τραγικὸς λόγος ἐκεῖνος, ὃν ἐν Φοινίσσαις εἴρηκεν Εὐριπίδης· „ὁ δ' ἄδικος λόγος νοσῶν ἐν ἑαυτῷ φαρμάκων δεῖται σοφῶν.“ ὅτι δὲ καὶ ξυνεργεῖ ὁ Θεὸς τοῖς ἀπολαῦσαι θερα- 20 πείας ἐφιεμένοις, ὁ αὐτὸς τραγωδοποιὸς ἔφη· „τῷ δ' αὖ πο- νοῦντι καὶ θεὸς ξυλλαμβάνει.“ προυργιατάτον ἄρα χρῆμα ἢ πίστις. κατὰ γὰρ δὴ τὸν Ἐπίχαρμον, τὸν Πυθαγόρειον 88 λέγω, „νοῦς ὄρη, καὶ νοῦς ἀκούει, τᾶλλα κωφὰ καὶ τυφλά.“

7—9: Clem. Str. V 4, 19 (Plat. Phaed. p. 67 B); vid. Diss. p. 112sq. || 9—10: Eus. Pr. XIII 12, 5 (Orph. fr. 6, 1) || 11—12: Clem. Str. IV 25, 162 (Eur. Bacch. 472) || 17—19: Clem. Str. I 8, 40 (Eur. Phoen. 471—472) || 20—21: Clem. Str. VI 2, 10 (Eur. fr. 432) || 22—23: Clem. Str. II 5, 24 (Epicharm. fr. 249)

2 εἰρηκότως M | με εὐρεῖν M | ἤγει K | 3 ζητήσεις M: ζητή-
σεως S | 4 ἂν om. CV | οἷη M | οἰθείης SV | 6 τοῦτο K | νοσή-
ματα K | τῆς: τὰ τῆς B | 7 ἀπελάσαι S | οὕτω K | τουτὶ MCV |
8 καθαρῶ: καθαρὸν B | 9 τουτὶ C | 10 φέγξομαι V | ἐπιθέσθαι
K | 11 ὁ om. BL | εὐριππίδης M | βοῶν KS: εἰπὼν BLMCV |
ἄρρητα μὴ βακχεύον τοῖσιν M | 14 αὐτῷ K | 15 πιστεύσαι KBL:
πιστεύσεις CVMγρ. S e corr. | 16 προσεντεθέντα K | 17 εὐριπ-
πίδης M | 19 ὁ om. KS | 20 τραγωδιοποιὸς BL: om. CV |
22 πυθαγόρειον V e corr.: πυθαγόριον MC S e corr. | 23 λέγω
om. CV: λέγοντα M | τὰ δ' ἄλλα SCVL² Clem.

- καὶ ὁ Ἡράκλειτος δὲ πάλιν παρεγγυᾷ ξεναγεῖσθαι ὑπὸ τῆς
πίστεως, οὕτω λέγων· „ἐὰν μὴ ἐλπίζητε, ἀνέλπιστον οὐχ εὐ-
ρήσετε, ἀνεξερεύνητον ἔδον καὶ ἄπορον.“ καὶ πάλιν· „χρυσὸν
p. 16 οἱ διζήμενοι γῆν | πολλὴν ὀρύσσουν καὶ εὐρίσκουσιν ὀλίγον.“
89 εἰ δὲ ἐκεῖνοι ὀλίγων ἕνεκα ψηγμάτων πλεῖστον ὅσον ὑπο- 5
μένουνσι πόνον, καὶ μέντοι καὶ κίνδυνον, τίς οὕτως ἐστὶ
τῶν θείων ἀνέραστος, ὥς τὴν περὶ τῆς ἀληθείας διαδραῖναι
διδασκαλίαν, μυριοπλάσιον ἔχουσιν κέρδος;
- 90 Μηδεὶς τοίνυν, ὦ φίλοι, κατηγορεῖται τῆς πίστεως. καὶ
γὰρ δὴ τὴν πίστιν Ἀριστοτέλης κριτήριον ἐπιστήμης ἐκάλεσεν· 10
ὁ δέ γε Ἐπίκουρος πρόληψιν διανοίας αὐτὴν ἐκάλεσε· τὴν
δὲ πρόληψιν, προσλαβοῦσαν τὴν γνῶσιν, κατάληψιν γίνε-
91 σθαι. κατὰ δὲ τὸν ἡμέτερον λόγον πίστις ἐστὶν ἐκούσιος
τῆς ψυχῆς συγκατάθεσις, ἢ ἀφανοῦς πράγματος θεωρία, ἢ
περὶ τὸ ὄν στάσις καὶ κατάληψις τῶν ἀοράτων τῇ φύσει 15
ξύμμετρος, ἢ διάθεσις ἀναμφίβολος ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν
92 κεκτημένων ἐνιδρυμένη. δεῖται μέντοι ἡ πίστις τῆς γνώ-
σεως, καθάπερ αὖ ἡ γνῶσις τῆς πίστεως. οὔτε γὰρ πίστις
ἀνευ γνώσεως, οὔτε γνῶσις δίχα ἂν πίστεως γένοιτο. ἡγεῖ-
ται μέντοι τῆς γνώσεως ἡ πίστις, ἔπεται δὲ τῇ πίστει ἡ 20
γνῶσις, ἔχεται δὲ τῆς γνώσεως ἡ ὁρμή, ἀκολουθεῖ δὲ ταύτῃ
93 ἡ πρᾶξις. δεῖ γὰρ πιστεῦσαι πρῶτον, εἴτα μαθεῖν, γνόντα

1—3: Clem. Str. II 4, 17 (Heraclit. fr. 18) || 3—4: Clem. Str. IV
2, 4 (Heraclit. fr. 22) || 9—10: Clem. Str. II 4, 15 (cf. Arist. Top. V 3) ||
11—13: Clem. Str. II 4, 16—17 (Epicur. fr. 255) || 13—16: cf. Clem.
Str. II 6, 27. IV 22, 143 || 17—p. 27, 1: cf. Clem. Str. V 1, 1. VI 8, 69

2 ἐλπίζετε BC | εὐρήσεται M | 3 ἀνεξερεύνητον V: ἀνεξεύ-
ρητον LM: ἀνεξεύρετον B | 4 διζόμενοι LS | 5 ἕνεκεν CV |
7 ἀνέραστα C | διαδιδράναι V | 8 μυριοπλάσιον BL¹ | ἔχουσα
S¹ | 10 δὴ τὴν πίστιν: ταύτην CVMγρ. | τῆς ἐπιστήμης K |
11 ἐκάλεσε BLMC: ὠνόμασε KV: εἶπε S | 12 γενεσθαι S | 15 ἐν-
στασις S | τῆς φύσεως BL | 16 ἢ om. KBLS | ἀναμφίβολος ex
ἀναμφιβόλως corr. B | ἐν om. M | 17 ἰδρυμένη CV | δεῖται om.
CVMγρ. | 17—18 ἡ πίστις—αὖ om. M, add. Mγρ. | ἡ πίστις—
τῆς: ἡ γνῶσις οὐ δίχα CVMγρ., corr. Cγρ. | 17 τῆς om. Mγρ.
Cγρ. | 18 τῆς om. BLMMγρ. Cγρ. | 18—19 οὔτε—γνώσεως om.
M, add. Mγρ. | 18 ἡ πίστις L | 19 ἡ γνῶσις L | ἂν hoc loco
K solus | γένοιτο KBL: γένοιντ' ἂν SCVMγρ.: πῆγνυται M |
22 δεῖται CMγρ. | γνόντα S e corr.: γνῶντα C

δὲ ὁρμῆσαι, ὁρμήσαντα δὲ προᾶξαι. οὐδὲ γὰρ τὰ πρῶτα
στοιχεῖα μαθεῖν οἶόν τε μὴ τῷ γραμματιστῇ πεπιστευκότα,
ὅτι τοιῶσδε χρὴ τὸ πρῶτον ὀνομάζειν καὶ τοιῶσδε τὸ δεύ-
τερον, καὶ τᾶλλα ὡσαύτως. εἰ γὰρ δὴ εὐθύς ἀντίποι, 94
5 φάσκων μὴ χρῆναι ἄλφα τὸ πρῶτον προσαγορεύσαι, ἀλλ'
ἕτερον αὐτῷ ὄνομα ἐπιθεῖναι, οὐκ ἂν μάθοι τᾶληθές· ἀλλ'
ἀνάγκη περιπλανᾶσθαι καὶ τὸ ψεῦδος ὑπολαμβάνειν ἀλή-
θειαν. εἰ δὲ πιστεύσας τῷ διδασκάλῳ, κατὰ τοὺς ἐκείνου
νόμους τὰ μαθήματα δέξαιτο, ἔψεται ὅτι τάχιστα τῇ πίστει
10 ἢ γνῶσις. οὕτω καὶ τῷ γεωμέτρῳ προσήκει πιστεῦσαι δι- 95
δάσκοντι εἶναι μὲν τι σημεῖον, ὃ παντάπασιν ἔστιν ἄμερές,
εἶναι δέ τι μῆκος εὗρους ἐστερημένον. τοῦτο δέ γε λόγῳ
οὐδεὶς ἂν ἀποδείξαι ποτέ· εἰ γὰρ ἀφέλοι τοῦ μήκους τὸ
εὔρος, ξυναφανισθήσεται δήπουθεν τῷ πλάτει τὸ μῆκος.
15 ἀλλ' ὅμως οὕτω κελεύει νοεῖν ὁ γεωμέτρης· καὶ πείθεται γε
καὶ πιστεύει προχείρως ὃ τὰ γραμμικὰ σχήματα ἐκεῖνα μα-
θεῖν ὀριγνώμενος. οὕτω τοῖς ἀστρονόμοις οἱ φοιτῶντες 96
πιστεύουσι, καὶ τῶν ἄστρον τὸν ἀριθμὸν λέγουσι καὶ τὰ
διαστήματα μετροῦσιν, οἷς ἀφεστήκασιν ἀλλήλων, καὶ πόσαις
20 μυριάσι σταδίων τῆς γῆς ἀφέστηκεν ὁ ὁρώμενος οὐρανός·
καὶ πολλῆς οὔσης ἐν τῷ μέτρῳ διαφωνίας, καὶ τῶν μὲν
τετρακοσίας καὶ ἑβδομήκοντα σταδίων μυριάδας εἶναι λεγόν-
των, τῶν δὲ ἐλάττους, τῶν δὲ πολλῶ πλείους, ὅμως πεί-
θονται οἱ φοιτηταί τοῖς διδασκάλοις καὶ τοῖς παρ' αὐτῶν
25 λεγομένοις πιστεύουσιν. καὶ αὖ πάλιν περὶ ἡλίου λογομαχία 97

19—23: Aëtius Doxogr. p. 362—363 || 25—p. 28, 4: Aëtius p. 351

5 προσαγορεύεσθαι CV | 6 αὐτὸ B | ἐπιθεῖναι KS: ἐνθεῖναι
BL: θεῖναι MCV | 7 ὑπολαβεῖν MCV | 10 πιστεύειν BLM, corr.
Mγρ. | 11 μὲν τι: μέντοι V | 12 γε om. MCV | 13 ἀποδείξειεν
CVMγρ. | post ἀποδείξαι add. ἄν K | ποτέ om. CV | ἀφέλοι
KS: ἀφέλοις BL: ἀφέλοιτο MCV | τοῦ μήκους τὸ εὔρος KS: τὸ
μῆκος τοῦ εὗρους L: τὸ εὔρος τοῦ μήκους BL²: τοῦ εὗρους τὸ
μῆκος MCV | 14 ξυνεξαφανισθήσεται CV | δήπου S | 16 μαν-
θάνειν K | 17 ὀρεγόμενος S | οὕτω καὶ τοῖς V | 20 ἀφεστήκασι
M | 21 καὶ τοι πολλῆς MC | 22 τετρακοσίας ἑβδομήκοντα CV:
ὑο M | μυριάδας σταδίων L | 24 τοῖς διδασκάλοις οἱ φοιτηταί
[φητηταί V] CV | 25 καὶ γὰρ αὖ BLMSCV | πάλιν om. V

- p. 17 παρ' ἐκείνοις πολλή. Ἀναξίμανδρος μὲν γὰρ καὶ Ἀναξι-
 μένης ἑπτακαίκοσπλασίονα τῆς γῆς τοῦτον ἔφασαν εἶναι,
 Ἀναξαγόρας δὲ Πελοποννήσου μείζονα, Ἡράκλειτος δὲ ὁ
 98 Ἐφεσίος ποδιαῖον. τίς οὖν ἄρα ἀξίως τὴν τοιαύτην δια-
 φωνίαν γελάσειεν; οὐδὲ γὰρ περὶ μικροῦ τινος αὐτοῖς μέ- 5
 τρου γέγονεν ἡ διχόνοια, ἀλλὰ περὶ ἀπείρου, καὶ ὅσον οὐκ
 ἂν τις παραστήσαι τῷ λόγῳ. τίς γὰρ ἄπασαν μέτρῳ ἂν
 περιλάβοι τὴν γῆν, εἴτα ἐπτάκις καὶ εἰκοσάκις πολυπλασιάσας
 τὸ μέτρον, ξυναγάγοι τῆς ψήφου τὸν λογισμὸν καὶ τοῦτον
 99 τῷ μέτρῳ τοῦ ἀνθρώπου παραθείη ποδός; ἀλλ' ὅμως εἰσὶ 10
 τινες, οἱ μὲν τούτοις, οἱ δὲ ἐκείνοις τιθέμενοι· πιστεύοντες
 δέ, οἱ μὲν ταῦτα, οἱ δὲ ἐκεῖνα καταδέχονται λέγειν. τί δῆ-
 ποτε τοίνυν τὴν μὲν ἀλογωτάτην ἐκείνην ὑπερβαίνετε πίστιν,
 μόνης δὲ τῆς ἡμετέρας κατηγορεῖτε, τῶν μὲν τοιούτων μύ-
 θων καὶ λήρων ἀπηλλαγμένης, τὰ θεῖα δὲ καὶ νοητὰ νοη- 15
 τῶς δεχομένης;
 100 Πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις καὶ τόδε σκοπήσωμεν, ὥς
 ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων, τέχνην μαθεῖν ἐθέλων τινά, φοιτᾷ
 μὲν τῷ διδάσκειν ἐπισταμένῳ, στέργει δὲ τὰ προσφερόμενα
 παρ' ἐκείνου μαθήματα· καὶ ὁ μὲν σκυτοτόμος ἐπιδείκνυσιν, 20
 ὅπως δεῖ τὸν περιτομέα κατέχειν καὶ τὰ δέρματα διατέμνειν,
 καὶ μέντοι καὶ ξυρράπτειν καὶ τῷ καλόποδι προσαρμόττειν·
 ὁ δὲ πιστεύει τοῖς λεγομένοις καὶ οὐκ ἀντιλέγει διδάσκοντι·
 καὶ ὁ μὲν ἔχει τῶν γινομένων τὴν γνῶσιν, ὁ δὲ στέργει
 τὴν πίστιν, κατὰ βραχὺν δέ γε διὰ τῆς πίστεως προσλαμβάν- 25
 101 νει τὴν γνῶσιν. οὕτω δὴ καὶ ὁ ναυπηγὸς ἐκπαιδεύει τὸν

1—4: Schol. Hom. *A* 14 ed. Ludwich (Ind. lect. mens.
 aestiv. Regimont. 1895) Michael. Glyc. Ann. I p. 40

1 γὰρ om. C | 2 ἐπτά καὶ εἰκοσάπλάσιον KBL: ἐπτά καὶ
 εἰκοσάπλάσιον S: ἐπτά καὶ εἰκοσιπλάσιον MC: ἐπτά καὶ εἴ-
 κοσι πλάσιον V | 5 γελάσειεν CMγρ.: οὐ γελάσειεν S | τινος
 μικροῦ M | μέτρον γέγονεν αὐτοῖς L (αὐτοῖς B in marg.) |
 7 παραστήσαιτο Mγρ. | ἂν om. CV | 10 ἀνθρώπου K | 11 τι-
 θέμενοι: πειθόμενοι CVMγρ. | 13 τοίνυν om. L: τοι L² | ἀλο-
 γωτέραν V | ὑπεραίρετε MCV | 17 τοῦτο BL | σκοπήσωμεν K |
 19 δὲ om. L | προσφερόμενα om. CV | 21 διακόπτειν CVMγρ.
 | 22 καλάποδι S | 25 γε om. CV

μαθεῖν ὀριγνόμενον, πῶς μὲν χρὴ διατείνειν τὴν στάθμην,
 πῶς δὲ κινεῖν προσήκει τὸν πρίονα, πῶς δὲ τῷ σκεπάρνῳ
 καὶ τῷ τερέτρῳ καὶ τῷ τρυπάνῳ κεχρηῆσθαι· μανθάνει δὲ
 5 τούτων ἕκαστον ὁ φοιτῶν, πᾶν γε τὸ κελευόμενον δρῶν καὶ
 νόμους τοῦ διδασκάλου τοὺς λόγους ποιούμενος καὶ πιστεύων
 γε δι' ἐκείνου κατορθώσκειν τὴν τέχνην. οὕτω καὶ ὁ ἱατρὸς 102
 οὐ μόνον ἐκπαιδεύει τὴν ἐπιστήμην, ἀλλὰ καὶ ἱατρεύει τοὺς
 κάμνοντας· καὶ αὐτὸς μὲν οἶδε τῆς ἱατρείας τὸν λόγον, ὁ
 δὲ γε τῇ νόσῳ παλαιῶν τοῦτο μὲν οὐκ ἐπίσταται, τῆς νόσου
 10 δὲ γε πιστεύει διὰ τῆς ἱατρικῆς ἀπαλλαγῆσεσθαι τέχνης.
 καὶ μέντοι καὶ τὸ σκάφος ἰθύνειν μόνοι γε ἴσασι· οἱ τὴν 103
 κυβερνητικὴν ἐπιστάμενοι τέχνην, οἱ δὲ πλωτῆρες δι' ἐκεί-
 νων πιστεύουσι τοῖς ποθομένοις λιμέσι προσορμισθῆσεσθαι.
 οὐκοῦν, ὃ φιλότης, κοινὸν μὲν τι χρῆμα πάντων ἢ πίστις, 104
 15 καὶ τῶν μαθεῖν τινα τέχνην ἐφιεμένων καὶ τῶν πλεόντων
 καὶ γεωργούντων καὶ ἱατροῖς προσεδρεύοντων· ἡ δὲ γνώσις
 οὐ πάντων, ἀλλὰ μόνων τῶν τὰς τέχνας ἐπισταμένων. αὐ- 105
 τῖκα τοίνυν ἢ ἐθέλῃσωμεν διαγνῶναι χρυσὸν δόκιμόν τε
 καὶ ἄπεφθον, οὐχ ἡμεῖς τῇ βα[s]άνῳ τοῦτον προσφέρομεν, p. 18
 20 ἀλλὰ τὸν ἐπιστάμενον τὰ τοιαῦτα δοκιμάσαι κελεύομεν· ὁ
 δέ, ἢ τῇ λίθῳ προσφέρων ἢ τῷ πυρὶ, ἢ κίβδηλον ἢ δόκι-
 μον ἀποφαίνει. οὕτω καὶ πολυτελεῖς ὠνούμενοι λίθους,
 οὐχ ἡμῖν αὐτοῖς τὴν τούτων διάγνωσιν ἐπιτρέπομεν, ἀλλ'
 οἷς ὁ χρόνος καὶ ἡ πείρα τήνδε τὴν ἐπιστήμην ἐνέθηκεν.

1 μαθητὴν K | διατείνειν C: διακρίνειν MS, corr. Mgr. |
 2 πῶς—πρίονα om. KBLM, add. Mgr. | πῶς (posteriore loco):
 ὅπως S | 3 καὶ τῷ σκεπάρνῳ S | καὶ τῷ τρυπάνῳ om. V |
 3—6 μανθάνει—ἐκείνον: ὁ δὲ γε φοιτητῆς πᾶν τὸ κελευόμενον
 δρῶν καὶ τοὺς τοῦ διδασκάλου λόγους νόμους ποιούμενος
 πιστεύει CV | 4 γε om. BL: δὲ K | 6 γε om. L: τε BM: τὸ K
 e corr. | κατορθῶσαι MCV | ὁ om. KBLSC | 10 ἱατρείας CVMgr.
 (τέχνης om.) | ἀπαλλαγῆσεσθαι V | 11 μόνον V | γε om. MCV |
 13 προσορμισθῆσεσθαι M, corr. Mgr. | 14 καλὸν BL | μὲν om.
 M | μέντοι SV et L¹ ut videtur | 18 δόκιμόν τε καὶ ἄπεφθον:
 εἰ δόκιμός ἐστιν CVMgr. | 19 προσφέρωμεν M, corr. Mgr. |
 20 ἀλλὰ—κελεύομεν: ἀλλὰ τῷ ταῦτα δοκιμάζειν εἰδότε προσ-
 ἄγομεν CVMgr. | δοκιμάζειν B² | 21 τῷ λίθῳ B | ante κίβδηλον
 om. ἢ CV | 22 ὠνούμενοι C | 24 ἡ πείρα καὶ ὁ χρόνος K |
 ἐνέθηκεν C

- 106 καὶ τὴν σηρικὴν δὲ καὶ ποικίλην καὶ χρυσόπαστον ἐσθῆτα
εἰ τις πρῶσθαι βούλεται, τοῖς τῆς ὑφαντικῆς ἐπιστήμοσιν
ἐπιτρέπει τὴν ἀξίαν τούτοις ἐπιθεῖναι τιμὴν. καὶ μὲν δὴ
καὶ ὁ σταθμὸν σκευῶν τινῶν χρυσῶν ἢ ἄργυρῶν ἢ νομι-
σμάτων ἐθέλων μαθεῖν τῷ τὴν στατικὴν ἐπισταμένῳ τέχνην 5
ταῦτα προσφέρει καὶ παρ' ἐκείνου διδάσκεται τὸν σταθμὸν
- 107 καὶ πιστεύει καὶ οὐκ ἀντιλέγει μηνύοντι. οὐκ οὖν ἀπάντων
ἡ ἐπιστήμη, ἀλλὰ τῶν διδασκαλίας καὶ χρόνῳ καὶ πείρᾳ ταύ-
την μεμαθηκότων· ἡ δέ γε πίστις ἀπάντων ἐστὶ τῶν μα-
θεῖν τι προθυμουμένων. ὑποβάθρα μέντοι καὶ κρηπὶς τῆς 10
ἐπιστήμης ἡ πίστις. τὴν μὲν γὰρ πίστιν καὶ οἱ ὑμέτεροι
φιλόσοφοι ὠρίσαντο εἶναι ἐθελοῦσιον τῆς ψυχῆς συγκατά-
θεσιν, τὴν δὲ ἐπιστήμην ἔξιν ἀμετάπτωτον ὑπὸ λόγου.
- 108 ἄτοπον δὲ καὶ λίαν παγχάλεπον, τοὺς μὲν τέχνης ἀπάσης
διδασκάλους ἔχειν τὴν ἐπιστήμην, τοὺς δὲ φοιτῶντας τὴν 15
πίστιν, ἐπὶ μόνων δέ γε τῶν θείων παιδευμάτων ἀνατε-
τράφθαι τὴν τάξιν, καὶ πρὸ τῆς πίστεως ἀπαιτεῖσθαι τὴν
ἐπιστήμην. οὐχ ἥκιστα γὰρ ἐπὶ τῶν ἀοράτων τῶν τῆς
- 109 πίστεως ὁμμάτων δεόμεθα. τῷ τοι καὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος
διαρρήδην βοᾷ· „πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ 20
Θεῷ, ὅτι ἔστι καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης
γίνεται.“ διὰ τοι τοῦτο καὶ ἡμεῖς τοῖς προσιοῦσι καὶ τὰ
θεῖα ποθοῦσι. μαθεῖν πρὸ τῶν ἄλλων ἀπάντων τὴν τῆς
πίστεως διδασκαλίαν προσφέρομεν, εἴτα τελουμένοις καὶ
μνουμένοις δηλοῦμεν, τίνων ἐστὶν αἰνίγματα τὰ γινόμενα. 25
- 110 καὶ παρ' ὑμῶν δέ γε ὡσαύτως τὸν ἱεροφαντικὸν οὐχ ἅπαντες

11—13: cf. Clem. Str. II 6, 27 || 13: Clem. Str. II 2, 9 ||
19—22: Hebr. 11, 6

1 σιρικὴν K | τε K | 2 βούλοιτο CVMγρ. | 4 ὁ om. K |
τιμῶν B | 7 οὐκ οὖν οὐχί M: οὐκ οὖν οὐχ C: οὐκοῦν οὐκ S:
οὐκοῦν οὐχ VS² | 12 εἶναι om. V | συγκατάθεσιν K | 13 ὑπὸ K
Clem.: μετὰ BLMSCV | 14 καὶ λίαν παγχάλεπον om. CV | παν-
χάλεπον L | 15 ante διδασκάλους add. τοὺς L¹ | 15—16 τοὺς—
πίστιν om. BL | 15 φυτῶντας M¹ | 16 γε om. CV | διδαγμάτων
CVMγρ. | 19 ὀνομάτων CMγρ. | τῷ om. CV | 22 τοι om.
BLMCV | 23 ποθοῦσι: ζητοῦσι CV | πάντων K | 24 τελουμένοις:
litt. τελ S² e corr. | καὶ μνουμένοις om. KBLM, add. καὶ μνο-
μένοις Mγρ.

ἴσασι λόγον, ἀλλ' ὁ μὲν πολὺς ὅμιλος τὰ δρώμενα θεωρεῖ, οἱ δὲ προσαγορευόμενοι ἱερεῖς τὸν τῶν ὀργίων ἐπιτελοῦσι θεσμόν, ὁ δὲ ἱεροφάντης μόνος οἶδε τῶν γινομένων τὸν λόγον, καὶ οἷς ἂν δοκιμάσῃ καταμηνύει. καὶ ὅτι μὲν ὁ 111
 5 Πρίαπος Διονύσου καὶ τῆς Ἀφροδίτης υἱός, ἴσασι τῶν ταῦτα μεμνημένων τινές· ἀνθ' ὅτου δὲ τούτων υἱὸς ὀνομάζεται, καὶ σμικρῷ γε ὄντι ἐντίθεται μόριον ἐντεταμένον καὶ μέγιστον, ὁ τῶν μυσαρῶν μυστηρίων ἱεροφάντης ἐπίσταται, καὶ εἴ τις ἕτερος τοῖς ἐναγέσι βιβλίοις ἐκείνοις ἐνέτυχεν.
 10 τὴν γὰρ τοι Ἀφροδίτην ἡδονὴν ὀνομάζοντες, τὸν δὲ γε 112 Διόνυσον μέθην προσαγορεύοντες, τὸ ἐξ ἀμφοτέρων τελούμενον ἐκάλεσαν Πρίαπον· ἡδονὴ γὰρ προσλαβοῦσα μέθην τὴν τῶν παιδογόνων μορίων ἐντασιν ἀπεργάζεται. οὕτω 113 πάλιν τὸν τοῦ Διονύσου φαλλόν (τὸ δὲ ἀνδρεῖον οὕτω p. 19
 15 καλοῦσι μόριον οἱ τοῦ γέλωτος ποιηταί, καὶ ἐκαλεῖτό γε παρὰ τοῖς Ἑλλήσι φαλλαγῳγία ἢ τοῦ φαλλοῦ ἑορτή) — προσ-
 εκύνουν μὲν τοῦτον καὶ κατεφίλουν οἱ ὀργιάζοντες ἅπαντες, τὸν δὲ λόγον οὐκ ᾔδεσαν· ὁ δὲ καλούμενος ἱεροφάντης ᾔδει τὸν Ὅσιριν καὶ τὸν Τυφῶνα καὶ τὰ τοῦ Ὀσίριδος ὑπὸ τοῦ
 20 Τυφῶνος κατακοπτόμενα μέλη καὶ πανταχόσε διασπειρόμενα, τὴν δὲ Ἴσιν, τὴν τοῦ Ὀσίριδος ἀδελφήν, ταῦτα ξὺν πόνῳ ξυλλέγουσαν, μόνον δὲ τὸν φαλλὸν οὐχ εὗρίσκουσιν καὶ τούτου γε! χάριν εἰκόνα τούτου κατασκευάζουσιν καὶ παρὰ πάντων προσκυνεῖσθαι κελεύουσιν — ταῦτα ἐκ τῆς Αἰγύπτου 114

4—13: cf. Eus. Pr. II 2, 12 || 13—p. 32, 2: Eus. Pr. II 2, 13. Π 1, 16—23

2 δὲ γε MCV | 3 τὸν: τῶν C | 4 καταμηνύη L | διότι M, corr. Mgr. | 5 πρίαπος: π posterius S² e corr. | 6 δὲ: δὴ S: δὲ ἢ V: δὲ cum rasura subsequenti C | 8 ὁ: καὶ B¹ | 9 ἐκείνοις om. C | 10 γε om. CV | 12 πρίηπον ἐκάλεσαν V | πρίαπον: pro litt. πο rasura in S | 13 ἐντασιν: ν prius S² e corr.: ἐν-στασιν K | 14 ἀνδρῶν C | 15—16 καὶ ἐκαλεῖτο—ἑορτή: τῇ ἑορτῇ ἦν καλοῦσιν Ἕλληνες φαλλαγῳγία [φαλαγγῳγία C] CV | 15 γε KBL: δὲ MS | 16 παρ' Ἑλλήσι K | φαλλαγῳγιον M: φαλαγγῳγία S (sed γ primum erasum est) | ante προσεκύνουν add. καὶ M | 17 μὲν om. CV | ἅπαντες om. CV | 18 ᾔδει ex ᾔδη corr. B, ex εἶδει S | ᾔδει καὶ ταῦτα καὶ τὸν Ὅσιριν MCV | 21 ξὺν πόνῳ om. S: ξυμπόνῳ KB, sed corr. B | 22 φαλλὸν e φαλὸν corr. S | 24 κελεύουσιν: διδάσκουσιν K

τὰ ὄργια μαθὼν ὁ Ὀδρύσης Ὀρφεὺς εἰς τὴν Ἑλλάδα μετ-
 ήνεγκε καὶ τὴν τῶν Διονυσίων ἐορτὴν διεσκεύασεν.

- Εἰ τοίνυν οὐδὲ τὰ δυσαγῇ ταῦτα καὶ βδελυρὰ ὄργια
 πᾶσιν ἔστι γνώριμα, μόνοι δὲ αὐτὰ ἤδесαν οἱ ἱεροφάνται
 καλούμενοι, μανία σαφῆς τῶν παναγῶν καὶ θείων μυστη- 5
 115 ρίων πρό γε τῆς πίστεως τὴν γνῶσιν ἐπιζητεῖν. ἢ οὐδὲ
 Πινδάρῳ τῷ λυρικῷ πείθεσθε σαφῶς ἀπαγορεύοντι· „μὴ πρὸς
 ἅπαντας ἀναρρῆξαι τὸν ἀρχαῖον λόγον;“ ταῦτὸ δὲ τοῦτο καὶ
 ὁ Πλάτων παρεγγυᾷ· „εὐλαβοῦ“ γάρ φησι „μήποτε ἐκπέσῃ
 ταῦτα εἰς ἀνθρώπους ἀπαιδεύτους. σχεδὸν γάρ, ὥς ἐμοὶ 10
 δοκεῖ, οὐκ ἔστι τούτων τοῖς πολλοῖς καταγελαστότερα ἀκούσ-
 ματα, οὐδ’ αὖ πρὸς τοὺς εὐφυεῖς θαυμασιώτερά τε καὶ ἐν-
 θουσιαστικώτερα. πολλάκις δὲ λεγόμενα καὶ ἀεὶ ἀκνούμενα
 καὶ πολλὰ ἔτη μόλις ὥσπερ χρυσὸς ἐκκαθαίρεται μετὰ πολ-
 λῆς πραγματείας.“ ἠκούσατε δὲ καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν εἰρη- 15
 116 βέβηλοι.“ τοιγαροῦν ἡγείσθω ἡ πίστις, καὶ ἔψεται ἡ γνῶσις.
 τοῖς γάρ τοι εἰλικρινῶς καὶ ἀκραιφνῶς πιστεύουσι παρέχει
 τὴν γνῶσιν ὁ πιστευόμενος κύριος, προσγενομένη δὲ τῇ
 πίστει ἡ γνῶσις τελεσιουργεῖ τῆς ἀληθείας τὴν ἐπιστήμην· 20
 117 ὁ δέ γε ταύτην κεκτημένος ὄλβιος καὶ τρισόλβιος. καὶ τοῦτο
 δὲ ὁ Πλάτων ἐν τοῖς Νόμοις δεδήλωκεν· „τὸν μέλλοντα“
 γάρ φησι „μακάριον καὶ εὐδαίμονα ἔσεσθαι τῆς ἀληθείας
 εὐθύς ἐξ ἀρχῆς εἶναι μέτοχον χρόνῳ, ἔν’ ὧς ἐπὶ πλεῖστον

6—8: Clem. Str. I 10, 49 (Pind. fr. 180) || 9—15: Eus. Pr.
 XII 7 (Plat. Epist. II p. 313 E—314 A) || 16—17: Eus. Pr. XIII
 12, 5 (Orph. fr. 6, 1) || 21—p. 33, 1: Clem. Str. II 4, 18 (Plat.
 Legg. V p. 730 C); vid. Diss. p. 112

1 ὁ om. L¹SC (ὀδρύσης C) | 3 δυσαγῇ ταῦτα καὶ om. CV |
 μυσαγῇ M | βδελυρὰ L | 4 ταῦτα B | 5 πανάγων M, corr.
 Mgr.: παναγίων S | 6 γε om. CV | 7 πείθεσθαι K | 8 ἀναρῆξαι
 KS, sed corr. S | ταῦτὸ: τοῦτο MCV et τοῦτο om. CV | 9 ὁ om.
 V | 13 καὶ ἀεὶ ἀκνούμενα om. C¹ | ἀκνούμενα ἀεὶ S | αἰεὶ V |
 14 καὶ πολλὰ ἔτη om. CV | καὶ εἰς πολλὰ ἔτη Mgr. | ἐκκαθαί-
 ρεται: αι priore loco S² e corr. | 16 ἐπιθῆσθαι K¹ | 17 ἡ πίστις
 ἡγείσθω L | 19 προσγενομένη M | ἡ γνῶσις τῇ πίστει V |
 21 ὄλβιος καὶ om. CV | 21—22 τοῦτο δέ: τόδε M | 23 εὐδέ-
 μονα M | 24 μέτοχον εἶναι LS.

χρόνον ἀληθείης ὣν διαβιώ. τοῖς γὰρ δὴ μετασχοῦσι τῆς 118
 ἀληθείας καὶ ταύτης ἀξίως βεβιωκόσιν οὐρανὸς εὐτρεπῆς
 καὶ τὰ τῶν ἀγγέλων ἐνδiciaτῆματα· ὁ δὲ ταύτης ἔρημος καὶ
 ἀτέλεστος καὶ τῶν παναγῶν καὶ θείων ἀμύητος μυστηρίων
 5 ἔρημος μὲν τῶνδε τῶν ἀγαθῶν γενήσεται, κολαστηρίοις δὲ
 διηνεκέσι παραδοθήσεται. καὶ τοῦτο αὖ πάλιν καὶ ὁ Πλά- 119
 των δεδήλωκεν ἐν τῷ Φαίδωνι. τοὺς γὰρ τὰς τελετὰς αὐ-
 τοῖς παραδεδωκότας εἰρηκέναι φησίν, ὅτι „ὅς ἂν ἀμύητος
 καὶ ἀτέλεστος εἰς Ἄιδου ἀφίκηται, ἐν βορβόρῳ κείσεται· ὁ
 10 δὲ κεκαθαρμένος τε καὶ τετελεσμένος, ἐκεῖσε ἀφικόμενος,
 μετὰ θεῶν οἰκήσει.“

Πείσθητε τοίνυν, ὦ φίλοι, τοῖς ὑμετέροις φιλοσόφοις, | 120
 προτελοῦσιν ὑμᾶς καὶ τὰ ἡμέτερα προδιδάσκουσιν. ἀτεχνῶς p. 20
 γὰρ εἰκόασι τῶν ῥητικῶν ὀρνίθων ἐκείνοις, οἳ τὴν μὲν ἀν-
 15 θρωπεῖαν μιμοῦνται φωνήν, ἀγνοοῦσι δὲ τῶν λεγομένων
 τὸν νοῦν· παραπλησίως γὰρ δὴ καὶ οὗτοι, περὶ θείων πρα-
 γμάτων διαλεγόμενοι, οὐκ ἔγνωσαν ὧν περ ἔλεγον τὴν ἀλή-
 θειαν. ἔχουσι δὲ οἷμαι ἀμηγέπη ξυγγνώμην, οὔτε προφη- 121
 τικῆς δαδουχίας οὔτε ἀποστολικῆς ἀπολαύσαντες φωταγωγίας,
 20 μόνην δὲ τὴν φύσιν ποδηγὸν ἐσχηκότες, ἧς ὁ τῆς δυσσε-
 βείας πλάνος τὰ θεοχάρακτα πάλαι διέφθειρε γράμματα·
 ἀνευεοῦτο δὲ τινα ὅμως τούτων ὁ ποιητῆς καὶ πάμπαν
 ἐξίτηλα γενέσθαι οὐκ εἶα, τὴν οἰκείαν τοῖς ἀνθρώποις διὰ
 τῆς κτίσεως προμήθειαν ἐπιδεικνύμενος. καὶ τοῦτο δεδή- 122

6—11: Plat. Phaed. p. 69 C, cf. Clem. Str. III 3, 17 || 24—
 p. 34, 6: Act. apost. 14, 16—17

6—11: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 61sq.) (Suid. s. v. Πλάτων)

1 διαβιώη S | μετέχουσι CVMγρ. | 2 εὐπρεπῆς KBL | 3 καὶ
 αὐτὰ τὰ M | καὶ ἀτέλεστος om. CV | 4 πανάγνω M: παναγίων
 S | μυστηρίων ἀμύητος CV | 5 ἔρημος: ἀμέτοχος CVMγρ. |
 6 post πάλιν om. καὶ MCV, suprascr. B | 7 φαίδωνι K | με-
 λέτας CV | 8 ἔφη KBL | 9 ἀτέλετος L | 10 τε om. CV | 11 οἰ-
 κήση M | 12 σοφοῖς CVMγρ. | 13 ὑμέτερα L¹ | 14 μὲν om. C |
 ἀνθρωπίαν KS | 16 παραπλησίως: litt. σίω B² | αὐτοὶ KBL
 | 18 ἀμηγέπη: ἀγηγη, additis litteris τοι, K | ξυγγνώμην K |
 19 ἀπολαύοντες BLM, corr. Mγρ. | 21 πάλαι om. CV | 22 ὅμως
 τινὰ K | 23—24 προμήθειαν διὰ τῆς κτίσεως [κτίσεως V] CV |

- λωκεν ὁ θεῖος ἀπόστολος ἐν Αὐστροῖς δημηγορήσας· πρὸς
 γὰρ αὐ πολλοῖς ἐτέροις καὶ τάδε εἶρηκεν· „ὅς ἐν ταῖς παρω-
 χημέναις γενεαῖς εἶασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς
 αὐτῶν· καίτοιγε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν ἀγαθοποιῶν,
 οὐρανόθεν ὑμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, 5
 123 ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ὑμῶν.“ τὸ
 μὲν γὰρ Ἀβραμιαῖον γένος καὶ νόμον θεῖον ἐδέξατο καὶ
 προφητικῆς ἀπῆλυνσε χάριτος· τὰ δέ γε ἄλλα ἔθνη διὰ τῆς
 φύσεως καὶ τῆς κτίσεως ἐποδήγει πρὸς θεοσέβειαν τῶν
 124 ὄλων ὁ πρῦτανις. καὶ καθάπερ τὸν ὑετὸν διαφερόντως μὲν 10
 τῇ γεωργομένῃ γῇ τῆς τῶν ἀνθρώπων εἵνεκα χορηγίας ὁ
 μεγαλόδωρος ἐνίησιν, ἐκ περιουσίας δὲ καὶ φιλοτιμίας κἂν
 ταῖς ἐρήμοις κἂν τοῖς ὄρεσιν ὕει (καὶ ἡ μὲν ἀρουμένη τοὺς
 ἡμέρους φύει καρπούς, ἡ δὲ ἀγεώργητος τοὺς ἀγρίους·
 ὁρῶμεν δὲ ἔστιν ὅτε καὶ ἐν μνήμασι καὶ ἐν τοίχοις φνο- 15
 μένας συνᾶς), οὕτω τὸ τῆς γνώσεως δῶρον ἐξαιρέτως μὲν
 τοῖς εὐσεβέσι δεδώρηται, τοῖς δέ γε οὐ τοιούτοις, ὥς ταῖς
 125 ἐρήμοις καὶ ταῖς λόχμαις ὁ ὑετός. ὅθεν πολλάκις καὶ τινα
 ἐδώδιμα φύουσι καὶ τοὺς τῶν γεωργομένων μιμοῦνται καρ-
 πούς, ἐπίδηλα δὲ ὅμως ἐστίν, ὥς γεωργίας προφητικῆς οὐ 20
 τετύχηκε· τραχύτης γὰρ τις αὐτοῖς ἀναμέμικται καὶ πικρότης·
 οἱ δέ γε διακρίνειν εἰδότες, τὸ χρεῖῶδες καρπούμενοι, τὸ
 λοιπὸν χαίρειν ἔωσι, καθάπερ οἱ τὰς ῥοδωνιάς τρυγῶντες
 καταλείπουσι μὲν τὰς ἀκάνθας, ξυλλέγουσι δὲ τὰς κάλυκας.
 126 καὶ μὲν δὴ καὶ ταῖς μελίτταις οὗτος ὁ νόμος ἐμπέφυκεν· 25
 οὐ γλυκέσι γὰρ μόνοις, ἀλλὰ καὶ πικροῖς ἄνθεσιν ἐφιστά-
 νουσαι, τὴν μὲν γλυκεῖαν ἀνιμῶνται ποιότητα, τὴν δὲ

κτίσεως· πίστεως S, sed π e corr. | ἐπιδεικνύς K: ἐνδεικνύμε-
 νος CVMγρ. | 5 ἡμῖν V | υἱετοὺς LM | 6 ἡμῶν CV | 8 ἀπέ-
 λυνσε BL² | 9—10 ὁ τῶν ὄλων M | 11 ἐνεκα MC: ἐνεκεν V | χο-
 ρηγίας: χοείας Sγρ. Cγρ. | 12 ἐνίησιν om. KBLS | 13 καὶ τοῖς
 ὄρεσιν CV: κἂν ταῖς ὄρεσιν M¹ | υἱεί L | 14 ἡμετέρους V | ἀγε-
 ώργητος: ἀνήροτος CVMγρ. | 15 ἔστιν ὅτε om. CV | τύχοις MC,
 corr. Mγρ. | 18 λόχμαις MV | υἱετός L | καὶ posterius om. KBL |
 20 δὲ om. K: γε MC | 21 τις om. B | 24 καταλείπουσι—κά-
 λυκας: τὰς ἀκάνθας παρέντες τὰ ῥόδα ξυλλέγουσι CVMγρ. |
 καταλίπουσι B | 25 οὕτως V | πέφυκεν CV | 26 μόνοις: s supra-
 scr. S | ἐφιστάνουσι S | 27 ἀνιμῶνται KB, sed corr. B

πικρὰν ἀποστρέφονται καὶ ἐκ διαφορῶν ποιότητων, πικρῶν
 τε καὶ στρυφνῶν καὶ αὐστηρῶν καὶ δριμέων, τὸ γλυκύτατον
 μέλι τοῖς ἀνθρώποις κατασκευάζουσιν. ταύτας δὴ καὶ ἡμεῖς 127
 μιμούμενοι, ἐκ τῶν πικρῶν ὑμῶν λειμώνων τὸ γλυκὺ τῆς
 5 ὠφελείας ὑμῖν κατασκευάζομεν μέλι. καὶ ὥσπερ οἱ τὰ σώ-
 ματα θεραπεύοντες ἐκ | τῶν ἰοβόλων θηρίων ὀνησιφόρα p. 21
 κατασκευάζουσι φάρμακα, καὶ τῶν ἐχιδνῶν τὰ μὲν ἀποβάλ-
 λοντες, τὰ δὲ ἔψοντες, πολλὰς διὰ τούτων ἐξελαύνουσι
 νόσους, οὕτως καὶ ἡμεῖς, τὰ τῶν ὑμετέρων ποιητῶν καὶ
 10 ξυγγραφέων καὶ φιλοσόφων πονήματα μεταχειρισάμενοι, τὰ
 μὲν ὡς δηλητήρια καταλείπομεν, τὰ δὲ τῇ τῆς διδασκαλίας
 ἐπιστήμῃ διασκευάσαντες, ἀλεξιφάρμακον ὑμῖν θεραπείαν
 προσφέρομεν· καὶ οὕς ἀντιπάλους ἡμῶν ὑπειλήφατε, τού-
 τους τῶν ἡμετέρων λόγων ἀποφαίνομεν ξυνηγόρους καὶ τῆς
 15 πίστεως δείκνυμεν διδασκάλους. οὕτω, ξὺν Θεῷ φάναι, καὶ 128
 τὴν ἄλλην ὑμῖν διδασκαλίαν προσοίσομεν. ὑμεῖς δὲ μεμα-
 ρηκότες ὡς ἀναγκαῖον τὸ τῆς πίστεως χρῆμα, τὴν Πυθα-
 γόρειον σιωπὴν ἀγαπήσατε καὶ τὰς ἀκοὰς ἡσυχῇ τῷ λόγῳ
 παρὰσχετε, πιστῶς δεχόμενοι τὰ λεγόμενα· οὕτω γὰρ δὴ
 20 κατὰ βραχὺν δυνήσεσθε μαθεῖν τὴν ἀλήθειαν.

17: Clem. Str. V 11, 67

2 στρυφνῶν: γλυκέων CVMγρ. | καὶ αὐστηρῶν: αὐστηρῶν
 τε CVMγρ. | δριμέων: γλυκέων M, corr. Mγρ. | 3 κατασκευά-
 ζουσιν: τεκταίνουσιν CVMγρ. | ταύτης V | δὲ KBLM | 4 ὑμῶν:
 ὑμῖν B | λιμώνων K | 7 τῆς ἐχίδνης CV | 8 τὰ δὲ: ἃ δὲ KBL:
 ὃ δὲ M, corr. Mγρ. | ἔψοντες B e corr. S e corr. Mγρ.: ἔψων-
 τες M | 9 καὶ prius om. KBLS | ποιητῶν τε MCV | καὶ ξυγ-
 γραφέων om. CV | 10 πονήματα CV | 11 καταλείπομεν B: κατε-
 λίπομεν MCV | 12 ἐπιστήμῃ ex ἐπιστήμην corr. S | ἀλεξίφαρμακον
 (φάρμακον in marg.) B | 13 ἡμῶν B²: ὑμῶν K: ὑμῖν M |
 14—15 καὶ διδασκάλους τῆς πίστεως CV (δείκνυμεν om.) |
 15 οὕτω δὲ KS | 17 ὡς ἀναγκαῖον om. CV et post χρῆμα add.
 ἀναγκαῖον ὑπάρχον CV | πυθαγόριον BC | 18 ἀσκήσατε B, corr.
 Bγρ. | 19 παρὰσχετε K: παρέχετε CV | πίστει K | 20 add. περὶ
 πίστεως K: περὶ πίστεως λόγος ᾱ M: περὶ πίστεως ᾱ S: τέλος
 τοῦ πρώτου λόγου τοῦ περὶ πίστεως C

ΠΕΡΙ ΑΡΧΗΣ. Β.

- 1 Τὸ φῶς τὸ αἰσθητόν, καὶ τὸ ἄνωθεν φερόμενον καὶ τὸ κάτω παρ' ἀνθρώπων ἐπινοούμενον, ἐπιδείκνυσιν τοῖς ὁρώσι, τί μὲν χρυσοῦς καὶ τί ἄργυρος, τί δὲ χαλκὸς καὶ σίδηρος καὶ κασσίτερος, καὶ τὰς ἄλλας ὕλας ὡσαύτως, καὶ 5 μὲν δὴ καὶ χρωμάτων καὶ σχημάτων καὶ φυτῶν καὶ ζώων διδάσκει διαφοράν, ἀλλ' οἱ τὰς ὅψεις ἐρρωμένοι μόνοι τήνδε τὴν γνῶσιν δέχονται. οἱ γὰρ δὴ τυφλώττοντες οὐδὲν ἀπὸ τῆς ἀκτίνος ὀνύναι· οὐδὲ γὰρ αὐτὴν τοῦ φωτὸς ὁρώσι 2 τὴν αἴγλην. τούτοις εἰκόασιν οἱ τὸ νοερὸν φῶς τῆς ἀληθείας ἰδεῖν οὐκ ἐθέλοντες, ἀλλ' ἀσπασίως ἐν τῷ ζόφῳ τῆς ἀγνοίας διάγοντες, καθάπερ τῶν πτηνῶν τὰ νύκτωρ πετόμενα, ἅπερ δὴ μάλα εἰκότως ἀπὸ τῆς νυκτὸς παρωνύμως 3 προσαγορεύονται· νυκτερίδες γάρ τοι καὶ νυκτικόρακες ἀποφυγγάνουσι μὲν τὸ φῶς ὡς πολέμιον, τὸ δὲ σκότος ἀσπά- 15 ζονται ὡς σωτήριον. τούτοις μὲν οὖν δὴ τις οὐκ ἂν νεμεσήσειε σωφρονῶν· ἡ γὰρ τοι φύσις αὐτοῖς τὴν τοιάνδε ζωὴν ἐξ ἀρχῆς ἀπεκλήρωσεν· οἱ δ' αὐθαιρέτως σφᾶς αὐτοὺς τῷ σκότῳ ξυζεύξαντες ποίας ἂν τύχοιεν εἰκότως ξυγνώμης, μάλιστα τοῦ θείου φωτὸς ἅπασαν ἡπειρον καὶ 20 νῆσον τῆς ἀκτίνος πληρώσαντος καὶ αὐτὰ κατειληφότες τῆς οἰκουμένης τὰ τέρατα; οἱ μὲν γὰρ πρὸ τῆς θείας ἐπιφανείας τῇδε τῇ πάθῃ περιπεσόντες ἔχουσιν τινα μετρίαν οὕτω

1 ante περὶ ἀρχῆς add. τοῦ αὐτοῦ Β | περὶ ἀρχῆς β' om. V | λόγος β BLMC | 2 καὶ πᾶν τὸ ἄνωθεν MCV | 3 κάτωθεν S | ἀνθρώποις CVMγρ. | 4 καὶ τί ἄργυρος B in marg.: τί δὲ ἄργυρος KV | 4—5 καὶ τί σίδηρος MCV | 5 καὶ κασσίτερος om. CV: rasura in S | 7 διαφορὰς CV | 8 διάγνωσιν CVMγρ. | γὰρ δὴ: δέ γε CV | 9 ὀνύναι K: ὀνήναι C | 11 ἀσπασίως: ἀπαύστως S | 12 πετόμενα KB | 14 νυκτοκόρακες C | ἀποφεύγονσι CVMγρ. | 16 οὖν om. KBL | οὐκ ἂν τις S | 17 νεμεσήσει K: νεμέσειε L | σωφρονῶν C | 17—18 ἡ γὰρ τοι—ἀπεκλήρωσεν: ἡ γὰρ φύσις αὐτοῖς οὕτω δεδημιούργητο [δεδημιούργηται V] CVMγρ., corr. Cγρ., omissis tamen verbis ἐξ ἀρχῆς | 17 αὐτῶν M, corr. Mγρ. | 18 ἐξ ἀρχῆς: ἀπ' ἀρχῆς L: ἀπαρχῆς B | 19 ὁποίας BLM | εἰκότως om. CV | 21 κατειληφότες M, corr. Mγρ. | 22 τέρατα: πέρατα S | 23 τῇδε τῇ πάθῃ KBMγρ. Cγρ.: τῇδε

πως παραίτησιν, τῷ μηδέπω τῆς δικαιοσύνης ἀνατεῖλαι τὸν
 ἥλιον, ἀλλ' ὥσπερ ἐν νυκτὶ διάγειν καὶ ὑπὸ μόνης δαδου-
 χεῖσθαι τῆς φύσεως· ἐπειδὴ δὲ οὗτος οὐ μόνον ἀνέτειλεν,
 ἀλλὰ καὶ, ποιητικῶς εἰπεῖν, „μέσον οὐρανὸν ἀμφιβέβηκε,“ τίς
 5 ἀπολογίας ὑπολείπεται λόγος τοῖς νῦν ἐν μεσημβρίᾳ τυφλω-
 τουσι καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς μύουσιν, ἵνα μὴ τοῦ φωτὸς
 ἀπολαύσωσιν; | οὐκ ἔξ δὲ αὐτοὺς τὴν ἀχλὺν ἀποσκεδάσαι 5 p. 22
 τῶν ὀφθαλμῶν τὸ τῆς οἴσεως πάθος. πάντων γὰρ ἄμει-
 νον εἰδέναι νομίζουσι τὴν ἀλήθειαν, ἐπειδὴ τοῖς τῶν ἔλλο-
 10 γίμων ἀνδρῶν μαθήμασιν ἐνετράφησαν, καὶ ξυνιδεῖν οὐκ
 ἐθέλουσιν, ὥς οἱ θαλάττιοι ἰχθύες ἐν ἄλμῃ μὲν τρέφονται
 ὅτι μάλιστα πλεῖστη, ἄλῶν δὲ ὅμως εἰς σκευασίαν προσ-
 δέονται. οὐδὲ μὴν ἐκεῖνο ξυνορῶσιν, ὥς τῆς ἀληθείας οὐ 6
 πάντως ἡ εὐγλωττία διδάσκαλος. τί γὰρ τῆς Ὀμήρου ποι-
 15 ἡσεως ἥδιον; τί δὲ τῆς εὐεπείας ἐκείνης γλυκύτερον; ἀλλ'
 ὅμως τοῦτον τῶν φιλοσόφων ὁ ἄριστος (ἐπέγνωτε δὲ δήπου
 τὸν Ἀρίστωνος, ὥς ἡγοῦμαι) μύρω γε ἀλείψας, καθάπερ αἱ
 γυναικες τὰς χελιδόνας, ἐκ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ξυντεθείσης ἀπέ-
 πεμψε πόλεως, ἀκολασίας καλέσας καὶ δυσσεβείας διδάσκαλον.
 20 „βλασφημεῖν“ γάρ φησιν „ἐκπαιδεύει τοὺς νέους καὶ πονηρὰς 7
 αὐτοῖς περὶ τῶν θεῶν ἐντίθησι δόξας καὶ ἀπαλοῖς ἔτι οὖσι
 μαθήματα πονηρὰ καὶ διεφθαρμένα ἐνίησιν.“ καὶ ἕτερα δὲ
 ἅττα κατηγορημάτων πάμπολλα ἐποίησατο τοῦ κορυφαίου
 τῶν ποιητῶν. οὐκουν ἅπας εὐγλωττίαν ἡσκημένος ἀξιο-
 25 χρεως ἂν γένοιτο ἀληθείας διδάσκαλος. εἰ δὲ δὴ τοὺς 8

4: Hom. Θ 68. Π 777. δ 400 || 15—19: Plat. Reip. III
 p. 398 A || 20—22: Eus. Pr. II 7, 4—7. XIII 3, 3—6 (cf. Plat. Reip.
 II p. 377 E—378 D)

τῇ πάγῃ L: τῇδε τῇ μέθῃ S: τῶδε τῶ πάθει MCV | post ἔχουσι
 add. μὲν MS | τινα om. BLM | 1 πως παραίτησιν: προσπαραί-
 τησιν L | τῷ: τὸ MV: διὰ τὸ K | μήπω CV | 2 νυκτὶ: σκότει
 S | 4 οὐρανοῦ S | 10 ξυνελθεῖν S, corr. Sgr. | 11 ἐνετρέφονται
 L | 13 μὴν om. CV | post ἐκεῖνο add. δὲ C | 14 ἡ om. KBL |
 15 ἡδεῖον K | εὐεπείας KB | 16 τούτων KS | 17 ὥς ἡγοῦμαι
 om. CV | ἀλείψας K | 21 τῶν om. MCV | 22 πονηρὰ: ἐναγῇ CV:
 ἐναγῇ καὶ πονηρὰ M | 23 ἐποίησατο κατηγορημάτων CV (πάμ-
 πολλα om.) | 24 ἅπασαν M, corr. Mgr. | post ἅπας add. ὁ MC
 | σκημένος M¹ | 25 τῆς ἀληθείας CV | δὴ om. CV: δεῖ B

- φιλοσόφους ἡμῖν προβάλλεσθε, εὖ ἴστε, ὥς καὶ οὗτοι πλά-
νον ὑπέμειναν πάμπολυν. οὐ γὰρ δὴ μίαν ἅπαντες λεω-
φόρον ἐσχήκασιν οὐδὲ τοῖς τῶν προωδευκότων ἡκολούθησαν
ἔχουσιν, ἀλλ' ἰδίαν ἕκαστος ἐτέμετο τρίβον καὶ μυρίας ἐπι-
νενοήκασιν † τρίβους· πολυσχιδεῖς γάρ που τοῦ ψεύδους αἱ 5
ἀτραποί. καὶ τοῦτο διαρρήδην ἀντίκα δὴ μάλα δειχθήσεται.
- 9 Θαλῆς μὲν γάρ, τῶν ἐπὶ καλουμένων σοφῶν ὁ πρεσβύτα-
τος, ἀρχὴν πάντων τὸ ὕδωρ ὑπέλαβεν, Ὁμήρῳ γε οἶμαι
εἰρηκότι πιστεύσας· „Ὡκεανόν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα
Τηθύν.“ Ἀναξίμανδρος δέ, τοῦτον διαδεξάμενος, ἀρχὴν ἔφη 10
τὸ ἄπειρον· Ἀναξίμενης δέ, ὁ τούτου διάδοχος, καὶ Διογένης
ὁ Ἀπολλωνιάτης τὸν ἀέρα συμφώνως ἀρχὴν προσηγορε-
10 σάτην· Ἰππασος δὲ ὁ Μεταποντῖνος καὶ Ἡράκλειτος ὁ
Ἐφέσιος τῷ πυρὶ τὴν ἀρχὴν τῶν πάντων ἀπενειμάτην· ὁ
δὲ Ἀκραγαντῖνος Ἐμπεδοκλῆς τὰ στοιχεῖα ἔφη τὰ τέτταρα· 15
Ξενοφάνης δὲ ὁ Κολοφώνιος τὸ πᾶν αἰδίον, ἐκ δὲ τῆς γῆς
τὰ πάντα· καὶ Παρμενίδης δὲ ὁ τούτου ἑταῖρος ὁ Ἐλεάτης
ὡσαύτως τόνδε τὸν λόγον ἐκράτυνε, ψεῦδος δὲ ἀπέφηνε τῶν
αἰσθήσεων τὸ κριτήριον, ἥκιστα λέγων ἐφικνεῖσθαι τοῦτο
11 τῆς ἀληθείας· Δημόκριτος δὲ ὁ Ἀβδηρίτης ἄπειρον τὸ πᾶν 20
εἶρηκε καὶ ἀγένητον· Ἐπίκουρος δὲ ὁ Νεοκλέους ὁ Ἀθη-

7—p. 39, 4: vid. Doxogr. gr. ed. Diels p. 170sq. (10: Hom. Ξ 201. 302)

7—10: Schol. Hom. A 423 ed. Ludwich (Ind. lect. mens. aestiv. Regimont. 1895)

1 αὐτοὶ K | 3 προωδευκότων B | 4 ἔτεμε CV | 5 τρίβους KBL: στίβους MSC [στείβους S¹]: ὁδοὺς V | πολυσχεδεῖς MC | που om. CV | αἱ: ὥς M | 6 δὴ om. B | 9 εἰρηκότι πιστεύσας: πιστεύσας εἰπόντι CVMγρ. | τε om. CV | 12 ὁ om. M | ἀρχὴν om. KBL | προσηγόρευσαν CV | 13 ὁ μεταποντῖνος om. CV | μεταπόντιος MS | ὁ ἐφέσιος om. CV | 14 τῶν: τὴν K | ἀπενει-
μον C: ἀπένειμαν V | 14—15 ὁ δὲ—τέτταρα: ἐμπεδοκλῆς δὲ τὰ τέτταρα ἔφη στοιχεῖα CV | 16 ὁ κολοφώνιος om. CV | 17 καὶ om. CV | δέ: γε KM, corr. Mγρ. | post τούτου add. γε S | ὁ ἐλεάτης om. V | 18 ψευδὲς SCV | δὲ om. C | 20 ὁ ἀβδηρίτης om. CV, add. C in marg. | 21 ἀγένητον C e corr.: ἀγέννητον MV | ὁ νεοκλέους ὁ ἀθηναῖος om. CV, add. C in marg.

ναῖος ἐκ τῶν ἀτόμων ἐξ ἀρχῆς ξυστῆναι τὸ πᾶν, εἶναι
 μέντοι ἄναρχον καὶ ἀτίδιον· καὶ Μητροδόωρος δὲ ὁ Χῖος
 καὶ Ζήνων ὁ Ἐλεάτης καὶ Διογένης ὁ Σμυρναῖος διαφό-
 5 ρους ἀρχὰς τῶν ὄλων ὑπέθεντο. διὰ τοι τοῦτο καὶ Σωκρά-
 10 τῆς ὁ Σωφρονίσκου κωμωδῶν αὐτοὺς διετέλει, ὅτι | τὰ ἀν- p. 2
 θρώποις οὐκ ἐφικτὰ εἰδέναι λίαν ἰσχυριζόμενοι, πρὸς ἀλλή-
 λους ἀεὶ διεμάχοντο, καινῶν προστατεύοντες καὶ ἐναντίων
 δογμαίων, ἣ φησιν ὁ Ξενοφῶν ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασιν.
 καὶ ὁ Πλάτων δὲ αὐτὸν ἐν τῷ Φαίδωνι γέγραφε λέγοντα· 12
 15 „ἐγὼ γάρ, ὦ Κέβης, νέος ὢν, ὑπερφυῶς ὥς ἐπεθύμησα
 ταυτησὶ τῆς σοφίας, ἣν δὴ καλοῦσι περὶ φύσεως ἱστορίαν.
 ὑπερήφανον γάρ μοι ἐδόκει εἶναι εἰδέναι τὰς αἰτίας ἐκάστου,
 διὰ τί γίνεται ἕκαστον, καὶ διὰ τί ἀπόλλυται, καὶ διὰ τί
 ἔστιν.“ εἶτα πολλὰ τοιαῦτα διεξιελθὼν, ἐπήγαγεν· „τεκμήριον 13
 15 δέ σοι ἔρῳ ἱκανόν. ἐγὼ γάρ, ἃ καὶ πρότερον σαφῶς ἠπι-
 στάμην, ὥς γε ἐμαυτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδόκουν, ὑπὸ ταύ-
 τῆς τῆς σκέψεως οὕτω σφόδρα διευτυφλώθην, ὥστ’ ἀπέμαθον
 καὶ ἃ πρὸ τοῦ ὥμην εἰδέναι.“ καὶ αὐτῶς δέ, τῆς τῶν φιλο- 14
 σόφων κατηγορῶν ἔριδος, τοιάδε ὁ Πλάτων ἐν τῷ Θεαι-
 20 τήτῳ διέξεισιν· „ἀλλ’ ἂν τινα ἔξη, ὥσπερ ἐκ φαρέτρας ῥημα-
 τίσκια αἰνιγμάτων ἀνασπῶντες ποιοῦσι· καὶ ἂν τούτου
 ζητῆς λόγον λαβεῖν, τί εἰρήκασιν, ἑτέρῳ πεπλήξῃ καινῶς

4—8: Eus. Pr. I 8, 14—16 (Xen. Comm. I 1, 11sq.) || 9—14:
 Eus. Pr. I 8, 17 (Plat. Phaed. p. 96 A) || 14—18: Eus. Pr. I 8, 18
 (Plat. Phaed. p. 96 C) || 18—p. 40, 13: Eus. Pr. XIV 4, 4—5 (Plat.
 Theaet. p. 180 A—C)

1 ἐξ ἀτόμων CV | ἐξ ἀρχῆς om. C | post πᾶν add. εἶπεν
 CV: εἶπον M | 2 ὁ χῖος om. CV, add. C in marg. | 3 ὁ ἐλεάτης
 om. CV, add. C in marg. | ante διογένης add. ὁ M | 4 ὄλων:
 ὄντων V: ὄλων ὄντων MC | 5 διατελεῖ MV, corr. Mγρ. | τὰ:
 τοῖς SV | 7 ἐμάχοντο C | κενῶν K | ἐναντίων: ἰδίῳν M, corr.
 Mγρ. | 9 φαίδωνι C | 10 ὦ ὁ κέβης M | ὥς om. BLMCV |
 11 φιλοσοφίας S | δέ K | 15 καὶ om. S | ἐπιστάμην M | 16 ὑπὸ
 αὐτῆς K | 17 οὕτως B | 18 τοῦ K Pl. Eus.: τούτου BLMSCV
 | 19 ἔριδος κατηγορῶν L | τὰ τοιάδε V | 20 ἐρεῖ K | 21 πο-
 νοῦσι: πιαίνουσι BL: ἀποτοξεύουσι Pl. Eus. | ἕαν MCV | τού-
 τος M² | 22 ζητεῖς M: ζητοῖς CVMγρ. | τὸν λόγον S | ἐταίρω
 V | πεπλήξει K | κενῶς K

μετωνομασμένῳ, περαινεῖς δὲ οὐδέποτε οὐδὲν πρὸς οὐδένα
 αὐτῶν, οὐδέ γε ἐκεῖνοι πρὸς ἀλλήλους· ἀλλ' εὖ πάνυ φυ-
 λάξουσιν τὸ μηδὲν βέβαιον ἔαν εἶναι, μήτε ἐν λόγῳ μήτε ἐν
 ταῖς αὐτῶν ψυχαῖς, ἡγούμενοι, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, αὐτὸ στάσι- 5
 μον εἶναι· τούτῳ δὲ πάνυ πολεμοῦσι καὶ καθόσον ἂν δύ-
 νωνται πανταχόθεν <ἐκβάλλουσιν>. ἴσως, ὦ Θεόδωρε, τοὺς
 ἄνδρας μαχομένους ἐώρακας, εἰρηνεύουσι δὲ οὐ ξυγγέγονας·
 οὐ γάρ σοι ἐταῖροί εἰσιν· ἀλλ' οἶμαι ταῦτα τοῖς μαθηταῖς
 ἐπὶ σχολῇς φράζουσιν, οὓς ἂν βούλωνται ὁμοίους αὐτοῖς
 ποιῆσαι. ποίοις μαθηταῖς, ὦ δαιμόνιε; οὐδὲ γίνεται τῶν 10
 τοιούτων ἕτερος ἑτέρου μαθητῆς, ἀλλ' αὐτόματοι ἀναφύονται,
 ὁπόθεν ἂν τύχῃ ἕκαστος αὐτῶν ἐνθουσιάσας, καὶ τὸν ἕτερον ὁ
 15 ἕτερος οὐδὲν ἡγεῖται εἰδέναι.“ καὶ μετ' ὀλίγα πάλιν· „ὀλίγου
 δ' ἐπελαθόμην, ὦ Θεόδωρε, ὅτι ἄλλοι αὖ τάναντία τούτοις
 ἀπεφῆναντο, οἷον ἀκίνητον τελέθει τῷ παντὶ ὄνομα εἶναι, 15
 καὶ ὅσα Μέλισσοί τε καὶ Παρμενίδαι, ἐναντιούμενοι πᾶσι
 16 τούτοις, διῶσχυρίζονται.“ καὶ μέντοι κἂν τῷ Σοφιστῇ τὰ
 τοιαῦτα πάλιν αὐτῶν κατηγορεῖ, οὐκ ἀπόστολος οὐδέ γε
 προφήτης, ἀλλὰ τῶν φιλοσόφων ὁ πρῶτος, εἴτε Πλάτωνα
 τὸν Ἀρίστωνος ἐθέλοι τις λέγειν, εἴτε Σωκράτην τὸν Σω- 20
 φρονίσκου· Σωκράτους μὲν γὰρ τὰ ἐνθυμήματα, Πλάτωνος
 17 δὲ τὰ ξυγγράμματα. εἴτε δὲ οὗτος, εἴτε ἐκεῖνος, οὕτω
 φησὶν· „μῦθόν τινα ἕκαστος φαίνεται μοι διηγεῖσθαι παισὶν

13—17: Eus. Pr. XIV 4, 6 (Plat. Theaet. p. 180 D—E)
 (15: Parmen. fr. 8, 38) || 23—p. 41, 10: Eus. Pr. XIV 4, 8 (Plat.
 Soph. p. 242 C—D)

1 οὐδέποτε οὐδὲν πρὸς om. KBLM | οὐδὲν ποτε οὐδέ CMγρ.
 | οὐδέποτε om. S, sed erasum esse videtur | οὐδένα: οὐδὲν
 M, corr. Mγρ. | 2 οὐδέ: εὖ δὲ V | γε om. BLMV | ἀλλ' εὖ
 πάνυ om. CV | φυλάξωσι C | 4 ἐαυτῶν BL | 5 δὲ om. KBL |
 καὶ om. V | ἂν om. K | 6 ἐκβάλλουσιν Pl. Eus.: om. codd. |
 ἴσοις L | 8 ἑτεροί K | 9 φράζουσιν M | αὐτοὺς KC, sed corr. C
 | 10 ποῖος μαθητῆς M, corr. Mγρ. | οὐδὲ γὰρ γίνεται MCV |
 12 τύχοι C | αὐτῶν om. V | 13 ὁ om. C | πάλιν om. CV | 14 αὖ
 ἄλλοι L | αὖ om. V | ἐναντία V | 15 τελέθει om. CV | τὸ
 ὄνομα L² | 16 πᾶσι: ἴσασι M | 17 τὰ om. S | 18 γε om. BLCV
 | 20 ἐθέλει V | σωκράτη KLS | 23 φαίνεται ἕκαστος K | φα-
 νεῖται BL

ὥς οὖσιν ἡμῖν· ὁ μὲν, ὥς τρία τὰ ὄντα· πολεμεῖ δὲ ἀλλή-
 λοις ἐνίοτε αὐτῶν ἅττα πη· τοτὲ δὲ καὶ φίλα γινόμενα,
 γάμους τε καὶ τόκους καὶ τροφήν ἐκγόνων παρέχεται· δύο
 δὲ ἕτερος εἰπών, ὑγρὸν καὶ ξηρόν, ἢ θερμὸν καὶ ψυχρόν,
 5 ξυνοικίζει τε αὐτὰ καὶ ἐκδίδωσιν. τὸ δὲ παρ' ἡμῖν Ἑλε-
 ατικὸν ἔθνος ἀπὸ Ξενοφάνους τε καὶ ἔτι πρόσθεν ἄρχεται,
 ὥς ἐνὸς ὄντος τῶν ἀπάντων καλουμένων διεξέρχεται τοὺς
 μύθους. | ἤδη δὲ καὶ Σικελικαὶ τινες Μοῦσαι ξυνενόησαν, p. 2
 ὅτι ξυμπλέκειν ἀσφαλέστερον ἀμφοτέρω καὶ λέγειν, ὥς τὸ
 10 ὃν πολλὰ τε καὶ ἓν ἐστίν, ἔχθρα δὲ καὶ φιλλὰ ξυνέχεται.“
 καὶ τοιαῦτα ἅττα ἐφεξῆς εἰπών, ἐπάγει· „καὶ μὴν ἔοικέ γε 18
 ἐν αὐτοῖς οἶον γιγαντομαχία τις εἶναι διὰ τὴν ἀμφισβήτησιν
 περὶ τῆς οὐσίας πρὸς ἀλλήλους. πῶς; οἱ μὲν εἰς γῆν ἐξ
 οὐρανοῦ καὶ περὶ τοῦ ἀοράτου πάντα ἔλκουσι, ταῖς χερσὶν
 15 ἀτεχνῶς πέτρας καὶ δρυὺς λαβόντες. τῶν γὰρ τοιούτων
 ἐφαπτόμενοι πάντων, σφόδρα διῖσχυρίζονται τοῦτο εἶναι
 μόνον, ὅπερ ἔχει προσβολὴν καὶ ἐπαφήν τινα, ταὐτὸν σῶμα
 καὶ οὐσίαν ὀριζόμενοι.“

Ταῦτα οὐ Πέτρος ὁ ἡμέτερος οὐδὲ Παῦλος τῶν ὑμε- 19
 20 τέρων κατηγόρησε φιλοσόφων, ἀλλὰ Πλάτων ὁ εὐγλωττότα-
 τος καὶ Σωκράτης ὁ κατὰ τὴν Πυθίαν ἀνδρῶν ἀπάντων
 σοφώτατος· καὶ ἔφασαν αὐτοὺς διῖσχυρίζεσθαι, τοῦτο εἶναι
 μόνον, ὅπερ ἔχει προσβολὴν καὶ ἐπαφήν τινα, καὶ ταὐτὸν
 σῶμα καὶ οὐσίαν ὀρίζεσθαι καὶ μηδὲν περαιτέρω τῶν ὀρω-
 25 μένων φαντάζεσθαι. πῶς οὖν ἂν τις τούτοις χρήσαιο ποδη- 20

11—18: Eus. Pr. XIV 4, 9—10 (Plat. Soph. p. 246 A)

1 ὥς prius om. BL | 2 ποτὲ BLC | 3 ἀγάμους M, corr.
 Μγρ. | ἐγγόνων S | 5 ξυνοικίζει τε K Pl. Eus.: ξυνοικίζεται
 (αι e corr.) C: ξυνοικίζεται BLMSV | 6 ante ἀπὸ add. ὁ S: ὅπερ
 V | ἄρχεται: ἀρξάμενον Pl. Eus. | 7 διεξέρχεται: δὲ ἐξέρχεται S
 | 8 ξεν' ἐνόησαν M, corr. Μγρ. | 10 post ἓν add. ἔτι M | 11 καὶ
 prius om. K | ἅττα: τὰ S | ἐπάγει: ἐπέστη K | γε CVMγρ. Pl.
 Eus.: τε KBLMS | 12 ἐν: ἐπ' CVMγρ. | γιγαντομαχία B |
 13 πῶς om. V | 14 πάντα om. V | ταῖς: τὰς ἐν S | 16 πάντων
 om. BLMC | σφόδρα om. K Pl. Eus. | 17 μόνον om. KBLM |
 ταὐτὸ BL | 19 ὁ om. S | οὐδὲ Παῦλος om. M, add. Μγρ. | ἡμε-
 τέρων M | 24 περετέρω K | τῶν ὀρωμένων om. KBL | 25 χρή-
 σαιτο: litt αἰτο S² e corr.: χρήσαι V

- γοῖς τῆς ἀληθείας, τοσοῦτον δὴ καὶ τοιοῦτον ὑπομείνασι πλά-
 νον καὶ ἐναντίας γε ὠδίνασι δόξας καὶ σφοδρὸν κατ' ἀλλήλων
 ἀναρριπίσασι πόλεμον; καὶ Τίμων δὲ αὐτοὺς ὁ Φλιάσιος, ὁ
 Πύρρωνος ἐταῖρος, ἐν τοῖς σίλλοις ἐτραγώδησεν· ἐγὼ δὲ ἐκ
 μάλα πολλῶν ὀλίγων μνησθήσομαι· „σχέτλιοι ἄνθρωποι, κἀκ' 5
 ἐλέγχεα, γαστέρες οἶον, τοίων ἐκ τ' ἐρίδων ἐκ τε στοχασμῶν
 21 πέπλησθε, ἄνθρωποι, κενεῆς οἰήσιος ἔμπλεοι ἄσκοί.“ οὐ μό-
 νον ἄρα ἡμεῖς τὸ τῆς οἰήσεως ἐπιπροσθεῖν ὑμῖν εἰρήκαμεν πά-
 θος· πάλαι γὰρ καὶ πρόπαλαι ταύτην ὁ Τίμων τῶν ὑμετέρων
 φιλοσόφων τὴν κατηγορίαν πεποιήται. ἄλλο δὲ ἐστὶν εἰδέ- 10
 ναι, καὶ ἄλλο τὸ οἶεσθαι εἰδέναι, μηδὲν ἐπιστάμενον. πολλῶ
 γάρ τιμι διαφερόουσιν, ὧ φιλότης, ἀλλήλοιν ἀλήθεια καὶ
 22 στοχασμὸς ἀληθείας. ὁ μὲν γὰρ στοχασμὸς καὶ διαμαρτίας
 ἔχει πολλάς. ἡ δὲ ἀλήθεια ἐκπαιδεύειν οὐδὲν ἐναντίον ἀνέ-
 χεται. τοιγαροῦν ἄλλως τις ἀληθείας πέρι τεκμαιρόμενος 15
 λέγει, καὶ ἄλλως αὐτὴ ἑαυτὴν ἐρμηνεύει· ἐπεὶ καὶ Ἀναξα-
 γόρας ὁ Ἡγησιβούλου ὁ Κλαζομένιος, τῶν πρὸ αὐτοῦ
 γεγεννημένων φιλοσόφων οὐδὲν περαιτέρω τῶν ὁρωμένων
 νενοηκότων, πρῶτος νοῦν ἔφησεν ἐφεστάναι τῷ κόσμῳ, καὶ
 τοῦτον εἰς τάξιν ἐκ τῆς ἀταξίας ἀγαγεῖν τὰ στοιχεῖα· καὶ 20
 Πυθαγόρας δὲ ὁ Μνησάρχου ἀρχὴν τῶν πάντων ἔφησε τὴν

3—7: Eus. Pr. XIV 18, 28 (Timon. fr. 10—11) || 16—p. 43, 6:
 Eus. Pr. X 14, 12—15

20—p. 43, 1: Georg. Mon. Chron. IV 218 (p. 530)

1 τῆς om. MSCV | 3 ἀναρριπίσασι C | ὁ posterius om.
 KBLMC | 4 σίλλοις S | 5 πολλῶν μάλα CV | 6 γαστέρες οἶον
 om. V | τοίων ἐκ τ' ἐρίδων S, sed ante ἐκ erasum est ν: τοί
 ἐκ τ' ἐρίδων V: τοίων νεκτερίδων K: τοίον νεκτερίδων L: τοίων
 νυκτερίδων B: τῶν νυκτερίδων M: τῶν νυκτερίδων C | ἐκ τε
 στοχασμῶν KSVBγρ.: λίαν καὶ στοχασμῶν CMγρ. (cf. infra
 v. 13): ἐκ λεσχομάχων BLM: ἐκ τε στοναχῶν Eus. | 7 πεπλά-
 νησθε KLVBγρ. | 8 ἐπιπροσθεῖν CV: ἐπίπροσθεν S (sed π prius
 et litt. εν e corr.): ἐπιπροσθένων M: ἔτι πρόσθεν KBL | 10 τὴν
 om. V | 12 ὧ φιλότης ἀλλήλοιν om. CV | 13 ἀληθείας om. CV |
 καὶ om. V | 14 ἐναντίον οὐδὲν ἐκπαιδεύειν K | 15 τις: τῆς
 M, corr. Mγρ. | περὶ ἀληθείας CV | τεκμερόμενος K | 18 γεγε-
 νημένων om. CV | περαιτέρω: litt. αι S² e corr.: περετέρω K |
 19 νοῦν: νῦν C

μονάδα· κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐγενέσθην Ἀναξαγόρας
καὶ Πυθαγόρας. ἀλλὰ τὴν Πυθαγόρου μὲν διατριβὴν ἢ 23
γαμετὴ Θεανῶ διεδέξατο καὶ Τηλαύγης καὶ Μνήσαρχος οἱ
τούτου παῖδες, Τηλαύγους δὲ Ἐμπεδοκλῆς ὁ Ἀκραγαντῖνος
5 ἐγένετο φοιτητής, τοῦ δ' Ἀναξαγόρου Ἀρχέλαος, Ἀρχελάου
δὲ Σωκράτης ὁ Ἀθηναῖος. καὶ Ἀναξαγόρας δὲ καὶ Πυθα-
γόρας εἰς Αἴγυπτον ἀφικόμενοι τοῖς Αἰγυπτίων καὶ p. 25
Ἑβραίων αὐτόθι σοφοῖς ξυνεγενέσθην καὶ τὴν περὶ τοῦ
ὄντος ἡρανισάσθην γνῶσιν. χρόνῳ δὲ ὕστερον καὶ ὁ Πλά- 24
των τήνδε τὴν ἀποδημίαν ἐστείλατο· καὶ τοῦτο λέγει μὲν
ἐν τοῖς Παραλλήλοις ὁ Πλούταρχος, λέγει δὲ καὶ Ξενοφῶν
ὁ Γρύλλου, ἐν οἷς πρὸς τὸν Σωκρατικὸν Αἰσχίνην ἐπέστειλε·
γράφει δὲ ὧδε· „Αἰγύπτου γὰρ ἡράσθησαν καὶ τῆς Πυθα-
γόρου τερατώδους σοφίας· ὧν τὸ περιττὸν καὶ μὴ μόνιμον
15 ἐπὶ Σωκράτει διήλεγχεν ἔρως τυραννίδος, καὶ ἀντὶ διαίτης
λιτῆς Σικελιώτις γαστροῦς ἀμέτρου τράπεζα.“ τοιαῦτα περὶ 25
τοῦ Πλάτωνος ὁ Ξενοφῶν ἔγραψεν, ὅτι τῆς Σωκράτους
διδασκαλίας ὑπεριδὼν, τὴν τερατώδη Πυθαγόρου σοφίαν
ἐξήλωσε καὶ Διονυσίῳ τῷ Σικελίας τυράννῳ ξυνῆν, Συρα-
κουσίας ἀπολαύων χλιδῆς. ἔφη δὲ αὐτὸν καὶ τῆς Αἰγυπτίων
ἐρασθῆναι σοφίας. οὐκοῦν καὶ Πυθαγόρας καὶ Ἀναξαγόρας 26
καὶ Πλάτων αὐνίγματα τινὰ περὶ τοῦ ὄντος παρ' Αἰγυπτίων
καὶ Ἑβραίων ξυνέλεξαν· τί δήποτ' οὖν τούτοις μὲν οὐκ

9—11: Plut. Sol. 2 || 11—16: Eus. Pr. XIV 12 (Xen. Epist. 1)

6—11: Georg. Mon. Chron. II 6 (p. 53sq.) (Suid. s. v. δογμα-
τίζει)

1 ἐγενέσθην: ὑπῆρχον CVMγρ. | 4 ante ἐμπεδοκλῆς add. ὁ
MC | ὁ ἀκραγαντῖνος om. CV | 5 ante ἀρχελάου add. καὶ MC |
6 ante ἀναξαγόρας om. καὶ CV | 8 ξυνεγενήσθην M: ξυνεγένοντο
CVMγρ. | περὶ τὴν M, corr. Mγρ. | 9 ἡρανισάσθην γνῶσιν
KLS: ἡρανίσθην γνῶσιν BM: γνῶσιν μεμύητο CVMγρ. |
12 ἐπέστειλεν L¹ | 13 γράφει: ἔχει BL | γὰρ om. L | ἡράσθησαν
C Eus., cf. infra XII 70: ἡράσθην KBLS: ἡράσθης M: ἡράσθη
V | 14 μὴ om. S | μὴ μόνιμον: μνημονικὸν KBL, corr. Lγρ. |
15 σωκράτη C | διέλεγχεν K | 16 σικελιώτης L | 18 διδασκαλίας:
σοφίας V, sed corr. in marg. | τερατώδη: τοῦ τερατώδους BL |
20 χλιδῆς: τρυφῆς Mγρ. | 22 τινὰ KBL: πολλὰ MCV: τινὰ
πολλὰ S | 23 ξυνέλεξαν L

ἀκριβῶς τὰ θεῖα μεμαθηκόσι πιστεύετε, παρ' ὧν δὲ οὗτοι
 27 ταῦτά γε ἔμαθον, μαθεῖν οὐκ ἐθέλετε; ὅτι γὰρ οἱ πρὸ τού-
 των γενόμενοι ποιηταὶ καὶ φιλόσοφοι πλέον τῶν δρωμένων
 οὐδὲν ὑπέλαβον εἶναι, ὁ Πλάτων ἐν τῷ Κρατύλῳ δεδήλωκεν·
 „φαίνονται γάρ μοι“ φησὶν „οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων περὶ 5
 τὴν Ἑλλάδα τούτους μόνους ἡγεῖσθαι θεούς, οὓσπερ νῦν
 οἱ πολλοὶ τῶν βαρβάρων, ἥλιον καὶ σελήνην καὶ γῆν καὶ
 ἄστρα καὶ οὐρανόν· ἅτε οὖν αὐτὰ δρῶντες ἰόντα δρόμῳ καὶ
 θέοντα, ἀπὸ ταύτης τῆς φύσεως, τῆς τοῦ θεῖν, θεοὺς ἀν-
 28 τοὺς ἐπονόμασαι.“ καὶ Ὅμηρος δὲ καὶ Ἡσίοδος παντάπασι 10
 τὸν τοῦ παντὸς ἡγνόησαν ποιητὴν· Ἡσίοδος μὲν γὰρ ἐκ
 τοῦ Χάους ἔφησεν Ὠκεανὸν καὶ Τηθύν γεγενῆσθαι, ἐκ δὲ
 Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος τὸν Οὐρανὸν καὶ τὴν Γῆν, ἐκ δὲ
 τούτοις Κρόνον τε καὶ Ῥέαν καὶ τούτων τοὺς ἀδελφούς, ἐκ
 δὲ Κρόνου καὶ Ῥέας τὸν Δία καὶ τὴν Ἥραν καὶ Ποσει- 15
 29 δῶνα καὶ Πλούτωνα. ὁ δὲ Ὅμηρος τὸν Ὠκεανόν φησι
 „θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν.“ καὶ ὃν θεῶν καὶ ἀνδρῶν
 ὀνομάζει πατέρα, ὥς ἐκ Κρόνου γεγεννημένον, Κρονίδην
 ἀποκαλεῖ. πολλῷ οὖν ἄρα καὶ οὗτοι δεδουλεύκασιν πλάνῳ.
 ἀλλ' ὅμως καὶ τοῦτο εὖ μάλα ὁ Πλάτων εἰδώς, πιστεύειν 20
 αὐτοῖς που παρεγγυᾷ τὰ τοιαῦτα μυθολογοῦσι, καὶ ἄνευ
 30 εἰκότων καὶ ἀληθῶν ἀποδείξεων λέγουσιν. καὶ ἀλλαχοῦ δὲ
 ὁ Πλάτων φησὶν· „κοῦφον γάρ τι χοῦμα καὶ ἱερὸν ποιητῆς
 καὶ οὐχ οἷός τε ποιεῖν, πρὶν ἂν ἔνθεος καὶ ἔκφρων γένη-
 ται.“ ὁ δὲ Ὀδρύσης Ὀρφεύς, καὶ αὐτὸς εἰς Αἴγυπτον ἀφι- 25

4—10: Eus. Pr. I 9, 12 (Plat. Cratyl. p. 397 C—D) || 11—16:
 Eus. Pr. II 7, 2. XIII 1, 2. 14, 5 (Hes. Theog. 116sq.) || 16—17:
 Hom. Ξ 201. 302 || 20—22: Eus. Pr. II 7, 1. XIII 1, 1. 14, 5
 (Plat. Tim. p. 40 D—E) || 22—25: Plat. Ion. p. 534 B || 25—
 p. 45, 1: Eus. Pr. X 8, 4

2 γε om. V | 4 οὐδὲν erasum in M | 6 ὥσπερ BL | 8 ἄστέρα
 KBL | 9 ταύτης om. MCV | ταύτης τῆς: τ' αὐτῆς S | θέειν
 CVMgr. | 10 ἐπωνόμαζον M, corr. Mgr.: ἐπωνόμασαν V | παντά-
 πασι om. MCV | 12 ἔφη BLMCV | τηρθύν S | γεγεννησθαι M |
 14 τούτοις: τούτων C | 15 ποσειδῶνα C: τὸν ποσειδῶνα L |
 18 κρόνον: προγόνου S | γεγεννημένον M | 19 ἄρα: δὴ ἄρα
 MCV | 20 ὁ πλάτων εὖ μάλα CV | 21 που om. V: οὐ MC | 22 ἀπο-
 δείξεων καὶ ἀληθῶν V | 23 ὁ πλάτων om. CV | 25 εἰς αἴγυπτον

κόμενος, τὰ περὶ τοῦ ὄντος οὕτω πως μεμάθηκε καὶ βοᾷ·
 „εἷς ἔστ' αὐτοτελής, αὐτοῦ δ' ὑπὸ πάντα τελεῖται· | ἐν δ' p. 26
 αὐτοῖς αὐτὸς περινίσσεται, οὐδέ τις αὐτὸν εἰσοράα θνητῶν,
 αὐτὸς δέ γε πάντας ὁρᾶται. αὐτὸν δ' οὐχ ὁρώω· περὶ γὰρ
 5 νέφος ἐστήρικται· πᾶσι γὰρ θνητοῖς θνηταὶ κόραι εἶδὲν ἐν
 ὄσσοις, μικραί, ἐπεὶ σάρκες τε καὶ ὀστέα ἐμπεφύκασιν.“ καὶ 31
 πάλιν· „αὐτὸς δ' αὖ μέγαν αὖτις ἐπ' οὐρανὸν ἐστήρικται
 χρυσέῳ ἐνὶ θρόνῳ, γαλήνῃ δ' ὑπὸ ποσσὶ βέβηκε· χεῖρα δὲ
 δεξιτερὴν περὶ τέρμασιν Ὠκεανοῖο ἐκτέτακεν· ὁρέων δὲ
 10 τρέμει βάσις ἐνδοθι θυμῷ· οὐδὲ φέρειν δύναται κρατερόν
 μένος· ἔστι δὲ πάντῃ αὐτὸς ἐπουράνιος καὶ ἐπὶ χθονὶ πάντα
 τελευτᾷ, ἀρχὴν αὐτὸς ἔχων καὶ μέσσον ἡδὲ τελευτήν.“ ἀλλ' 32
 ὅμως καὶ ταῦτα παρ' Αἰγυπτίων μεμαθηκώς, οἱ παρ'
 Ἑβραίων μαθήματα τινα τῆς ἀληθείας παρέλαβον, παρέμιξε
 15 τοῦ πλάνου τῇ θεολογίᾳ τινὰ καὶ τῶν Διονυσίων καὶ
 Θεσμοφορίων τὰ δυσαγῇ παραδέδωκεν ὄργια, καὶ οἷόν τι
 μέλιτι περιχρίσας τὴν κύλικα, τὸ δηλητήριοι πόμα τοῖς
 ἐξαπατωμένοις προσφέρει. ταῦτό δὲ τοῦτο καὶ Πλάτων 33
 πεποίηκεν· ἀξιόγαστα γὰρ αὐτοῦ τῷ ὄντι τὰ περὶ τοῦ ὄν-
 20 τος ἐν τῷ Τιμαίῳ συγγεγραμμένα. τίς γὰρ οὐκ ἂν ἀγασθεῖν
 λέγοντος ἀκούων; „τί τὸ ὄν αἰεί, γένεσιν δὲ οὐκ ἔχον; καὶ
 τί τὸ γινόμενον μὲν αἰεί, ὄν δὲ οὐδέποτε; τὸ μὲν δὴ νοήσει

2—3: Eus. Pr. XIII 12, 5 || 3—6: Clem. Str. V 12, 78 (2—6: Orph. fr. 5) || 7—12: Clem. Str. V 14, 124 = Eus. Pr. XIII 13, 51 Eus. Pr. XIII 12, 5 (Orph. fr. 6) || 12—16: Eus. Pr. X 8, 4 || 21—p. 46, 3: Eus. Pr. XI 9, 4 (Plat. Tim. p. 27 E—28 A)

20—p. 46, 14: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 59) (Suid. s. v. Πλάτων)

καὶ αὐτὸς K | 1 οὕτως V | πως: που MV, corr. Mgr. | 2 αὐτογενής S | 3 περινίσσεται KBL | εἰσορά MS¹C: εἰσοράει V | 4 ὁρᾶται: ὁρᾷ MC | δ': δ' αὖ V | ὁρῶσι CVMgr. | 5 θνητοῖσι MSC | ἐν ὄσσοις om. C¹V | 6 ὄσσοις S¹ | μικραί om. CV | σάρκας S | καὶ πάλιν δ' M | 7 δ' αὖ om. V | αὖτις M | 8 ποσὶ M¹SC | 10 κάρτερον CVMgr. | 12 αὐτὸς om. C | μέσσον Eus.: μέσον K: μέσην LS: μέσσην BMCV | 16 δυσσεβῆ KBgr. | παρέδωκεν M | τι τινὲ K | 17 περιχρῆσας K | 18 ἐξαπατωμένοις S¹ | ταῦτό: τοῦτο MCV et τοῦτο om. CV | καὶ S² e corr. | ὁ πλάτων MC | 21 ἀκούον S | αἰεί MCV | 22 μὲν om. L¹ | αἰεί V

μετὰ λόγου περιληπτὸν αἰεὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ὄν, τὸ δὲ αἰσθῆσει
ἀλόγῳ δοξαστὸν γινόμενον καὶ ἀπογινόμενον, ὄντως δὲ οὐ-

- 34 δέποτε ὄν.“ προστίθῃσι δὲ καὶ τάδε τοῖς εἰρημένοις· „ταῦτα
γὰρ πάντα μέρος χρόνου, τὸ ἦν καὶ ἔσται, ἃ δὴ φέροντες
λανθάνομεν ἐπὶ τὴν αἰδῖον οὐσίαν οὐκ ὀρθῶς. λέγομεν 5
γὰρ δὴ, ὥς ἦν ἔστι τε καὶ ἔσται· τῇ δὲ τὸ ἔστι μόνον
κατὰ τὸν ἀληθῆ λόγον προσήκει· τὸ δὲ ἦν καὶ τὸ ἔσται
περὶ τὴν ἐν χρόνῳ γένεσιν οὕσαν πρέπει λέγεσθαι. τὸ δὲ
αἰεὶ καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ἔχον ἀκινήτως οὔτε πρεσβύτερον οὔτε
35 νεώτερον προσήκει γίνεσθαι.“ τίς οὖν οὕτω φιλαίτιος καὶ 10
μεμψίμοιρος, ὥς νεμεσῆσαι τοῖς εἰρημένοις καὶ μὴ πᾶσαν
αὐτοῖς προσμαρτυρῆσαι ἀλήθειαν; τὸ γὰρ ὄν αἰεὶ γενέσεώς
ἔστιν ἀπάσης ὑπέρτερον· τὸ δὲ γινόμενον, ἀλλοιώσεις παμ-
πόλλους ἐπιδεχόμενον, εἰκότως ἔφη οὐδέποτε εἶναι· τὸ γὰρ
τοι ἔμβρον, γενόμενον βρέφος, οὐκέτι ἄρα ἔστιν ἔμβρον, 15
ἀλλὰ βρέφος· καὶ αὖ πάλιν τὸ βρέφος, παιδίον γενόμενον,
οὐκέτι προσαγορεύεται βρέφος· οὕτω τὸ παιδίον τὴν τοῦ
μειρακίου προσλαβὸν ἡλικίαν, τοῦτο καλεῖται, ὅπερ ἐγένετο·
καὶ ὅταν πάλιν εἰς ἄνδρα τελέσῃ, οὐκέτι μειράκιον, ἀλλ’
ἄνθρωπος ὀνομάζεται· καὶ πρεσβύτης δὲ γεγονώς, τοῦτο αὖ 20
36 πάλιν προσαγορεύεται, ὅπερ δὴ καὶ ἐγένετο. εἰκότως οὖν
ἄρα οὐκ ὄντα ὠνόμασε τὰ γινόμενά τε καὶ ἀλλοιούμενα.
καὶ τῷ Κρίτωνι δὲ διαλεγόμενος ὁ Σωκράτης ἕνα πάντων
p. 27 ὅπτιηρά φησιν. λέγει δὲ ταῦτα· | „καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν δι-

3—10: Eus. Pr. XI 9, 7 (Plat. Tim. p. 37 E—38 A) || 23—
p. 47, 7: Eus. Pr. XIII 6, 8 (Plat. Crit. p. 47 C—D)

1 αἰεὶ MCV | 2 ὄντος M | 3 προστίθῃσι—εἰρημένοις: εἰτά
φησι CVMγρ. | 4 μέρος χρόνου πάντα L | καὶ τὸ ἔσται CV |
5 λαμβάνομεν CVMγρ., fort. S¹, corr. Cγρ. | 6 καὶ ἔσται om. S¹ |
7 τὸ posterius om. BLC | 9 αἰεὶ CV | οὔτε (priore loco): οὐ
BL | 10 γένεσθαι CVMγρ. | οὕτω: ἔτι M: οὕτως ἔτι C | 11 μὴ τὴν
πᾶσαν V | 12 αἰεὶ om. BL | 13 ἀπάσης ἔστιν V | παμπόλλας M,
corr. Mγρ.: παμπόλους C: πολλὰς S | 15 ἄρα om. S | 16 ἀλλὰ
βρέφος om. V | 17 βρέφος om. K | οὕτω: οὔτε M | τὸ om. L |
18 προσλαμβάνον M, corr. Mγρ.: προσλαβὼν C | post τοῦτο
add. δὴ S | 19 ἄνδρα C | τελέσει B: τελέσει CV | 20 αὖ πάλιν
om. CV | 23 κρείττονι C

καίων τε καὶ ἀδίκων καὶ αἰσχροῶν καὶ καλῶν καὶ κακῶν
καὶ ἀγαθῶν, περὶ ὧν νῦν ἡ βουλὴ ἡμῶν ἐστι, πότερον τῇ
τῶν πολλῶν δόξῃ δεῖ ἡμᾶς πείθεσθαι καὶ φοβεῖσθαι αὐτήν,
ἢ τῇ τοῦ ἐνός, ἣτις ἐστὶν ἐπαῖων, ὃν δεῖ καὶ αἰσχύνεσθαι
5 καὶ φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ ξύμπαντας τοὺς ἄλλους; ᾧ εἰ μὴ
ἀκολουθήσομεν, διαφθεροῦμεν ἐκεῖνο καὶ λωβησόμεθα, ὃ
τῷ μὲν δικαίῳ βέλτιον ἐγίνετο, τῷ δὲ ἀδίκῳ ἀπώλλυτο.“ καὶ 37
μετ’ ὀλίγα πάλιν· „οὐκ ἄρα γε, ᾧ βέλτιστε, πάνν ἡμῶν οὕτω
φροντιστέον, τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ’ ὅ τι ὁ ἐπαῖων
10 τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὁ εἷς, καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια.“

Ὅρατε, ᾧ ἄνδρες, ὅπως ἐν τούτοις ὁ Πλάτων καὶ ὁ 38
Σωκράτης τὸν τῶν οὐκ ὄντων θεῶν ἐξήλασεν ὁρμαθὸν καὶ
μόνον τῶν ὄλων τὸν πρῦτανιν αἰδεῖσθαι καὶ φοβεῖσθαι
παρεκελεύσατο, διδάσκων ὥς, εἴποτε πλειόνων ἐμνήσθη θεῶν,
15 διὰ τὸν ἐξηπατημένον τῶν Ἀθηναίων ὅμιλον τοῦτο ποιῆσαι
προσηναγκάσθη. εἰ γὰρ δὴ καὶ ταῦτα δεδρακώς ὁ Σωκρά- 39
της οὐ διέφυγε τὴν τοῦ κωνείου φιάλην, τί οὐκ ἂν ἔπαθεν,
εἰ προφανῶς ἠρνήθη τὸν πολὺν ἐσμὸν τῶν θεῶν; καὶ
τοῦτο δῆλον ὁ Πλάτων πεποίηκεν, ἐν οἷς πρὸς Διονύσιον
20 ἔγραψεν. πρὸς γὰρ αὐτὸ πολλοῖς ἑτέροις καὶ ταῦτα προστέ- 40
θεικεν· „περὶ δὲ δὴ τοῦ ξυμβόλου τοῦ περὶ τὰς ἐπιστολάς,
ὅσας τε ἐπιστέλλω σπουδῇ, καὶ ὅσας μὴ, οἶμαι μὲν σε
μεμνησθαι· ὅμως δὲ νόει καὶ πρόσεχε τὸν νοῦν· πολλοὶ γὰρ
οἱ κελεύοντες γράφειν, οὓς οὐ ῥᾷδιον φανερώς διωθεῖσθαι.

7—10: Eus. Pr. XIII 6, 11 (Plat. Crit. p. 48 A) || 18—p. 48, 2:
Eus. Pr. XI 13, 4 (Plat. Epist. XIII p. 363 A—B)

2—10: Georg. Mon. Chron. III 119 (p. 263)

2—3 τῇ περὶ τῶν πολλῶν K | 3 δεῖ S² e corr. | πείθεσθαι:
ἐπεσθαι S | 4 ἣτις: εἴ τις MCV | δεῖ: δὴ L¹MS | 5 καὶ φοβεῖ-
σθαι om. C | εἰ om. L | 6 ἀκολουθήσομεν KBLS, sed. corr. S |
ἐκεῖνοι V | 7 ἐγένετο MSC | ἀπώλετο MC: ἀπόλλυται S | 8 πάλιν
om. CV | 9 ἀλλὰ τί CV | 12 ἐξήλασαν M | 13 τὸν τῶν ὄλων
BS | ἐδεῖσθαι K | 14 παρεκελεύσαντο διδάσκοντες M | 15 ἐξη-
πατημένων M, corr. Mgr. | 16 προσηναγκάσθη: ἐξεβιάσθη
CVMgr. | δεδρακώς S | 17 οὐκ ἐξέφυγε S | κωνίου K: κωνείου M:
κονίου in κωνείου corr. S | 20 προστέθεικεν: τέθεικεν K |
24 ῥᾷδιον K

τῆς μὲν οὖν σπουδαίας ἐπιστολῆς θεὸς ἀρχή, θεοὶ δὲ τῆς
 41 ἦττον.“ πῶς ἂν τις σαφέστερον τὸν οἰκεῖον ἐπιδείξει σκοπόν;
 γυμνὴν γὰρ ἔδειξεν, ἣν εἶχε περὶ τῶνδε τῶν ὀνομάτων δια-
 φοράν, μονονουχὶ λέγων· τῆς τῶν πολλῶν εἵνεκα δόξης τὸ
 πληθυντικὸν ὄνομα περὶ τοῦ Θεοῦ τίθημι, τὰς ἐξηπατη- 5
 μένας προλήψεις τῶν πολιτῶν ὑφορώμενος· σπουδαίως γὰρ
 ἐπιστέλλων καὶ θαρρῶν τῷ τε κομίζοντι καὶ τῷ δεχομένῳ
 τὰ γράμματα, ἐνικῶς τὸν Θεὸν ὀνομάζω καὶ τοῦτον ἀρχὴν
 42 ποιοῦμαι τῶν λόγων. καὶ ἐτέρωθι δὲ περὶ τοῦ ὄντος τοιάδε
 γέγραφεν· „τὸν γὰρ πατέρα καὶ ποιητὴν τοῦδε τοῦ παντός 10
 εὐρεῖν τε ἔργον, καὶ εὐρόντα εἰς πάντας ἐξιπεῖν ἀδύνατον·
 ᾧ γὰρ οὐδαμῶς ἐστὶν ὥς ἄλλα μαθήματα.“ ἀλλ' ὅ γε
 ἐν τούτοις ἀκριβῶς οὕτω θεολογήσας, ἐν ἄλλοις, ἢ τοὺς
 πολλοὺς ὁρρωδήσας ἢ τῷ ὄντι γε ἀγνοήσας, πολλῶν ἐποιή-
 σατο μνήμην θεῶν καὶ πολλὴν ἐνεργάζεται τοῖς ἐντυγχά- 15
 νουσι λάβην.

43 Ἀνθ' οὗτου δὴ οὖν, ὧ φίλοι, τὸ θολερὸν καὶ γεῶδες
 ἀρνούμεθα νᾶμα, καὶ μὴ τὴν πηγὴν ἐκείνην ζητοῦμεν τὴν
 διανγῇ καὶ διαφανῇ, ἐξ ἧς οὗτος λαβὼν τῆς θεολογίας τὰς
 p. 28 ἀφορμὰς, τὸ ἰλυῶδες αὐτοῖς καὶ | γεῶδες ἀνέμιξεν; ἢ 20
 ἀγνοεῖτε, ὅτι Μωϋσῆς τῶν Ἰουδαίων ὁ νομοθέτης πάντων
 ἐστὶ τῶν ὑμετέρων ποιητῶν καὶ ξυγγραφέων καὶ φιλοσόφων
 πρᾶσβύτατος; εἰ δ' ἔτι καὶ νῦν ἐνδοιάξετε καὶ πλάττειν ἡμᾶς
 τόνδε τὸν λόγον ὑπολαμβάνετε, Πορφύριος γοῦν ὑμῖν μάρ-
 τυς ἀξιόχρεως ἔστω, ὃς τῆς ἀσεβείας γενόμενος πρόμαχος 25

10—12: Clem. Str. V 12, 78 (Plat. Tim. p. 28C)

1 ἀρχει CMγρ.: ἀρχὴν Cγρ. | 2 ἦττω Mγρ. | οἰκεῖον:
 ἴδιον S | ἐπιδείξη MC: ἐπιδείξοι V: ἐπιδείξειε Ursinus | 3 ἔχει
 K | 4 εἵνεκα SCV | 5 τοῦ om. CV | 7 προσεπιστέλλων M | τῷ
 (priore loco): τὸ L¹ | 10 γεγράφηκεν K | 11 εὐρόντας BS, sed
 corr. S | ἐξιπεῖν τε K | 15 πολὴν K | ἐργάζεται S | 18 ζητῶμεν
 BLMS, sed corr. S: ἐπιζητοῦμεν K | 19 αὐτὸς MCV | 20 post
 ἀφορμὰς add. διαφορμὰς M | αὐτοῖς: αὐτῇ MCV | 21 μωσῆς
 KBLMCV | πάντων ἐστὶ om. CV et 22 post φιλοσόφων add. ἐστὶ
 πάντων CV | 23 δέ τι V | 24 ὑπολαμβάνεται C | γοῦν: μὲν V |
 ἡμῖν SC | 25 ἔσται MCV | post ὃς add. ὥς M | ἀσεβείας: ἀλη-
 θείας M

κατὰ τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων τὴν ἀκόλαστον ἐκίνησε γλῶτταν.
 ἀκούσατε οὖν αὐτοῦ ταῦτα λέγοντος, ἐν οἷς καθ' ἡμῶν
 ξυγγέγραφεν· „ἱστορεῖ δὲ τὰ περὶ Ἰουδαίων ἀληθέστατα, ὅτι 44
 καὶ τοῖς τόποις καὶ τοῖς ὀνόμασιν αὐτῶν τὰ ξυμφωνότατα,
 5 Σαγχωνιάθων ὁ Βηρώτιος, εἰληφὼς τὰ ὑπομνήματα παρὰ
 Ἱερομβάλου τοῦ ἱερέως τοῦ Θεοῦ Ἰαώ, ὃς Ἀβεμβάλω τῷ
 βασιλεῖ Βηρουτίων τὴν ἱστορίαν ἀναθεῖς, ὑπ' ἐκείνου καὶ
 τῶν κατ' ἐκείνον ἐξεταστῶν τῆς ἀληθείας παρεδέχθη. οἱ δὲ 45
 τούτων χρόνοι καὶ πρὸ τῶν Τρωϊκῶν πίπτουσι χρόνων καὶ
 10 σχεδὸν καὶ τοῖς Μωϋσέως πελάζουσιν, ὥς αἱ τῶν Φοινίκης
 βασιλέων μηνύουσι διαδοχαί. Σαγχωνιάθων δέ, ὁ κατὰ
 τὴν Φοινίκην διάλεκτον φιλαλήθης, πᾶσαν τὴν παλαιὰν
 ἱστορίαν ἐκ τῶν κατὰ πόλιν ὑπομνημάτων καὶ τῶν ἐν τοῖς
 ἱεροῖς γραφῶν ξυναγαγὼν καὶ ξυγγράψας, ἐπὶ Σεμιράμεως
 15 γέγονε τῆς Ἀσσυρίων βασιλίδος.“ ἐντεῦθεν ἔστι σαφῶς μα- 46
 θεῖν, ὅπόσοις τῶν Τρωϊκῶν ὁ Μωϋσῆς πρεσβύτερος ἔτεσιν.
 εἰ γὰρ ὁ τὴν Ἰουδαϊκὴν ἱστορίαν ξυγγράψας Σαγχωνιάθων
 ἐπὶ Σεμιράμεως τῆς Ἀσσυρίων γέγονε βασιλίδος (ἰστόρησε :
 δὲ δηλονότι Σαγχωνιάθων τὰ πολλῶ χρόνῳ πρεσβύτερα),
 20 Μωϋσῆς δὲ Ἰουδαίων νομοθέτης ἐγένετο, πολλοῖς ἄρα ἔτεσι
 Σαγχωνιάθωνος πρεσβύτερος Μωϋσῆς. ὅτι δὲ πλείοσιν ἢ 47
 χιλίοις ἔτεσιν ἢ Σεμίραμις τῶν Τρωϊκῶν πρεσβυτέρα, δηλοῦσι

2—15: Eus. Pr. I 9, 21. X 9, 12 (Porph. contra Christ. IV Phil. Bybl. fr. 2); vid. Diss. p. 121sq. || 21—p. 50, 1: cf. Eus. Pr. X 9, 7—10

2 ταῦτα αὐτοῦ L | 3 ξυνέγραφεν M, corr. Mgr.: γέγραφεν
 L | 4 ξύμφωνα CVMgr. | 5 σαγχουνιάθων KBL | 6 τοῦ poste-
 rius om. K | ἰαώ ὃς: ἰάως K | ἰαώ BL: ἰανώβ MCV et S ut
 videtur, sed in hoc rasura est post litt. ἰα | ἀβεμβάλω CV S e
 corr. | 8 ἐκείνον: ἐκείνῳ K | παρεδείχθη M | 10 μωσέως
 KBLMCV | 11 βασιλέων μηνύουσι διαδοχαί: διδαχαί βασιλέων
 μηνύουσι C | μηνύουσι: διδάσκουσι L, corr. Lgr. | διαδοχαί: δι-
 δαχαί KCMgr. | σαγχουνιάθων K e. corr. | 12 φοινίκην B |
 14 ἱεροῖς om. L | ξυγγράψας: γράψας M | 15 ἀσσυρίων V | ante
 ἐντεῦθεν add. καὶ KBL | 16 ὅπόσον CVS² | μωσῆς CV | ἔτεσιν
 BLM: ἐστὶν KCV: ἔτεσιν ἐστὶν S, sed ἔτεσιν erasum est | 17 σαγ-
 χουνιάθων K | 18 ἀσσυρίων V | 19 δὲ om. BL | δηλονότι: δηθεν
 ὅτι K | σαγχουνιάθων om. CV: σαγχουνιάθων KB | 20 μωσῆς
 CV | 21 σαγχουνιάθωνος KB | μωσῆς CV | 22 δηλώσουσι BL

σαφῶς οἱ τοὺς χρόνους ξυντεθεικότες. ἀλλὰ τὸ μὲν ἐξελέγ-
 χειν τὸν Πορφύριον ὡς ἡγνοηκότα τοὺς χρόνους οὐ τοῦ
 παρόντος καιροῦ· ἀπόχρη δέ μοι δηλῶσαι, πόσοις πρεσ-
 βύτερος ἔτεσι τῶν Τρωϊκῶν Μωϋσῆς· Ὅμηρος δὲ καὶ Ἡσίο-
 δος μετὰ πολὺν χρόνον τῶν Τρωϊκῶν ἐγενέσθην· Ὁρφεὺς 5
 δέ, τῶν ποιητῶν ὁ πρῶτος, μιᾷ γενεᾷ πρεσβύτερος τῶν
 Τρωϊκῶν· Ἰάσονι γὰρ καὶ Πηλεΐ καὶ Τελαμῶνι καὶ Ἡρακλεΐ
 καὶ Διοσκούροις εἰς τὴν Κολχίδα ξυνέπλευσεν· Ἰάσονος δὲ
 Εὐνῆος ἔστιν υἱός, ὁ τὸν οἶνον εἰς Τροίαν πέμπων τοῖς
 48 Ἀχαιοῖς, καὶ Τληπόλεμος Ἡρακλέους υἱός, ὃν ὁ Σαρπηδῶν 10
 ἐν τῷ πολέμῳ τῷ Τρωϊκῷ κατηκόντισε, καὶ ὁ Αἴας δὲ Τελα-
 μῶνος υἱός, καὶ Ἀχιλλεὺς Πηλέως· Κάστορα δὲ καὶ Πολυ-
 δεύκη, τοὺς ἐπὶ κλην Διοσκούρους, ἰδεῖν ἀπὸ τοῦ τείχους
 ἢ Ἑλένη ποθήσασα, οἷα δὴ ἀδελφούς, εἴτα τοῦ ποθομένου
 διαμαρτοῦσα πικρῶς ἀπαθύρατο, τεθνάναι τούτους ὑπολα- 15
 49 βοῦσα. ταῦτα δὲ οὐκ ἀδολεσχῶν διεξῆλθον, ἀλλὰ σαφῶς
 ἐπιδειῖξαι βουλούμενος, ὡς Ὁρφεὺς γενεᾷ μιᾷ πρεσβύτερος
 p. 29 ἐγγόνει τῶν Τρωϊκῶν. | Αἴνος δὲ καὶ Μουσαῖος ἀμφὶ τὰ
 Τρωϊκὰ ἐγενέσθην, καὶ Θάμυρις μετὰ τούτων, καὶ Φιλάμ-
 50 μων ὡσαύτως. εἰ τοίνυν τούτων μὲν κατὰ τὸν Πορφύριον 20
 ὁ Μωϋσῆς πλείοσιν ἢ χιλίοις πρεσβύτερος ἔτεσιν, οὗτοι δὲ
 παλαιότατοι τῶν ποιητῶν ἐγένοντο (μετὰ γὰρ τούτους καὶ
 Ὅμηρος καὶ Ἡσίοδος ἐγενέσθην, καὶ οὗτοι δ' αὖ πάλιν
 Θαλοῦ καὶ τῶν ἄλλων φιλοσόφων πολλοῖς ἔτεσιν ἀρχαιότε-

4—5: Eus. Pr. X 9, 24 || 5—8: Eus. Pr. X 11, 28—29 Clem.
 Str. I 21, 131 || 8—10: Hom. H 467 sqq. || 10—11: Hom. E 628 sqq.
 12—16: Hom. Γ 236 sqq. || 18—20: Eus. Pr. X 11, 28—30 ||
 22—p. 51, 1: Eus. Pr. X 9, 24. 11, 33—34

1 ἐλέγχειν MCV | 2 τὸν om. CV | τὸν χρόνον CV | 4 μωσῆς
 KCV, sed corr. K | δὲ om. L | 5 πολὺν τὸν χρόνον MCV | ἐγέν-
 οντο MCV | 7 ἰάσωνι SC, sed corr. S | ἥρακλῆ L¹ | 8 ἰάσωνος
 SC, sed corr. S | δὲ om. L | 9 εὐνῆος ἔστιν υἱός BL: εὐνῆος
 υἱός K: ἔστιν υἱός ὁ εὐνῆος [εὐνῆιος M] MS: υἱός εὐνῆος C:
 υἱός ὁ εὐνῆος V | 10 ἥρακλεὺς K: ἥράκλετος S¹ | 11 κατηκόντησεν
 C | ante τελαμῶνος add. ὁ M | 12 ὁ ἀχιλλεὺς B | 13 διοσκό-
 ρους K | 14 δελφούς M, corr. Mgr. | εἴτα: οὐ τὰ K | 16 σα-
 φῶς om. CV | 19 φιλάμων S | 21 ὁ om. M | ἔτεσι πρεσβύτερος
 L | 22 τούτοις C

ροι, καὶ οἱ ἀμφὶ Θαλῆν τῶν μετ' αὐτοὺς πεφιλοσοφηκότων),
 τί δήποτε μὴ τούτους πάντας καταλιπόντες πρὸς Μωϋσέα
 τὸν τῆς θεολογίας ὠκεανὸν μεταβαίνομεν, „ἐξ οὗπερ,“ ποι-
 ητικῶς εἰπεῖν, „πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα;“ καὶ γὰρ 51
 5 Ἀναξαγόρας καὶ Πυθαγόρας καὶ Πλάτων ὕστερον ἐκείθεν
 εἴλκυσαν σμικρὰ ἅττα τῆς ἀληθείας ἐναύσματα· καὶ ὁ Σω-
 κράτης, Ἀναξαγόρα καὶ Ἀρχελάω ξυγγεγονώς, παρ' ἐκείνων
 μεμάθηκεν, ἃ περὶ τοῦ ὄντος ἐδίδαξε· Μωϋσῆς δὲ ὁ θειό-
 τατος, οὐ λογισμοῖς ἀνθρωπίνους ἐπόμενος καθάπερ οὗτοι,
 10 τὴν θεολογίαν ξυνέγραψεν, ἀλλ' αὐτῆς ἐναργῶς τῆς τοῦ
 ὄντος ἐπακούσας φωνῆς· τῆς γάρ τοι νομοθεσίας ἀρξάμενος
 τῶν ὄλων ὁ ποιητὴς τὸν ἕνα σέβειν Θεὸν παρεγγύησεν·
 „ἐγὼ γάρ εἰμι“ ἔφη „Κύριος ὁ Θεός σου, ὁ ἐξαγαγὼν σε
 ἐκ γῆς Αἰγύπτου.“ καὶ τῆς ἐναγχος γεγεννημένης ἀναμνήσεως 52
 15 εὐεργεσίας, προσμεῖναι τῇ δουλείᾳ παρεκελεύσατο καὶ μὴ
 μερίσαι τὸ σέβας, ἀλλὰ τῷ ὄντι μόνῳ προσνεύμαι. „οὐκ ἔδον-
 ται γάρ σοι“ ἔφη „θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ.“ εἴτα διδάσκει
 σαφῶς, ὥς οὐδὲν αὐτῷ τῶν ὀρωμένων προσέοικε, καὶ παν-
 τάπασιν ἀπαγορεύει μηδεμίαν εἰκόνα πρὸς μίμησίν τινος
 20 τῶν ὀρωμένων κατασκευάσαι καὶ νομίσαι τοῦτο δείκνηλον
 εἶναι καὶ ἵνδαλμα τοῦ ἀοράτου Θεοῦ. „οὐ ποιήσεις“ γὰρ 53
 ἔφη „σαντῷ εἰδῶλον οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐ-
 ρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν
 ὑποκάτω τῆς γῆς· οὐ ποιήσετε ἑαυτοῖς οὐδὲ μὴ προσκυνή-
 25 σετε αὐτοῖς· ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου.“ φωνῆς,
 φησὶν, ἀκήκοας, εἶδος δὲ οὐχ ἐώρακας· μηδένα οὖν τύπον

3—4: Hom. Φ 196 || 4—8: Eus. Pr. X 14, 11—13 || 13—14:
 Exod. 20, 2 || 16—17: Exod. 20, 3 || 21—25: Exod. 20, 4—5

1 πεφιλοσοφηκότων B | 2 καταλιπόντες MS, sed corr. S |
 μωσέα BL | 6 μικρὰ S | ἅττα om. KBLM | ἐναύσματα: ἡδύσματα K |
 11 ἀκούσας V | 12 ὄλων: πάντων CV | παρεγγύησεν KS¹: παρεγγύ-
 ησεν BLMCVS² | 13 ἔφη om. LS | 14 γεγεννημένης S | 16 μόνῳ om. S¹ |
 προσμεῖναι V | 19 post μηδεμίαν add. οἱ K: αὐτῷ C | 20 δείκνηλον K:
 δεῖ καλὸν C | 21 ἵνδαλματα K | 22 ὁμοία K | 23 ἄνω om. M, add.
 Myr. | 24 οὐ ποιήσετε ἑαυτοῖς om. CV: οὐ ποιήσητε αὐτοῖς M |
 οὐδὲ μὴ: οὐδ' οὐ μὴ M: οὐ CV | προσκυνήσητε KBM: προσκυνή-
 σεις CV | 25 ἑαυτοῖς L¹ | post αὐτοῖς add. οὐδ' οὐ μὴ [οὐδὲ
 μὴ C] λατρεύσης αὐτοῖς MCV | εἰμι om. BLMCV | 26 μηδὲ K

- 54 κατασκευάσης, οὗ τὸ ἀρχέτυπον οὐκ ἐπίστασαι. καὶ ἐτέρωθι
 δέ, τοὺς ψευδωνύμους ἐξελέγχων θεοὺς καὶ τὸν Αἰγυπτίων
 ἐξορίζων πλάνον, ἔφη πρὸς αὐτούς· „ἀκουε, Ἰσραήλ, Κύριος
 ὁ Θεός σου κύριος εἷς ἐστίν.“
- 55 Ταύτην ἔχει τὴν διδασκαλίαν τὰ Μωϋσοῦ τοῦ μεγάλου 5
 ξυγγράμματα· ταύτην δὲ τὴν θεολογίαν καὶ ταῖς ἱστορίαις
 καὶ ταῖς νομοθεσίαις καὶ μὲν δὴ καὶ ταῖς προφητείαις
 ξυνέξευξε· καὶ πέντε βίβλους ξυγγράψας, τὴν μὲν τῶν πολ-
 λῶν καὶ νομιζομένων καὶ καλουμένων, οὐκ ὄντων δὲ θεῶν
 ἀπαγορεύει τιμῇ, μόνῳ δὲ τὸ σέβας τῷ τῶν ἀπάντων 10
 κελεύει προσφέρειν δημιουργῷ. ταῦτα καὶ Ἰησοῦς, ὁ τῆς
 ἐκείνου δημαγωγίας καὶ στρατηγίας διάδοχος, καὶ μέντοι
 καὶ ἅπας τῶν προφητῶν ὁ χορὸς καὶ παραινῶν καὶ νομο-
 56 θετῶν διετελέσεν. ἀλλὰ γὰρ ἴσως εἶποτε ἄν, ὥς οὐδὲ
 p. 30 ὑμεῖς τόνδε τὸν νόμον ἀνέπαφον τετηρήκατε· | τριάδα γάρ, 15
 οὐ μονάδα, πρεσβεύετε· Ἰουδαῖοι δέ, τοῖς Μωϋσοῦ καὶ
 τῶν προφητῶν ἐντρεφόμενοι λόγοις, τὸν μὲν ἕνα τιμῶσι,
 57 τῆς δὲ ὑμετέρας τριάδος κατηγοροῦσιν. ἐγὼ δέ, ὧ φίλοι
 ἄνδρες, ὑμᾶς μὲν ξυγγνώμης εἶναι ἀξιόλους ὑπέληφα,
 τὴν θείαν οὐκ ἐπισταμένους γραφήν· Ἰουδαίων δὲ τὴν 20
 ἐσχάτην ἀμαθίαν ὁδύρομαι, ὅτι δὴ „αἰρόμενοι,“ κατὰ τὸν
 προφήτην, „ἐκ κοιλάς“ καὶ παιδευόμενοι ἐκ παιδίου
 58 μέχρι γήρως τὰ θεῖα, τὴν τῆς θεολογίας ἀγνοοῦσιν ἀλή-
 θειαν. ἐν Αἰγύπτῳ γὰρ αὐτοὺς πλείστον διατρίψαντας
 χρόνον καὶ τὴν πολύθεον τῶν Αἰγυπτίων μεμαθηκότας 25
 θρησκείαν, ὁ πάνσοφος Κύριος οὐκ ἐναργῶς ἔγαν τὰ περὶ

3—4: Deut. 6, 4 || 21—22: cf. Es. 1, 2

1 ἀρχαίτυπον K | 2 τὸν: τῶν SCVMγρ. | αἰγύπτιον M, corr.
 Mγρ. | 3 τὸν πλάνον SCVMγρ. | 4 κύριος om. L¹ | 5 μωυσέος M:
 μωσέως V | 6 ξυγγράμματα M | 8 καὶ μέντοι πέντε CV | πάντε
 βίβλους M¹: πάντα βίβλοις M² | 10 τῷ om. S | 11 δημιουργῷ
 προσφέρειν CV | 12 μέντοι καὶ ἅπας: ἅπας δὲ CV | 13 ὁ τῶν
 προφητῶν χορὸς S | 14 ὥς om. S¹ | 15 τόνδε om. V | τετηρή-
 κετε K: ἐτηρήσατε CV | 16 μωυσέος M | 18 κατηγοροῦσιν K |
 19 εἶναι om S¹ | 21 δὴ αἰρόμενοι BLS²: δὴ ἐρόμενοι SC: δὴ
 ἀρούμενοι V: διαιρούμενοι M¹: διαιρούμενοι KM² | 25 τῶν αἰ-
 γυπτίων πολύθεον C | 26 ἐνεργῶς C | ἔγαν τὰ KS: ἅπαντα BL:
 ἅπαντα τὰ MCV

τῆς Τριάδος ἐξεπαίδευσεν δόγματα, ἵνα μὴ πρόφασιν πολυ-
 θείας λάβωσιν, εἰς τὸν τῶν Αἰγυπτίων ἐπιρρέποντες πλάνον·
 οὐ μὴν παντάπασιν τὰ περὶ τῆς Τριάδος ἀπέκρυψε δόγματα
 τοῖς ὕστερον ἑσομένοις, τῆς ἐντελεστέρας θεολογίας κατα-
 5 σπείρων τὰς ἀφορμάς. διὰ τοι τοῦτο μοναδικῶς μὲν νομο- 59
 θετεῖ, αἰνιγματωδῶς δὲ τὴν Τριάδα μηνύει. τὸ γὰρ „ἄκουε,
 Ἰσραήλ, Κύριος ὁ Θεός σου κύριος εἷς ἐστίν“ καὶ τὴν μο-
 νάδα διδάσκει καὶ τὴν τριάδα δηλοῖ· ἅπαξ γὰρ εἰπὼν τὸ
 „Θεός“ καὶ δις τὸ „Κύριος“ ὑπειπὼν, τῆς Τριάδος τὸν ἀριθμὸν
 10 παρεδήλωσεν. ἐπαγαγὼν δὲ τὸ „εἷς ἐστίν,“ καὶ τὴν πρόσφο-
 ρον Ἰουδαίοις διδασκαλίαν προσήνεγκε καὶ τὸ ταῦτόν τῆς
 θείας οὐσίας ἐμήνυσεν. μία γὰρ τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ 60
 οὐσία καὶ δύναμις καὶ μέντοι καὶ βούλησις. ταύτῃ τοι καὶ
 τῶν ἀοράτων δυνάμεων οἱ χοροὶ τῷ Θεῷ τὸν ὕμνον προσ-
 15 φέροντες, τρεῖς μὲν τὸ „ἅγιος,“ ἅπαξ δὲ τὸ „Κύριος“ λέγουσι,
 τῷ μὲν τῶν ιδιοτήτων δηλοῦντες τὸν ἀριθμὸν, τῷ δὲ τὸ
 κοινὸν τῆς δεσποτείας μηνύοντες. ἀλλ’ ἐν τούτοις μὲν δι’ 61
 αἰνιγμάτων τὰ τῆς θείας Τριάδος δεδήλωται, ἐν ἑτέροις δέ
 γε σαφέστερον ταῦτα διδάσκουσιν οἱ θεσπέσιοι ἄνδρες.
 20 Μωϋσῆς μὲν γὰρ ὁ θεϊότατος, τὴν κοσμογένειαν ξυγγράφων,
 εἶτα τὴν τοῦ ἀνθρώπου διάπλασιν ἐξηγούμενος, ἔφη τὸν
 τοῦ παντὸς εἰρηκέναι δημιουργόν· „ποιήσωμεν ἄνθρωπον
 κατ’ εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ’ ὁμοίωσιν.“ εἶτα ἐπήγαγεν, 62
 ὡς „ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, κατ’ εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν
 25 αὐτόν.“ καὶ Θεὸν ὠνόμασε τὸν πεποιηκότα τὸν ἄνθρωπον
 καὶ τὸν οὗ πρὸς μίμησιν ἐξετύπωσε ὃν διέπλασεν· οὐκ
 ἐπειδὴ ἄλλο τούτου καὶ ἄλλο ἐκείνου τὸ εἶδος· μία γὰρ δὴ

6—7: Deut. 6, 4 || 13—15: Apocal. 4, 8 || 21—23: Gen. 1, 26 ||
 23—25: Gen. 1, 27

1 τῆς om. MCV | 2 ἐπιρέποντες S¹ | 3 τῆς om. MCV |
 6 μηνύει: δεικνύει V | ἄκου M¹ | 7 σου om. BL | 8 παραδηλοῖ
 CV | 9 καὶ τῆς τριάδος BL | 13 ταύτης B | 16 τὸ μὲν MC | τὸ
 δὲ MSC, sed corr. S | τὸ om. S | 17 τῆς οὐσίας καὶ δεσποτείας
 CV | 19 γε om. L | 21 τὸν om. L¹ | 22 Θεόν τε καὶ δημιουργόν
 MCV | 24 ὡς: ὅτι C | 25 τὸν τε πεποιηκότα S | πεποιημένον ἄν-
 θρωπον V | 26 καὶ: κατὰ V | οὐκ ἐξετύπωσε CMγρ. | οὐκ ἐπειδὴ:
 οὐκέτι δὴ Mγρ. Cγρ. | 27 ἄλλο γε ἐκείνου KMS | δὴ om. CV

τῆς Τριάδος ἡ φύσις· τούτου γὰρ δὴ χάριν καὶ τὸν Θεὸν
 ἔφησεν εἰρηκέναι· „ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμε-
 63 τέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν.“ καὶ ἐπήγαγε „κατ' εἰκόνα Θεοῦ
 ἐποίησεν αὐτόν,“ ἵνα δέξῃ τὸ τῶν προσώπων διάφορον.
 καὶ δὴ καὶ τῷ Νῶε περὶ κρηφαγίας νομοθετῶν καὶ τοῦ 5
 αἵματος ἀπαγορεύων τὴν ἐδωδὴν, ἔφη τὸν τῶν ὅλων εἰρη-
 κέναι Θεόν· „ἔδεσθε πάντα ὡς λάχανα χόρτου· πλὴν κρέας
 p. 31 ἐν αἵματι ψυχῆς οὐκ ἔδεσθε· | καὶ γὰρ τὸ ὑμέτερον αἷμα
 ἐκζητήσω· ἐκ πάντων τῶν θηρίων ἐκζητήσω αὐτό, καὶ ἐκ
 χειρὸς ἀνθρώπου ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ὁ ἐκκῶν αἷμα ἀνθρώ- 10
 πον, ἀντὶ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐκχυθήσεται, ὅτι ἐν εἰκόνι
 64 Θεοῦ ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον.“ καὶ οὐκ ἔφη „ἐν εἰκόνι ἑμαυ-
 τοῦ,“ ἀλλ' „ἐν εἰκόνι Θεοῦ,“ τῶν προσώπων πάλιν δεικνὺς
 τὸ διάφορον. καὶ ἡνίκα δὲ κατὰ ταὐτὸν συλλεγόντες οἱ κατὰ
 τοῦ πεποιηκότος λυτήσαντες, τὸν πύργον ἐκεῖνον ὠκοδόμουν 15
 τὸν μέγιστον, τῆς τῶν γλωττῶν συγχύσεως τὸν ἐπώνυμον,
 φάναι τὸν Θεὸν εἶρηκεν ὁ νομοθέτης· „δεῦτε καὶ καταβάντες
 65 συγγέωμεν αὐτῶν τὰς γλώσσας.“ καὶ τὸ μὲν „καταβάντες
 συγγέωμεν“ δηλοῖ τὸ ὁμότιμον· οὐ γὰρ εἶπε „κατάβηθι“ ἢ
 „καταβήτω,“ ὅπερ δὴ τοῖς ὑπηκόοις καὶ προσταττομένοις 20
 ἀρμόττει, ἀλλὰ „καταβάντες συγγέωμεν,“ ὃ σαφῶς δηλοῖ τὴν
 ἰσότητά. τὸ δὲ „δεῦτε“ τὸν Υἱὸν καὶ τὸ Πνεῦμα σημαίνει,
 66 τῆς δημιουργίας τοὺς κοινωνοὺς. ἐπειδὴ γὰρ καὶ διαπλάτ-
 των τὸν ἄνθρωπον ἔφη „ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα
 ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν,“ εἰκότως ἄρα καὶ μερίζων εἰς 25
 67 τὸ πανάγιον Πνεῦμα. χρόνῳ δὲ ὕστερον προσητήρσι καὶ

7—12: Gen. 9, 3—6 || 17—18: Gen. 11, 7

1 γὰρ om. CV | δὴ om. V | 5 τῷ νῶε: τῶν ὡς K: τῷ om.
 CV | κρηφαγίας MSCV | 8 οὐκ ἔδεσθε: οὐ φάγεσθε BL | 9 post
 ἐκζητήσω prius add. αὐτό MC | 9—10 καὶ ἐκ—αὐτοῦ om. C |
 10 post αὐτοῦ add. ἐκζητήσω αὐτό SV | 11 αὐτοῦ om. K | 12 καὶ
 om. S | ἔφη ἐν KV: ἔφησεν BLSC, sed in S σ erasum est: ἔφησεν
 ἐν M | 13 τοῦ Θεοῦ BL | πάλιν om. CV | 14 διάφορον S: δια-
 φέρον BL | κατὰ (priore loco): κα S¹ | συλλέγοντες S¹ | 17 εἵρκε-
 νομοθέτης M¹ | καὶ om. CV | 19 κατάβητε V | 21 ὃ σαφῶς δη-
 λοῖ: σαφῶς δηλῶν V | 22 δεῦτε: δεύτερον S | 27 ἅγιον V |

κεραυνοῖς ἀναλῶσαι τὰ Σόδομα βουληθεὶς καὶ τὰς ἀγχιτέρ-
 μονας πόλεις, τῆς ἀσεβείας καὶ παρανομίας τὰς κοινωνοὺς,
 δυάδα Κυρίων ἡμῖν ἐπέδειξε, καὶ φησὶ Μωϋσῆς ὁ ταῦτα
 ξυγγεγραφώς· „καὶ ἔβρεξε Κύριος παρὰ Κυρίου ἐπὶ Σόδομα
 5 καὶ Γόμορρα πῦρ καὶ θεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.“ καὶ ἵνα μὴ 68
 τις ὑπολάβῃ, τοῦτον μόνον τὸν προφήτην τὰ περὶ τῆς
 θείας εἰρηκέναι Τριάδος, ἀκούσατε, ὦ φιλότης, καὶ τοῦ
 θεσπεσίου βοῶντος Δαυλδ· „τῷ λόγῳ Κυρίου οἱ οὐρανοὶ
 ἐσπερώθησαν, καὶ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα
 10 ἡ δύναμις αὐτῶν.“ καὶ πάλιν· „εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ
 μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου
 ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.“ καὶ μετὰ βραχέα δὲ πρὸς τὸν
 αὐτὸν Κύριον ὁ τοῦ Κυρίου λέγει πατήρ· „ἐκ γαστροῦ πρὸ
 ἑωσφόρου ἐγέννησά σε.“ καὶ ἐν ἑτέρῳ ψαλμῷ· „ὁ θρόνος
 15 σου ὁ Θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος εὐθύτητος
 ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου· ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ
 ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ Θεὸς ὁ Θεός σου
 ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.“ τὴν αὐτὴν 69
 δὲ ἡμῖν διδασκαλίαν καὶ Ἡσαΐας ὁ προφήτης καὶ Ἰερεμίας
 20 καὶ Ἰεζεκιήλ καὶ Δανιήλ καὶ Ζαχαρίας καὶ Μιχαίας καὶ
 ἅπας ὁ τούτων προσφέρει χορός· ἀλλὰ παρέλκον οἶμαι ταῦτα
 ὑμῖν ἐπιδεικνύναι μηδέπω προσενηνοχόσι τὴν ὁμολογίαν τῆς
 πίστεως.

Ἐφ' ἑτέραν τοίνυν μέθοδον διδασκαλίας τραπήσομαι 70

3—5: Gen. 19, 24 || 8—10: Ps. 32, 6 || 10—12: Ps. 109, 1 ||
 13—14: Ps. 109, 3 || 14—18: Ps. 44, 7—8

πριστήρσι K | 1 σόδομα C | 3—4 ἐπέδειξε—ξυγγεγραφώς:
 μωϋσῆς [μωσῆς V] ἐπέδειξε φησὶ γὰρ CV | 4 post κύριος add.
 πῦρ M | ἐπὶ: εἰς BL | 5 γόμορρα C | 6 ὑπολάβοι KS | μόνον om.
 BL | τὰ: τὰς S | 8 βοῶντος: εἰρηκότος BL | 9 πᾶσαι αἱ δυνά-
 μεις KS | 12 βραχέα: ὀλίγα CV | δὲ om. CV | 12—13 πρὸς—
 πατήρ om. S | 13 αὐτὸν om. C | 14 ἑωσφόρου L | ἐξεγέννησα K |
 ἐν ἑτέρῳ ψαλμῷ: ἐτέρῳθι CV | 17 ἀνομίαν: ἀδικίαν M | ἔχρησε
 KMSC, sed corr. MS | 19 ante ἡμῖν add. καὶ M | ἡσαΐας ὁ προ-
 φῆτης: οἱ προφῆται [καὶ add. C] ἡσαΐας CV: οἱ προφῆται καὶ
 ἡσαΐας ὁ προφήτης M | ἰερεμίας καὶ ἰεζεκιήλ: ἰεζεκιήλ ἰερεμίας
 CV | 20 καὶ μιχαίας om. CV | 21 πᾶς K | πάρεργον MSCV |
 ταῦτα KCVMγρ.: ταύτας BLMS

- καὶ δείξω τὸν Πλάτωνα καὶ τοὺς μετ' ἐκεῖνον ἐκ τούτων
 μὲν τῶν θείων ἀνδρῶν τῆς θεολογίας σεβυληκότητας τινά,
 71 τοῖς δὲ σφετέροις ἐντεθεικότητας ξυγγράμμασιν. καὶ γὰρ ὁ
 p. 32 Πλάτων, ἐν οἷς πρὸς Κορίσκον ἐπέστειλε, καὶ τάδε προστέ-
 θεικεν· „ἐπομνύντας σπουδῇ τε ἅμα μὴ ἀμούσῳ καὶ τῇ τῆς 5
 σπουδῆς ἀδελφῇ παιδείᾳ καὶ τὸν πάντων θεῶν ἡγεμόνα
 τῶν τε ὄντων καὶ τῶν μελλόντων τοῦ τε ἡγεμόνος καὶ αἰ-
 τίου πατέρα καὶ κύριον ἐπομνύντας, ὅν, ἐὰν ὀρθῶς φιλοσο-
 φῇτε, εἴσεσθε.“ ταῦτα, ὧ φίλοι ἄνδρες, τοῦ Πλάτωνός ἐστι
 72 δόγματα. ἀλλὰ τούτων τὰ μὲν ἀξιέπαινα καὶ τῆς ἀποστο- 10
 λικῆς καὶ προφητικῆς διδασκαλίας ἐχόμενα, τὰ δὲ τῆς
 73 Ἑλληνικῆς μυθολογίας κνήματα. τὸ μὲν γὰρ φάναι ἄλλον
 εἶναι τὸν τοῦ παντὸς ἡγεμόνα καὶ αἴτιον, ἄλλον δὲ τὸν
 τοῦ αἰτίου πατέρα, ἀτεχνῶς ἔδειξε τὴν ἀλήθειαν, ἐξ ἧς
 ἀρυσάμενος τοὺς οἰκίλους διεκάλλυνε λόγους· τὸ δὲ γε θεῶν 15
 αὐτὸν προσεπειεῖν ἡγεμόνα, τῶν τε ὄντων καὶ τῶν μελλόν-
 των, δυοῖν αἰνύττεται θάτερον, ἢ τῷ τῆς ἀγνοίας πάθει
 περιπεσεῖν τὸν φιλόσοφον, ἢ τοὺς ταύτην νοσοῦντας ὑπο-
 74 κρινόμενον ἀναμῖξαι τῇ ἀληθείᾳ τὸ ψεῦδος. πρὸς δὲ τού-
 τοις δείκνυσι τοὺς καλουμένους θεοὺς οὐ φύσει ὄντας θεοὺς· 20
 τίς γὰρ μὴ κομιδῇ παραπαίων καλέσαι ἂν θεὸν τὸν οὐκ
 ἀεὶ ὄντα θεόν; οὗτος δὲ γε ἐν χρόνῳ τούτους εἴρηκε γίνε-
 σθαι· ἔφη γάρ· „τῶν τε ὄντων θεῶν καὶ τῶν μελλόντων.“
 75 πῶς δ' ἂν εἴη τις θεὸς ὁ μηδέπω γενόμενος; πῶς δ' ἂν
 τοῦ σεπτοτάτου μεταλάχοι ὀνόματος ὁ μηδέπω τὸ εἶναι λα- 25

3—9: Eus. Pr. XI 16, 2 (Plat. Epist. VI p. 323 D)

2 τινὰ τῆς θεολογίας σεβυληκότητας CV | 3 ξυντεθεικότητας L, sed corr. | 3—4 ἐν οἷς ὁ πλάτων BL | 4 ἐπέστειλε MCV | 5 ἅμα om. S | ἀμούσως V | 6 τὸν: τῶν K | θεὸν C | 7 τοῦ τε ἡγεμόνος: τοῦτον γε μόνον SMγρ. Cγρ. | ἡγεμῶνος C | αἰτίου: litt. v S² e corr. | 8 φιλοσοφῇτε KLMCS²: φιλοσοφεῖτε Bγρ.: φιλοσοφῇ-
 σhte SV: φρονεῖτε B | 9 ἴσεσθε S¹ | 10 τὰ δόγματα CV | 11—12 τὰ δὲ—κνήματα om. S¹ | 12 τῷ KSCV | 13 καὶ om. C¹ | 14 τοῦ om. S | 15 ἀρυσάμενος MC | οἰκίλους: ἰδίους CVMγρ. | διεκάλλυνε S | τῷ SCV | 16 αὐτὸν ex αὐτῶν corr. S | 18 ὑποκρινόμενον K | 22 εἴρηκε τούτους S | 23 θεῶν om. CV | 24 τις om. CV | μηδέπω KS: μήπω BLMCV | 25 σεμνοτάτου V | ὁ om. K

βών; τὰ δὲ θεῖα λόγια τῶν γεγονότων οὐδὲν φύσει προσ-
 αγορεύει θεόν. ὀνόματος μὲν γὰρ ψιλοῦ μεταδέδωκε τοῖς 76
 δικάζειν πεπιστευμένοις, καὶ μέντοι καὶ τοῖς τὴν θεῖαν εἰ-
 κόνα ὡς οἶόν τε τειρηηκόσιν ἀκήρατον· φύσει δὲ Θεὸν τὸν
 5 αἰὶ ὄντα καὶ κατὰ ταῦτά καὶ ὡσαύτως ἔχοντα μόνον εἶωθεν
 ὀνομάζειν. ἀλλὰ τοῦτον εἰς ὕστερον τὸν λόγον φυλάξωμεν·
 νῦν δέ γε ἀρκέσει δηλῶσαι, ὡς ὁ φιλόσοφος οἶδε τὸν τοῦ
 παντὸς ἡγεμόνα καὶ αἴτιον καὶ τὸν τοῦ αἰτίου πατέρα. ἔστι 77
 δὲ αὐτοῦ ἀκοῦσαι κἂν τῇ Ἐπινομίδι λέγοντος· „καὶ τιμὰς
 10 ἀποδιδῶμεν, μὴ τῷ μὲν ἐνιαυτόν, τῷ δὲ μῆνα, τῷ δὲ μηνός
 τινος μοῖραν τάττωμεν, μηδὲ τινα χρόνον, ἐν ᾧ διεξέρχεται
 τὸν αὐτοῦ πόλον, ξυναποτελῶν κόσμον, ὃν ἔταξε λόγος ὁ
 πάντων θεϊότατος· ὃν ὁ μὲν εὐδαίμων πρῶτον μὲν ἐθαύ-
 μασεν, ἔπειτα ἔρωτα ἔσχε καταμαθεῖν, ὅποσα ἐνῆν τῇ φύσει
 15 δυνατά.“ κἂν τούτοις τὸν λόγον ἔφησε τὰ πάντα διακοσμήσαι,
 οὐ τὸν τοῦ λόγου πατέρα. καὶ Διονυσίῳ δὲ γράφων τοιάδε 78
 φησί· „φραστέον δὴ σοι δι’ αἰνιγμάτων, ἵν’, ἂν τι δέλτος
 ἢ πόντου ἢ γῆς ἐν πτυχαῖς πάθῃ, ὁ ἀναγνοὺς μὴ γνῶ.
 ὧδε γὰρ ἔχει· περὶ τὸν πάντων βασιλέα πάντα ἐστὶ, καὶ
 20 ἐκείνου γε εἵνεκα πάντα, καὶ ἐκεῖνό γε αἴτιον πάντων
 καλῶν· δεύτερον δὲ περὶ τὰ δεύτερα, καὶ τρίτον περὶ
 τὰ τρίτα.“

Ὁρᾷτε, πῶς ὁρῶδοῦντες καὶ δεδιότες τὰ τῆς ἀλη|θείας 79 p. 3

2—4: cf. Ps. 81 || 8—15: Eus. Pr. XI 16, 1 (Plat. Epin.
 p. 986 C) || 16—22: Eus. Pr. XI 20, 2 (Plat. Epist. II p. 312 D—E)

16—22: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 62)

1 δέ γε θεῖα M: θεῖα δὲ K | 2 μεταδίδωσι CVMγρ. | 3 τὴν
 om. K | 4 οἶόν τε: οἶον S¹: οἶονται K | τηρηκόσιν M¹ | 5 καὶ
 prius om. BL | μόνον om. CV | 6 ὀνομάζειν: δοκιμάζειν B |
 εἰς om. M | φυλάξωμεν S e corr. | 7 γε om. M | 8 καὶ αἴτιον
 καὶ om. S | τοῦ αἰτίου KS: τούτου BLMCV | 10 ἀποδίδομεν
 BL, sed corr. L | 11 τινος: τι B | τάττωμεν K | 12 πῶλον B |
 ὃν om. K | ἔταξε: διεκόσμησε CVMγρ. | ante λόγος add. ὁ K |
 13 μὲν prius om. BL | πρῶτο C | 14 ἔπειτα δὲ S | τοῦ κατα-
 μαθεῖν S | 15 τὰ om. C | 16 δὲ om. CV | τοιάδε γράφων CV |
 17 ἢ δέλτος V | δέλτον S²: δελφός K | 20 ἔνεκα SCV | ἐκεῖνός
 γε αἴτιος MSCV | 23 δεδιότες K

- προσέφερον δόγματα καὶ αἰνιγματωδῶς, οὐ σαφῶς, ἐκήρυντον
 τὴν ἀλήθειαν, τὸν τῶν πολλῶν ὑπορώμενοι πλάνον; τοῦτο
 80 δέ γε τὸ δέος κἂν τῷ Τιμαίῳ δεδήλωκεν. λέγει δὲ οὕτως·
 „νῦν δὴ οὖν τὸ παρ' ἡμῶν ὥδε ἐχέτω· τὴν μὲν οὖν πάντων
 εἴτε ἀρχὴν εἴτε ἀρχάς, εἴτε ὅπη δοκεῖ τούτων πέρι, τὸ νῦν 5
 οὐ ρητέον· „δι' ἄλλο μὲν οὐδέν, διὰ δὲ τὸ χαλεπὸν εἶναι
 κατὰ τὸν παρόντα λόγον τῆς διεξόδου τὰ δοκοῦντα δηλῶσαι.“
 81 καὶ Νουμῆνιος δὲ ὁ Πυθαγόρειος, ἐν οἷς τὰ περὶ τὰ γαθοῦ
 γέγραφε, σαφέστερον ταῦτα ἐδίδαξε· φησὶ γάρ· „οὔτε δημιουρ-
 γεῖν ἐστι χρεὼν τὸν πρῶτον, καὶ τοῦ δημιουργοῦντος θεοῦ 10
 82 χρεὴ εἶναι νομίζειν πατέρα τὸν πρῶτον θεόν.“ καὶ Πλωτῖνος
 δέ, ὁ τὴν Πλάτωνος φιλοσοφίαν ζηλώσας, περὶ τῶν τριῶν
 ἀρχικῶν ὑποστάσεων βιβλίον ξυνέγραψεν, ἐν ᾧ καὶ τάδε
 ἔφη· „τί οὖν χρεὴ περὶ τοῦ τελειοτάτου λέγειν; οὐδὲν ἀπ'
 αὐτοῦ, ἢ τὰ μέγιστα μετ' αὐτόν. μέγιστα δὲ μετ' αὐτόν 15
 83 νοῦς καὶ δεύτερον· καὶ γὰρ ὁρᾷ ὁ νοῦς ἐκείνον.“ καὶ
 πάλιν· „ποθεῖ δὲ πᾶν τὸ γεννῆσαν καὶ τοῦτο ἀγαπᾷ, καὶ
 μάλιστα ὅταν ᾧσι μόνοι τὸ γεννῆσαν καὶ τὸ γεγεννημένον·
 ὅταν δὲ καὶ τὸ ἄριστον ἢ τὸ γεγεννημένον, ἐξ ἀνάγκης
 ξύνεστιν αὐτῷ, ὥς τῇ ἑτερότητι μόνον κεχωρίσθαι. εἰκόνα 20
 δὲ ἐκείνου εἶναι λέγομεν τὸν νοῦν· δεῖ γὰρ σαφέστερον
 84 λέγειν.“ καὶ ἕτερα δέ γε πλεῖστα εἰρηται καὶ τούτῳ καὶ
 Πλουτάρχῳ καὶ Νουμηνίῳ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσοι τῆς τού-

3—7: Clem. Str. V 14, 89 = Eus. Pr. XIII 13, 3 (Plat. Tim. p. 48C) || 8—11: Eus. Pr. XI 18, 6 (Numen. fr. 10) || 14—16: Eus. Pr. XI 17, 7 (Plotin. Enn. V 1, 6) || 16—22: Eus. Pr. XI 17, 8 (Plotin. Enn. V 1, 6—7) || 22—p. 59, 10: Eus. Pr. XI 10—11. 17, 9—18, 10 (Plut. de E ap. Delph. 19 Numen. fr. 10 Plotin. Enn. V 1, 8)

3—4 λέγει—ἐχέτω: εἰπὼν CVMγρ. | 4 πάντων om. C¹ | 5 τὸ νῦν: τὸν νοῦν C | 7 λόγον BLMS: χρόνον KCV: τρόπον Pl. Clem. Eus. | 8 πυθαγόρειος S¹C | 9 ταῦτα KS: αὐτὰ BLMCV | 10 τὸν: τὸ K | 15 αὐτόν (priore loco): αὐτό MSCV | αὐτόν (posteriore loco) M: αὐτό SCV: τοῦτο KBL | 16 ὁρᾷ om. LM | νοῦς (posteriore loco) bis M | 17 post γεννῆσαν add. τὸ γεννηθὲν V | 18 γεγεννημένον L¹ | 19 τὸ (ante ἄριστον) om. V | post ἢ add. καὶ MC | γεγεννημένον L¹ | 21—22 δεῖ—λέγειν om. CV | 22 γε om. SCV | 23 τῷ πλουτάρχῳ MC | νουμηνίῳ S¹ | ὅσοι: οἱ K

των ἦσαν ξυμμορίας. μετὰ γὰρ δὴ τὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν
 ἐπιφάνειαν οὗτοι γενόμενοι, τῆς Χριστιανικῆς θεολογίας
 πολλὰ τοῖς οἰκείοις ἀνέμιξαν λόγοις. αὐτίκα τοίνυν τὴν 85
 Πλάτωνος διάνοιαν ἀναπτύσσοντες, καὶ ὁ Πλωτῖνος καὶ ὁ
 5 Νουμῆνιος τρία φασὶν αὐτὸν εἰρηκέναι ὑπέρχρονα καὶ ἀίδια,
 τὰγαθὸν καὶ νοῦν καὶ τοῦ παντὸς τὴν ψυχὴν, ὃν μὲν
 ἡμεῖς Πατέρα καλοῦμεν, Τὰγαθὸν ὀνομάζοντα, Νοῦν δέ, ὃν
 ἡμεῖς Υἱὸν καὶ Λόγον προσαγορεύομεν, τὴν δὲ τὰ πάντα
 ψυχοῦσαν καὶ ζωοποιοῦσαν δύναμιν Ψυχὴν καλοῦντα, ἣν
 10 Πνεῦμα ἅγιον οἱ θεῖοι προσαγορεύουσι λόγοι. καὶ ταῦτα 86
 δέ, ὡς ἔφην, ἐκ τῆς τῶν Ἑβραίων φιλοσοφίας τε καὶ θεο-
 λογίας σεσύληται. ὁ γὰρ δὴ ὑμνοποιὸς Δαυλὶδ, τὸ θεῖον
 ἀνακρουόμενος μέλος καὶ ὑπὸ τῆς θείας ἐννηχούμενος χάρι-
 15 τος, κέκραγε λέγων· „τῷ λόγῳ Κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώ-
 15 θησαν, καὶ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύνά-
 μεις αὐτῶν.“ καὶ μὲν δὴ καὶ τῶν θεῶν εὐαγγελίων ὁ τε 87
 Πλούταρχος καὶ ὁ Πλωτῖνος ἐπήκουσαν. δηλοῖ δὲ τοῦτο
 σαφῶς ὁ Ἀμέλιος, ὁ τῆς Πορφυρίου πρωτεύσας διατριβῆς·
 ὑπεράγεται γὰρ τὸ τῆς Ἰωάννου θεολογίας προσοίμιον, οὐ-
 20 τωσὶ λέγων· „καὶ οὗτος ἄρα ἦν ὁ λόγος, καθ’ ὃν αἰεὶ ὄντα 88
 τὰ γινόμενα ἐγένετο, ὡς ἂν καὶ ὁ Ἡράκλειτος ἀξιόσκειν,
 καὶ νῆ Δία καὶ ὁ βάρβαρος ἀξιοῖ ἐν τῇ τῆς ἀρχῆς τάξει
 τε καὶ ἀξία καθεστηκότα πρὸς θεὸν εἶναι καὶ θεὸν εἶναι,
 δι’ οὗ πάντα ἀπλῶς γεγενῆσθαι, ἐν ᾧ τὸ γινόμενον ζῶν
 25 καὶ ζωὴν καὶ ὃν πεφυκέναι | εἰς τὰ σώματα πίπτειν καὶ σάρκα p. 34

14—16: Ps. 32, 6 || 17—p. 60, 5: Eus. Pr. XI 18, 26—19, 3
 (19: Joh. 1, 1sq.)

1 δὴ om. V | 4 πλάτωνος om. L | 8—9 τὴν δὲ — καλοῦντα:
 ψυχὴν δὲ τοῦ παντὸς καλοῦντα τὴν [τὰ add. C] πάντα ψύχουσιν
 καὶ ζωοποιοῦσαν δύναμιν CV | 8 τὰ om. BLV | 9 ψυχὴν om.
 K | post ψυχὴν add. τοῦ παντὸς M | 10 προσονομάζονσι K |
 11 φιλοσοφίας τε καὶ om. KCV | τε om. S | 15 πᾶσαι αἱ δυνά-
 μεις K | 17 ὁ om. K | ἐπήκουσαν KBL: ὑπήκουσαν MCV: ὑπη-
 κουσάτην S | τοῦτο om. K | 18 ὁ prius om. V | ὁ posterius
 om. KBLMSC | πρωτεύσας M¹S, sed corr. S | 19 ὑπεράγεται M¹
 τὸ: τῷ C | 20 ὄντα om. V | 22 νῆ Δία καὶ om. V | 24 τὰ πάντα
 BLMCV | ζῶν: ζῆν K: ζῶον C | 25 post ζωὴν add. εἶναι MCV |
 πέφυκεν K | τὰ σώματα KCVMyr. Eus.: τε σῶμα BLMS; in S

ἐνδυσάμενον φαντάζεσθαι ἄνθρωπον, μετὰ τοῦ καὶ τηρι-
καῦτα δεικνύειν τῆς φύσεως τὸ μεγαλεῖον, ἀμέλει καὶ ἀνα-
λυθέντα πάλιν ἀποθεοῦσθαι καὶ θεὸν εἶναι, οἷος ἦν πρὸ
τοῦ εἰς τὸ σῶμα καὶ τὴν σάρκα καὶ τὸν ἄνθρωπον κατα-
89 χθῆναι.“ οὕτως ἄραν τὴν τοῦ βαρβάρου θεολογίαν τεθαύ- 5
μακεν ὁ τῇ Πλάτωνος καὶ τῶν ἄλλων φιλοσόφων ἐντραφεὶς
εὐεπεία· καὶ ξυνομολόγησε τὸν λόγον καὶ ἐν ἄρχῃ εἶναι
καὶ θεὸν εἶναι καὶ πρὸς τὸν θεὸν εἶναι καὶ τὰ πάντα
πεποιηκέναι καὶ ζωῆς τοῖς ἅπασιν αἴτιον ὑπάρχειν καὶ
χορηγὸν καὶ τῆς τῶν ὅλων ἔνεκα σωτηρίας σαρκὶ μὲν ξυγ- 10
κρύψαι τὸ μεγαλοπρεπὲς τῆς θεότητος, ἀποκαλύπτει δὲ ὅμως
καὶ τῇ σμικρᾷ καὶ παχείᾳ νεφέλῃ τὴν πατρῴαν εὐγένειαν.
90 καὶ γὰρ ὁ Θεσπέσιος εὐαγγελιστὴς εἰρηκῶς „καὶ ὁ λόγος
σὰρξ ἐγένετο“ καὶ δείξας τὸ τῆς θείας φύσεως ἀναλλοίωτον,
ἐπήγαγε „καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν“ καὶ ἐδίδαξεν, ὡς καὶ σὰρκα 15
περικείμενος τὴν ἄρορτον τε καὶ ἄφθαρτον ἡφίει τῆς θεό-
τητος αἰγλην· „ἐθεασάμεθα“ γὰρ ἔφη „τὴν δόξαν αὐτοῦ,
δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ
ἀληθείας.“ οὐκ ἡμάνρωσε γὰρ αὐτοῦ τὰς τῆς θεότητος
ἀκτῖνας ἢ περιβολὴ τῆς σαρκός, ἀλλὰ καὶ ταύτην ἀμπεχό- 20
91 μενος δῆλος ἦν, τίς τε ἦν, καὶ ἐκ τίνος ἐξέλαμψεν. εἰ δὲ
καὶ οἱ τῆς ἀληθείας ἀντίπαλοι οὕτω κομιδῇ θαυμάζουσι
τὴν ἀλήθειαν, ὡς καὶ βραχέσι μορίοις ἐκεῖθεν σεσυλημένοις
διακαλλύνειν τὰ οἰκεῖα ξυγγράμματα, καὶ πολλῷ ψεύδει
ταῦτα μιγνύμενα μὴ ἀμβλύνειν τὸ σφέτερον κάλλος, ἀλλὰ 25

13—19: Joh. 1, 14

vero post σῶμα 2 litterae erasae sunt | πίπτειν: πνεῖν CVMγρ.,
corr. Cyr. | 1 καὶ τοῦ S | 5 ἄραν KSCVMγρ.: ἄρα BLM | τοῦ
om. L¹ | βαρβάρου: ἀβραὰμ C | 6 ὁ τῇ: ὁ τῇ τοῦ MV: ὅτι τοῦ
C | 7 εὐεπία KC | ξυνομολόγησε S | καὶ (post λόγον) om. BL |
8 καὶ πρὸς — εἶναι om. BL | τὸν om. CV | 9 πᾶσιν K | 10 κρύψαι
MSC | 13 post γὰρ add. καὶ LM | Θεσπέσιος: θείος CV | 14 καὶ
δείξας: ἔδειξε καὶ M | δείξας om. CVMγρ. et post φύσεως add.
ἔδειξε CVMγρ. et 15 post ἐπήγαγε add. γὰρ MCV | καὶ ἐδίδαξεν:
ἐδίδαξε δὲ MSCV | 16 τε καὶ ἄφθαρτον om. CV | ἄφθαρτον:
ἄφραστον K | ἡφίει M | post ἡφίει add. τὴν KBS, sed del. K |
18 πλήρη BL | 20 ἀπεχόμενος L¹ | 21 τίς τε ἦν om. C | 25 κάλ-
λεσι K

κάν φορυτῷ κειμένους τοὺς μαργαρίτας ἀστράπτειν καί, κατὰ
 τὴν εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν, „τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνειν
 καὶ ὑπὸ τῆς σκοτίας μὴ κρύπτεσθαι“ ξυνιδεῖν εὐπετές, ὅπως
 5 εἶστιν ἀξιεράστα καὶ ἀξιάγαστα τὰ θεῖα μαθήματα, τοῦ ψεύ- 92
 ρίτης ἐν βορβόρῳ κείμενος καὶ ἐν διαδήματι λάμπων· καὶ
 μὲν δὴ καὶ τῶν δακτύλων αἱ σκυταλίδες ἀφηρμοσμέναι τε
 ἀλλήλων καὶ διεσκεδασμέναι, οὐ τὴν αὐτὴν ἔχουσιν εὐπρέ-
 10 πειάν τε καὶ χάριν καὶ χρεῖαν, ὅσην ξυμπεφυκυαῖ τε ἀλλή-
 λαις καὶ ξυνηρμοσμέναι ἔχουσαι τε καὶ ἐπιτελοῦσαι ὁρῶνται.
 ἀκήρατον τοίνυν καὶ ἀμιγῆς τῆς ἀληθείας θεωρητέον τὸ 93
 κάλλος. εἰ γὰρ καὶ χρώμασιν ἐναντίοις μιγνύμενον λάμπει,
 δῆλον ὅτι λαμπρότερον φανεῖται τῶν πημαινόντων κεχω-
 15 ρισμένον. ἐναργέστερον δὲ τοῦτο καταμάθοι τις ἂν, τὴν 94
 Ἑλληνικὴν μυθολογίαν τῇ ἀποστολικῇ καὶ προφητικῇ διδα-
 σκαλίᾳ παρατιθεῖς καὶ ἐκ παραλλήλου θεώμενος τὸ διάφορον.
 Σαγχωνιάδων μὲν οὖν ὁ Βηρύτιος τὴν Φοινίκων θεολογίαν
 ξυνέγραψε· μετήνεγκε δὲ ταύτην εἰς τὴν Ἑλλάδα φωνὴν
 Φίλων, οὐχ ὁ Ἑβραῖος, ἀλλ' ὁ Βύβλιος (τὸν δὲ Σαγχωνι-
 20 άδωνά λίαν τεθαύμακεν ὁ Πορφύριος)· Μάνεθως δὲ τὰ
 περὶ Ἰσιδος καὶ Ὀσίριδος καὶ Ἀπιδος καὶ Σαράπιδος καὶ p. 35
 τῶν ἄλλων θεῶν τῶν Αἰγυπτίων ἐμυθολόγησε· Διόδωρος 95
 δὲ ὁ Σικελιώτης κοσμογένειαν ξυνέγραψε· τὴν δὲ τοῦ

2—4: Joh. 1, 5 || 17—20: Eus. Pr. I 9, 20—21 || 20—22:
 Eus. Pr. II prooem. 5—6. III 2, 7 (Manethon. fr. 74)

1 ante φορυτῷ add. κοπρία BL¹: κοπρίας L²: κοπρία καὶ
 Sylburg e codd. recce. | ἀστράπτει M¹ | post ἀστράπτειν add.
 λίαν MCV | 3 τῆς om. V | ξυνιδεῖν K | εὐχερές BKgr. | 4 ἀξι-
 έραστα καὶ om. CV | μαθήματα: διδάγματα L | 5 γὰρ δὴ πον
 MCV | 7 ἐφηρμοσμέναι CV | 8 ἀλλήλαις V | 9 καὶ χάριν om. V:
 post χρεῖαν posuit C | 9—10 ὅσην—ὁρῶνται om. V | 9 τε
 posterius om. L | 13 φανεῖται: εἶται CV | πημενόντων MC |
 14 ἂν om. CV | 15 προφητικῇ καὶ ἀποστολικῇ BL | διδασκαλία:
 θεολογία SCVMgr. | 16 θεόμενος C | 17 καὶ σαγχωνιάδων C |
 οὖν om. KL | 19 βίβλιος KBLM¹S¹C | 21 καὶ Ὀσίριδος om. S |
 καὶ σαράπιδος om. CV | 22 θεῶν L² e corr. | τῶν posterius
 bis M¹ | θεῶν τῶν αἰγυπτίων: αἰγυπτίων θεῶν CV | 23 κοσμο-
 γονίαν K

Ἀσκραίου ποιητοῦ Θεογονίαν οἶδε καὶ τὰ μειράκια· ὁ δὲ
γε Ὀδρύσης Ὀρφεὺς τὰς Αἰγυπτίων τελετὰς τοὺς Ἑλληνας
ἐξεπαίδευσεν· Κάδμος δὲ τὰς Φοινίκων· Κορνοῦτος δὲ ὁ
φιλόσοφος τὴν Ἑλληνικὴν θεολογίαν ξυντέθεικε· Πλούταρχος
δὲ καὶ Ἀέτιος τὰς τῶν φιλοσόφων ἐκπαιδεύουσι δόξας· τὸν
96 βίον ταῖς δόξαις προστεθεικώς. τούτοις ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες,
ἄξιόν τὰ ἡμέτερα παραθεῖναι καὶ μαθεῖν ὥς οὐ μόνον, κατὰ
τὸν ποιητὴν, „ὅσον οὐρανός ἐστ’ ἀπὸ γαίης“ ἀφέστηκεν, ἀλλ’
ὅσον ὁ καλούμενος Τάρταρος οὐρανοῦ. ἐγὼ δ’ αὐτοὺς θεῖναι
10 παραιτοῦμαι τοὺς μύθους, ἵνα μὴ μέ τις ἀδολέσχην ὀνο-
μάσῃ καὶ φλήναφον· ἐνίων δὲ καὶ μάλα ὀλίγων ἐν τῇ μετὰ
τήνδε, ξὺν θεῷ φάναι, γραφησομένη διαλέξει μνησθήσομαι,
ἵνα τῶν μυθολογουμένων περὶ τῶν καλουμένων θεῶν μὴ
μόνον τὸ ἀπίθανον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνόητον καὶ δυσαγὲς ἐπι-
15 97 δεῖξω. εἰ δὲ τῷ φίλον καὶ αὐτὴν διαγινῶναι τὴν ξύγκρισιν,
εὐρήσει ταύτην ἐν τοῖς Εὐσεβίου τοῦ Παλαιστίνου ξυγ-
γραμμασιν (Εὐαγγελικὴν δὲ προπαρασκευὴν τόνδε τὸν πόνον
ἐκεῖνος ὠνόμασεν)· ἐγὼ δὲ ξυντόμως ἐρῶ, ὥς Αἰγύπτιοι
καὶ Φοίνικες καὶ τῶν Ἑλλήνων οἱ ποιηταὶ καὶ φιλόσοφοι 20
ἢ τὰ ὀρώμενα στοιχεῖα θεοὺς ὑπετόπασαν ἢ ἀνθρώπων τοὺς
εὖ τι πεποιηκότας καὶ ἐν τισι πλεονεκτήμασι διαπρέψαντας
98 θεοὺς ἀνηγόρευσαν καὶ τεθνεῶσι ναοὺς ἐδομήσαντο· ἡμεῖς
δὲ τῶν μὲν ὀρωμένων θεολογοῦμεν οὐδέν, τῶν δὲ ἀνθρώ-
πων τοὺς ἐν ἀρετῇ διαπρέψαντας ὡς ἀνθρώπους ἀρίστους 25
γεραίρομεν, μόνον δὲ τὸν τῶν ὅλων προσκυνοῦμεν Θεὸν

1—3: Eus. Pr. I 6, 4 || 9: Hom. Θ 16 || 19—23: Eus. Pr. I
9, 1. 5. 12. 29

1 Θεογονίαν ποιητοῦ C | θεολογίαν K | 2 δρύσης L¹C |
lacuna incipit in V | 3 ἐπαίδευσεν BLM, corr. Mgr. | κάδμος
M | ὁ φιλόσοφος om. C | 5 ἄετος KBL | 8 ὥς om. K | 9 ante
ἀφέστηκεν add. τοσοῦτον S | 10 αὐτὸς MC | 12 φλίναφον B |
καὶ μάλα ὀλίγων om. C | 14 θεῶν L² e corr. | 15 ἀπήθανον M
| τὸ posterius om. BLM | 16 τῷ φίλον: τὸν φιλόσοφον S, sed
ante haec verba add. δεῖ S² | ταύτην S | ξύγκρισιν: ξυγγραφὴν
CMgr., corr. Cgr. | 18 παρασκευὴν C | 21 ὑπετόπασαν B: ὑπε-
τόπησαν KM: ἐτόπωσαν CMgr. | 23 ἐδομήσαντο K | 24 μὲν om.
S | ὀρωμένων μὲν MC | ἀνθρώπους ἀρίστους: θεοῦ φίλους CMgr.

καὶ Πατέρα καὶ τὸν ἐκείνου γε Λόγον καὶ τὸ πανάγιον
 Πνεῦμα. τὸν αὐτὸν δὲ καὶ Υἱὸν μονογενῆ καὶ Λόγον καὶ 99
 Ζωὴν καὶ Φῶς καὶ Ἀλήθειαν ὀνομάζομεν, καὶ ἄλλοις δὲ
 παμπόλλοις ὀνόμασι κεχρημένοι τὴν θείαν φύσιν ἀνυμνοῦμεν.
 5 οὐ μόνον δὲ αὐτὴν ἀπὸ τῶν προσόντων ὀνομάζομεν, ἀλλὰ
 καὶ ἀπὸ τῶν μὴ προσόντων προσαγορεύομεν· ἀναρχον γὰρ 100
 καὶ ἀφθαρτον καὶ ἀθάνατον καὶ ἄπειρον καὶ ἀνώλεθρον
 ἀόρατόν τε καὶ ἀνείδεον καὶ ἀσχημάτιστον ἀπερίγραφόν
 τε καὶ ἀπερίληπτον καὶ ἀνέφικτον καλοῦμεν, ἀπὸ γε τῶν
 10 μὴ προσόντων τὰς προσηγορίας τιθέντες. ἐπειδὴ γὰρ ὁρα- 101
 τὸς οὐκ ἔστιν, ἀόρατος ὀνομάζεται καὶ ἀθέατος, καὶ ὡς
 ὑπερβαίνων τοῦ νοῦ τὴν φαντασίαν, ἀνέφικτος δὴ κα-
 λεῖται· καὶ αὖ πάλιν ἄπειρος, ὡς οὔτε ἀρχὴν οὔτε τέλος
 ἔχων, καὶ ὡς φθορᾶς καὶ θανάτου κρείττων, ἀφθαρτος καὶ
 15 ἀθάνατος· | καὶ τᾶλλα δέ, ὅσα τούτοις ἔοικεν, ὧν ἡ θεία 102 **p. 36**
 φύσις οὐκ ἔχει, τυγχάνει ὄντα δηλωτικά. τὸ δὲ γε ἀγαθὸς
 καὶ δίκαιος καὶ φῶς καὶ ζωὴ καὶ δημιουργὸς καὶ τῶν ὅλων
 πρῦτανις τε καὶ κυβερνήτης καὶ τὰ τούτοις προσόμοια, ὧν
 ἔχει τε καὶ ἐνεργεῖ, τὴν κτίσιν ἰθύνων καὶ τῶν ἀνθρώπων
 20 τὴν φύσιν εὐεργετῶν, ὑπάρχει σημαντικά. οὕτως Υἱὸς ὄνο- 103
 μάζεται, ὡς ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς γεγεννημένος, καὶ
 Λόγος, ὡς ἀχρόνως καὶ ἀπαθῶς προσελθὼν καὶ μὴ μερίσας
 τὸν φύσαντα· καὶ αὖ πάλιν Ἀπαύγασμα δόξης, ὡς ξυναῖδιος

1 καὶ πατέρα om. KBL | 1—3 καὶ τὸ πανάγιον—ὀνομά-
 ζομεν: τὸν δὲ λόγον υἱὸν μονογενῆ καὶ ζωὴν καὶ φῶς καὶ ἀλή-
 θειαν πιστεύομεν εἶναι· καὶ τὸ πανάγιον πνεῦμα, τὸ κύριον καὶ
 ζωοποιόν, ἐν ταῖς τρία πιστεύοντες τῇ οὐσίᾳ καὶ τῇ θεότητι καὶ
 τὸ ἐν τρία ταῖς ἰδιότησι CMyp. | 2 αὐτὸν δὲ καὶ S: αὐτόν τε
 καὶ KBL: δὲ αὐτὸν M | υἱὸν καὶ μονογενῆ K | 3 ἄλλοι C |
 4 παμπόλοισι S: πολλοῖς C | 7 ἄπειρον καὶ om. L¹ | 8 ἀπερίγρα-
 φόν τε καὶ om. C, sed add. in marg. καὶ ἀπερίγραφον | ἀπερί-
 γραπτόν K | 9 ἀπερίληπτόν τε καὶ C | ἀποκαλοῦμεν MC | γε
 om. C | 11 post ὁρατὸς add. οὗτος S | ὀνομάζεται: προσαγο-
 ρεῖται BL | καὶ ἀθέατος om. C | 12 δὴ καλεῖται om. C: δὲ
 καλεῖται S | 13 ὡς om. S | 14 καὶ (ante θανάτου) om. S | 16 τυγ-
 χάνει ὄντα: τυγχάνοντα M | ὄντα om. SC | 17—18 καὶ τῶν
 ὅλων δημιουργὸς καὶ πρῦτανις S | 18 τε καὶ κυβερνήτης om. C¹:
 τε om. C² | 20 σημαντικά M¹ | ante υἱὸς add. οὖν M: ὁ S |
 21 γεγεννημένος KL¹ | 22 ἄχρονος K | 23 αὖ πάλιν om. C

- 104 ὦν τοῦ γεννήσαντος. ἀλλὰ μὴ θορυβήσητε, καὶ ἐκ τοῦ
 Πατρὸς καὶ ξὺν τῷ Πατρὶ τὸν Λόγον ἀκούσαντες. τῶν
 γὰρ ἀποπωτάτων Πλάτωνος μὲν ἀνέχεσθαι καὶ αἴτιον τῆς
 ὕλης τὸν Θεὸν λέγοντος καὶ ξυναΐδιον τοῦ Θεοῦ τὴν ὕλην
 ἀποκαλοῦντος καὶ τὰς ιδέας ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ ξὺν τῷ Θεῷ 5
 φάσκοντος εἶναι, τὸν δὲ τοῦ Θεοῦ Λόγον καὶ τὸ πανάγιον
 Πνεῦμα μὴ πείθεσθαι καὶ ἐκ τοῦ Θεοῦ φῦναι καὶ ξὺν τῷ
 105 Θεῷ εἶναι. εἰ γὰρ τὴν ἑτεροφυᾶ καὶ ἑτερογενῇ καὶ ἀλλό-
 φυλον ὕλην καὶ ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ ξὺν τῷ Θεῷ εἶναι ὁ
 φιλόσοφος ἔφη, πολλῶν δήπουθεν εὐλογώτερόν τε καὶ ἀλη- 10
 θέστερον ὑποληπτέον τὸν ἡμέτερον λόγον. οὐ γὰρ ἑτεροφυᾶ
 τὸν Υἱὸν, οὐδὲ γε τὸ πανάγιον Πνεῦμα εἶναι φαμεν, ἀλλὰ
 μίαν εἶναι τῆς Τριάδος τὴν οὐσίαν κηρύττομεν.
- 106 Εἰ δέ τις τῆς ὑπάρξεως τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύ-
 ματος ἐπιζητεῖ τὸν τρόπον μαθεῖν, εἰπάτω δὴ πρότερος τὸν 15
 τρόπον τῆς τοῦ ἀγεννήτου ὑπάρξεως, πῶς ἔστιν οὐκ ἔχων
 τὸν αἴτιον. τοῦτο γὰρ δὴ παντελῶς ἄπορον καὶ μόνῃ γε
 107 τῇ πίστει τῇ καθαρᾷ καὶ ἀκραιφνεῖ χωρητόν. τὸ μὲν γὰρ
 ἐξ αἰτίου γενέσθαι τι ἢ γεννητὸν ἢ κτιστὸν δέξαιτ' ἂν ῥα-
 δίως ὁ λογισμός· τὸ δὲ εἶναι τι ἄτερ αἰτίου οὐδεὶς προσέ- 20
 ται λογισμός, εἰ μὴ πῃ ἄρα φανεῖν τῆς πίστεως τὸ ἐχέγγυον.
 εἰ δὲ πιστεύομεν εἶναι τι καὶ ἀγέννητον καὶ ἀναρχον καὶ
 ἀναίτιον, πιστευτέον ἄρα, ὥς ἐκ τούτου νοῦ γε ὄντος ἐγεν-

3—6: Eus. Pr. XI 21—34 Clem. Str. III 3, 19—20

1 θορυβήσητε KL: θορυβήσετε S: θορυβηθῆτε BMC |
 2 ἀκούοντες S | 5 ιδέας BLC, sed corr. C | 6—9 φάσκοντος—
 θεῷ om. M, add. Mgr. | 6 πανάγιον: ἅγιον αὐτοῦ CMgr. | 7 μὴ
 πείθεσθαι om. CMgr., sed add. infra post εἶναι | φῦναι L² e
 corr.: om. CMgr. | 8 ἑτεροφυᾶν K | καὶ prius om. C¹ | 9 ξὺν:
 ἐν CMgr. | 10 δήπουθεν: δὴ πλέον K: δήπου C | τε om. C |
 11 τὸν ἡμέτερον ὑποληπτέον L | οὐ: οὐδὲ C | 12 οὐδὲ γε:
 οὐδὲ S: ἢ C | 13 εἶναι om. C | 14 ἁγίου om. K | 16 ἀγε-
 νήτου M | πῶς om. M, add. Mgr. | 18 πίστει: litt. εἰ C² e
 corr. | ἀκραιφνή S | χωρητοί S¹: χορητόν C | 19 γίνεσθαι M,
 corr. Mgr.² | ἢ prius om. S | δέξεται M: δέξεται K | 20 ὁ om.
 KBL | τι: τινα KBLM | προσεῖται K | 21 πῇ τι ἄρα M | 22 καὶ
 primum om. S | ἀναίτιον καὶ ἀναρχον BLMC | 23 πιστευθὼν L¹
 ut videtur: πιστευτέον ἔστιν L² | τούτου: τοῦ S: τούτου τοῦ M

νήθη ὁ Λόγος, καὶ προῆλθε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. ὅτι δὲ 108
καὶ τῶν παλαιῶν τινες ἀγέννητον καλοῦσι τὸν τῶν ὅλων
Θεόν, ἀκούσαι ἄν τις καὶ Τιμαίου τοῦ Λοκροῦ λέγοντος·
„μία ἀρχὰ πάντων ἐστὶν ἀγέννατος· εἰ γὰρ ἐγένετο, οὐκ ἂν
5 ἦν ἔτι ἀρχά, ἀλλ' ἐκεῖνα, ἐξ ἧς ἀρχὰ ἐγένετο.“ Παρμενίδης
δὲ ὁ Ἐλεάτης καὶ τὸν κόσμον ἀγέννητον εἶναι λέγων βοᾷ·
„μοῦνον μονογενές τε καὶ ἀτρεμές ἡδ' ἀγέννητον.“ καὶ
Πλούταρχος δὲ ὁ Χαιρωνεύς περὶ τοῦ εἰ τοῦ ἐν Δελφοῖς
γράφων, οὕτως ἔφη· „τί οὖν ἐστὶ τὸ αἰδῖον καὶ ἀγέννητον
10 καὶ ἄφθαρτον, ὃ χρόνος οὐδεὶς μεταβολὴν ἐπάγει;“ | εἰ 109 p. 37
τοίνυν φαμέν εἶναι τι ἀγέννητον καὶ ἀνάτιον, κατὰ μὲν τὸν
Παρμενίδην τὸν κόσμον, κατὰ δὲ τὸν Πλάτωνα καὶ Τίμαιον
τὸν Λοκρὸν καὶ Πλούταρχον καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς τὸν τῶν
ἐπάντων δημιουργόν, πολλῷ τούτου πιθανώτερον τὸ φάναι,
15 ἐξ ἐκείνου γε τοῦ ἀγεννήτου φῦναι τὸν Λόγον καὶ τὸ
πανάγιον Πνεῦμα, τὸν μὲν, ὡς λόγον, ἐκ τοῦ νοῦ γεννώ-
μενον, τὸ δέ, ὡς πνεῦμα, ἐκπορευόμενον· ξυμπρόεισι γὰρ
τῷ Λόγῳ τὸ Πνεῦμα, οὐ ξυγγενώμενον, ἀλλὰ ξυνὸν καὶ
παρομαρτοῦν καὶ ἐκπορευόμενον. ἀλλ' οὔτε τὸ Πνεῦμα 110
20 πνοήν τινα στόματος εἶναι φαμεν (ἄξύνθετον γὰρ τὸ θεῖον
καὶ ἀσχημάτιστον) οὔτε τὸν Λόγον τοῦτον τὸν εἰς ἄερα
χεόμενον, ἀλλ' ἐνούσιον Λόγον καὶ ἐνυπόστατον Πνεῦμα,
καὶ ἐν τῷ Πατρὶ θεωρούμενα καὶ καθ' ἑαυτὰ πιστευόμενα,

3—5: Clem. Str. V 14, 115 = Eus. Pr. XIII 13, 42 || 5—7:
Clem. Str. V 14, 112 = Eus. Pr. XIII 13, 39 Eus. Pr. I 8, 5 (Par-
men. fr. 8, 4) || 7—10: Eus. Pr. XI 11, 10 (Plut. de E ap. Delph. 19)

1 ὁ om. KBLMC | 3 ἀκούσαιο M | τιμαῖον om. C¹ | 4 ἀρχή
MC | ἀγέννητος KMSC | 5 ἦν om. C | ἀρχά (prior loco): ἀρχή
MC | ἧς om. MC | ἀρχά (posterior loco): ἀρχᾶς KLMC | ἐγέ-
νεντο K | παρμενίδης K | 6 ὁ ἐλεάτης om. C | ἐλεαιάτης L |
ἀγέννητον BC | λέγων εἶναι M | εἶναι om. C | 7 μονογενές SC |
ἡδ': ἦν δ' S | ἀγέννητον BCL² | καὶ posterius om. C | 8 δὲ: τε K
| ὁ χαιρωνεύς om. C | χερωνεύς BLS | ante εἰ add. παρμενίδου
C | εἰ: ἱεροῦ S | 9 καὶ om. S | ἀγέννητον LC | 11 τι: τινα L¹ |
ἀγέννητον C | 12 τὸν posterius om. LMC | 13 τὸν λοκρὸν om.
C | 14 ἐπάντων: ὅλων C | πιθανώτερον C | 15 ἀγεννήτου C |
ante φῦναι add. καὶ C | 18 ξυγγενώμενον SC | 20 τὸ θεῖον om.
M | 21 τὸν posterius erasum in S | 23 τῷ θεῷ καὶ πατρὶ C

- καὶ ξυνημμένα καὶ διηρημένα, τῷ μὲν ταύτῳ τῆς φύσεως
 ἡνωμένα, τῇ δὲ τῶν ιδιοτήτων διαφορᾷ διηρημένα καὶ καθ'
 111 ἑαυτὰ νοούμενα. ταῦτα δὲ οὐκ ἔνεστι μαθεῖν ἀκριβῶς τὸν
 μὴ τοῖς θεοῖς ἐντετυχηκότα λογίοις καὶ τὸ τῆς γνώσεως
 φῶς παρὰ τῆς θείας ἐκδεξάμενον χάριτος. 5
- 112 Ἀναγνωστέον δὲ οὐ μόνον τὰ τῶν ἱερῶν ἀποστόλων
 μαθήματα, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν θείων προφητῶν θεσπίσματα.
 οὕτω γὰρ τις καὶ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς καινῆς θεολογίας
 τὴν ξυμφωνίαν ὁρῶν, θαυμάσεται τὴν ἀλήθειαν καὶ φεύξε-
 ται μὲν Διαγόρου τοῦ Μιλησίου καὶ τοῦ Κυρηναίου Θεο- 10
 δώρου καὶ Εὐημέρου τοῦ Τεγεάτου τὸ ἄθεον· τούτους γὰρ
- 113 ὁ Πλούταρχος ἔφησε μηδένα νενομικῆναι θεόν· φεύζεται δὲ
 καὶ τῶν Στωϊκῶν τὴν ἀπρεπῆ περὶ τοῦ θείου δόξαν· σωμα-
 τοειδῇ γὰρ οὗτοι τὸν θεὸν ἔφασαν εἶναι· βδελύσσεται δὲ καὶ
 Πρωταγόρου τοὺς ἀμφιβόλους περὶ τοῦ θεοῦ καὶ ἀπίστους 15
 λόγους· ἐκείνου γὰρ ἔστι τὰ τοιάδε· „περὶ μὲν οὖν τῶν
 θεῶν οὐκ οἶδα, οὔτε εἰ εἰσὶν, οὔθ' ὥς οὐκ εἰσὶν, οὔθ'
- 114 ὅποιοί τινες τὴν ἰδέαν εἰσὶν.“ ἀποδράσει δὲ καὶ τῶν ἄλλων
 μυθολόγων τὸν πλάνον· Πλάτωνος δὲ καὶ τῶν ἐκείνῳ παρα-
 πλησίων, ὅσα μὲν ἐκ τῶν θείων λογίων κεκλόφασιν, εὐρήσει 20
 τε καὶ θαυμάσεται, ὅσα δὲ τοῦ ψεύδους ἀνέμιξαν, ἀποξύσει καὶ
 καθάπερ φορυτὸν ἀπορρίψει καὶ τῶν τῆς ψυχῆς ἀπελάσει χω-

10—12: Eus. Pr. XIV 16, 1 (Plut. de plac. phil. I 7) || 12—14:
 Eus. Pr. XIV 16, 9 || 14—18: Eus. Pr. XIV 3, 7. 19, 10 (Protag. fr. 2)

1 καὶ ξυνημμένα om. L: ξυνημμένα τε SC | 2 διηρημένα
 om. KBL S | καὶ om. L | 4 ἐντετυχότα C | 5 ἐκδεξάμενον BL:
 εἰσδεξάμενον K: ἐνδεξάμενον M: δεξάμενον SC M γρ. | 7 τῶν
 θείων προφητῶν τὰ K | θείων om. C | 8 καὶ prius om. S | τῆς
 posterius om. K | καινῆς: νέας S | 9 θαυμάσεται M¹ | 10 τοῦ
 μιλησίου—θεοδώρου om. C | μηλίσίου K: scribendum fuit μη-
 λίου; cf. p. 69, 1 | κυρηναίου S | 11 τοῦ τεγεάτου om. C |
 τεγαϊάτου S | 12 νενοικῆναι S | 13 τοῦ om. K | θεοῦ BL |
 σωματωειδῇ C | 14 βδελύσσεται M | 15 πρωταγόρου B | 17 οὔτε
 εἰ: εἴτε M: εἰ M γρ. | εἰ om. C¹ | εἰσὶν: litt. εἰ S² e corr. |
 οὔθ' ὥς: εἴτε M, corr. M γρ. | 17—18 οὔθ' ὅποιοι M, corr. M γρ.
 | 18 εἰδέαν BLSC, sed corr. S | τῶν om. C | 20 κεκλοφῆναι
 φασὶν M, corr. M γρ. | εὐρήσει: litt. εἰ S² e corr. | 21 θαυμάσε-
 ται: litt. αἰ S² e corr. | ἀποξέσει CM γρ. | 22 καθάπερ: οἶα
 CM γρ. | φωρυτὸν KBC | ἀπορρίψει S

ρίων, καὶ ὁρῶν τῆς κλοπῆς τὰ φώρια, τῷ Πυθαγορικῷ Νουμηνίῳ πιστεύσει λέγοντι, „τί γάρ ἐστι Πλάτων ἢ Μωϋσῆς Ἀττικίζων;“ διὰ γὰρ δὴ τούτων ἀναφανδὸν ἔδειξεν ὁ Νουμήνιος, ὥς ὁπόσα 115 Πλάτων εὐσεβῶς εἶρηκεν, ἐκ τῆς Μωϋσοῦ θεολογίας σεσύληκεν.

5 Ὡρα δὴ οὖν, ὧ ἄνδρες, αὐτὴν ἀνιχνεύσαι τῆς ἀληθείας 116 τὴν ῥίζαν· καὶ καθάπερ οἱ τὴν χρυσίτιν καὶ ἀργυρίτιν μεταλλεύοντες γῆν, ὅταν μικρὰ ψήγματα εὗρωσιν, ἐκείνοις ἐπόμενοι | πάσας διερευνῶσι τὰς φλέβας καὶ οὐ πρότερον p. 38 παύονται διορύττοντες, ἕως ἂν εὗρωσι τοῦ χρυσοῦ τὸ πλῆθος,

10 ἐξ οὗ διεσπάρη τὰ ψήγματα, οὕτως ὑμᾶς δεῖ τῶν Ἀναξαγόρου καὶ Πυθαγόρου καὶ Πλάτωνος, καὶ μέντοι καὶ Νουμηνίου καὶ Πλουτάρχου καὶ Πλωτίνου καὶ τῶν ἄλλων ἐπακούσαντας λόγων, ἐπιζητῆσαι τὴν πηγὴν, ἐξ ἧς ὀλίγα ἄττα τῶν θείων ναμάτων ἀνιμῆσάμενοι οὗτοι τοὺς οἰκείους διεκόσμησαν λόγους, καὶ τὴν 117

15 τούτων πενίαν καταλιπόντας ἀντιλαβεῖν τῆς σοφίας τὴν ἄβυσσον καὶ μαθεῖν ἀκριβῶς παρ’ ἐκείνης, τί μὲν ποιητής, τί δὲ ποίημα, καὶ τίς μὲν ἡ τῶν ἀοράτων δημιουργημάτων ἀξία, τίς δὲ τῶν ὁρωμένων ἡ χρεία. τοῦτο γὰρ μεμαθηκότες, οὐκέτι τὸ θεῖον εἰς πολλὰ μερίσσετε σέβας, ἀλλὰ τὸν αἰὶ ὄντα καὶ ἀληθῶς

20 ὄντα καὶ τοῖς οὖσι τὸ εἶναι διὰ μόνην ἀγαθότητα δωρησάμενον προσκυνήσετε, καὶ ἀντὶ πολεμίων καὶ δυσμενῶν οἰκεῖοι καὶ φίλοι γενήσεσθε, καὶ πολλῆς, ὥς ξυνήθεις, ἀπολαύσεσθε παρορησίας· καὶ οἱ ποδηγῶν ἐπὶ τοῦ παρόντος δεόμενοι ἄλλους τῶν πλανωμένων πρὸς τὴν ἀλήθειαν ξεναγήσετε.

1—2: Clem. Str. I 22, 150 = Eus. Pr. IX 6, 9 Eus. Pr. XI 10, 14 (Numen. fr. 9)

1 φώρεια K | τῷ δὲ πυθαγορικῷ KBLM | 2 πιστεύει BL, sed corr. L | μωσῆς C | 3 δὴ om. BLM | ὅσα C | 4 ὁ πλάτων L | εὐσεβῶν B | μωϋσέως BC: μωσέως L: μωϋσέος M | θεολογία M | 6 καὶ ἀργυρίτιν om. C | 8 φλέβας: βλέφας K | 9 χρυσίου B | 10 post διεσπάρη add. τοῦ χρυσοῦ B | ἡμᾶς MC | 13 ναμάτων: μαθημάτων CMγρ. | 14 ἀνιμῆσάμενοι K | αὐτοὶ C | 17 ἡ om. M | 19 μερίσσετε BL¹ | σεβάσματα MS | 20 δωρησάμενον διὰ μόνην ἀγαθότητα C | 21 δυσμενῶν καὶ πολεμίων K | 22 καὶ (ante φίλοι) om. C | γενήσεσθε καὶ φίλοι MS | ὥς ξυνήθεις om. C | ἀπολαύσεσθε BL¹: ἀπολαύσετε CMγρ. | 23 ἄλλους BLM: ἄλλοτε K: πολλοὺς S: πολλοὺς εὐ οἶδα CMγρ. | 24 add. περὶ ἀρχῆς K: περὶ ἀρχῆς β S: περὶ ἀρχῆς λόγος β M: τέλος τοῦ β λόγου τοῦ περὶ ἀρχῆς C

ΠΕΡΙ ΑΓΓΕΛΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ
ΘΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΟΝΗΡΩΝ
ΔΑΙΜΟΝΩΝ. Γ.

- 1 Τῶν σωμάτων ἐκεῖνα θαυμάζειν εἰώθαμεν, ὅσα ἀρτιμελῆ
τε καὶ ἄπηρα, καὶ ὃν ἐξ ἀρχῆς παρὰ τῆς φύσεως ἔλαχεν 5
ἀριθμόν, σῶον ἔχει καὶ ἄρτιον· ὅσοις δὲ τούτων ἐνδεῖ τι
2 ἢ πλεονάζει, ταῦτα τέρατα προσαγορεύειν εἰώθαμεν. καὶ
τῆς ἀναρχίας δὲ καὶ τῆς πολυαρχίας ὥς βλαβερῶν κατη-
γοροῦντες, τὴν μοναρχίαν θαυμάζομεν καὶ τὴν Ὀμηρικὴν
ἐπαινοῦμεν γνώμην, ἣ τοῦτον εἰσηγεῖται τὸν νόμον· „οὐκ 10
ἀγαθόν“ γάρ φησι „πολυκοιρανίῃ, εἰς κοίρανος ἔστω, εἰς
3 βασιλεύς.“ ταῦτα δὲ οὐ τηνάλλως ἀδολεσχωῶ, ἀλλ’ ἀπὸ τῶν
ἀνθρωπίνων δεικνύναι τὰ θεῖα πειρώμενος καὶ ἀξιῶν ὑμᾶς,
ὧ ἄνδρες, καὶ ἐπ’ ἐκείνων τόνδε διατηρῆσαι τὸν ὄρον καὶ
ὑγιεῖς μὲν καὶ ἀρτίους ἀποκαλεῖν τοὺς τὴν ἀληθῆ θεολογίαν 15
ἀσπαζομένους, ἣν καὶ ἡ φύσις ἐξ ἀρχῆς παραδέδωκε, καὶ
τὰ θεῖα ὕστερον ἐκράτυνε λόγια, ἀναπήρους δ’ αὖ προσαγο-
ρεύειν μὴ μόνον ἐκείνους, οἳ οὐδένα θεὸν εἶναι νομίζουσιν,
ἀλλὰ καὶ τούτους, οἳ εἰς πολλὰ τὸ θεῖον κατεμέρισαν σέβας
4 καὶ τῷ δημιουργῷ τῶν ὅλων τὴν κτίσιν ξυνέταξαν. οὐκ οὖν 20

9—12: Hom. B 204—205

1 ante περὶ ἀγγέλων add. λόγος τρίτος BC | 2 περὶ om. S | τῶν om. B | 3 γ’ om. BC | λόγος γ’ LM | 5 καὶ ἄπηρα [η K²S² e corr.]: καὶ σῶα C: καὶ σῶα καὶ ἄπηρα M | ἔλαχε παρὰ τῆς φύσεως K | 6 ἀριθμόν: ἐνθμόν S: κόσμον CMγρ. | σῶον: σῶν KB: ὁλόκληρον CMγρ. | 7 ταῦτα om. K | τέρατα προσαγορεύειν εἰώθαμεν: προσαγορεύομεν τέρατα MC | 10 εἰσηγεται S | 11 κύρανος C | 12 ἀλλ’ ἀπὸ: ἀλλὰ μὴν S | 13 ἀνθρώπων S | πειρώμενος S | ἀξιῶ S | 14 ὄρον: νόμον MC | 15 καλεῖν S | 16 παρέδωκε S | 17 ἀναπήρους C | αὖ προσαγορεύειν: αὐτοὺς ἀγορεύειν S | 18 μῆ: οὐ MC | εἶναι: τοιοῦτον S | 19 τούτοις S | τούτους οἳ: τοὺς MC et σέβας καταμερίσαντας C: σέβας μερίσαντας M et 20 ξυντάξαντας MC | οὐκ οὖν S

μόνοι γε ἄθεοι Διαγόρας ὁ Μιλήσιος καὶ ὁ Κυρηναῖος
 Θεόδωρος καὶ Εὐήμερος ὁ Τεγεάτης καὶ οἱ τούτοις ἠκολου-
 θηκότες, | παντάπασι φάντες μὴ εἶναι θεούς, ὥς ὁ Πλού- p. 39
 ταρχος ἔφη, ἀλλὰ καὶ Ὅμηρος καὶ Ἡσίοδος καὶ αἱ τῶν
 5 φιλοσόφων ξυμμορίαι, παμπόλλους μὲν θεῶν μυθολογήσαν-
 τες ὁρμαθοὺς, ἀνδραποδώδεις δέ τινας καὶ παθῶν ἀνθρω-
 πίνων ἀποφήναντες δούλους. εἰσὶ δὲ οἱ καὶ ἀνέδην τὰ 5
 αἰσχίστα πάθη, τὰ παρὰ σφῶν κατηγορούμενα, καὶ ὧν ἐπι-
 μελῶς κρατεῖν τοῖς νέοις παρακελεύονται, θεοὺς τε ὠνόμασαν
 10 καὶ ὥς θεοῖς τὸ γέρας ἀπένειμαν. ὥς δέ φησιν ὁ Σικε- 6
 λιώτης Διόδωρος, Αἰγύπτιοι τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην
 θεοὺς ὠνόμασαν πρῶτοι καὶ ἐκάλεσαν τὸν μὲν ἥλιον Ὅσιριν,
 τὴν δὲ σελήνην Ἴσιν· καὶ Φοίνικας δὲ ὡσαύτως παρ' ἐκεί-
 νων τοῦτο μεμαθηκότας τὴν Αἰγυπτίων ζηλῶσαι θεοποιῖαν.
 15 ξυνομολογεῖ δὲ καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Κρατύλῳ, καὶ τοὺς 7
 Ἕλληνας τόνδε πρῶτον περὶ τῶν καλουμένων θεῶν τὸν
 πλάνον εἰσδέξασθαι. λέγει δὲ ὧδε· „φαίνονται μοι οἱ πρῶ-
 τοι τῶν ἀνθρώπων οἱ περὶ τὴν Ἑλλάδα τούτους μόνους
 ἠγεῖσθαι θεοὺς, οὕςπερ νῦν οἱ πολλοὶ τῶν βαρβάρων, ἥλιον
 20 καὶ σελήνην καὶ γῆν καὶ ἄστρα καὶ οὐρανόν· ἅτε οὖν αὐτὰ
 ὁρῶντες ἰόντα δρόμῳ καὶ θέοντα, ἀπὸ ταύτης τῆς φύσεως,

1—4: Eus. Pr. XIV 16, 1 (Plut. de plac. phil. I 7) || 10—13:
 Eus. Pr. I 9, 1 (Diod. I 11) || 13—14: Eus. Pr. I 9, 5 || 15—p. 70, 1:
 Eus. Pr. I 9, 12 (Plat. Cratyl. p. 397 C—D)

11—p. 70, 1: Georg. Mon. Chron. II 6 (p. 54) (Suid. s. v.
 δογματίζει)

1 ὁ μιλήσιος om. MC: ὁ μηλίσιος K: ὁ μήλιος Ursinus; cf.
 p. 66, 10 | 1—2 Θεόδωρος ὁ κυρηναῖος MC | κυρηναῖος S | 2 ὁ
 τεγεάτης om. MC | 3 παντάπασι: πάντες πᾶσι S | εἶναι: τὸν S |
 4 ἀλλὰ καὶ ὅμηρος: ὅμηρος δὲ MC | αἱ om. KMC | 5 παμπόλους
 SC | 6 ἀνδραπόδεις B | δέ om. MC | ἀνθρωπείων S | 7 ἀπέφη-
 ναν MC | καὶ οἱ BL | ἀναίδην KMSC | 8 πάθη τὰ: παθήματα
 MC | 8—9 τοῖς νέοις ἐπιμελῶς κρατεῖν ἐγκελεύονται MC |
 10—11 φησιν ὁ σικελιώτης διόδωρος: διόδωρος φησὶν MC | σικε-
 λιότης S | 12 τὸν μὲν ἥλιον ἐκάλεσαν MC | ὥσιριν S¹ | 13 σελί-
 νην S | 13—14 τοῦτο παρ' ἐκείνων MC | 14 θεοποιῖαν S: πλάνην
 MC, corr. Mgr. C² | 15 καὶ prius om. S | ὁ om. L | κρατύλλῳ
 MC | 16 θεῶν om. K | 18 ἀνθρώπων: ἐλλήνων BL | οἱ om. S |
 20 ἄστρα καὶ γῆν MC | 21 δρόμον M

- 8 τῆς τοῦ Θεῖν, Θεοὺς αὐτοὺς ἐπονομάσαι.“ ὁ μὲν οὖν πάν-
 σοφος τῶν ὄλων δημιουργός, ἀνευδεῆς ὢν καὶ οὐδενὸς τὸ
 παράπαν ἢ ὁρατῶν ἢ ἀοράτων δεόμενος, καὶ οὐρανὸν καὶ
 γῆν καὶ ἥλιον καὶ σελήνην καὶ τᾶλλα, ὅσα ἐστὶν αἰσθητά
 τε καὶ ὁρατά, τῆς τῶν ἀνθρώπων χάριν ἐδημιούργησε χρείας· 5
 μᾶλλον δὲ ὑπερέβη τῇ τῆς μεγαλουργίας φιλοτιμίᾳ τὴν
 χρείαν καὶ προσφέρει διὰ τούτων αὐτοῖς παντοδαπῶν ἀπό-
 9 λανσιν ἀγαθῶν. ἥλιος μὲν γὰρ ἀνίσχων καὶ τὴν ἡμέραν
 ποιῶν πρὸς ἐργασίαν διεγείρει τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος· ἡ
 δὲ σελήνη, τοῦ μείζονος ὑποχωροῦντος φωστῆρος, τῆς νυκτὸς 10
 τὸ ζοφῶδες κεράννυσσι καὶ οὔτε τοὺς διαναπαύεσθαι βουλο-
 μένους ἀγλύνει τῇ τοῦ φωτὸς περιουσίᾳ καὶ τοῖς ὁδοιπορεῖν
 ἢ ὄρᾶν ἄλλο τι βουλομένοις χορηγεῖ δαδουχίαν ἀρκοῦσαν·
 καὶ φθινούσης δὲ ταύτης, οἱ ἀστέρες τήνδε πληροῦσι τὴν
 10 χρείαν. ὁ μὲν οὖν δημιουργός, ὡς ἔφην, τοσαύτην τῶν 15
 ἀνθρώπων πεποιήται προμήθειαν· οἱ δέ, τῶν μεγίστων τού-
 των δωρεῶν τετυχηκότες, ποδηγεῖσθαι θέον ἐκ τούτων καὶ
 τὸν τούτων δημιουργόν τε καὶ χορηγὸν ὡς μεγαλόδωρον
 ἀνυμνεῖν, τὸν μὲν ἀγέραστον εἶασαν, „ἐσεβάσθησαν δὲ καὶ
 ἐλάτρευσαν“, ἀποστολικῶς εἰπεῖν, „τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτί- 20
 σαντα“, καὶ τῶν δωρεῶν τό τε μέγεθος καὶ τὸ κάλλος ἀφορ-
 μὴν αὐτοῖς ἀχαριστίας προὔξενησεν. τὸν γὰρ δοτῆρα τούτων
 ἠγνόησαν καὶ τούτοις τὸ τῷ Θεῷ προσῆκον ἀπένειμαν σέβας.
 11 καίτοι γε προορῶν, ἅτε δὴ πάνσοφος ὢν, ὁ δημιουργός
 τόνδε τῶν ἀνθρώπων τὸν πλάνον, πάθη τινὰ ξυνεκλήρωσε 25
 τοῖς στοιχείοις, ἵνα τὸ μὲν κάλλος αὐτῶν καὶ τὸ μέγεθος

19—21: Rom. 1, 25

1 θέειν MSC Georg. | ἐπωνόμασεν K | 4—5 τᾶλλα—ὁρατά:
 πάντα τὰ αἰσθητά MC | 7 χρείαν S¹ | ἀπολαύσειν S¹ | 9 ἔργα
 MC | τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος: τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος L: τὸν
 ἀνθρώπων MC | 10 σελίνη S | τοῦ μείζονος ὑποχωροῦντος φω-
 στῆρος: τοῦ ἡλίου ὑποχωροῦντος MC | 13 ἀρκοῦσαν χορηγεῖ δα-
 δουχίαν MC | 16 προμήθειαν B | 16—17 δωρεῶν τούτων S |
 17 θέον ἐκ τούτων ποδηγεῖσθαι MC | 21 τε om. S | 21—22
 ἀφορμὴν—προὔξενησεν: ἀφορμὴ γέγονεν [αὐτοῖς add. C] ἀχα-
 ριστίας MC | 22 ἀχαριστείας K | προὔξενισε S | τὸν γὰρ: καὶ
 τὸν MC | δωτῆρα B | 23 ἀπέννημαν S | 24 ὁ om. L¹ | 25 τῶνδε
 C | 26 τὸ μὲν τὸ κάλλος K

θαυμάζεσθαι παρασκευάζῃ τὸν ποιητὴν, | τὰ δέ γε ξυν- p. 40
 εξευγμένα παθήματα κωλύῃ τὴν θέλαν αὐτοῖς προσφέρειν
 προσκύνησιν. αὐτίκα τοίνυν τὸν φανότατον ἥλιον καὶ τὴν 12
 σελήνην κρύπτει μὲν νέφη σμικρά, δμῖχλη δὲ καὶ ἀχλὺς
 5 ἀμβλυτέρας αὐτοῖν τὰς ἀκτῖνας ποιεῖ, ἔστι δὲ ὅτε καὶ πάμπαν
 μεσοῦσης ἡμέρας, οὔτε νεφῶν ἐπιπροσθούτων οὔτε κεχυ-
 μένης δμῖχλης, φροῦδον γίνεται τοῦ ἡλίου τὸ φῶς· ταῦτο
 δὲ τοῦτο καὶ τῇ σελήνῃ νύκτωρ τὸ πάθος προσγίνεται. ἀτὰρ 13
 δὴ καὶ τότε πάλιν ὁ σοφὸς ἐμηχανήσατο Κύριος. ἐπειδὴ
 10 γὰρ ἡ μετρία τοῦ ἡλίου θερμότης καὶ σώμασιν ἐπιτηδεῖα
 καὶ σπέρμασι καὶ φυτοῖς (τὰ μὲν γὰρ αὖξει καὶ τρέφει, τοὺς
 δὲ καρποὺς πεπαίνει καὶ ὠρίμους ποιεῖ), σφοδροτέραν ἔστιν
 ὅτε παρασκευάζει προσβάλλειν τὴν ἀκτῖνα, ὥς ἀνιᾶσαι μὲν
 τῶν ἀνθρώπων τὰ σώματα καὶ τῶν ἄλλων γε ζῴων, δια-
 15 φθεῖραι δὲ τῶν σπερμάτων καὶ τῶν φυτῶν τὰς ὠδῖνας, ἵνα
 μὴ ζωῆς τοῦτον ὑπολάβωμεν αἴτιον, ἀλλ' ὑπουργὸν εἶναι
 πιστεύωμεν τοῦ θεοῦ θελήματος. καὶ μέντοι καὶ τὸν ἀέρα 14
 ζωῆς μὲν ἡμῖν ἀπέφηνε ξυνεργόν· τοῦτον γὰρ τοι οὐ μόνον
 ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀλόγων ἕκαστον ἀναπνέον διαζῇ, καὶ
 20 τῇ εἰσροῇ τὴν ἔμφυτον κεράννυσιν θερμοσίαν· ἀλλ' ὅμως
 καὶ λοιμώδης ἐκ τοῦ ἀέρος ἐπιγίνεται νόσος, καὶ φθείρεται
 τὰ σώματα τῇ εὐκρασίᾳ τῇ τούτου τρεφόμενα, ὅπως ἂν μὴ
 καὶ τοῦτον θεὸν ὑπολάβωμεν, ἀλλὰ τρεπτὸν καὶ ἄλλοιωτὸν
 ὁρῶντες ἀποδράσωμεν τὴν προσκύνησιν. καὶ τὴν γῆν δὲ 15
 25 ὡσαύτως φερέσβιον μὲν καὶ πλουτοδότειραν καὶ μητέρα καὶ

1 παρασκευάζῃ BL: παρασκευάζει C, sed litt. ζ e corr. |
 γε om. L | 2 παθήματα L, sed corr. | κωλύει SC | 4 μικρά BL |
 5 αὐτῶν S | ὅτε καὶ: καὶ ὅτε K: ὅτε S | πάμπαν om. MC |
 6 post ἡμέρας add. καὶ MSC | 7 φροῦδον—φῶς: κατιδεῖν τὸ
 φῶς σχεδὸν ἀποβάλλοντα MC | ταῦτόν S | 8 δὴ MSC | νύκτωρ om.
 MC | 9 ἐμηχανήσατο S | 11 τοὺς δὲ καρποὺς: τὰ δὲ MC | 12 καὶ
 ὠρίμους ποιεῖ om. MC | 13 προσβάλλειν K | ἀνιᾶσαι K | 14 καὶ—
 ζῴων om. MC | γε: δὲ K | 17 πιστεύωμεν C | 18 μὲν om. S |
 τοῦτο K | τοι om. MC | 19 ἀναπνέων S | 20 εἰσπνοῇ MC | κε-
 ραννύει BL | 21—22 φθείρεται—τρεφόμενα: πάσχει τὰ σώματα
 τῇ τοῦ λοιμοῦ δυσκρασίᾳ φθειρόμενα MC, corr. Mgr. C² |
 22 ἀκρασία S | τούτων S | 23 ἄλλοιωτὸν: παθητὸν MC | 24 ἀπο-
 δράσωμεν τὴν προσκύνησιν: τὴν προσκύνησιν φύγωμεν MC |
 ἀποδράσωμεν S | καὶ τὴν γῆν δὲ: τὴν δὲ γῆν MC | 25 μὲν om.

τιθήνην καὶ κοινὸν ἔδαφος ἀπέφηνεν ὁ δημιουργός· ἄλλ
 ὡς ἂν μὴ ταῦτα ὀρῶντες ἀποβουκοληθῶμεν καὶ θεοποιή-
 σωμεν ὡς ἀγαθῶν χορηγόν, πολλὰ καὶ ταύτῃ καὶ διάφορα
 ξυνεκλήρωσε πάθῃ· καὶ γὰρ ψυχρότητος αὐτῇ καὶ θερμό-
 τητος ἀμετρία λυμαίνεται, καὶ πέρα τῆς χρείας ὑομένη δια- 5
 λύεται καὶ διαφθείρει καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ σπέρματα· καὶ
 αὖ πάλιν, τῶν νεφῶν κατὰ καιρὸν τὰς ὠδῖνας οὐ προχεόν-
 των, διαναίνεται τε καὶ ἄκαρπος γίνεται· πολλάκις δὲ καὶ
 ψεκάδες οὐκ εἰς καιρὸν φερόμεναι σηπεδόνα ἐμποιοῦσι, καὶ
 κνώδαλα ἅττα καὶ θηρία τίττειν ἐπὶ λύμῃ τῶν ἀνθρώπων 10
 16 βιάζεται. τοιγαροῦν ταύτην ὀρῶντες τὴν ἀσθένειαν οἱ τὸν
 νοῦν ἐρωμένοι, προσκυνεῖν ὡς θεὸν οὐκ ἀνέχονται, ἀλλὰ
 διὰ γε ταύτης καὶ τῶν ἐν αὐτῇ φυομένων πρὸς τὸν ταύ-
 της καὶ τὸν τούτων ποιητὴν ξεναγοῦνται καὶ διὰ τῶν ὀρω-
 μένων πρὸς τὸν ἄορατον ποδηγοῦνται. ταύτῃ τοι μάλα 15
 σοφῶς ἄρα καὶ ἐπηρόλως ἔφη τις τῶν ἡμετέρων· „ἐκ γὰρ
 μεγέθους καὶ καλλονῆς κτισμάτων ἀναλόγως ὁ γενεσιουργὸς
 αὐτῶν θεωρεῖται.“ οὐ γὰρ οἶα τὰ ποιήματα, τοιοῦτος ὁ
 ποιητής, οὐδὲ ἡλίκα ταῦτα, τηλικοῦτος ἐκεῖνος· τὰ μὲν γὰρ
 ὀρατὰ καὶ ἅπτα καὶ αἰσθητὰ καὶ τισι πάθεσι ξυνεξευγμένα, | 20

16—18: Sap. 13, 5

BMC | πλουτοδότῃρα K | καὶ μητέρα om. MC | 1 τιθηνὸν MC |
 ἀπέφηνεν ὁ δημιουργός· ὁ δημιουργὸς ἤδρασεν MC | 2 ἂν om.
 MC | ἀποβουκοληθῶμεν καὶ: ταύτην MC | 3 ἀγαθὸν S |
 πολλὰ: ἀλλὰ S: πολλὰ δὲ K | καὶ διάφορα om. MC | 4 αὐτῇ
 BL: αὕτῃ KS: αὐτὴν MC | 5 ἀμετρία K | λυμαίνεται KS | 5—6
 ὑομένη διαλύεται καὶ: γενομένη ἐκατέρα MC | 6 διαφθείρη M¹ |
 καὶ alterum om. MC | 8 διαναίνεται KS: ἀναίνεται BLMγρ.:
 αὔεται MC (sed in C post αὔ spatium relinquitur) | 9 ψεκά-
 δες—ἐμποιοῦσι: ὕετὸν οὐκ εἰς καιρὸν δεχομένη σηπεδόνα [σιπε-
 δόνα C] ἐμποιεῖ MC | ψακάδες KL¹ | 10—11 θηρία—βιάζεται:
 καὶ ἄλλα τίττει θηρία οὐ μικρῶς καὶ ἀνθρώπους καὶ φυτὰ
 βλάπτοντα MC | 11 post ὀρῶντες add. αὐτῆς MC | 12—13 ἀλλὰ
 διὰ γε ταύτης BL: ἀλλὰ γε διὰ [δὴ S¹] ταύτης KS: διὰ ταύ-
 της δὲ MC | 13—14 ταύτης καὶ τὸν τούτων ποιητὴν: ὅντως
 θεὸν MC | 14 τὸν om. K | 15 post ποδηγοῦνται add. τὸν ὅλων
 δημιουργόν MC | μάλα om. BLS | 16 σοφῶς S | ἐπιρόλως KMC:
 εὐεπιρόλως S | 18 ὅσα K | 20 τισι om. MC

ὁ δὲ ἀναφῆς καὶ ἀόρατος ἀπαθὴς τε καὶ ἄφθαρτος καὶ p. 41
 περιγραφὴν οὐχ ὑπομένων ὥσπερ δὴ τὰ ποιήματα. διὸ δὴ 17
 μάλα γε ἁρμοδίως τὸ „ἀναλόγως“ τῷ λόγῳ προστέθεικεν.
 ὅταν γὰρ ἴδωμεν τῶν οὐρανῶν τὰ κύτη καὶ τῆς γῆς τὸ
 5 εὖρος καὶ τῶν πελαγῶν τὰ μεγέθη καὶ τὴν ἡλίου λαμπρό-
 τητα καὶ τῆς σελήνης τὸ σέλας καὶ τᾶλλα ὅσα ἐστὶν ὁρατά,
 οὐ τοῦτοις παρισσοῦμεν τὸν ποιητὴν, ἀλλ' ἀπείρω τινὶ καὶ
 μεγέθει καὶ κάλλει κρείττονα τῶν ποιημάτων εἶναι φαμεν.
 εἰκότως οὖν ἄρα ὁ σοφὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ ἔφησεν· „ἐκ γὰρ 18
 10 μεγέθους καὶ καλλονῆς κτισμάτων ἀναλόγως ὁ γενεσιουργὸς
 αὐτῶν θεωρεῖται.“ τοῦτον ἐμπεδοῖ τὸν λόγον καὶ ὁ θεῖος
 ἀπόστολος, λέγων ὧδί· „τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως
 κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθαροῦται, ἥ τε αἰδὶος αὐ-
 τοῦ δύναμις καὶ θειότης.“ διὰ γὰρ δὴ τῶν ὁρωμένων τὸν 19
 15 ἀόρατον φανταζόμεθα ποιητὴν. καὶ καθάπερ κιβωτὸν ἢ
 βᾶθρον ὁρῶντες, οὐ τέκτονα ταῦτα καλοῦμεν, ἀλλὰ τέκτονος
 ὀνομάζομεν ἔργα, καὶ σκάφος ἄριστα κατεσκευασμένον θεώ-
 μενοι, οὐ μόνον ἐκεῖνο θαυμάζομεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ναυπη-
 γόν, ὅτι μάλιστα καὶ μὴ παρόντα, ἐπαινοῦμεν, κἄν ὅρμον
 20 ἴδωμεν ἢ ἄλλο τι περιδέραιον εὖ ἡσκημένον, τῷ χρυσοχόῳ
 τὴν εὐφημίαν προσφέρομεν· οὕτω δὴ καὶ τῇ κτίσει τὸ
 ὀφθαλμῶν προσφέροντες, ἀγάμεθα μὲν ταύτης καὶ τὸ μέγε-
 θος καὶ τὸ κάλλος καὶ τὴν ἀναβλύζουσαν χρεῖαν, καταλι-
 πὼν δὲ ταῦτα ὁ νοῦς, πρὸς ἐκεῖνόν γε τρέχει τὸν ταῦτα
 25 σοφῶς τεκτινόμενον. ἄριστα τοίνυν ὁ θεῖος ἀπόστολος 20

12—14: Rom. 1, 20

1—2 ἀναφῆς—ποιήματα: ἀόρατος καὶ ἀναφῆς καὶ ἀπερί-
 ληπτος καὶ ἀπαθὴς MC | 2 περιγραφῆναι S | τὰ om. K | 4 τοῦ
 οὐρανοῦ τὸ κύτος MC | 8 κρείττον S¹: κρείττω S² | 9—11 εἰκό-
 τως—θεωρεῖται om. MC | 11 θεϊότητος BL | 12 ὧδε K | 12—13
 ἀπὸ κτίσεως κόσμου om. S | 14 θεότης L² | 15 ποιητὴν φαντα-
 ζόμεθα MC | 16 ταύτη S¹: ταύτην S² | 17 κατεσκευασμένον L¹
 | 18 καὶ om. S | 19—21 κἄν ὅρμον—προσφέρομεν om. MC |
 20 περιδέρουν S | 21 καὶ om. BL | τῷ [τῷ K] ὀφθαλμῷ KB:
 τὸν ὀφθαλμὸν MSC | 24 πρὸς ἐκεῖνόν γε τρέχει: ἐκεῖνον ἐννοεῖ
 MC | 25 τεκτινόμενον M¹: τεκτινόμενον C | τοίνυν: ἄρα MC |
 θεῖος MSC: θεϊότητος BL: ὅσιος K

εἶρκεν· „τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε αἰδῖος αὐτοῦ δυνάμις καὶ θεϊότης.“ εἶτα πάσης ἀναξίους εἶναι ξυγγνώμης φησὶ τοὺς τὴν μὲν κτίσιν τεθεαμένους, τὸν δὲ ταύτης οὐκ ἀγασθέντας δημιουργόν, ἀλλ' αὐτῇ τὸ θεῖον ἀπονείμαντας σέβας. 5

21 ὅθεν εἰκότως ἐπήγαγεν· „εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους· διότι γνόντες τὸν Θεόν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ ἡνυχρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία.“ αὖξων δὲ τὴν κατη- 10 γορίαν, καὶ τὴν οἴησιν αὐτῶν εἰς μέσον προτέθεικεν· „φάσκον- 10

22 Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνης φθαρτοῦ ἀνθρώπου.“ ἀφθαρτον γὰρ δὴ τὸν Θεὸν ὀνομάζοντες, τῶν φθειρομένων σωμάτων εἰκόνα κατασκευάσαντες (οὐ γὰρ δὴ τῆς ἀθανάτου ψυχῆς 15 ἴσασι τὴν ἰδέαν), ταύτῃ τὸ θεῖον προσένειμαν σέβας. καὶ οὐκ ἀπέχρησεν αὐτοῖς εἰς ἀσέβειαν ἢ τῇσδε τῆς ἀφροσύνης ἀπόνοια, ἀλλὰ καὶ πτηνῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν κατασκευάσαντες δείκνυλα, θεοὺς καὶ ταῦτα κεκλήμασι· καὶ ἅπερ ζῶντα κτείνουσιν ὡς ἰοβόλα τε καὶ ὀλέθρια, τούτων 20

p. 42 τὰς εἰκόνας θεοὺς σωτηρίας | ὠνόμασαν.

23 Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν ἐπ' ἐκεῖνο, ὃ τοῦσδε ἡμῖν τοὺς λόγους γεγέννηκεν, ὅτι πρῶτους θεοὺς ἐνόμισαν καὶ Αἰγύπτιοι καὶ Φοίνικες καὶ μέντοι καὶ Ἕλληνες ἥλιον καὶ σελήνην καὶ

6—13: Rom. 1, 20—23 || 23 — p. 75, 3: Eus. Pr. I 9, 1. 5. 12 (Diod. I 11. Plat. Cratyl. p. 397 C—D). III 3, 11 (Plut. de Is. et Osir. 32)

23 — p. 77, 9: Georg. Mon. Chron. II 6—7 (p. 54—55)

1 ἔλεξεν MC | 1—3 τὰ γὰρ — θεϊότης om. MC | 2 ἡ: εἰ S¹ | 4 κτῆσιν L¹ ut videtur | 7 γνόντες MSC, corr. SMγρ. | 9 δέ: τε S | 10 καὶ om. MC | προστέθεικεν KL: προτίθησι MC | φάσκον- 10 τες γάρ φησιν: καὶ φησι φάσκοντες MC | 11 ante λέγει add. καὶ S | 12 ἀφθάρτου: ἀοράτου MC | 14 δὴ om. MC | post τῶν add. δὲ MC | 15 εἰκόνας M | κατασκευάσαντες: ποιήσαντες MC | 16 εἰ- 16 δέαν L¹: μορφήν MC | ταύτῃ: τῇ τῆς σαρκὸς εἰκόνι MC | 17— 18 τῆς ἀφροσύνης ἀπόνοια: τῆς ἀπονοίας καὶ τῆς ἀφροσύνης ὑπερβολή MC | 19 δίκνυλα KSC | 20 κτείνουσιν: ἀπέκτενον MC | 20 τε om. B | 21 σωτηρίας B | ὠνόμασαν: ἐκάλεσαν K | 22 ἐκεῖνα & MSC | 23 γεγεννήμασιν M: γεγενήμασιν C | καὶ prius om.

γῆν καὶ ἄστρα καὶ τᾶλλα στοιχεῖα· τοῦτο γὰρ δὴ καὶ ὁ
 Πλάτων καὶ ὁ Σικελιώτης Διόδωρος καὶ ὁ Χαιρωνεὺς ἐδί-
 δαξε Πλούταρχος· χρόνῳ δὲ ὕστερον τοὺς εὖ τι δεδρακότας 24
 ἢ ἐν πολέμοις ἀνδραγαθισαμένους ἢ γεωργίας τινὸς ἄρξαν-
 5 τας ἢ σώμασί τισι θεραπείαν προσενηνοχότας ἐθεοποίησάν
 τε καὶ νεῶς τούτοις ἐδείμαντο. καὶ γὰρ δὴ καὶ τὸν Κρόνον 25
 ἄνθρωπον εἶναι Σαγχωνιάδων ἔφησε καὶ γυναῖκα τὴν Ῥέαν
 τὴν ἐκείνου ὁμόζυγα καὶ τὸν Δία καὶ τὴν Ἥραν ἐκείνων
 γε παῖδας, εἴτα εὐεργεσιῶν τινων ἄρξαντας καὶ δεξαμένους
 10 τοῦ βίου τὸ τέλος, θείας παρὰ Φοινίκων ἀξιοῦσθαι τιμῆς,
 καὶ θεοὺς ἀναγορευθῆναι καὶ βωμοῖς καὶ θυσίαις καὶ ἐτη-
 σίοις τιμηθῆναι δημοθοινίαις. καὶ Ἡρακλέα δέ, ὥς γεν- 26
 ναῖόν τε καὶ ἀνδρεῖον, ἐθεοποίησαν Ἕλληνες, καὶ τὸν
 Ἀσκληπιόν, ὥς τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης εὐρετὴν γεγενημένον,
 15 θεὸν τελευτήσαντα προσηγόρευσαν. διὰ δὲ τὴν αὐτὴν αἰ-
 τίαν καὶ τὸν Ἄπιν Αἰγύπτιοι θείας προσηγορίας ἠξίωσαν.
 καίτοι φασὶν Ἕλληνες τὸν μὲν Ἡρακλέα διὰ τὴν ξυμβᾶσαν 27
 ἐκ τῆς Αἰγιανείρας ἐπιβουλήν ἑαυτὸν καταπρῆσαι καὶ τοῦ-
 τον τὸν τρόπον καταλῦσαι τὸν βίον, τὸν δὲ Ἀσκληπιόν,
 20 ἄνθρωπον ὄντα καὶ πολλοὺς ἀνθρώπους διὰ τῆς ἰατρικῆς
 ἐπιστήμης παμπόλλων ἀπαλλάξαντα παθημάτων, κεραννῶ
 βληθῆναι ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ διαφθαρεῖναι. καὶ ταῦτα πρὸς 28
 ἑτέροις πολλοῖς ὁ Σικελιώτης Διόδωρος ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν
 βιβλιοθηκῶν ξυνέγραψεν. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν ἤττον Ἕλληνες,

3—12: Eus. Pr. I 9, 29. 10, 16. 22—26 || 12—15: Eus. Pr. II
 2, 17—34 || 15—16: Clem. Str. I 16, 75 || 17—24: Eus. Pr. II 2,
 17—34 (Diod. IV 38. 71)

MSC | οἱ αἰγύπτιοι MC | 1 γῆν καὶ ἄστρα: οὐρανὸν καὶ γῆν MC |
 2 σικελιώτης om. MC | χαιρωνεὺς om. MC: χερωνεὺς BLS | 2—3
 πλούταρχος ἀνεδίδαξαν MC | 3 ante τοὺς add. καὶ C | 4 ἀνδρα-
 γαθισαμένους BL: ἀνδραγαθήσαντας CM² Georg.: ἀνδραγαθή-
 σαντα M¹ | 5 τισι om. MC | 6 νεοὺς M | 7 σαγχωνιάδων K | 9 γε
 om. MC | 10 θείας—τιμῆς om. S | 10—11 θείας—θεοὺς: θεοὺς
 παρὰ φοινίκων MC | 11 ἐτησίους S²: αἰτησίους KS¹: ἐτησίαις
 BLMC | 14 ἐπιστήμης S | εὐεργέτην CMγρ. | γενόμενον MC | 18 ἐμ-
 πρῆσαι MC | 19 δέ γε S | 20—22 πολλοὺς—διαφθαρεῖναι: ἰατρὸν
 τὴν τέχνην ὑπὸ τοῦ διὸς κεραννωθῆναι MC | 21 παμπόλλων om.
 S | 22 βληθῆναι τε S | καὶ γὰρ δὴ ταῦτα S | post πρὸς add. παμ-
 πόλλων S | 22—23 πρὸς ἑτέροις πολλοῖς om. MC | 23 διώδωρος S

καὶ ταῦτα μεμαθηκότες, καὶ τὸν Ἡρακλέα καὶ τὸν Ἀσκλη-
 πιδὸν θεοὺς ὀνομάζουσι, καὶ πρὸς τούτοις καὶ τοὺς Τυν-
 δάρεω παῖδας Κάστορα καὶ Πολυδεύκην, οὓς Διοσκόρους
 προσαγορεύουσι, καίτοι οὐδὲ παλαιοτάτους ὄντας, ἀλλὰ τοῖς
 29 Ἀργοναύταις ξυμπλεύσαντας. καὶ γὰρ καὶ οὗτοι καὶ Ἡρα- 5
 κλῆς καὶ πρὸς τούτοις Ὀρφεύς, τῇ κιθάρᾳ χρώμενος καὶ
 τοῖς κρούμασι τοὺς ἰχθύας καταθέλγων καὶ ἔπεσθαι τῇ τῆς
 ἡχῆς ἁρμονίᾳ καταναγκάζων, τὸν τῶν Ἀργοναυτῶν ἐπλήρουν
 κατάλογον· ὅτι δὲ μιᾷ γενεᾷ τῶν Τρωϊκῶν οὗτοί γε ἦσαν
 30 πρεσβύτεροι, ἐν τῇ πρὸ ταύτης ἀπεδείξαμεν διαλέξει. καὶ 10
 τὸν Διόνυσον δέ, ὡς πρῶτον ἄμπελον πεφυτευκότα καὶ τὸν
 ταύτης καρπὸν ἀποθλίψαντα καὶ δείξαντα τοῦ οἴνου τὴν
 χρεῖαν, τῷ τῶν ἄλλων θεῶν ξυνέταξαν ὄρμαθῶ. τὴν δέ γε
 Ἀφροδίτην, οὐδὲ εὐεργεσίας τινὸς ἄρξασαν, ἀλλὰ καὶ ἀπο-
 λασίας γεγεννημένην διδάσκαλον (χαμαιτύπην γὰρ αὐτὴν καὶ 15
 ἐταῖραν γεγενῆσθαι φασὶ καὶ ἔρωμένην Κινύρου), θεᾶν
 31 ὠνομάκασιν. καὶ θαυμαστὸν οὐδέν· οἱ γὰρ δὴ καὶ τοῖς
 ἰοβόλοις τῶν ἑρπετῶν τήνδε τὴν προσηγορίαν προσνεύμαντες
 p. 43 σχολῇ γ' ἂν τὰς γυναῖκας τοῦδε τοῦ γέρωσ ἐστέ|ρησαν. καὶ
 μὲν δὴ καὶ τὸν Γανυμήδην, καθά φασιν οἱ ποιηταί, „ἀνη- 20
 ρείψαντο θεοὶ Διὶ οἶνοχοεῦιν.“ καὶ τὴν Ἑλένην δέ, μετὰ
 τὴν πολυθρύλητον καὶ παμπόλλην μοιχείαν, τοῦ Μενέλεω
 χωρίσαντες, εἰς τὸν οὐρανόν, ἣ φησιν Εὐριπίδης, ἀνήγα-
 32 γον. οὐκ οὖν τοὺς ἀγαθόν τι δεδρακότας μόνον, ἀλλὰ καὶ
 τοὺς ἀσελγεστάτους ἄνδρας καὶ γυναῖκας ἐθεοποίησαν 25

5—10: Eus. Pr. X 11, 28—29 Clem. Str. I 21, 131 || 10: vid.
 supra II 47sq. || 10—13: Eus. Pr. II 2, 3 || 13—17: Eus. Pr. II
 3, 12 || 19—21: Hom. T 234 || 21—24: Eur. Orest. 1629sq.

2 καὶ τοὺς om. S | 3 διοσκόρους S | 4 καὶ τοι γε MC |
 5 οὗτοι: on cum lacuna insequenti K | 6 πρὸς τούτοις om. MC |
 7 κρούμασι S | 8 ἡχῆς: χειρὸς MC | ἐπλήρουν MC | 9 δὲ: μὲν
 M | 13 ξυνέγραψαν KBL | γε om. MC | 16 ἐταῖραν: litt. αἱ S²
 e corr. | θεᾶν: litt. ε C² e corr. | 17 καὶ posterius om. S |
 19 σχολῇ C | 20 γαννυμήδην M: γαννυμήδην S | φησιν K | ἀνη-
 ρείψαντο KMSC | 21 οἶνοχοεῖν MC | 22 καὶ παμπόλλην om. MC |
 παμπόλλην μοιχείαν S | 23 χωρήσαντες C | ἣ φησιν εὐριπίδης εἰς
 τὸν οὐρανόν L | εὐριπίδης M | 24 οὐκ οὖν οὐ S | δεδραχότας
 S | 25 ante ἄνδρας add. καὶ K

Ἕλληνες. ταῦτα καὶ Ῥωμαῖοι παρὰ τούτων μεμαθηκότες,
 τοὺς σφετέρους βασιλέας μετὰ τὸ τέλος τοῦ βίου θεο-
 ποιῆας ἡξίουν, καὶ οὐ μόνον τοὺς ἐννόμως γε βεβασιλευ-
 κότητας καὶ τοῦ δικαίου πεφροντικότητας, ἀλλὰ καὶ τοὺς τυραν-
 5 νικῶς τε καὶ ἀδίκως καὶ παρανόμως ἰθύναντας τὴν ἀρχήν.
 καὶ γὰρ Νέρωνα, πᾶσαν ιδέαν ἀκολασίας καὶ παρανομίας 33
 κατακόρως μετεληλυθότα, καὶ Δομετιανὸν καὶ Κόμοδον, καὶ
 μέντοι καὶ ἄλλους μαιφόνους ἄνδρας καὶ λαγνιστάτους τῷ
 τῶν σφετέρων θεῶν καταλόγῳ ξυνέταξαν.

10 Τοῦτο δεύτερον οἱ ἄνθρωποι θεοποιῆας ἐπενόησαν εἶδος, 34
 τρίτον δὲ τοῖς μύθοις πεπιστευκότες τῶν ποιητῶν. τού-
 τοις δὲ καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Τιμαίῳ πιστεύειν παρεγγυᾷ·
 „περὶ γὰρ τῶν ἄλλων δαιμόνων“ φησὶν „εἰπεῖν καὶ γινῶναι
 τὴν γένεσιν μεῖζον ἢ καθ’ ἡμᾶς· πιστευτέον δὲ τοῖς εἰρη-
 15 κόσιν ἔμπροσθεν, ἐκγόνοις μὲν οὖσι θεῶν, ὥς αὐτοὶ ἔφασαν,
 σαφῶς δὲ πῶς τοὺς ἐαυτῶν προγόνους εἰδόντων. ἀδύνατον
 οὖν θεῶν παισὶν ἀπιστεῖν, καίπερ ἄνευ εἰκότων καὶ ἀναγ-
 καίων ἀποδείξεων λέγουσιν· ἀλλ’ ὥς οἰκεῖα φασκόντων ἀπαγ-
 γέλλειν, ἐπομένους τῷ νόμῳ πιστευτέον.“ εἴτα τὸν Ἡσίοδον 35
 20 εἰς μέσον παράγει καὶ τὸ Χάος καὶ τὸν Ὠκεανὸν καὶ τὴν
 Τηθύν καὶ τὸν Οὐρανὸν καὶ τὴν Γῆν καὶ τούτοις τοὺς
 παῖδας, τὸν Κρόνον, τὴν Ῥέαν, τὸν Ἰαπετὸν καὶ τοὺς ἄλ-
 λους· καὶ αὖ πάλιν τοὺς ἐκ Κρόνου καὶ Ῥέας φύντας, τὸν
 Δία, τὴν Ἥραν, τὸν Ποσειδῶνα, τὸν Πλούτωνα. καὶ οὐκ 36

11—19: Eus. Pr. II 7, 1. XIII 1, 1. 14, 5 (Plat. Tim. p. 40 D—E)

|| 19—24: Eus. Pr. II 7, 2. XIII 1, 2. 14, 5 (Plat. Tim. p. 40 E
 Hes. Theog. 116sqg.)

3 μόνους KBLS | ἐν νόμῳ S | γε om. KMC | 4 καὶ τοῦ δι-
 καίου πεφροντικότητας om. MC | τυραννικοῖς M¹ | 5 τε om. K |
 ἰθύνοντας KC | 6 εἰδέαν KLSC, sed corr. LS | 7 κατακόρος S |
 καὶ κόμοδον om. MC, add. Mgr.: καὶ κωμωδὸν add. C in marg.
 duobus versibus infra | 8 μέντοι καὶ om. BLMC | 10 τοῦτο δὲ
 δεύτερον BL | 14 μεῖζον: μεῖζων B: πλέον S | δὲ: γὰρ MC |
 15 ἐκγόνοις KS | θεῶν οὖσιν MC | 16 εἰδόντων KS: εἰδόσιν
 BLMC, cf. I 59 | 17 καίπερ ἂν ἄνευ MC | 18 λέγουσιν M | ἀν-
 αγγέλειν C | 19 πιστευτέον: πιστεύον LC: πιστεύων M L e corr.:
 πιστέον S | 20 μέσον: μῦθον K | 21 τούτων MC | 22 καὶ τὴν
 ῤέαν S | τὸν Ἰαπετὸν om. MC | 24 ποσειδῶνα S: ποσειδόνα C

ξουθριᾷ ὁ φιλόσοφος πιστεύειν κελεύων τοῖς τὰ τοιαῦτα
 μυθολογοῦσι καὶ ἀκολάστους ἡμῖν θεοὺς καὶ πατραλοίας
 καὶ παιδοκτόνους εἰσάγουσιν. ὅ τε γὰρ Κρόνος Οὐρανοῦ
 τοῦ πατρὸς ἐξέτεμε τὰ αἰδοῖα καὶ τοὺς τικτομένους αὐτῷ
 κατέπινε παῖδας, ὅ τε Ζεὺς, τὸν πατέρα τὸν Κρόνον ἐξε- 5
 λάσας τῆς βασιλείας καὶ παραδοὺς τῷ Ταρτάρῳ, τύραννος
 37 ἀνεφάνη καὶ λίαν ἀκόλαστος· οὐ γὰρ δὴ μόνην τὴν ἀδελ-
 φήν, ἀλλὰ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν θυγατέρα γαμετὰς ἐποιή-
 σατο, καὶ πρὸς ταύταις ἄλλαις καὶ θεαῖς καὶ γυναιξὶ
 ξυνεμίγη μυρίαίς. ἀλλ' ὅμως καὶ ταῦτα ὁ Πλάτων σαφῶς 10
 ἐπιστάμενος, πιστεύειν τοῖς ποιηταῖς παρεγγύησε, καὶ ταῦτα
 ἄνευ εἰκότων καὶ ἀναγκαίων ἀποδείξεων λέγουσι, διὰ μόνον
 38 γε τὸν νόμον. δῆλος οὖν ἐστὶ τὸν Ἀθηναίων ὅμιλον ὀρρω-
 δῶν καὶ τὸν ἐκείνον κατέχοντα πλάνον. καὶ ὅτι γε τοῦτο
 p. 44 ἀληθές, μάρτυς αὐτός, ὧδε λέγων ἐν Πολιτείᾳ· | „πρῶτον 15
 μὲν, ἣν δ' ἐγώ, τὸ μέγιστον καὶ περὶ τῶν μεγίστων ψεῦδος
 ὁ εἰπὼν οὐκ ἀληθῶς ἐψεύσατο, ὅτι Οὐρανός τε εἰργάσατο,
 ἃ φησι δρᾶσαι αὐτὸν Ἡσίодος, ὅ τε αὖ Κρόνος ὥς ἐτιμω-
 ρήσατο αὐτόν. ὅτι δὲ δὴ τὰ περὶ τοῦ Κρόνον ἔργα καὶ
 πάθη ὑπὸ τοῦ νείεος, οὐδ' ἂν εἴ ἦν ἀληθῆ, δεῖν ῥαδίως 20
 οὕτω λέγεσθαι πρὸς ἄφρονάς τε καὶ νέους, ἀλλὰ μάλιστα
 μὲν σιγαῖσθαι, εἰ δὲ ἀνάγκη τις ἦν λέγειν, δι' ἀπορρήτων
 39 ἀκούειν.“ καὶ αὖ πάλιν μετ' ὀλίγα καὶ τάδε ἔφη· „καὶ γάρ,

15—23: Eus. Pr. II 7, 4. XIII 3, 3 (Plat. Reip. II p. 377 E
 — 378 A Hes. Theog. 156 sqq.) || 23 — p. 79, 13: Eus. Pr. II 7, 5—6.
 XIII 3, 4—5 (Plat. Reip. II p. 378 A—C)

1 ὁ om. MC | τοῖς om. M | 2 καὶ (ante ἀκολάστους) om. K
 | πατραλοίας S¹C: προλοίας M | 3—4 τοῦ πατρὸς οὐρανοῦ MC |
 5 παῖδας κατέπινε MC | 8 καὶ τὴν θυγατέρα om. MC | γαμετὰς
 ἐποίησατο: ἐγήμετο MC | 10 post lacunam incipit V; cf. p. 62, 2 |
 σαφῶς om. L | 11 τοῖς ποιηταῖς om. M | παρεγγύησε BL:
 παρεγγυᾶ MCV | καὶ ταῦτα om. MC | 12 καὶ ἀναγκαίων om.
 MC | 12—13 λέγουσι—νόμον om. MC | 13 τὸν (posteriore loco)
 KB: τῶν LMC: τὸν τῶν SV | 14 καὶ τὸν—πλάνον om. MC | ἐκεί-
 νων KS | 15 ὧδε πως BL | 16 τὸ: τὸν C | 17 ὁ οὐρανός V |
 18 ἐτιμωρίσατο C | 19 δὴ om. MCV | περὶ: πε C | 20 νείεως S |
 εἰ ἦν: εἴη MCV | δεῖ V: ὥμην δεῖν Pl. Eus. | 22 εἰ: ἡ M | λέγειν
 ἦν S | 23 αὖ πάλιν om. MCV | καὶ τάδε ἔφη om. MCV | ἔφη:

ἡ δ' ὅς, οἳ τε λόγοι χαλεποὶ καὶ οὐ λεκτέοι γε, ὧ Ἀδεί-
 μαντε, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει· οὐδὲ λεκτέον νέῳ ἀκούοντι, ὥς
 ἀδικῶν τὰ ἔσχατα οὐδὲν ἂν θαυμαστὸν ποιοῖ, οὐδὲ ἀδι-
 κοῦντα τὸν πατέρα κολάζων παντὶ τρόπῳ, ἀλλὰ δρώῃ ἂν
 5 ἅπερ θεῶν οἱ πρῶτοί τε καὶ μέγιστοι. οὐδὲ αὐτῷ μοι δο- 40
 κεῖ ἐπιτήδεια εἶναι λέγειν οὐδὲ ἄλλῳ, ἣν δ' ἐγώ, τὸ παρὰ-
 παν, ὥς οἱ θεοὶ θεοῖς πολεμοῦσι καὶ ἐπιβουλεύουσι καὶ
 μάχονται· οὔτε γὰρ ἀληθῆ οὔτε ξύμφορα· εἴ γε δεῖ ἡμῖν
 τοὺς μέλλοντας τὴν πόλιν φυλάττειν αἰσχιστον νομίζειν τὸ
 10 ῥαδίως ἀλλήλοις ἀπεχθάνεσθαι. πολλοῦ γε δεῖ γιγαντομα-
 χίας τε μυθολογητέον αὐτοῖς καὶ ὑφαντέον καὶ ἄλλας ἐπι-
 βουλὰς παντοδαπὰς θεῶν τε καὶ ἡρώων πρὸς ξυγγενεῖς τε
 καὶ οἰκείους αὐτῶν.“ ἔπειτα νομοθετήσας, τίνα χρὴ προσ- 41
 φέρειν τοῖς νέοις μαθήματα, προστέθεικε καὶ ταῦτα· „Ἥρας
 15 δὲ δεσμούςς ὑπὸ νείεος καὶ Ἥφαιστου ῥίψεις ὑπὸ πατρός,
 μέλλοντος τῇ μητρὶ τυπτομένη ἀμύνειν, καὶ θεομαχίας, ὅσας
 Ὅμηρος πεποίηκεν, οὐ παραδεκτέον εἰς τὴν πόλιν, οὔτε ἐν
 ὑπονοίαις οὔτε ἄνευ ὑπονοιῶν.“

Ταῦτα ἐγὼ οἶμαι καὶ τοῖς πάμπαν λόγων ἀμνήτοις ἐπὶ- 42
 20 δηλα εἶναι, ὥς ἀντικρὺς ἐναντία τοῖς ἐν τῷ Τιμαίῳ γρα-
 φεῖσιν αὐτῷ. ἐκεῖ γὰρ ἀδηρῶς τε καὶ ἀναμφισβητήτως
 τοῖς ποιηταῖς πιστεύειν προσέταξε, καὶ ταῦτα ἄνευ εἰκότων
 καὶ ἀναγκάων ἀποδείξεων λέγουσιν· ἐνταῦθα δὲ ἀνέδην
 αὐτοὺς ἐκωμώδησεν, ὥς ψευδῇ ἅττα καὶ βλάβοςφημα δια-

14—18: Eus. Pr. II 7, 7. XIII 3, 6 (Plat. Reip. II p. 378D)

φησίν BL | 1 ἡ δ' ὅς οἱ: ἡδ' ὅσοι K: ἡδη οἱ V | δεκτέοι MV:
 δεκταῖοι C | 1—2 ἐν τῇ ἡμετέρα ὧ ἀδείμαντε MCV | ἀδείμαντες B:
 ἀδίμαντε KC: ἀδίμαν S¹ | 2 δεκτέον S | ὥς: ὅς MCV | 3 ὁ ἀδι-
 κῶν BL | 3—5 ποιοῖ—ἅπερ: ποιεῖν δόξῃ [δόξοι V] ἀδικῶν τὸν
 πατέρα ἀλλὰ δρώῃ ἂν ὅπερ MCV | 3 ante ἀδικοῦντα add. ὁ
 KBL | 5 πρῶτοί τε καὶ om. MCV | ante μέγιστοι add. οἱ B |
 αὐτό V | 6 ἐπιτήδεια S: ἐπιτήδειον MCV | οὐδὲ ἄλλῳ om. V |
 7 οἱ om. K | θεοῖς: θεοὺς BLV | καὶ ἐπιβουλεύουσι om. MCV |
 ἐπιβουλεύονται S | 8 δεῖ: δῆ MC | 10 δεῖ: δῆ MSC | 13 ἐαυτῶν B
 L e corr. | 13—14 τοῖς νέοις προσφέρειν V | προσφέρειν K | 15 ὑπὲρ
 νείεος L² | νείεως S | 17 οὐ παραδεκτέον: δεκτέον [δεκταῖον C] οὐ-
 δαμῶς MCV | 19 ante λόγων add. ἀνοήτοις καὶ M, om. Mgr. | 21 τε:
 γε S | 22 ante ἄνευ add. καὶ K | 23 ἀναίδην MSC | 24 ὥς om. L

- 43 πλάσαντας. ταύτη τοι καὶ ἀλληγορεῖ τῶν θεῶν τὰ ὀνόματα καὶ τὴν τῶν μύθων αἰσχροτότητα ξυσκιάζειν πειράται. τούτων δὲ τῶν λόγων ὁ Κρατύλος ἀνάπλεως· ἐν ἐκείνῳ γὰρ δὴ τῷ διαλόγῳ τὸν μὲν Κρόνον ποτὲ μὲν Κόρον ὥς τοῦ νοῦ λόγον ὠνόμασε, ποτὲ δὲ χρόνον, καὶ ῥοώδη φύσιν τὴν 5
 44 ῥέαν καὶ ἄερα τὴν Ἥραν. „ὁ γὰρ πολλάκις“ φησὶ „τῇ εὐθείᾳ τῆς Ἥρας χρησάμενος τὸν ἄερα γε σαφῶς ἀντὶ τῆς
 44 Ἥρας ἔρεϊ.“ καὶ τὴν ὑγρὰν δὲ οὐσίαν Ποσειδῶνα ἐκάλεσεν, ὡς δέοντά τε καὶ δεσμοῦντα τῶν βαδιζόντων τοὺς πόδας καὶ προβαίνειν κωλύοντα. Δήμητρα δὲ τὴν γῆν καὶ αὐτὸς 10
 p. 45 καὶ Ὀρφεὺς | καὶ ἄλλοι προσονομάζουσιν, ὡς δὴ μητέρα οὔσαν καὶ τροφὸν τῶν ἐν αὐτῇ διαιτωμένων ἀπάντων. καὶ Αἰγύπτιοι δὲ τὴν Ἴσιν καὶ τὸν Ὀσίριν ἥλιον εἶναι καὶ σελήνην φασί, Δία δὲ τὸ διὰ πάντων χωροῦν πνεῦμα, Ἥφαιστον δὲ τὸ πῦρ, Δήμητρα δὲ τὴν γῆν, τὴν δὲ ὑγρὰν 15
 45 οὐσίαν Ὠκεανόν. ταῦτα δὲ καὶ ὁ Μάνεθως καὶ ὁ Διόδωρος γράφει. τῆς δὲ χθονίας δυνάμεως τὸ ἡγεμονικὸν Ἑστίαν ὠνόμασαν, ῥέαν δὲ τὴν πετρώδη καὶ ὄρειον, Δήμητρα δὲ τὴν πεδινήν, τὴν δὲ φυτικὴν δύναμιν Διόνυσον προσηγόρευσαν· τὴν δὲ γε σελήνην, παρὰ τὸ σέλας ὀνομα- 20

3—5: Plat. Cratyl. p. 396 B Eus. Pr. III 9, 25 || 5—6: Plat. Cratyl. p. 402 A—B || 6—8: Plat. Cratyl. p. 404 C || 8—10: Plat. Cratyl. p. 402 D—E || 10—12: Plat. Cratyl. p. 404 B Eus. Pr. III 3, 5 (Orph. fr. 165) || 12—17: Eus. Pr. III 2, 5—7 (Manethon. fr. 81 Diod. I 11—12) || 17—19: Eus. Pr. III 11, 7 || 19—20: Eus. Pr. III 11, 10 || 20—p. 81, 2: Eus. Pr. III 11, 30

4—5: cf. Schol. Ven. A Hom. B 205 Etym. magn. s. v. Κρόνος || 15—16: Georg. Mon. Chron. II 6 (p. 54)

1 ταῦτί C | τοι om. V | 3 ἀνάπλεως: ἔμπλεως MV: ἔμπλεος C | 4 δὴ S² e corr. | μὲν prius om. S | κόρον: κόρονον S | ὅς S¹ | 7 γε: τε BL | ἀντὶ: ἀπὸ BL | 9 τε om. MCV | 10 κωλύοντα: litt. ὠλύ S² e corr. | δῆμητραν MSCV | 11 καὶ (ante ὀρφεὺς) om. B | οἱ ἄλλοι MSCV | δὴ om. V | 13 Ἴσιν C | 14 δὴ K | 15 τὸ om. BL | δῆμητρα δὲ τὴν γῆν om. MSCV | δῆμητραν L² | 16 μανέθων MC: μάνεθος V | 18 ὄρειον KS¹ C | post ὄρειον add. γῆν MCV | 18—19 τὴν δὲ πεδινήν δῆμητρα MC | δῆμητραν MSL² | 19 τὴν prius om. S | πεδινήν B | δὲ φυτικὴν: φυτικὴν δὲ MC: φυτικὴν K: δὲ παιδικὴν V | 20 προσηγόρευσαν om. MCV | παρὰ τὸ σέλας ὀνομαζομένην om. MCV

ζομένην, "Αρτεμιν ὀνόμασαν, οἷον ἀερότεμιν, ἅτε δὴ διὰ τοῦ
 ἀέρος ἰοῦσαν καὶ τοῦτον τέμνουσαν. ταύτῃ δὲ τὸν "Απιν, τὸν 46
 βοῦν δὴ λέγω, Αἰγύπτιοι τρέφουσι, τὸν δὲ Μνεῦιν τῷ ἡλίῳ.
 οὕτως ἐρυθριάσαντες τῶν φιλοσόφων τινὲς τοὺς μύθους τῶν
 5 ποιητῶν εἰς ἀλληγορίαν ἐτρέποντο. τὴν δὲ μυθολογίαν
 ἐκείνην οὐδὲ Ῥωμαῖοι προσεδέξαντο πώποτε. καὶ μάρτυς 47
 ἀξιόχρεως ὁ Ἀλικαρνασσεὺς Διονύσιος ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ ἀρχαιο-
 λογίᾳ τοιάδε περὶ Ῥωμαίων ξυγγράψας· „οὔτε γὰρ Οὐρανὸς
 ἐκτεμνόμενος ὑπὸ τῶν ἑαυτοῦ παίδων παρὰ Ῥωμαίοις λέγε-
 10 ται, οὔτε Κρόνος ἀφανίζων τὰς ἑαυτοῦ γονάς, φόβῳ τῆς ἐξ
 αὐτῶν ἐπιθέσεως, οὔτε Ζεὺς καταλύων τὴν Κρόνου δυνα-
 στείαν καὶ κατακλείων ἐν τῷ δεσποτηρίῳ τοῦ Ταρτάρου τὸν
 ἑαυτοῦ πατέρα.“ καὶ τὰς ἄλλας δὲ τῶν Ἑλλήνων ὁμοίως
 μυθολογίας τε καὶ τελετὰς λέγει παρὰ Ῥωμαίων ἐκβάλλεσθαι.
 15 Τοῦτο τρίτον εἶδος ἐπινενοῆσθαι τοῖς Ἑλλήσι θεοποιίας 48
 εἰρήκαμεν· ἔστι δέ γε καὶ τέταρτον, ἐμβροντησίας καὶ παρα-
 πληξίας ἐσχάτης μεστόν. ὃ γὰρ παθητικόν τε καὶ ἄλογον
 τῆς ψυχῆς ὀνομάζουσι μόριον, τοῦτο θεοποιούσιν, ὅπερ τῷ
 λογισμῷ δουλεύειν παρεγγυῶσιν. καὶ τὴν μὲν ἐπιθυμίαν 49
 20 Ἀφροδίτην καλοῦσι καὶ Ἔρωτα, Ἀρεα δὲ τὸν θυμὸν ὀνο-
 μάζουσι, τὴν δὲ μέθην Διόνυσον· καὶ τὴν μὲν κλοπὴν
 Ἑρμῆν, τὸν δὲ λογισμὸν Ἀθηναῖν· καὶ αὖ πάλιν Ἥφαιστον

2—3: Eus. Pr. III 13, 1—2 || 7—14: Eus. Pr. II 8, 4 (Dionys.
 Ant. Rom. II 19)

19—p. 82, 1: Georg. Mon. Chron. II 6 (p. 54)

1 ἄρτεμιν: litt. ν S² e corr. | ὀνόμασαν: προσηγόρευσαν
 MCV | ἀεροτεμειν K: ἀερότομιν S: ἀεροτεμῆ V | 2 post ἰοῦσαν
 add. ταύτην S | καὶ τοῦτον τέμνουσαν om. MC | ταύτῃ om.
 SV | τὸν δὲ ἄπιν V | 3 δὴ: δὲ BL | μνεῦμιν M: μνεῦμιν
 CMγρ.: μένδην S: μένδιν V | 5 ἀλληγορίας MC | ἐτρέποντο
 BLMCV | καὶ τὴν μυθολογίαν V | 6 πώποτε S¹ | 7 ἀξιόχρεως
 om. MCV: add. in marg. L¹ | ἀλικαρνασσεὺς V | ἀρχεολογία
 C | 8 οὐρανὸς: ἄνῳς V | 11 δυναστείαν: βασιλείαν V | 12 δε-
 σποτηρία L¹: δεσποτηρίῳ S | 13 τῶν: τὰς BL | ὁμοίως τῶν ἑλλή-
 νων K | 14 τε om. K | λέγειν V | 15 ἐπινενοῆσθαι BL | 16 γε
 om. BLC | 17 μεστόν: εἶδος MCV | τε om. K | 18 μόριον: μό-
 ρον K | 19 ἐπιθυμίαν μὲν MCV | 20 καλοῦσι—θυμὸν om. S |
 καλῶσι K | ὀνομάζουσι om. MCV, sed add. post ἑρμῆν | 22 λο-
 γισμὸν: νοῦν MCV | 22—p. 82, 1 καὶ αὖ—κεχρημέναις: ἡφαι-

50 τὰς τέχνας, ὡς πυρὶ ξυνεργῶ κεχρημέναις. καὶ οὐκ αἰσχύνονται τῆς μὲν ἀκολασίας κατηγοροῦντες καὶ τοὺς ταύτης ἐργάτας κολάζοντες, πάλιν δ' αὖ ταύτην γεραίροντες ὡς θεόν, καὶ νόμῳ μὲν ἀτιμοῦντες τοὺς ἐταιροῦντας καὶ τὰς πορνευομένας, τοὺς δὲ τὰς ἀλλοτριὰς ἀποσυλῶντας εὐνάς 5 κατασφάττοντες, καὶ μέντοι καὶ τοὺς ἀνδροφόνους ἀνασκο- λοπίζοντες καὶ ἀποτυμπανίζοντες, τὰ δέ γε τούτων αἴτια τῶν ἁμαρτάδων, τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὸν θυμὸν καὶ τὴν μέθην, θεοὺς οὐρανίους προσαγορεύοντες καὶ θεῖον αὐτοῖς ἀπονέ-
p. 46 μοντες σέβας, | καὶ τοὺς μὲν νόμους ἅπαντας διὰ τὰδε 10 τιθέντες τὰ πάθη, αὐτὰ δέ γε τὰ πάθη νόμῳ τιμᾶσθαι κελεύοντες, καὶ τὴν ἀρετὴν δι' ἑτέρων μὲν λόγων θαυμά-
51 ζοντες, ἐν δέ γε τούτοις ὡς περιττὴν ἐξελαύνοντες. εἰ γὰρ δὴ κατὰ τὸν τούτων λόγον ἢ ἐπιθυμία θεός, ὃ ταύτῃ γε μὴ εἴκων παντάπασιν ἄθεος· καὶ εἰ ἢ μέθη αὖ πάλιν καὶ 15 ὃ θυμὸς ὥσαύτως θεοί, ὃ τούτων ἄρα κρατῶν ἀντίθεος ἄντικρυς. φευκτέον οὖν ἄρα τὴν ἀρετὴν ὡς ἐναντίαν οὕσαν θεοῖς, καὶ ἀσπαστέον τὴν ἀκρασίαν ὡς ὀνομασμένην θεόν.
52 ἀλλὰ ταῦτα καὶ τῶν ποιητικῶν μύθων ἐστὶ ληρωδέστερά τε καὶ βλαβερώτερα· καὶ τὸν καπνὸν κατὰ τὴν παροιμίαν, ὡς 20 ἔοικε, φεύγοντες, εἰς αὐτὸ δὴ τὸ πῦρ ἐμπεπτώκαμεν· τοιοῦτος γὰρ τοῦ ψεύδους ὁ πλάνος· κἂν ταύτην τις διαφύγῃ
53 τὴν ἀτραπὸν, εἰς ἑτέραν ἐμπεσεῖται χαλεπωτέραν. τοιοῦτον μὲν δὴ τῆς θεοποιίας καὶ τὸ τέταρτον εἶδος. αὐτίκα τοίνυν

στον δὲ τὰς διὰ πυρὸς τέχνας MCV | 3 δ' αὖ ταύτην: δὲ αὐτὴν BL | 4 τιμωροῦντες: ἀτιμοῦντες MCV | τοὺς om. B | τὰς πορνευομένας om. MCV | 5 δὲ τὰς om. MCV | ἀποσυλῶντας S | 6 ἀποσφάττοντες S | 7 καὶ: τε καὶ K | 9 οὐρανίους: ἀνιόνους SV | νόμους μὲν MC | 11 τιθέντες: litt. εἰς S² e corr.: τιθέντας L¹: τιθέμενοι V | αὐτὰ—κελεύοντες om. V | τὰ δέ γε αὐτὰ πάθη BL | τὰ πάθη (posteriore loco): litt. α et η S² e corr. | 12—13 ἀρετὴν—τούτοις: μὲν ἀρετὴν διὰ νόμων τε καὶ λόγων τιμῶντες ἔργῳ δὲ τὰ πάθη σεβόμενοι κἀκείνην MCV | 13 εἰ: ἢ V | 14—15 ὃ ταύτῃ—ἄθεος om. V | 14 γε om. MC | 16 ἄρα om. BLV | ἄθεος B, corr. Bgr. | 17 φευκαῖον B | 18 ἀσπαστέον—θεόν: τὴν κακίαν ὡς θεὸν ὀνομασθεῖσαν ἀσπαστέον MCV | ὀνομασμένην S | 19 ἀλλὰ: ἀλλὰ καὶ MC | ληρωδέστερά M¹ | 20—21 κατὰ—αὐτὸ om. S | 21 ἐμπεπτώκασι MC | 22 γὰρ: γὰρ δὴ K | κἂν: καὶ S¹ | 23 ἐτραπὸν V | τοιοῦτο K | 24 μὲν om. BL | καὶ om. MCV

Ἀντισθένης, ὁ Σωκράτους ἐταῖρος καὶ Διογένης διδάσκα-
 λος, τὴν σωφροσύνην περὶ πλείστου ποιούμενος καὶ τὴν
 ἡδονὴν μυσαιτόμενος, τοιάδε περὶ τῆς Ἀφροδίτης λέγεται
 φάναι· „ἐγὼ δὲ τὴν Ἀφροδίτην κἂν κατατοξεύσαιμι, εἰ λά-
 5 βοιμι, ὅτι πολλὰς ἡμῶν καλὰς κἀγαθὰς γυναικας διέφθειρεν.“
 τὸν δὲ γε ἔρωτα κακίαν ἐκάλει τῆς φύσεως, ἧς ἦττους ὄντες
 οἱ κακοδαίμονες, θεὸν τὴν νόσον καλοῦσιν. ταύτῃ τοι
 μανῆναι μᾶλλον ἢ ἡσθῆναι ἡρεῖτο.

Ὅτι δὲ καὶ κατὰ τὸν τῆς ἀλληγορίας διεφώνουν λόγον, 54
 10 ἴδοι τις ἂν ἀκριβῶς τοῖς τῶν φιλοσόφων ξυγγράμμασιν ἐν-
 τυχών. Πλάτων μὲν γὰρ ἀέρα τὴν Ἥραν ὠνόμασε· Πλού-
 ταρχος δὲ ὁ Χαιρωνεὺς τὴν γῆν προσηγόρευσεν Ἥραν,
 Αἰθὴρ δὲ τὴν λήθην ἢ τὴν νύκτα, ἐν ἧ οἶόν τινα λήθην
 ἢ διάνοια δέχεται. ὁ δὲ Ὀρφεὺς „Γῆ“ φησι „μήτηρ πάν-
 15 των, Δημήτηρ πλουτοδότειρα.“ ὅτι δὲ γε καὶ τὰς ἀλλήλων 55
 θεολογίας ἀνέτρεπον, ὁ Πλάτων ἐν Ἐπινομίδι δηλοῖ, λέγων
 ὧδέ· „θεολογίαν τολύνην καὶ ζωογονίαν ἀναγκαῖον, ὥς ἔοικε,
 πρῶτον ἐμοί, κακῶς ἀπεικασάντων τῶν ἔμπροσθεν, βέλτιον
 ἀπεικᾶσαι κατὰ τὸν ὕστερον λόγον, ἀναλαβόντα καὶ πρὸς
 20 τοὺς εὐσεβεῖς ἐληλυθότα λόγους.“ περὶ δὲ γε τῶν θεοποιη- 56
 θέντων ἀνθρώπων ὁ Πλούταρχος ἐν τῷ ξυγγράμματι τῷ
 Περὶ τῶν ἐκλειπομένων χρηστηρίων ὧδέ φησιν· „τὰ δὲ
 Γίγαντικά τε καὶ Τιτανικά παρ’ Ἑλλήσιν ἠδόμενα καὶ πολ-
 λαί τινες ἄθεσμοι πράξεις καὶ Τυφῶνος ἀντιτάξεις πρὸς

1—7: Clem. Str. II 20, 107 (Antisth. fr. 35) || 7—8: Clem.
 Str. II 20, 121 (Antisth. fr. 65) || 11: Plat. Cratyl. p. 404 C ||
 11—13: Eus. Pr. III prooem. 4 (Plut. de Daedalis Plataeensi-
 bus 4) || 14—15: Eus. Pr. III 3, 5 (Orph. fr. 165) || 16—20: Eus.
 Pr. XIII 2, 1 (Plat. Epin. p. 980 C) || 21—p. 84, 3: Eus. Pr. V
 5, 1 (Plut. de Is. et Osir. 25)

1 διογένης C | 4 κἂν κατατοξεύσαιμι Clem.: κἂν τοξεύ-
 σαιμι K: κατατοξεύσαιμι MSC: κατατοξεύσαιμι ἂν BLV | 5 πο-
 λὰς K | 6 ὄντας S¹ | 9 ἀλληγορίας L¹ | 11 πλάτων—ὠνόμασε
 om. S | 12 ὁ χαιρωνεὺς om. MCV | χερωνεὺς BLS, sed corr. L |
 14 μητέρα S | ἀπάντων BLMCV | 15 πλουτοδότειρα K: πλουτο-
 δότειραν S: πλουτοδότις MCV | γε om. MCV | 18 τῷ BL |
 20 εὐσεβείας MCV | γε om. BLS | 21 τῷ ξυγγράμματι om. MCV
 | ξυγγράμμι K | 23 τε om. K | τὰ τιτανικά BL: τὰ τιτανικά
 L² | πολλάι: πάλαι L | 24 τοῦ τυφῶνος BL

- Ἀπόλλωνα φυγαί τε Διονύσου καὶ πλάνη Δήμητρος οὐδὲν ἀπολείπουσι τῶν Ὀσιρικῶν καὶ Τυφωνικῶν, ὧν παρὰ πᾶσιν
 57 ἀνέδην ἔστι μυθολογουμένων ἀκούειν.“ καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς καὶ τάδε φησὶν „ἐπεὶ καὶ Σολύμους πυνθάνομαι, τοὺς Ἀνκίων προσοίκους, ἐν τοῖς μάλιστα τιμᾶν τὸν Κρόνον· 5
 p. 47 καὶ Τόσοβιν ἔφυγε καὶ μετεχώρησεν ὅπου|δήποτε (τοῦτο γὰρ οὐκ ἔχουσιν εἰπεῖν), ἐκεῖνον μὲν ἀμεληθῆναι, τοὺς δὲ περὶ Ἄρσαλον σκιρροὺς θεοὺς προσαγορεῦσαι, καὶ τὰς κατάρας
 58 ἐπὶ τούτων ποιεῖσθαι ἰδία καὶ δημοσίᾳ Ἀνκίους.“ τοὺς 10 δὲ Αἰγυπτίους φησὶν ὁ Πορφύριος ἐν τῇ Πρὸς Ἀνεβῶ τὸν Αἰγύπτιον ἐπιστολῇ ἄνθρωπον σέβειν ἐν Ἀνναβὶ κώμῃ καὶ τούτῳ θύειν ἐπὶ τῶν βωμῶν, εἴτα προσφέρειν αὐτῷ κατὰ καιρὸν τὴν οἰκείαν τροφήν.
 59 Ἄλλὰ γὰρ οὐδ' ὁ τέταρτος αὐτοῖς ἀπέχρησε πλάνος, ἀλλὰ 15 καὶ πέμπτον προσεπενόησαν καὶ τοὺς παμπονήρους ἔθεοποίησαν δαίμονας καὶ τὰς τῆς γοητείας παρ' αὐτῶν μαγανείας μεμαθηκότες τελεταῖς αὐτοὺς καὶ θυσίαις ἐτίμησαν. καὶ τοῦτο δεδήλωκεν ὁ Πορφύριος ἐν τῷ Περὶ τῆς ἐκ λογίων φιλοσοφίας ξυγγράμματι· ἐγὼ δὲ αὐτοῦ τὰ ῥήματα 20
 60 παραθήσομαι· „διὰ μέντοι τῶν ἐναντίων καὶ ἡ πᾶσα χρεία ἔπιτελεῖται. τούτοις γὰρ μάλιστα τὴν τούτων προεστῶσαν τιμῶσιν οἱ τὰ κακὰ διὰ γοητειῶν διαπραττόμενοι. πλήρεις γὰρ πάσης φαντασίας καὶ ἀπατῆσαι ἱκανοὶ διὰ τῆς τετρα-

3—10: Eus. Pr. V 5, 3 (Plut. de def. or. 21) || 10—14: Eus. Pr. III 4, 10—11 (Porph. de abstin. IV 9) || 21—p. 85, 7: Eus. Pr. IV 22, 10—12 (Porph. de abstin. II 41—42)

16—18: Georg. Mon. Chron. II 7 (p. 55)

1 φυγέ S¹ | 1—2 οὐδὲν—ὧν om. V | 2 ἀπολείπουσι: ἀπέχουσι BLS | ὀσιρίδων S | 3 ἀναίδην ἔστι KS: ἔστιν ἀναίδην MCV | 3—4 πάλιν—φησὶν: αὐθις MCV | 6 ἐπεὶ δὲ S | τοὺς om. BL | 7 καὶ τόσοβιν om. MC | τόσουβιν V | μετεχώρησεν: litt. η S² e corr. | 8 δέ γε S | 9 σκιρροὺς MCV | 11 ἀναιβῶ BS | 12 ἀνναβεῖ KBL: ἀνναβῆ MC: ἀναβῆ V | 13 τοῦτο C | τὸν βωμόν S | κατὰ τὸν καιρὸν L | 17 παρ' αὐτῶν e παρὰ τῶν corr. C | μαγανείας BS | 20 ῥητὰ K | 22 παρεστῶσαν C, sed corr. | 23 διαπραττόμενοι L¹ | πλήρης C | 24 ἀπάτης αἱ K

τουργίας καὶ διὰ τοῦ φίλτρα καὶ ἐρωτικὰ κατασκευάζειν οἱ
κακοδαίμονες. πᾶσα γὰρ καὶ πλούτων ἐλπίς καὶ δόξης διὰ
τούτων, καὶ μάλιστα ἡ ἀπάτη. τὸ γὰρ ψεῦδος τούτοις οἰ-
κεῖον· βούλονται γὰρ εἶναι θεοί· καὶ ἡ προεστῶσα αὐτῶν
5 δύναμις δοκεῖ θεὸς εἶναι μέγιστος. οὗτοι οἱ χαίροντες
λοιβῇ τε κνίσῃ τε, δι' ὧν αὐτῶν τὸ σωματικὸν καὶ πνευ-
ματικὸν πιαίνεται.“ εἰς καιρὸν δέ μοι προσήκει τοῖς τοῦ 61
Πορφυρίου παραθεῖναι ῥητοῖς τοὺς τῶν Ὀμηρικῶν θεῶν
λόγους· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι τὴν λοιβὴν καὶ τὴν κνίσαν οἰκεῖον
10 λάχος καλοῦσιν. τοιγάρτοι ὁ Πορφύριος δηλὸς ἔστι τοὺς
ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ θεοὺς καλουμένους πονηροὺς δαίμονας
ὀνομάζων. καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἐκείνους, καὶ οὗτος τούτους
λοιβῇ καὶ κνίσῃ χαίρειν ἀναφανδὸν ἰσχυρίζαντο. ζητητέον 62
μέντοι, τίνα προεστάναι τῶν πονηρῶν δαιμόνων δύναμιν ὁ
15 Πορφύριος λέγει, ἣν ψευδομένην μέγιστον θεὸν ἑαυτὴν
ἔφησεν ὀνομάζειν. ἀλλὰ γὰρ οὐ δεῖ μοι πόνου πρὸς ζήτησιν·
ἐν αὐτῷ γὰρ τῷ ξυγγράμματι καὶ ταῦτά φησιν· „τοὺς δὲ
πονηροὺς δαίμονας οὐκ εἰκῇ ὑπὸ τὸν Σάραπιν ὑποπτεύομεν,
οὐδ' ἐκ τῶν ξυμβόλων μόνον ἀναπειθόμενοι, ἀλλ' ὅτι τὰ
20 μειλίγματα καὶ τὰ τούτων ἀποτρόπαια πρὸς τὸν Πλούτωνα
γίνεται, ὥς ἐν τῷ πρώτῳ ἐδείκνυμεν. ὁ αὐτὸς δὲ τῷ Πλού-
τωνι οὗτος ὁ θεός, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα δαιμόνων ἄρχων.“
πάλιν δ' αὖ καὶ τάδε προστέθεικεν· „μήποτε οὗτοί εἰσιν 63
ὧν ἄρχει ὁ Σάραπις, καὶ τούτων ξύμβολον ὁ τρικάρανος

9—10: cf. Hom. *Λ* 49. Ω 70 || 17—22: Eus. Pr. IV 23, 1
(Porph. de phil. ex orac. p. 147) || 23—p. 86, 4: Eus. Pr. IV
23, 6 (Porph. de phil. ex orac. p. 150)

2 κακοὶ δαίμονες K | διὰ: δὲ S | 3 καὶ om. MCV | 4 αὐ-
τῶν om. BL | 6 κνίσῃ LMV | τε posterius om. K | 7 πίνεται
K | 8 παραθεῖναι: litt. εἶ M² e corr.: παραθῆναι C: προσθεῖ-
ναι V | 9 κνίσαν MVL² | 12 ἐκεῖνος: ἐκεῖνοι ex ἐκείνους corr.
S | ἐκείνους om. BLS: τούτους M, corr. Mgr. | οὗτος: αὐτός
BL | τούτους: ἐκείνους M, corr. Mgr. | 13 καί: τε καὶ B | κνίσῃ
MVL²: κνίσει B | ζητέον M¹ | 14 μέντοι: τοίνυν V | 15 ψευ-
δόμενος MC | θεὸν μέγιστον K | ἑαυτὴν om. V | 17 ἐν αὐτῷ:
ἐαυτῷ L¹ | 18 post σάραπιν add. εἶναι L² | ὑποπτεύομεν οὐδ':
ὑποπτενομένον δὲ B | 19 μόνων BL | 20 μειλίγματα C | 23 αὖ
om. MCV | ταῦτα MC | 24 ξύμβολον: litt. ν S² e corr.: ξύμβο-

κύνων, τουτέστιν ὁ ἐν τοῖς τρισὶ στοιχείοις, ὕδατι, γῇ, ἀέρι, πονηρὸς δαίμων, οὗς καταπαύει ὁ θεὸς ἔχων ὑπὸ χεῖρα· ἄρχει δὲ αὐτῶν καὶ ἡ Ἐκάτη, ὡς ξυνέχουσα κατὰ τὸ τρί-
 p. 48 64 στοιχον.“ | ταῦτα οὐ Μωϋσῆς ὁ νομοθέτης οὐδὲ Πέτρος ἢ Παῦλος ἢ Ἰωάννης οἱ τῆς ἀληθείας κήρυκες κατὰ τῶν 5 πονηρῶν δαιμόνων ξυνέγραψαν, ἀλλὰ Πορφύριος ὁ τῆς ἀληθείας ἀντίπαλος· καὶ τὸν Πλούτωνα καὶ τὴν Ἐκάτην ἄρχοντας τῶν πονηρῶν δαιμόνων ὠνόμασε καὶ ψευδόμενον
 65 ἔφησε μέγιστον ἑαυτὸν ὀνομάσαι θεόν. καὶ ἔοικεν ἀτεχνῶς τοῦτο τὸ θαῦμα τῷ τοῦ γενναίου Σαμψὼν προβλήματι· 10 „ἐκ στόματος ἐσθίοντος ἐξῆλθε βρώσις, καὶ ἐξ ἰσχυροῦ γλυκύ.“ ταῦτα γὰρ δὴ κατὰ τοῦ ψεύδους ὑπὸ τοῦ ξυνηγόρου ξυνεγράφη τοῦ ψεύδους· καὶ ὁ τῆς ἀληθείας κατήγορος ἄκων ὥφθη τῆς ἀληθείας ξυνήγορος. ὁ γὰρ τοῦ Βα-
 λαὰμ τοῦ μάντεως τὴν γλῶτταν ἐπαράσασθαι βουλομένην 15 εὐλογίαν ὠδῖναι καταναγκάσας, οὗτος δῆτα καὶ τοῦδε τὴν γλῶτταν κατὰ τῆς ἀληθείας λυτῶσαν καὶ ἄττουςαν κατὰ
 66 τοῦ ψεύδους ἄκουσαν μετατέθεικεν. οὐ μόνον δὲ τῇδε τοιούσδε λόγους ξυνέγραψεν, ἀλλὰ καὶ τῇ Πρὸς Ἀνεβῶ τὸν Αἰγύπτιον ἐπιστολῇ τὰ παραπλήσια τέθεικεν. λέγει δὲ οὐ- 20 τως περὶ τῶν θεῶν μὲν καλουμένων, πονηρῶν δὲ ὄντων δαιμόνων· „πάνυ με θράττει, πῶς ὡς κρείττους παρακαλούμενοι ἐπιτάττονται ὡς χεῖρους, καὶ δίκαιον εἶναι κατηγοροῦντες τὸν θεράποντα κολάζεσθαι τὰ ἄδικα πράττοντα, αὐτοὶ κελευσθέντες ἄδικα δοῦν ὑπομένουσι, καὶ καθαροῖ 25 μὲν μὴ ὄντι ἐξ ἀφροδισίων καλοῦντι οὐχ ὑπακούουσιν, αὐτοὶ δὲ ἄγειν εἰς παράνομα ἀφροδίσια τοὺς τυχόντας οὐκ

11—12: Judic. 14, 14 || 14—16: Num. 22, 12 || 22 — p. 87, 18: Eus. Pr. V 10, 1—5 (Porph. ad Aneb. p. XXXVIII sq.)

λος K: ξύμβουλος BL | τρικάρηνος L² | 2 χεῖρια S | 3 κατὰ del. L² | 5 τῆς ἀληθείας οἱ K | 7 πλούτονα S | 8 ἄρχοντα BL | 9 post ἑαυτὸν add. τὸν πλούτονα V | 10 τῷ: τὸ S¹C | 11 ἐσθόντος MCV | ἐξ ἰσχυροῦ: ἐκ σκληροῦ K | 12 ταῦτα: τὰ K | δὴ om. B | 12—13 ὑπὸ — ψεύδους om. C¹ | 13 τοῦ ψεύδους ξυνεγράφη L | 13—14 κατήγορος — ἀληθείας om. L | 15 ἐπαράσθαι S | 16 δὴ S | 19 ἀναιβῶ S: ἀνναιβῶ C | 20 τὰ om. BL | 24 πράττοντες M | 25 post κελευσθέντες add. τὰ BL

ὀκνοῦσιν· ἀπὸ ἐμψύχων μὲν ἀποχῆς κελεύουσι δεῖν εἶναι
τοὺς ὑποφήτας, ἵνα μὴ τοῖς ἀπὸ τῶν σωμάτων ἀτμοῖς
χραίνωνται, αὐτοὶ δὲ ἀτμοῖς τοῖς ἀπὸ θυσιῶν μάλιστα δε-
λεάζονται, καὶ νεκροῦ μὲν ἀθιγῇ δεῖν εἶναι τὸν ἐπόπτην,
5 διὰ νεκρῶν δὲ ζώων αἱ θεαγωγίαι ἐκτελοῦνται. πολλῶ δὲ 67
τούτων ἀλογώτερον τὸ μὴ δαίμονι, εἰ τύχοι, ἢ ψυχῇ τεθνεῶ-
τος, αὐτῷ δὲ τῷ βασιλεῖ ἡλίῳ ἢ σελήνῃ ἢ τινι τῶν κατ'
οὐρανὸν ἀνθρώπων τῷ τυχόντι ὑποχείριον ἀπειλὰς προσ-
φέρουτα φοβεῖν, ψευδόμενον, ἵνα ἐκεῖνοι ἀληθεύσωσιν. τὸ
10 γὰρ λέγειν, ὅτι τὸν οὐρανὸν προσαράξει καὶ τὰ κρυπτὰ τῆς
Ἰσίδος ἐκφανεῖ καὶ τὸ ἐν Ἀβύδῳ ἀπόρρητον δείξει καὶ τὴν
βάριν στήσει καὶ τὰ μέλη τοῦ Ὀσίριδος διασκεδάσει τῷ
Τυφῶνι, τίνα οὐχ ὑπερβολὴν ἐμπληξίας μὲν τῷ ἀπειλοῦντι,
ἃ μῆτε οἶδε μῆτε δύναται, καταλείπει, ταπεινότητος δὲ τοῖς
15 δεδαικόςιν οὕτω κενὸν φόβον καὶ πλάσματα, ὥς κομιδῇ
παισὶν ἀνοήτοις; καίτοι καὶ Χαιρήμων ὁ ἱερογραμματεὺς 68
γράφει, ὥς καὶ παρ' Αἰγυπτίοις θρυλούμενα, καὶ ταῦτά
φησι καὶ τὰ τοιαῦτα εἶναι βιαστικώτατα.“ πολλὰ δὲ καὶ
ἄλλα προσθείς, ἐπήγαγε καὶ ταῦτα· „περὶ δὲ εὐδαιμονίας
20 οὐδὲν ἀσφαλὲς οὐδὲ ἐχέγγυον ἔχουσιν. οὐκ ἦσαν οὖν ἄρα p. 49
οὔτε θεοὶ οὔτε ἀγαθοὶ δαίμονες, ἀλλ' ἢ ἐκεῖνος ὁ λεγόμενος
πλάνος.“ τίς τῶν τὰ θεῖα πεπαιδευμένων καὶ τὸν πλάνον 69
ἐκεῖνον μυσатτομένων ἐναργέστερον ἂν τῶν καλουμένων

19—22: Eus. Pr. V 10, 11 (Porph. ad Aneb. p. XLV)

1 post ὀκνοῦσιν add. αὐτοὶ δὲ ἄγειν εἰς παράνομα ἀφρο-
δίσια C: add. ὥς L² ut videtur | ἀποχεῖς S: ἀπέχειν L²: ἀπο-
τυχῆς fortasse L¹C¹ | εἶναι: εἰδέναι L | 3 κραίνονται S¹C | τῶν
θυσιῶν MSCV | 4 δέον S | 6 ἀλογώτερον S: ἀναλογώτερον L¹ |
τὸ: τῷ BLS | μὴ om. KBL | δέμονι S | εἰ τύχοι Eus.: ἢ τύχη S:
ἢ τύχη MC: ἢ τῇ τύχῃ V: om. KBL | ἢ ψυχῇ KBL S | 7 δὲ: τε
S | τινι: τί K | 8 ἀνθρώπων SV | 9 ἀληθεύουσι S | 10 προσα-
ράξει KBMSV | 11 ἐκφαίνει K | τὸ: τῷ C | ἐν: ἐπ' BL | ἀβύ-
δω: ἀδύτω M: ἀβύσσω V | δείξη M, corr. Myp. | 12 στήσει:
δήσει M, corr. Myp. | 13 οὐχ: οὖν S | 15 δεδαικόςιν V | καινὸν
KBL | πλάσμα S | 16 post ἀνοήτοις add. προσῆκον V | 17 θρυλ-
λούμενα MSCV | ταῦτα: αὐτά S | 18 πολλῶ L | 19 ἄλλα: ἄρα
M¹ | προσθείς L¹C | 21 ἢ om. LMSCV: praebet Eus., cf. Augustin.
de civ. Dei X 11 | 22 post τίς add. οὖν V | τὰ om. B | παι-
δενομένων L | 23 ἐκείνων M¹V | ἂν om. KBL: αὐτῶν MCV

- θεῶν τὸν πλάνον διήλεγξεν; ἀναφανδὸν γὰρ τούτους ἔφησεν ὁ τῆς ἀληθείας ἀντίπαλος μήτε θεοὺς μήτε ἀγαθοὺς δαίμονας εἶναι, ἀλλὰ τοῦ ψεύδους διδασκάλους καὶ πονηρίας 70 πατέρας. τούτους ὁ Πλάτων ἐν τῷ Τιμαίῳ οὐδὲ φύσει ἀθανάτους φησίν. τὸν γὰρ ποιητὴν εἰρηκέναι πρὸς αὐτοὺς 5 λέγει· „ἀθάνατοι μὲν οὐκ ἔστέ οὐδ’ ἄλντοι τὸ πάμπαν· οὔτι μὲν δὴ λυθήσεσθε, τῆς ἐμῆς βουλήσεως τυχόντες.“ καίτοι γε Ὀμήρῳ τάναντία δοκεῖ· ἀθανάτους γὰρ αὐτοὺς πανταχῇ προσονομάζει· „οὐ γὰρ σῖτόν“ φησιν „ἔδουσ’, οὐ πίνουσ’ αἰθοπα οἶνον· τοῦνεκ’ ἀναίμονές εἰσι καὶ ἀθάνατοι 10 καλέονται.“
- 71 Τοσαύτη παρὰ τοῖς ποιηταῖς καὶ φιλοσόφοις περὶ τῶν οὐκ ὄντων μὲν, καλουμένων δὲ θεῶν διαμάχη. τούτοις καὶ νεῶς ἐδομήσαντο καὶ βωμοὺς προσωκοδόμησαν καὶ θυσίαις ἐτίμησαν καὶ εἶδη τινὰ καὶ εἰκάσματα ἐκ ξύλων καὶ λίθων 15 καὶ τῶν ἄλλων ὑλῶν διαγλύψαντες, θεοὺς προσηγόρευσαν τὰ χειρόκητα εἰδῶλα καὶ τὰ τῆς Φειδίου καὶ Πολυκλείτου καὶ Πραξιτέλους τέχνης ἀγάλματα τῆς θείας προσηγορίας 72 ἡξίωσαν. τούτου δὲ τοῦ πλάνου κατηγορῶν Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος τοιάδε φησίν· „ἀλλ’ οἱ βροτοὶ δοκοῦσι γεννᾶ- 20 σθαι θεοὺς καὶ ἴσῃν τ’ αἰσθῆσιν ἔχειν φωνήν τε δέμας τε.“ καὶ πάλιν· „ἀλλ’ εἴ τοι χεῖρας εἶχον βόες ἢ λέοντες ἢ γράψαι χεῖρεςσι καὶ ἔργα τελεῖν ἅπερ ἄνδρες, ἵπποι μὲν θ’ ἵπποισι, βόες δέ τε βουσὶν ὁμοίας καὶ θεῶν ιδέας ἔγραφον καὶ σώματ’ ἐποιοῦν τοιαῦθ’, οἷόνπερ αὐτοὶ δέμας εἶχον 25

6—7: Eus. Pr. XI 32, 4. XIII 18, 10 (Plat. Tim. p. 41 B) || 9—11: Hom. E 341—342 || 19—p. 89, 1: Clem. Str. V 14, 109 = Eus. Pr. XIII 13, 36 (Xenophan. fr. 14—15)

1 ἔφησεν: ἔδησεν in ἐδήλωσεν corr. S | 7 οὔτι: ὅτι BLS: ὁ τὲ V | λυθήσεσθαι M, corr. Mgr.: λυπηθήσεσθε L¹ | 8 γε om. BLMCV | 9 πανταχοῖ K: πανταχοῦ BL | ἔδουσιν codd. | οὐ (posteriore loco): οὐδὲ BLMCV | 10 πίνουσιν codd. | 12 περὶ: παρὰ V | 14 νεοὺς M | ἐδομήσαντο BS: ἐδώμησαν K | καὶ θυσίαις ἐτίμησαν om. S, sed posuit infra post λίθων | 15 ἔδη BL¹: ἔδη K | 17 χειρόκτητα MCV | 20 τοιαῦτα BL | βρωτοὶ M | 21 τ’ αἰσθῆσιν: ταῖς τιθήσιν K | 22 εἴ: ἢ L e corr. | τοι: τι V | ἔχον K | ἢ λέοντες: ἢ ἐλέφαντες MSCV | 23 χεῖρεσι MS | ἅπαν M¹ | θ’: μεθ’ MSC | 24 δέ om. V | εἰδέας BLSC, sed corr. S

ὅμοιον.“ εἴτα σαφέστερον κωμωδῶν τήνδε τὴν ἑξαπάτην, 73
ἀπὸ τοῦ χρώματος τῶν εἰκόνων διελέγχει τὸ ψεῦδος. τοὺς
μὲν γὰρ Αἰθίοπας μέλανας καὶ σιμούς γραφεῖν ἔφησε τοὺς
οἰκείους θεούς, ὁποῖοι δὴ καὶ αὐτοὶ πεφύκασι, τοὺς δέ γε
5 Θοῤῃκας γλανκοὺς τε καὶ ἐρυθρούς, καὶ μέντοι καὶ Μήδους
καὶ Πέρσας σφίσειν αὐτοῖς ἑοικότας, καὶ Αἰγυπτίους ὡσαύ-
τως αὐτοὺς διαμορφοῦν πρὸς τὴν οἰκείαν μορφήν. ταῦτα 74
ξυνορῶν καὶ Ζήνων ὁ Κιτιεὺς ἐν τῷ τῆς Πολιτείας ἀπαγο-
ρεύει βιβλῶν καὶ ναοὺς οἰκοδομεῖν καὶ ἀγάλματα τεκταίνειν·
10 οὐδὲν γὰρ εἶναι τούτων φησὶ θεῶν ἄξιον κατασκευάσμα.
ὁ δέ γε Πλάτων οὐ πάμπαν ἀπηγόρευσε τοῦτο ποιεῖν, τὴν
Ἀθηναίων φιλοτησίαν, ὡς ἔοικεν, ὀρρωδήσας καὶ τὸ τῷ
Σωκράτει προσενεχθὲν ὑφορώμενος κώνειον· σκώπτει δὲ 75
ὅμως καὶ αὐτὸς τῆς ἀγαλματοποιίας τὰ πλεῖστα καὶ φησιν·
15 „μηδεὶς οὖν ἕτερος ἱερὰ καθιερούτω θεοῖς· χρυσός τε καὶ
ἄργυρος ἐν ἄλλαις τε πόλεσιν ἰδίᾳ καὶ ἐν ἱεροῖς ἐστὶν
ἐπιφθονον κτῆμα· ἐλέφας δέ, ἀπολελοιπὸς ψυχὴν σώμα-
τος, οὐκ εὐαγὲς ἀνάθημα· σίδηρος δὲ καὶ χαλκὸς πολέμων
ὄργανα· ξύλινα δέ, ὅ τι ἂν ἐθέλῃ τις, ἀνατιθέτω καὶ ἐκ
20 λίθου πρὸς τὰ κοινὰ ἱερὰ.“ ὅτι δὲ τὸν Ἀθηναίων δεδιῶς 76
δῆμον οὐ παντελῶς ἀπηγόρευσε τῶν ἀγαλμάτων τὴν ποίησιν,
αὐτόθεν καταμαθεῖν εὐπετές. πρῶτον μὲν γὰρ ἰδίᾳ κατα-
σκευάζειν τινὰ θεῶν εἰκόνας ἐκώλυσεν, ἔπειτα δὲ τὸν χρυσὸν
καὶ τὸν ἄργυρον, ὡς ἐπιφθόνους ὕλας καὶ εἰς ἱεροσυλίαν
25 ἐρεθιζούσας, ἐξέβαλε· τὸν ἐλέφαντα δὲ δυσαγῇ προσηγό-
ρευσεν· τὸν δέ γε χαλκὸν καὶ τὸν σίδηρον πολέμῳ προσ-

p. 50

1—5: Clem. Str. VII 4, 22 (Xenophan. fr. 16) || 7—10: Clem.
Str. V 11, 76 || 12—13: cf. Gregor. Naz. Epist. 32 (p. 29) ||
15—20: Clem. Str. V 11, 76 (Plat. Legg. XII p. 955 E—956 A)

3 γὰρ om. BL | 4 καὶ om. BL | 6 σφῆσιν K | εἰκότας L |
8 κητιεύς B: κιτιεύς ML² | 13 κώνειον KSCV, sed corr. S |
σκώπτει S¹C | 14 τῆς: τὰς BL et τὰ πλεῖστα om. BL | 15 ἱερὰ:
ἱερὰν εἰκόνα MCV | 17 σώματος ἀπολελοιπότης [σῶμα ἀπολε-
λοιπὸς V] ψυχὴν ἄνου MCV | ante σώματος add. καὶ BL |
18 δὲ om. L | 19 ἐὰν θέλῃ L¹ | 20 τῶν L¹MSC | δεδειῶς K |
21 τὸν δῆμον MSCV | 22—23 τινὰ κατασκευάζειν K | κατα-
σκευάζει M | 23 τινὰ om. V | 24 εἰς om. SV | 26 γε om. KBL

- ήκειν ἔφησεν, οὐκ ἀγαλματουργία θεῶν· ἐκ ξύλων δὲ μόνον
καὶ λίθων προσέταξε διαγλύφεσθαι, εἰδὼς οἶμαι τὴν ὕλην
εὐκαταφρόνητον καὶ πείσαι ἱκανὴν τοὺς ὁρῶντας μὴ θείαν
77 νομίζειν μηδὲ σέβειν τὰ εὐτελῆ τε καὶ εὐωνα. καὶ γὰρ ὁ
τῶν ὅλων Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου τὴν αὐτὴν κατηγορίαν 5
τῶν ταῦτα καὶ ποιούντων καὶ προσκυνούντων πεποιήται·
„ξύλον γάρ“ φησιν „ἄσηπτον ἐκλέγεται τέκτων· καὶ σοφὸς
ζητεῖ, πῶς στήσει αὐτῷ εἰκόνα, καὶ ἵνα μὴ σαλεύηται.“ οὐ
γὰρ μόνον τῆς ὕλης ἀφαιρεῖται τὰ περιττὰ καὶ τῆς ἀνθρω-
πίας μορφῆς ἐκτυποῖ τὴν εἰκόνα καὶ τῶν μορίων εὖ μάλα 10
ἕκαστον διαγλύφει, ἀλλὰ καὶ τῆς ἔδρας καὶ τῆς στάσεως
ὅτι μάλιστα προμηθεῖται καὶ ὑπερείσμασί τισι καὶ ἡλοῖς
τὴν στάσιν αὐτῷ πραγματεύεται, καὶ τὸ ἐξ ὕλης καὶ τέχνης
78 ἐρανισθὲν θεὸς ὀνομάζεται. „οὗ τὸ ἡμῖς αὐτοῦ“ φησι
„κατέκλυσε ἐν πυρί, καὶ ὀπτήσας κρέας ἔφαγε καὶ εἶπεν· 15
ἡδύ μοι, ὅτι ἐθερμάνθην καὶ εἶδον φῶς· τὸ δὲ ἡμῖς αὐ-
τοῦ ἐποίησε γλυπτὸν καὶ προσκυνεῖ αὐτῷ καὶ προσεύχεται,
λέγων· ἐξελοῦ με, ὅτι θεὸς μου εἶ σύ.“ οὕτω σαφῶς αὐ-
τῶν κωμωδῆσας τὴν ἄνοιαν, ἐπήγαγεν· „γινῶτε, ὅτι σποδὸς
ἢ καρδία αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ πλανῶνται.“ 20
- 79 Ἐγὼ δέ γε τῶν νῦν ἐλληνιζόντων ἐκπλήττομαι τὴν ἀναί-
δειαν. αἰσχυρόμενοι γὰρ σωφρονοῦσαν τὴν οἰκουμένην καὶ
τῆς προτέρας πλάνης ἀπηλλαγμένην, μύθους εἶναι ψευδεῖς
λέγουσι τὰ παρὰ τῶν ποιητῶν περὶ τῶν θεῶν εἰρημένα καὶ
οὐκ ἐρυθριῶσιν, ὅφ' ὧν δρῶσι, κατηγορούμενοι. τὰ γὰρ δὴ 25
κατὰ τοὺς μύθους κατεσκευασμένα ξόανα προσκυνοῦσι·

7—8: Es. 40, 20 || 14—18: Es. 44, 16—17 || 19—20: Es. 44, 20

1 ἀγαλματοποιῶ B, sed corr. | μόνων LMV | 2 δὲ γλύφεσθαι S | 3 θεῖα KSV | 4 τε om. KBL | 7 σοφῶς K | 8 στήση K | εἰκόνα αὐτῷ V | αὐτὸ KB | σαλεύεται SC | 9 ἀνθρωπίας KSC | 11 διαγλύφει ἕκαστον MCV | 12 ante προμηθεῖται add. ἕκαστον L | προθυμεῖται V | 13 αὐτῶν V | 14 οὐ K | 15 ἐν om. BL | κρέα KBL | 16 εἶδον: ἴδον K: ἴδων S, sed corr. | 17 γλυπτὸν ἐποίη M: γλυπτὸν ἐποίησε CV | αὐτὸ BL | 18 ἐξελοῦ με: ἐξελοῦμαι KSC | ὁ θεὸς MV | σοφῶς KBL S | 19 γινῶθι KS | 21 γε om. V | ἐλληνιζόντων: litt. ὄντων L² e corr. | 24 τῶν posterius om. B | 26 ξόανα om. KBL

πάσης μὲν γὰρ ἑταίρας ἐπὶ τέγους ἐστῶσης ἀναιδέστερον
 τῆς Ἀφροδίτης τὸ σχῆμα. τίς γάρ τοι χαμαιτύπην γυμνὴν 80
 ἐπ' ἀγορᾶς ἄτερ χιτῶνος καὶ διαζώματος ἐστῶσαν ἐθεάσατο
 πώποτε; ἀλλὰ τὴν τούτων διδάσκαλον γυμνὴν καὶ οἱ ἀν-
 5 δριαντοποιοὶ καὶ οἱ ἀγαλματογλύφοι κατασκευάζουσι καὶ
 οὐδὲ τῷ χιτωνίσκῳ καλύπτουσιν. καὶ τὴν Εὐρώπην δὲ ἐπὶ
 τοῦ ταύρου καθημένην καὶ οἱ ζωγράφοι γράφουσι, καὶ οἱ
 χαλκοτύποι διαπλάττουσι, καὶ διαγλύφουσιν οἱ τῶν ἀγαλ-
 μάτων δημιουργοί· καὶ μέντοι καὶ ὁ Διόνυσος λυσιμελής
 10 τις καὶ γύνυς ὑπὸ τούτων κατασκευάζεται· καὶ τὸν Πάνα 81
 δὲ καὶ τοὺς Σατύρους ἵπποις καὶ ὄνοις παραπλησίως ὀχρείας
 ὀριγνωμένους καὶ θορνυμένους δημιουργοῦσιν· | οὕτω καὶ p. 51
 τὸν Δία ἐν αἰτοῦ σχήματι κατὰ τοῦ Γαννυμήδους λυττῶντα
 καὶ τῇ Αἴδᾳ ἐν εἵδει κύκνου μινγνύμενον, καὶ μέντοι καὶ
 15 εἰς τὸν Δανάης κόλπον χρυσοῦ δίκην φερόμενον· καὶ τᾶλλα
 δὲ ὡσαύτως κατὰ τὰς τῶν ποιητῶν ὑφηγήσεις διαμορφοῦσιν
 οἱ τῶν ἀγαλμάτων δημιουργοί. εἰ τοίνυν ψευδεῖς μύθους 82
 φρατὲ διαπλάσαι τοὺς ποιητάς, τί δήποτε τῶν ἀνδριαντο-
 ποιῶν καὶ ἀγαλματογλύφων καὶ ζωγράφων ἀνέχεσθε, κρατυ-
 20 νόντων τῇ τέχνῃ τὸ ψεῦδος; ἀνθ' ὅτου δὲ τοσοῦτο σέβας
 προσνέμετε τοῖς ὑπὸ τούτων τεκταινομένοις ἀγάλμασιν; ἔδει 83
 γάρ, εἴπερ ὀληθῇ ἄρα κατηγορεῖτε τῶν ποιητῶν, τὰ μὲν
 ἐκείνων ἐμπρῆσαι ποιήματα, νόμῳ δὲ τοὺς τεχνίτας κωλύσαι
 καὶ προσαπειλῆσαι γε θάνατον, ὥστε μηδένα ποτὲ μηδαμῇ
 25 τοιαύτας κατασκευάζειν εἰκόνας, τὸν δὲ παρὰ τὸν νόμον τι
 δρῶντα ζημιοῦσθαι θανάτῳ. ἐχρῆν δὲ καὶ τὰ ἐφ' ὕβρει
 καὶ κωμωδίᾳ τῶν καλουμένων θεῶν τεκταινόμενα ξυντολβεῖν
 καὶ διαφθεῖρειν καὶ πελθεῖν ἅπαντας, ὡς ψευδῇ τὰ περὶ

1 τέγους: τούτους M | 2 ἀφροδίτης σὺν C | τοι om. S |
 3 ἐστῶσαν om. BL | 5 ἀγαλματογλύφοι: ἀγαλματοποιοὶ V | 6 τῷ om.
 MSCV | 7 τῷ ταύρῳ BL | οἱ prius om. KMSCV | 8 διαγλύφουσιν
 M | 9 ὁ om. S | λυσιμελής τις: λύσση μὲν ληστής S | 10 τις: τε L |
 γύνυς BMV | τὸν om. S | 12 καὶ posterius om. S | 13 γαννυμήδους
 M | 14 καὶ tertium om. L | 16 τῶν om. K | 19 καὶ ζωγράφων
 om. MC | κρατυνόντων S | 20 ἀνθ' ὅτου δὲ om. S | τοσοῦτον
 MCV | 21 προσενέμετε M | τεκτενομένοις KS | 23 κολύσαι S |
 25 τὸν (priore loco): τοὺς M, corr. Mγρ. et 26 δρῶντας M, corr.
 Mγρ. | 27 τεκτενόμενα K | 28—p. 92, 1 παρὰ τούτων περὶ M

- 84 τούτων παρὰ τῶν μύθων θρυλούμενα. ἀλλὰ τούτων μὲν οὐδὲν πώποτε γεγένηται παρ' ὕμῶν, τὰναντία δὲ τούτων δρώμενα ἔστιν ἰδεῖν, θαυμαζομένους μὲν τοὺς ποιητὰς ἐπὶ τοῖς ποιήμασιν, ἐπαινουμένους δὲ ἄγαν τοὺς ἀγαματογλύφους καὶ ἀνδριαντοποιοὺς καὶ ζωγράφους ἐπὶ τοῖς σφετέ- 5 ροις τεχνήμασι, προσκυνούμενα δὲ τὰ τῷ λόγῳ κατηγορούμενα ξόανα καὶ θυσίαις καὶ τελεταῖς γεραιρόμενα, καὶ τὸ σμικρὸν ἐκεῖνο ζώδιον, τὸν Πρίαπον λέγω, μετὰ τοῦ μεγίστου καὶ τεταμένου μορίου τιμώμενον, καὶ τὸν τοῦ Διονύσου φαλλὸν ἐν τῇ φαλλαγῳγίᾳ παρὰ τῶν ὀργιαζόντων προσκυν- 10 νούμενον, καὶ τὸν κτένα τὸν γυναικεῖον (οὕτω δὲ τὸ γυναικεῖον ὀνομάζουσι μόριον) ἐν τοῖς Θεσμοφορίοις παρὰ τῶν
- 85 τετελεσμένων γυναιῶν θείας τιμῆς ἀξιούμενον. Αἰγύπτιοι δὲ τοσοῦτον ταῖς αἰσχροῖς ἐδουλώθησαν ἡδοναῖς, ὥς καὶ τὸν τράγον διὰ τὴν περὶ τὰς μίξεις μανίαν ὀνομάσαι θεόν· 15 Μενδηῖοι δὲ τοῦτον διαφερόντως τιμῶσιν. καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ ζῴοις αἱ ἄλλαι πόλεις θείας τιμὰς ἀφιέρωσαν· ἔσεβον γὰρ δὴ καὶ Μεμφῖται τὸν ταῦρον, καὶ Λυκοπολῖται τὸν λύκον, καὶ Λεοντοπολῖται τὸν λέοντα, καὶ μέντοι καὶ Κυνοπολῖται τὸν κύνα, καὶ ἰχθύν τινα λάτον ὀνομαζό- 20 μενον τῆς Λατοῦς οἱ οἰκήτορες, καὶ ἄλλοι τὴν ἱβιν, καὶ ἕτεροι τὸν κροκόδειλον· καὶ ἕκαστον δὲ τούτων ἐν τοῖς ἱεροῖς καθιέρωτο, καὶ τὴν κατάλληλον αὐτῷ προσέφερον ἐδωδὴν· εἴτα, ὥς θεοῖς δῆθεν, τὰς θυσίας ἐπέ- τέλουν καὶ τελευτήσαντα δὲ ταφῆς ἡξίουν πολυτελοῦς. 25

19—20: Eus. Pr. III 4, 8

13—22: Georg. Mon. Chron. II 6 (p. 54)

1 θρυλούμενα MV | 2 οὐδὲ B | 4 ἐπαινουμένους S¹ | δέ: μὲν C | 8 μικρὸν B | πρίαμον B¹: πρίηππον V | μεγίστον: ψευδοῦς V | 9 τεταμένου M | 10 φαλλὸν M | ἐν om. BL | φαλλαγῳγία KC: φαλαγγῳγία S | 11 τὸν μυσαρώτατον κτένα V | τὸν γυναικεῖον om. V: τὸ γυναικεῖον B | γυναικεῖον K (utroque loco) | 12 Θεσμοφόροις L | περὶ M | 13 γυναικῶν MSCV | 14 ταῖς αἰσχροῖς τοσοῦτον BL | ταῖς om. MCV | ἐσχροῖς S | 18 γὰρ: μὲν K | 19 καὶ (ante κυνοπολῖται) om. SV | 21 λατοῦς om. C¹ | τὸν ἱβιν M² | ἱβην M, corr. Mgr. | 22 κροκόδιλον S | καὶ postorius om. V | ἕκaston M¹ | ἐν L² e corr. | 23 καθὼ ἱέρωτο K | 24 ἀπετέλουν V | 25 τελευτήσαντας MCV

τοσαύτη πάλαι ποτὲ κατεῖχε πλάνη τὴν οἰκουμένην· ἀλλὰ 86
ταύτην ἄρδην ἠφάνισε καὶ πάμπαν ἐξήλασεν ὁ παρ' ἡμῶν
προσκυνούμενος καὶ παρ' ὑμῶν ἀγνοούμενος, καὶ τὴν με-
θύουσαν καὶ παραπαίουσαν τῶν ἀνθρώπων φύσιν σωφρο-
5 νοῦσαν καὶ καθεστηκυῖαν ἀνέδειξεν. |

Ἀλλὰ γὰρ οἶμαι ὑμᾶς ἔρεῖν, ὥς καὶ ὑμεῖς ἀοράτους 87 p. 52
τινὰς δυνάμεις φατέ, οὓς καὶ Ἀγγέλους καὶ Ἀρχαγγέλους
ὀνομάζετε καὶ προσαγορεύετε καὶ Ἀρχὰς καὶ Ἐξουσίας καὶ
Κυριότητας καὶ Θρόνους· καὶ ἄλλας αὖ πάλιν κατὰ τὴν
10 Ἑβραίων γλῶτταν Χερουβὶμ καὶ Σεραφὶμ ἴστε προσαγορευο-
μένας. ἀνθ' ὅτου τοίνυν ἡμῖν νεμεσᾶτε, μετὰ τὸν αἰεὶ ὄντα
καὶ ὡσαύτως καὶ κατὰ ταῦτ' ἔχοντα δευτέρους τινὰς θεοὺς,
καὶ κομιδῇ γε ἐκείνου ἀποδέοντας, νομίζουσί τε καὶ γεραί-
ρουν; ἐγὼ δὲ ὁμολογῶ μὲν τὴν θείαν ἡμᾶς διδάξαι γρα- 88
15 φήν, εἶναι δὴ τινὰς ἀοράτους δυνάμεις, καὶ ὑμνούσας τὸν
ποιητὴν καὶ ὑπουργούσας αὐτοῦ τῷ θεῷ βουλῇματι· οὐ
μὴν θεοὺς τούτους ὀνομάζομεν οὐδὲ θεῖον αὐτοῖς ἀπονέ-
μομεν σέβας οὐδὲ μερίζομεν εἰς τὸν ὄντα Θεὸν καὶ τούτους
τὴν θείαν προσκύνησιν, ἀλλὰ τούτους τιμιωτέρους μὲν ἀν-
20 θρώπων, ὁμοδούλους δὲ εἶναι φαμεν. καὶ οὐ διαιροῦμεν 89
εἰς ἄρρεν καὶ θῆλυ τὴν ἀσώματον φύσιν· ταύτης γὰρ δὴ
τῆς διαιρέσεως ἐνδεής τῶν ὑπὸ τῷ θανάτῳ τελούντων ἢ
φύσις. ἐπειδὴ γὰρ ἐξανδραποδίζει ταύτην ὁ θάνατος, ὁ
γάμος διὰ τῆς παιδοποιίας ἀντεισάγει τὸ δαπανώμενον· οἷον
25 γὰρ τινα ἐπισκευαστὴν ἀθανασίαν ὁ ποιητὴς τῷ θνητῷ ζῳῷ

1—3: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 64)

1 πάλιν BL | 2 ἠφάνισε: ἐξήλασε MSCV | ἐξήλασεν: ἀπώ-
λεσεν MSCV | 4 καὶ παραπαίουσαν om. S | 5 ἀνέδειξεν KV:
ἀπέδειξεν M: ἔδειξεν BLSC | 7 ἀρχαγγέλους καὶ ἀγγέλους V |
καὶ ἀρχαγγέλους om. S | 8 post ὀνομάζετε add. τε LS | 9 θρό-
νους καὶ κυριότητας K | τὴν: τῶν M | 10 χαιρουβὶμ K: χερου-
βεῖν S | σεραφεῖν S | προσαγορευμένας B | 13 καὶ prius
om. V | ἐκείνους S | 15 δὴ om. KBL | καὶ om. MCV |
17 τούτους θεοὺς K | 18 καὶ εἰς τούτους V | τούτους: τούτοις
SC | 19 μὲν τιμιωτέρους S | 21 post τὴν add. αὐτὴν S | 22 ἀνεν-
δεής MCV | τῷ om. B | ante τελούντων add. μὴ MSCV |
23 ἐξανδραποδίζει K | 25 ἀθανασίαι M¹: ἀθανασίας M²: ἀθα-
νασία C

τὴν παιδοποιῖαν ἐμηχανήσατο. ταύτῃ τοι ἀναγκαῖα τοῖς
 θνητὴν ἔχουσι φύσιν ἢ τοῦ θήλεος χρεῖα, τοῖς δέ γε ἀθα-
 νάτοις γεγεννημένοις τὸ θῆλυ γένος παντάπασιν περιττόν·
 οὔτε γὰρ αὕξης προσδέονται, μείωσιν οὐ δεχόμενοι, οὔτε
 90 μίξεως, σωμάτων γε ὄντες ἐλεύθεροι. μαρτυρεῖ δὲ τῷ λόγῳ 5
 καὶ τούτων κἀκείνων ἡ ποιήσις. τοὺς μὲν γὰρ δὴ ἀνθρώ-
 πους οὐ παμπόλλους εὐθύς ἐδημιούργησεν ὁ Θεός, ἀλλ’
 ἓνα ἄνδρα καὶ μίαν γυναῖκα διέπλασε καὶ διὰ τῆς τού-
 των κοινωνίας πᾶσαν γῆν καὶ θάλατταν τοῦδε τοῦ γένους
 ἐνέπλησε· τῶν ἀσωμάτων δὲ τὴν φύσιν οὐ κατὰ δύο 10
 πεποίηκεν, ἀλλ’ ἀθρόαν ἐδημιούργησεν· ὅσας γὰρ τοι εἶναι
 91 αὐτῶν ἔδοκίμασε μυριάδας, ἐξ ἀρχῆς ταύτας παρήγαγεν. διὰ
 τοι τοῦτο περιττὴ τοῦ θήλεος ἐκείνοις ἡ χοῆσις, ὥς μὲν
 ἀθανάτοις αὕξης οὐ δεομένοις, ὥς ἀσωμάτοις δὲ μίξιν οὐ
 δεχομένοις. τῷ τοι καὶ ἀγίους αὐτοὺς ὀνομάζομεν ὥς 15
 γῆϊνον οὐδὲν ἔχοντας, ἀλλὰ τῶν περιγείων παθημάτων ἀπηλ-
 λαγμένους, ἔργον δὲ ἔχοντας τὴν ἐν οὐρανῷ χορείαν καὶ
 τοῦ πεποιηκότος τὴν ὑμνωδίαν, καὶ αὖ πάλιν τὰς ὑπουρ-
 γίας, ἃς κελευόμενοι διακονοῦσι τῷ θεῷ βουλήματι, τῆς τῶν
 ἀνθρώπων εἵνεκα σωτηρίας παρὰ τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων στελ- 20
 λόμενοι. τοῦτο γὰρ δήπου αὐτῶν πέρι καὶ ὁ θεὸς εἶπεν
 p. 53 ἀπόστολος· | „οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς
 διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν
 92 σωτηρίαν;“ τὴν ἐκείνων μιμούμενοι πολιτείαν, ὅσοι τῶν
 ἀνθρώπων τὴν τοῦ Θεοῦ θεραπείαν ἡσπάσαντο, ἔφυγον μὲν 25

22—24: Hebr. 1, 14

24 — p. 95, 12: Georg. Mon. Chron. III 119 (p. 261)

1 τοι om. L | ἀναγκαῖαν S | 2 θήλεως S | δέ: τε K | γε om. KBL | 3 γεγεννημένοις B | 4 αὐξήσεως MSCV | δέονται V | μίω-
 σιν S | δεχόμενον K | 6 καὶ om. KBL | 7 παμπόλλους C | ὁ θεὸς
 ἐδημιούργησεν MCV | 12 ταύτας: τοσαύτας BL | 13 τοῦ θήλεος
 ἐκείνοις: τούτοις τοῦ θήλεος MCV | θήλεως S | 14 αὐξήσεως
 MSCV | 14—15 ὥς ἀσωμάτοις—δεχομένοις om. MC | οὐ δεχο-
 μένοις: litt. ὁ δεχο L² e corr. | 16 οὐδὲ S¹ | 17 χορείαν M,
 corr. Mgr. | 18 πεποιηκότως M | τὴν om. S | 20 σωτηρίας ἔνεκα
 K | 22 λειτουργικὰ K | 24 σωτηρίαν: βασιλείαν M, corr. Mgr. |
 post ἐκείνων add. τοίνυν MCV

τῶν σωμάτων καὶ τὴν ἔννομον κοινωνίαν ὥς τῶν θείων
 ἀφέλκουσαν, κατέλειπον δὲ καὶ πατρίδα καὶ γένος, ἵνα πᾶσαν
 εἰς τὰ θεῖα μεταθῶσι τὴν μέριμναν, καὶ μηδεὶς τὸν νοῦν
 ἐπέχη δεσμός, εἰς οὐρανὸν ἀναπτῆναι καὶ τὸ ἀόρατον καὶ
 5 ἄρρητον τοῦ Θεοῦ κατοπτεῦσαι γλιχόμενον κάλλος. τούτων 93
 πλήρεις καὶ πόλεις καὶ κῶμαι καὶ τῶν ὀρῶν αἱ ἀκρωνυχίαι
 καὶ φάραγγες. καὶ οἱ μὲν κατὰ ξυμμορίας οἰκοῦντες δημιουργοῦ-
 σιν ἐν ταῖς ψυχαῖς τὰ τῆς φιλοσοφίας ἀγάλματα, οἱ δέ,
 κατὰ δύο καὶ τρεῖς διάγοντες, οἱ δὲ καὶ μόνοι καθειργμένοι
 10 καὶ τὸ ὀφθαλμῷ τῷ κάλλει τῶν ὀρωμένων ἐπιτέρεσθαι
 διακωλύοντες, σχολὴν τῷ νῷ παρέχουσιν ἐπεντροφᾶν τῇ
 θεωρίᾳ τῶν νοητῶν. εἰ δὲ οἱ σώμασι ξυνεzeugμένοι καὶ 94
 ὑπὸ πολλῶν καὶ παντοδαπῶν ἐνοχλούμενοι παθημάτων ἀσώ-
 ματον καὶ ὑψηλὴν καὶ οὐρανόις πρέπουσαν ἀσπάζονται
 15 βιοτήν, τίς ἂν ἐκφράσαι λόγος τῶν ἀσωμάτων φύσεων τὴν
 ἀπαθὴ πολιτείαν καὶ φροντίδων ἀπηλλαγμένην;

Ταύτην ἔχειν ἡμᾶς τὴν δόξαν περὶ τῶν ἀοράτων μὲν, 95
 γεννητῶν δὲ φύσεων τὰ θεῖα ἐξεπαίδευσε λόγια· ὑμεῖς δὲ
 τοσαύτην αὐτῶν ἀκολασίαν τε καὶ ἀκρασίαν κατηγορεῖτε καὶ
 20 παντοδαπὴν αἰσχροουργίαν, καὶ μέντοι καὶ ἔριν καὶ πολέμους
 καὶ τυραννίδα, ὥς μηδὲ τοῖς πονηροτάτοις τῶν ἀνθρώπων
 ἀρμόττειν τὰ ἐκείνων πέρι μυθολογούμενα. οὐδὲ γὰρ οὐδ' 96
 οἱ ἄγαν παμπόνηροι πάντα ἔχουσιν, ὅσα τοῦ πατρὸς τῶν
 θεῶν καὶ πάντων ὑπάτου τε καὶ μεγίστου κατηγορεῖτε. οἱ
 25 μὲν γὰρ τῇ περὶ τοὺς νέους ἀκολασίᾳ δουλεύσαντες ἄλλο-

1 τῶν (priore loco): τὴν τῶν SV | 2 κατέλειπον K | τὴν πα-
 τρίδα S | 4 ἐπέχει K: ἐπέσχει S: ἐπίσχη MCV | 4—5 ἄρρητον
 καὶ ἀόρατον M | 5 γλιχόμενοι MCV et post κάλλος add. ἀπάντων
 τῶν ἐπὶ γῆς κατεφρόνησαν MCV | 6 καὶ (ante πόλεις) om. MCV
 | αἱ τῶν ὀρῶν K | αἱ om. MSCV | ἀκρωνυχίαι BL | 9 τρεῖς K | οἱ
 L² e corr. | καθειργμένοι L¹S | 10 τὸν ὀφθαλμὸν V | τὸ κάλλος
 SCV, sed corr. C | τοῖς ὀρωμένοις L² | 11 διακωλύοντες S |
 12 θεωρία C | σώματι BL | 13 ἀσωμάτων L¹ ut videtur | 15 βιω-
 τήν BS | ἐκφράσοι Mgr. | 16 πολητείαν M | 18 γεννητῶν V |
 ἐξεπαίδευσαν L | λόγια: δόγματα BL | 19 τε om. M | κατηγοροῖτε
 B e corr. | 21 τῶν ἀνθρώπων τοῖς πονηροτάτοις M | 22 οὐδ'
 om. MSCV | 23 οἱ om. K: suprascr. B | 23—24 τῶν τε θεῶν
 MCV | 24 πάντων: ἀνθρώπων τοῦ MC: τῶν ἀνθρώπων τοῦ V
 κατηγορεῖται KS | 25 δουλεύσαντες e δουλεύοντες corr. V

τρίους οὐ διώρυσαν γάμους, οἱ δὲ τῇδε τῇ πάθῃ περιπε-
 σόντες τῶν οἰκειοτάτων ἐφείσαντο· εἰ δέ τις καὶ ἀδελφῆς
 ἔρωτι περιέπεσεν, ἀλλ' οὐ κατὰ μητρός γε ἐλύττησεν οὐδ'
 ἐπεμάνη τῇ θυγατρὶ, ἀλλ' ἡδέσθη τὴν φύσιν καὶ τὴν τῶν

- 97 ἀλόγων οὐκ ἐξήλωσεν ἄνοιαν. Πέρσαι δὲ μόνοι τὰ τοιαῦτα 5
 δρῶσι, νόμῳ τινὶ παλαιῷ μυσσαρωτάτῳ πειθόμενοι καὶ παρα-
 νομεῖν οὐχ ἡγούμενοι. οὗτοσὶ δέ, ὃν θεῶν τε καὶ ἀνδρῶν
 πατέρα ὠνόμασεν Ὅμηρος, τὴν μὲν Ἥραν, ἀδελφὴν οὖσαν,
 ὁμόζυγον ἐποίησατο, τῇ δὲ Ῥέα, ἣν καὶ Διὶ καὶ Διμήτρῳ
 ὀνομάζουσι, μητρί γε οὔσῃ, μανικῶς ἐπεμίγη, καὶ τὴν Φερέ- 10
 φαντα ἔξ αὐτῆς παιδοποιησάμενος ξύνευνον ἔσχε καὶ γα-
 p. 54 98 μέτης ἐγένετο τῆς παιδός. | τὰ δὲ Γανυμήδους πέρι καὶ
 Αἴδας καὶ Δανάης καὶ Σεμέλης καὶ Ἀλκμήνης καὶ τῶν
 ἄλλων τῶν παμπόλλων μυθολογούμενα καὶ λέγειν αἰσχύνο-
 μαι, καὶ περιττὸν οἶμαι ποιεῖν, πρὸς εἰδότας τοῦσδε τοὺς 15
 μύθους διεξιὼν καὶ τὴν ποιητικὴν δυσοσμίαν ἀνακινῶν, ὧν
 τὴν μυθολογίαν αἰσχυνόμενοι μὲν ἀποκαλεῖτε ψευδῆ, πάλιν
 99 δ' αὖ ὡς ἀληθῆ θεολογίαν ἀσπάζεσθε. παράθετε τοιγαροῦν
 τὰ παρ' ὑμῶν περὶ τῶν ἀσωμάτων μὲν, γεννητῶν δὲ φύσεων
 μυθολογούμενα τοῖς παρ' ἡμῶν περὶ τῶν ἐπουρανίων δυνά- 20
 μεων λεγομένοις, καὶ ἀθρήσατε τὸ διάφορον· καὶ λογισμῷ
 γε σῶφρονι διακρίνατε, πότερα τούτοις ταῖς ἀοράτοις οὐσίαις
 ἀρμοδιώτερα. εὐρήσετε γάρ, ὁρθῇ γε ψήφῳ διαγινώσκειν
 ἐθέλοντες, οὐχ ἀγίοις ἀγγέλοις, ἀλλὰ δαίμοσι πρόσφορα
 παμπονήροις τὰ παρ' ὑμῶν θρησκευόμενα. 25

100 Ἐπειδὴ δὲ καὶ δαιμόνων ἐμνήσθην, προυργοῦ οἶμαι καὶ

5—7: Eus. Pr. VI 10, 16

26—p. 98, 2: Anastas. Sin. Resp. 57 Georg. Mon. Chron.
 II 7 (p. 55—56)

1 οἱ δὲ: οὐδὲ C | τῷδε τῷ MSCV et πάθῃ K L e corr.: πάθει
 BMSCV | 2 δέ τις: δέτι M¹ | 3 τῆς μητρός B | 5 ἄγνοιαν KBL |
 7 οὗτος MSCV | 8 ὀνόμασεν S | 9 ὁμόζυγα K | τὴν δὲ ῥέα
 L¹ SC | ἡ V | καὶ prius om. MCV | διὼ SC | διμήτρῳ BLMSCV
 | 10 ante μητρί add. καίτοι MCV | 12 γανυμῆδους ML² |
 14 παμπόλων C | 16 διεξιὼν L¹ | 17 ἀποκαλεῖται KS | 18 ἀσπάζ-
 εσθαι S | 19 γεννητῶν LVM² | 21 ἀθρήσετε KS | 22 γε: δὲ S
 τοῖς S¹ | θυσίαις M | 23 ἀρμοδιάτερα V, sed corr. | 24 ἀγγέλοις
 L | 25 τὰ δὲ S | post τὰ add. περὶ τῶν καλουμένων θεῶν MSCV

περὶ τούτων ἃ γε δοξάζομεν ἐπιδειῖσαι. ἡμεῖς γὰρ τούτους
καὶ τὸν τούτων γε ἄρχοντα, ὃν Σατανᾶν τὰ θεῖα προσαγο-
ρεύει λόγια (δηλοῖ δὲ τὸ ὄνομα τὸν ἀποστάτην κατὰ τὴν
Ἑβραίων φωνήν· καλεῖ δὲ αὐτὸν καὶ διάβολον, ὥς τὸν Θεὸν
5 παρὰ τοῖς ἀνθρώποις συκοφαντοῦντα καὶ αὐτοῖς γε τοῖς ἀνθρώ-
ποις ἔριν πρὸς ἀλλήλους καὶ διαμάχην ἐμβάλλοντα), — τού- 101
τους ἡμεῖς οὐ πονηροὺς ἐξ ἀρχῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ τῶν ὄλων
δημιουργηθῆναί φαμεν οὐδὲ τοιάνδε φύσιν λαχεῖν, ἀλλὰ
τῇ παρατροπῇ τῆς γνώμης ἀπὸ τῶν ἀμεινόνων εἰς τὰ χεῖρω
10 μεταπεσεῖν καὶ τοῖς παρὰ τοῦ πεποιηκότος παρασχεθεῖσιν
οὐκ ἀρκεσθέντας, ἀλλ' ὀρεχθέντας μειζόνων εἰσδέξασθαι μὲν
τοῦ τύφου τὸ πάθος, ἐκπεσεῖν δὲ καὶ τῆς ἀρχῇθεν δοθείσης
γυμνωθῆναι τιμῆς, εἴτα κατὰ τῶν ἀνθρώπων, ὥς εἰκόνι
θεῖα τιμημένων, λυτῆσαι καὶ τὸν κατ' αὐτῶν ἀναδέξασθαι
15 πόλεμον· τὸν δὲ ποιητὴν, τῇ μὲν τῶν ἀγγέλων ἐπιστασίᾳ
φρουρῆσαι τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος, ὅπως μὴ βία καὶ
τυραννίδι χρώμενος ἀοράτως ἐπιῶν, οὐς διὰ φθόνον ἐμίσησεν,
ἀδεῶς διαφθείρῃ, τὴν δὲ ἀγωνιστικὴν οὐκέτι κωλύσαι δια-
μάχην, ἵνα δείξῃ τοὺς ἀρίστους ἢ πάλῃ, καὶ γένωνται ἀν-
20 δραγαθίας ἀρχέτυπα. οὗ δὲ εἵνεκα τὴν βιαιάν ἐκείνου 102
προσβολὴν διακωλύσας, τῇ τῶν ἀγγέλων φρουρᾷ τὴν τῶν
λογισμῶν ξυνεχώρησεν ἀγωνίαν, ὅπως τοὺς ἀξιονίκους ἀπο-
φῆνῃ τῶν στεφάνων ἀξίους, οὐκ αὐτὸς μὲν ἐκείνον εἰς
ἀντιπάλου τάξιν ἀποκληρώσας, εἰς δέον δὲ γε τῇ ἐκείνου

(2—19: Suid. s. v. Σατανᾶς || 12—18: Michael. Glyc. Ann.
I p. 151sq. 201sq.)

1—3 ἡμεῖς—λόγια: τούτους τὰ θεῖα λόγια δαίμονας τὸν δὲ
τούτων ἄρχοντα σατανᾶν ὀνομάζουσι MCV | 1 ἡμεῖς γὰρ τού-
τους: τούτους γὰρ BL Anast. | γε om. BL | 2 ὃν S: Θεὸν K:
ἢ Θεὸν BL: om. Anast. Georg. | 3 τὴν: τὴν τῶν K | 4 καλεῖν
BL¹ | post αὐτὸν add. ἢ θεῖα γραφή MCV | καὶ om. V | 7 ἐξ
ἀρχῆς οὐ πονηροὺς V | Θεοῦ: δημιουργοῦ V | 10 πεποιηκότως
M¹ | 11 ἀρκεσθέντα K: ἀρκεσθέντες S | ὀρεχθέντα K S e corr.
| ἐκδέξασθαι K | 12 τὸ πάθος τοῦ τύφου MSCV | καὶ om. C¹ ut
videtur | 13 ante γυμνωθῆναι add. καὶ L | γυμνωθῆναι om. V |
14 λυτῆσαι L¹ | κατὰ τούτων KL: κατὰ τοῦτον B | 17 ante
ἀοράτως add. ὁ MCV | ἀόρατος C | 18 διαφθείρει KC | 19 γέ-
νονται M | 20 ἀρχαίτυπα K | ἔνεκα MV

103 πονηρίᾳ χρησάμενος, καθάπερ οἱ ἱατροὶ ταῖς ἐχίδναις εἰς
 νοσημάτων ἀπαλλαγὴν. ταῦτα μὲν οὖν ἡμεῖς τῆς ἐναντίας
 p. 55 πέρι δοξάζειν δυνάμεως ἐδιδάχθημεν· | ὁ δέ γε Πλάτων
 ὁποῖα καὶ περὶ τῶνδε πεφρόνηκε, ῥᾶστα γνοίῃ τις ἂν ἐν-
 τυχών, οἷς ἐκεῖνος ἔγραψεν ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Νόμων. λέγει 5
 δὲ οὕτως· „ψυχὴν δὲ διοικοῦσαν καὶ ἐνοικοῦσαν πᾶσι τοῖς
 πανταχῇ κινουμένοις λέγοντας, οὐ καὶ τὸν οὐρανὸν ἀνάγκη
 διοικεῖν φάναι; τί μὴν; μίαν ἢ πλείους; ἐγὼ ὑπὲρ σφῶν
 ἀποκρινοῦμαι. δοιοῖν μὲν οὖν γέ που ἐλάττω μὴ τιθῶμεν,
 τῆς τε εὐεργέτιδος καὶ τῆς τάναντία δυναμένης ἐξεργάσα- 10
 104 σθαι.“ τοιαῦτα μὲν οὖν ἐκεῖνος γέγραπεν· ὅσης δὲ ταῦτα
 ἀτοπίας μεστά, αὐτίκα δὴ καταμαθεῖν εὐπετές. ψυχὴν γὰρ
 δὴ κέκληκε τὴν τὰ ὁρώμενα πάντα καὶ μέντοι καὶ τὰ ἀόρατα
 ἰθύνουσιν δύναιμι· ταύτην δὲ οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ
 καὶ τὸν οὐρανὸν οἰκονομεῖν ἔφησεν. εἶτα ἐρόμενος, εἰ μίαν 15
 ἢ πλείους χρὴ λέγειν, ἀπεκρίνατο, ὥς οὐ δεῖ λέγειν τῶν δύο
 ἐλάττους· καὶ τὴν μὲν ἐκάλεσεν εὐεργέτιν, τὴν δὲ τῶν ἐναν-
 τίων ἐργάτιν, καὶ τὴν ἴσην καὶ τῇ ἀγαθῇ καὶ τῇ πονηρᾷ
 προσεκλήρωσε δύναιμι· καὶ μέντοι καὶ τὸν οὐρανὸν οἰκο-
 105 νομεῖν ἔφησε τὴν τῆς κακίας δημιουργόν. ἡμεῖς δὲ τὸ μὲν 20
 πανάγιον Πνεῦμα, ὃν καὶ Παράκλητον οἱ θεῖοι προσάγο-
 ρεύουσι λόγοι, ἰθύνειν καὶ κυβερνᾶν καὶ ἀγιάζειν οὐ μόνον
 ἀγγέλους καὶ ἀρχαγγέλους καὶ τὰς ἄλλας τῶν ἐπουρανίων
 ξυμμορίας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀνθρώπων τοὺς εὐσεβεῖν προαι-

5—11: Clem. Str. V 14, 92 = Eus. Pr. XIII 13, 8 (Plat. Legg. X p. 896D—E); vid. Diss. p. 132

1 εἰς om. L¹ | 4 τῶν γε BL | πεφρόντηκε S: πεφρόντινε CVMγρ. | ἂν om. V | 6 ἐνοικοῦσαν καὶ διοικοῦσαν V | διοικοῦν-
 τας M | 7 λέγοντα S¹: λέγοντος VS² | οὐ KMCV: οὐ L¹: οὐ B:
 σου S: ἦν L² | οὐρανόν: ἄπ'ον V | 7—8 διοικεῖν ἀνάγκη MSCV |
 8 τί μὴν: ταύτην V | ἐγὼ δὲ V | 10 δυνάμεως B | 11 ὅσης δὲ
 ταῦτα om. S | 12 αὐτίκα: ἤδη [ἦδει B] εὐθὺς BL in marg. |
 13 πάντα om. MC | 15 ἐρώμενος K | 16 λέγειν χρὴ L | δεῖ: δε
 S¹ | τῶν δύο λέγειν K | 18 ἴσιν KBS, sed corr. S | καὶ τῇ
 ἀγαθῇ: τῇ τε ἀγαθῇ M | 19—20 ἔφησεν οἰκονομεῖν L | 20 τὴν:
 τὸν M | μὲν om. LMCV | 21 ὃν: ὁ V | 22 λόγοι: νόμοι L¹ ut
 videtur | 23 καὶ ἀρχαγγέλους om. K | 24 ξυμμορίας S | προαι-
 ρουμένοις S

ρουμένους καὶ τὰ θεῖα περὶ πολλοῦ ποιουμένους φαιμέν·
 τοὺς δέ γε δαίμονας καὶ τὸν τούτων ἡγούμενον οὐ μόνον
 τῶν οὐρανίων ἀψίδων ἐξεληλάσθαι, ἀλλὰ καὶ τοὺς τῆς ἀφ' ἧς
 τῆς ἀθλητὰς ὀρρωδεῖν καὶ δεδιέναι καὶ φεύγειν, μόνους δὲ
 5 ἔχειν ὑποχειρίους τοὺς αὐτομόλως καὶ αὐθαιρέτως τὴν
 ἐκείνου δουλείαν ἀσπαζομένους. ἐν μόνοις γὰρ τοῖς υἱοῖς 106
 τῆς ἀπειθείας ἐνεργεῖν αὐτὸν ὁ θεῖος ἀπόστολος εἶρηκεν.
 περὶ τούτου πάλιν ὁ Πλάτων καὶ ταῦτα εἶρηκεν ἐν τῷ
 Φαίδρῳ· „ἔστι μὲν οὖν καὶ ἄλλα κακά, ἀλλὰ τις δαίμων
 10 ἀνέμιξε τοῖς πλείστοις ἐν τῷ παραντίκῃ ἡδονῇ.“ ταύτῃ γὰρ
 τοι οἷον δελέατι κεχρημένος καὶ τὸ ἄγκιστρον τὸ ὀλέθριον
 κατακρύπτων, τοὺς μὲν εὐεξαπατήτους ἀποβουκολεῖ καὶ διόλ-
 λυσι τῶν ἀνθρώπων, οἱ δέ γε τὸν νοῦν ἐρρωμένοι προ-
 ορῶσι τὰς πάγας καὶ ταύτας ὑπερπηδῶσιν. ἀτὰρ οὖν καὶ 107
 15 τὰς περὶ τούτων δόξας ἐκ παραλλήλου θέντες, ἀθρήσατε,
 πότερα τούτων ἀρμοδιώτερα Θεῶ· τὸ τὸν ἀγαθὸν πονηρὰς
 φύσεως φάναι δημιουργὸν καὶ τούτῳ μὴ μόνον τὴν γῆν,
 ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανὸν ἐγχειρίσαι καὶ ἐπιτρέψαι οἱ κύβερνάν,
 ἣ βούλεται· ἣ τοῦναντίον εἰπεῖν, ὥς ἀνάτιος μὲν κακῶν
 20 παντάπασιν ὁ Θεός, αἰρέσει δὲ γνώμης οἱ δαίμονες γεγε-
 νηται πονηροί, ὥσπερ δὴ καὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ πλείστοι.
 ἀλλὰ γὰρ οἴμαι καὶ ὑμᾶς ξυνομολογήσειν, ὥς ταῦτα ἐκεῖνων 108
 ἀμείνω τὰ δόγματα. | εἰ δὲ καὶ αὐτοῖς γε τοῖς θελοῖς λο- p. 56
 γίοις ἐντύχοιτε καὶ τὸν ἐκεῖνων σκοπὸν ἀκριβῶς καταμά-
 25 θοιτε, σαφέστερον εἴσεσθε, πόσῳ τὰ θεόπνευστα λόγια τῶν

6—7: Eph. 2, 2 || 8—10: Clem. Str. V 14, 93 = Eus. Pr. XIII
 13, 9 (Plat. Phaedr. p. 240 B)

2 αὐτῶν KBL | οὐ μόνον om. K | 3 ἐξήλασθαι S | 4 δεδιέναι
 S | 5 ἐπιχειρίους K | αὐτομόλως KBS | αὐθαιρέτως S: αὐθερέτως
 C | 6 δουλείαν: φιλίαν BL | 7 ὁ θεῖος ἀπόστολος εἶρηκεν KBL
 εἶρηκεν ὁ ἀπόστολος MSCV | 9 οὖν om. K | 10 τῷ om. BL | γὰρ
 τοι: τοιγάρτοι BL | 12 μὲν om. K | 15 ἐκ παραλλήλου: παραλλή-
 λῃλου L, corr. Lyr.: παρ' ἀλλήλας B, corr. Bgr.: παραλλήλων
 L² | 17 τούτῳ: τῇ τοῦτο BL¹: τοῦτο C | 18 ἐπιτρέψαι καὶ ἐγχει-
 ρίσαι MCV | ἐγχειρῆσαι KS | οἱ om. K | 19 ἣ om. S: ὥς S² |
 βούλεται BL¹ | 20 παντάπασιν: πᾶσιν KBL | ὁ: ὁ M | 22—23
 ἀμείνω ἐκεῖνων MSCV | 23 λογίοις om. V: λόγοις KBL |
 24 ἐντύχῃτε C | τὸν: τῶν B | μάθοιτε M, corr. Mgr.

ἀνθρωπίνων διενήνοχε λογισμῶν, καὶ ὅποια μὲν τὰ τοῦ
θείου Πνεύματος δόγματα, ὅποια δὲ τὰ τῶν πονηρῶν δαι-
μόνων παιδεύματα.

ΠΕΡΙ ΤΛΗΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΥ. Δ.

- 1 Δημόκριτον τὸν Δαμασίππου τὸν Ἀβδηρίτην φασὶ παρα- 5
πλησίαν εἶναι τῇ φύσει λέγειν τὴν ἀρίστην διδασκαλίαν·
μεταμορφοῦν γὰρ δὴ ταύτην καὶ μεταρρυθμίζειν πρὸς τὸ
βέλτιον τὴν ψυχὴν καὶ τοὺς παλαιοὺς ἀνανεοῦσθαι χαρακτη-
2 ρας, οὓς ἐξ ἀρχῆς ἡ φύσις ἐνέθηκεν. καὶ ἔγωγε μάλα
τόνδε τὸν λόγον εὖ ἔχειν ὑπέληφα. καὶ γὰρ τὸν Σωκράτην 10
τὸν Σωφρονίσκου φησὶν ὁ Πορφύριος εἰς ἀκολασίαν, ἡνίκα
νέος ἦν, ἀποκλίναντα, σπουδῇ καὶ διδαχῇ τούτους μὲν
ἀφανίσαι τοὺς τύπους, τοὺς δὲ τῆς φιλοσοφίας ἐκμάξασθαι.
πολλὰ δέ που τοιαῦτα καὶ τὰ θεῖα ἡμᾶς ἐξεπαίδευσεν λόγια.
καὶ γὰρ καὶ τελώνας ὁ Σωτὴρ ὁ ἡμέτερος πλεονεκτικὸν βίον 15
ἀσπασαμένους καὶ ἄδικον καὶ χαμαιτύπην λαγνιστάτην καὶ
παρανομώτατον ληστήν καὶ ἄλλους πολλοὺς πονηρίᾳ ξυν-
εξηκότας εἰσηγήσεσι καὶ παραινέσεσιν ἐκ μὲν τοῦ βαράθρου
τῆς κακίας ἀνέσπασεν, ἀρετῆς δὲ τελεωτάτης ἐπέφηνην ἐρα-

5—9: Clem. Str. IV 23, 149 (Democrit. fr. 33) || 10—13:
Porph. Phil. hist. fr. 12 || 15—17: cf. Matth. 9, 10 Luc. 7, 36—50.
23, 39—43

1 ἀνθρωπείνων S: ἀνθρώπων K | 1—2 τοῦ πνεύματος τοῦ
θείου MCV | 2 πορνηρῶν S | 3 add. περὶ ἀγγέλων καὶ τῶν καλουμέ-
νων θεῶν καὶ περὶ τῶν πονηρῶν δαιμόνων K: ἐπληρώθη τὸ περὶ
ἀρχῆς L: περὶ ἀγγέλων καὶ τῶν ψευδωνύμων [ψευδονύμων S]
θεῶν καὶ τῶν πονηρῶν δαιμόνων SC | 4 περὶ ὕλης καὶ κόσμου
δ' om. V | λόγος δ' BLMC | 5 τὸν τοῦ δαμασίππου V | αὐδη-
ρίτην MV | 7 δὴ: θεῖ S | μεταρρυθμίζειν BMV | 8 ἀνανεοῦν
MCV | 9 ἔθηκε S | 10 εὖ εὖχειν L | τὸν posterius om. BL |
σωκράτη K | 11 ὁ om. BL | 12 ἀποκλίναντα K | 13 ἐκμά-
ξασθαι M | 15 καὶ posterius om. K | 16 ante λαγνιστάτην add.
καὶ S | 17 παρανομώτατον C | 18 βάθρον B | 19 τελεωτάτης S |
ἀνέφηνην B: ἀνέδειξεν L, corr. Lyr. | ἐραστάς KMCV: ἐργαστάς
S: ἐργάτας BL

στάς. καὶ τί λέγω τρεῖς ἢ τέτταρας ἢ δέκα ἢ πεντεκαίδεκα; 3
 πᾶσαν γάρ που τὴν οἰκουμένην οὕτω διακειμένην δι'
 ἐκείνων γε τῶν ὀλίγων, οὓς αὐτοὺς μετερῶθμισεν, ἀθρόως
 μετέβαλε καὶ τὴν πάλαι τοῖς ἐξεστηκόσι καὶ παρὰπαίουσιν
 5 ἑοικυῖαν σωφρονοῦσαν ἀπέφηνεν. τοῦτο σαφῶς εἰδότες
 ἡμεῖς τὴν σωτήριον ὑμῖν διδασκαλίαν προσφέρομεν· καὶ
 διαμαχομένους ὀρῶντες καὶ ἀντιλέγοντας καὶ τὴν θεραπείαν
 ἀπωθονμένους οὐκ ἀπαυδῶμεν, ἀλλὰ τῇ σπογγίᾳ τοῦ λόγου
 καταιονῶμεν τῆς ἀπιστίας τὸ πάθος. τρεῖς δὲ ἤδη τοῦτο 4
 10 δεδράκαμεν, καὶ ὅπως ἀναγκαῖον καὶ χρήσιμον τὸ τῆς
 πίστεως ἐπεδείξαμεν φάρμακον· τίνα τε χρὴ δοξάζειν τῆς
 οὐσίας πέρι τῆς θείας, καὶ ὅποια προσήκει φρονεῖν περὶ
 τῶν ἀοράτων μὲν, γεννητῶν δὲ φύσεων, ἐπεδείξαμεν, καὶ τὸ
 τῆς ποιητικῆς μυθολογίας ἀπογυμνῶσαντες αἷσχος καὶ τὴν
 15 τερατώδη τῶν φιλοσόφων ἀλληγορίαν ἐλέγξαντες. ἐπειδὴ
 δὲ καὶ τῆς ὁρατῆς πέρι κτίσεως οὔτε ἀληθῆ οὔτε μὴν
 ξυνωδὰ γε ἀλλήλοις ἐδόξασαν, ἀλλ' εἰς πολλὰς καθάπερ ἐν
 νυκτομαχίᾳ διεκρίθησαν μοίρας, ἀλλήλοις ὡς πολεμίους ἀν-
 ἔδην κεκρημένοι, προύργου οἶμαι καὶ τὰς τούτων ἐν μέσῳ
 20 προθεῖναι δόξας καὶ τῆς θείας γραφῆς παραθεῖναι τὰ
 δόγματα καὶ δεῖξαι γε ἄντικρυς, | ὡς „λογισμοὶ ἀνθρώπων p. 57
 δειλοί, καὶ ἐπισφαλεῖς αἱ ἐπίνοιαὶ αὐτῶν,“ ἥ σοφός τις
 ἡμέτερος εἴρηκεν.

Ξενοφάνης μὲν οὖν ὁ Ὀρθομένους ὁ Κολοφώνιος, ὁ 5
 25 τῆς Ἑλεατικῆς αἰρέσεως ἡγησάμενος, ἐν εἶναι τὸ πᾶν ἔφησε,
 σφαιροειδὲς καὶ πεπερασμένον, οὐ γεννητόν, ἀλλ' αἰδῖον καὶ

21—22: Sap. 9, 14 || 24—p. 102, 4: Aëtius Doxogr. p. 284

1 τρεῖς S | 2 οὕτω διακειμένην om. BLC¹ | 3 μετερῶθμισεν
 MCV: μετερῶθμισε BS, sed corr. S | 5 ἀπέφηνεν: ἀπέδειξεν
 L | 6 ἡμεῖς C | 8 ἀπωθονέμενος M | 9 κατεονῶμεν KS: καται-
 νῶμεν B: καταιονοῦμεν MVL² | ἀπιστίας K | τρεῖς C | 11 ἀπε-
 δείξαμεν BLV | 13 ἀοράτων: παρόντων V | γεννητῶν L¹V |
 ἐδείξαμεν MSCV | 15 ἀλληγορίαν V | 16 μὴν om. L | 18—19 ἀν-
 ἔδην κεκρημένοι: κατεπεμβαίνοντες MCV | ἀναίδην KS | 20 προ-
 θεῖναι: litt. προ L² e corr.: προθεῖναι C: προθεῖναι S | 22 δη-
 λοί V | ἐπισφαλες S | 24 οὖν om. V | ὀρθομένους S, sed corr.:
 ὀρθωμένους C: ὀρθομενεὺς K | ὁ tertium om. M | 26 σφαιροειδὲς
 M, corr. Mγρ. | γεννητόν V

1. πᾶμπαν ἀκίνητον· πάλιν δ' αὖ τῶνδε τῶν λόγων ἐπιλαθό-
 μένος, ἐκ τῆς γῆς φῦναι ἅπαντα εἴρηκεν. αὐτοῦ γὰρ δὴ
 τόδε τὸ ἔπος ἐστίν· „ἐκ γῆς γὰρ τάδε πάντα, καὶ εἰς γῆν
 6 πᾶντα τελευτᾷ.“ ἄξυμφωνοι δὲ ἄντικρυς οἶδε οἱ λόγοι. εἰ
 γὰρ ἄτδιος ὁ κόσμος, καὶ ἄναρχος· εἰ δέ γε ἄναρχος, καὶ 5
 ἀναίτιος· εἰ δὲ ἀναίτιος, οὐκ ἔχει δῆπου μητέρα τὴν γῆν.
 εἰ δὲ αἰτίαν ἔχει τὴν γῆν, οὐκ ἄρα ἀναίτιος· εἰ δὲ οὐκ
 ἀναίτιος, οὐδὲ ἄναρχος· εἰ δὲ οὐκ ἄναρχος, οὐκ ἄρα ἄτδιος.
 7 καὶ Παρμενίδης δὲ ὁ Πύρρητος ὁ Ἐλεάτης, Ξενοφάνους
 ἑταῖρος γενόμενος, κατὰ μὲν τὸν πρῶτον λόγον ξύμφωνα 10
 τῷ διδασκάλῳ ξυγγέγραφεν· αὐτοῦ γὰρ δὴ τόδε τὸ ἔπος
 εἶναι φασίν· „οὗλον μουνογενές τε καὶ ἀτρεμές ἡδ' ἀγέννη-
 τον.“ αἴτιον δὲ τῶν ὅλων οὐ τὴν γῆν μόνον, καθάπερ
 8 ἐκείνος, ἀλλὰ καὶ τὸ πῦρ εἴρηκεν οὗτος. Μέλισσος δὲ ὁ
 Ἰθαγένους ὁ Μιλήσιος τούτου μὲν ἑταῖρος ἐγένετο, τὴν δὲ 15
 παραδοθεῖσαν διδασκαλίαν ἀκήρατον οὐκ ἐτήρησεν· ἄπειρον
 γὰρ οὗτος ἔφη τὸν κόσμον, ἐκείνων φάντων πεπερασμένον.
 9 Δημόκριτος δὲ ὁ Ἀβδηρίτης ὁ Λαμασίππου τὴν τοῦ κενοῦ
 καὶ τῶν ναστῶν πρῶτος ἐπεισήγαγε δόξαν· ταῦτα δὲ Μητρό-
 δωρος ὁ Χῖος ἀδιαίρετα καὶ κενὸν προσηγόρευσεν, ὥσπερ 20
 αὖ πάλιν Ἐπίκουρος ὁ Νεοκλέους ὁ Ἀθηναῖος, πέμπτη
 γενεᾷ μετὰ Δημόκριτον γεγονώς, τὰ ὑπ' ἐκείνων ναστὰ καὶ
 10 ἀδιαίρετα δὴ κληθέντα ἄτομα προσηγόρευσεν. ἀδιαίρετον
 δὲ καὶ ἄτομον καὶ ναστὸν οἱ μὲν διὰ τὸ ἀπαθὲς ὠνομά-
 σθαι φασίν, οἱ δὲ διὰ τὸ ἄγαν σμικρόν, ἅτε δὴ τομὴν καὶ 25
 ἀδιαίρεσιν δέξασθαι οὐ δυνάμενον. καλοῦσι δὲ οὕτω τὰ σμικρό-

(3—4: Xenophan. fr. 27) || 9—14: Aëtius p. 284 (cf. p. 141) ||

12—13: Clem. Str. V 14, 112 = Eus. Pr. XIII 13, 39 (Parmen. fr. 8, 4) || 14—17: cf. Aëtius p. 328 || 14—23: Aëtius p. 285 || 26—
 p. 103, 3: cf. Arist. de an. I 2

23 — p. 103, 3: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 57) (Suid. s. v. ἄτομα)

1 αὖ τῶνδε BL: αὐτῶν δὲ S: αὐτῶν K: τούτων MCV | 3 τὸ
 om. B | τάδε πάντα: τὰ ἅπαντα S | 5 εἰ δέ γε ἄναρχος om. K |
 6 εἰ δέ γε ἀναίτιος BL | 9 πύρρητος V | 12 οὗλον: μούνον SV,
 cf. Π 108 | μονογενές K | ἡδ': ἰδ' M | ἀγέννητον L^{IV} | 13 αἰ-
 τίαν BLV | μόνην K | 14 μέλισος SC | 15 μηλίσιος K: μιλίσιος
 S | 18 ἀβδηρίτης M | 25 φησίν K

τατα ἐκείνα καὶ λεπτότατα σώματα, ἃ διὰ τῶν φωταγωγῶν
 εἰσβάλλων ὁ ἥλιος δεικνυσιν ἐν ἑαυτῷ ἄνω καὶ κάτω παλ-
 λόμενα. τούτοις καὶ Ἐκφαντος ὁ Συρακούσιος ὁ Πυθα- 11
 γόρειος ἠκολούθησε· Πλάτων δὲ ὁ Ἀρίστωνος ἀρχὰς εἶναι
 5 τῶν ὄλων τὸν θεὸν καὶ τὴν ὕλην καὶ τὰς ιδέας φησίν·
 Ἀριστοτέλης δὲ ὁ Σταγειρίτης ὁ Νικομάχου εἶδος καὶ ὕλην
 καὶ στέρησιν· στοιχεῖα δὲ οὐ τέσσαρα, ἀλλὰ πέντε· πέμπτον
 γὰρ εἶναι τὸ αἰθέριον εἴρηκεν, ἄτρεπτόν τε καὶ ἀμετάβλη-
 τον. Ξενοκράτης δὲ ὁ Καρχηδόνιος | ἀέναν τὴν ὕλην, ἐξ 12 p. 58
 10 ἧς ἅπαντα γέγονε, προσηγόρευσε. Ζήνων δὲ ὁ Κιτιεύς ὁ
 Μνασέου, ὁ Κράτητος φοιτητής, ὁ τῆς Στωϊκῆς ἀρχῆς
 αἰρέσεως, τὸν θεὸν καὶ τὴν ὕλην ἀρχὰς ἔφησεν εἶναι.
 Ἰππασος δὲ ὁ Μεταποντῖνος καὶ Ἡράκλειτος ὁ Βλόσωνος ὁ
 Ἐφέσιος ἐν εἶναι τὸ πᾶν, ἀκίνητον καὶ πεπερασμένον, ἀρχὴν
 15 δὲ τὸ πῦρ ἐσχηκέναι. ὁ δὲ Ἀπολλωνιάτης Διογένης ἐκ τοῦ
 ἀέρος ἔφη ξυστῆναι τὸ πᾶν. καὶ τὴν ὕλην δέ γε Θαλῆς 13
 μὲν καὶ Πυθαγόρας καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Ἡράκλειτος καὶ ὁ
 τῶν Στωϊκῶν ὁρμαθὸς τρεπτὴν καὶ ἀλλοιωτὴν καὶ ῥευστὴν
 ἔφασαν εἶναι· Δημόκριτος δὲ καὶ Μητρόδωρος καὶ Ἐπί-
 20 κουρος ἀπαθῇ τὰ ἄτομα καὶ τὸ κενὸν προσηγόρευσαν. ὁ δέ
 γε Πλάτων σωματοειδῇ τὴν ὕλην ἔφησεν εἶναι καὶ ἄμορ-
 φον καὶ ἀνειδέον καὶ ἀσχημάτιστον καὶ ἄποιον παντελῶς.
 ταῦτα γὰρ πάντα, φησίν, ὕστερον παρὰ τοῦ πεποιηκότος
 ἐδέξατο. Ἀριστοτέλης δὲ αὐτὴν σωματικὴν κέκληκεν, οἱ
 25 Στωϊκοὶ δὲ σῶμα. τὸ δὲ κενὸν οἱ περὶ Δημόκριτον τῶν 14

3—16: Aëtius p. 286—289. 292 (cf. p. 168) || 16—25: Aëtius
 p. 307—308 || 25—p. 104, 7: Aëtius p. 316

1 καὶ λεπτότατα σώματα om. C¹ | 2 ἄνω τε καὶ BL | παλ-
 λόμενα: litt. π C² e corr.: ἀλλόμενα V: πλανώμενα S | 3 τού-
 τοις δὲ BL | ἔκφαντος K Stob.: ἔκφαντος BL: διόφαντος MSCV
 | 4 οὗς πυθαγόρειος ἦν K | πυθαγόριος SC | 5 τὸν om. L | εἰδέας
 BLSC | 7 πέμπτον Plut. Stob.: ἕτερον codd. | 8 γὰρ εἶναι: δὲ
 B | τὸν KBL | ἐθέριον KS, sed corr. S | 9 καρχηδόνιος Ursi-
 nus | ἀένναν BLMCV | 10 γεγονέναι SV | κητιεύς B: κητιεύς
 M | 11 μνασαίου BLMSCV | στοϊκῆς S | 13 μεταπόντιος MSCV
 | βλώσωνος BL | 14—16 ἀκίνητον—πᾶν om. V | 14 ἀκίνητον
 Zeller | 15—16 ἔφη ἐκ τοῦ ἀέρος L | 20 κενὸν M¹ | 21 γε om. KBL
 | 24 αὐτὴν: τὴν V | post αὐτὴν add. καὶ L¹ | 25 τὸν δημόκριτον V |

ἀτόμων ὠνομάκασι τόπον, οἱ δὲ ἄλλοι ἅπαντες τοῦτον γε ἄντικρυς κομωδοῦσι τὸν λόγον. αὐτίκα τοίνυν Ἐμπεδοκλῆς οὕτω φησίν· „οὐδέ τι τοῦ παντὸς κενεὸν πέλει οὐδὲ περιτόν.“ οἱ δὲ Στωϊκοὶ ἐντὸς μὲν τοῦ παντὸς μηδὲν εἶναι κενόν, ἐκτὸς δὲ αὐτοῦ πάμπολύ τε καὶ ἄπειρον. ὁ δὲ Στράτων ἔμπαλιν ἔξωθεν μὲν μηδὲν εἶναι κενόν, ἔνδοθεν δὲ δυνατόν εἶναι.

- 15 Οὐ μόνον δὲ ἐν τούτοις διαφωνία γε πλείστη, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐχρήσαντο. καὶ γὰρ δὴ τὸν κόσμον Θαλῆς μὲν καὶ Πυθαγόρας καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Παρμενίδης καὶ Μέλισσος καὶ Ἡράκλειτος καὶ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης καὶ Ζήνων ἓνα εἶναι ξυνωμολόγησαν· Ἀναξίμανδρος δὲ καὶ Ἀναξιμένης καὶ Ἀρχέλαος καὶ Ξενοφάνης καὶ Διογένης καὶ Λεύκιππος καὶ Δημόκριτος καὶ Ἐπίκουρος πολ-
16 λούς εἶναι καὶ ἀπείρους ἐδόξασαν. καὶ οἱ μὲν σφαιροειδῆ τοῦτον εἶναι, οἱ δὲ ἑτεροειδῆ· καὶ οἱ μὲν μυλοειδῶς, οἱ δὲ τροχοῦ δίκην περιδινεῖσθαι· καὶ οἱ μὲν ἔμψυχόν τε καὶ ἔμπνουν, οἱ δὲ παντάπασιν ἄψυχον· καὶ οἱ μὲν κατ' ἐπινοίαν γενητόν, οὐ κατὰ χρόνον, οἱ δὲ ἀγέννητον παντελῶς καὶ ἀναίτιον· καὶ οὗτοι μὲν φθαρτόν, ἐκείνοι δὲ ἄφθαρτον.
17 καὶ τοὺς ἀστέρας δὲ Θαλῆς μὲν γεώδεις καὶ ἐμπύρους ὠνόμασεν· ὁ δὲ γε Ἀναξαγόρας ἐκ τῆς τοῦ παντὸς περιδινήσεως πέτρους εἶπεν ἀνασπασθῆναι, καὶ τούτους ἐκπυρωθέντας τε καὶ ἄνω παγέντας ἀστέρας ὀνομασθῆναι. καὶ Δημόκριτος δὲ τοῦτον κρατύνει τὸν λόγον· ὁ δὲ Διογένης κισσηροειδεῖς

(3—4: Empedocl. fr. 13) || 9—20: Aëtius p. 327—332 || 21—p. 105, 16: Aëtius p. 341—344

17—20: Georg. Mon. Chron. II 6 (p. 53) (Suid. s. v. δογματίζει || 21—p. 105, 7: Schol. Hom. A 18 ed. Ludwich (Ind. lect. mens. aestiv. Regiment. 1895) || 22—p. 105, 24: Michael. Glyc. Ann. I p. 39—40

τῶν: τὸν V M e corr. | 1 πάντες MCV | τούτων KBL et τόνδε τὸν λόγον KBL | 3 οὕτως BL | οὐδέν MCV | τι om. V | 6 ante κενόν add. φασι MCV | ἔνδον KBL | 9 ἐχρήσατο K | 11 Ἡράκλειτος S | 12 ξυνωμολόγησαν S | 13 καὶ ἀναξιμένης om. K | 17 περιδινεῖσθαι S | 19 γενητόν om. L: γεννητόν VM²: γενητῶν M¹ | ἀγέννητον VM² | 20 αὐτοὶ K | 21 ἐμπείρους V | 22 γε om. BL | 23 ἐνασπασθῆναι K: ἀνασθῆναι S Schol. Hom. | 25 κισσηροειδεῖς MVC²

λέγει εἶναι τούτους, διαπνοάς τινας ἔχοντας· ὁ δὲ Ἀναξί-
 μανδρος ξυστήματα ἅττα τοῦ ἀέρος ἔφη, | τροχοειδῶς πεπι- p. 59
 λημένα, πυρὸς ἔμπλεα εἶναι, ἀπὸ τινων στομίων ἀφιέντα
 τὰς φλόγας. Διογένης δὲ καὶ ἐμπίπτειν εἰς τὴν γῆν τινας 18
 5 τούτων ἔφησε καὶ σβεννυμένους ἐλέγχεσθαι, ὅτι λίθων ἔχουσι
 φύσιν, καὶ μάρτυρι χρῆται τῷ ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς πυροει-
 δῶς κατενεχθέντι ποτέ. ὁ δὲ Πλάτων ὥς ἐπίπαν μὲν τού-
 τους ἐκ τοῦ πυρὸς ξυνεστάναι, μετέχειν δὲ καὶ τῶν ἄλλων
 στοιχείων φησίν. ὁ δὲ γε Ἀριστοτέλης τοῦ πέμπτου σώμα-
 10 τος εἶρηκε ξυγγενεῖς. Ξενοφάνης δὲ ἐκ νεφῶν μὲν λέγει 19
 πεπυρωμένων ξυνίστασθαι, σβεννυμένους δὲ μεθ' ἡμέραν
 νύκτωρ πάλιν ἀναξωπυρεῖσθαι, καθάπερ τοὺς ἀνθρώπους.
 Ἡρακλείδης δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Πυθαγορείων τινὲς ἕκαστον 20
 τῶν ἀστέρων κόσμον ὑπάρχειν φασί, γῆν περιέχοντα καὶ
 15 ἀέρα· καὶ οἱ μὲν σφαιροειδεῖς τούτους εἰρήκασι, κωνοειδεῖς
 δὲ Κλεάνθης ὁ Στωϊκός. καὶ μέντοι καὶ τὸν ἥλιον καὶ 21
 τὴν σελήνην ὁ Ξενοφάνης νέφη εἶναι πεπυρωμένα φησίν.
 Ἀναξαγόρας δὲ καὶ Δημόκριτος καὶ Μητρόδωρος μύδρον ἢ
 πέτρων διάπυρον· Θαλῆς δὲ γεώδη, κισσηροειδῆ δὲ Διογένης·
 20 ὁ δὲ Ἀριστοτέλης σφαῖραν εἶναι ἐκ τοῦ πέμπτου σώματος
 ξυνεστῶσαν· ὁ δὲ Πλάτων τὸ μὲν πλεῖστον ἔχειν ἐκ τοῦ
 πυρός, μετέχειν δὲ καὶ τῶν ἄλλων σωμάτων· Φιλόλαος δὲ
 ὁ Πυθαγόρειος ὕαλοειδῆ, δεχόμενον μὲν τοῦ ἐν τῷ κόσμῳ
 πυρὸς τὴν ἀνταύγειαν, διηθοῦντα δὲ πρὸς ἡμᾶς τό τε φῶς
 25 καὶ τὴν ἀλέαν, εἰδῶλου τάξιν ἐπέχοντα· καὶ ἕτεροι δὲ ἕτερα
 ἅττα περὶ τούτου ἐδόξασαν, ἃ περιττὸν οἶμαι λέγειν, ἵνα

16 — p. 106, 14: Aëtius p. 348—357

1 εἶναι λέγεται K | 2 πεπιλημένων B: ἔμπεπιλημένα V |
 3 τινων στομίων B: στομίων τινῶν V | 4 ἐκπίπτειν KMSCV |
 6 τὸ KBLM, sed corr. LM | ποταμῷ MSC Schol. Hom. | πυρ-
 οειδῶς B | 8 ξυνεστάναι V | 9 post φησίν add. τοῦ πέμπτου
 L¹ | γε om. BL | 11 δὲ: μὲν S | 12 ἀναξωπυροῦσθαι BL |
 13 οἱ ἄλλοι BL¹ | πυθαγορείων SC | 14 τῶν om. S | 15 σφεροει-
 δεῖς S | 16 καὶ alterum om. BL | 18 μύδρων πετρῶν S | 19 καὶ
 κισσηροειδῆ ὁ διογένης L | κισσηροειδῆ MCV | ὁ διογένης KBL |
 20 εἶναι om. K | 23 πυθαγόρειος SC | 24 ἀνταύγειαν KS | 25 εἰ-
 δῶλου M¹ | ἕτερα: ἄλλα BL

- 22 μὴ τῆς αὐτῆς μεταλάχω τεθρείας. καὶ μεγέθους δὲ πέρι
καὶ σχήματος πολλή παρ' αὐτοῖς διαμάχη. οἱ μὲν γὰρ αὐ-
τὸν σφαιροειδῆ φασιν, οἱ δὲ σκαφοειδῆ, οἱ δὲ ἄρματιαίῳ
τροχῷ παραπλήσιον· καὶ Ἀναξίμανδρος μὲν ἑπτακαίεικοσα-
πλασίῳ τῆς γῆς τοῦτον ἔφησεν εἶναι· Ἐμπεδοκλῆς δὲ ἴσον 5
τῇ γῇ· ὁ δὲ Ἀναξαγόρας Πελοποννήσου μέζονα· Ἡράκλει-
23 τος δὲ ποδιαῖον. καὶ περὶ σελήνης δὲ ὁμοίως ὕθλοῦσιν.
γεώδη μὲν γὰρ ὁ Θαλῆς φησιν· Ἀναξιμένης δὲ καὶ Παρ-
μενίδης καὶ Ἡράκλειτος ἐκ μόνου ξυνεστάναι πυρός· Ἀναξα-
γόρας δὲ καὶ Δημόκριτος στερέωμα διάπυρον, ἔχον ἐν ἑαυτῷ 10
πεδία καὶ ὄρη καὶ φάραγγας· ὁ δὲ Πυθαγόρας πετρῶδες
σῶμα· Ἡρακλείδης δὲ γῆν ὁμίχλην περιεχομένην· καὶ οἱ μὲν
μέζονα τῆς γῆς ἀποφαίνονται, οἱ δὲ ἰσόμετρον, οἱ δὲ γε
24 ἐλάττονα, ἄλλοι δὲ σπιθαμῆς ἔχειν διάμετρον. καὶ τί δεῖ
λέγειν, ὅσα ἐκεῖνοι σχημάτων πέρι καὶ ἐκλείψεων καὶ δια- 15
στημάτων μυθολογοῦσιν; οὐ γὰρ μόνον ὅσον ἀλλήλων δι-
εστήκασι, λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ ὅσον τῆς γῆς ἀφεστήκασι·
p. 60 καὶ τετρακοσίας ἀριθμοῦσι καὶ μέντοι καὶ πλείους σταδίῳ
μυριάδας, τὰς μὲν ἀπὸ γῆς μέχρι σελήνης, τὰς δὲ ἐκεῖθεν
μέχρις ἡλίου· καὶ οὐκ αἰσχύνονται τῆς μὲν θαλάττης 20
ἀγνοοῦντες τὸ βάθος, ἔνθα καὶ ὀρμιὰν καθεῖναι δύνανται
καὶ ἰμωνιάν, τὸ δὲ τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ αἰθέρος μέτρον σα-

14—20: Aëtius p. 352—355. 362—363

2—4: Schol. Hom. *A* 34 ed. Ludwich || 4—7: Schol. Hom.
A 14 ed. Ludwich || 4—p. 107, 1: Michael. Glyc. Ann. I p. 40
—41 || 18—20: Schol. Hom. *A* 14 ed. Ludwich

1 μεταλάχωμεν L | τεθρείας K: τεθρείας S | 2 αὐτὸν om. K,
sed supraser. est αὐτῶν | 3 οἱ δὲ ἄρματιαίῳ τροχῷ om. S |
ἄρματιέῳ V Schol. Hom. | 4 μὲν: δὲ S | ἐπὶ καὶ εἰκοσαπλασίῳ
KBSC: ἐπὶ καὶ εἰκοσιπλασίῳ LM: ἑπταεικοσπλασίῳ V | 6 τῆς
γῆς KBL | πελοποννήσου SV | 7 δέ γε ποδιαῖον BL | καὶ om. K |
8 post γὰρ add. αὐτὴν MCV | 9 ξυνεστάναι V | 10 ἔχον om.
MSCV | ἐν ἑαυτῷ δὲ MC | 11 παιδία L¹ | post φάραγγας add.
ἔχον MCV: ἔχων S | 12 Ἡράκλειτος MC | 13 ἴσον μέτρον K | γε
om. L | 14 ἐλάττον K | 15 καὶ prius om. K | ἐκλείψεως K |
19 τὰς δὲ: τοὺς δὲ L | 21 ἀγνοοῦντες C | καθεῖναι KS | δυνάτον
MCV | 22 ἰμωνιάν CV | ἐθέρος K

φῶς εἰδέναι φιλοτιμούμενοι καὶ οὐδὲ τὸ ἀκερδὲς τοῦ πρά-
 γματος ἐνθυμούμενοι οὐδὲ τῆς Αἰσχύλου παραινέσεως
 ἐπαῖοντες· „τὰ μηδὲν ὠφελοῦντα μὴ ζῆται μάτην.“ τοῦ- 25
 των δὲ ἕκαστον εἰ καὶ εὐρητὸν ἦν, ἀνόνητον παντάπασιν
 5 ἦν. ἐπειδὴ δὲ καὶ ἀνέφικτος ἀνθρώποις ἡ εὐρεσις, ἀτε-
 χνῶς εἰκότα τοῖς καθ' ὕδατος ταφρεύουσιν ἢ κοσκίνῳ ὕδωρ
 ἀντλοῦσιν. καὶ οὗτοι γὰρ δὴ κάκεινοι μάταιον ἀναδέχονται
 πόνον καὶ εἰς οὐδὲν δέον τὴν σχολὴν ἀναλίσκουσιν. τοῦτο 26
 δὴ ξυνορῶν ὁ Σωκράτης, μετεωρολόγοις καὶ φυσιολόγοις
 10 ἐρῶσθαι φράσας, τὴν ἡθικὴν διδασκαλίαν ἡσπάσατο. καὶ
 τοῦτο δεδήλωκεν ὁ Ξενοφῶν ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασι,
 λέγων ὥδ'· „ὅλως δὲ καὶ τῶν οὐρανίων ἕκαστα, ἃ ὁ θεὸς
 μηχανᾶται, φροντιστὴν εἶναι τούτων ἀπέτρεπεν. οὔτε γὰρ
 εὐρετὰ ἀνθρώποις αὐτὰ ἐνόμιζεν εἶναι, οὔτε χαρίζεσθαι θεοῖς
 15 ἡγεῖτο τὸν ζητοῦντα ταῦτα, ἃ ἐκείνοι σαφηνίσαι οὐκ ἠβου-
 λήθησαν· κινδυνεῦσαι δ' ἂν καὶ παραφρονῆσαι τὸν ταῦτα
 μεριμνῶντα, οὐδὲν ἥττον ἢ Ἀναξαγόρας παρεφρόνησεν, ὁ
 μέγιστον φρονήσας ἐπὶ τῷ τὰς τῶν θεῶν μηχανὰς ἐξηγεῖ-
 σθαι.“ καὶ ταῦτα δ' αὖ πάλιν ὁ αὐτὸς τοῦ αὐτοῦ περί 27
 20 γέγραφεν· „οὐδεὶς δὲ πώποτε Σωκράτους οὐδὲν ἄσεβες
 οὐδὲ ἀνόσιον οὔτε πρᾶττοντος εἶδεν οὔτε λέγοντος ἤκουσεν.
 οὐδὲ γὰρ περὶ τῆς τῶν ἀπάντων φύσεως ἢ περὶ τῶν ἄλλων,
 ὥς οἱ πλεῖστοι, διελέγετο, σκοπῶν ὅπως ὁ καλούμενος ὑπὸ
 τῶν σοφιστῶν κόσμος ἔχει, καὶ τίσιν ἀνάγκαις ἕκαστα γίνε-
 25 ται τῶν οὐρανίων, ἀλλὰ καὶ τοὺς φροντίζοντας τὰ τοιαῦτα

2—3: Clem. Str. V 1, 5 (Aesch. Prom. 44) || 8—10: Eus. Pr. XV
 62, 6 || 11—19: Eus. Pr. XIV 11, 5 (Xen. Comm. IV 7, 6) || 19—
 p. 108, 20: Eus. Pr. XV 62, 1—4 (Xen. Comm. I 1, 11—14)

1 οὐδέ γε K | 2 αἰσχύλου: litt. αἰ S² e corr. | 3 ζήτη S |
 τούτω B | 4 εὐρετὸν MSCV | 6 ταφρεύουσιν BL: γράφουσιν
 KMSCVBgr. Lgr. | 7 γὰρ om. K | 8 εἰ S¹ | τοῦτο: τὸ KBL |
 9 καὶ φυσιολόγοις om. S | 11 ἀπομνήμασι K¹: ὑπομνημονεύμασι
 M | 12 ὥδε MSCV | 14 αὐτὰ ἀνθρώποις MSCV | εἶναι ἐνόμιζεν
 MCV | θεοὺς Mgr. | 15 ἡγεῖσθαι BL | σαφηνίσαι K | ἠβολή-
 θησαν S¹ | 16 ταῦτα: τὰ τοιαῦτα L | 17 ἢ om. BL | 18 ἐξηγή-
 σασθαι μηχανὰς MCV | 21 οὐδὲ BL: οὔτε KMSCV | ἴδεν KC |
 22 οὔτε KBL

- 28 μωραίνοντας ἀπεδείκνυνεν. καὶ πρῶτον μὲν αὐτῶν ἐσκόπει, πότερόν ποτε νομίσαντες ἱκανῶς ἤδη τὰ ἀνθρώπινα εἶδέναι, ἔρχονται ἐπὶ τὸ περὶ τῶν τοιούτων φροντίζειν, ἢ τὰ μὲν ἀνθρώπινα παρέντες, τὰ δαιμόνια δὲ σκοποῦντες, ἡγοῦνται τὰ προσήκοντα πράττειν. ἐθαύμαζε δέ, εἰ μὴ φανερόν αὐ- 5 τοῖς ἔστιν, ὅτι ταῦτα οὐ δυνάτὸν ἔστιν ἀνθρώποις εὗρεῖν· ἐπεὶ καὶ τοὺς τὰ μέγιστα φρονοῦντας ἐπὶ τῷ περὶ τούτων λέγειν οὐ ταῦτὰ δοξάζειν ἀλλήλοις, ἀλλὰ τοῖς μαινομένοις
- 29 ὁμοίως διακεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους· τῶν τε γὰρ μαινομένων τοὺς μὲν οὐδὲ τὰ δεινὰ δεδιέναι, τοὺς δὲ καὶ τὰ μὴ φοβερά 10 φοβεῖσθαι· καὶ τοῖς μὲν οὐδ' ἐν ὅλῳ δοκεῖν αἰσχρὸν εἶναι λέγειν ἢ ποιεῖν ὅτιοῦν, τοῖς δ' οὐδ' ἐξιτητέον εἰς ἀνθρώ-
- p. 61 πους εἶναι δοκεῖν· | καὶ τοὺς μὲν οὐθ' ἱερὸν οὔτε βωμὸν οὐδὲ ἄλλο τῶν θείων οὐδὲν τιμᾶν, τοὺς δὲ καὶ λίθους καὶ ξύλα τυγχάνοντα καὶ θηρία σέβεσθαι. τῶν δὲ περὶ τῆς τῶν 15 πάντων φύσεως μεριμνώντων τοῖς μὲν δοκεῖν ἐν μόνον τὸ ὂν εἶναι, τοῖς δὲ ἅπειρα τὸ πλῆθος· καὶ τοῖς μὲν αἰεὶ τὰ πάντα κινεῖσθαι, τοῖς δὲ οὐδὲν ἂν ποτε κινηθῆναι· καὶ τοῖς μὲν ἅπαντα γίνεσθαι τε καὶ ἀπόλλυσθαι, τοῖς δὲ οὔτ' 30 ἂν γενέσθαι ποτὲ οὐδὲν οὔτ' ἀπολέσθαι.“ καὶ ἄλλα δὲ 20 πολλὰ τοιαῦτα διεξιῖσι, τὴν πολλὴν ἐκείνων ἀδολεσχίαν ἐλέγχων. ταῦτα τοὺς μετεωρολόσχας οὐδεὶς τῶν ἡμετέρων ἐγράψατο, ἀλλὰ Ξενοφῶν καὶ Σωκράτης, τῶν Ἑλλήνων οἱ ἀρίστοι. καὶ ῥᾶστον τῷ βουλομένῳ τοῖς Ξενοφῶντος Ἀπομνη- μονεύμασιν ἐντυχεῖν καὶ γινῶναι σαφῶς, ὥς ταῦτά γε ἐκεῖ- 25 νος περὶ τῶν πολυθρυλήτων φιλοσόφων γέγραφεν.
- 31 Εἰ δέ τις οἶεται καμὲ συκοφαντῆσαι τοὺς ἄνδρας, τὴν

2 ἀνθρώπεινα S | 3 ἐπὶ τῷ περὶ τούτων B | 4 δὲ om. S | 6 ταῦτα L¹ ut videtur | οὐ om. L¹ | 7 φρονοῦντα M¹ | 8 ταῦτα L¹ S | μαινομένοις S | 10 δεδιέναι S | καὶ τὰ μὴ: μηδὲ τὰ KMSCV | 11 οὐδ' om. L: οὐδὲν B et post ὅλῳ add. οὐδὲν L | εἶναι om. S | 12 ante λέγειν add. ἢ S | ἀνθρώπους: τοὺς ἀνθρώπους BL: ὁῦνοῦς MC | 14 οὐδὲ: οὔτ' BLV | 15 δὲ: τε BL | τῶν τῆς BL | 16 πάντων om. KBL | μεριμνόντων K | 18 οὐδὲ KBL | ποτε om. S | 19 ἅπαν τὸ BL¹ | 20 οὐδὲν om. BL | 22 ἐλέγχων om. L: ἐμφαίνων Bgr. | οὐθὲις MSCV | 23 ἐγράψαντο L¹ | 26 πολυθρυλήτων V

παμπόλλην αὐτῶν διαφωνίαν ἐλέγξαντα, ἀναγνώτω μὲν Ἀετίου
 τὴν Περὶ ἀρεσκόντων ξυναγωγὴν, ἀναγνώτω δὲ Πλουτάρχου
 τὴν Περὶ τῶν τοῖς φιλοσόφοις δοξάντων ἐπιτομὴν· καὶ
 Πορφυρίου δὲ ἡ Φιλόσοφος ἱστορία πολλὰ τοιαῦτα διδάσκει.
 5 ἀπόκρισις δὲ καὶ τὰ Ξενοφῶντος, ὧν ἀρτίως ἐμνήσθημεν, 32
 μαρτυρεῖσαι τοῖς παρ' ἡμῶν εἰρημένοις ἀλήθειαν. μάλα γὰρ
 ἐκεῖνος καὶ τὴν πολλὴν αὐτῶν ἄγνοιαν καὶ ἣν πρὸς ἀλλή-
 λους ἐσχήκασιν ἐκωμώδησε διαμάχην. ἐγὼ δὲ τοὺς μὲν
 ἄλλους ἅπαντας παραλείψω, Πλάτωνος δὲ τὰ μὲν ἐπαινέσο-
 10 μαι, τὰ δέ, ὡς οὐκ εὖ ἔχοντα, διελέγξω· ἐκεῖνα μὲν γὰρ
 αὐτοῦ λίαν ἐστὶν ἀξιέπαινα, ἅπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ γέγραφε·
 „λέγωμεν δὴ δι' ἣντινα αἰτίαν γένεσιν καὶ τὸ πᾶν τόδε ὁ 33
 ξυριστὰς ξυνεστῆσατο.“ εἶτα ἐπήγαγε τὴν ἀρίστην ἐκείνην
 καὶ θαύματος ἀξίαν ἀπόκρισιν· „ἀγαθὸς ἦν· ἀγαθῷ δὲ
 15 οὐδεὶς περὶ οὐδενὸς ἐγγίνεται φθόνος. τούτου δὲ ἐκτὸς ὧν,
 πάντα ὅτι μάλιστα ἐβουλήθη γενέσθαι παραπλήσια ἑαυτῷ.“
 παραπλήσια δὲ οὐ κατὰ τὴν φύσιν εἴρηκεν, ἀλλὰ κατ' αὐτό
 γε μόνον τὸ εἶναι. ὥσπερ γὰρ αὐτὸς ἐστίν, οὕτως ἡβουλήθη
 καὶ τὰ μὴ ὄντα γενέσθαι τε καὶ εἶναι· ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἔστι,
 20 παρ' οὐδενὸς τὸ εἶναι λαβών, τοῖς δὲ γενητοῖς αὐτὸς τὸ
 εἶναι δεδώρηται. ξυγγενῇ δὲ τοῖς εἰρημένοις καὶ τάδε· „οὐ 34
 γὰρ χρείας ἔνεκεν ὁ θεὸς πεποίηκε τὸν κόσμον, ἵνα τιμᾷς
 τε πρὸς ἀνθρώπων καὶ πρὸς θεῶν ἄλλων καὶ δαιμόνων
 καρποῖτο, οἷον πρόσδοδόν τινα ἀπὸ τῆς γενέσεως ἀρνύμενος,
 25 παρὰ μὲν ἡμῶν καπνούς, παρὰ δὲ θεῶν καὶ δαιμόνων τὰς
 οἰκείας λειτουργίας.“ κἀνταῦθα πάλιν ἀνενδεῆ τὸν Θεὸν 35

11—16: Eus. Pr. XI 21, 2 (Plat. Tim. p. 29 D—E) || 21—26:
 Clem. Str. V 11, 75 (Plato?)

1 ἐξελέγχοντα BL | 1—2 μὲν—ἀναγνώτω om. S | 1 ἀετοῦ
 K | 2 περὶ τῶν ἀρεσκόντων V | δέ: δὴ S² | 6 εἰρημένοις KBL²:
 λεγομένοις MSCV | μάλα: κατὰ τὸ μᾶλλον MCV | 7 ἐκεῖνοις S |
 8 δέ: μὲν K | 10 γὰρ om. L | 12 λέγω μὲν B | ἣντινα τὴν αἰ-
 τίαν V | τόδε om. M | 13 ξυνεστὰς C¹ | 16 πᾶν B | ἡβουλήθη
 CV: ἡβουλήθη M | 18 ἐβουλήθη S | 19 καὶ prius om. SV |
 20 γενητοῖς V | 22 χρεία C | 23 πρὸς posterius om. BL | ἄλλων:
 ἀλλὰ KBL | 24 γένεως K¹ | 25 θεῶν δὲ BL | 26 ante πάλιν
 add. δὲ B

ἔφησεν εἶναι, καὶ δι' ἀγαθότητά γε μόνην τὰ πάντα πεποι-
 ηκέναι· θεοὺς δὲ καὶ δαίμονας κέκληκεν, οὓς ἡμεῖς ἀγγέ-
 λους προσαγορεύομεν, καὶ τούτους γε λει|τουργοὺς ἔφησεν
 62 εἶναι τοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ. ἀξιέπαινα δὲ καὶ τῇ Πολιτεία
 36 ξυγγέγραφεν· „τοῖς γενομένοις“ γάρ φησι „μὴ μόνον τὸ γε- 5
 νέσθαι φάναι ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ παρεῖναι, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶναι
 τε καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῖς ὑπ' ἐκείνου προσεῖναι, οὐκ οὐσίας
 ὄντος τἀγαθοῦ, ἀλλ' ἐπέκεινα οὐσίας, πρεσβεία καὶ δυνάμει
 ὑπερέχοντος.“ οὐ γάρ τοι μόνον, φησί, κοινὸν τὸ εἶδος
 αὐτοῖς, καθάπερ δὴ χαλκοτύπος καὶ χρυσοχόος, ἐντέθεικεν, 10
 ἀλλὰ καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῖς ἐδημιούργησέ τε καὶ δέδωκεν,
 οὐ τὴν αὐτὴν ἔχων αὐτοῖς τοῖς γεγονόσι φύσιν· ὑπὲρ οὐσίαν
 γάρ ἐστι καὶ οὐσίας ἐπέκεινα, οὐκ αἰδιότητί γε μόνῃ, ἀλλὰ
 37 καὶ δυνάμει τῶν ποιημάτων ὑπέριτερος ὢν. σαφῶς δὲ γε
 διὰ τούτων δεδήλωκεν, ὥς οὐκ ἐξ ὑποκειμένης ὕλης τὰ 15
 πάντα πεποίηκεν ὁ Θεός, ἀλλὰ μὴ ὄντα παρήγαγεν ὥς
 ἠθέλησεν. ἀγαστὰ δὲ αὐτοῦ κἀκεῖνα καὶ θαύματος ἄξια·
 „πότερον ἦν αἰεὶ γενέσεως ἀρχὴν ἔχων οὐδεμίαν, ἢ γέγονεν
 ἀπ' ἀρχῆς τιнос ἀρξάμενος;“ εἶτα ἀποκρίνεται καὶ φησι·
 „γέγονεν.“ καὶ παρέχεται τὴν ἀπόδειξιν· „ὄρατος γάρ“ 20
 φησιν „ὢν, καὶ ἀπτός ἐστιν· ἀπτός δὲ ὢν, καὶ σῶμα ἔχει·
 πάντα δὲ τὰ τοιαῦτα αἰσθητά· τὰ δὲ αἰσθητὰ δόξῃ περι-
 ληπτὰ καὶ γενητὰ ἐφάνη. τῷ δ' αὖ γενομένῳ φαμέν ὑπ'
 38 αἰτίου τινὸς ἀναγκαῖον εἶναι γενέσθαι.“ ταῦτα περὶ τῶν
 γενητῶν εἰρηκώς, ἅπερ δεῖ φρονεῖν περὶ τοῦ πεποιηκότος, 25
 σοφώτατα ἐξεπαίδευσεν. ἔφη γάρ· „τὸν μὲν οὖν ποιητὴν

4—9: Eus. Pr. XI 21, 5 (Plat. Reip. VI p. 509 B) || 18—24:
 Eus. Pr. XI 29, 3—4 (Plat. Tim. p. 28 B—C) || 26—p. 111, 3:
 Eus. Pr. XI 29, 4 Clem. Str. V 12, 78 (Plat. Tim. p. 28 C)

3 γε: δὲ KBL | 5 ξυγγέγραφεν S | 5—7 μὴ—οὐσίαν om.
 S | 5 γίνεσθαι MC | 6 φάναι om. V | τὰ ἀγαθοῦ K | 9 φησὶ
 μόνον BL | κοινὸν om. KB: κοινωνὸν C: fort. καινὸν | 12 αὐ-
 τὴν om. S¹ | αὐτός: αὐτοῖς KBLS | 13 μόνον MC | 14 ποιητῶν
 V | 15 οὐκ om. K | 16—17 ἀλλὰ—ἠθέλησεν om. S | 19 καὶ
 om. K | 20 γέγωνεν S | 22 δόξης BL¹ | περιληπτικὰ BL |
 23 ἐφάνη καὶ γενητὰ V | γενητικὰ BL¹: γεννητικὰ L²: γεννητὰ
 V e corr. | 25 γεννητῶν V | δεῖ: δὴ BL¹ | 26 σαφέστατα V |
 ροῦν M

καὶ δημιουργὸν τοῦδε τοῦ παντός εὐρεῖν τε ἔργον, καὶ εὐ-
 ρόντα εἰς πάντα ἐξιπεῖν ἀδύνατον· ὁ γὰρ οὐδαμῶς
 ἐστὶν ὡς ἄλλα μαθήματα.“ δείκνυσι δὲ ἡμῖν καὶ τὸν τοῦ 39
 Θεοῦ Λόγον τὰ πάντα δημιουργοῦντα. ἐκ γὰρ τῆς Ἑβραίων
 5 καὶ ταῦτα ἐδιδάχθη γραφῆς καὶ βοᾷ λέγων· „ἐξ οὗν λόγου
 καὶ διανοίας Θεοῦ πρὸς χρόνου γένεσιν, ἵνα γεννηθῇ χρόνος,
 ἥλιος καὶ σελήνη καὶ πέντε ἄλλα ἄστρα, ἐπὶ κλην ἔχοντα
 πλάνητες, εἰς διορισμὸν καὶ φυλακὴν ἀριθμῶν χρόνου γέ-
 γονεν. σώματα δὲ αὐτῶν ποιήσας ὁ Θεὸς ἔθηκεν εἰς τὰς
 10 περιφοράς.“ ἐν τούτοις δὲ ἡμᾶς ἐδίδαξεν, ὡς οὐ μόνον 40
 διὰ τοῦ Λόγου τὴν κτίσιν πεποίηκεν ὁ Θεός, ἄλλ’ ὅτι καὶ
 ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ ἄστέρες σώματά τέ εἰσι γενητὰ
 καὶ παρὰ τοῦ Θεοῦ τὸ εἶναι εἰλήφασιν. οὐδὲν δὲ τῶν
 τοιούτων, καὶ κατὰ γε τὸν τοῦ Πλάτωνος λόγον, Θεός· εἰς
 15 χρεῖαν γὰρ ἀνθρώπων γεγένηται. καὶ τοῦτό γε ἐν ταῖς
 Φοινίσσαις Εὐριπίδης δεδήλωκε, λέγων ὧδί· „εἴθ’ ἥλιος
 μὲν νύξ τε δουλεύει βροτοῖς· σὺ δ’ οὐκ ἀνέξει δωμάτων
 ἔχειν ἴσον;“ ἄλλ’ ὁ μὲν Εὐριπίδης τὸν ἥλιον καὶ τὴν σε- 41
 λήνην δουλεύειν ἔφη βροτοῖς· ὑμεῖς δὲ δουλεύειν τοῖς ὑμε-
 20 τέροις γε δούλοις ἀνέχεσθαι τε καὶ τὸ θεῖον αὐτοῖς | ἀπονέμετε p. 63
 σέβας. ἐγὼ δὲ αὖθις ἐπὶ τὸν Πλάτωνα μεταβήσομαι. ἐπαινώ
 γὰρ αὐτὸν καὶ περὶ τῆς τοῦ παντός ξυντελείας παραπλήσια
 ἡμῖν λέγοντα. εἰπὼν γὰρ „εἰ μὲν δὴ καλός ἐστιν ὅδε ὁ 42
 κόσμος, ὃ τε δημιουργὸς ἀγαθός, δῆλον ὡς πρὸς τὸ αἰδῖον
 25 ἔβλεπεν“ καὶ περὶ γε τοῦ οὐρανοῦ προστεθεικώς „ὁ μὲν
 γὰρ κάλλιστος τῶν γεγονότων, ὁ δὲ ἄριστος τῶν αἰτίων“

5—10: Eus. Pr. XI 30, 2 (Plat. Tim. p. 38 C) || 15—18: Eus.
 Pr. VI 7, 30 (Eur. Phoen. 546—547) || 23—26: Eus. Pr. XI 31
 (Plat. Tim. p. 29 A)

3 τὰ ἄλλα MSCV Clem. | 5 οὗν: οὖν B: οὐ MSCV L e corr.
 | 6 Θεοῦ—χρόνος om. S | 8 πλανῆται K: πλανητὰ MS¹CV |
 ἀριθμὸν B | 12 τέ om. BLS | γεννητὰ V | 14 καὶ om. MCV |
 15 γεγένηται S | γε: δὲ MCV | 16 ὧδε MSCV | 17 βρωτοῖς C |
 σοι S | ἀνέξη MCV | 19 ἡμετέροις LMCV | 20 γε: τε B: om.
 LMC | ἀνέχεσθαι τε δούλοις L | ἀνεσθαι S¹ | τε om. K | θεῖον:
 θήλειον K | 22 παντὶ M | 23 μὲν γὰρ δὴ BL | 24 τὸν αἰδῖον
 KBL | 25 προστεθεικώς C

καὶ πάλιν ἐπαγαγὼν „ξυνεστήσατο οὐρανὸν ὁρατὸν καὶ
ἀπτόν,“ ἐπήγαγε μετ’ ὀλίγα· „χρόνος οὖν μετ’ οὐρανοῦ γέγονεν,
ἵν’ ἅμα γεννηθέντες ἅμα καὶ λυθῶσιν, ἂν ποτε λύσις τις
43 αὐτῶν γένηται.“ κὰν τῷ Πολιτικῷ δὲ τοιαῦτα ἔφη· „τὸ
κατὰ ταῦτά καὶ ὡσαύτως ἔχειν ἀεὶ καὶ ταῦτόν εἶναι πάν- 5
τως τοῖς θειοτάτοις προσήκει μόνοις· σώματος δὲ φύσις
οὐ τῆς τοιαύτης τάξεως. καὶ δὴ ὃν οὐρανὸν καὶ κόσμον
ἐπωνομάκαμεν, πολλῶν μὲν καὶ μακαρίων παρὰ τοῦ πεποιη-
κότος μετείληφεν, ἀτὰρ οὖν δὴ κεκοινώνηκέ γε καὶ σώμα-
τος· ὅθεν αὐτῷ μεταβολῆς ἀμοίρῳ γενέσθαι διὰ παντός 10
44 ἀδύνατον.“ αὐτοῦ δὲ πάλιν καὶ ταῦτα· „τότε δὴ τοῦ παν-
τός ὁ κυβερνήτης, οἷον πηδαλίων οἶακας ἀφήμενος, εἰς τὴν
αὐτοῦ περιωπὴν ἀπέστη· τὸν δὲ κόσμον πάλιν ἀνέστρεφεν
εἰμαρμένη τε καὶ ξύμφυτος ἐπιθυμία. πάντες οὖν οἱ κατὰ
τοὺς τόπους ξυνάρχοντες τῷ μεγίστῳ δαίμονι θεοί, γνόντες 15
ἤδη τὸ γινόμενον, ἀφίεσαν αὖ τὰ μέρη τοῦ κόσμου τῆς
ἑαυτῶν ἐπιμελείας· ὁ δὲ μεταστρεφόμενος καὶ ξυμβαλὼν,
ἀρχῆς τε καὶ τελευτῆς ἐναντίαν ὁρμὴν ὁρμηθεὶς, σεισμὸν
πολὺν ἐν αὐτῷ ποιῶν, ἄλλην αὐτῷ φθορὰν ζῶων παντοίων
45 ἀπειργάσατο.“ ἐν δὲ τούτοις ξυμφέρεται μὲν ἡμῖν, ἐν οἷς 20
τὴν τοῦ παντός μεταβολὴν ἔφησε, καὶ ὅτι τοῦ Θεοῦ κατα-
λιπόντος τοὺς οἶακας, ἀφίστανται μὲν ὅσαι τῶν ἀοράτων
δυνάμεων οἰκονομεῖν τινα μέρη τῆς κτίσεως ἐκελεύσθησαν,
ὑπομένει δὲ τὴν ἀλλοίωσιν τὰ ὁρώμενα· τὰ δέ γε ἄλλα ἐκ

1—2: Eus. Pr. XI 32, 2 (Plat. Tim. p. 32B) || 2—4: Eus. Pr. XI 32, 3 (Plat. Tim. p. 38B) || 4—11: Eus. Pr. XI 32, 6 (Plat. Polit. p. 269D—E) || 11—20: Eus. Pr. XI 34, 1—2 (Plat. Polit. p. 272E—273A)

1 ἐπειπὼν V | 2 χρόνον L¹ | 4 κὰν: καὶ L¹S¹MC | 5 ταῦτά: τὰ αὐτῶν M e corr. | καὶ (posteriore loco): κατὰ L¹ | 6 νόμοις S | 7 τάξεως: ἑξέως MCV | ὃν om. MS¹CV | 8 ἐπωνομάκαμεν S: ἐπωνόμακεν MCV | ante πολλῶν add. ἃ V | 9 μετείληφέναι M | αὐτὰρ V | καικοινώνηκέ S | καὶ om. K | 13 ἑαυτοῦ SV | περιωπὴν KSC | post ἀνέστρεφεν add. ποικίλως MCV | 15 γνῶν-τες C | 16 αὖ S Pl. Eus.: αὐτὰ KBMC: αὐτῷ L: καὶ αὐτοὶ V | μέρι M | 17 ξυμβάλλων MV Pl. Eus. | 18 ὁρμηθῆς M, corr. Μγρ.: ὁρμηθήσης S | σεισμὸν: ἐσμὸν K: μόνον S | 21 καταλει-πόντος K | 22 ὅσοι MSC | 23 δυναμένων K

τοῦ τηνικάδε κατεσχηκότος ὑπομεμένηκε πλάνου, ὅτι τῆς
 ὕλης ἢ ξύμφυτος ἐπιθυμία τὸν κόσμον ἀνέστρεφε, κατὰ γε
 τὴν ξυγκληρωθεῖσαν ἐξ ἀρχῆς εἰμαρμένην. ταῦτα γὰρ ἐστὶν 46
 ἅπερ ἐν τοῖς περὶ τῆς κτίσεως λόγοις τῷ φιλοσόφῳ μεμφό-
 5 μεθα· ξυνυπάρχειν γὰρ τῷ Θεῷ τὴν ὕλην καὶ οὗτος ἔφησε,
 καθὰ καὶ Πυθαγόρας καὶ Ἀριστοτέλης καὶ οἱ τῆς Ποικίλης
 ἐπώνυμοι. καὶ τὴν ὕλην δὲ ἐστὶν ὅτε πονηρὰν ὀνομάζει.
 ἀκούομεν γὰρ αὐτοῦ περὶ τοῦ κόσμου λέγοντος· „παρὰ μὲν
 τοῦ ξυνθέντος πάντα καλὰ κέκταται· παρὰ δὲ τῆς ἔμπροσθεν
 10 ἕξεως, ὅσα χαλεπὰ καὶ ἄδικα ἐν οὐρανῷ γίνεται, ταῦτα ἐξ
 ἐκείνης αὐτὸς τε ἔχει καὶ τοῖς ζώοις ἐναπεργάζεται.“ προσ- 47
 τέθεικε δὲ καὶ ταῦτα· | „τούτων δὲ αὐτῶν τὸ σωματοειδὲς
 αἴτιον, τὸ τῆς πάλαι φύσεως ξύντροφον, ὅτι πολλῆς ἦν
 μετέχον ἀταξίας, πρὶν εἰς τὸν νῦν κόσμον ἀφικέσθαι.“
 15 τούτοις νεμεσᾶν πάντα οἶμαι ἀνθρώπων, ὕγια γε τὸν νοῦν
 ἔχοντα. διαβάλλει γὰρ ἀντικρὺς τῆς ὕλης τὴν φύσιν· καὶ
 οὕτως αὐτῆς ἰσχυρὰν ἄγαν καὶ ἀήτητον λέγει τὴν κἀκην,
 ὥς μηδὲ τὸν ποιητὴν δυνηθῆναι ταύτην ἐπὶ τὸ κρεῖττον
 μεταβαλεῖν. διέμεινε γὰρ τῇ καχεξίᾳ χρωμένη· καὶ παρὰ
 20 τοῦ Θεοῦ δεξαμένη τὸ εἶδος, τὴν προτέραν οὐκ ἐξέβαλε
 πονηρίαν. οὗ δὴ χάριν οὐ μόνον ἐν γῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν οὐ-
 ρανῷ τὰ χαλεπὰ καὶ ἄδικα δοῖν καὶ τοῖς ζώοις ἐναπεργάζε-
 ται. ταῦτα τῶν ἤδη πρόσθεν εἰρημένων ἀνάξια καὶ τῆς 48
 ὑψηγορίας ἐκείνης καὶ θεολογίας ἀλλότρια καὶ τῶν χαμαι-
 25 πετῶν τε καὶ περιγείων ἔκγονα λογισμῶν. τὸ γὰρ δὴ φάναι
 καὶ τῷ οὐρανῷ διαμεῖναι τὴν ἀταξίαν, ὥς χαλεπὰ τινα καὶ

5—7: Clem. Str. V 14, 89 || 8—11: Clem. Str. III 3, 19 (Plat. Polit. p. 273 B—C) || 12—14: Clem. Str. III 3, 20 (Plat. Polit. p. 273 B)

1 τηνικάδε: τηνικαῦτά γε BL | πλάνου [πλάνου M] ὑπομε-
 μένηκεν MSCV | ὑπομεμενήκασι B | 2 ἢ om. SV | γε: δὲ K |
 4 τῆς om. LV | 6 καθὼ K | καὶ οἱ om. S¹ | τῆς ποικίλης
 KBL: στοᾶς S: τῆς ποικίλης στοᾶς MCV | 7 ὁπότε MSCV |
 8 ἀκούομεν M | 9 ξυνθέντος: litt. ἐντος L²: ξυντεθέντος S |
 10 ἐξ om. S | 11 τε om. V | ἐνεργάζεται KBL | 14 μετέχων
 C | ἀφικέσθαι K | 15 ante πάντα add. χορὴ V | οἶμαι om.
 MCV ὀγιέα MCV | 17 ἡτήτητον B | κακίαν MSCV | 23 ἔμπροσθεν
 B | 25 ἔκγονα λογισμῶν K

- ἐν αὐτῷ τολμᾶσθαι καὶ ἄδικα, τοπάζειν παρασκευάζει τὴν
 μὲν ὕλην ἰσχυροτάτην, ἀσθενῇ δὲ εἶναι τὸν ποιητὴν. καί-
 49 τοι φησὶν αὐτὸν τὸν οὐρανὸν πρὸς τὸ νοητὸν δημιουργῆσαι
 παράδειγμα. λέγει δὲ οὕτως ἐν τῷ Τιμαίῳ· „πότερον οὖν 5
 ὁρθῶς ἓνα οὐρανὸν εἰρήκαμεν, ἢ πολλοὺς καὶ ἀπειρούς ἦν
 λέγειν ὁρθότερον; ἓνα, εἴπερ κατὰ τὸ παράδειγμα δεδη-
 μιουργημένος ἔσται.“ παράδειγμα δὲ οἶμαι λέγειν αὐτὸν ἢ
 τὸν Θεὸν ὡς ἓνα, ἢ τὴν ιδέαν, ἣν ἔννοιαν εἶναι τοῦ Θεοῦ
 λέγει, ἢ τὸν νοητὸν οὐρανόν, ὃν ὑπέρτερον εἶναι τούτου ἢ
 θεία λέγει γραφή. εἴτε δὲ τοῦτο εἴτε ἐκεῖνο λέγει παρὰ- 10
 δειγμα, ἥκιστα γε ἀρμόττει τῷ οὐρανῷ τῶν χαλεπῶν καὶ
 ἀδίκων ἢ πρᾶξις.
- 50 Ἄλλὰ τῶν μὲν καλουμένων φιλοσόφων τοσαύτην ἔχει
 διαμάχην τὰ δόγματα· ὥρα δὲ λοιπὸν ἐπιδείξαι τῆς θείας
 γραφῆς τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν τῆς κοσμογενείας ἀλήθειαν. 15
 τοὺς μὲν γὰρ περὶ τῆς ὕλης μύθους εἰς τὸ Ἡσιόδου ἀπέρ-
 ριψε Χάος· δημιουργῆσαι δὲ τὰ ξύμπαντα ἔφησε τὸν Θεόν,
 οὐ καθάπερ οἰκοδόμοι καὶ ναυπηγοὶ καὶ χαλκοτύποι καὶ
 χρυσοχόοι, καὶ μέντοι καὶ ὑφάνται καὶ σκνυτοτόμοι καὶ οἱ
 ἄλλοι τεχνῖται τὰς ὕλας ἐραυζόμενοι ταύτας εἰδοποιούσι τε 20
 καὶ διαγλύφουσι, καὶ τὰ ὄργανα παρ' ἀλλήλων ἀντιλαμβά-
 νοντες, ἀλλ' ἅμα βουλευθῆναί τε καὶ τὰ μηδαμῇ μηδαμῶς
 ὄντα παραγαγεῖν. ἀπροσδεῆς γὰρ ὁ τῶν ὅλων Θεός· αἱ δὲ
 51 ἀνθρώπιναι τέχναι ἀλλήλων προσδέονται. δεῖται μὲν γὰρ
 ὁ κυβερνήτης τοῦ ναυπηγοῦ, δεῖται δὲ ὁ ναυπηγὸς καὶ 25
 ὑλοτόμου καὶ χαλκέως καὶ πιττουργοῦ καὶ στυππειοποιοῦ,

4—7: Clem. Str. V 12, 79 Eus. Pr. XI 13, 2 (Plat. Tim. p. 31 A) || 9—10: Gen. 1, 1 (cf. Theod. Quaest. 11 in Gen.) || 16—17: Hes. Theog. 116

1 ἐπ' αὐτῷ V | 4 οὗτος C | 5 ἦν: ἢ V | 8 θεὸν om. S | εἰδέαν SC | τοῦ θεοῦ εἶναι MCV | 9 ὃν om. K | 9—10 ἢ θεία λέγει γραφή εἶναι τούτου M | 9 εἶναι om. BV | 14 ὅρα M | ἀποδείξαι V | 15 κοσμογενείας S: κοσμογονίας K | 16 ἀπέρριψαν K | 19 καὶ (ante ὑφάνται) om. MC | οἱ om. S | 21 καὶ posterius om. V | 22 βουλευθῆναι KBL: ἡβουλήθη MCV: ἐβουλήθη S | μηδαμῇ om. S | 23 παρήγαγεν MSCV | 24 ἀνθρώπειαι MSV | 25 καὶ om. MSCV | 26 στυππειοποιοῦ M²: στυππυνοποιοῦ BLMC: στυππειοποιοῦ K: στυπποίου S: στυππέιον V

δεῖται δέ γε καὶ ὁ δρυτόμος τοῦ φυτουργοῦ, καὶ αὖ πάλιν
 ὁ φυτουργὸς καὶ γῆς καὶ ἀρδείας καὶ φυτῶν καὶ σπερμά-
 των | καὶ χαλκῆος ἐργαζομένου σμινύην καὶ δίκελλαν, δεῖται p. 65
 δέ που καὶ ὁ χαλκεὺς οἰκοδόμου καὶ οἰκίσκον οἰκοδομοῦν-
 5 τος καὶ ξυναρμόζοντος τῷ ξύλῳ τὸν ἄκμονα καὶ ἐνείροντος
 τῷ ραισθηρί τὸν στελεόν, καὶ πάντες δὲ ὁμοίως καὶ σκυτο-
 τόμου καὶ ὑφάντου καὶ γηπόνου προσδέονται, ἵνα τὸ σῶμα
 καὶ τρέφωσι καὶ καλύπτωσι, καὶ αὖ πάλιν τῆς τού-
 του γε ἐξήρτηται τέχνης, ἵν' ἐκάστῳ τὰ ὄργανα παράσχη
 10 τὰ πρόσφορα. ὁ δὲ τοῦ παντὸς ποιητῆς οὔτε ὀργάνων οὔτε 52
 ὕλης δεδέηται· ἀλλ' ὅπερ ἐστὶ τοῖς ἄλλοις τεχνίταις καὶ ὕλη
 καὶ ὄργανα, καὶ μέντοι καὶ χρόνος καὶ πόνος καὶ ἐπιστήμη
 καὶ ἐπιμέλεια, τοῦτο τῷ Θεῷ τῶν ὅλων ἡ βούλησις· „πάντα
 γάρ, ὅσα ἠθέλησεν, ὁ Κύριος ἐποίησεν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν
 15 τῇ γῇ, ἐν ταῖς θαλάσσαις καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἀβύσσοις,“
 ἡ φασιν οἱ ἱεροὶ λόγοι. ἠθέλησε δὲ οὐχ ὅσα ἠδύνατο, ἀλλ' 53
 ὅσαπερ ἀρκεῖν ἐδοκίμασεν. ῥᾶδιον μὲν γὰρ ἦν αὐτῷ καὶ
 μυρίους καὶ δισμυρίους δημιουργῆσαι κόσμους, εἶπερ δὴ
 ἄρα τὸ βουληθῆναι ῥᾶστον ἀπάντων τῶν ποιητέων ἐστίν.
 20 καὶ γὰρ ἡμῖν τὸ βουληθῆναι πάντων ἐστὶν εὐμαρέστατον,
 ἀλλ' οὐ ξυμπαρομαρτεῖ τῇ γε ἡμετέρᾳ βουλήσει ἡ δύναμις·
 τῷ δὲ Θεῷ τῶν ὅλων ὅσα βουλητὰ δυνατὰ· τῇ βουλήσει
 γὰρ ἡ δύναμις ἥνωται· ἀλλ' ὅμως οὐ τῇ δυνάμει τὴν κτίσιν
 ἐμέτρησεν, ἀλλ' ὅσαπερ ἠθέλησεν ἐδημιούργησεν. καὶ ἐπειδὴ 54
 25 τῶν γεγονότων τὰ μὲν ἐστὶν αἰσθητά, τὰ δὲ νοητά, καὶ
 τὰ μὲν ἐπίγεια, τὰ δὲ ὑπερουράνια, ἀναγκαιῶς καὶ ζῶα
 πεποίηκε τὰ μὲν αἰσθητά, τὰ δὲ νοητά· καὶ τοῖς μὲν νοη-

13—15: Ps. 134, 6

1 γε om. SV | δρυτοτόμος M | 3 σμινύειν S¹ | 4 δὴ K |
 οἰκίσκον S | 6 τῷ ραισθηρί S: τῇ σφύρα Mgr. | τὸ στέλαιον K |
 8—10 καὶ αὖτοις—πρόσφορα: καὶ ἀπαξ ἀπλῶς τῶν τεχνῶν ἐκάστη
 δεῖται τῆς ἐτέρας πρὸς ζύστασιν MCV | 8 αὖ om. K | 9 ἐκάστου
 S | 10 ὄργανον S | 11 δέεται MSCV | 16 οἱ om. S | 18 δισμυ-
 ρίους C | 19 ἄρα: ἅμα MC | τὸ: τῷ M | ποιητέων K: ποιήσεων S:
 ποιητῶν BL MCV | 20 εὐμαρέστερον M, corr. Mgr.: εὐμαρέστα-
 τατον S | 21 ἡ om. K | 23 ἥνωται S: ἔπεται K | ante τὴν add.
 καὶ BL | κτίσιν L¹ | 24 ἐδημιούργησεν KBL: ἐποίησεν MSCV |
 26 οὐράνια MC | 27 ἐποίησε MC

τοῖς τὸν αἰθέρα καὶ τὸν οὐρανὸν ἀπεκλήρωσε, τοῖς δὲ αἰ-
 σθητοῖς τὴν γῆν δέδωκε καὶ τὴν θάλατταν ἐνδιαίτημα.
 55 ἐπειδὴ δὲ τῶν νοητῶν τινες εἰς κακίαν ἀπέκλιναν, ἐξηλά-
 θησαν εἰκότως τῶν οὐρανίων χώρων, καὶ τὴν ἐν τῷ ἕρρι
 καὶ τῇ γῇ διατριβὴν αὐτοῖς ἀπεκλήρωσεν, οὐχ ἵνα ἐπιτε- 5
 λῶσιν, ὅσαπερ ἂν τοῖς ἀνθρώποις ἐπιβουλεύειν ἐπιχειρῶσιν
 (ἐπέχει γὰρ δῆπου τοῦτο ποιεῖν ἢ τῶν ἀγγέλων φρουρά),
 ἀλλ' ἵνα τῇ μεταστάσει μάθωσιν, ἡλίκων πρόξενος ἢ πονηρία
 56 κακῶν. ἐπειδὴ δὲ διχῇ τὰ αἰσθητὰ διέκρινε γένη καὶ τὰ
 μὲν λογικὰ πεποίηκε, τὰ δὲ ἄλογα, ὑπέταξε τῷ λογικῷ ζῳῷ 10
 τῶν ἁλόγων τὴν φύσιν. τυραννεῖ δὲ ὁμως τινὰ τούτων
 καὶ στασιάζει πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ ἐπιβουλεύειν πειρᾶται.
 ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ τούτων ἄρχοντες ταῦτο τοῦτο δοῶσι, καὶ
 λόγῳ τιμηθέντες κατὰ τοῦ πεποιηκότος λυτῶσι, διὰ δὲ
 π. 66 τοῦτο καὶ αὐτοὶ στασιάζονται, | ὅπως δι' ὧν πάσχουσι μᾶ- 15
 θωσιν, ὥς σθένιον καὶ παμπόνηρον τὸ παραβαίνειν τὴν
 57 τάξιν καὶ τοὺς κειμένους ὅρους ἀδεῶς ὑπερβαίνειν. τούτους
 δὲ τοὺς ὅρους ἔστιν ἰδεῖν τὰ ἄψυχα στοιχεῖα φυλάττοντα.
 καὶ γὰρ ἡ θάλαττα ταῖς καταιγίδι ῥιπιζομένη καὶ κυκωμένη
 καὶ πρὸς τὴν χέρσον ὠθουμένη τὴν ψάμμον αἰσχύνεται καὶ 20
 τοὺς πεπηγότας ὅρους παρελθεῖν οὐκ ἀνέχεται· ἀλλὰ, καθάπερ
 ἵππος ὁρμῶν ἀναχαιτίζεται χαλινῷ, οὕτως ἐκείνη, τὸν ἄγρα-
 φον τοῦ Θεοῦ νόμον ἐν ταῖς ἀκταῖς θεωμένη, εἰς τοῦπίσω
 58 χωρεῖ, οἷόν τισιν ἡνίοις ἀγχομένη. οὕτως οἱ ποταμοὶ τρέ-
 χουσιν ὥσπερ ἐτάχθησαν ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἀναβλύζουσιν αἱ 25
 πηγαί, καὶ τὰ φρέατα χορηγεῖ τοῖς ἀνθρώποις τὴν χρείαν,
 καὶ αἱ τοῦ ἔτους ὥραι ἀλλήλας εὐρύθμως διαδέχονται, καὶ
 59 τὴν ἰσότητα τιμῶσαι τοῦ πλείονος οὐκ ἐφλένται. τοῦτον
 τὸν νόμον καὶ ἡμέραι καὶ νύκτες διατηροῦσιν ἐνδελεχῶς,
 καὶ οὔτε μικρυνόμεναι μεγαλυνουσιν οὔτε σμικρυνόμεναι 30

1 ἐθέρα K | αἰσθητοῖς δὲ KBL | 2 ἔδωκε MCV | 3 τινες τῶν
 νοητῶν MCV | νοητῶν L in marg. | post κακίαν add. αὐθαιρέ-
 τως MCV | 4 χωρῶν K | 5 ἐπιτελέσωσιν SV | 6 ἐπιχειροῦσιν SC
 | 7 post ποιεῖν add. αὐτοὺς MCV | τῶν ἀγίων ἀγγέλων MCV |
 13 δὲ K: γε V: om. BLMSC | 15 πάσχουσι L¹MSC | 22 ἀναχε-
 τίζεται KS | 24 τρέχουσιν S | 26 χρεῖαν: litt. εἰ S² | 27 αἱ om.
 K | ἐρρύθμως K | 28 τιμῶσι καὶ BL | 29 νύκταις S¹ | 30 μεγα-
 λυνουσιν οὔτε σμικρυνόμεναι om. KBL, sed add. infra post

δυσχεραίνουσιν, ἀλλὰ παρ' ἀλλήλων τὸν χρόνον κιχρῶμεναι
 πάλιν ἀναμφισβητήτως τὸ χρέος ἐκτίνουσιν, οὐ ζυγομα-
 χοῦσαι πρὸς ἀλλήλας, ἀλλ' ἔριδος δίχα καὶ παρέχουσαι καὶ
 λαμβάνουσαι. καὶ κεῖνα δὲ ὁμοίως τοῦ δημιουργοῦ τὴν σο- 60
 5 φίαν ἐπιδεικνύει καὶ δύναμιν. οὔτε γὰρ ἡ γῆ ἐν τοσαύ-
 ταις δὴ χιλιάσιν ἔτων ἀρουμένη καὶ σπειρομένη καὶ
 φυτευομένη καὶ τρέφουσα τοὺς καρποὺς καὶ πατουμένη καὶ
 μεταλλευομένη καὶ ὑομένη καὶ νιφομένη καὶ φλεγομένη,
 μείωσίν τινα πέπονθεν ἢ τοὺς καρποὺς ἐλάττους τοῖς γεωρ-
 10 γοῦσι προσφέρει, οὔτε ἡ θάλαττα, τῶν νεφῶν διηνεκῶς
 ἐκεῖθεν ἀνιμωμένων τῶν ὑδάτων τὴν φύσιν, καὶ τὸν ὑετὸν
 ὠδινόντων καὶ παρεχόντων τῇ γῇ, ἐλάττων ὥφθη πώποτε
 ἢ κοιλοτέρα ἐγένετο ἢ τὰς ἡϊόνας κατέλειπεν, ἃς πάλαι
 κατέκρυπτεν, οὔτε μὴν ηὔξήθη πάλιν, τοὺς πανταχόθεν
 15 εἰσρέοντας ποταμοὺς δεχομένη. καὶ οὔτι λέγω, πόθεν δὴ 61
 ἄρα τῶν ποταμῶν τὰ ρεύματα φέρεται (ἄρρητος γὰρ δὴ μοι
 πάμπαν καὶ οὗτος ὁ λόγος). ὅπως δὲ καὶ ὁ ἥλιος τὴν
 ὑγρὰν οὐσίαν πέφυκεν ἀναλίσκειν, εὐπετές μάλα τῷ βουλο-
 μένῳ καταμαθεῖν. καὶ γὰρ δὴ ξηραίνει τὰ τέλματα καὶ τὰ
 20 τῶν ὑδάτων ἀναλίσκει ξυστήματα καὶ τὰ ἡμέτερα σώματα
 διαυαίνει, καὶ μέντοι τοὺς ποταμοὺς σμικρυνομένους ἔστιν
 ἰδεῖν, ὅταν οὗτος ἀφελὲς τὰ νότια ἐπὶ τὰ βόρεια μέρη τρέχῃ
 καὶ τὸ θέρος ἐργάζεται. διὰ τοι τοῦτο καὶ τὸν Νεῖλόν 62

23 — p. 118, 5: Aëtius Doxogr. p. 384—386 (cf. Herod. II 25)

23 — p. 118, 5: Georg. Mon. Chron. I 20 (p. 25) (Suid. s. v. Βραχμάν)

κιχρῶμεναι | οὔτε (posteriore loco): καὶ L² | σμικρυνόμεναι V |
 2 ἐκτίνουσιν KB: ἐκτιννύουσιν CVM²: ἐκτιννύοσι M¹ | 3 καὶ
 prius om. C | 4 καὶ κεῖνο S | 7 καὶ τρέφουσα — πατουμένη om.
 L | 8 καὶ ὑομένη καὶ νιφομένη om. SC¹ | νειφομένη M: νηφο-
 μένη C² | καὶ φλεγομένη om. S | φλογουμένη MCV | 9 μείωσιν
 S | γεωργοῖς CVMγρ. | 10 ὅτε S¹ | 11 ἀνιμωμένων KS | υἱετὸν
 L | 12 ποτε SCV | 13 κυλοτέρα M | ἐγένετο V | ἡϊόνας K:
 ἰόνας S | κατέλειπεν K | 16 τὰ ρεύματα τῶν ποταμῶν SCV |
 δὴ om. BL | 17 καὶ οὗτος πάμπαν K | 19 δὴ om. K | post δὴ
 add. καὶ L | 21 διεναίνει K: διαβαίνει M¹C | σμικρυνομένους
 KSCVMγρ.: σμικροτέρους BL: οσμικροτέρους M¹: ὡς μικροτέ-
 ρους M² | 22 ἀφῆς S | μέρη ἐπὶ τὰ βόρεια [βόρεια SC] SCV |
 τρέχει S | 23 ἐργάζεται KL¹C

φασιν οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν τοῖς ἄλλοις ποταμοῖς πλημμυρεῖν
 καιρὸν, ἀλλὰ μεσοῦντος τοῦ θέρους ἐπικλύζειν τὴν Αἴγυπτον,
 ὥς τοῦ γε ἡλίον τὴν βορειοτέραν διαθέοντος ζώνην, καὶ
 τοῖς ἄλλοις μὲν ποταμοῖς ἐνοχλοῦντος, τούτου δὲ γε πλεῖστον
 67 ἀπέχοντος. | εἰ δὲ καὶ ἄλλας αἰτίας τῆς τούτου γε πλημ- 5
 μύρας εἶναι φασί τινες, ἀλλ' οὐκ ἔμοιγε ἀρμόττειν τόνδε
 νῦν τὸν λόγον ὑπείληφα. καὶ γὰρ τοῖς ἄλλοις παρεγγυῶ
 τῆς μὲν θείας οἰκονομίας μὴ πολυπραγμονεῖν τὰς αἰτίας,
 68 θαυμάζειν δὲ τὰ γινόμενα καὶ τὸν ποιητὴν ἀννυμεῖν. διὸ
 δὴ καὶ ἔγωγε θαυμάζω καὶ τοῦ ἀέρος μὴ δαπανωμένην τὴν 10
 φύσιν, τοσοῦτων μὲν ἀνθρώπων, τοσοῦτων δὲ ἀλόγων ζώων
 διαπνεόντων τοῦτον διηνεκῶς, τοσαύτης δὲ ἀκτίνος καὶ
 οὕτως ἄγαν θερμῆς τοῦτον διαπερώσης, πρὸς δὲ τῷ ἡλίῳ
 καὶ τῆς σελήνης καὶ τῶν ἀστέρων ταυτό γε τοῦτο ποιούν-
 64 των. ἀλλὰ γὰρ ὑπὲρ θαῦμα τὸ θαῦμα· καὶ κινδυνεύω γε 15
 λέγειν, ὥς οὐδὲ θαῦμα τὸ θαῦμα. Θεοῦ γὰρ δημιουργοῦν-
 τος, προσήκει θαυμάζειν μὲν ὥς ἥκιστα, ὑμνεῖν δὲ ὥς μά-
 λιστα· πάντα γὰρ αὐτῷ ῥάδιον ποιεῖν, ὅσα γε αὐτῷ πρόσ-
 φορα. ἐναπέθετο δὲ καὶ οἷς δεδημιούργηκεν, εἰς ὅσον ταῦτα
 ξυνεστάναι βούλεται χρόνον, δύναμιν ἀποχωῶσαν. διὰ τοι 20
 τοῦτο καὶ ἡ γῆ μεμνήνηκεν, οἵαπερ ἐξ ἀρχῆς ἐγεγόνει, καὶ ἡ
 θάλαττα οὔτε σμικρύνεται οὔτε αὖξεται, καὶ ὁ ἀήρ ἦν ἐξ
 ἀρχῆς ἔλαχε φύσιν, ἄσυλον διετήρησε, καὶ ὁ ἥλιος δὲ τήκειν
 οὐ δύναται καὶ διαλύειν, ὃ διαθέει στερέωμα, οὔτε μὴν τὸ
 στερέωμα, ὑγρὸν ὄν, θερμὸν ὄντα τὸν ἥλιον σβέννυσιν· 25

3 γε: τε BL¹: om. L² | βορειοτέραν S | διαθέοντος S |
 4 μὲν om. K | γε om. BLM | 5 δι' ἄλλας αἰτίας τὴν τούτου γε
 πλημμυρίαν M, corr. Mgr. | πλημμυρίας SC | 6 ἔμοιγε om.
 SV | 8 μὴ om. K | τὰς om. BL | 10 δαπανωμένην: δυνα-
 μένην BL¹ | 12 ἀναπνεόντων SCVMgr. | 13 ante τοῦτον add. καὶ
 M | 14 ἀστέρων SCVMgr. | γε om. KB LM, add. Mgr. | 17 ὥς
 ἥκιστα: οὐχ ἥκιστα SCV | 18 γε: περ CVMgr. | 19 δὲ: γὰρ S |
 εἰς: ἐς K: om. S | ὅσον: ὅσος ὄν S: ὅσον ἂν MCV | 20 ξυστή-
 ναι S | βούλεται V | 22 οὔτε αὖξάνεται οὔτε σμικρύνεται CV |
 αὖξάνεται M | 23 ἔλαχε: ἔσχε BLM, corr. Mgr. | δὲ τήκειν [τί-
 κειν C] MCV: στήκειν K: τήκειν BLS | 24 οὐ δύναται post
 στερέωμα pos. CV | καὶ: ἡ CV: καὶ ἡ M | 24 post διαλύειν
 add. γε BL | διαθέει CVMgr.: διοθέει K: θέει MS: διαθεῖ BL
 | 25 —p. 119,1 θερμὸν—ὄν om. S

ἕκαστον γάρ, ὃν ἐξ ἀρχῆς ἔλαχε, διεφύλαξε κληρον. τὰς γὰρ
ἐναντίας φύσεις ὑγροῦ καὶ ξηροῦ, καὶ αὖ πάλιν ψυχροῦ
καὶ θερμοῦ, ξυνήγαγεν εἰς φιλίαν ὁ ποιητής. ὅταν τοίνυν 65
τούτων ἕκαστον ἴδωμεν, καὶ τὸν μὲν ἥλιον νῦν μὲν τὰ
5 βόρεια, νῦν δὲ τὰ νότια, ἄλλοτε δὲ τὰ μέσα τοῦ οὐρανοῦ
διαθέοντα, καὶ τὴν σελήνην αὐξομένην καὶ φθίνουσαν, καὶ
τοὺς ἀστέρας κατὰ καιρὸν ἀνίσχοντάς τε καὶ δυομένους καὶ
ἀμητοῦ καιρὸν καὶ σπόρου σημαίνοντας καὶ τοῖς ναυτιλλο-
μένοις χειμῶνα καὶ γαλήνην μηνύοντας, μὴ ταῦτά γε, ὧ
10 φίλοι ἄνδρες, θεοποιήσωμεν, ἀλλὰ τὸν τούτων ποιητὴν καὶ
δημιουργὸν καὶ κυβερνήτην ἀννυμήσωμεν καὶ διὰ τῶν ὁρω-
μένων πρὸς τὸν ἀόρατον ἐκδημήσωμεν. ἀλλὰ γὰρ οὐκ 66
ἐκδημίας ἡμῖν ἀλλὰ πίστεως χρεία· διὰ ταύτης γὰρ μόνης
ιδεῖν ἐκείνον δυνάμεθα. ὅταν ἴδωμεν εἰς καιρὸν τὰς ὥρας
15 μεταβαίνουσας, καὶ τὸν ὑετὸν τῇ γῇ χορηγούμενον, καὶ
ταύτην φύουσιν καὶ τῇ πόσῃ καλυπτομένην, καὶ τὰ λήϊα
κυμαίνοντα καὶ τοὺς λειμῶνας ἀνθοῦντας, καὶ κομῶντα τὰ
ἄλσῃ καὶ βρίθοντα τῷ καρπῷ, κινήσωμεν εἰς ὑμνωδίαν τοῦ
ταῦτα δεδωρημένου τὴν γλῶτταν, καὶ μήτε Νύμφας ὀρεστι-
20 ἄδας ἢ πηγαίας ἢ ποταμίας, μήτε τὰς Νηρέως θεοποιή-
σωμεν θυγατέρας, μήτε τῇ Διοῖ τὸν Ἰούλον ἔσωμεν ἢ τὸν
λιτυέραν, μὴ Διονύσω τὸν διθύραμβον, | μὴ τῷ Πυθίῳ p. 68
μάντει τὸν παιᾶνα, μὴ τῇ Ἀρτέμιδι τὸν ὑποίπον· ἀλλὰ τῷ
ποιητῇ τῶν ὅλων τὴν Δαυιτικὴν προσενέγκωμεν μελωδίαν
25 καὶ μετ' ἐκείνου βοήσωμεν· „ὥς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου,
Κύριε· πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας.“ ὅταν ὀδικῶν ὀρνίθων 67

25—26: Ps. 103, 24

1 ἔλαχε KBLM: εἰλῃχε SCVMγρ. | 4 τοῦτον S¹ | 5 βόρεια
SC | δὲ καὶ τὰ μέσα L | 6 διαθέοντα S | αὐξανομένην BLM |
φθίνουσαν SC | 7 τε om. CV | 8 σπόρον S | 9 γε: τε K: om.
V | 10 καὶ om. KBL: ἐπιγνόντες [ἐπιγνῶντες C] ὡς MCV |
11 δημιουργὸν C | ὑμνήσωμεν KBL | 13 γὰρ ταύτης K | 14 post
ὅταν add. οὖν S² | 17 κομῶντας K | 18 ἄλσῃ: ἄνθη M | 19 δε-
δωρημένον KBLM: δεδωκότος SCVMγρ. | 20 ante πηγαίας add.
ὅσα K | 21 διοῖ MC: διὲ M² | 22 λιτυέραν Acciaolus: ἀιπέραν
K: λειτερέαν BL: λοτυέραν MC²: λυτειρέαν SCMγρ.: λυτή-
ρεσαν V | 23 μὴ τῇ: μήτε K | ὑποίπον BL

ἀκούσωμεν ποικίλα γε ἁδόντων ἄσματα καὶ διάφορα, καὶ
 τετιγῶν τερετιζόντων, ἐρῶσθαι φράσαντες Σειρήσι καὶ
 Μούσαις, τὸν πάνσοφον καὶ παναλιῇ Θεὸν προσκυνήσωμεν,
 τὸν καὶ τοῖς μικροῖς πτηνοῖς τοσαύτην μέλους δωρησάμενον
 ἁρμονίαν καὶ διὰ πάντων καὶ τρέφοντα καὶ τέρποντα καὶ 5
 καταθέλοντα τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος.

- 68 Ταῦτα ταῖς τῶν φιλοσόφων, ὧ φίλοι ἄνδρες, παρεξε-
 τάσατε δόξαις, καὶ σκοπήσατε, ὁρθῇ γε καὶ δικαίᾳ χρώ-
 μενοι ψήφῳ, τίνα τούτων περὶ Θεοῦ λέγειν πρόσφορα καὶ
 ἁρμόδια, τὸ ἀγέννητον εἶναι τὸ πᾶν, ἢ ἀπὸ ταυτομάτου 10
 ἔυστηναι, ἢ τὸ ἀπὸ τῶν ἀτόμων καὶ τοῦ κενοῦ ξυναρμο-
 σθῆναι, ἢ τὸ ὑπὸ Θεοῦ μὲν, ἐκ δὲ τῆς ὕλης γενέσθαι, ἢ
 τούτων μὲν ἕκαστον περὶ Θεοῦ λέγειν ἀνόσιον, ἐκεῖνο δὲ
 γε εἰκός τε καὶ ἀληθές, ὥς τῶν ὅλων ποιητῆς ὁ Θεός, οὐ
 τοῖς ἄλλοις τεχνίταις παραπλησίως ἐξ ὕλης τὰ πάντα δημι- 15
 ουργήσας, ἀλλ' αὐτὸς τὰ πάντα μὴ ὄντα παραγαγὼν καὶ
 69 παρασχεῖν ἐθελήσας τοῖς μὴ οὔσι τὸ εἶναι. ῥάδιον γὰρ
 αὐτῷ καὶ ἐκ μὴ ὄντων καὶ ἐξ ὄντων δημιουργεῖν· τοῦτο
 γὰρ δὴ καὶ πάλαι πεποίηκε καὶ καθ' ἑκάστην, ὥς ἔπος εἰ-
 πεῖν, ἡμέραν ποιεῖ. καὶ γὰρ ἐξ ὑποκειμένων σωμάτων δια- 20
 πλάττει τῶν ζώων τὰ σώματα καὶ ἐκ μὴ ὄντων δημιουργεῖ
 τὰς ψυχάς, οὐχ ἅπασι τοῖς ζώοις, ἀλλὰ μόνοις ἀνθρώποις·
 καὶ διὰ τῶν πτηνῶν δημιουργεῖ τὰ πτηνὰ καὶ διὰ τῶν
 νηκτῶν τὰ νηκτὰ καὶ τῶν ἄλλων γενῶν ἕκαστον διὰ τῶν
 70 ὁμογενῶν διαπλάττει. οὕτω δὴ καὶ τῆς γῆς τοὺς καρπούς 25
 διὰ τῶν σπειρομένων καὶ φυτενομένων τοῖς ἀνθρώποις
 προσφέρει· πάλαι δὲ ἡ γῆ καὶ ἄσπαρτος καὶ ἀνήρωτος
 ἐβλάστησε πᾶσαν φυτῶν καὶ σπερμάτων ιδέα καὶ τῶν ἐρπε-
 τῶν καὶ τετραπόδων τὰ γένη· καὶ τῶν ὑδάτων ἡ φύσις

2 τετιγῶν S | τερετιζόντων KBL: κηδαριζόντων MSCV |
 3 παναληθῇ CMyp. | 5 post τέρποντα add. πάντα M | 6 κατα-
 θάλλοντα BL | 8 καὶ prius om. L¹ | 9 καί: τε καὶ SCV | 11 τὸ
 om. C¹ | 12 τοῦ θεοῦ KL | 14 εἰκός: litt. s S² e corr. | 18 καὶ
 prius om. M | ἐκ μὴ ὄντων καὶ ἐξ οὐκ ὄντων M, sed οὐκ del.
 Myp. | 19 καὶ prius om. V | πάλιν BL | 23 καὶ διὰ—πτηνὰ
 om. BL | 24 καὶ διὰ τῶν ἄλλων K | 25 δὴ om. K | 26 φυτεν-
 μένων C | post φυτενομένων add. ιδέα BL¹ | 27 ἀνήρωτος καὶ
 ἄσπαρτος SCV | ἀνήρωτος M, corr. Myp. | 28 εἰδέαν KSC

ἔφυσεν, ὡς ἐκελεύσθη, καὶ τὰ τοῖς ὕδασιν ἐνδiciaτῶμενα
ζῶα καὶ τὰ τὸν ἀέρα διαπερᾶν πεφυκότα. αὐτὴν μέντοι 71
τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν ἀέρα καὶ τῶν ὑδάτων
τὴν φύσιν καὶ τὸ πῦρ καὶ τὸ φῶς οὐ τῇ ὕλῃ ἀναδοῦναι
5 προσέταξεν, ἀλλὰ μὴ ὄντα παρήγαγεν, αὐτὸς καὶ φντουργός·
καὶ ναυπηγὸς τοῦ μεγίστου σκάφους τῆς κτίσεως γεγυνώς,
αὐτὸς καὶ κυβερνᾷ καὶ ἰθύνει, ὃ πανσόφως κατεσκεύασε
σκάφος. ταῦτα οὐ μόνον ἡμᾶς εὐαγγελιστὰι παιδεύουσι καὶ 72
ἀπόστολοι, ἀλλὰ καὶ προφηταὶ καὶ τῶν προφητῶν ὁ κορυ-
10 φαῖος Μωϋσῆς, ὁ τὴν κοσμογένειαν ξυγγράψας, καὶ πρό γε
τούτων Ἀβραὰμ καὶ Μελχισεδέκ καὶ ἅπας τῶν πατριαρχῶν p. 69
ὁ χορός. ἕκαστος γὰρ τούτων οὐ πολλούς, ἀλλὰ τὸν τοῦ
παντὸς ἐθεολόγησε ποιητὴν. καὶ τοῦτο εἶσεσθε, εἰ τοῖς
θεοῖς λογίοις ἐντύχοιτε. ἐκ παραλλήλου τοίνυν μεμαθη- 73
15 κότες, ὅσον τῶν ἀνθρωπίνων ὑπέρεκται λογισμῶν τῆς θείας
γραφῆς τὰ παιδεύματα, φύγετε μὲν, ὃ φιλότης, τὸν πλά-
νον, ἀσπάξεσθε δὲ τὴν ἡλίου φανοτέραν ἀλήθειαν, ἵνα ὑπὸ
ταύτης φωταγωγούμενοι καὶ τῶν θείων λογίων τὸν νοῦν
θεωρήσῃτε καὶ τοὺς τούτων διδασκάλους θαυμάσῃτε, καὶ
20 „πесόντες ἐπὶ πρόσωπον,“ ἀποστολικῶς εἰπεῖν, „προσκυνή-
σητε τῷ Θεῷ, λέγοντες, ὅτι ὄντως ὁ Θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστιν.“

20—21: 1. Cor. 14, 25

1 ἔφησεν M | ἐκελεύθη V, sed corr. | καὶ om. C¹V | 2 καὶ
τὰ: κατὰ K: τὰ S | τῶν C | 2—3 αὐτὸν μέντοι οὐρανὸν καὶ
τὴν γῆν V | 5 καὶ om. SC¹V | 7 καὶ prius om. K | post ἰθύ-
νει add. πανσόφως K | 10 ὁ om. K | κοσμογενίαν S: κοσμο-
γονίαν KBL | 11 καὶ prius om. BL | πᾶς K | 13 ἴσεσθε S:
εἴσεσθαι V | 14 λόγοις CV | ἐντύχητε BL | τοίνυν: τοῦ νῦν K |
15 ὅσων LS¹V | ἀνθρωπείνων S | 16 φεύγετε BL | 17 ἀσπά-
σασθε MVC²: ἀσπάσασθαι C¹ | φανερωτέραν MV, corr. Mgr.:
φανερωτέραν KS¹C | 18 τὸν νοῦν: τῶν νῦν C | 19 καὶ τοὺς—θαυ-
μάσῃτε om. V | 21 ὄντως M | ἐν ὑμῖν ὁ θεός K | ὁ om. S |
περὶ ὕλης καὶ κόσμου KMS; add. δ S: λόγος δ M: ἐπληρώθη ὁ
περὶ ὕλης καὶ κόσμου L

ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥ. Ε.

- 1 Ἔστι τις λίθου φύσις, ἣν μαγνήτιν ὀνομάζουσιν, ἣ
 πᾶσαν ἑῷσα τὴν ἄλλην ὕλην ἀκίνητον, τὸν σίδηρον ἐφέλ-
 κεται μόνον· ἔστι δὲ ὅτε καὶ δεικνυσιν αἰωρούμενον, οὔτε
 κάτωθεν ὑπὸ τινος ἔρειδόμενον οὔτε ἄνωθεν φαινομένῳ τῷ 5
 ξυνδεδεμένον, ἀφανῶς δὲ τῆς ὑπερκειμένης ἐκείνης ἢ ὑπερ-
 2 φαινομένης ἐνεργείας ἐξηρητημένον. τοιόνδε τι γινόμενον
 ἐπὶ τῶν θείων λογίων ἴδοι τις ἄν. πολλοὶ μὲν γὰρ δὴ
 τούτων, μᾶλλον δὲ ἅπαντες, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐπαίτουνσιν ἄν-
 θρωποι· οἱ δὲ τῆς πίστεως μόνοι θηρεύονται τρόφιμοι, οὔτε 10
 κάτωθεν ὑπὸ τινος εὐκληρίας ψυχαγωγούμενοι οὔτε ἄνωθεν
 ὀρωμένῳ τῷ ξυνδεδεμένοι, μόναις δὲ ταῖς ἀφανέσιν ἐλπίσι
 τὸν νοῦν ξυναρμόσαντες. τῷ τοι καὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος
 „τὸν περὶ τοῦ σταυροῦ λόγον τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις εἶναι
 μωρίαν, τοῖς δὲ σωζομένοις Θεοῦ δύναμιν“ ἔφησεν. ἀλλ’ 15
 3 ἐκείνη μὲν ἡ λίθος ιδιότητι φύσεως θέειν παρ’ αὐτὴν τὸν
 σίδηρον ἐκβιάζεται· τῶν δὲ θείων λογίων ἡ χάρις οὐκ
 αὐτὴ τοὺς μὲν προσίεται, τοὺς δὲ ἀποπέμπεται (πᾶσι γὰρ
 τοῖς ἐμπορεῖσθαι βουλομένοις προχέει τὰ νάματα), ἀλλὰ τὸ
 τῶν ἀκρωμένων ἀνθαίρετον τοὺς μὲν προσάγει διψῶντας, 20
 τοὺς δὲ πόρρω ποιεῖ, τόνδε τὸν ἡμερον ἔχειν ἥκιστα βουλο-
 4 μένους. ὁ δέ γε τῶν ψυχῶν ἱατρὸς τὴν τῶν οὐκ ἐθελόν-
 των ἀπολαύειν τῆς θεραπείας οὐ βιάζεται γνώμην· αὐτο-
 κράτορα γὰρ καὶ αὐτεξούσιον τὴν λογικὴν φύσιν δημιουρ-
 γήσας, παραινέσεσι μὲν καὶ νόμοις καὶ τῶν χειρόνων 25
 ἀποτρέπει καὶ ἐπὶ τὰ κρεῖττω προτρέπει, οὐκ ἀναγκάζει δὲ μὴ

14—15: 1. Cor. 1, 18

1 περὶ φύσεως ἀνθρώπου ε’ om. V | λόγος ε’ BLMSC |
 2 μαγνήτιν KC: μαγνήτην S¹ | κατονομάζουσιν V | 4 ἐωρούμενον
 S | 5 φαινομένῳ: litt. ω C² e corr. | τῷ: litt. ω S²C² e corr. |
 6 ὑποκειμένης V | 8 δὴ: διὰ S | 9 ὡς ἔπος εἰπεῖν ἅπαντες SCV
 | 13 ξυναρμόζοντες V | 16 παρ’ αὐτὴν KMVS²: παρὰ τῇ BS:
 παρ’ αὐτῇ LCMγρ. | 17 βιάζεται BL | ἡ om. V | 20 ἀνθαίρετον
 S | 21 τόνδε in τῶνδε corr. M | ἡμερον: litt. ἰ C² e corr. |
 23 βιάζονται K | 25 καὶ posterius om. SV ·

βουλομένην τῶν ἀμεινόνων μεταλαχεῖν, ἵνα μὴ παρακινήσῃ
 τοὺς ὄρους τῆς φύσεως. ταύτῃ τοι καὶ διὰ τῶν προφητῶν 5
 βοᾷ, „ἐὰν θέλητε καὶ εἰσακούσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς
 φάγεσθε.“ | καὶ αὖ πάλιν, „δεῦτε τέκνα, ἀκούσατέ μου, p. 70
 5 φόβον Κυρίου διδάξω ὑμᾶς. τίς ἐστὶν ἄνθρωπος ὁ θέλων
 ζωὴν, ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν ἀγαθάς;“ εἴτα τῶν χειρόνων
 ἀποτρέπων, ἐπιδείκνυσιν τὸ πρακτέον, „παῦσον τὴν γλῶσσάν
 σου ἀπὸ κακοῦ καὶ χεῖλη σου τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον· ἔκ-
 κλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιήσον ἀγαθόν· ζήτησον εἰρήνην
 10 καὶ δίωξον αὐτήν.“ δῆλα δὲ τοῖς πειθομένοις ποιεῖ καὶ
 τῶν πόνων τὰ ἄθλα, ὅτι „ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους,
 καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν.“ ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ φόβος 6
 τοῖς παιδαγωγουμένοις ἀρμόδιος, ἀναγκαίως καὶ ταῖς ἀπει-
 λαῖς τοὺς ῥαστώνῃ ξυζῶντας δεδίδτεται καὶ φησιν, „πρόσω-
 15 πον δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακὰ, τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ
 γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν.“ ὁ δὲ ταύτην προσε νεγκῶν διὰ
 τοῦ προφήτου τὴν παραίνεσιν ἐν τοῖς ἱεροῖς εὐαγγελίοις
 οὐκ ἄλλῳ τῷ χρόμῳ ὑποουρῶ, ἀλλ’ αὐτὸς διὰ τῆς σαρκὸς
 φθεγγόμενος, ἣν ἀνέλαβεν, ἔλεγεν, „εἴ τις διψᾷ, ἐρχέσθω
 20 πρὸς με καὶ πινέτω.“ καὶ πάλιν, „δεῦτε πρὸς με πάντες
 οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς.“
 καὶ ἄλλα δὲ μυρία εὗροι τις ἂν κἂν τοῖς θεοῖς εὐαγγελίοις 7
 κἂν τοῖς τῶν ἀποστόλων ξυγγράμμασι, δηλοῦντα σαφῶς τῆς
 τῶν ἀνθρώπων φύσεως τὸ αὐθαίρετον. οὗ δὲ χάριν καὶ γὰρ
 25 πέμπτην ὑμῖν, ὧ ἄνδρες, τήνδε προσφέρω παραίνεσιν· οὐκ
 ἀξιῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄγαν γε λιπαρῶν καὶ ποτνιόμενος
 τὸν τῆς ἰατρείας μὴ προέσθαι καιρὸν μηδὲ ἀναβάλλεσθαι
 τὴν σωτηρίαν εἰς αὐριον, ἣν οὐκ ἴσμεν εἴπερ δὴ πάντως

3—4: Es. 1, 19 || 4—16: Ps. 33, 12—17 || 19—20: Joh. 7, 37 ||
 20—21: Matth. 11, 28

1 ἀμεινών CMγρ. | 4 φάγεσθαι S | αὖ om. S | 10 δὲ: δὴ V:
 δὲ καὶ K | 12 δὲ om. K | 14 ῥαστών S¹ | δεδείττεται S | καὶ
 om. S¹ | 15 ἐξολοθρεῦσαι M | 16—17 διὰ τοῦ προφήτου προσ-
 ενεγκῶν KM | 18 τῷ: τινὶ M, corr. Mγρ. | post τῷ add. χρόνῳ
 K | 19 ἥς B | 21 καὶ πεφορτισμένοι om. BCV | 22 δὲ om. K |
 24 αὐθέρετον S | 25 ὧ om. KBL | τήνδε om. KBL | 26 ἀξιῶ C
 | γε om. L² | 27 ἰατρείας S | ἀναβαλέσθαι V | 28 ἐς VMγρ.

ὁψόμεθα, ἀλλ' ἀναμνησθῆναι τῆς τοῦ Ἀσκραίου ποιητοῦ
 παραινέσεως· „μηδ' ἀναβάλλεσθαι ἔς τ' αὐρίον ἔς τε ἔννηφι,“
 προσέχειν δὲ ἀκριβῶς καὶ τῇ ἄλλῃ τοῦδε τοῦ ποιητοῦ γνώμῃ,
 ξυνωδὰ φθεγγομένη· „αἰεὶ δ' ἀμβολιεργὸς ἀνὴρ ἄτῃσι
 παλαίει.“

5

- 8 Ἐπειδὴ τοίνυν τοῦ κόσμου πέρι καὶ τῆς ὕλης τίνα
 προσήκει φρονεῖν, μεμαθήκαμεν, καὶ ὅσον τὸ μέσον τῶν τε
 θείων καὶ τῶν φιλοσόφων δογμάτων, φέρε λοιπὸν ἐξετάσω-
 μεν, τίνα περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου φύσεως ἢ θεία γραφὴ
 φρονεῖν ἡμᾶς ἐξεπαίδευσεν, καὶ τίνα οἱ τῇ εὐτελείᾳ τοὺς 10
 λόγους καλλύνοντες καὶ ὀνομάτων ὥρα καὶ ῥημάτων ἡβρου-
 9 σμένων προσενεγκόντες τὸ ψεῦδος. ὅσα μὲν οὖν ποιηταὶ
 περὶ τούτου μυθολογοῦσιν, ἑατέον ἐπὶ τοῦ παρόντος, οὐ
 μύρω τούτους, κατὰ τὸν Πλάτωνα, κρίσαντας, ἀλλὰ τῇ φερο-
 μένῃ παρ' αὐτῶν δυσσομία τὰς αἰσθήσεις ἀποτεριχίσαντας. 15
 ἐκείνοι γὰρ οὐ μόνον γηγενεῖς, ἀλλὰ καὶ σπαρτοὺς ἀνθρώ-
 πους γεγενῆσθαι φασὶ καὶ ἐκ δρακοντείων ἀναφῦναι ὁδόν-
 p. 71 των. | ἃ δέ γε φιλόσοφοι θρυλοῦσι καὶ ξυγγραφεῖς, ταῦτα
 10 μόνα τῇ τῆς ἀληθείας παραθετέον διδασκαλίᾳ. ῥητέον δέ
 γε πρὸ τῶν ἄλλων ἀπάντων, ὅσῃν περὶ τῆς τοῦδε τοῦ γέ- 20
 νους ξυστάσεως ἔρην καὶ διαμάχην ἐσχήκασιν. οἱ μὲν γὰρ
 ἄλδιον εἶναι τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν εἰρήκασιν καὶ τοῦδε
 τοῦ γένους ἀεὶ ἔμπλεων γεγενῆσθαι τὴν γῆν, οἱ δὲ ἐν τῇ
 Ἀττικῇ πρῶτον φῦναι ἀνθρώπους, ἄλλοι δὲ ἐν Ἀρκαδίᾳ

1—5: Eus. Pr. XIV 27, 1 (Hes. Opp. 410. 413) || 14: Plat.
 Reip. III p. 398 A

1 ὁψόμεθα S: ὁψούμεθα C¹ ut videtur | 2 ἀναβάλλοιο M:
 ἀναβάλλο S: ἀναβάλλο CV | post ἀναβάλλεσθαι add. ο K | τ'
 om. BL | ἔς τε ἔννηφι om. CV: ἔς τ' ἔννηφι M: ἔς τ' αἰ ἐνήφει
 S | 3 τοῦ om. V | litt. οὗ γνώμῃ ξυνω C² | 4 αἰεὶ MS | ἀμβο-
 λιεργῶς S | 7—8 τὸ μέσον—δογμάτων: τῶν θείων καὶ τῶν φιλο-
 σόφων δογμάτων τὸ διάφορον V | 7 τε om. M | 9 τὰνθρώπου KM:
 τε ἀνθρώπου S | 10 εὐτελία KS | 11 ἡβρουσμένων om. MC: ἡβρι-
 σμένων BL: ἡκριβωμένων V | 12 post ἡβρουσμένων add. κάλλει MCV
 | 14 τὸν om. B | κρίσαντας K: κρίσαντες Mγρ. | 15 δυσσομία
 παρ' αὐτῶν L | ἀποτεριχίσαντες M, corr. Mγρ. | 17 γεγενεῖσθαι S |
 δρακοντίων KS¹ C | ὁδόντων ἀναφῦναι L | ἀναφνῆναι SCVMγρ. |
 18 θρυλλοῦσι MVC² | 19 μόνον M | παραθετέων S | διδασκαλίαν
 M | 23 ἔμπλεων αἰεὶ BL | ἔμπλεω KMSC | 24 ἀρκαδίῃ C

τοῦτο γενέσθαι πρῶτον, ἕτεροι δ' αὖ πάλιν ἐν Αἰγύπτῳ
 καὶ ἄλλαις δὲ πόλεσι πολλή περὶ τούτου φιλοτιμία γεγένη-
 ται. πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις οἱ μὲν ὄλβιον τόδε τὸ ζῶον 11
 κεκλήκασιν, οἱ δὲ δέλαιον καὶ τρισάθλιον. καὶ Ὅμηρος
 5 μὲν ἀκιδνὸν αὐτὸ καὶ οὐζυρὸν ὀνομάζει. Θεόγνις δὲ ὁ
 Σικελιώτης ὁ Μεγαρόθεν βοᾷ· „πάντων μὲν μὴ φῦναι
 ἐπιχθονίοισιν ἄριστον μὴδ' ἐσορᾶν ἀνγὰς ὀξέος ἡελίου· φύντα
 δ' ὅπως ὥκιστα πύλας Ἀΐδαο περῆσαι.“ ξυνφθὰ δὲ τού- 12
 τοις καὶ τῆς Εὐριπίδου τραγωδίας τὰ ἱαμβεῖα· „ἐχρῆν γὰρ
 10 ἡμᾶς ξύλλογον ποιουμένους τὸν φύντα θρηνεῖν, εἰς ὅς'
 ἔρχεται κακὰ, τὸν δ' αὖ θανόντα καὶ πόνων πεπαυμένον
 χαίροντας εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν δόμων.“ καὶ Σόλων
 δὲ τὸν Ἀθηναῖον, τὸν νομοθέτην, Ἡρόδοτος εἰρηκέναι τῷ
 Κροίσῳ ἔφη· „ὦ Κροῖσε, πᾶς ἀνθρώπος ἐστὶ ξυμφορῇ.“
 15 Πυθαγόρας δὲ καὶ Πλάτων δῆμόν τινα ψυχῶν ἀσωμάτων 13
 εἰσάγουσι καὶ τὰς ἀμαρτάδι τινὶ περιπεσοῦσας τιμωρίας
 χάριν εἰς σώματα καταπέμπεσθαι λέγουσιν. τῷ τοι ὁ Πλά-
 των ἐν τῷ Κρατύλῳ τὸ σῶμα σῆμα κέκληκεν, ὥς ἐν τούτῳ
 τῆς ψυχῆς οἶονεῖ τεθαμμένης. ξύμφωνα δὲ τούτῳ καὶ 14
 20 Φιλόλαος ὁ Πυθαγόρειος ἔφη· λέγει δὲ ὧδε· „μαρτυρέονται
 δὲ καὶ οἱ παλαιοὶ θεολόγοι τε καὶ μάντιες, ὥς διὰ τινὰς
 τιμωρίας αἱ ψυχὰ τῷ σώματι ξυνέζευκται καὶ καθάπερ ἐν

4—5: Clem. Str. III 3, 14 (Hom. σ 130) || 5—12: Clem. Str.
 III 3, 15 (Theogn. 425—427 Eur. fr. 449) || 12—14: Clem. Str.
 III 3, 16 (Herod. I 32) || 15—17: Eus. Pr. XIII 16, 4—6 (Plat.
 Phaed. p. 81 E—82 A) || 17—19: Clem. Str. III 3, 16 (Plat. Cra-
 tyl. p. 400 B—C) || 19—p. 126, 1: Clem. Str. III 3, 17 (Philolai
 fr. 14)

15—19: Georg. Mon. Chron. IV 218 (p. 530)

5 μὲν: δὲ K | 6 μεγαρῶθεν C² | 7 μὴδ' εἰς ὀρᾶν BL: μὴδὲ
 ὀρᾶν V | ὀξέας BL¹C: ὀξεῖας M: ὀξέαις S: ὀξέως V | 8 ὅπως
 om. V | αἶδαο: litt. ἰ C² e corr.: αἰδαο S | 9 εὐριπίδου M |
 ἱαμβία BMS, corr. Mgr. | 10 ὑμᾶς KSMgr. | 11 τὸν δ' αὖ—
 πεπαυμένον om. S | 13 τὸν ἀθηναῖον νομοθέτην C: τῶν ἀθηναίων
 νομοθέτην V | post νομοθέτην add. τοῦτ' αὐτὸ MC | 15 δῆμόν:
 δαίμονα M, corr. Mgr. | 17 ὁ om. BL | 19 οἶονεῖ S¹ | τούτῳ B e
 corr.: τούτων M: τοῦτο BC¹ ut videtur | 20 πυθαγόρειος SC |
 21 πάλαι BL | μάντιες BL²: μάντιες KLMSCV 22 ἡ ψυχὴ SCVMgr.

σάματι τούτῳ τέθραπται.“ ἀλλὰ τῶνδε τῶν λόγων ὁ Πλά-
των ἐπιλησθεῖς, τοῦναντίον ἐν τῷ τρίτῳ τῆς Πολιτείας
παραδηλοῖ ἐπιμελεῖσθαι γὰρ σώματος δεῖν φησι ψυχῆς
ἕνεκα ἁρμονίας, δι’ οὗ βιοῦν τε ἔστι καὶ ὀρθῶς βιοῦν,

- 15 καταγγέλλοντας τῆς ἀληθείας τὸ κήρυγμα. εἰ δὲ διὰ τοῦ 5
σώματος ἡ ψυχὴ βιοῖ τε καὶ ὀρθῶς βιοῖ, οὐκ ἄρα ἦν ποτε
πρὸ τοῦ σώματος· εἰ δὲ ἦν πρὸ γε τοῦ σώματος, καὶ ἔζη
δήπουθεν καὶ ἐβίον· ἀθάνατον γὰρ ἔχει φύσιν καὶ λογικὴν.
εἰ δὲ ἦν μὲν πάλαι, οὐκ ὀρθῶς δὲ ἐβίον κεχωρισμένη τοῦ
σώματος, ἐν τῷ σώματι δὲ γενομένη καὶ τοῦτο ἄριστα παι- 10
δοτριβήσασα, τὸν ὀρθὸν κατέσθωσε βίον, διὰ τοῦ σώματος
ἄρα τετύχηκε τῶν ἀγαθῶν, ὧν πρὸ τοῦ σώματος οὐ μετέ-
λαχεν. ἀνθ’ ὅτου δὴ οὖν τεθάφθαι αὐτὴν ἐν τῷ σώματι
καθάπερ ἐν σήματι ἔφη; |

- p. 72 16 Διὰ μὲν οὖν τούτων σαφῶς ἔγνωμεν, ὥς οὐ μόνον 15
ἀλλήλοισι, ἀλλὰ καὶ σφίσι αὐτοῖς περὶ τῶν αὐτῶν ἐναντία
γεγραφήκασιν. ἵνα δὲ τὴν πολλὴν αὐτῶν καταμάθωμεν
ἔριν, φέρε πάλιν ἐπιδείξωμεν, τίνα περὶ ψυχῆς οἱ πολυ-
θρόγλητοι τῶν φιλοσόφων ἐδόξασαν, καὶ ὅπως αὐτοὺς ἡ
κενὴ δόξα, κατὰ τὸν Τίμαιον, „ἔριδι ξυνένηκε μάχεσθαι.“ 20
ἂ δέ γε ξὺν Θεῷ λέξω, ἐκ τῶν Πλουτάρχῳ καὶ Πορφυρίῳ
17 καὶ μέντοι καὶ Ἀετίῳ ξυγγεγραμμένων ἐρῶ. Θαλῆς τοίνυν
κέκληκε τὴν ψυχὴν ἀκίνητον φύσιν· Ἀλκμὰν δὲ αὐτὴν αὐτο-
κίνητον εἶρηκεν· ὁ δέ γε Πυθαγόρας ἀριθμὸν ἑαυτὸν κι-
νοῦντα· ξυνεφώνησε δὲ τῷ λόγῳ καὶ Ξενοκράτης· ὁ δὲ 25

1—5: Clem. Str. IV 4, 18 (Plat. Reip. III p. 410 C, cf. IX p. 591 D); vid. Diss. p. 111 sq. || 20: Clem. Str. V 1, 11 Eus. Pr. XV 62, 14 (Timon. fr. 22) || 22—p. 129, 4: Aëtius Doxogr. p. 386—393

1 σάματι K: σώματι BL: σήματι MSCVL² | 2 ἐπιλησθεῖς L¹: ἐπιμεληθεῖς M: litt. εἰ C² e corr. | 3 δεῖ MSCV | 4 ἕνεκα C | ἕνεκα καὶ ἁρμονίας M | 5 καταγγέλλοντας C | 8 γὰρ: ἄρ’ M, corr. Mgr. | 9 post κεχωρισμένη add. καὶ S | 10 τῷ om. KBL | γινομένη V | παιδοτριβεῖσασα S | 11 κατέσθωσε MC | 15 ἐγνώκαμεν K | 17 γεγράφασιν MSCV | αὐτῶν πολλὴν V | 18 post φέρε add. δὴ K | 18—19 τῶν φιλοσόφων οἱ πολυθρόγλητοι L | πολυθρόγλητοι MVL² | 20 τίμαιον: τίμωνα Clem. Eus. | 21 λέγω K | 22 ἀέτω KBL | ξυγγεγραμμένα BL¹ | 23 ἀκίνητον Plut. Stob. | 25 δὲ prius om. M | τῷδε τῷ λόγῳ SC | ὁ δέ γε BL

Πλάτων οὐσίαν νοητὴν ἐξ ἑαυτῆς κινητὴν· ὁ δὲ Σταγειρί-
της ἐντελέχειαν πρώτην σώματος φυσικοῦ ὁργανικοῦ, δυνά-
μει ζωὴν ἔχοντος· ἐντελέχειαν δὲ τὴν ἐνέργειαν κέκληκεν.
Κλέαρχος δὲ τῶν τεττάρων εἶναι στοιχείων τὴν ἁρμονίαν· 18
5 Ἀναξιμένης δὲ καὶ Ἀναξίμανδρος καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Ἀρ-
χέλαος ἀερώδη τῆς ψυχῆς τὴν φύσιν εἰρήκασιν. οἱ δὲ γε
Στωϊκοὶ πνευματικὴν, πλείστου μετέχουσιν τοῦ θερμοῦ.
Παρμενίδης δὲ καὶ Ἰππασος καὶ Ἡράκλειτος πυρώδη ταύ-
την κεκλήκασιν· ὁ δὲ Ἡρακλείδης φωτοειδῆ· Ἐπίκουρος δὲ
10 ὁ Νεοκλέους τεττάρων τινῶν ποιότητων κρᾶμα, πυρώδους
καὶ ἀερώδους καὶ πνευματικοῦ καὶ τετάρτου τινὸς ἀκατανο-
μάστου· ὁ δὲ Ἐμπεδοκλῆς μῖγμα ἐξ αἰθερώδους καὶ ἀερώ-
δους οὐσίας. Κριτίας δὲ ἐξ αἵματος εἶπε καὶ ἐξ ὕγρου·
καὶ ἄλλοι δ' αὖ ἄλλα λεληγήκασιν ἐναντία. καὶ μέντοι καὶ 19
15 περὶ τὴν ταύτης διαίρεσιν πλείστη γε τούτοις γεγένηται δια-
μάχη. Πυθαγόρας μὲν γὰρ καὶ Πλάτων διμερῆ ταύτην
εἰρήκασιν, καὶ τὸ μὲν αὐτῆς εἶναι λογικόν, τὸ δὲ ἄλογον.
διχῆ δ' αὖ πάλιν τὸ ἄλογον ἔτεμον, καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ θυ-
μικὸν εἶναι, τὸ δὲ ἐπιθυμητικόν. ὁ δὲ Ξενοκράτης, καὶ
20 ταῦτα τρίτος ἀπὸ Πλάτωνος ὢν (Σπενσίππου γὰρ τοῦ Πλά-
τωνος ἀδελφίδου γεγένηται φοιτητής), τὸ μὲν αἰσθητικὸν
εἶναι τῆς ψυχῆς ἔφη, τὸ δὲ λογικόν. ὁ δὲ Νικομάχου 20
πέντε εἶναι ταύτης ἔφησεν ἐνεργείας, τὴν ὀρεκτικὴν, τὴν
θρεπτικὴν, τὴν αἰσθητικὴν, τὴν μεταβατικὴν, τὴν διανοητι-
25 κήν. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτον οἱ Στωϊκοὶ τὸν ἀριθμὸν ἔστρεξαν·
ἐξ ὀκτώ γὰρ μερῶν ἔφασαν τὴν ψυχὴν ξυνεστάναι, τῆς
ὀπτικῆς αἰσθήσεως καὶ τῆς ἀκουστικῆς καὶ τῆς ὀσφρητικῆς
καὶ τῆς γευστικῆς καὶ τῆς ἀπτικῆς· ἕκτον δὲ τὸ φωνητικὸν

1 ἐξ αὐτῆς K: ἐξαντῆς BL | 4 εἶναι om. C | 6 τὴν φύσιν
τῆς ψυχῆς V | 7 πλείστην C: πλείστον V | 9 Ἡράκλειτος KBL |
10 νεοκλέους BL | 11 ἀκατανομάστου MSV | 13 κρατίας SC |
15 διάθεσιν S | 16 post γὰρ add. δὴ V | post πλάτων add. καὶ
δημόκριτος M | 18 αὖ πάλιν om. BL | 20 ὢν—πλάτωνος om.
S | πενσίππου M: σπενσίππου V | 21 ἀδελφοῦ S | αἰσθητὸν KB |
22 εἶναι om. BL | νικομάχου: litt. νικο L²: νικόμαχος V |
23 πάντε M¹ | ταύτης om. S | 24 ἐσθητικὴν S | post μεταβατι-
κήν add. καὶ MCV | 27 ὀσφραντικῆς SCV

ἔφασαν καὶ τὸ σπερματικὸν ἔβδομον καὶ τὸ ἡγεμονοῦν
 ὄγδοον, ὅφ' οὗ τούτων ἕκαστον ἐνεργεῖται. εἶπον δὲ αὐτὴν
 21 καὶ ταῖς τοῦ πολὺποδος εἰκέναι πλεκτάναις. οἱ δὲ γε
 Πυθαγόρου διάδοχοι ἐκ πέντε στοιχείων τὸ σῶμα κρατῆναι
 p. 73 φάντες | (τοῖς γὰρ τέτταρσι ξυνέταξαν τὸ αἰθέριον), ἴσα- 5
 ρίθμους εἶναι ἔφασαν ταύτῃ καὶ τῆς ψυχῆς τὰς δυνάμεις·
 καὶ ταύτας ὠνομάκασιν νοῦν καὶ φρόνησιν καὶ ἐπιστήμην
 22 καὶ δόξαν καὶ αἰσθησιν. ὅσα δὲ καὶ περὶ τῆς τοῦ ἡγεμο-
 νικοῦ χώρας διηνέχθησαν πρὸς ἀλλήλους, ῥᾷδιον διαγινώσκειν.
 Ἰπποκράτης μὲν γὰρ καὶ Δημόκριτος καὶ Πλάτων ἐν ἔγκε- 10
 φάλῳ τοῦτο ἰδρῦσθαι εἰρήκασιν· ὁ δὲ Στράτων ἐν μεσο-
 φρύῳ· Ἐρασίστρατος δὲ ὁ ἱατρὸς περὶ τὴν τοῦ ἐγκεφάλου
 μῆνιγγα, ἣν ἐπικρανίδα λέγει· Ἡρόφιλος δὲ ἐν τῇ τοῦ ἐγκε-
 φάλου κοιλίᾳ· Παρμενίδης δὲ καὶ Ἐπίκουρος ἐν ὅλῳ τῷ
 θώρακι· Ἐμπεδοκλῆς δὲ καὶ Ἀριστοτέλης καὶ τῶν Στωϊκῶν 15
 ἡ ξυμμορία τὴν καρδίαν ἀπεκλήρωσαν τούτῳ. καὶ τούτων
 δ' αὖ πάλιν οἱ μὲν ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς καρδίας, οἱ δὲ ἐν τῷ
 αἵματι· καὶ οἱ μὲν ἐν τῷ περικαρδίῳ ὕμένι, οἱ δὲ ἐν τῷ
 23 διαφράγματι. καὶ Πυθαγόρας μὲν καὶ Ἀναξαγόρας καὶ
 Διογένης καὶ Πλάτων καὶ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ξενοκράτης 20
 ἄφθαρτον εἶναι τὴν ψυχὴν ἀπεφήναντο· ὁ δὲ Ἡράκλειτος
 τὰς ἀπαλλαττομένας τοῦ σώματος εἰς τὴν τοῦ παντὸς ἀνα-
 χωρεῖν ψυχὴν ἔφησεν, οἷα δὴ ὁμογενῇ τε οὖσαν καὶ ὁμο-
 ούσιον. οἱ δὲ Στωϊκοὶ τὰς χωριζομένας τῶν σωματίων
 ψυχὰς διαρκεῖν μὲν καὶ καθ' ἑαυτὰς ζῆν ἔφασαν, ἀλλὰ τὴν 25
 μὲν ἀσθενεστέραν ἐπ' ὀλίγον, τὴν δὲ ἰσχυροτέραν μέχρι τῆς

14—15: Schol. Hom. A 495 ed. Ludwich (Ind. lect. mens. aestiv. Regimont. 1895)

1 ἡγεμονικὸν SCVMγρ.: ἡγεμονικὸν οὖν L¹, sed ικὸν οὖν del. L² | 3 πλεκτάναις K: πλεκταίναις S | 5 τέτταρσι BL | 6 ἔφασαν εἶναι L | ταύτῃ καὶ om. K | 8 ὅσας S | καὶ tertium om. CV | 13 ἦν: ἡ M | post ἦν add. καὶ SCV | 15 ἐμπεδοκλεῖς S | ἀριστοτέλης: ἀριστοκλῆς BLV: Ἀριστοτέλης Διοκλῆς Diels | 16 ἀπεκλήρω L¹ | τούτων: τούτῳ B | 17—18 ἐν τῇ—οἱ μὲν om. K | 17 τῇ om. V | καρδίας: ἀρτηρίας MSCV: καρδίας etiam Plut., qui tamen ante κοιλίᾳ add. ἀρτηριακῇ | 18 ὕμένι K | 20 ὁ πλάτων BL | 25 διαρκεῖ S | 26 δὲ γε MSCV | ἰσχυροῦν S | μέχρι S

τοῦ παντός ἐκπυρώσεως. Δημόκριτος δὲ καὶ Ἐπίκουρος 24
καὶ Ἀριστοτέλης φθαρτὴν εἶναι ταύτην ἀνέδην εἰρήκασι.
Πλάτων δὲ καὶ Πυθαγόρας τὸ μὲν λογικὸν αὐτῆς ἄφθαρτον
εἶναι, φθαρτὸν δὲ τὸ ἄλογον. καὶ ὁ μὲν Πλάτων καὶ τὰ
5 φυτὰ ζῶα κέκληκε, τοῦ τρίτου γε τῆς ψυχῆς εἶδους, τοῦ
ἐπιθυμητικοῦ, μόνου μετέχοντα· ὁ δὲ γε Ἀριστοτέλης ζῶα
μὲν αὐτὰ εἶπεῖν οὐκ ἠνέσχετο (τὸ γὰρ δὴ τῆς αἰσθητικῆς
μετέχον ψυχῆς τοῦτο καλεῖσθαι ζῶον ἡξίωσε), τῆς φυτικῆς
μέντοι καὶ θρεπτικῆς ψυχῆς μετέχειν ὑπέλαβε τὰ φυτά.
10 ἀλλὰ τοῦτόν γε τὸν λόγον οἱ τῆς Ποικίλης οὐ προσεδέξαντο. 25
τὴν γὰρ τοι φυτικὴν δύναμιν καλεῖν ψυχὴν οὐκ ἠνέσχοντο.
Ζήνων δὲ ὁ Κιτιεύς, ὁ τῆσδε τῆς αἰρέσεως ἡγησάμενος,
τοιόδε περὶ ψυχῆς δοξάζειν τοὺς οἰκείους ἐδίδαξε φοιτητάς·
τὸν γὰρ τοι ἀνθρώπινον θορόν, ὕγρὸν ὄντα καὶ μετέχοντα
15 πνεύματος, τῆς ψυχῆς ἔφησεν εἶναι μέρος τε καὶ ἀπόσπασμα
καὶ τοῦ τῶν προγόνων σπέρματος κέρασμά τε καὶ μῖγμα,
ἐξ ἀπάντων τῶν τῆς ψυχῆς μορίων ξυναθροισθέν. οὗ
δὴ χάριν αὐτὴν καὶ φθαρτὴν προσηγόρευσεν. Νουμήνιος 26
δὲ ὁ Πυθαγόρειος πρὸς τούτους ἀποτεινόμενος ἔφη· „τὴν
20 δὲ ψυχὴν γεννητὴν τε καὶ φθαρτὴν λέγουσιν, οὐκ εὐθύς δὲ
τοῦ σώματος ἀπαλλαγεῖσθαι φθείρεσθαι, ἀλλ’ ἐπιμένειν τινὰς
χρόνους καθ’ ἑαυτήν, τὴν μὲν τῶν σπονδαίων μέχρη τῆς
εἰς πῦρ ἀναλύσεως τῶν πάντων, τὴν δὲ τῶν ἀφρόνων πρὸς p. 74
ποιούς τινὰς χρόνους.“ καὶ ὁ Λογγῖνος δὲ αὐτῶν ἀντικρὺς 27
25 κατηγορεῖ, ὧδε γράψας· „Ζήνωνι μὲν γὰρ καὶ Κλεάνθει

4—11: Clem. Str. VIII 4, 10 (Plat. Tim. p. 77B Arist. de anim. II 2) || 12—18: Eus. Pr. XV 20, 1 || 18—24: Eus. Pr. XV 20, 6 (Arei Didymi fr. phys. 39, 6); vid. Diss. p. 109 || 24—p. 130, 3: Eus. Pr. XV 21, 3 (Longin. fr. 7)

1 ἐκπυρώσεως S | 2 φαρτὴν B¹ | εἶναι om. CV | ἀναίδην KSCV | 5 γε τῆς ψυχῆς εἶδους: μέρους τῆς ψυχῆς CV | 6 γε om. BL | 8 μετέχειν SC | 11 τὴν γὰρ τοι: τὸ γὰρ τὴν S² | τοι om. L: τὸ S¹ | ἠνέσχετο K | 12 κιτιεύς B: κιτιεύς M | 13 φοιτητάς: μαθητάς V | 14 ἀνθρώπιον K | 15 ἔφησεν om. BL: ἔν K | μέρος τε εἶναι BL | εἶναι om. CV | 19 πυθαγόρειος SC | ἀποφαινόμενος V | 20 γεννητὴν K: γεννητικὴν L: γεννητὴν MV | τε om. BL | 22 μὲν: μέντοι L | μέχρη K | 23 ἀναλώσεως BL, sed corr. L | 25 γὰρ om. SCV | κλεάνθει SV

νεμεσήσειεν ἂν τις δικαίως, οὕτω σφόδρα ὑβριστικῶς περὶ
 τῆς ψυχῆς διαλεχθεῖσιν. ἄμφω γὰρ τοῦ στερεοῦ σώματος
 28 εἶναι τὴν ψυχὴν ἀναθυμιάσιν ἔφασαν.“ ἄντικρυς δὲ τού-
 των ἐναντία τὰ Πυθαγόρα καὶ Πλάτωνι δόξαντα· θείαν
 γὰρ δὴ μοῖραν τὸν νοῦν ἔφασαν εἶναι. ξυμφωνεῖ δὲ καὶ 5
 ὁ Νικομάχου τῷδε τῷ λόγῳ, καίτοι θνητὴν εἶναι ἀποφη-
 νάμενος τὴν ψυχὴν· ἄλλο τι γὰρ εἶναι τὸν νοῦν παρὰ
 ταύτην ὑπέλαβεν. καὶ οἱ περὶ Πλάτωνα δὲ καὶ Πυθαγόραν
 θύραθεν τοῦτον εἰσκρίνεσθαι λέγουσιν. πάλιν δ' αὖ οἱ μὲν
 αὐτῶν αὐτοκράτορα τὸν νοῦν ἔφασαν εἶναι καὶ ἄγειν δύνα- 10
 σθαι, ἣ ἂν ἐθέλῃ, τὰ πάθη· οἱ δὲ ἀνάγκης αὐτὸν καὶ
 εἰμαρμένης ἀπεφήναντο δοῦλον καὶ πρὸς τὰ τῶν Μοιρῶν
 ἄγεσθαι νήματα, καὶ τῆς τοῦ οὐρανοῦ περιδινησεως καὶ
 τῆς τῶν ἀστρῶν ξυνόδου τὰς τούτου πράξεις καὶ ἐνεργείας
 29 ἡρτῆσθαι. ὁ δέ γε Πλάτων τὴν ἐναντίαν τούτοις περὶ 15
 ψυχῆς ἐξεπαίδευσε δόξαν. ἐλευθέραν γὰρ αὐτὴν εἶναι ἔφησε
 καὶ δέσποιναν τῶν ἐνοχλούντων παθῶν καὶ ἐκοῦσαν ἣ
 τῇδε ἣ ἐκεῖσε χωρεῖν καὶ ἐθελουσίως γε ἣ νικᾶν ἣ ἡττᾶ-
 σθαι. καὶ τοῦτο σαφῶς ἐν τοῖς Νόμοις δεδήλωκε· λέγει
 δὲ οὕτως· „κάνταῦθα, ὦ ξέने, τὸ νικᾶν αὐτὸν ἑαυτὸν 20
 πασῶν νικῶν πρώτη καὶ ἀρίστη· τὸ δὲ ἡττᾶσθαι αὐτὸν ὅφ'
 ἑαυτοῦ αἰσχιστόν τε καὶ κάκιστον· ταῦτα γὰρ ὥς πολέμου

3—5: Clem. Str. V 13, 88; vid. Diss. p. 110sq. || 5—8: Eus.
 Pr. XV 9 || 8—9: Aëtius Doxogr. p. 392 || 9—15: vid. infra VI
 4sq. || 19—p. 131, 1: Eus. Pr. XII 27, 2 (Plat. Legg. I p. 626 E)

9—p. 131, 9: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 58) (16—p. 131, 9:
 Suid. s. v. Πλάτων)

1 νεμεσήσαιεν SCV | 1—2 περὶ τῆς ψυχῆς διαλεχθεῖσιν
 ὑβριστικῶς CV | 2 διελεχθεῖσιν M: διαλεχθεῖσιν et διελεγχθεῖσιν.
 Mgr.: διελέχθησαν K: διατεθεῖσιν BL | στερεοῦ σώματος: στερε-
 ωματος B, sed corr. | 3—5 ἄντικρυς—εἶναι om. L | 4 τὰ om.
 KB | πλάτων M¹ | 5 δὲ om. C | 9 θύραθεν: οὐρανόθεν KBL¹ |
 δ' om. L¹ | 10—11 αὐτοκράτορα—ἣ om. L¹ | 11 ἣ: ὡς SCVMgr.:
 ἣ ὡς B | ἐθέλῃ KBL¹ | 12 μοιρῶν: litt. οι S² e corr. | 13 ἄγεσθαι
 vel ἀνεσθαι L² e corr.: λέγεσθαι B | 13 οὐρανοῦ: ἀνοῦ S |
 14 τούτων V | 15 τούτοις om. KBL | 16 εἶναι ἔφησεν K: εἰναί
 φησι BL: ἔφησεν εἶναι MSCV | 17—18 ἐκοῦσαν ἣ τῇδε ἣ ἐκεῖσε:
 τῇδε ἣ τῇδε ἣ ἐκεῖσε ἐκοῦσαν L

ἐν ἐκάστοις ἡμῶν ὄντος πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς σημαίνει.“ καὶ 30
αὐτὸ πάλιν μετ’ ὀλίγα· „τόδε δ’ ἴσμεν, ὅτι ταῦτα τὰ πάθη ἐν
ἡμῖν οἷον νεῦρα ἢ σμήρινθοί τινες ἐνοῦσαι σπῶσί τε ἡμᾶς
καὶ ἀλλήλαις ἀνθέλκουσιν ἐναντία γε οὖσαι ἐπ’ ἐναντίας
5 πρᾶξεις, οὗ δὴ διωρισμένη ἀρετὴ καὶ κακία κεῖται. μίαν γὰρ
φῆσιν ὁ λόγος δεῖν τῶν ἔλξεων ξυνεπόμενον αἰεὶ καὶ μη-
δαμῇ ἀπολειπόμενον ἐκείνης, ἀνθέλκειν τοῖς ἄλλοις με-
τρίοις ἕκαστον· ταύτην δὲ εἶναι τὴν τοῦ λογισμοῦ ἀγω-
γὴν.“ ἀντικρὺς δὲ διὰ τούτων δεδήλωκεν, ὥς οὔτε φύσιν 31
10 ἐλάχομεν πονηράν, καὶ κατ’ ἀνάγκην καὶ βίαν πλημμε-
λοῦμεν οἱ ἄνθρωποι, οὔτε ὑπὸ τῶν τῆς Κλωθοῦς νημάτων
ἀγόμεθα οὔτε μὴν ὑπὸ τῆς τῶν ἄστρον ξυνόδου πρὸς τὸ
πρακτέον ὠθούμεθα· ἀλλ’ ἀγωνίζεται μὲν πρὸς ἑαυτὴν ἡ
ψυχὴ, τοῦ δὲ νικᾶν ἔχει τὴν ἐξουσίαν, ἣν ἐθέλησῃ νεῦσαι
15 πρὸς ἀρετὴν· καὶ ἔλκει μὲν ἡ ἐπιθυμία πρὸς ἑαυτήν,
ἀνθέλκει δὲ ὁ θυμός, ἔχει δὲ τοῦ πεῖθεσθαι ἢ μὴ τὴν
ἐξουσίαν ὁ λογισμός· ἡμιοχεῖν γὰρ ἐτάχθη καὶ ἄγειν, ἀλλ’
οὐκ ἄγεσθαι τε καὶ σύρεσθαι. ἐκράτνυε δὲ τόνδε τὸν λόγον 32
καὶ τῷ δεκάτῳ τῶν Νόμων, ταῦτα εἰπών· | „τῆς δὲ γε- p. 7
20 νέσεως τοῦ ποιοῦ τινος ἀφῆκε ταῖς βουλήσεσιν ἐκάστου
ἡμῶν αὐτῶν τὰς αἰτίας· ὅπῃ γὰρ ἂν ἐπιθυμῇ, καὶ ὅποῖος
ἂν ᾖ τὴν ψυχὴν, ταύτη σχεδὸν ἐκάστοτε καὶ τοιοῦτος
ἡμῶν γίνεται ἅπας ὥς τὸ πολὺ.“ καὶ μετὰ βραχεία δὲ καὶ
ταῦτα προστέθεικεν· „μεῖζω δὲ δὴ ψυχὴ κακίας καὶ ἀρε-

1—9: Eus. Pr. XII 27, 4 (Plat. Legg. I p. 644 E) || 19—23:
Eus. Pr. XII 52, 26 (Plat. Legg. X p. 904 B—C) || 24—p. 132, 6:
Eus. Pr. XII 52, 27 (Plat. Legg. X p. 904 D—E)

1 ἐκάστῃς K | 3 σμήρινθοί K: μήρινθοί B: μήρινθοί LV |
σποῦσίν K | 4 καὶ γὰρ ἀλλήλαις BL¹ | 5 οὐ BL¹ | μία S¹ |
6 δεῖν: δὴ C¹: δεῖ C² | ἔξεων M, corr. Mγρ. | post ἔλξεων add.
εἶναι ἀρχὴν ἢ [ἢ L¹] BLSCVMγρ. | 7 τοῖς ἄλλοις μετρίοις K:
μετρίως τῶν ἄλλων BLSCV: μετρίως τῶν τοῖς ἄλλοις ἕκαστον
μετρίως M: τοῖς ἄλλοις νεύροις Pl. Eus. | 8 λόγον BL | 9 οὔτε
om. K | 12 ἀγόμεθα S | 13 πρακταῖον S | αὐτὴν L | 15 καὶ om.
S | 16 ἢ: εἰ C¹ | 18 τε om. CV | 19 γενέσεως: litt. γ C² e corr. |
20 ποιοῦ: ποιητοῦ vel ποιητῶν L² | ἐκάστῳ KBL | 21 αὐτῷ BL
| 22 ἂν: ἀνῶν M, corr. Mγρ. | ᾧ: ἢ MCVS²: ἦν S¹ | ταύτη:
ταύτης S¹: τοιαύτη KBL | ἐκάστωτε C | 24 προστέθηκε S: προσ-
γίνεται M | μεῖζων BSCL²: μεῖζον L¹

- τῆς ὁπότεν μεταλάβῃ διὰ τὴν αὐτῆς βούλησιν τε καὶ ὁμι-
λίαν γινομένην ἰσχυράν, ὁπότεν μὲν ἀρετῇ θείᾳ προσμίξασα
γίνεται διαφερόντως τὰ τοιαῦτα διαφέροντα καὶ μετέλαβε
τόπον ἅγιον, ὅλη μετακοσμηθεῖσα εἰς ἀμείνω τινὰ τόπον
ἕτερον· ὅταν δὲ τάναντία, κατὰ τοὺς τάναντία μεθιδρύσατο 5
33 τὸν αὐτῆς βίον.“ κἀνταῦθα παραπλησίως ἐδίδαξεν, ὥς
τῇ βουλήσει τῆς ψυχῆς ἀπένειμεν ὁ ποιητῆς τῶν κρει-
τόνων καὶ τῶν χειρόνων τὴν αἵρεσιν. τὸ μὲν γὰρ τῆς
γνώμης αὐθαίρετον τῇδε ῥέπειν ἢ ἐκείσε παρασκευάζει, ἢ
δὲ ὁμιλία καὶ τὸ πάθος ἰσχυράν τὴν ἔξιν ἐργάζεται. ὅταν 10
οὖν ἀρετῆς ἐρασθεῖσα τὴν ταύτης ιδέαν ἐκμάξῃται, εἰς
ἕτερόν τινα μεταβαίνει τόπον ἅγιόν τε καὶ πολλῶ τῶν παρόν-
των ἀμείνονα· τὴν δὲ κακίαν ἐλομένη καὶ τὸν ἐπονείδιστον
βίον ἀσπασαμένη, λαγχάνει πάλιν τὸν κατάλληλον χῶρον.
34 κὰν τῷ δευτέρῳ δὲ τῆς Πολιτείας ξυνωδὰ τούτοις ξυνέγραψε· 15
λέγει δὲ ταῦτα· „οὐκοῦν ἀγαθὸς ὁ θεός; τῷ ὄντι γε. καὶ
λεκτέον οὕτως; τί μήν; οὐδὲν δὲ τῶν ἀγαθῶν βλαβερόν;
ἢ γάρ; οὐ μοι δοκεῖ. ἄρα τὸ μὴ βλαβερόν βλάπτει; οὐδα-
μῶς. ὃ δὲ μὴ βλάπτει, κακόν τι ποιεῖ; οὐδαμῶς. οὐδ’ ἔν-
τινος εἴη κακοῦ αἴτιον; πῶς γάρ; τί δέ; ὠφέλιμον τὸ ἀγα- 20
θόν; ναί. αἴτιον ἄρα εὐπραγίας; ναί. οὐκ ἄρα γε πάν-
των αἴτιον τὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ τῶν μὲν εὖ ἐχόντων πάντων,
35 τῶν δὲ κακῶν ἀναίτιον. παντελῶς γε, ἔφη. οὐκ ἄρα, ἦν
δ’ ἐγώ, ὁ θεός, ἐπεὶ ἀγαθός, πάντων ἂν εἴη αἴτιος, ὥς οἱ
πολλοὶ λέγουσιν, ἀλλ’ ὀλίγων μὲν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιος, 25

15 — p. 133, 10: Eus. Pr. XIII 3, 9—14 (Plat. Reip. II p. 379 B—D)

6—8: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 58) (Suid. s. v. Πλάτων) ||
16—23: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 59) (Suid. s. v. Πλάτων)

| ψυχῇ BL¹ | 2 ἀρετῇ BC | προσμίξασα V | 4 litt. η μετα C²
e corr. | μετακομισθεῖσα Mgr. Pl.Eus. | 5 κατὰ τοὺς τάναντία
om. KBL¹: κατάναντία L² | 10 πάθος KBL: ἔθος MSCV | 11 εἰ-
δέαν SC¹ | ἐκμάξῃται S | 12 τε om. S | 13 ἀμείνων S | 14 λαγ-
χάνη S | 17 οὕτω KB | 18 ἢ γάρ οὐ: οὐ γάρ M, corr. Mgr. |
18—19 οὐδαμῶς—βλάπτει L in marg. | 19 ὃ δὲ—οὐδαμῶς B in
marg.: om. V | βλάπτει KC | 20 πῶς: οὐ BL | δέ: δ’ BL: δαί
CV | 21 αἴτιον—ναί om. KBL | ante εὐπραγίας add. γε V |
22 τῶν ἀγαθῶν M, corr. Mgr. | 23 τῶν om. K | γε: γάρ L¹

πολλῶν δὲ ἀναίτιος· πολλὸν γὰρ ἐλάττω τὰ ἀγαθὰ τῶν κακῶν
 ἡμῖν· καὶ τῶν μὲν ἀγαθῶν οὐδένα ἄλλον αἰτιατέον, τῶν
 δὲ κακῶν ἄλλα ἅττα δεῖ ζητεῖν αἰτία, ἀλλ' οὐ τὸν θεόν.
 ἀληθέστατα, ἔφη, δοκεῖς μοι λέγειν. οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ,
 5 ἀποδεκτέον οὔτε Ὀμήρου οὔτε ἄλλον ποιητοῦ ταύτην τὴν
 ἁμαρτίαν ἀνοήτως περὶ τοὺς θεοὺς ἁμαρτάνοντος καὶ λέγον-
 τος, ὥς δύο πίθοι κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει κηρῶν ἔμ-
 πλειοι, ὁ μὲν ἐσθλῶν, αὐτὰρ ὁ δειλῶν, καὶ ὧ μὲν ἂν
 μίξας ὁ Ζεὺς ἀμφοτέρω δῶ, ἄλλοτε μὲν τε κακῶ ὁ γε
 10 κύρεται, ἄλλοτε δ' ἐσθλῶ.“ οὕτω δὲ καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοι- 36
 αὐτὰ καὶ Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου καὶ μέντοι καὶ Αἰσχύλου.
 εἶτα ἐπάγει· „κακῶν δὲ αἴτιον φάναι τὸν θεόν, ἀγαθὸν ὄντα,
 διαμαχητέον παντὶ τρόπῳ, μήτε τινὰ λέγειν ταῦτα ἐν τῇ
 ἑαυτοῦ πόλει, εἰ μέλλει εὐνομήσεσθαι, μήτε τινὰ ἀκούειν,
 15 μήτε νεώτερον μήτε πρεσβύτερον, μήτε ἐν μέτρῳ μήτε ἄνευ
 μέτρου μυθολογοῦντα, | ὥς οὔτε ὅσια ἂν λεγόμενα, εἰ λέγοιτο, p. 76
 οὔτε ξύμφορα ἡμῖν οὔτε ξύμφωνα αὐτοῖς. ξύμψηφός σου
 εἰμι, ἔφη, τούτου τοῦ νόμου, καὶ μοι ἀρέσκει. οὗτος μέν-
 τοι, ἦν δ' ἐγώ, εἷς ἂν εἴη τῶν περὶ θεοῦ νόμων τε καὶ
 20 τύπων, ἐν οἷς δεήσει τοὺς τε λέγοντας λέγειν καὶ τοὺς
 ποιοῦντας ποιεῖν, μὴ πάντων αἴτιον τὸν θεόν, ἀλλὰ τῶν
 ἀγαθῶν.“ ταῦτα καὶ περὶ τοῦ πεποιηκότος ἡμᾶς Θεοῦ καὶ 37
 περὶ ἡμῶν δέ γε αὐτῶν καὶ φρονεῖν καὶ δοξάζειν ὁ Πλά-

(7—10: Hom. Ω 527—530) || 12—22: Eus. Pr. XIII 3, 17—18
 (Plat. Reip. II p. 380B—C)

22—p. 134, 11: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 59—60)

1 ἀναίτιος: ἐναντίος K | πολλὸν C | γὰρ: δὲ BL | 5 Ὀμηρον
 VS² et ἄλλον ποιητὴν VS² et 6 ἁμαρτάνοντος BSV, sed corr. B,
 et λέγοντας VS² | 7 πίθοι: litt. ἰ K² e corr. | κατακείαται: litt. αἰ
 C² e corr. | ἐμπλειοι Sylburg: ἐμπλειοι codd. | 8 ἀτὰρ BL | ἂν:
 ἂ V | 9 κακῶν SV | γε: δὲ S² | 10 ἐσθλῶν SV | τὰ posterius om.
 BL | τοιαῦτα: τοιαυτὰ K | 11 Ἡσιόδου καὶ Ὀμήρου MSCV | καὶ
 μέντοι bis S | ἐσχύλον S | 12 κακὸν S¹C | 14 μέλλη C: μέλλοι
 V e corr. | εὐνομήσασθαι MSC, sed corr. Mγρ. Cγρ.: εὐνομίσα-
 σθαι V | ἀκούει S¹ | 16 ὥς οὔτε: ὥστε L¹ ut videtur | ἂν om.
 K | 17 σοι V | 18 καὶ μοι καὶ ἀρέσκει BL | 19 νόμον S¹ |
 20 τύπον S¹ | 23 ἡμῶν: ἡ τῶν M¹

των ἐδίδαξε καὶ τοὺς κακῶν αἴτιον εἶναι τὸν Θεὸν λέγον-
 τας ἐξελαύνειν ἐκέλευσε· καὶ γὰρ ἀνόσιον εἶναι τόνδε τὸν
 λόγον φησὶ καὶ ἀξύμφορον ἡμῖν καὶ ἀξύμφωνον ἑαυτῷ. εἰ
 γὰρ ἀγαθὸς ὁ Θεός, ὥσπερ οὖν ἀγαθός (κοινὸς γὰρ οὗτος
 38 ὁ λόγος), οὐκ ἄρα κακῶν αἴτιος ὁ ἀγαθὸς γένοιτο ἄν. εἰ 5
 δὲ ἀναίτιος ὁ Θεὸς τῶν γινομένων κακῶν (κακὰ δὲ κυρίως
 ὀνομάζομεν οὐ τὰ παρὰ πολλῶν νομιζόμενα, πενίαν καὶ
 νόσον καὶ τᾶλλα, ὅσα τούτοις ἐστὶ παραπλήσια, ἃς ξυμφορὰς
 ὀνομάζειν φίλον τισίν, ἀλλὰ κακίαν καὶ ἀκολασίαν, καὶ τὰς
 ἄλλας παρανομίας), ὅφ' ἡμῶν δὲ ταῦτα τολμᾶται, ἡμεῖς 10
 ἄρα τούτων αἴτιοι, καὶ οὐχ ὁ τάναντία νομοθετήσας Θεός·
 ταῦτα γὰρ ἡμᾶς φρονεῖν καὶ Σωκράτης καὶ Πλάτων ἐδί-
 39 δαξαν. οὗτοι καὶ τὸ λογικὸν τῆς ψυχῆς θεοειδὲς προσηγό-
 ρευσαν, καὶ ἔστιν ὀκοῦσαι Σωκράτους τῷ Ἀλκιβιάδῃ λέγον-
 τος (καὶ ταῦτά γε ὁ Πλάτων ξυνέγραψεν)· „ἔχομεν οὖν 15
 εἰπεῖν, ὅ τι τῆς ψυχῆς ἐστὶ θεϊότατον ἢ τοῦτο, περὶ ὃ εἰδέ-
 ναι τε καὶ φρονεῖν ἔστιν; οὐκ ἔχομεν; τῷ θεῷ οὖν τοῦτο
 ἔοικεν αὐτῆς· καὶ τις εἰς τοῦτο βλέπων καὶ πᾶν τὸ θεῖον
 γνούς, θεὸν τε καὶ φρόνησιν, οὕτω καὶ ἑαυτὸν γνολή μά-
 40 λιστα.“ παραπλήσια δὲ καὶ τῷ Φαίδωνι λέγει· „θῶμεν“ 20
 γὰρ ἔφη „δύο εἶδη τῶν ὄντων, τὸ μὲν ὄρατόν, τὸ δὲ ἀειδές.
 θῶμεν, ἔφη. καὶ τὸ μὲν ἀειδές αἰεὶ καὶ κατὰ ταῦτά ἔχον·
 τὸ δὲ ὄρατόν μηδέποτε κατὰ ταῦτά. καὶ ταῦτα θῶμεν, ἔφη.
 φέρε δῆ, ἧ δ' ὅς, ἄλλο τι ἡμῶν αὐτῶν τὸ μὲν σῶμά ἐστι,
 τὸ δὲ ψυχή; οὐδὲν ἄλλο, ἔφη. πότερον οὖν ὁμοιότερον τῷ 25
 εἶδει φαρμέν εἶναι καὶ ξυγγενέστερον τὸ σῶμα; παντί, ἔφη,

14—20: Eus. Pr. XI 27, 5 (Plat. Alcib. I p. 133 B—C) ||

20—p. 135, 8: Eus. Pr. XI 27, 6—8 (Plat. Phaed. p. 79 A—C)

1 κακῶς C | 4 post οὖν add. καὶ BL | 5 ὁ ἀγαθὸς om. S |
 7 νομιζόμενα: ὀνομαζόμενα CV | 8 παραπλήσιά ἐστιν CV | &
 KL²S² | 12 ἐδίδαξαν S: ἐδίδαξεν KBL: ἐδιδάξατήν MCV |
 14 ἀλκιριάδῃ S¹ | 15 τάδε S | γε om. SV: δὲ C | 16 τούτων
 πέρι MCV | 17 post φρονεῖν add. ὁ V | ἔχομεν S | 18 αὐτοῖς K
 | 19 καὶ ἑαυτῷ καὶ ἑαυτὸν L | 20 δὲ om. K | 21 ante ἔφη add.
 βούλει CVMγρ. Pl. Eus.: post ἔφη add. βούλη S | 22 καὶ poste-
 rius om. SCV Pl. Eus. | αὐτά L¹ | ἔχων S | 23 post ταῦτά add.
 ἔχον MSCV | 24 ἧ δ' ὅς: εἶδος S | 25 ψυχῆς C | ἄλλο τι L

τοῦτό γε δῆλον, ὅτι τῷ ὁρατῷ. τί δὲ ψυχῇ; ὁρατὸν ἢ 41
 ἀειδές; οὐχ ὑπὸ ἀνθρώπων γε, ὃ Σώκρατες, ἔφη. ἀλλὰ
 μὴν ἡμεῖς γε τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ μὴ τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει
 ἐλέγομεν, ἢ ἄλλη τινὶ οἴει; τῇ τῶν ἀνθρώπων. τί οὖν
 5 περὶ ψυχῆς λέγομεν, ὁρατὸν ἢ ἀόρατον εἶναι; οὐχ ὁρατόν.
 ἀειδὲς ἄρα; ναί. ὁμοιότερον οὖν ἄρα ψυχῇ σώματός ἐστι
 τῷ ἀειδεῖ· τὸ δὲ σῶμα τῷ ὁρατῷ; πᾶσα ἀνάγκη, ὃ Σώ-
 κρατες.“ πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα διεξελθὼν, ἐπήγαγεν· 42
 „ποτέρῳ οὖν ἡ ψυχὴ ἔοικεν; δηλαδὴ, ὃ Σώκρατες, ὅτι ἡ
 10 μὲν ψυχὴ τῷ θεῷ, τὸ δὲ σῶμα τῷ θνητῷ.“ καὶ αὖ πάλιν
 μετ’ ὀλίγα· | „τί οὖν; τούτων οὕτως ἐχόντων, ἄρα οὐχὶ p. 77
 σώματι μὲν ταχὺ διαλύεσθαι προσήκει, ψυχῇ δ’ αὖ τὸ
 παράπαν ἢ ἀδιαλύτῳ εἶναι ἢ ἐγγύς τι τούτων; πῶς γὰρ
 οὐ;“ εἶτα εἰπὼν, ὅπως τὸ σῶμα διαλύεται, ἐπήγαγεν· „ἡ δὲ 43
 15 ψυχὴ εἰς τὸ ἀειδὲς ἢ εἰς τοιοῦτον ἕτερον τόπον τινὰ οἰ-
 χομένη γενναῖον καὶ ἄριστον καὶ ἀειδῆ, εἰς Αἶδου φοιτᾷ
 ὡς ἀληθῶς παρὰ τὸν ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον θεόν, οὃ ἂν
 θεὸς ἐθέλῃ, αὐτίκα καὶ τῇ ἐμῇ ψυχῇ ἰτέον, αὕτη δὲ ἡμῖν
 ἢ τοιαύτη καὶ οὕτω πεφυκυῖα ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος
 20 εὐθύς διαπεφύσεται καὶ ἀπόλωλεν, ὥς φασιν οἱ πολλοὶ ἄν-
 θρωποι; πολλοῦ γε δεῖ, ὃ φίλε Κέβης τε καὶ Σιμμία· ἀλλὰ
 πολλῷ μᾶλλον ὧδε ἔχει.“ καὶ τὰ ἐξῆς δὲ τῆς αὐτῆς ἔχεται
 διανοίας καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἀθανασίαν δείκνυσιν διαροήδην.

8—10: Eus. Pr. XI 27, 13 (Plat. Phaed. p. 80 A) || 11—14:
 Eus. Pr. XI 27, 14 (Plat. Phaed. p. 80 B—C) || 14—22: Eus. Pr.
 XI 27, 16—17 (Plat. Phaed. p. 80 D—E)

1 τῇ δὲ M, sed corr. Mγρ.: τί δαί V | 2 γε om. V | 4 post
 ἀνθρώπων add. ἔφη MCV | 5 post λέγομεν add. εἶναι M |
 6 ἄρα (priore loco): αὔρα S, sed corr. | 7 τῷ (priore loco): τὸ
 S¹ | ἀειδεῖ: ἀοράτω BL | τὸ δὲ—ὁρατῷ om. BL | 8 καὶ ἄλλα
 τοιαῦτα: τοιαῦτα ἄλλα V | 9 πότερ’ K | ὃ Σώκρατες ἔοικε δη-
 λαδὴ V | 10 τῷ (posteriore loco): τὸ C | 12 διαλυθήσεσθαι SCVMγρ.
 | δ’ αὖ τὸ: δὲ αὐτον K | 13 ἀδιαλύτῳ: ἀεὶ δι’ αὐτὸ K: ἀϊδία
 οὕτως BL | τι om. V | 15 εἰς τὸ ἀειδὲς BL | 16 καὶ ἀειδῆ εἰς
 Αἶδον del. L: om. V | ἀειδῆς K | Αἶδον B: ἀϊδίου L | φοιτᾶν S |
 17 φρόνημον S | 18 ἰστέον CMγρ. | post ἰτέον add. καὶ πάλιν
 V | αὕτη BLVMγρ.: αὐτὴ KMSC | ἡμῖν bis M | 19 ἀπαλλαττο-
 μένη B: ἀπαλλαττομένη C | 21 γε καὶ δεῖ V | 23 δεικνὺς K¹

- 44 Τοσαύτην καὶ ξυγγραφεῖς καὶ φιλόσοφοι καὶ ποιηταὶ
καὶ ψυχῆς πέρι καὶ σώματος καὶ αὐτῆς γε τῆς τοῦ ἀνθρώ-
που ξυστάσεως πρὸς ἀλλήλους ἐσχήκασιν ἔριν καὶ διαμάχην,
οἱ μὲν ταῦτα, οἱ δὲ ἐκεῖνα πρεσβεύοντες, οἱ δὲ τούτων τε
κακείνων ἐναντίαν δόξαν ὠδίνοντες. οὐ γὰρ τάληθές μα- 5
θεῖν ἐπεθύμησαν, ἀλλὰ κενοδοξία καὶ φιλοτιμία δουλεύσαν-
45 τες καινῶν εὑρεταὶ κληθῆναι δογμάτων ἐπεθύμησαν. διὰ
δὴ τοῦτο καὶ τὸν πολὺν ὑπομεμενῆκασιν πλάνον, τῶν ὕστε-
ρον ἐπιγενομένων ἀνατετροφώτων τῶν πρεσβυτέρων τὰς
δόξας. καὶ Ἀναξίμανδρος μὲν, τελευτήσαντος ἤδη τοῦ 10
Θάλεω, τοῖς ἐναντίοις ἐχρήσατο δόγμασι· καὶ Ἀναξίμενης
δὲ μετὰ τὸν Ἀναξιμάνδρου γε θάνατον ταῦτό τοῦτο πεποίηκε·
46 καὶ Ἀναξαγόρας δὲ ὡσαύτως. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἔτι ζῶντι
τῷ Πλάτῳ προφανῶς ἀντετάξατο καὶ τὸν κατὰ τῆς Ἀκα-
δημίας ἀνεδέξατο πόλεμον καὶ οὔτε τὴν διδασκαλίαν ἐτί- 15
μησεν, ἧς φιλοτίμως ἀπήλαυσεν, οὔτε τοῦ πολυθρυσλήτου
ἀνδρὸς ἠδέσθη τὸ κλέος οὔτε τὸ ἐν τοῖς λόγοις κράτος
ἔδεισεν, ἀλλ' ἀνέδην πρὸς αὐτὸν παρετάξατο, οὐκ ἀμείνωσιν
47 ἐκείνων, ἀλλὰ πολλῶ γε χείροσι χρησάμενος δόγμασιν. καὶ
γὰρ δὴ τὴν ψυχὴν ἐκείνου φάντος ἀθάνατον, οὗτος ἔφη 20
θνητὴν· καὶ τὸν Θεὸν εἰρηκότος ἐκείνου προμηθεῖσθαι τῶν
πάντων, οὗτος τὴν γῆν, ὅσον ἦκεν εἰς λόγους, τῆς θείας
κηδεμονίας ἐστέρησε· τὰ γὰρ δὴ μέχρι σελήνης ἰθύνειν ἔφη
τὸν Θεόν, τὰ δὲ γε ἄλλα ὑπὸ τὴν εἰμαρμένην τετάχθαι·
καὶ ἄλλα δὲ πάμπολλα ἐνεόχμωσεν, ἃ λέγειν ἐπὶ τοῦ παρόν- 25
48 τος παρέλκον ὑπείληφα. ἐκεῖνοι μὲν οὖν τὰς ἀλλήλων εἰ-

10—13: Eus. Pr. X 14, 11—12 || 19—21: Eus. Pr. XV 9, 6 ||
21—24: Eus. Pr. XV 5, 1 Clem. Str. V 14, 90 = Eus. Pr. XIII 13, 4

3—25: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 58—59)

2 γε: τε S | 4 οἱ δὲ (priore loco): οἱ L¹ | 7 κενῶν M | δογμά-
των κληθῆναι V | 8 ὑπομενῆκασιν M | 9 ἐπιγενομένων L | ἀνατε-
τροφώτων MSCVL² | 13 δὲ prius om. KBL | 14 κατὰ om. C |
16 ἀπελάυσεν BL | πολυθρυσλήτου V | 17 οὔτε: οὐ CV | 18 ἀναίδην
KMSCV | ἀμείνωσιν BL¹ | 19 ἐκείνων KMC: ἐκείνω BL: ἐκείνου
SVL² | γε om. CV | 20 γὰρ om. C | δὴ: δεῖ S | τὴν om. BL | 22 ἀπάν-
των B | 23 ἐστέρησε: ἡξίωσε B, corr. Bgr. | ἔφησε M | 25 πάμπολα
SC | ἐνεόχμωσεν MCV | 26 πάρεργον BL | post μὲν add. γὰρ M

κóτως καταλελύκασι δόξας· τὸ γὰρ δὴ ψεῦδος οὐ μόνον
 τῇ ἀληθείᾳ πολέμιον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἐαυτῷ· ἡ δέ γε ἀλή-
 θεια ξύμφωνος ἐαυτῇ καὶ μόνον ἔχουσα τὸ ψεῦδος πολέμιον.
 αὐτίκα τοίνυν ἔστιν εὑρεῖν καὶ περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου 49
 5 φύσεως καὶ Μωϋσέα τὸν νομοθέτην καὶ Δαυὶδ τὸν προ-
 φῆτην καὶ τὸν γενναῖον Ἰωβ καὶ Ἡσαΐαν καὶ Ἰερεμίαν |
 καὶ ἅπαντα τὸν τῶν προφητῶν χορὸν καὶ Ματθαῖον καὶ p. 78
 Ἰωάννην καὶ Λουκᾶν καὶ Μάρκον καὶ Πέτρον καὶ Παῦλον
 καὶ πάντα τῶν ἀποστόλων τὸν θίασον ξυνωδὰ πάντας ἀν-
 10 θρώπους διδάσκοντας. οὐ γὰρ ἔστιν ἀκοῦσαι τῶν μὲν τού- 50
 τους, τῶν δὲ ἐκείνους λεγόντων αὐτόχθονας, οὐδὲ τῶν μὲν
 θνητὴν ἀποφαινομένων, τῶν δὲ ἀθάνατον τὴν ψυχὴν, οὐδὲ
 τούτων μὲν αὐτοκράτορα τῶν παθῶν καλούντων τὸν λο-
 γισμόν, ἐκείνων δὲ ἀνδραποδώδη καὶ δοῦλον ὀνομαζόντων·
 15 ἅπαντες γὰρ ξυμφώνως διδάσκουσιν, ἀπὸ γῆς μὲν καὶ ὕδα-
 τος καὶ τῶν ἄλλων στοιχείων διαπласθῆναι τὸ σῶμα, τὴν
 δὲ ψυχὴν οὐ προϋπάρχουσιν εἰς τοῦτο καταπεμφθῆναι,
 ἀλλὰ μετὰ τὴν τοῦτου δημιουργηθῆναι διάπλασιν· „ἐπλασε“
 γὰρ φησιν „ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ
 20 ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς· καὶ ἐγέ-
 νετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.“ νοητέον δὲ τὸ ἐμφύ- 51
 σημα οὐκ ἐκροὴν τινα πνεύματος ἐκ στόματος γενομένην
 (σώματος γὰρ δὴ τὸ θεῖον καὶ ἀπλοῦν καὶ ἀξύνθετον),
 ἀλλὰ τὴν φύσιν αὐτὴν τῆς ψυχῆς, ὅτι πνεῦμά ἐστι νοητόν
 25 τε καὶ λογικόν. ταῦτα μὲν οὖν ὁ νομοθέτης ἐν τῇ κοσμο- 52
 γενεῇ ξυνέγραψε· τὰ παραπλήσια δὲ καὶ τοῖς νόμοις δι-

18—21: Gen. 2, 7—8

1—3: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 58)

1 καταδεδύκασι K | 4 ἔστιν εὑρεῖν: ἰδεῖν ἔστι V: ἔστιν SC |
 7 πάντα BLS | τῶν προφητῶν: προφητικὸν B: προφητικῶν C |
 9 ἅπαντα MSCV | θίασον KC: θείασον S | ξυνωδὰ S | πάντας:
 α posterius S² e corr. | 11 τῶν (posteriore loco): τὴν B, sed corr.
 | 12 ante οὐδὲ add. καὶ BL | 14 ἀνδραπάδῃ B | 18 μετὰ τὸ
 τὴν C | τοῦτου δημιουργηθῆναι: τοῦ δημιουργηθῆναι τοῦτο V |
 19 τὸν om. V | post χοῦν add. λαβὼν MCV | 23 δὴ om. BC |
 24—25 λογικόν τε καὶ νοητόν K | 24 νοερόν SCVMγρ. |
 25 κοσμογενεῖα S¹: κοσμογονεῖα B: κοσμογονία KL | 26 τὰ om. M

δάσκει. περὶ γὰρ δὴ τῆς ἐγκύμονος τῆς ἐκ τινων πληγῶν
 ἀμβλωσκούσης διαλεγόμενος, διαμορφοῦσθαι πρότερον ἐν τῇ
 νηδύϊ λέγει τὸ βρέφος, εἰθ' οὕτω ψυχοῦσθαι, οὐ θύραθεν
 ποθεν τῆς ψυχῆς εἰσκρινομένης, οὐδέ γε ἐκ τῆς γονῆς
 φυομένης, ἀλλὰ τῷ θείῳ ὄρω κατὰ τὸν ἐξ ἀρχῆς ἐντεθέντα 5
 53 ἐν τῇ φύσει νόμον δεχομένης τὴν γένεσιν. τοῦτο καὶ ὁ
 γενναῖος Ἰωβ ἐν τοῖς πολυθρυνλήτοις ἀγῶσι πρὸς τὸν ἀγνο-
 θέτην καὶ ποιητὴν διαλεγόμενος ἔφη· „μνήσθητι, ὅτι
 πηλὸν με ἔπλασας, εἰς δὲ γῆν με πάλιν ἀποστρέφεις. ἢ
 οὐχ ὥσπερ γάλα με ἤμελξας, ἔπηξας δέ με ἴσα τυρῶ; 10
 δέρμα καὶ κρέας ἐνέδυσάς με· ὁστέοις δὲ καὶ νεύροις ἐνει-
 ράς με· ζώην δὲ καὶ ἔλεον ἔθου παρ' ἐμοί· ἢ δὲ ἐπισκοπή
 54 σου ἐφύλαττέ μου τὸ πνεῦμα.“ διὰ δὲ τούτων ἔδειξε μὲν
 τὴν γαμικὴν ὁμιλίαν, ἔδειξε δὲ τῆς παιδοποιΐας τὰς ἀφορ-
 μὰς καὶ τὸν σμικρὸν ἐκείνον θορὸν εἰς μυρίας ιδέας μετα- 15
 μορφούμενον καὶ τηνικαῦτα τὴν ψυχὴν δημιουργουμένην
 τε καὶ ξυναπτομένην τῷ σώματι, καὶ μέντοι καὶ μετὰ τὰς
 ὠδῖνας τὴν θείαν ἐπικουρίαν φρουροῦσαν καὶ κυβερνῶσαν.
 55 βοᾷ δὲ καὶ ὁ θεσπέσιος Δαυὶδ· „αἱ χεῖρές σου ἐποίησάν
 με καὶ ἔπλασάν με· συνετίσόν με, καὶ μαθήσομαι τὰς ἐν- 20
 τολάς σου.“ καὶ κατὰ ταῦτόν καὶ τῆς ποιήσεως ἀναμιμνή-
 σκει τὸν ποιητὴν καὶ τυχεῖν παρ' αὐτοῦ ξυνέσεως ἱκετεύει.
 καὶ ἅπαντες δὲ οἱ προφηταὶ ξύμφωνά τούτοις τῆς ἀνθρω-
 πείας πέρι διδάσκουσι φύσεως. ὥς ἂν δὲ μή τις ὑπολάβῃ
 ἄλλως μὲν Ἑλληνας φῦναι, ἄλλως δὲ Ῥωμαίους, καὶ Αἰ- 25
 p. 79 γυπτίους ἑτέρως, | καὶ Πέρσας καὶ Μασσαγέτας καὶ Σκύθας

1—3: Exod. 21, 22 || 8—13: Job. 10, 9—12 || 19—21: Ps. 118, 73

1 δὴ om. L | ἐγκύμωνος C | 2 ἀμβλωσκώσης M: ἀμβλισκού-
 σης CMγρ. | 3 τὸ βρέφος λέγει L | οὕτω: litt. οὕ L²: οὕτως
 KBL | 4 γε om. BL | 5 ante τῷ add. γε MSCV: post τῷ add. γε
 BL | 6 ἐν om. V | 7 πολυθρυνλήτοις VL² | 9 post με prius add.
 ὄντα BL | ἀποστρέφης S | 10 ὥσπερ: ὡς B | ἤμελξας cum rasura
 post ἢ L¹ | 11 δέρμα δὲ καὶ V | κρέα KMSC | δέ: τε S |
 12 ἔλεος KV | 14 γαμικὴν: litt. γα L² | 15 εἰδέας SC¹ | 16 τηνι-
 καῦτα om. V: τηνικάδε MC: τηνίκα S | τηνικαῦτα τὴν: τηλι-
 καύτην K | 17 ξυναπτωμένην S | 20 συνέτησον BS | 22 τυχῶν
 K | 23 ξύμφορα C¹ | ἀνθρωπείας KSC¹ | 25 φῆναι K | 26 μασα-
 γέτας C

καὶ Σαυρομάτας ἄλλης οὐσίας μετεिल्χέναι, ἐδίδαξεν ὁ τὴν
 κοσμογένειαν ξυγγράψας τὴν ἡμετέραν, ὡς ἄνδρα ἓνα ἀπὸ
 γῆς ὁ ποιητὴς διαπλάσας καὶ ἐκ τῆς τούτου πλευρᾶς τὴν
 γυναῖκα δημιουργήσας, ἐκ τῆς τούτοις ὁμιλίας ἔπασαν τὴν
 5 οἰκουμένην ἀνθρώπων ἐπλήρωσε, τῶν παίδων τῶν ἐκείνων
 καὶ τῶν ἐκγόνων κατὰ μέρος ἀύξήσαντων τὸ γένος. ῥᾶστον 56
 μὲν γὰρ ἦν αὐτῷ προστάξαι καὶ αὐτίκα πᾶσαν γῆν καὶ
 θάλατταν τῶν οἰκητόρων ἐμπληῆσαι· ἀλλ' ἵνα μὴ διαφόρους
 ὑπολάβωσιν εἶναι τῶν ἀνθρώπων τὰς φύσεις, ἐκ τοῦ ἐνὸς
 10 ἐκείνου ζεύγους τὰ μυρία φύλα τῶν ἀνθρώπων γενέσθαι
 ἐκέλευσεν. ταύτῃ τοι καὶ τὴν γυναῖκα οὐχ ἐτέρωθεν ποθεν
 διέπλασεν, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀνδρὸς τὰς τῆς γενέσεως λαβὼν
 ἀφορμὰς, ἵνα μὴδὲ αὐτὴ φύσιν ἔχειν ἐτέραν ὑπολαμβάνουσα
 τὴν ἐναντίαν τοῖς ἀνδράσιν ὁδεύῃ. διὰ τοι τοῦτο καὶ τοὺς 57
 15 αὐτοὺς νόμους καὶ ἀνδράσι προσφέρει καὶ γυναιξίν, ἐπει-
 δήπερ ἐν τῷ τοῦ σώματος σχήματι καὶ οὐκ ἐν τῇ ψυχῇ τὸ
 διάφορον. λογικὴ γὰρ κἀκείνη ὡς οὗτος καὶ ξυνιέναι δυ-
 ναμένη καὶ τὸ πρακτέον ἐπισταμένη, καὶ τί μὲν φυγεῖν, τί
 δὲ μετελθεῖν, παραπλησίως εἰδυῖα, ἔστι δὲ ὅτε καὶ τοῦ ἀνδρὸς
 20 ἄμεινον τὸ ξυνοίσειν μέλλον εὐρίσκουσα καὶ ἀγαθὴ ξύμβου-
 λος γινομένη· ὅθεν οὐ μόνον ἀνδράσιν, ἀλλὰ καὶ γυναιξίν
 εἰσιτητὸν εἰς τοὺς θεῖους νεῶς, καὶ τῶν θεῶν μυστηρίων
 μεταλαχεῖν οὐ τοῖς μὲν ὁ νόμος ἐπιτρέπει, τὰς δὲ κωλύει,
 ἀλλὰ καὶ ταύτας τελεῖσθαι καὶ μυσταγωγείσθαι παραπλησίως
 25 ἐκείνοις παρακελεύεται, καὶ μέντοι καὶ τῆς ἀρετῆς τὰ ἅθλα
 καὶ ταύταις πρόκειται ὡς ἐκείνοις, ἐπειδὴ τῆς ἀρετῆς οἱ
 ἀργῶνες κοινοί. οὐ μὴν οὐδὲ τῶν γλωττῶν τὸ διάφορον 58

2—5: Gen. 2, 7. 21—22

1 σαυρομάτας C¹: σαυρομάτας V | 2 κοσμογένειαν S¹: κοσμο-
 γονίαν K | ξυγγράψας S | 2—3 ὁ ποιητὴς ἀπὸ γῆς K | 3 post
 διαπλάσας add. φησὶν S² | 4 ἐκ δὲ τῆς V | 5 τῶν ἀνθρώπων
 K | 6 ἐγγόνων K | 7 αὐτήκα S | 9 τὰς om. V | 10 τῶν ἀνθρώ-
 πων φύλα V | φυτὰ K | 12—13 ἀφορμὰς λαβὼν LSCV | 13 ὑπο-
 λαμβάνουσαν K | 14 ante ὁδεύῃ add. ὁδὸν MCV | post τοῦτο
 add. δ K | 17 ξυνεῖναι B | δυναμένη om. BL¹ | 20 ξυνοίσει L¹:
 ξυνοῖσον S²: ξυνοῖσαν C² et μᾶλλον SC | 21 γενομένη C | μόνοις
 LMSCV | 22 θεῶν om. K | 23 οὐ τοῖς: οὕτως K: οὐ τοὺς SC |
 κολύει S¹

τῇ φύσει λυμαίνεται· καὶ γὰρ καὶ ἐν Ἑλλήσι καὶ ἐν βαρ-
 βάροις ἔστιν ἰδεῖν καὶ ἀρετῆς φροντιστάς καὶ κακίας ἐργά-
 τας. τῷδε μέντοι καὶ Ἕλληνες συμφωνοῦσι τῷ λόγῳ. καὶ
 γὰρ Ἀνάχαρσιν θαυμάζουσιν, ἄνδρα Σκύθην, οὐκ Ἀθη-
 ναῖον οὐδὲ Ἀργεῖον οὐδέ γε Κορίνθιον οὐδὲ Τεγεάτην ἢ 5
 Σπαρτιάτην, καὶ τοὺς Βραχυμᾶνας ὑπεράγανται, Ἰνδοὺς ὄν-
 τας, οὐ Λωριέας οὐδὲ Αἰολέας οὐδέ γε Ἴωνας· ἐπαινοῦσι
 δὲ καὶ Αἰγυπτίους ὡς σοφωτάτους· πολλὰς γὰρ τοι καὶ
 59 παρὰ τούτων ἔμαθον ἐπιστήμας. οὐκ οὖν ἡ τῶν γλωττῶν
 ἑτερότης πημαίνει τὴν φύσιν. καὶ γὰρ τοὺς Ἰππημολγοὺς 10
 δικαιοτάτους ἐκάλεσεν Ὅμηρος· Θρακικὸν δὲ τοῦτο τὸ γένος·
 καὶ Κῦρον τὸν Καμβύσου, Πέρσην ὄντα πατρόθεν καὶ
 Μῆδον μητρόθεν, ἐπὶ φρονήσει καὶ σωφροσύνῃ καὶ δικαιο-
 60 σύνῃ καὶ ἀνδρείᾳ Ξενοφῶν ὁ Γρύλλου τεθαύμακεν. τοι-
 γάρτοι ξυνομολογοῦσι καὶ οἱ Ἕλληνες, καὶ παρὰ τοῖς βαρ- 15
 βάροις εἶναι τινα ἐπιμέλειαν ἀρετῆς, καὶ μὴ κωλύειν τήνδε
 p. 80 τὴν κτῆσιν τῆς φωνῆς τὸ διάφορον. | καὶ γὰρ ἅπαντες τῆς
 ἀληθείας οἱ κήρυκες, προφηταὶ φημι καὶ ἀπόστολοι, τῆς
 μὲν Ἑλληνικῆς οὐ μετέλαχον εὐγλωττίας, ἔμπλεοι δὲ τῆς
 ἀληθινῆς ὄντες σοφίας, πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, καὶ Ἑλληνικοῖς 20
 καὶ βαρβαρικοῖς, τὴν θεῖαν διδασκαλίαν προσήνεγκαν καὶ
 πᾶσαν γῆν καὶ θάλατταν τῶν ἀρετῆς πέρι καὶ εὐσεβείας
 61 ξυγγραμμάτων ἐνέπλησαν. καὶ νῦν ἅπαντες τῶν φιλοσόφων

3—6: Clem. Str. I 15, 71—72 || 7—9: Clem. Str. I 16, 74—75 ||
 10—11: Hom. N 5—6 || 12—14: Xen. Cyrop. passim

23—p. 141, 2: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 64)

1 ἐν posterius om. K | 2 ἐραστάς C | 3 μέν τι V | 5 τεγεά-
 την: litt. τε S² | 5—6 ἢ σπαρτιάτην om. L | τοὺς γε βραχυμᾶνας
 BLM | ὑπεράγαντες K | 7 αἰωλέας S | 8 σοφωτάτους B | 9 ἐμά-
 δομεν BL | οὐκοῦν MSV et 10 οὐ πημαίνει MSV | ἱππημολγούς
 M, corr. Mγρ. | 11 δέ γε K | τὸ om. S | γένος: ἔθνος SCVMγρ.
 | 12 πάτροθεν C¹ | 12—13 καὶ μῆδον μητρόθεν om. V | 13 μη-
 τρόθεν: litt. ó vel ó erasa in C | 13—14 ἀνδρεία καὶ δικαιοσύνη
 L | 14 ἀνδρεία B | καὶ γὰρ τοι K | 15 οἱ om. K | 16 τῇσδε MV
 | 17 κτίσιν C, sed corr. | πάντες BL | 18 κήρυκες: litt. ον B e
 corr. | 19 ἔμπλεω BL | 20 ἀληθινῆς: litt. ιν C² e corr.: ἀληθει-
 νῆς K | 22 τῆς ἀρετῆς B | 23 ἐπλήρωσαν M | 23—p. 141, 1 τοὺς
 τῶν φιλοσόφων CV

τοὺς λήρους καταλιπόντες τοῖς τῶν ἀλιέων καὶ τελωνῶν ἐν-
 τρουφῶσι μαθήμασι καὶ τὰ τοῦ σκυτοτόμου ξυγγράμματα
 περιέπουσι· καὶ τῆς μὲν Ἰταλικῆς καὶ Ἰωνικῆς καὶ Ἑλεατι-
 κῆς ξυμμορίας οὐδὲ τὰς προσηγορίας ἐπίστανται (ἐξήλειψε
 5 γὰρ αὐτῶν ὁ χρόνος τὴν μνήμην), τῶν δέ γε προφητῶν,
 πλείουσιν ἢ χιλίοις καὶ πεντακοσίοις ἔτεσι τούτων πρόσθεν γε-
 γεννημένων, τὰς προσηγορίας ἐν τῷ στόματι περιφέρουσιν. καὶ 62
 μέντοι καὶ τοὺς ἔτι τούτων παλαιότερους, τὸν Ἀβραάμ φημι
 καὶ τοὺς τούτου παῖδας, καὶ τοὺς ἐκείνων ἀρχαιοτέρους, τὸν
 10 Ἀβελ, τὸν Ἐνώχ, τὸν Νῶε καὶ τοὺς ἄλλους, ὅσους ἀριθμή-
 λους ὁ ἀξιόπαινος ἀπέφηνε βίος· τῶν δὲ μετὰ τοὺς προ-
 φήτας γεγεννημένων ἐπὶ σοφῶν καὶ τῶν ἐκείνους διαδεξα-
 μένων οὐδὲ οἱ τὴν Ἑλληνικὴν ἀσπαζόμενοι γλῶτταν ἴσασι
 τὰ ὀνόματα. καὶ τί λέγω τοὺς νῦν; καὶ γὰρ τοῖς πάλαι 63
 15 πολλὴ περὶ τούτων ἀμφιλογία γηγένηται. οἱ μὲν γὰρ τού-
 τοις Περίανδρον ξυντάττουσι τὸν Κορίνθιον, οἱ δὲ Ἐπιμε-
 νίδην τὸν Κρηῖτα, οἱ δὲ Ἀκουσίλαον τὸν Ἀργεῖον, οἱ δὲ
 Ἀνάχαρσιν τὸν Σκύθην, ἄλλοι δὲ Φερεκύδην τὸν Σύριον,
 ὁ δὲ γε Πλάτων Μύσωνα τὸν Χηνέα. τούτους μὲν οὖν 64
 20 καὶ οἱ πέλας ὄντες ἡγνοήκασιν· τὸν δὲ Ματθαῖον καὶ τὸν
 Βαρθολομαῖον καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ μέντοι καὶ τὸν Μωϋσέα
 καὶ τὸν Δαυίδ καὶ τὸν Ἡσαΐαν καὶ τοὺς ἄλλους ἀποστό-
 λους τε καὶ προφῆτας οὕτως ἴσασιν ὥς τὰς τῶν παίδων
 προσηγορίας. ἀντίκα τοίνυν καὶ κωμωδοῦσιν ὥς βάρβαρα
 25 τὰ ὀνόματα· ἡμεῖς δὲ αὐτῶν τὴν ἐμπληξίαν ὀλοφυρόμεθα,
 ὅτι δὴ ὀρῶντες βαρβαροφώνους ἀνθρώπους τὴν Ἑλληνικὴν

14—19: Clem. Str. I 14, 59 (19: Plat. Prot. p. 343 A)

1 καταλειπόντες KS | 3 καὶ ἰωνικῆς om. L | 4 ἐξείληψε S |
 9 τοὺς prius erasum in S | τούτου—ἀρχαιοτέρους om. S | τού-
 του: ἐκείνου K | 10 ἀρηθῆλους C¹ | 12 ante γεγεννημένων add.
 καὶ C | γεννημένων C | φιλοσόφων BLM, corr. Mgr. | 13 τὴν
 ἑλληνικὴν οἱ C | 15 πολλὴ om. KBL | τούτων: τούτου C | ἀμφι-
 λογία C: ἀμφιβολία BLV | 16 ἐπιμενήδην B | 17 ante ἀκουσί-
 λαον add. καὶ M | 18 ἄλλοι: οἱ BL | τύριον S e corr. | 20 πέλας
 ὄντες BL: πελάσαντες K: πάλαι ὄντες MSCV | ἡγνόησαν K |
 τὸν (ante βαρθολομαῖον) om. C | 21 τὸν (ante ἰάκωβον et ante
 μωϋσέα) om. BL | μωσέα L | 22 τὸν (ante δαυίδ) om. L:
 suprascr. B | 23 τε om. V | οὕτως om. S

εὐγλωττίαν νενικηκότας, καὶ τοὺς κεκομψευμένους μύθους
 παντελῶς ἐξέληλαμένους, καὶ τοὺς ἀλιευτικούς σολοικισμοὺς
 τοὺς Ἀττικοὺς καταλελυκότας ξυλλογισμοὺς, οὐκ ἐρυθριῶσιν
 οὐδ' ἐγκαλύπτονται, ἀλλ' ἀνέδην ὑπερμαχοῦσι τῆς πλάνης,
 καὶ ταῦτα ὀλίγοι ὄντες καὶ ἀριθμηθῆναι ῥαδίως δυνάμενοι
 καὶ οὐδὲ τῆς Ἑλληνικῆς εὐστομίας μετέχοντες, ἀλλὰ τοσαῦτα,
 ὥς ἔπος εἰπεῖν, βαρβαρίζοντες ὅσα φθέγγονται, παίδευσιν
 δὲ ἄκραν καὶ λαμπρότητα λόγων ὑπολαμβάνοντες, εἰ ὁμνύν-
 65 τες εἴποιεν „μὰ τοὺς θεοὺς“ καὶ „μὰ τὸν ἥλιον“ καὶ τοι-
 ἄληθῃ λέγω, εἶπατε, ὦ ἄνδρες, τίνα Ξενοφάνης ὁ Κολοφώ-
 νιος ἔσχε διάδοχον τῆς αἰρέσεως; τίνα δὲ Παρμενίδης ὁ
 p. 81 Ἐλεάτης; | τίνα Πρωταγόρας καὶ Μέλισσος; τίνα Πυθαγόρας
 ἢ Ἀναξαγόρας; τίνα Σπεύσιππος ἢ Ξενοκράτης; τίνα Ἀναξί-
 μανδρος ἢ Ἀναξιμένης; τίνα Ἀρκεσίλαος ἢ Φιλόλαος; τίνες
 τῆς Στωϊκῆς αἰρέσεως προστατεύουσιν; τίνες τοῦ Σταγειρίτου
 τὴν διδασκαλίαν κρατύνουσιν; τίνες κατὰ τοὺς Πλάτωνος
 66 πολιτεύονται νόμους; τίνες τὴν ὑπ' ἐκείνου ξυγγραφεῖσαν
 πολιτείαν ἡσπάσαντο; ἀλλὰ τούτων μὲν τῶν δογμάτων οὐ-
 δένα διδάσκαλον ἡμῖν ἐπιδειῖξαι δυνήσεσθε, ἡμεῖς δὲ τῶν
 ἀποστολικῶν καὶ προφητικῶν δογμάτων τὸ κράτος ἐναργῶς
 ἐπιδεικνυμεν· πᾶσα γὰρ ἡ ὑφήλιος τῶνδε τῶν λόγων ἀνά-
 πλεως. καὶ ἡ Ἑβραίων φωνὴ οὐ μόνον εἰς τὴν Ἑλλήνων
 μετεβλήθη, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ῥωμαίων καὶ Αἰγυπτίων καὶ
 Περσῶν καὶ Ἰνδῶν καὶ Ἀρμενίων καὶ Σκυθῶν καὶ Σαυρο-
 21 ματῶν καὶ ξυλλήβδην εἰπεῖν εἰς ἀπάσας τὰς γλώττας, αἷς

2 ἐξέληλαμένους V | σολοικισμοὺς KCVMyr.S², sed litt. oi
 erasae in C: σολυκισμοὺς S¹: λογισμοὺς BLM | post σολοικισμοὺς
 add. καὶ C | 3 ξυλλογισμοὺς: v prius C² e corr. | 4 ἀναίδην
 KMSCV | 5 ἀριθμωθῆναι K | 6 μεταλαχόντες SCVMyr. | 8 δέ:
 τε BL | 9 καὶ prius om. BLM | 10 post τοιούτους add. λόγοις C²
 et τοῖς λόγοις om. C | ἐπιπλάττειν L¹: ἐπιπλάττοιμεν K: ἐπι-
 πάττειν CMYr. | 12 διάδοχον: διδάσκαλον L¹ | δὲ om. K |
 14 πεύσιππος B | 17 τοὺς: τοῦ L¹V | 20 διδάσκαλον: διάδοχον
 L² | δυνήσεσθαι S | 21 δογμάτων om. BL | 22 ὑφήλιος LM²:
 ὑφήλιος B: ὑφήλιω K: ὑφήλιον M¹: ὑφ' ἡλίω SC: ὑφ' ἥλιον V |
 25 σαυροματῶν V | 26 ξυλλήβδην V | πάσας MCV

ἅπαντα τὰ ἔθνη κεχρημένα διατελεῖ. καὶ ὁ μὲν σοφώτατος 67
 Πλάτων, περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς παμπόλλους λό-
 γους διεξελθὼν, οὐδ' Ἀριστοτέλην τὸν φοιτητὴν ἔπεισε
 τόνδε στέρξαι τὸν ὅρον· οἱ δὲ ἡμέτεροι ἀλιεῖς καὶ τελῶναι
 5 καὶ ὁ σκυτοτόμος καὶ Ἕλληνας ἔπεισαν καὶ Ῥωμαίους καὶ
 Αἰγυπτίους καὶ ἀπάξοπλῶς ἅπαν ἔθνος ἀνθρώπων, ὅτι
 καὶ ἀθάνατος ἡ ψυχὴ καὶ λόγῳ τετιμημένη καὶ κρατεῖν
 τῶν παθῶν δυναμένη καὶ ὀλιγοροῦσα, οὐ βιαζομένη, παρα-
 βαίνει τοὺς νόμους· καὶ αὖ πάλιν πρὸς τὸ βέλτιον νεύουσα,
 10 τῆς προτέρας ἀπαλλάττεται κακίας καὶ θείους πάλιν ἀνα-
 μάττεται χαρακτῆρας. καὶ ἔστιν ἰδεῖν ταῦτα εἰδότας τὰ 68
 δόγματα οὐ μόνους γε τῆς ἐκκλησίας τοὺς διδασκάλους,
 ἀλλὰ καὶ σκυτοτόμους καὶ χαλκοτύπους καὶ ταλασιουργοὺς
 καὶ τοὺς ἄλλους ἀποχειροβιώτους· καὶ γυναῖκας ὡσαύτως
 15 οὐ μόνον τὰς λόγων μετεσχηκυίας, ἀλλὰ καὶ χερνήτιδας καὶ
 ἀκεστρίας, καὶ μέντοι καὶ θεραπαίνας· καὶ οὐ μόνον ἄστοί,
 ἀλλὰ καὶ χωριτικοὶ τήνδε τὴν γνῶσιν ἐσχήκασιν· καὶ ἔστιν
 εὗρεῖν καὶ σκαπανέας καὶ βοηλάτας καὶ φντουργοὺς καὶ
 περὶ τῆς θείας διαλεγομένους Τριάδος καὶ περὶ τῆς τῶν
 20 ὄλων δημιουργίας καὶ τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν εἰδότας Ἀρι-
 στοτέλους πολλῶ μᾶλλον καὶ Πλάτωνος, καὶ μέντοι καὶ ἀρε- 69
 τῆς ἐπιμελουμένους καὶ κακίαν ἐκκλίνοντας καὶ τὰ κολα-
 στήρια δεδιότας τὰ προσδοκώμενα καὶ τὸ θεῖον δικαστήριον
 ἀνενδοιάστως προσμένοντας καὶ τῆς αἰωνίου πέρι καὶ ἀνωλέ-
 25 θρου φιλοσοφοῦντας ζωῆς καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν ἕνεκα βα-

1—4: Eus. Pr. XV 9, 6

2 τῆς posterius om. S¹ | παμπόλους C | 3 ἀριστοτέλῃ KBS |
 4 ὅρον: λόγον M: ὅριον Mgr. | 5 καὶ Ῥωμαίους om. L¹, qui ex-
 hibuit fortasse post αἰγυπτίους | 6 ἅπαν ἔθνος: πᾶν γένος B,
 corr. Bgr. | 8 καὶ ὀλιγοροῦσα οὐ: ὀλιγοροῦσα οὐ μὴν V | 10 ἀπα-
 λάττεται B | κακίης K | ante θείους add. τοὺς MSCV | 12 μόνοις
 K | τοὺς om. M | 13 ταλασίους M, corr. Mgr. | 14 ἀποχειροβιό-
 τους KMSC | 15 λόγον S | ἀλλὰ om. C | χερνήτιδας S¹ | 16 ἀκε-
 στρίδας MSCV | 17 χωρητικοὶ KSC, sed corr. S: χωρικοὶ BL |
 18 σκαπανέας BL¹: καπανέας K | καὶ (post φντουργοὺς) om.
 MSCV | 20 τὴν: τινὰ K | ἀνθρωπίαν KL¹S | 22 ἐπιμελωμένους
 B, sed corr.: ἐπιμελομένους MC | κακίας BL | 23 δεδιότας K |
 24 ἀνενδυσάστως S | προσμένοντα K | 25 φιλοσοφοῦντα BM

σιλείας πάντα πόνον ἀσπαστῶς αἰρουνμένους, καὶ ταῦτα οὐ
παρ' ἄλλου του μεμαθηκότας, ἀλλὰ παρ' ἐκείνων, οὓς ὑμεῖς
βαρβαροφώνους ἀποκαλεῖτε· καὶ οὐδὲ Ἀναχάρσιδος ἐπαίετε
70 λέγοντος· „ἔμοι πάντες Ἕλληνες σκυθίζουσιν.“ τοῦτο γὰρ
ἀτεχνῶς ἔοικε τοῖς εἰρημένοις ὑπὸ τοῦ σκυτοτόμου τοῦ
p. 82 ἡμετέρου· | „ἐὰν γὰρ μὴ γινῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς,
ἔδομαι τῷ λαλοῦντί μοι βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἔμοι
βάρβαρος.“ τῷ ὄντι γὰρ ὥσπερ τοῖς Ἕλλησιν Ἰλλυριοὶ καὶ
Παῖονες καὶ Ταυλάντιοι καὶ Ἀτιντᾶνες βαρβαρίζειν δοκοῦσιν,
οὕτως αὖ ἐκείνοις καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσοι τῆς Ἑλλάδος φωνῆς 10
ἐπαίειν οὐ δύνανται, ἢ Ἀτθῆς καὶ Δωρὸς καὶ Αἰολὸς καὶ
71 Ἰᾶς βάρβαροι εἶναι δοκοῦσιν. ὅτι γὰρ τὴν αὐτὴν ἔχει πᾶσα
γλῶττα διάνοιαν (μία γὰρ δὴ πάντων ἀνθρώπων ἡ φύσις),
ἢ πείρα διδάσκαλος. ἔστι γὰρ εὗρεῖν καὶ παρὰ τοῖς βαρ- 15
βάροις καὶ τέχνας καὶ ἐπιστήμας καὶ τὰς ἐν πολέμοις ἀν-
δραγαθίας· ἐνιοὶ δὲ τούτων καὶ σοφώτερα Ἑλλήνων πολ-
λάκις ἐξευρίσκουσι μηχανήματα καὶ λόγους ἀμείνους καὶ
72 πανουργοτέρας ἐνέδρας. εἰσὶ δὲ οἱ καὶ τὴν Ἑλλήνων εὐέπειαν
βραχυλογία νικῶσιν. τοῦτο γὰρ δὴ καὶ Πέρσαις μαρτυροῦσι
καὶ οἱ παλαιοὶ ξυγγραφεῖς, καὶ εἴ τις νῦν πρεσβεύων ἢ 20
στρατηγῶν ἢ ἐμπορίαν τινὰ μετιῶν αὐτοῖς ξυνεγένετο. φασὶ
γὰρ αὐτοὺς ὀξέως φωρεῖν τὰς τῶν λόγων κλοπὰς καὶ ὀλίγα
φθειγγομένους τοὺς προσδιαλεγομένους νικᾶν, καὶ ξυλλογι-

3—4: Clem. Str. I 16, 77 (cf. Anachars. epist. 1) || 6—8:
1. Cor. 14, 11 || 14—16: Clem. Str. I 16, 74—75

3—p. 145, 26: Georg. Mon. Chron. II 7 (p. 56—57)

1 ἀπάιστως vel ἀπάνστως L: ἀσπασίως SCVMγρ. | 2 του
om. CV: τοῦτο S | μεμαθηκότος K | ἡμεῖς M¹ | 3 ἀπεκαλεῖτε
K: ἀποκαλεῖται M¹S: ἀποτελεῖτε C¹ | ἐπαίεται S¹ | 4 πάντες οἱ
Ἕλληνες BLM | 5 ἔοικε: ἔκε C¹ | 5—6 τοῦ ἡμετέρου σκυτοτόμου
SCV | 7 μοι om. MSCV | ἐν om. C | 8 γὰρ ὄντι BL | 9 καίοντες
S, sed corr. | τραυλάντιοι MSC | ἀτιτάνες C¹: τιτάνες KBL |
11 ἢ δωρὸς B, sed ἢ del. | αἰολὶ B¹ | 17 ἐφευρίσκουσι K: εὐρί-
σκουσι V | λόγους KS¹CV | 18 πανουργοτέρας C | τὴν: τῶν K |
εὐέπειαν KB¹S | 19 πέρσαι V | 20—21 στρατηγῶν ἢ πρεσβεύων
BL | 21 ἢ ἐμ L² e corr. et ἐμπορίαν B¹: ἐμπορία S¹ | 23 τοὺς
om. S | προδιαλεγομένους M: διαλεγομένους L

στικούς ἄγαν εἶναι καὶ διαλύειν ἱκανοὺς τὰ παρ' ἐτέρων
 πλερόμενα καὶ παροιμίαις σοφωτάταις καὶ αἰνίγμασι κεχρη-
 σθαι, οὐκ ἐπειδὴ τοὺς Χρυσίππου καὶ Ἀριστοτέλους ἀν-
 ἔγνωσαν λαβυρίνθους, οὐδὲ ὅτι Σωκράτης αὐτοὺς καὶ
 5 Πλάτων τόδε τὸ εἶδος ἐπαιδευσάτην· οὔτε γὰρ ῥητορικοῖς
 οὔτε φιλοσόφοις ἐνετράφησαν λόγοις, ἀλλὰ μόνην ἔσχον τὴν
 φύσιν διδάσκαλον. τοὺς δέ γε Ἰνδοὺς καὶ τούτων πολλῶν 73
 σοφωτέρους εἶναί φασιν. καὶ οἱ Νομάδες δέ, οἱ ἡμέτεροι
 πρόσχωροι (τοὺς Ἰσμαηλίτας λέγω, τοὺς ἐν ταῖς ἐρήμοις
 10 βιοτεύοντας καὶ μηδὲν τῶν Ἑλληνικῶν ξυγγραμμάτων ἐπι-
 σταμένους), ἀγγινοῖα καὶ ξυνέσει κοσμοῦνται καὶ διά-
 νοιαν ἔχουσι καὶ ξυνιδεῖν τάληθές δυναμένην καὶ διελέγξαι
 τὸ ψεῦδος. περὶ δὲ Αἰγυπτίων περιττὸν οἶμαι λέγειν· καὶ 74
 γὰρ αὐτοὶ τῶν φιλοσόφων οἱ πρῶτοι κρείττους εἶναι τού-
 15 τους ἔφασαν τῶν ὀνομαστοτάτων γεγενημένων παρ' Ἑλλήσιν.
 Ῥωμαῖοι δὲ καὶ ποιητὰς ἔσχον καὶ ξυγγραφέας καὶ ῥήτορας·
 καὶ φασιν οἱ ταύτην γε κἀκείνην ἡσκημένοι τὴν γλῶτταν
 καὶ πυκνότερα τῶν Ἑλληνικῶν τὰ τούτων ἐνθυμήματα εἶναι
 καὶ ξυντομωτέρας τὰς γνώμας. καὶ ταῦτα λέγω οὐ τὴν 75
 20 Ἑλλάδα σμικρύνων φωνήν, ἧς ἀμηγέπη μετέλαχον, οὐδὲ
 ἐναντία γε αὐτῇ ἐκτείνων τροφεῖα, ἀλλὰ τῶν ἐπὶ ταύτῃ
 μεγαλαυχουμένων ξυστέλλων τὴν γνώθον καὶ τὴν ὀφρὺν
 καταστέλλων καὶ διδάσκων μὴ κωμωδεῖν γλῶτταν τῇ ἀλη-
 θεῖα λαμπρυνομένην μηδέ γε βρενθύνεσθαι ἐπὶ λόγοις κομ-
 25 μωτικῇ τέχνῃ πεποικιλμένοις, τῆς δὲ ἀληθείας γεγυμνω-
 μένοις, | ἀλλὰ θαυμάζειν τοὺς τῆς ἀληθείας ὑποφήτας, p. 83

13—15: Eus. Pr. X 4, 13—20

2 πλερόμενα: λεγόμενα K, sed corr. | 3 οὐκ om. M, sed post
 ἐπειδὴ add. οὐ M² | τοῦ K | 6 μόνον BL | 8 σοφωτέρους C |
 9 ταῖς: τοῖς V | 11 καὶ ὀξεῖαν διάνοιαν MCV | 12—13 τὸ ψεῦ-
 dos διελέγξαι L | 14 τούτων K | 15 γενομένων L | 16 εἶχον
 MSV | ξυγγραφεῖς SCVMγρ. | καὶ tertium om. L¹ | 19 ξυντο-
 μωτέρας SV | γνώμας S¹ | 20 ἐλλήνων V | 21 ἐκτείνων KBLS¹ |
 τροφεῖα S¹ | 22 καὶ om. BL | 23 κατασπῶν MCV Georg. | τῇ
 om. K Georg. | 24 γε om. BLM Georg. | βρενθύνεσθαι BSV,
 sed corr. S | 25 πεποικιλμένης B, sed corr. | τῆς δὲ: τοὺς δὲ
 τῆς L² | 25—26 γεγυμνωμένοις—ἀληθείας om. L

κομμοῦν μὲν καὶ δαιδάλλειν εὐεπεία τοὺς λόγους οὐ διδά-
χθέντας, γυμνὸν δὲ δεικνύοντας τῆς ἀληθείας τὸ κάλλος καὶ
τῶν ἀλλοτριῶν καὶ ἐπεισάκτων ἀνθέων ἥκιστα δεηθέντας.

- 76 Παράθετε τοίνυν, ὦ φίλοι ἄνδρες, τῷ ὕθλῳ τῶν φιλο-
σόφων τὴν ἀπλὴν τῶν ἀλιέων διδασκαλίαν, καὶ ἀθρήσατε 5
τὸ διάφορον· καὶ τὰς πολλὰς τῶν ὑμετέρων βίβλων ἀριθμή-
σαντες μυριάδας, τὴν τῶν λόγων ἀσθένειαν καταμάθετε.
οὐδεὶς γὰρ οὔτε τοῖς ποιητικοῖς μύθοις οὔτε ταῖς τῶν φιλο-
σόφων ἡκολούθησε δόξαις· τῶν δὲ θείων λογίων καὶ τὴν
ξυντομίαν θαυμάσατε καὶ τὴν δύναμιν ἀνυμνήσατε καὶ 10
μάθετε θείων δογμάτων ἀλήθειαν, σώματος θείαν διάπλασιν,
ψυχῆς φύσιν ἀθάνατον καὶ τὸ ταύτης λογικὸν ἡγούμενον
τῶν παθῶν καὶ τὰ πάθη ἀναγκαῖα τῇ φύσει καὶ χρήσιμα.
- 77 ἥ τε γὰρ ἐπιθυμία προουργιαιτᾶτη, καὶ ὁ θυμὸς ὡσαύτως,
ὁ ταύτης ἀντίπαλος. δι' ἐκείνην μὲν γὰρ καὶ τῶν θείων 15
ὀριγνώμεθα καὶ τῶν ὀρωμένων ὑπερορῶντες τὰ νοητὰ φαντα-
ζόμεθα καὶ ἐπὶ γῆς βαδίζοντες τὸν ἐν οὐρανοῖς δεσπότην
ἰδεῖν ἱμερόμεθα καὶ ἀρετῆς ἐφιέμεθα, καὶ μέντοι καὶ δια-
ζῶμεν καὶ ἐδωδῆς μεταλαγχάνομεν καὶ ποτῶν, καὶ πρὸς
- 78 τούτοις αὐξεται διὰ τῆς ἐννόμου παιδοποιίας τὸ γένος. ὁ 20
δέ γε θυμὸς ξυνεργὸς ἐδόθη τῷ λογισμῷ, ἵνα τῆς ἐπιθυ-
μίας κωλύῃ τὴν ἀμετρίαν. ἐπειδὴ γὰρ καὶ πέρα τῶν κει-
μένων ὄρων ἄττειν ἐπιχειρεῖ, ξυνέξενεν αὐτῇ οἶόν τινα
πῶλον τὸν θυμὸν ὁ ποιητῆς ἀνθέλκοντα, ὅταν γε ἐκείνη
πέρα τῆς χρείας προβαίνειν βιάζεται. καὶ καθάπερ ἀντί- 25
παλον μὲν τῷ ψυχρῷ τὸ θερμόν, κεραννύμενα δὲ ἀλλήλοις
κράσιν ἀρίστην ἐργάζεται, οὕτως ἡ ἐπιθυμία καὶ ὁ θυμὸς,

1 κόμμου K: κοσμοῦν M²: κοσμεῖν BL | δεδάλλειν S¹: δαι-
δάλλειν V | εὐεπία KBS | 3 ἐπισάκτων S | δεηθέντων L¹ |
5 ἀθρήσατε V: διαθρήσατε BLM | 6 βιβλίων S | ἀπαριθμή-
σαντες BLM | 7 καταμάθεται S¹ | 8 μύθοις om. K | 9 ἡκολή-
θησε L¹ | 11 ἀλήθειαν σώματος θείαν: ἀληθῆ L | 14 προργι-
ετᾶτη S | 16 νοήματα K | 18 εἰμερόμεθα K: ἱμερόμεθα S | καὶ
ἀρετῆς ἐφιέμεθα om. KBLM | 21 γε om. K | 22 κωλύει BS |
24 ὁ ποιητῆς τὸν θυμὸν K | ἀνθέλκοντα V | γε erasum in L:
om. V | 25 βιάζεται SC | 26 μὲν om. KBL | τὸ ψυχρὸν KC et
τῷ θερμῷ K

ἀλλήλοις κεραννύμενα καὶ ὑπ' ἀλλήλων κολαζόμενα, τῆς
 ἀρετῆς τὴν ἀρίστην ἀπεργάζεται κρᾶσιν. ἔχει δὲ τῶν δρω- 79
 μένων τὸ κράτος ὁ λογισμός, ὥστε καὶ ταύτην ἐπέχειν καὶ
 τοῦτον αὖ νύττειν, ἢ τοῦτόν γε ἄγχειν καὶ διεγείρειν ἐκείνην.
 5 καὶ γὰρ ἡ ἐπιθυμία τοῦ θυμοῦ παύει τὴν ἀμετρίαν, καὶ
 ὁ θυμὸς αὖ πάλιν κολάζει τῆς ἐπιθυμίας τὴν ἀπλησίαν.
 ταῦτα μὲν οὖν ἀποτελεῖται, τοῦ λογισμοῦ τὰς ἡνίας ἐπιστη-
 μόνως κατέχοντος· ἦν δὲ οὗτος, ἢ τῷ χαλαρῷ καὶ λείῳ τῆς
 ἐπιθυμίας καταθελχθεὶς ἢ τῷ θυμῷ ἄττοντι παρὰ καιρὸν
 10 ξυνεξορμήσας, χαννοτέρας ἢ προσῆκε τὰς ἡνίας ἐάσῃ, οἱ
 μὲν ἀτάκτως καθάπερ ἵπποι θέουσιν ἐνδακόντες τὸν χαλι-
 νόν, ὁ δὲ συρόμενος φέρεται, καταγέλαστός τε καὶ ἐπονεί- 80
 διστος τοῖς ὀρῶσι γινόμενος. ταύτῃ τοι καὶ δίκας εἰσπράτ-
 τεται, ὥς ἐθελοντῆς ὑπομένει τὸ πάθος. καὶ γὰρ τοι καὶ
 15 οἱ ἀνθρώπιοι νόμοι τοὺς πλημμελοῦντας κολάζουσι, καὶ ὁ
 Θεὸς τοῖς ἀμαρτάνουσι τὸ ἄσβεστον ἠπέλιψε πῦρ. | οὐκ ἂν p. 84
 δὲ οὔτε ὁ Θεός, ἀγαθός γε ὢν καὶ δίκαιος, ποινὴν τοὺς
 παράνομον βίον ἀσπαζομένους εἰσέπραξεν, εἴπερ ἄρα κατ'
 ἀνάγκην ἡμάρτανον, οὔτε τῶν ἀνθρώπων οἱ σοφώτατοι
 20 τοιούτους ἂν ἔθεσαν νόμους, εἴπερ ἥδεσαν οὐ γνώμη τὰ
 ἀνθρώπεια τελούμενα πλημμελήματα, οὔτε μὴν οἱ τὸ ἄρχειν
 λαχόντες τὰς ὁμοτάτας ἂν βασάνους τοῖς τὰ πονηρὰ τολ-
 μῶσι προσέφερον, εἴπερ ἐγνώκεσαν οὐχ αἰρέσει γνώμης, ἀλλ'
 εἰμαρμένης ἢ φύσεως ἀνάγκη παραβαθέντας τοὺς νόμους.
 25 εἰ δὲ ξυγγνώμην τοῖς πλημμελοῦσιν οὐ νέμουσι, διδάσκουσιν
 ἀντικρυς, ὥς γνώμης ἔργον ἢ πονηρία.

3 ταύτην: τούτων BL: τοῦτον L² | 3—4 καὶ τοῦτον—ἄγχειν
 om. KBL | 4 αὖ νύττειν: ἀνύττειν S | 9 καταθελχθῇ V et
 10 ξυνεξορμήσῃ V et χαννοτέρας—ἐάσῃ om. V | ἐάσει M | 12 συ-
 ρῶντι M | τε om. KBL | 14 ἐθέλων τις S¹ | 15 οἱ om. BL |
 ἀνθρώπιοι KS | 16 ἠπέλιψε τὸ ἄσβεστον πῦρ L: τὸ ἄσβεστον
 πῦρ ἠπέλιψε V | 17 γε om. M, add. Mgr. | καὶ δίκαιος: δι-
 καίως CVMgr. | 18 βίον L² e corr. | 19 ἀνθρώπων K | σοφό-
 τατοι S¹ | 20 ἥδεσαν BL | 21 ἀνθρώπια KS: ἀνθρώπινα CVMgr.
 | πλημμελήματα τελούμενα V | 22 λαβόντες L¹ | τὰς ὁμοτάτας
 —πονηρὰ: τὰ σώματα ταῖς βασάνοις τοῖς τὰ τολμηρὰ M, corr.
 Mgr. | ἂν om. KBL | 23 ἐγνώκεισαν V | οὐκ αἰρέσει S | αἰρήσει
 V | 25 οὐ om. S

- 81 Ταῦτα καὶ περὶ τῆς ἀνθρώπου φύσεως φρονεῖν καὶ ἐδιδάχθημεν καὶ διδάσκομεν· καὶ ἀγάμεθα ὁρῶντες τὴν ἐν ἡμῖν φαινομένην σοφίαν, τὰς διαφόρους τῶν αἰσθήσεων ἐνεργείας ἐξ ἑνὸς μὲν ἐγκεφάλου προφερομένας, ἄλλην δὲ αὐτῷ καὶ ἄλλην προσφερούσας ἀντίληψιν, τὴν μὲν ὁράσεως, 5 τὴν δὲ ἀκροάσεως, καὶ ἄλλην ὁσφρήσεως, καὶ ἑτέραν γεύσεως, καὶ ἄλλην ἀφῆς· καὶ αὖ πάλιν τῶν μορίων ἀπάντων τὴν χρείαν, καὶ τῶν φαινομένων καὶ τῶν κεκρυμμένων, καὶ τὴν μνήμην πάμπολλα καὶ διάφορα δεχομένην καὶ μὴ ξυγχεύουσαν, ἀλλ' ἀκήρατα ταῦτα διατηροῦσαν καὶ προσφέρονσαν, 10 ὁποῖα περ ἐδέξατο πάλαι καὶ πρόπαλαι, καὶ τὰς πολλὰς ἐπιστήμας οὐ λυμαινομένας ἀλλήλαις, ἀλλ' ἑκάστην εἰς καιρὸν
- 82 δεικνυμένην. ὅταν δὲ ταῦτα καὶ τὰ τοῦτοις προσόμοια καταμάθωμεν, μετὰ τοῦ προφήτου βοῶμεν· „ἐθαυμαστώθῃ ἡ γνώσις σου ἐξ ἐμοῦ, ἐκραταιώθῃ· οὐ μὴ δύνωμαι πρὸς 15 αὐτήν.“ τίς γὰρ ἱκανὸς ἐξικέσθαι λόγος ἢ τῆς ἐν τῷ σώματι φαινομένης ἁρμονίας ἢ τῆς ἐν τῇ ψυχῇ θεωρουμένης σοφίας; πολλῶν γὰρ δὴ τούτων πέρι καὶ Ἰπποκράτει καὶ Γαληνῷ συγγραφέντων, καὶ μέντοι καὶ Πλάτῳ καὶ Ξενοφῶντι καὶ Ἀριστοτέλει καὶ Θεοφράστῳ καὶ μυρίοις 20 ἑτέροις, τῶν εἰρημένων πολλαπλάσια παραλέλειπται, τῶν ὑπὸ τῆς θείας γεγονότων σοφίας τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας ἐφικέσθαι μὴ δυναμένης. οὗ δὲ χάριν καὶ ὁ προφήτης ἐφ' οἷς μὲν κατέλαβεν, ὕμνησεν, ἐφικέσθαι δὲ τῶν ἐν ἡμῖν

14—16: Ps. 138, 6

1 ἀνθρώπου MV | 3 ante σοφίαν add. τοῦ ποιητοῦ MSC: post σοφίαν add. V | 4 προσφερομένας BL¹ | 5 προσφέρουσα S¹ | 6 καὶ ἄλλην ὁσφρήσεως om. V | γενέσεως M, sed corr. | 7 μορίων C¹ | ἀπάντων om. L¹ | 9 post μνήμην add. τὴν KBL | πάμπολα SC | 10 ἀλλ' εα ἀκήρατα K | ἀκήραταν S¹ | προσφέρονσαν L B e corr. | 11 περ ἐδέξατο: παρεδέξατο K | 13 ἐπιδεικνυμένην BL | 15 γνώσης C¹ | δύνωμαι S¹ | 16 ἱκανὸς M | ἐξικέσθαι: ἐξικνιάσει L¹ | τῷ om. V | 17 φαινωμένης C | ἢ om. S¹ | τῇ om. M | 18 πολλῶι K | καὶ om. SCV | 19 πλάτων S¹ | 20 ξενοφάνει BL, sed corr. Byg. | ἀριστοτέλῃ S | 21 προειρημένων M | 22 ἐφικέσθαι V | 23 μὴ om. S¹

θεωρουμένων πάντων οὐ δυνηθεῖς, τὴν ἤτταν σαφῶς ὡμολόγησεν, ἀρκεῖν νομίσας εἰς ὑμνωδίαν ἀξίαν τὴν τοιαύτην ὁμολογῆσαν. |

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ. 5.

p. 8

- 5 Τῶν τὸν θαλάττιον βίον ἀσπαζομένων οἱ μὲν τὰς φορ- 1
τίδας ἐρέττουσιν, οἱ δὲ ταύτας τοῖς οἶαξι διευθύνουσιν, καὶ
μέντοι καὶ πᾶς ἀλιευτῆς ἐφ' ἀλιάδος ὀχοούμενος χαλᾷ δίκτυον
καὶ θηρεύει τοὺς τῶν ὑδάτων τροφίμους, καὶ ἄλλος ἐπὶ
πέτρας ἰδρυμένος καθήσιν ὀρμὴν καὶ δελεάζων περιπεῖρει
10 τῷ ἀγκίστρῳ τῶν ἰχθύων τινάς· εἰσὶ δὲ οἱ καὶ ναυαγία
χρῶνται καὶ ὑποβρύχιοι γίνονται, ἢ ἐξ ἀβουλίας παρὰ και-
ρὸν ἀναχθέντες ἢ διὰ θράσος τῆς ζάλης κατατολμήσαντες.
ταῦτα δὲ οὐ τηράλλως ὑθλῶν διεξῆλθον, ἀλλὰ τῶν τῇ κτίσει 2
προσπταιόντων καὶ τῶν ἐν ταύτῃ πρυτανευομένων ἀνέδην
15 κατηγορούντων ἐπιδειξάμεν τὴν ἄνοιαν διὰ τινος εἰκότος πει-
ρώμενος. καὶ γὰρ τὴν κτίσιν οἱ μὲν ὀρῶσι καὶ τὸν ποιητὴν
ἀνυμνοῦσιν, οἱ δὲ πλεῖον ἢ δεῖ θαυμάζοντες ἡλιθίως θεο-
ποιοῦσι· καὶ οἱ μὲν τῶν γινομένων ἕκαστον ὑπεράγανται
καὶ τὸν τῶν ὅλων ὀρῶσι κυβερνήτην ἄριστά γε ἰθύνοντα καὶ
20 τὴν ἐπὶ τοῖς οἶαξι φαινομένην εὐφημοῦσι σοφίαν, οἱ δὲ
τοῖς γινομένοις ἅπασι νεμεσῶσι, καὶ τῶν δρωμένων αὐτοῖς

1 σαφῶς C | 2 νομήσας S | 3 περὶ φύσεως ἀνθρώπου KMS;
add. ἔ S: λόγος ἔ M | 4 περὶ τῆς θείας προνοίας 5' om. V |
λόγος 5 BLMC | 5 φροντίδας C¹ | 7 ἐπ' ἀλιάδος KS¹C: ἐπὶ ἀλι-
άδος S² | δείκτυον K | 9 πέτραν L | καθήσιν C | περιπίρει S¹ |
12 ἀχθέντες L¹S | ἢ διὰ—κατατολμήσαντες: ἢ δι' ἀθρόας τῆς
ζάλης τόλμη καταφρονήσαντες C¹ | κατατολμήσαντες: litt. λμή L²
e corr.: καταφρονήσαντες MV, corr. Mgr.: κατατολμηφρονήσαν-
τες S¹ | 13 τηράλλως MV | ἐν τῇ κτίσει CV | 14 litt. ὦν ἐν L² |
αὐτῇ M | ante ἀνέδην add. καὶ C, sed erasum est | ἀναίδην
KMSCV | 15 εἰκότος: ἐκείνος K, sed corr. | πειρώμενος B |
17 πλεόν SCV | ἢ δεῖ: ἥδη KC | 18 γινωμένων S | ὑπεράγαντε
K | 19 τὸν: τῶν C¹ | 20 φαινομένην om. L¹ | 21 νεμεσῶσι om.
K: νεμεσοῦσι MSC | αὐτοὺς K

οὐδὲν τὸ παράπαν ἀρέσκει, ἀλλὰ καὶ πλούτου κατηγοροῦσι
καὶ κωμωδοῦσι πενίαν καὶ μέμφονται νόσῳ καὶ τοὺς ὑγιαί-
νοντας δυσχεραίνουσι, καὶ ξυλλήβδην εἰπεῖν οὐδὲν αὐτοὺς
ἤδει τῶν γινομένων, οὐκ εὐκληρία, οὐ δυσκληρία, ἀλλὰ καὶ
τὴν εὐετηρίαν καὶ τὴν τῆς γῆς δυσκολαίνουσιν ἀκαρπίαν, 5
καὶ ὁμοίως αὐτοὺς ἀνιᾶ καὶ πολυπαιδία καὶ ἀπαιδία καὶ
3 εἰρήνη καὶ πόλεμος. οὗ δὲ εἵνεκα τῶν τῆς προνοίας πηδα-
λίων κατηγοροῦσι· μᾶλλον δὲ παντελῶς αὐτήν, ὅσον ἤκεν
εἰς αὐτούς, ἐξελαύνουσι· καὶ εἰμαρμένην καὶ πεπωμένην
καὶ τύχην καὶ μοίρας εἰσάγουσι καὶ τὴν βιαίαν ἀνάγκην 10
ἐφιστῶσιν· ἐκάστῳ καὶ ταύτην φασὶ παρὰ γνώμην ποιεῖν
καὶ τοὺς ἀνδροφόνους καὶ τοὺς τοιχωρύχους καὶ τῶν γάμων
4 τοὺς ἐπιβούλους. φέρε τοίνυν πάλιν τὰς Ἑλληνικὰς ἐξετά-
σωμεν δόξας, καὶ τοῖς ἀποστολικοῖς ταύτας καὶ προφητικοῖς
παραθῶμεν δόγμασιν. ἀλλὰ τοὺς μὲν ποιητὰς μετὰ τῶν 15
δυσσεβῶν καταλείπουμεν μύθων· καὶ γὰρ τούτων ὁ κορυ-
φαῖος τὸν τῶν θεῶν κορυφαῖον ὀλοφυρόμενον δείκνυσιν, ὥς
ἐπαμῦναι τῷ παιδί μὴ δυνάμενον, ἀλλὰ τῶν τῆς Κλωθοῦς
νημάτων ἠττώμενον καὶ ἀναλῦσαι ταῦτα βουλόμενον μὲν,
ὑπὸ δὲ τῆς Ἀτρόπου καὶ τῆς Λαχέσεως κωλυόμενον καὶ 20
τούτου χάριν ὀλοφυρόμενον καὶ κωκύνοντα καὶ γόον πολλὴν
5 ἀναμιγνύντα τοῖς λόγοις. οὗτος καὶ τὸν Ποσειδῶνα δέδειχε
τίσασθαι μὲν βουλόμενον τῶν Κεφαλλήνων τὸν στρατηγόν,
ὅτι τυφλὸν εἰργάσατο τὸν Πολύφημον, οὐ δυνάμενον δὲ
νικῆσαι τὴν εἰμαρμένην, ἐπειδήπερ εἴμαρτο τῷ Λαέρτου 25

16—22: Hom. II 431sq. || 22—24: Hom. α 68sq.

11—13: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 59)

2 νόσον M² | 3 αὐτοῖς CVMγρ. S² et 4 ἤδει: ἤδη B: ἥδιστον
SCVMγρ. | ἀλλὰ om. BL | 5 δυσχεραίνουσιν BL | 6 αὐτοὺς om. V |
6—7 καὶ εἰρήνη om. BL | 9 εἰμαρμένην: litt. μένην L² | 10 μοι-
ραν BL | 12 ἀνδροφόνους M, corr. Mγρ. | καὶ τοὺς τοιχωρύχους
om. S | τοιχωρύχους B | 13 πάλαι M | 14 ante ταύτας add. καὶ
S | καὶ προφητικοῖς ταύτας V | ταῦτα K | 15 παραθήσωμεν C:
παραθήσομεν V | 16 καταλείπουμεν K | 17 τὸν: τὸ S¹ | 20 λάχεως
MS: λαχοῦς V | κωλυόμενον M¹ | 22 οὕτως MC | ποσειδῶ K:
ποσειδῶν M¹: ποσιδῶνα S | δέδειχθεν C | 23 κεφαλήνων MV,
sed corr. V: κεφαλήνω S | 24 ὅτι: ὅς BL | δὲ om. S¹ | 25 ἐπει-
δὴ V | λαέρτου: λαέρω τοῦ M¹

τὴν Ἰθάκην ἰδεῖν. | τούτους τοίνυν καταλιπόντες, τὸν τῶν p. 8
 φιλοσόφων ἕσμον παραγάγωμεν. τοὺς μὲν οὖν ἀμφὶ τὸν 6
 Διαγόραν φασὶν ἀθέους ἐπὶ κλην ὀνομασθῆναι διὰ τὸ πάμπαν
 ἀρνηθῆναι τὸ θεῖον· Πρωταγόραν δὲ ἀμφίβολον περὶ γε
 5 τοῦτων ἔσχηκέναι λέγουσι δόξαν· φάναι γὰρ αὐτὸν εἰρήκασιν
 οὐκ εἰδέναι, οὔτε εἶπερ εἰσὶ θεοί, οὔτε εἰ παντάπασιν οὐκ
 εἶσιν. Ἐπικούρου δὲ ὁ Νεοκλέους καὶ ἡ ἐκείνου ξυμμορία
 εἶναι μὲν ἔφασαν τὸν Θεόν, πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεστράφθαι
 καὶ μήτε ἔχειν πράγματα μήτε παρέχειν ἄλλοις ἐθέλειν. ὁ 7
 10 δέ γε Νικομάχου μέχρι σελήνης ὑπέειλεν τὸν Θεὸν πρὸς
 τανεύειν, τῶν δὲ μετὰ ταύτην ἀπάντων ἡμεληκέναι καὶ τῇ
 τῆς εἰμαρμένης ἀνάγκῃ παραδεδωκέναι τὴν τοῦτων ἐπιτρο-
 πείαν, καὶ οὐ μόνον πλοῦτον καὶ πενίαν καὶ ὑγίειαν καὶ
 νόσον καὶ δουλείαν καὶ ἐλευθερίαν καὶ πόλεμον καὶ εἰρήνην
 15 διανέμειν ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ ἀρετὴν καὶ κακίαν ἀποκλη-
 ροῦν. τοῦτων Οἰνόμαος ὁ Κυνικός ἐναργῶς κατηγοροῦσε, 8
 καὶ τὸν Πύθιον μάντιν, ὡς τὰ παραπλήσια χρησμοδοῦντα,
 τοῖς κατηγορουμένοις ξυνέζευξε· καὶ τὸ μὲν ξύγγραμμα
 Φῶραν γοήτων ὠνόμασε· λέγει δὲ ὧδε· „ἀπόλωλε γάρ, τό
 20 γε ἐπὶ τοῖς σοφοῖς, ἐκ τοῦ ἀνθρωπείου βίου, ἀπόλωλεν, εἴτε
 οἷακά τις αὐτό, εἴτε ἔρμα, εἴτε κρηπίδα ὀνομάζων χαίρει,
 τῆς ἡμετέρας ζωῆς ἢ ἐξουσία, ἣν ἡμεῖς μὲν αὐτοκράτορα
 τῶν ἀναγκαιοτάτων τιθέμεθα, Δημόκριτος δέ, εἰ μὴ τι

2—4: Eus. Pr. XIV 16, 1 || 4—7: Eus. Pr. XIV 3, 7. 19, 10
 (Protag. fr. 2) || 7—9: Epicur. sent. 1 fr. 359 || 9—16: Eus. Pr.
 XV 5, 1 Clem. Str. V 14, 90 = Eus. Pr. XIII 13, 4 || 16 — p. 152, 17:
 Eus. Pr. VI 7, 2—3. 17—18. 20 (Oenomaï fr. 14)

13—16: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 57) (Suid. s. v. εἰμαρμένη)

1 τοίνυν om. M: litt. νν L² e corr. | καταλιπόντες K |
 2 οὖν om. V | 3 ὀνομασθῆναι V | 4 γε om. SCV | 6 εἶπερ om.
 V, sed postea additum est εἰ | 7 ἡ ἐξ ἐκείνου K | 8 τὸν om. V
 | ἐαυτὸν MCV: ἐαυτήν K | δὲ om. K | ἐπεστράφθαι V: ἐπε-
 στρέφθαι K | 9 ἀλλήλοις K | 10 γε om. BL | 11 μετατὴν L¹:
 μετ' αὐτήν L² | 12 ἐπιτροπίαν KMSC, sed corr. S | 13 ὑγίειαν
 CV | 15 ἀποπληροῦν C | 17 μάντιν K: μάτην V | 19 φῶραν
 KSC: φῶρα L² Mγρ.: φορὰν VMγρ. | ὀνόμασε BC | 20 γε: τε S |
 ἀνθρωπείου K: ἀνθρωπίνου S | 21 κρηπίδα C | ὀνομάζοι V |
 22 αὐτοκράτορα S | 23 τιθέμεθα S

ἡπάτημαι, καὶ Χρύσιππος, ὁ μὲν δοῦλον, ὁ δὲ ἡμίδουλον
ἐπινοεῖ τὸ κάλλιστον τῶν ἀνθρωπίνων ἐπιδειξάι. ἀλλὰ τού-
των ὁ μὲν λόγος τοσοῦτος, ὅσον ἂν τις ἀξιῶῃ, ἀνθρώπος
ὦν, ἀνθρώπους. εἰ δὲ δὴ καὶ τὸ θεῖον ἡμῶν καταστρα-
9 τεύεται, παπαί, οἷα πεισόμεθα.“ πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα 5
εἰπὼν, προστέθεικε καὶ ταῦτα· „φέρε καὶ ἡμεῖς ἀνταγανα-
κτῆσωμεν. τί δὴ ποτε; ἔνθα ἂν ἡμῖν δοκῇ, ἔσται τοῦτο
καὶ πιστότατον καὶ πρεσβύτατον· ἔνθα δ' ἂν μὴ δοκῇ, ἐκεῖ
καταδυναστεύει τι λεληθὸς αὐτοῦ, εἰμαρμένη καὶ πεπρωμένη,
διάφορα ἐκάστῳ ἡμῶν ἔχουσα, τῷ μὲν ἐκ θεοῦ, τῷ δὲ ἐκ 10
τῶν σμικρῶν ἐκείνων σωμάτων τῶν φερομένων ἄνω καὶ
παλλομένων κάτω καὶ περιπλεκομένων καὶ διαλυομένων καὶ
10 διύσταμένων καὶ παρατιθεμένων ἐξ ἀνάγκης;“ καὶ αὖ πάλιν
μετ' ὀλίγα· „τούτων δὲ εἵνεκα ταῦτα προσήνεγκα τῷ λόγῳ,
ὅτι σε ἐκπέφυγεν, ὦ μάντι, ὧν κύριοί ἐσμεν ἡμεῖς· καὶ ὁ 15
τὰ πάντα εἰδὼς ταῦτα οὐπὼ ἔγνωσ, ὧν τὰ πείσματα ἀνῆπται
11 ἐκ τῆς ἡμετέρας βουλήσεως.“ ταῦτα ὁ Κυνικὸς κατὰ ταύ-
τὸν τοῦ Πυθίου καὶ Δημοκρίτου καὶ Χρυσίππου κατηγό-
ρησεν, εἰκότως ἀγανακτῶν, ὅτι τοῦ ἡμετέρου νοῦ τὴν ἐλευ-
θερίαν ἐξανδραποδίσαντες φύσιν, τῇ τῆς εἰμαρμένης καὶ 20
πεπρωμένης ἀνάγκῃ παρέδωσαν. τὴν δὲ πεπρωμένην ὁ
Χρύσιππος πεπερασμένην ἔφησεν εἶναι καὶ ξυντετελεσμένην
. 87 διοίκησιν· τὴν δὲ εἰμαρμένην εἰρομένην τινά, | εἴτε ἐκ Θεοῦ
βουλήσεως, εἴτε ἐξ οἰασδῆποτε αἰτίας· τὰς δὲ Μοίρας ὠνο-

21—p. 153, 9: Eus. Pr. VI 8, 8—10

10—13: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 57) (Suid. s. v. εἰμαρμένη)

2 τὸ bis L¹ | τῶν om. B | 3 ἀξιῶῃ: litt. η C² e corr. | ἄν-
θρωπος ὦν om. L | 4 δῆ: δεῖ B | 5 τοιαῦτα καὶ ἄλλα BL |
6 ἀνταγανακτῆσωμεν BL | 7 ante ἔσται add. ἐκεῖ M | 9 μεληθὸς
M | αὐτῇ V | ἡ εἰμαρμένη L | 10 ante διάφορα add. ἡ BLM, om.
Mγρ. | διαφορὰ KBL¹S: διάφορον V | ἡμῖν L¹: ὑμῶν L² | τῷ:
τὸ CMγρ. et τῷ: τὸ SCMγρ. | 11 μικρῶν BV | πομάτων C, sed
corr. | 14 ἔνεκα K | προεισῆνεγκα M, corr. Mγρ. | 15 σε om. C |
ἐκπέφυγεν B | μάντει S | 15—16 ὁ τὰ πάντα: ὡς ἅπαντα M |
16 πίσματα KS¹ | ἀνῆπται: litt. ἡ C² e corr. | 17 ante ταῦτα
add. καὶ BLM | κατ' αὐτὸν SC: κατ' αὐτῶν S² | 19 ἐλευθέρων
LMSV C e corr. | 21 παρέδωσαν S | πεπραμένην V | 22—23
ἔφησεν—εἰμαρμένην om. L¹ | 24 ante ἐξ add. καὶ BLM

μάσθαι ἀπὸ τοῦ μεμερίσθαι καὶ κατανενεμῆσθαι τινα ἡμῶν
 ἐκάστῳ· οὕτω δὲ καὶ χρεῶν παρὰ τὸ χρέος εἰρῆσθαι, τὸ
 ἐπιβάλλον καὶ καθήκον κατὰ τὴν εἰμαρμένην. τὸν δὲ 12
 ἀριθμὸν τῶν Μοιρῶν τοὺς τρεῖς χρόνους παραδηλοῦν, ἐν
 5 οἷς κυκλεῖται τὰ πάντα καὶ δι' ὧν ἐπιτελεῖται· καὶ Λάχεσιν
 μὲν κεκληῆσθαι παρὰ τὸ λαγχάνειν ἐκάστῳ τὸ πεπωμένον,
 Ἄτροπον δὲ κατὰ τὸ ἄτρεπτον καὶ ἀμετάθετον τοῦ μερισμοῦ,
 Κλωθὰ δὲ παρὰ τὸ ξυγκλώθεσθαι καὶ ξυνείρεσθαι τὰ πάντα,
 καὶ μίαν αὐτῶν τεταγμένην εἶναι δόξαν. τὴν δὲ Πρόνοιαν
 10 τοῦτο κεκλήκασι, διότι πρὸς τὸ χρήσιμον οἰκονομεῖ ἕκαστα·
 Ἀδράστειαν δὲ τὴν αὐτὴν, ὅτι οὐδὲν αὐτὴν ἀποδιδράσκει.
 οὐ μόνον δὲ οἱ ἀμφὶ τὸν Δημόκριτον καὶ Χρῦσιππον καὶ 13
 Ἐπίκουρον πάντα κατ' ἀνάγκην ἔφασαν γίνεσθαι, ἀνάγκην
 καλοῦντες τὴν εἰμαρμένην, ἀλλὰ καὶ Πυθαγόρας ὁ πολυ-
 15 θρόλυτος ἀνάγκην εἶπε περικεῖσθαι τῷ κόσμῳ. ὁ δὲ Παρ-
 μενίδης τὴν ἀνάγκην καὶ Δαίμονα κέκληκε καὶ Δίκην καὶ
 Πρόνοιαν· καὶ ὁ Ἡράκλειτος δὲ πάντα καθ' εἰμαρμένην
 εἶρηκε γίνεσθαι· ἀνάγκην δὲ τὴν εἰμαρμένην καὶ οὗτος
 ὠνόμασεν. καὶ Χρῦσιππος δὲ ὁ Στωϊκὸς μηδὲν διαφέρειν 14
 20 εἶπε τοῦ εἰμαρμένου τὸ κατηναγκασμένον, εἶναι δὲ τὴν εἰ-
 μαρμένην κίνησιν αἰδῖον ξυνεχῇ καὶ τεταγμένην. Ζήνων
 δὲ ὁ Κιτιεὺς δύναμιν κέκληκε τὴν εἰμαρμένην κινήτικὴν
 τῆς ὕλης, τὴν δὲ αὐτὴν καὶ Πρόνοιαν καὶ Φύσιν ὠνόμασεν.
 οἱ δὲ τοῦτον διαδεξάμενοι τὴν εἰμαρμένην λόγον ἔφασαν
 25 εἶναι τῶν ἐν τῷ κόσμῳ προνοία διοικουμένων, καὶ πάλιν

9—11: Eus. Pr. XV 15, 6 || 14—p. 154, 9: Aëtius Doxogr. p. 321—326

19—23: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 57) (Suid. s. v. εἰμαρμένη)

1 κατανενεμῆσθαι C | 2 ante χρεῶν add. τὸ KCMγρ. Eus. |
 χρεῶν: χρόνον MSVL² | παρὰ τὸ χρέος om. KCMγρ. Eus. | χρέος:
 χρεῶν MSV | 3 κατὰ om. S | 3—4 τῶν δὲ ἀριθμῶν M | 4 τρεῖς
 S | παρεδήλουν M, corr. Mγρ. | 5 τὰ om. K | 6 τὸ (posteriore
 loco): τὸν M | 8 ξυγκλώσθαι M: ξυγκλώθεισθαι SC | ξυνείρεσθαι
 K | 11 ἀδράστιαν KBS, sed corr. B | 14 καὶ om. L | πολυθρόλ-
 λητος V | 16 καὶ (ante δαίμονα) om. SV | 16—17 καὶ τὴν πρό-
 νοιαν M¹ | 18 οὗτος τὴν εἰμαρμένην K (καὶ om.) | 20 εἶπε:
 ἔφη K | καταναγκασμένον BL¹ | 21—22 κίνησιν—εἰμαρμένην
 om. V | 22 κητιεὺς B: κιτιτεὺς M | κινήτην L | 25 προνοίας S

ἐν ἑτέροις ξυγγράμμασιν εἰρὸν αἰτιῶν τὴν εἰμαρμένην
 15 κεκλήκασιν, καὶ τὴν τύχην δὲ ὡσαύτως οἱ μὲν θεὸν ὑπέ-
 λαβον καὶ ὡς θεὸν ἐσεβάσθησαν· ὁ δὲ Πλάτων αἰτίαν εἶναι
 εἶπε κατὰ τι ξυμβεβηκὸς γινομένην, καὶ πάλιν ξύμπωμα
 φύσεως ἢ προαιρέσεως κέκληκεν. καὶ ὁ Ἀριστοτέλης δὲ 5
 ὡσαύτως αἰτίαν ἔφη κατὰ ξυμβεβηκὸς ἐν τοῖς καθ' ὁρμὴν
 ἔνεκέν τινος γινομένοις ἄδηλόν τε καὶ ἄστατον. Ἀναξα-
 γόρας δὲ καὶ Δημόκριτος καὶ οἱ ἐκ τῆς Ποικίλης ὠνομα-
 16 σμένοι ἄδηλον αἰτίαν ἀνθρωπίνῳ λόγῳ. Φιλήμων δὲ γε ὁ
 κωμικός, καὶ ταῦτα γέλωτος ὢν ποιητής, ἀντικρὺς κατηγο- 10
 ρεῖ τῶν θεῶν τὴν τύχην ὑπειληφότων καὶ διαρρήδην βοᾷ·
 „οὐκ ἔστιν ἡμῖν οὐδεμίᾳ Τύχῃ θεός· οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ τὰ ὑ-
 τόματον ὃ γίνεται, ὡς ἔτυχ' ἐκάστῳ, προσαγορεύεται Τύχῃ.“
 οὗτος καὶ τοὺς οἰωνοῖς ἢ κληδόσι χρωμένους κωμωδῶν ἔφη·
 „ὅταν ἴδω“ φησί „παρατηροῦντα, τίς ἔπαρεν, ἢ τίς ἐλάλησεν, 15
 p. 88 ἢ τίς ἔστιν ὁ προΐων, | σκοποῦντα, ἀπολῶ τοῦτον εὐθύς
 ἐν ἀγορᾷ. αὐτῷ βαδίζει καὶ λαλεῖ καὶ πτάρνυται ἕκαστος
 ἡμῶν, οὐχὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει. τὰ πράγμαθ' ὡς πέφυκεν,
 17 οὕτω γίνεται.“ καὶ ὁ Μένανδρος δὲ ἐν Δεισιδαίμονι παρα-
 πλησίως τοὺς τὰ τοιαῦτα παρατηροῦντας γελᾷ, λέγων ὧδί· 20
 „ἀγαθόν [μοι] τι γίνοιτ', ὧ πολυτίμητοι θεοί. ὑποδοῦμενος
 τὸν ἱμάντα τῆς δεξιᾶς ἐμβάδος διέρρηξ'. εἰκότως, ὧ φλή-

9—13: Clem. Str. V 14, 128 = Eus. Pr. XIII 13, 55 (Philem. fr. 137) || 15—19: Clem. Str. VII 4, 25 (Philem. fr. 100) || 19—p. 155, 2: Clem. Str. VII 4, 24 (Menandr. fr. 109)

2—5: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 57) (Suid. s. v. εἰμαρμένη)

3—4 εἶπεν εἶναι BLM | 5 ὁ om. V | 6 ξυμβεβηκὸς B, sed corr. | 7 ἔνεκα MSCV | 9 γε om. V | 11 θεὸν: τὸν θεὸν K: θεῶν LS, sed corr. LS² | 13 ἔτυχεν codd. | 14 οὕτως C | οἰωνοῖσιν MC | κληδῶσι S | κερημένους B, sed corr. | 15 ἢ τίς ἐλάλησεν om. BL | 16 ἐσθ' KBLM | προσιών MSCV | 17 ἐαντῷ codd. | βαδίζει: βιβάζει K: βιάζει Byz. | lacuna incipit in B | 18 οὐχὶ: οὐχ' ὅτι L¹: οὐχὶ καὶ MC | πράγματα KS | 19 γίνονται V | διεισιδαίμονι K¹S: δεισιδαιμονίαι M, corr. Mgr. | παραπλησίως om. MSV | 20 ὧδί KM: ὧδε LSCV | 21 μοι delendum mihi videtur: post τι exhibet Clem. | γίνοιτ' scripsi: γε τὸ L¹: γένοιτο KMSCVL² | 22 διέρρηξα codd.

ναφε· σαπρὸς γὰρ ἦν· σὺ δὲ σμικρολόγος, οὐκ ἐθέλων και-
 νὰς πρίσθαι.“ οὕτως ἤδεσαν καὶ οἱ τὸν ἐν γέλῳτι καὶ 18
 θεάτροις ἀσπασάμενοι βίον, ὥς τὰ τοιαῦτα δείματα καὶ
 παρατηρήματα λίαν ἐστὶ καταγέλαστα. καὶ Ἀντιφῶν δέ, τι-
 5 νὸς δυσχεραίνοντος καὶ οἰωνὸν χαλεπά τινα σημαίνειν νομί-
 σαντος, ὅτι ἡ ὕς τὰ οἰκεῖα κατέφαγεν ἔκγονα· „χαῖρε“ εἶπεν
 „ἐπὶ τῷ σημείῳ, ὅτι πεινώσα τὰ σὰ οὐ κατέφαγε τέκνα.“
 ἔοικε δὲ τούτῳ καὶ τὸ παρὰ τοῦ Βίωνος εἰρημένον. καὶ 19
 γὰρ ἐκεῖνος τὰ τοιάδε γελῶν, „τί θαυμαστόν“ ἔφη, „εἰ καὶ
 10 ὁ μῦς τὸν θύλακον διέτρωγεν, οὐκ ἔχων ὃ τι φάγη; τοῦτο
 δὲ ἦν θαυμαστόν, εἰ, ὥσπερ Ἀρκεσίλαος παίζων ἐνεχείρει,
 τὸν μῦν ὁ θύλακος κατέφαγεν.“ καὶ ὁ Διογένης δέ, ὅφρως 20
 ὑπέρῳ ξαντὸν ἐνειλήσαντος, καὶ τινος τοῦτο θαυμάσαντος
 καὶ τέρας εἶναι νομίσαντος, „μὴ θαύμαζε“ εἶπεν, „ἦν γὰρ
 15 παραδοξότερον, εἰ τὸ ὑπερον περὶ ὀρθῷ τῷ ὄφει κατειλη-
 μένον ἐθεάσω.“ οὕτω πάλιν οὗτος αὐτὸς ἐν οἰκίᾳ τινὸς
 μοχθηροῦ ἐπιγεγραμμένον εὐρὼν „ὁ τοῦ Διὸς παῖς καλλί-
 νικος Ἡρακλῆς ἐνθάδε κατοικεῖ“ μηδὲν εἰσὶτω κακόν,“ „καὶ
 πῶς“ ἔφη „ὁ κύριος εἰσελεύσεται τῆς οἰκίας;“ οὕτως ἐκω- 21
 20 μώδουν καὶ οἱ τῷ τῆς δεισιδαιμονίας πλάνῳ δεδουλενότες
 τοὺς οἰωνοὺς καὶ τὰς κληδόνας καὶ τὰ παρὰ τῶν πολλῶν
 ἔτι καὶ νῦν νομιζόμενα τέρατα· καὶ πτάρνυσθαι μὲν τοὺς
 πταίροντας ἔλεγον, οὐκ ἄλλοις τι προσσημαίνοντας, ἀλλὰ τὸ

4—7: Clem. Str. VII 4, 24 (Antiph. vit. et scr. 8) || 8—12: Clem.
 Str. VII 4, 24 (Bion. fr. 45) || 12—16: Clem. Str. VII 4, 25 (Diogen.
 fr. 282) || 16—19: Clem. Str. VII 4, 26 (cf. Diogen. fr. 118)

1 σαπρὸς: litt. σα K² e corr. | 1—2 σὺ—πρίσθαι om. S |
 3 θεάτρῳ L | ἀσπασόμενοι K | δείγματα SV | 5 δυσχεραίναντος
 S e corr.: δυσχεράναντος CMγρ.: δυσχεράνοντος V | νομήσαν-
 τος V | 6 ἔκγονα KSCMγρ. | χαῖρε: litt. ε C² e corr. | 7 πινῶσα
 K | 9 λέγων L | εἰ καὶ: ἔρκει K | 10 διέτρωγεν SV | 11 εἰ: ἡ
 L¹ | 13 θαύματος K | 14 καὶ—νομίσαντος om. L | ante εἶναι
 add. τοῦτο C | 15 παραδοξότερον V | τὸ ὑπερον om. V | τῷ:
 τὸ L¹ | κατειλημμένον KMSC | 16 τεθεάσω S: τεθέασο CV |
 οὔτος: ὁ M, sed post αὐτὸς add. οὔτος Mγρ. | 16—17 μοχθηροῦ
 τινος KM | 17 ἐπιγεγραμμένον M | 19 ante οὕτως add. καὶ C |
 εἰκωμάδουν S¹ | 20 δεισιδαιμονίας KS¹ | 23 πτέροντας MSCV |
 23—p. 156, 2 προσσημαίνοντας—τι om. S | 23—p. 156, 1 ἀλλὰ—

ξύνηθες ὑπομένοντας πάθος· καὶ τοὺς διαλεγομένους οὐκ ἄλλοις τι προδηλοῦν, ἀλλὰ περὶ τῶν αὐτοῖς προκειμένων ποιεῖσθαι τοὺς λόγους· καὶ τὸν μὲν ὑπὸ τῆς πείνης ὠθούμενον διατρεῖσαι τὸν θύλακον, οὐ χρησμόν τινα τῷ τοῦ θυλάκου δεσπότη προλέγοντα· καὶ τοῦ ὑποδήματος τοὺς

- 22 χαλεπὸν τι προαγορεῦσαι. ταῦτα σαφῶς ἐπιστάμενος καὶ Ἐπίχαρμος ὁ Πυθαγόρειος τούτων μὲν ἀπάντων κελεύει καταφρονεῖν, τὸν δὲ τῶν ὅλων ὀπιτῆρα δεδιέναι παρεγγυᾷ· λέγει δὲ οὕτως· „οὐδὲν διαφεύγει τὸ θεῖον· τοῦτο γινώσκειν 10 σε δεῖ. αὐτὸς ἔσθ' ἀμῶν ἐπόπτης, ἀδυνατεῖ δ' οὐδὲν θεῶ.“
- 23 καὶ Δίφιλος δὲ ὁ κωμικός, ἀληθῆ φιλοσοφίαν τῇ κωμῳδίᾳ προσμίξας, τάδε φησὶν· „οἷε σὺ τοὺς θανόντας, ὦ Νικήρατε, τρυφῆς ἀπάσης μεταλαβόντας ἐν βίῳ, πεφευγέναι τὸ θεῖον ὡς λεληθότας; ἔστιν Δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' 15
- p. 89 ὁρᾷ. | καὶ δὴ καθ' Ἄιδην δύο τρίβους νομίζομεν, μίαν μὲν δικαίων, ἑτέραν δὲ ἀσεβῶν.“ καὶ μετ' ὀλίγα· „μηδὲν πλανηθῆς· ἔστιν ἐν Ἄιδου κρίσις, ἣν περ ποιήσει θεὸς ὁ πάντων δεσπότης.“ ἐπειδὴ γὰρ οὐχ ἅπαντες οἱ πλημμελοῦντες τῇδε τίνουσι δίκην, οὔτε μὴν οἱ ἀξιόνικοι τῆς ἀρετῆς ἀθλη- 20 ται τὰ τῶν ἀγώνων ἄθλα πάντες πρὸς ἀξίαν ἐνθάδε κομίζονται, μάλα εἰκότως οὗτος τὸν πάντα ἐφορῶντα ἐπέδειξεν ὀφθαλμὸν καὶ τὴν ἐσομένην προηγόρευσε κρίσιν, ἵνα κἀκεῖνα δειμαίνοντες καὶ τοῦτον ὁρᾷν πιστεύοντες, ἅπαντες τοὺς

8—11: Clem. Str. V 14, 100 = Eus. Pr. XIII 13, 25 (Epicharm. fr. 266) || 12—19: Clem. Str. V 14, 121 = Eus. Pr. XIII 13, 47 (Philem. fr. 246)

7—p. 158, 22: Martyrium Trophimi ed. Mercati (Note di letteratura biblica e cristiana antica. Romae 1901) p. 223sq.

ὑπομένοντας om. M | 1 πάθος om. KL | 2 τι: τισι L | 3 πίνης KS¹ | 4 διατρεῖσαι S | χρήσιμόν L¹ | 7 προαγορεῦσαι C¹ | 8 πυθαγόρειος SC | 9 δεδιέναι KS | 11 ἐπόπτης: litt. ὁ C² e corr. | 12 διόφιλος K | 13 τοιάδε LMC | οἷε σὺ: οἷεσι K | νηκήρατε C | 14 μεταλαμβάνοντας C¹ | 16 ante καθ' add. καὶ LMSCV Mart. Tr. | ἄδου M Mart. Tr., corr. Myp. | 18 ante θεὸς add. ὁ MS Mart. Tr. | 21 ἐνθάδε πρὸς ἀξίαν KM | 24 δειμένοντες K | καὶ τοῦτον: κἀκεῖνον L | ἅπαντας KMS, corr. Myp.

ἀξιεράστους τῆς ἀρετῆς ἀγῶνας ἀσπάζονται καὶ μὴ δυσχε-
ραίνωσι μὴ ὀρῶντες τῶν πόνων τὰπίχειρα. καὶ Πίνδαρος 25
δὲ ὁ Θηβαῖος, ἐρρῶσθαι φράσας εἰμαρμένη καὶ τύχη καὶ
πεπρωμένη, τὴν παναλκῆ δύναμιν τοῦ Θεοῦ διδάσκει τοὺς
5 ἀγνοοῦντας· „θεῶ γάρ“ φησι „δυνατὸν ἐκ μελαίνας νυκτὸς
ἀμείαντον ὄρσαι φάος, κελαινεφεῖ δὲ σκότει καλύψαι καθαρὸν
ἀμέρας σέλας.“ ὁ δὲ γε Ἀρίστωνος σαφέστερον ἐπιδείκνυσιν 26
ἡμῖν τῶν ὅλων τὸν πρῦτανιν τῶν τοῦ παντὸς οἰάκων ἐπει-
λημμένον. λέγει δὲ ταῦτα ἐν τοῖς Νόμοις· „ὁ μὲν δὴ θεός,
10 ὥς καὶ ὁ παλαιὸς λόγος, ἀρχὴν καὶ τελευτὴν καὶ μέσα τῶν
ὄντων ἀπάντων ἔχων, εὐθείᾳ περαίνει, κατὰ φύσιν περι-
πορευόμενος· τῷ δὲ ἀεὶ ξυνέπεται Δίκη, τῶν ἀπολειπομένων
τοῦ θείου νόμου τιμωρός, ἧς ὁ μὲν εὐδαιμονήσειν μέλλων
ἐχόμενος ξυνέπεται ταπεινὸς καὶ κεκοσμημένος· ὁ δὲ τις
15 ἔξαρθεῖς ὑπὸ μεγαλυνχίας ἢ χρήμασιν ἐπαιρόμενος ἢ τιμαῖς
ἢ καὶ σώματος εὐμορφίᾳ ἅμα νεότητι καὶ ἀνοίᾳ φλέγεται
τὴν ψυχὴν μεθ’ ὕβρεως, ὥς δὴ γε οὔτε ἄρχοντος οὔτε αὖ
ἡγεμόνος δεόμενος, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις ἱκανὸς ὢν ἡγεῖσθαι,
καταλείπεται ἔρημος θεοῦ· καταλειφθεῖς δὲ καὶ ἔτι ἄλλους
20 τοιούτους προσλαβὼν, σκιρτᾷ ταραττων πάντα ἅμα, καὶ πολ-
λοῖς τισιν ἔδοξεν εἶναι τις, μετὰ δὲ χρόνον ὑποσχὼν τιμω-
ρίαν οὐ μεμπτὴν τῇ δίκῃ, ἑαυτὸν τε καὶ οἶκον καὶ πόλιν
ἄρδην ἀνάστατον ἐποίησεν.“ διὰ τούτων ὁ φιλόσοφος καὶ 27
τὸν τοῦ παντὸς ἔδειξε κηδεμόνα καὶ τὴν ἐπὶ τινων ἔσθ’
25 ὅπῃ μακροθυμίαν καὶ τὴν ἐντεῦθεν τοῖς ἀνοήτοις προσγι-

2—7: Clem. Str. V 14, 101 = Eus. Pr. XIII 13, 25 (Pindar. fr. 142) || 9—23: Eus. Pr. XI 13, 5 (Plat. Legg. IV p. 715 E—716 B)

7—p. 159, 19: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 60—61) (Suid. s. v. Πλάτων)

1 ἀσπάζονται C | δυσχεραίνωσι KL: δυσχαιραίνωσι S | 4 τοῦ
θεοῦ δύναμιν M | 5 μελαίνης MCV | 6 ὀρίσαι SCVMγρ. | κελαι-
νεφεῖ L: κελαινεφεῖ MSC | 7—8 ἡμῖν ἐπιδείκνυσιν V | ἐπιδεικνύει
L | 8 τῶν ὅλων om. V | ἐπιλημμένον C | 11 εὐθείᾳ L²Mγρ. Cγρ.
| παραινεῖ K Mart. Tr. | 14 ὁ: εἰ S²: ὅς V | 16 ἢ om. S |
ἀγνοία SV Mart. Tr. | post φλέγεται add. καὶ KL Mart. Tr. |
17 τὴν ψυχὴν om. M | γε om. K | 19 καταλειφθεῖς K | ἄλλους
ἔτι L | 20 προλαβὼν M¹ | 22 μεμπτῇ K | 23 ἄστατον S |
25 προσγινωμένην S

- νομένην λάβην καὶ τὴν εἰς ὕστερον αὐτοῖς ἐπιφερομένην
 28 πανωλεθρίαν. ἐν δέ γε τῷ Γοργίᾳ καὶ τὰς τῆς τιμωρίας
 αἰτίας δηλοῖ, λέγων ὡδί· „προσῆκει δὲ παντὶ τῷ ἐν τιμωρίᾳ
 ὄντι, ὑπὸ ἄλλου ὁρθῶς τιμωρουμένῳ, ἢ βελτίονι γίνεσθαι
 καὶ ὀνίνασθαι ἢ παραδείγμα ἄλλοις γίνεσθαι, ἢ ἐκεῖνοι 5
 ὁρῶντες πάσχοντα, ἃ ἂν πάσχη, φοβούμενοι βελτίους γίνων-
 ται. εἰσὶ δὲ οἱ μὲν ὠφελοῦμενοί τε καὶ δίκην διδόντες
 ὑπὸ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων οὗτοι, οἳ ἂν ἰάσιμα ἁμαρτή-
 ματα ἁμαρτάνωσιν. ὅμως δὲ δι' ἀλγηδόνων καὶ ὀδυνῶν
 γίνεται αὐτοῖς ἡ ὠφέλεια, καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν Ἀιδου· οὐδὲ 10
 p. 90 γὰρ οἷόν τε ἄλλως ἀδικίας ἀπαλλάττεσθαι. | οἳ δ' ἂν τὰ
 ἔσχατα ἀδικήσωσι καὶ διὰ τὰ τοιαῦτα ἀδικήματα ἀνίστοι
 γένωνται, ἐκ τούτων τὰ παραδείγματα γίνεται· καὶ οὗτοι
 αὐτοὶ μὲν οὐκέτι ὀνίνανται οὐδέν, ἅτε ἀνίστοι ὄντες, ἄλλοι
 δὲ ὀνίνανται, οἱ τούτους ὁρῶντες διὰ τὰς ἁμαρτίας τὰς 15
 μεγίστας καὶ ὀδυνηρότατα καὶ φοβερώτατα πάθη πάσχοντας
 καὶ τὸν αἰεὶ χρόνον ἀτεχνῶς παραδείγματα ἀνηρητημένους.“
 29 ταῦτα δὲ ἔοικεν ὁ φιλόσοφος ἐκ τῶν θείων σεσυληκέναι
 λογίων. ἤκουσε γὰρ πάντως, τίνα Μωϋσῆς ὁ θεσπέσιος
 εἰρηκέναι ξυνέγραψε τῷ Φαραῶ τὸν Θεόν, ὅτι „εἰς αὐτὸ 20
 τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν
 μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.“
 παμπονήρῳ γάρ τοι γεγεννημένῳ ἐκείνῳ παντοδαπὰς κολά-
 σεις ἐπήνεγκεν ὁ Θεός, οὐχ ὥστε ἐκεῖνον ἀποφῆναι βελτίονα
 (ἥδει γὰρ αὐτοῦ καὶ τὸν νοῦν ἀντίτυπον καὶ τὸ πάθος 25

2—17: Eus. Pr. XII 6, 9—11 (Plat. Gorg. p. 525 A—C) ||
 20—22: Exod. 9, 16

2 πανωλεθρίαν KS | 3 αἰτίας bis S¹ | 4 ἢ om. SCV | βελ-
 τίονι C¹: βέλτιον V | 5 καὶ—γίνεσθαι om. V | 6 πάσχει S:
 πάσχοι V | γίνονται K | 7 δὲ om. L¹ | 8 οἳ δ' ἂν Μγρ. | οἳ δ'
 ἀνιάσιμα C: οἳ ἀνιάσιμα S | ἰάσημα K | 9 ἁμαρτάνουσιν SC |
 11 οἷόν τε: οἷον M, corr. Μγρ.: οἷονται K¹ ut videtur | 12 τὰ
 om. K | ἀνίστοι M, corr. Μγρ. | 13 γένωνται: γίνωνται KM, corr.
 Μγρ. | γίνεται: γίνονται V | 16 φοβερώτατα: φανερώτατα C:
 φανερώτατα VMγρ. | ante πάθη add. τὰ MSC | 17 ἀτεχνῶς om.
 C¹ | 19 λόγων M, corr. Μγρ. | πάντως: πως L | τί V | ὁ θεσπέ-
 σιος om. V | 20 ξυνέγραψε: litt. νν L² | ὅτι om. KL | 21 ἐν
 σοὶ: εἰς σὲ M | 22 διαγγελῇ: litt. ἦ C² e corr.: διαγγελεῖ M

ἀνήκεστον), ἀλλ' ὅπως τὰ περὶ ἐκείνου διηγήματα πᾶσιν
 ὠφελείας γένηται παραδείγματα. καθάπερ γὰρ αἱ πόλεις 30
 τρέφουσι τοὺς δημίους, ὥστε τοὺς ἀνδροφόνους καὶ τοιχω-
 ρύχους καὶ τοὺς ἄλλα ἅττα παρανομοῦντας διὰ τούτων
 5 κολάζειν, οὐκ ἐπαινοῦσαι μὲν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ λίαν μισοῦσαι
 τὴν τοῦ βίου προαίρεσιν, ἀνεχόμεναι δὲ τῆς τούτων ὑπηρε-
 σίας διὰ τὴν χρεῖαν, οὕτως ὁ τοῦ κόσμου πρῦτανις, οἷα
 δημίους τινὰς γίνεσθαι ξυγχωρεῖ τοὺς τυράννους, ὥστε διὰ
 τούτων ποινὴν τοὺς ἀσεβοῦντας καὶ παρανομοῦντας εἰσπράτ-
 10 τεῖν· ὕστερον δὲ καὶ τούτους αὐτοὺς παντελεῖ παραδίδωσι
 τιμωρίᾳ, ἐπειδὴ περ οὐχ ὡς Θεῷ διακονοῦντες, ἀλλ' οἰκείᾳ
 πονηρίᾳ δουλεύοντες τὰ δεινὰ ἐκείνα δεδράκασιν. οὕτως 31
 ἡμαρτηκότα τὸν Ἰσραὴλ τῇ τῶν Ἀσσυρίων ὁμότητι παρα-
 δέδωκεν· ἐπειδὴ δὲ οὗτοι τῆς τιμωρίας οὐ διέγνωσαν τὸν
 15 σκοπόν, τηρικαῦτα καὶ τούτων καταλύσας τὴν δυναστείαν,
 ἑτέροις δουλεύειν ἠνάγκασεν. καὶ ταῦτα Ἑσαΐας καὶ Ἰεζε-
 κιὴλ καὶ πάντες οἱ προφηταὶ διαρρήδην διδάσκουσι· παρ'
 ὧν, οἶμαι, ὁ Πλάτων τὰς ἀφορμὰς κεκλοφώς, ἔφη τοὺς
 ἀνιάτως διακειμένους εἰς ὠφέλειαν ἑτέρων παιδεύεσθαι. καὶ 32
 20 τῷ Φιλίβῳ δὲ πάλιν τὸν περὶ τῆς προνοίας ἐκράτνυε λόγον·
 „πάντες“ γάρ φησι „ἑμφωνοῦσιν οἱ σοφοί, ὄντως ἑαυτοὺς
 σεμνύνοντες, ὡς νοῦς ἐστὶ βασιλεὺς ἡμῖν οὐρανοῦ τε καὶ
 γῆς. καὶ ἵσως εὖ λέγουσιν. διὰ σμικροτέρων δέ, εἰ βούλει,
 τὴν ἐπίσκεψιν αὐτοῦ τοῦ γένους ποιησώμεθα.“ εἶτα ξυλλο-
 25 γισμοῖς παμπόλλοις χρησάμενος, ἐπήγαγε ταῦτα· „βούλει δὲ
 καὶ ἡμεῖς τοῖς πρόσθεν ὁμολογημένοις ἑμφωνήσωμεν, ὡς

19—24: Eus. Pr. XII 51, 35 (Plat. Phileb. p. 28 C) || 25—
 p. 160, 4: Eus. Pr. XII 51, 38 (Plat. Phileb. p. 28 E—29 A)

2—19: Anastas. Sin. Resp. 16

2 ὠφελείας: ὠφέλημα L¹: ὠφέλιμα ML², corr. Mgr. | παρά-
 δειγμα SCMgr. | 3 τυχωρύχους S | 4 ἄλλα: τὰ ἄλλα S Anast.
 Georg. | 5 μίαν K | 7 post ὁ add. τῆς μεγίστης πόλεως τοῦδε
 MSCV | 8 γενέσθαι CV Anast. Georg. | ξυνεχώρει S | 11 οἰκία
 M | 12 δεδράκασιν SCMgr. | 13 παρέδωκεν C Anast. Georg. |
 16 καὶ posterius om. K | 19 ἀνιάτους V | 20 δὲ om. L | 21 ἑμ-
 φωνοῦσι φησιν V | σοφία V | 23 σμικροτέρων M | βούλη C |
 24 ποιησώμεθα K | 25 παμπόλλοις C | βούλη S | 26 ἑμφωνήσωμεν
 K: ἑμφωνήσομεν LM: ἑμφήσομεν SCV: ἑμφήσωμεν Mgr.

ταῦτα οὕτως ἔχει, καὶ μὴ μόνον οἰώμεθα δεῖν τὰ ἀλλότρια
 ἄνευ κινδύνου λέγειν, ἀλλὰ καὶ συγκατανεύσωμεν καὶ με-
 33 τασχῶμεν τοῦ ψόγου, ὅταν ἀνὴρ δεινὸς φῇ ταῦτα μὴ οὐ-
 p. 91 μετ' ἐκείνου τοῦ λόγου ἂν ἐπόμενοι βέλτιον λέγοιμεν, | ὥς
 ἔστιν ὁ πολλάκις εἰρήκαμεν, ἅπειρόν τε ἐν τῷ παντὶ πολὺ
 καὶ πέρας ἱκανόν, καὶ τις ἐπ' αὐτοῖς αἰτία οὐ φανύλη, κοσ-
 μοῦσά τε καὶ ξυνάπτουσα ἐνιαυτούς τε καὶ μῆνας καὶ ὥρας,
 σοφία καὶ νοῦς λεγομένη.“ καὶ ταῦτα δὲ ἐκ τῶν Ἑβραϊκῶν 10
 ναμάτων ἀρυσάμενος ἔχει. ἐκεῖνα γὰρ διδάσκει σαφῶς, ὥς
 „ὁ Θεὸς τῇ σοφίᾳ ἐθεμελίωσε τὴν γῆν, ἡτοίμασε δὲ
 οὐρανοὺς ἐν φρονήσει“, καὶ τᾶλλα τὰ τούτων ἀκόλουθα.
 34 ἐν δέ γε τοῖς Νόμοις οὗτος αὐτὸς ὁ φιλόσοφος καὶ διαιρεῖ
 τῶν ἀγαθῶν τὴν φύσιν καὶ δείκνυσι τὰ μὲν ἀνθρώπινα, 15
 τὰ δὲ θεῖα. λέγει δὲ οὕτως. „διττὰ δὲ ἀγαθὰ ἔστι, τὰ μὲν
 ἀνθρώπινα, τὰ δὲ θεῖα. ἡρτηται δὲ ἐκ τῶν θείων θάτερα.
 κὰν μὲν δέξηται τις τὰ μείζονα, κτᾶται καὶ τὰ ἐλάττονα·
 εἰ δὲ μὴ, στέρεται ἀμφοῖν. ἔστι δὲ τὰ μὲν ἐλάττονα, ὧν
 ἡγεῖται ὑγεία, κάλλος δὲ δεύτερον, τὸ δὲ τρίτον ἰσχύς εἰς 20
 τε δρόμον εἰς τε τὰς ἄλλας πάσας κινήσεις τῷ σώματι, τέταρ-
 τον δὲ πλοῦτος, οὐ τυφλός, ἀλλ' ὁξὺ βλέπων, ἂν περ ἔπη-
 ται φρονήσει. ὁ δὲ πρῶτον τῶν θείων ἡγεμονοῦν ἔστιν

5—10: Eus. Pr. XII 51, 47 (Plat. Phileb. p. 30 C) || 11—13: Prov. 3, 19 || 16—p. 161, 8: Eus. Pr. XII 16, 3—5 (Plat. Legg. I p. 631 B—D)

14—p. 161, 6: Martyrium Trophimi ed. Mercati p. 226

V e corr. Pl. Eus. | 1 οἰώμεθα LV | 2 ante ἄνευ add. μὴ L² |
 συγκατανεύσωμεν KMSC: συγκατανεύσωμεν V | post lacunam
 incipit B; cf. p. 154, 17 | 3 ἔφη M, corr. Mgr. | 4 ἀλλὰ καὶ
 ἀτάκτως M | 7 δ: ὥς B | 8 ἐπ': ἐν M, corr. Mgr. | αὐτοὺς L¹ |
 κόσμον K | 11 ἀρυσάμενος C | 12 ἐθεμελίωσε τῇ σοφίᾳ CV |
 15 ἀνθρώπεια L, sed corr. | 17 ἀνθρώπεια L | εἴρηται MCV |
 19 στερεῖται C | 20 ὑγεία BM: ἡ ὑγεία L | δὲ prius om. KBL
 | εἰς τε: εἴτε BV et 21 εἰς τε: εἴτε V | κινήσεις πάσας C |
 ἀπάσας B | post σώματι add. προσηκούσας L² | τὸ δὲ τέταρτον
 BLM | 22 οὐ: ὁ V | ἂν παρέπεται CMgr. | ἔπεται S: ἔπειτα L¹ |
 23 φρονήσει L²

ἀγαθῶν, ἣ φρόνησις, δεύτερον δὲ μετὰ νοῦ σώφρων ψυχῆς
 ἕξις, ἐκ δὲ τούτων μετ' ἀνδρείας κραθέντων τρίτον ἂν εἴη
 δικαιοσύνη, τέταρτον δὲ ἀνδρεία. ταῦτα δὲ πάντα ἐκείνων
 ἔμπροσθεν τέτακται φύσει· καὶ δὴ τῷ νομοθέτῃ τακτέον
 5 οὕτως. μετὰ δὲ ταῦτα τὰς ἄλλας προστάξεις τοῖς πολίταις
 εἰς ταῦτα βλεπούσας αὐτοῖς εἶναι διακελευστέον. τούτων δὲ
 τὰ μὲν ἀνθρώπινα εἰς τὰ θεῖα, τὰ δὲ θεῖα εἰς τὸν ἡγεμόνα
 νοῦν ξύμπαντα βλέπει.“ εἴτα διδάσκει διὰ πλειόνων, ὥς 35
 φύσει μὲν ἀγαθὸν ἀρετὴ μόνη, τὰ δὲ ἄλλα ὁμωνύμως κα-
 10 λεῖται, ὀνόματος μόνου μετέχοντα· „τὰ γὰρ ὑπὸ τῶν πολ-
 λῶν“ φησι „λεγόμενα ἀγαθὰ οὐκ ὁρθῶς λέγεται. λέγεται
 γὰρ, ὥς ἄριστον μὲν ὑγιαίνειν, δεύτερον δὲ κάλλος, τρίτον
 δὲ πλοῦτος. καὶ ἕτερα δὲ μυρία ἀγαθὰ λέγεται. καὶ γὰρ
 ὁξὺ ὄραν καὶ ἀκούειν καὶ πάντα, ὅσα ἔχεται τῶν αἰσθήσεων,
 15 εὐαίσθητός ἔχειν, ἔτι δὲ καὶ τὸ ποιεῖν τυραννοῦντα ὅτι ἂν
 ἐπιθυμῇ, καὶ τὸ μὲν τέλος πάσης μακαριότητος εἰς τὸ πάντα
 ταῦτα κεκτημένον ἀθάνατον εἶναι γενόμενον ὅτι τάχιστα.
 ὑμεῖς δὲ καὶ ἐγὼ πῃ τάδε λέγομεν, ὥς ταῦτά ἐστι ξύμπαντα
 δικαίοις μὲν καὶ ὀσίοις ἀνδράσιν ἄριστα κτήματα, ἀδίκτοις
 20 δὲ κάκιστα ξύμπαντα, ἀρξάμενα ἀπὸ τῆς ὑγείας. καὶ δὴ
 καὶ τὸ ὄραν καὶ τὸ ἀκούειν καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι καὶ τὸ
 παράπαν ζῆν μέγιστον μὲν κακὸν τὸν ξύμπαντα χρόνον
 ἀθάνατον ὄντα, κεκτημένον πάντα τὰ λεγόμενα ἀγαθὰ πλὴν
 δικαιοσύνης τε καὶ ἀρετῆς ἀπάσης· ἔλαττον δέ, ὥς ἂν ὀλί-
 25 γιστον ὁ τοιοῦτος χρόνον ἐπιζῶῃ.“ καὶ μετ' ὀλίγα· „ἐγὼ 36

10—25: Eus. Pr. XII 21, 2—4 (Plat. Legg. II p. 661 A—C) ||

25—p. 162, 3: Eus. Pr. XII 21, 5 (Plat. Legg. II p. 661 C—D)

1 ἀγαθὸν C | νοῦν V | 2 δὲ om. C | ἀνδρείας KBV, sed
 corr. K: ἀνδρείαν S | 3 ἀνδρεία BV | δὲ posterius om. C | 5 δὲ
 om. M, add. Mγρ. | ταῦτα om. CMγρ. | 6 ταύτας BLM, corr.
 Mγρ. | 9 ἀγαθῶν M, corr. Mγρ. | ὁμωνύμως BS | 10 μόνον
 CMγρ. | 11 λέγεται (posteriore loco): λέγει M | 15 εὐεσθήτως K |
 16 εἰς del. L²: εἰ SC: εἶναι MS² Pl. Eus. | τὸν πάντα V | 16—
 17 ταῦτα πάντα C | 17 ὅτι C | 18 ταῦτά: ταῦτα δὲ S | 19—20
 δικαίοις—ξύμπαντα om. V | 20 ἀπὸ: litt. & C² e corr. | ὑγείας
 V | 21 καὶ primum om. CV | 22 τὸ KCMγρ. | 23 τι: κτηνόμενον
 C | 24 τε om. BL: δὲ K | ὀλιγοστόν KM, corr. Mγρ. | 25 χρό-
 νον ὁ τοιοῦτος C | χρόνος SV | καὶ om. C

- p. 92 μὲν γὰρ λέγω σαφῶς τὰ μὲν κακὰ λεγόμενα | ἀγαθὰ τοῖς
δικαίοις εἶναι, τοῖς δὲ ἀδίκοις κακὰ· τὰ δὲ ἀγαθὰ τοῖς μὲν
ἀγαθοῖς ἀγαθὰ, τοῖς δὲ κακοῖς κακὰ.“ καὶ γὰρ δὲ κομιδῇ
τὴνδε ἀγαμαι τὴν διαίρεσιν. μέγιστον γὰρ ἀληθῶς ἀγαθὸν
τό γε εἰδέναι, τί μὲν κυρίως ἀγαθόν, τί δὲ τοῦτο λέγεται 5
μὲν, γίνεται δὲ πῇ μὲν τοιοῦτο, πῇ δὲ τοῦναντίον, ὑπὸ
τῶν ἢ εὖ καὶ καλῶς μετιόντων ἢ τὴν ἐναντίαν γνώμην
37 ἀσπαζομένων. καὶ γὰρ ὑγίεια καὶ κάλλος καὶ ῥώμη σώμα-
τος, καὶ μέντοι καὶ πλοῦτος τοὺς μὲν ὠνησέ τε καὶ ἔδειξε
τῶν κτημάτων ἀξίους, τοῖς δὲ ὄργανα πονηρίας καὶ ἀκρα- 10
σίας ἐγένετο. σωφροσύνη δὲ καὶ δικαιοσύνη καὶ τᾶλλα
ὅσα τούτοις παραπλήσια, τῆς ψυχῆς ἐστὶ κτήματα, ἃ πᾶσιν
ἐστὶ τοῖς ἔχουσιν ὀνησιφόρα καὶ οὐδένα σίνεται τῶν κεκτη-
μένων. τοῖς δὲ τοιούτοις καὶ τὰ λεγόμενα ἀγαθὰ ξύμφορα
κτήματα· δικαίων γὰρ καὶ σωφρόνων οἰκονόμων τυγχάνει. 15
τὰ δέ γε διὰ τούτων ἄριστα γινόμενα κάκιστα φαίνεται,
πονηροῖς περιπεσόντα καὶ παρανόμοις· καὶ γὰρ ὁρῶσιν ἃ
μὴ δεῖ, καὶ ἀκούουσιν ὧν οὐ δεῖ, καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις
εἰς ἀκολασίαν παιδεύουσιν.
- 38 Μὴ τοίνυν, ὦ φίλοι ἄνδρες, ξυγχέωμεν τῶν πραγμάτων 20
τὰς φύσεις, ἀλλὰ διαγνώμεν, τί μὲν ἀληθῶς ἀγαθόν, τί δὲ
κακόν, τί δέ γε τὴν μέσσην τούτων κακείνων εἴληχε τάξιν·
καὶ μὴ καλῶμεν εὐδαίμονας τοὺς πλουτοῦντας καὶ ῥωμα-
λέους καὶ δυναστείαν περιβεβλημένους τινὰ· κακοδαίμονας
γὰρ ἀληθῶς καὶ τρισαθλίους προσαγορεύειν προσήκει τοὺς 25
τούτων μὲν μετεilhχότας, ὕλην δὲ ἀποφήναντας αὐτὰ κακίας
39 καὶ πονηρίας. ὅταν οὖν ἴδωμεν παμπόνηρον ἄνθρωπον
πλούτῳ περιερόμενον, μὴ τρισόλβιον ὀνομάζωμεν, ἀλλὰ δέ-
λαιον, ὅτι τοῦ παρανόμως βιοῦν ἔχει πολλὰς ἀφορμὰς· καὶ

1 γὰρ om. L | καλὰ S | 2 post ἀδίκοις add. εἶναι MSCV |
4 τὴνδε: τὴν γε L | 6 τοιοῦτον M | 12—15 ἃ—κτήματα om. S
| 12 ἃ om. K: καὶ MC et ἅπασιν MC | 15 οἰκονόμως M: οἰκο-
νόμος CVMγρ. | 19 εἰς om. KBL | 20—21 τῶν—φύσεις: τὰς
πραγμάτων φύσεις K | 22 εἴληχε: litt. χ L² e corr. | 23 ῥωμα-
λαίους KS | 24 περιβεβλημένους L | 25 ἀληθῶς om. M | 26 τοι-
ούτων MSCV | μὲν om. M | 28 περιερόμενον KLCγρ.: περιρρο-
μενον BMγρ.: ἐπερειδόμενον MSCV | ὀνομάζωμεν C

ὅταν ἕτερον ἐπιεικῇ εἶναι δοκοῦντα θεασώμεθα δυσκληρίᾳ
 τινὶ καὶ πενίᾳ ξυνεξευγμένον, μήτε ἄθλιον ὑπολάβωμεν
 μήτε ἄδικον τὴν τοῦ Θεοῦ προμήθειαν νομίσωμεν. πρῶτον 40
 μὲν γὰρ οὐ πάντως τῷ ὄντι δίκαιος ὁ δοκῶν εἶναι δίκαιος.
 5 ἑτέρως γὰρ καὶ ταῦτα ὁρᾷ καὶ διακρίνει ὁ πάντα γε ὁρῶν
 ὀφθαλμός. καὶ τοῦτο Σαμουὴλ τὸν προφήτην αὐτὸς ἐδί-
 δαξεν ὁ τῶν ὄλων ὀπτῆρ· „οὐχ ὥς ἄνθρωπος“ γὰρ φησιν
 „ὁρᾷ, οὕτως ὁρᾷ ὁ Θεός· ἄνθρωπος μὲν γὰρ εἰς πρόσωπον,
 Θεός δὲ εἰς καρδίαν.“ ἵνα δὲ καὶ θῶμεν ἀληθῶς εἶναι 41
 10 δίκαιον τὸν δυσποτιμία τινὶ κατεχόμενον, ἐκείνῳ γε πᾶσιν
 ἐπίδηλον, ὥς οὐδεμίαν ἐκ τῆς δυσημερίας εἰσδέξεται βλάβην,
 φέρειν ὥς ἀρετῆς ἀθλητῆς πεπαιδευμένος τὰ δυσχερῆ.
 ὥσπερ γὰρ οἱ πονηρίᾳ ξυζῶντες καὶ τὰ καλούμενα ἀγαθὰ
 πονηρίας ἀποφαίνουσιν ὅργανα, οὕτως οἱ τῆς ἀρετῆς ἐρῶν-
 15 τες καὶ τὰ κακὰ νομιζόμενα φιλοσοφίας τῆς ἀληθοῦς κατα-
 σκευάζουσιν ὕλας. | οὕτω δὲ τούτων ἕκαστον διακρίνοντες, 42 p. 93
 οὐποτε τὸν Θεὸν ἄδικον ὀνομάσομεν, ἀλλὰ ξυνομολογήσομεν
 ὁρθῶς ἔχειν, ἅπερ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Θεαιτήτῳ ξυνέγραψεν,
 ὅτι „ὁ θεὸς οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἄδικος, ἀλλ’ ὥς οἶόν τε δι-
 20 καιότατος· καὶ οὐκ ἔστιν ὁμοιότερον οὐδέν, ἢ ὅς ἂν ἡμῶν
 γένηται ὅτι δικαιοτάτος περὶ τούτου.“ πάλιν δὲ καὶ τῷ
 δεκάτῳ τῶν Νόμων ἰᾶσθαι πειρᾶται τοὺς τῆς θείας προ-
 νοίας οὐ προσιεμένους τὸν λόγον· λέγει δὲ ταῦτα· „τὸν δὲ 43
 ἡγούμενον θεοὺς μὲν εἶναι, μὴ φροντίζειν δὲ τῶν ἀνθρω-

7—9: 1. Reg. (1. Sam.) 16, 7 || 18—21: Eus. Pr. XII 29, 16
 (Plat. Theaet. p. 176 C) || 23—p. 164, 6: Eus. Pr. XII 52, 1 (Plat.
 Legg. X p. 899 D—E)

2 ὑπολάβωμεν S | 3 προμήθειαν S | 5 ταῦτα καὶ KV: καὶ
 suprascr. C, sed ante ταῦτα | 7 ὄλων KSCVMγρ.: πάντων
 BLM | ὀπτῆρ: πατήρ MC, corr. Mγρ. | γὰρ om. K | 8 post οὐ-
 τως add. ἄρα M | ὁ om. V | 9 θεός δὲ KSV: ὁ θεός δὲ MC: ὁ
 δὲ θεός BL | ἵνα: εἰ M, corr. Mγρ. | 10 δυσποταμία L¹ ut
 videtur: δυσπραγία M, corr. Mγρ. | 12 φέρειν: φέρων ἰν’ S |
 παιδευόμενος LSV | 16 δὲ K | 17 ὀνομάσομεν KS | ξυνομολο-
 γήσωμεν KS | 19 οἶόν τε: οἶονται K | 20 ὅς: ὥς BMS, sed
 corr. BSMγρ. | 21 τούτου L¹ Pl. Eus.: τοῦτο KBMSCVL² |
 23—24 δὲ ἡγούμενον: διηγούμενον BL | 24 θεὸν Mγρ. | μὲν om.
 KBL | ἀνθρωπείων K: ἀνθρωπειῶν B

πίνων πραγμάτων, παραμυθητέον ὧδε· ὧ ἄριστε, δὴ φῶμεν,
 ὅτι μὲν ἡγῆ θεοὺς εἶναι, ξυγγενεῖά τις θεία πρὸς τὸ ξύμ-
 φυτόν σε ἄγει τιμᾶν καὶ νομίζειν εἶναι· κακῶν δ' ἀνθρώ-
 πων καὶ ἀδίκων τύχαι, ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, ἀληθείᾳ μὲν οὐκ
 εὐδαιμόνες, δόξῃ δὲ εὐδαιμονιζόμεναι σφόδρα, ἀλλ' οὐκ 5
 44 ἐμμελῶς ἄγουσί σε πρὸς ἀσέβειαν.“ εἴτα διεξεληθὼν τὴν
 νομιζομένην τῶν ἀδίκων εὐκληρίαν, ἐπιφέρει καὶ ταῦτα· „ἀλλ'
 οὐδὲν τάχα ἂν εἴη χαλεπὸν ἐνδείξασθαι τοῦτό γε, ὥς ἐπιμε-
 λεῖς σμικρῶν εἰσι θεοὶ οὐκ ἦττον, μᾶλλον δὲ ἢ τῶν μεγέθει
 διαφερόντων. ἦκουε γάρ πον καὶ παρῆν τοῖς νῦν δὴ λεγο- 10
 μένοις, ὥς ἀγαθοί γε ὄντες πᾶσαν ἀρετὴν τὴν ἀπάντων
 45 ἐπιμέλειαν, οἰκειοτάτην αὐτῶν οὔσαν, κέκτηνται.“ εἴτα
 ξυλλογισμοῖς κρατύνας τὸν λόγον ἐπήγαγεν· „μὴ τοίνυν τὸν
 θεὸν ἀξιῶμέν ποτε θνητῶν δημιουργῶν φανυλότερον, οἷ τὰ
 προσήκοντα αὐτοῖς ἔργα, ὅσῳ περ ἂν ἀμείνους ὦσι, τοσούτῳ 15
 ἀκριβέστερα καὶ τελεώτερα μιᾷ τέχνῃ σμικρὰ καὶ μεγάλα
 ἀπεργάζονται· τὸν δὲ θεόν, ὄντα τε σοφόν, βουλούμενόν τε
 ἐπιμελεῖσθαι, δυνατόν εἶναι, καὶ δυνάμενον μὲν ῥᾶον ἐπι-
 μεληθῆναι, σμικρῶν δὲ ὄντων μηδαμῇ ἐπιμελεῖσθαι δυνατόν
 εἶναι, καθάπερ ἀργὸν ἢ δειλὸν τινα διὰ πόνοους ῥαθυμοῦντα.“ 20
 46 ἔπειτα ἐπιφέρει· „μηδαμῶς δόξαν τοιαύτην περὶ θεοῦ, ὧ
 ξένε, ἀποδεχόμεθα· οὐδαμῇ γὰρ οὔτε ὅσιον οὔτε ἀληθές τὸ

7—12: Eus. Pr. XII 52, 5 (Plat. Legg. X p. 900 C—D) |
 13—20: Eus. Pr. XII 52, 19 (Plat. Legg. X p. 902 E—903 A) ||
 21—p. 165, 1: Eus. Pr. XII 52, 20 (Plat. Legg. X p. 903 A)

1 δὴ φῶμεν: δημοφῶν BLMSV | 2 ἡγῆ: ἡ posterius S² e
 corr.: ἡγεῖ K | 4 ἰδίᾳ τε καὶ MCV: ἰδίᾳ δὲ καὶ S | 6 εὐμελῶς
 L | εὐσέβειαν V | 7 ἀδίζων M | 8 οὐδὲ V | ἐπιμελήσει KBL:
 ἐπιμελῆς Mgr. | 9 μικρῶν S | ἐστὶν Mgr. | οἱ θεοὶ KMSCV: θεὸς
 Mgr. | ἢ τῶν: ἦττον SV | 10 ἦκουε KBMgr. Cgr.: ἦκουσε L¹ M:
 ἦκουσι SCVL² Mgr.: ἦκει Mgr. | πον om. SCVMgr.: add. Cgr. |
 πάρεσι SCVL² Mgr., corr. Mgr. | δὴ λεγομένοις: διαλεγόμενοις
 LS | 11 ἀγαθόν BL¹: ἀγαθός Mgr. et ὦν Mgr. | post ὄντες add.
 εἰς K | τὴν τῶν ἀπάντων M | 12 οἰκειωτάτην S | αὐτὴν K: αὐ-
 τῶι Mgr. | 14 δημιουργὸν K | 15 ἀμείνῳ K | τοσούτων V: τοὺς
 οὕτως K | 16 ἀκριβέστερα: τελεώτερα K | σμικρὰ M |
 18 καὶ δυνάμενον: μεγάλων L² | 19 δὲ om. K | 21 ἔπειτα δὲ
 BL | περὶ: ἐπὶ BLM, corr. Mgr. | 22 ἀποδεχόμεθα: litt. ὧ L²:
 ἀποδεχόμεθα C

διανόημα διανοοῖτ' ἄν.“ καὶ πάλιν μετ' ὀλίγα· „πᾶς γὰρ
 ἰατρὸς καὶ πᾶς ἔντεχνος δημιουργὸς παντὸς μὲν ἕνεκα πάντα
 ἐργάζεται πρὸς τὸ κοινῇ ξυντεῖνον βέλτιον· μέρος μὲν εἵνεκεν
 ὅλου, καὶ οὐχ ὅλου εἵνεκεν μέρους ἀπεργάζεται· σὺ δ' ἀγα-
 5 νاکτεῖς, ἀγνοῶν, ὅπῃ τὸ περὶ σὲ ἄριστον τῷ παντὶ ξυμ-
 βαίνει.“ καὶ μετὰ πλείστους λόγων ἐλιγμοὺς ἐπήγαγεν· „ὁ 47
 αὐτὸς δὲ λόγος σοι καὶ περὶ ἐκείνων ἂν εἴη, τῶν οὓς σὺ
 κατιδὼν ἐκ σμικρῶν μεγάλους γεγονότας ἀνοσιουργήσαντας
 ἢ τι τοιοῦτο πράξαντας ῥήθης ἐξ ἀθλίων εὐδαίμονας γεγο-
 10 νέναι, καὶ ὥς ἐν κατόπτοις αὐτῶν ταῖς πράξεσιν ἡγήσω
 καθεωρακέναι τὴν πάντων ἀμέλειαν θεῶν, οὐκ εἰδὼς αὐτῶν
 τὴν ξυντέλειαν, ὅπῃ πῶποτε τῷ παντὶ ξυμβάλλεται.“ διὰ 48
 δὴ τούτων ἀπάντων καὶ τῆς προνοίας τὸ δίκαιον ἔδειξε,
 καὶ ὥς ἕκαστον τῶν γινομένων τῷ παντὶ καθέστηκε ξύμ- p. 9
 15 φορον. οὐ γὰρ τοῦ σμικροτάτου γε μορίου χάριν τὸ ὅλον
 γεγένηται, ἀλλὰ τὰ μόρια ξυμπληροῖ τὴν τοῦ παντὸς ἁρμο-
 νίαν· οὐδὲ διὰ μίαν δακτύλου ἐνὸς σκυταλίδας ὅλον διε-
 πλάσθη τὸ σῶμα, ἀλλὰ διὰ τὸ σῶμα καὶ οἱ δάκτυλοι καὶ
 αἱ τούτων ξυνηρμόσθησαν σκυταλίδες.
 20 Ἐπειδὴ τοίνυν θνητὴ μὲν γέγονε τῶν ἀνθρώπων ἡ 49
 φύσις, θνητὴ δὲ οὕσα πολλῶν ἐστὶν ἐνδεής, καὶ γεωργίας
 καὶ φυτουργίας καὶ ναυτιλίας, καὶ μέντοι καὶ οἰκοδομικῆς
 καὶ χαλκευτικῆς καὶ ὑφαντικῆς καὶ σκυτοτομικῆς καὶ ναυ-
 πηγικῆς τέχνης καὶ τῶν ἄλλων ὅσαι ξυνεργοῦσι πρὸς τὴν
 25 ἀναγκαίαν τοῦ σώματος θεραπείαν, μάλα γε εἰκότως ὁ τοῦ
 παντὸς κηδεμὼν τοῖς μὲν πενίαν, τοῖς δὲ ξυνεκλήρωσε πλοῦ-

1—6: Eus. Pr. XII 52, 22—23 (Plat. Legg. X p. 903 C—D)

6—12: Eus. Pr. XII 52, 30 (Plat. Legg. X p. 905 B)

1 διανοοῖτ' ἄν CMγρ. | γὰρ: μὲν C: μὲν γὰρ M | 2 ἐντεχνῆς|
 K | δημιουργὸς C | 3 ante μέρος add. καὶ V | 4 σὺ δ': οὐδ' SV |
 5 ὅπῃ om. K | 6 λόγων om. SV | ἐλεγμοὺς CMγρ. | 7 σὺ: litt. ὃ
 S² e corr. | 8 ἀνοσιουργήσαντας B | 9 τοιοῦτον MSCV | ἐξ: τέξ
 BL | 11 καθεωρακέναι BV | 12 ποτε K Pl. Eus. | 13 δὲ KBLM
 | 14 ξυμφέρον MSV, corr. Mγρ. | 17 δακτύλων K | διεσπλάσθη
 BL | 18 post σῶμα prius add. καὶ οἱ δάκτυλοι M | ἀλλὰ διὰ τὸ
 σῶμα om. C | διὰ τὸ ὅλον σῶμα V | 22 ναυτηλίας KBS, sed
 corr. B | 23 ναυπηγικῆς C, sed litt. γι in ras. | 26 κηδεμὼν M,
 corr. Mγρ. | ξυνεπλήρωσε K

τον, ἵνα οἱ μὲν τὰς ὕλας παρέχωσιν, οἱ δὲ τὰς χειῖρας
 50 ἡσκημένας πρὸς τὰς τέχνας. ἐξήρτησε δὲ τῆς πενίας διὰ
 τῆς χρείας τοὺς ἐπὶ πλούτῳ βρενθυομένους τῶν ὄλων ὁ
 πρύτανις. δέονται γὰρ οὐκ ἀρτοποιῶν οὐδὲ ὀψοποιῶν μό-
 νον καὶ οἰνοχόων, ἀλλὰ καὶ οἰκοδόμων καὶ γεωργῶν καὶ 5
 ταλασιουργῶν καὶ σκυτέων, οἱ δὲ γε φιλότιμοι καὶ ζωγρά-
 φων καὶ πλαστοουργῶν καὶ τῶν ἄλλων, οἱ περιφανεστέρας
 ἀποφαίνουσι τῶν πλουτουύντων τὰς οἰκίας· δέονται δ' αὖ
 πάλιν καὶ οἱ χειρώνακτες τῶν εὐπόρων καὶ χρήματα χορη-
 γούντων καὶ ὠνούμενων τὰ παρ' ἐκείνων δημιουργούμενα. 10
 51 οἱ δὲ τήνδε τὴν διαφορὰν δυσχεραίνοντες καὶ χαλεπαίνοντες,
 ὅτι μὴ πάντες τῶν αὐτῶν μετεσχήκαμεν, ἐγκαλείτωσαν καὶ
 τοῖς ζωγράφοις, ὅτι μὴ ἐνὶ χρώματι γράφουσιν, ἀλλ' ἐκ δια-
 φόρων τὰς εἰκόνας δαιδάλλουσι· κατηγορεῖτωσαν δὲ καὶ τῶν
 λυροποιῶν, καὶ μέντοι καὶ αὐτῶν γε τῶν μουσικῶν, ὅτι μὴ 15
 ἴσην ἀφιαῖσιν ἀπασαι ἡχήν αἱ χορδαί, ἀλλ' ἄλλην μὲν ἡ
 νῆτη, ἄλλην δὲ ἡ ὑπάτη, καὶ ἡ μὲν ὀξεῖαν, ἡ δὲ βαρεῖαν,
 52 ἡ δὲ μέσον ἔχει τὸν φθόγγον. νεμεσᾶν δὲ αὐτοὺς προσήκει
 καὶ τοῖς γεωμέτραις, ὅτι οὐχ ἔν τοις τὴν γραμμικὴν μαν-
 θάνουσιν ἐπιστήμην ἐπιδεικνύουσι σχῆμα, ἀλλὰ τρίγωνα καὶ 20
 τετράγωνα καὶ μηνοειδῆ καὶ κύκλους καὶ τραπέζια καὶ ἄλλα
 ἅττα τῶν εἰρημένων πολλαπλάσια. ἐπιμεμφέσθωσαν δὲ καὶ
 τοῖς τὴν ἀριθμητικὴν διδάσκουσιν ἐπιστήμην, ὅτι τῶν
 ἀριθμῶν οἱ μὲν εἰδὶν ἄρτιοι, οἱ δὲ περιττοί, οἱ δὲ ἀρτιοπέ-
 ριττοι, οἱ δὲ περισσάρτιοι, καὶ οἱ μὲν κύβοι, οἱ δὲ κυβεπί- 25
 53 κυβοι. εἰ δὲ ἀναγκαῖαι καὶ τῶν ἀριθμῶν αἱ ιδέαι καὶ τῶν
 σχημάτων τὸ ποικίλον καὶ τῶν χορδῶν τὸ διάφορον καὶ τὰ
 παντοδαπὰ τῶν χρωμάτων γένη, τί δήποτε δυσχεραίνετε,

1 παρέχουσιν KS¹C | 2 πρὸς om. K | δὲ om. K | 3 τῆς: τὰς
 M, corr. Mgr. | βρενθυομένῳ K | 4 οὐδὲ: καὶ K | 5 ἄλλα om.
 K | 6 ζωγράφων S | 8 δ' om. K | 9 καὶ posterius om. K | χορη-
 μάτων SV, sed corr. V | χορηγούντων S | 11 καὶ χαλεπαί-
 νοντες om. V | 12 πάντες μὴ CV | 14 δαιδάλλουσι L¹V | 15 γε
 om. B | 16 ἴσιν S¹ | 18 μέσην B | νεμεσᾶν C | αὐτοῖς L |
 προσήκει KC | 19 γεωμέτροις S¹ | οὐκ ἐν K: οὐχὶ ἐν MC | τὴν
 om. K | 20 ἐπιδεικνύουσι L | 21 τραπέζια: litt. ι erasa in M |
 25 περισσάρτιοι SV | 26 εἰδέαι C | 27 τῶν: τὸ C | 28 χρημά-
 των C | δυσχεραίνεται M

ὅτι μὴ πάντες Κροῖσοι καὶ Μῖδαι καὶ Δαρεῖοι γεγένησθε;
 οὐδὲν γὰρ ἕτερον βούλεσθε, τήνδε τὴν ἰσότητα ποθοῦντες,
 ἢ λιμῶ καὶ σπάνει τῶν ἀναγκαίων ἄρδην ἅπαν ἀφανισθῇ-
 ναι τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος. τίς γὰρ ἠνέσχετο ἄν, ἰσοτι- 54
 5 μίας πάντων μετεilhότων, τὸν ὑπὲρ τῆς τοῦ πέλας θερα-
 πείας ἀναδέξασθαι πόνον | ἢ ἀρόσαι γῆν καὶ σπεῖραι καὶ p. 95
 τοὺς ἀστάχυνας ἀμῆσαι ἢ φυτεῦσαι καὶ τρυγῆσαι καὶ ἀπο-
 θλίψαι οἴνου καὶ ἐλαίας καρπὸν; ἄλλω δὲ διακονεῖν ἄλλον
 τῆς ὁμοτιμίας οὐ ξυγχαρούσης, πῶς ἂν ἤρκεσεν ἕκαστος,
 10 βουκόλος ὁμοῦ καὶ αἰπόλος καὶ προβατεὺς καὶ συβώτης
 γινόμενος, καὶ μέντοι καὶ ὑφάντης καὶ σκυτοτόμος, καὶ οἰ-
 κοδόμος καὶ χαλκοτύπος, καὶ ἀρτοποιὸς καὶ ὀψοποιός, καὶ
 γεωργὸς καὶ φυτουργός, καὶ ναυπηγὸς καὶ ναύτης καὶ κυβερ-
 νήτης; τούτων γὰρ ἀπάντων καὶ ἑτέρων γε πολλαπλασιόνων
 15 ἕκαστος ἐνδεής. τί δήποτε τοίνυν οὐχ ὑμνεῖτε τὴν ἀρίστην 55
 διανομήν, ἀλλ' ὑμεῖς μάλιστα χαλεπαίνετε, οἱ θεραπευνῶν
 καὶ οἰκετῶν, καὶ μέντοι καὶ γεωργῶν ἀπολαύοντες ὅτι μά-
 λιστα πλείστων; ὁ μὲν γὰρ γεωργὸς στέργει τὴν τάξιν, ἣν
 ἔλαχε, καὶ ὁ οἰκέτης ὡσαύτως, καὶ μέντοι καὶ ὁ χειροτέχνης
 20 ἀγαπᾷ τὴν τέχνην καὶ τοὺς πόνους, οἷς ξυγκεκλήρωται·
 ὑμεῖς δὲ τρυφῶντες καὶ ὑπερμαζῶντες καὶ διὰ τῆς ἑτέρων
 διακονίας παντοδαπῆς χλιδῆς ἀπολαύοντες, λόγοις βλασφή-
 μοις τὸν τούτων κατατοξεύετε χορηγόν. τούτους δὲ τοὺς 56
 λόγους ὠδίνετε, ἀκρασίᾳ μὲν δουλεύειν αἰρούμενοι, πρόφασιν
 25 δὲ ἀπολογίας εὐρίσκειν ἡγούμενοι, πρῶτον μὲν τὸ μὴ τῇ
 θεῇ προνοίᾳ κινεῖσθαι τῶν ὅλων τοὺς οἴκους, ἔπειτα δὲ
 τὸ νομίζειν ὑπὸ τὴν τῆς εἰμαρμένης ἀνάγκην οὐ μόνον τὸ
 σῶμα καὶ τὰ περὶ τοῦτο τελεῖν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν αἵρεσιν

1 μεῖδαι S: μῆδαι K: μῆδοι V | γεγένεισθαι S¹ | 2 βούλε-
 σθαι S | 3 λιμῶ S | 4 ἄν ἠνέσχετο V | 6 πόνον: πόλεμον
 SCVMγρ. | 7 στάχυνας SCV | καὶ prius om. S: ἢ MCV | ἀπο-
 θλίψαι: τρίψαι M, corr. Mγρ. | 8 ante οἴνου add. καὶ SCV |
 οἶνον S | 9 ἤρκεσθαι M | 10 καὶ αἰπόλος ὁμοῦ CV | συβώτης V
 | 11 γενόμενος LV | 14 πολλαπλασιόνων S | 15 ὑμνεῖται V |
 16 χαλεπαίνεται S¹ | 17 ὅτι μάλιστα ἀπολαύοντες M | 18 στέρ-
 γει: litt. γει om. M¹ ut videtur | 22 βλασφήμοις: litt. μοις L² |
 23 κατατοξεύεται S | 24 ἀκρασίαν S | 24—25 πρόφασιν—ἡγού-
 μενοι om. C¹ | 25 μὲν: δὲ L¹ | 28 τούτων V

- 57 τῆς ψυχῆς. ἀλλ' ὁ Πλάτων τάναντία διδάσκει, ὥς „ἀρετὴ ἀδέσποτον, ἣν τιμῶν τις καὶ ἀτιμάζων πλέον ἢ ἔλαττον ἔξει.“ καὶ πάλιν „αἰτία ἐλομένου, θεὸς ἀναίτιος· κακῶν γὰρ ὁ θεὸς οὐποτε αἷτιος.“ καὶ ἐν αὐτοῖς δὲ τοῖς χαλεποῖς κινδύνοις τὸν Σωκράτην δείκνυσιν ὁ Πλάτων φιλο- 5 σοφοῦντα καὶ προνοίας πέρι καὶ τοῦ μὴ δεδιέναι θάνατον. καὶ ταῦτα γὰρ ἐν τῇ Ἀπολογίᾳ τέθεικεν· „ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς χρῆ, ὧ ἄνδρες δικασταί, εὐέλπιδας εἶναι πρὸς θάνατον καὶ ἐν τι τοῦτο διαανοεῖσθαι ἀληθές, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν οὐδέν, οὔτε ζῶντι οὔτε τελευτήσαντι, οὐδὲ ἀμελεῖται 10
- 58 ὑπὸ θεῶν τὰ τούτου πράγματα.“ οὐκ οὖν τῷ ὄντι κακὰ πενία καὶ νόσος καὶ δουλεία καὶ θάνατος, ἀλλὰ καλεῖται μὲν ὑπὸ τῶν ἀνοήτων κακὰ, ἀγαθὰ δὲ γίνεται τοῖς εὖ καὶ καλῶς κεχορημένοις. ὅτι δὲ αὖξει τῶν ἀνθρώπων τὴν πονηρίαν τὸ μὴ πιστεύειν ἰθύνεσθαι προνοίᾳ τὰ ξύμπαντα, Ἀττικὸς 15 ὁ Πλατωνικὸς βοᾷ· „ὥστε ἔτοιμόν τι χρῆμα πρὸς ἀδικίαν
- 59 ἢ τῆς προνοίας ἀπόγνωσις.“ καὶ Πλωτῖνος δέ (περιφανῆς δὲ καὶ οὗτος ἐν φιλοσόφοις ξυγγράμμασι) τόδε τὸ προοίμιον τοῖς περὶ προνοίας ἐντέθεικε λόγοις· „τὸ μὲν τῷ αὐτομάτῳ καὶ τύχῃ διδόναι τοῦδε τοῦ παντὸς τὴν αἰτίαν καὶ ζύστασιν, 20 ὥς ἄλογον καὶ ἀνδρὸς οὔτε νοῦν οὔτε αἴσθησιν κεκτημένου, δῆλόν που καὶ πρὸ ἔργου, καὶ πολλοὶ καὶ ἱκανοὶ πρὸ τούτου καταβέβληνται δεικνύντες λόγοι.“ εἴτα πολλοὺς τοιού-
- p. 96 τοὺς ἀνελίξας λόγους ἐπήγαγεν· | „οὕτω δὴ ἐξ ἐνὸς νοῦ καὶ

1—4: Clem. Str. V 14, 136 (Plat. Reip. X p. 617 E, cf. II p. 379 B—C) || 7—11: Plat. Apol. p. 41 C—D || 15—17: Eus. Pr. XV 5, 5 (Attic. fr. 3) || 19—23: Plotin. Enn. III 2, 1 || 24—p. 169, 1: Plotin. Enn. III 2, 2

2 ἦ: καὶ K Pl. Clem. | 4 καὶ om. V | 5 σωκράτη KLMS, corr. Mgr. | 6 δεδιέναι KS | 10 οὔτε (ante ζῶντι): οὐδὲ KBL et οὔτε (ante τελευτήσαντι): οὐδὲ KBLS: οὔτε δὲ M | οὐδὲ: οὔτε KMSCV | 11 θεοῦ SCVMgr. | οὐκοῦν οὐ SC | 16 πλατωνικὸς S | 18 δὲ om. V: τε K | τὸ om. L | 19 ante τοῖς add. ἐν SCV | 20 τοῦ om. L | αἰτίαν: οὐσίαν SCVMgr. Plot. | 22 καὶ πρὸ om. L¹⁻², add. L³ | ἔργον L² | προέργον BC: προὔργον M, corr. Mgr.: πρὸ λόγον Bgr. L³ Plot. | ante πρὸ posterius add. καὶ K | πρὸ (posteriore loco): περὶ V | 24 ἀνελεῖξας S: ἀναδεῖξας BL | οὕτως KBML

τοῦ ἀπ' αὐτοῦ λόγου ἀνέστη τόδε τὸ πᾶν καὶ διέστη.“
 ταῦτα δὲ καὶ οὗτος ἐκ τῶν ἱερῶν λογίων σεσύληκεν. 60
 ἤκουσε γὰρ πάντως τῆς τῶν θείων εὐαγγελίων διδασκούσης
 θεολογίας, ὡς „διὰ τοῦ λόγου πάντα ἐγένετο, καὶ χωρὶς
 5 αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν.“ παμπόλλοις γὰρ ἔτεσιν οὗτός γε
 τῶν ἀποστόλων νεώτερος. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἐπὶ Τιβερίου
 Καίσαρος τῶν σωτηρίων ἤψαντο κηρυγμάτων, Τιβέριον δὲ
 διεδέξατο Γάιος, ἐκεῖνον δὲ Κλαύδιος, εἶτα Νέρων καὶ
 Οὔεσπασιανὸς καὶ Τίτος καὶ Δομετιανὸς καὶ Νερούας καὶ
 10 Τραϊανὸς καὶ Ἀδριανὸς καὶ Ἀντωνῖνος ὁ πρῶτος καὶ Οὔηρος
 καὶ Κόμοδος· ἐπὶ τούτου δὲ Ἀμμόνιος ὁ ἐπίκλην Σακκάς,
 τοὺς σάκκους καταλιπὼν, οἷς μετέφερε τοὺς πυρούς, τὸν
 φιλόσοφον ἡσπάσατο βίον. τούτῳ φοιτῆσαί φασιν Ὠριγένην
 τὸν ἡμέτερον, τῷ δὲ Πλωτῖνον τουτονί· τῆς δὲ Πλωτίνου
 15 διδασκαλίας τετύχηκεν ὁ Πορφύριος. τὸν δὲ χρόνον οὐ 61
 τηράλλως ἀδολεσχῶν ἐπεσημνήαμην, ἀλλὰ δεικνύς, ὡς οὐ
 μόνον τὰ τῶν Ἑβραίων οὗτος, καθάπερ ὁ Πλάτων, ἀλλὰ
 καὶ τὰ τῶν ἀλλείων καὶ τὰ τοῦ σκντοτόμου παιδευθεὶς, μεμά-
 θηκεν ἐκεῖθεν, ὡς ἐκ τοῦ νοῦ καὶ τοῦ ἀπ' αὐτοῦ λόγου τὰ
 20 πάντα καὶ ξυνέστη καὶ διέστη καὶ τῆς προσηκούσης τετύχη-
 κεν ἁρμονίας. εἶτα τῶν διαβάλλειν τινὰ τῆς κτίσεως μόρια 62
 πειρωμένων διελέγχει τὴν ἄνοιαν, λέγων ὡδί· „ὅλον γάρ τι
 ἐποίησε πάγκαλον καὶ αὐταρκες καὶ φίλον αὐτῷ καὶ τοῖς μέρεσι
 τοῖς αὐτοῦ, τοῖς τε κυριωτέροις καὶ τοῖς ἐλάττοσιν, ὡσαύτως

4—5: Joh. 1, 3 || 13—15: cf. Eus. Hist. eccl. VI 19 || 22—
 p. 170, 15: Plotin. Enn. III 2, 3

1 καὶ om. M | 3 εὐαγγελίων: λογίων KBLM, corr. Mgr.
 | 5 post ἓν add. ὁ γέγονε V | παμπόλλοις C | 6 ἀποστολικῶν
 KBL | 9 οὔεσποσιανὸς C: οὔεσπεσιανὸς V | νέρβας SCVMgr.
 | 10 βῆρος SCVMgr.: σενήρος M | 11 κόμοδος S | ἀμμόνιος
 om. K | ante ὁ add. ὁ Mgr. | 12 σάκκους: κ prius S² e corr. |
 καταλειπὼν S | 13 ἡσπάσαντο C¹ | τοῦτο C | φασὶ φοιτῆσαι [φν-
 τῆσαι S¹] SCV | ὦριγένη K | 14 τῷ δὲ: τὸν δὲ M: καὶ SCV |
 τουτωνί M | 16 τηράλλως VMgr. | ἀλλὰ καὶ δεικνύς SCV | 18 τὰ
 prius om. K | 18—19 μεμάθηκεν ἐκεῖθεν om KBL | 19 ἐκ: καὶ
 BL | 20 καὶ primum om. CV | ξυνέστηκε BLM, corr. Mgr. | 22 πει-
 ρομένων M | διελέγχειν K: καὶ ἐλέγχει M | τι: τοι V: ἄρτι CMgr. |
 23 πάγκαλλον B | 24 ἐαυτοῦ BL | κυριοτέροις S | ὡς αὐτως KL¹:

προσφόροις. ὁ τοίνυν ἐκ τῶν μερῶν τὸ ὅλον αἰτιώμενος
 ἄτοπος ἂν εἴη τῆς αἰτίας. τὰ τε γὰρ μέρη πρὸς αὐτὸ τὸ
 ὅλον δεῖ σκοπεῖν, εἰ ξύμφωνα καὶ ἀρμόττοντα ἐκείνῳ, τὸ τε
 ὅλον σκοπούμενον μὴ πρὸς μέρη ἅττα σμικρὰ βλέπειν· τοῦτο
 γὰρ οὐ τὸν κόσμον αἰτιωμένου, ἀλλὰ τινα τῶν αὐτοῦ χωρὶς 5
 λαβόντα, οἷον εἰ παντὸς ζώου τρίχα ἢ τῶν χαμαὶ δακτύ-
 λων, ἀμελήσας τὸν πάντα ἄνθρωπον, δαιμονίαν τινὰ ὄψιν
 βλέπειν, ἢ νῆ Δία τὰ ἄλλα ζῶα ἀφείς, τὸ εὐτελέστατον
 λαμβάνει, ἢ τὸ ὅλον γένος παρείς, οἷον τὸ ἀνθρώπου, Θεο-
 στήν εἰς μέσον ἄγει. ἐπεὶ οὖν τὸ γενόμενον ὁ κόσμος 10
 ἐστὶν ὁ ξύμπας, τοῦτον θεωρῶν τάχα ἂν ἀκούσαι παρ' αὐ-
 τοῦ, ὥς ἐμὲ πεποιήκει ὁ θεός· καὶ γὰρ ἐκεῖθεν ἐγενόμην τέλειος
 ἐκ πάντων ζώων καὶ ἱκανὸς ἐμαυτῷ καὶ αὐτάρκης, οὐδενὸς
 δεόμενος, ὅτι πάντα ἐν ἐμοί, καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα καὶ
 63 ξυμπάντων τῶν γεννητῶν ἢ φύσις.“ διὰ δὲ τούτων δεδή- 15
 λωκεν ἑτέραν κλοπὴν, ὣν σεσύληκεν. ἀκηκοέναι γὰρ μοι
 δοκεῖ τοῦ Θεσπεσίου Δαυλὶδ λέγοντος· „οἱ οὐρανοὶ διηγοῦν-
 ται δόξαν Θεοῦ, ποιήσιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ
 στερέωμά.“ καὶ μετ' ὀλίγα δὲ δείκνυσι τὸ τῶν γεγεννημένων
 διάφορον, καὶ φησιν· „τὰ μὲν τοῦ εἶναι μετέχειν δοκεῖ μό- 20
 νον, | τὰ δὲ τοῦ ζῆν, τὰ δὲ μᾶλλον ἐν τῷ αἰσθάνεσθαι, τὰ
 δὲ ἤδη λόγον ἔχει, τὰ δὲ πᾶσαν ζωὴν· οὐδὲ γὰρ τὰ ἴσα
 ἀπαιτεῖν δεῖ τοῖς μὴ ἴσοις· οὐδὲ γὰρ δακτύλων τὸ βλέπειν,
 ἀλλ' ὀφθαλμῶν τοῦτο· δακτύλου δὲ ἄλλο, τὸ εἶναι, οἶμαι,

17—19: Ps. 18, 2 || 20—p. 171, 1: Plotin. Enn. III 2, 3

ὡς αὐτὸ S: ὡς αὐτῷ VL² | 4 μὴ: καὶ μὴ MCV | 5 αἰτιώμενοι S:
 αἰωμένον C¹ | 6 λαβόντος M, corr. Mγρ. | 7 ante δαιμονίαν add.
 ἢ BL | 8 ἦν ἢ διὰ K: ἦν ἰδία MS¹C | 9 λαμβάνει BL Plot.: λα-
 βόντα KMSCV | ὅλον τὸ KMSCV | τὸ (posteriore loco) L Plot.: τοῦ
 B: om. KMSCV | Θεριστήν K | 10 ὁ κόσμος: ὄγκος K | 11 ante τοῦ-
 τον add. ὁ KMSCV | θεωρῶν S: δὲ ὄρῶν V | ἀκούσει Mγρ. | 12 ἐπε-
 ποιήκει K: πεποιήκεν Mγρ. | ὁ om. L Plot. | τέλος K | 13 πάν-
 των τῶν ζώων B | καὶ prius om. C | 15 τῶν om. BL | γενῶν
 BLM, corr. Mγρ.: γεννητῶν V | 16 ante ἑτέραν add. τὴν SCVMγρ.
 | ὦν: ἦν MSCV | 18 ποιήσον B, sed corr. | ἀναγγέλλει S: ἀναγγελεῖ
 K | 19 δὲ om. M | τῶν γεγεννημένων τὸ L | 20 δοκεῖν V | 21—22
 τὰ δὲ μᾶλλον—ζωὴν om. L | 22 et 23 οὐδὲ: οὐ K | 24 δακτύλους
 K: δάκτυλον CMγρ. | ἄλλο KV Plot.: ἄλλον S: ἄλλων MC: om.

δακτύλῳ καὶ τὸ αὐτοῦ ἔχειν.“ μετέχειν δὲ τοῦ εἶναι μόνον 64
 τοὺς λίθους ἔφη καὶ τὰ προσόμοια τούτοις, τὰ δὲ γε φυτὰ
 μεταλαχεῖν καὶ τοῦ ζῆν, αἰσθησιν δ' ἔχειν μετὰ τοῦ ζῆν
 τὰ ἄλογα εἴρηκε, λόγου δὲ μετεिल्χέναι τῶν ἀνθρώπων τὸ
 5 γένος, τελείαν δὲ ζωὴν ἔχειν τῶν ἀσωμάτων τὴν φύσιν,
 τούτοις δὲ ἐπήγαγεν· „πῦρ δὲ εἰ ὑπὸ ὕδατος σβέννυται, καὶ
 ἕτερον ὑπὸ πυρὸς φθείρεται, μὴ θαυμάσης· καὶ γὰρ εἰς τὸ
 εἶναι ἄλλος αὐτὰ ἤγαγεν.“ καὶ ἀρετῆς δὲ πέρι καὶ κα- 65
 κίας ἐν τῇ αὐτῇ διαλέξει τοιαῦτα διέξισιν· „πολλὰ δὲ καὶ
 10 ὕπ' ἄλλων πάσχει, καὶ ἀκόντων τῶν ποιούντων καὶ πρὸς
 ἄλλο ἰεμένων. τὰ δὲ δι' αὐτὰ ἔχοντα κίνησιν αὐτεξούσιον
 ζῶα ῥέποι ἂν ὅτε μὲν πρὸς τὰ βελτίω, ὅτε δὲ πρὸς τὰ
 χείρω· τὴν δὲ πρὸς τὰ χείρω τροπὴν παρ' αὐτοῦ ζητεῖν
 ἴσως οὐκ ἄξιον. ὀλίγη γὰρ κατ' ἀρχὰς τροπὴ γενομένη,
 15 προοιούσα αὕτη πλέον καὶ μεῖζον τὸ ἁμαρτανόμενον ἀεὶ ποιεῖ·
 καὶ σῶμα δὲ ξύνεστι καὶ ἐξ ἀνάγκης ἐπιθυμία. καὶ παρ-
 οφθὲν τὸ πρῶτον καὶ τὸ ἐξαίφνης καὶ μὴ ἀναληφθὲν, αὐ-
 τήκα καὶ αἴρεσιν εἰς ὃ τις ἐξέπεσεν ἐνειργάσατο. ἔπειτα γε
 μὴν δίκη· καὶ οὐκ ἄδικον τοιόνδε γενόμενον ἀκόλουθα
 20 πάσχειν τῇ διαθέσει. οὐδὲ ἀπαιτητέον τούτοις τὸ εὐδαιμο-
 νεῖν ὑπάρχειν, οἷς μὴ εἴργασται εὐδαιμονίας ἄξια. οἱ δὲ
 ἀγαθοὶ μόνοι εὐδαίμονες· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ θεοὶ εὐδαί-
 μονες. εἰ τοίνυν καὶ ψυχαῖς ἐν τῷδε τῷ παντὶ ἔξεστιν εὐ-

6—p. 172, 21: Plotin. Enn. III 2, 4—5

BL | οἶμαι τὸ εἶναι SCVMγρ. | 1 δακτύλου V | τὸ δι' αὐτοῦ MS,
 corr. Mγρ. | μετέχειν: καὶ μετέχει K | τοῦ: τοῦτο K | 3 μετὰ τοῦ
 ζῆν ἔχειν K | ἔχει B | post ζῆν posterius add. καὶ S | 4 λόγον
 C | 6 δὲ prius om. K | 7 post ἕτερον add. εἰ KBMSC | ὑπὸ
 τοῦ πυρὸς MC | διαφθείρεται BLMS | εἰς om. L¹ | 8 ἄλλως
 L² | αὐτὸ CV | 10 ἀλλήλων SCVMγρ. | πάσχειν K | τῶν ποιούν-
 των SV Plot.: τῶν τοιούτων MC: om. KBL | 11 κινήσεως K |
 αὐτεξούσια SVMγρ.: αὐθεξούσια C | 12 δὲ om. S | 13 τὴν δὲ
 πρὸς τὰ χείρω om. L | παρ' αὐτοῦ: παραντήκα M, corr. Mγρ. |
 14 post γὰρ add. καὶ S | 15 πλέον BL | ἀεὶ om. L¹ | 16 ξυνέστη
 SCMγρ. | 18 καὶ om. KBL | διαίρεσιν MSCV | ὅτι V | εἰργά-
 σατο MSCV | ἔπετε C | 19 ἀκόλουθον L | 20 πάσχει C | εὐδαί-
 μοσιν M, corr. Mγρ. | 22 post θεοὶ add. μόνοι MC | 23—p. 172, 1
 εἰ τοίνυν—εὐδαίμονες om. S

δαιμονεῖν, εἰ τινες οὐκ εὐδαίμονες, οὐκ αἰτιατέον τὸ πᾶν, ἀλλὰ τὰς ἐκείνων ἀδυναμίας μὴ δυνηθείσας καλῶς ἐναγωνί-
 66 γενομένους θεῖον βίον μὴ ἔχειν, τί δεινόν;“ εἴτα καὶ τὰς
 δυσκληρίας ἀπαριθμεῖται καὶ λέγει ταύτας ἀναγκαίας εἶναι
 τοῖς ἁμαρτάνουσι· „πενία“ γὰρ φησι „καὶ νόσοι τοῖς μὲν
 ἀγαθοῖς οὐδέν, τοῖς δὲ κακοῖς ξυμφορά· καὶ ἀνάγκη νοσεῖν
 67 εἰς ξύνταξιν καὶ ξυμπλήρωσιν τοῦ ὅλου.“ ἔπειτα διδάσκει,
 ὥς ἐκ τῶνδε τῶν παραδειγμάτων πλείστοι τῶν ἄλλων ὀνί-
 νανται, καὶ φησιν· „ἡ δὲ κακία εἰργάσατό τι χρήσιμον εἰς
 τὸ ὅλον, παράδειγμα δίκης γενομένη καὶ πολλὰ ἐξ αὐτῆς
 χρήσιμα παρασχομένη. καὶ γὰρ ἐργηγορότας ἐποίησε καὶ
 νοῦν καὶ ξύνεσιν ἐγείρει, πονηρίας ὁδοῖς ἀντιταττομένων·
 καὶ μανθάνειν δὲ ποιεῖ, οἷον ἀγαθὸν ἀρετῇ, παραθέσει κα-
 11 κῶν, ὧν οἱ πονηροὶ ἔχουσιν. καὶ οὐ γέγονε τὰ κακὰ διὰ
 ταῦτα, ἀλλ’ ὅτι χρῆται καὶ αὐτοῖς εἰς δέον, ἐπείπερ ἐγένετο,
 εἴρηται. τοῦτο δὲ δυνάμειος μεγίστης, καλῶς καὶ τοῖς κα-
 p. 98 κοῖς χρήσασθαι | δύνασθαι καὶ τοῖς ἀμόρφοις γενομένοις
 εἰς ἐτέρας μορφὰς χρήσασθαι ἱκανὴν εἶναι. ὅλως δὲ τὸ
 68 κακὸν ἔλλειψιν ἀγαθοῦ θετέον.“ καὶ μετὰ πολλοὺς δὲ τοι-
 ούτους λόγους παραινεῖ μὴ ἀκριβῶς ἐν τῷ μικτῷ ζῳῷ μηδὲ
 ἀκραφνῶς τὸ ἀγαθὸν ἀπαιτεῖν, καὶ φησιν· „πρῶτον τὸ λύνειν
 λεκτέον, ὥς τὸ καλὸν ἐν τῷ μικτῷ ζητοῦντας χρῆ μὴ πάντῃ
 ἀπαιτεῖν, ἀλλ’ ὅσον τὸ καλῶς ἐν τῷ μικτῷ ἔχει, μηδὲ ἐν
 2 δευτέροις ζητεῖν τὰ πρῶτα, ἀλλ’ ἐπειδὴ καὶ σῶμα ἔχει, ξυγ-
 χωρεῖν καὶ παρὰ τούτου λῆναι εἰς τὸ πᾶν, ἀπαιτεῖν δὲ παρὰ
 τοῦ λόγου, ὅσον ἡδύνατο δέξασθαι τὸ μῆγμα, εἰ μηδὲν τού-
 69 τῷ ἐλλείπει.“ εἴτα νεμεσᾷ τοῖς ἀγωνίζεσθαι μὲν ὑπὲρ ἀρε-

23—29: Plotin. Enn. III 2, 7

1 post τινες add. δὲ L² | αἰτητέον B | 3 μὴ om. K | 5 λέ-
 γειν CMγρ. | 8 οὐδὲ om. S: οὔτε K | 9 ὅλου: λόγου S | 10 ὀνή-
 νανται SC | 11 ἡ: εἰ S | 12 γενομένης BL | 13 παρασχομένη K
 e corr. | 14 ἐγερῇ M, corr. Mγρ. | ἀντιταττομένων LMγρ. Plot.:
 ἀντιταττόμενον KMSCV: ἀντιτάττεται B | 15 ποιεῖν K | 21 ἔλ-
 ληψιν S | 24 μικρῷ BL | πάντα CMγρ. | 28 ἡ δυνάτον KBL |
 μηδὲ C | τούτων LS | 29 ἐλλειπεῖν SC: ἐλλίπειν Mγρ. | νεμεσᾶν K

τῆς μὴ βουλομένοις, σώζεσθαι δὲ ἀξιούσι παρὰ Θεοῦ, καὶ
 φησιν· „νῦν δὲ οἱ μὲν ἄοπλοι· οἱ δὲ ὀπλισθέντες κρατοῦσιν,
 ἔνθα οὐ θεὸν ἔδει ὑπὲρ τῶν ἀπολέμων αὐτὸν μάχεσθαι·
 5 σώζεσθαι γὰρ ἐκ πολέμων φησὶ δεῖν ὁ νόμος ἀνδριζομένους,
 ἀλλ' οὐκ εὐχομένους· οὐδὲ γὰρ κομίζεσθαι καρπούς εὐχο-
 μένους, ἀλλὰ γῆς ἐπιμελουμένους, οὐδὲ ὑγιαίνειν μὴ ὑγείας
 ἐπιμελουμένους, οὐδ' ἀγανακτεῖν δέ, εἰ τοῖς φάυλοις πλείους
 γίνοντο οἱ καρποί, ἢ ὅλως αὐτοῖς γεωργοῦσιν ἢ ἄμεινον.
 ἔπειτα γελοῖον τὰ μὲν ἄλλα πάντα τὰ κατὰ τὸν βίον γνώμη
 0 τῇ ἑαυτῶν πράττειν, κἂν μὴ ταύτῃ πράττωσιν, ἢ θεοῖς φίλα,
 σώζεσθαι δὲ μόνον παρὰ θεῶν, οὐδὲ ταῦτα ποιήσαντας, δι'
 ὧν κελεύουσι τούτους οἱ θεοὶ σώζεσθαι. καὶ τοίνυν οἱ
 θάνατοι αὐτοῖς βελτίους ἢ τὸ οὕτω ζῶντας εἶναι, ὅπως ζῆν
 αὐτοὺς οὐκ ἐθέλουσιν οἱ ἐν τῷ παντὶ νόμοι. ὥστε τῶν
 5 ἐναντίων γινομένων, εἰρήνης ἐν ἀνοίαις καὶ κακίαις πάσαις
 φυλαττομένης, ἀτόπως ἂν ἔσχε τὰ προνοίας, ἐώσης κρατεῖν
 οὕτω τὰ χεῖρω. ἄρχουσι δὲ οἱ κακοί, ἀρχομένων ἀνανδρία·
 τοῦτο γὰρ δίκαιον, καὶ οὐκ ἐκείνο. οὐ γὰρ δὴ οὕτω τὴν
 πρόνοιαν εἶναι δεῖ, ὥστε μηδὲν ἡμᾶς εἶναι. πάντα δὲ οὕσης
 0 προνοίας, καὶ μόνης αὐτῆς, οὐδ' ἂν εἴη· τίλος γὰρ ἂν ἔτι
 εἴη; ἀλλὰ μόνον ἂν εἴη τὸ θεῖον.“ καὶ μετ' ὀλίγα δὲ 70
 δείκνυσι τῶν ἀγαθῶν τὰ ἄθλα· „τοῖς μὲν γὰρ ἀγαθοῖς“
 φησι „γενομένοις ἀγαθὸν βίον ἔσεσθαι καὶ κεῖσθαι καὶ εἰς

2—p. 174, 11: Plotin. Enn. III 2, 8—9

1 μὴ om. KBL¹ | 3 αὐτῶν MV | 4 δεῖ C | ἀνδριζομένους BL
 Plot.: ἀνδρας KMSCV | 5 οὐδὲ—εὐχομένους om. C | 6 ἐπιμελο-
 μένους V | ὑγείας LMS | 7 ἐπιμελουμένους BLMV | οὐδ': οἱ δ'
 K: μηδ' SC | δέ om. V: erasum in L | 8 γίνονται K: γίνυντο
 SC | 9 ἔπειτα om. S | 10 πράττει K | ἢ om. BL: ἢ MSC | φίλια S |
 11 δὲ om. C | ante μόνον add. οὐ L | ποιήσαντες K | 12 κελεύουσι
 M | οἱ (posteriore loco): εἰ SCV | 13 θανάτοις S: θάνατος CV |
 αὐτοῖς om. C | βελτίων V | τῷ Mγρ. C e corr. | οὕτως KBM |
 14 ἐθέλουσιν: litt. ου K e corr. | οἱ: οἶον MCV | τῷ om. K |
 νόμοι ὥστε: ὁμοίως τε M, corr. Mγρ. | νόμω L | 15 γινωμένων
 C: γινωμένην S | ἀγνοίαις MSCV | πάσης MSCV | 16 ἐώσης:
 ἕως ἦν BL | 17 οὕτως τὰ KM: ὅντως τὰ S: ὄντα CV | ἀνδρεία
 KM, corr. Mγρ.: ἀνανδρεία SC | 18 δὴ: δεῖ S | οὕτως KMSC |
 19 δεῖ om. BL: δεῖν V | 21 δὲ om. KBLM | 23 καὶ posterius om. M

ὕστερον· τοῖς δὲ κακοῖς τάναντία. κακοὺς δὲ γενομένους
 ἀξιοῦν ἄλλους αὐτῶν σωτήρας εἶναι ἑαυτοὺς προεμένους,
 71 οὐ θεμιτὸν εὐχὴν ποιουμένων.“ εἴτα καὶ περὶ τῶν ἄλλων
 ζῶων ὧδέ φησιν· „ἐπεὶ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσα ἐλάττω ζῶα
 αὐτοῦ κόσμον γῇ φέροντα, μέμφεται οὐδεὶς νοῦν ἔχων.
 γελοῖον γὰρ εἴ τις μέμφοιτο, ὅτι τοὺς ἀνθρώπους δάκνoui,
 ὥς δέον αὐτοὺς ζῆν κοιμωμένους. ἀνάγκη δὲ καὶ ταῦτα
 εἶναι. καὶ αἱ μὲν πρόδηλοι παρ’ αὐτῶν ὠφέλειαι, τὰς δὲ
 οὐ φανεράς ἀνεῦρε πολλὰς ὁ χρόνος, ὥστε μηδὲν αὐτῶν
 μάτην μηδὲ ἀνθρώποις εἶναι. γελοῖον δὲ ὅτι καὶ ἄγρια 1
 πολλὰ αὐτῶν μέμφεσθαι, γινομένων καὶ ἀνθρώπων ἀγρίων.“
 72 καὶ μεθ’ ἕτερα δὲ πλείωτα καὶ ταῦτα ἔφη· „ἡμεῖς δέ, ὥσπερ
 οἱ ἄπειροι γραφικῆς τέχνης αἰτιῶνται, ὥς οὐ καλὰ χρώματα
 πανταχοῦ, ὁ δὲ ἄρα τὰ προσήκοντα ἀπέδωκεν ἐκάστω τόπῳ, |
 p. 99 ἢ εἴ τις δρᾶμα μέμφοιτο, ὅτι μὴ πάντες ἦρωες ἐν αὐτῷ, 1
 ἀλλὰ καὶ οἰκέτης καὶ τις ἄγροικος καὶ φαύλως φθειγγόμενος·
 τὸ δὲ οὐ καλὸν ἐστίν, εἴ τις τοὺς χεῖρους ἐξέλῃ, καὶ ἐκ
 73 τούτων συμπληρούμενον.“ καὶ πᾶσα δὲ ἡ διάλεξις, καὶ ἡ
 προτέρα καὶ ἡ δευτέρα, τούτων τῶν λόγων ἀνάπλεως. ἐγὼ
 δὲ τὸ μῆκος φεύγων τὰ πλείονα παραλείψω· καὶ Ξενοφῶντι 2
 τῷ Σωκρατικῷ καὶ Ἐπικτήτῳ τῷ Στωϊκῷ καὶ ἄλλοις πλείοσι
 μάρτυσι δυνάμενος χρῆσασθαι καὶ φυσικαῖς ἀποδείξεσιν οἷός
 τε ὢν διελέγξαι τῶν ἀπιστούντων τῷδε τῷ λόγῳ τὴν ἄνοιαν,
 ἀποχορῆν οἶμαι τὰ ξυνειλεγμένα εἰς γε τὴν τῆς ἀληθείας βεβαί-
 74 ωσιν. ἐκεῖνο δὲ μόνον τοῖς εἰρημένοις προύργον προσθεῖ- 2
 ναι νενόμικα, ὥς δήλου γε ὄντος, ὅτι προνοεῖ τῶν ὅλων ὁ
 ποιητής, ἄμαχος δῆπουθεν καὶ ἀναμφισβήτητος δέδεικται
 τῆς τοῦ Σωτῆρος οἰκονομίας ὁ λόγος. ἔπρεπε γὰρ τῷ τὰ
 πάντα τεκτενημένῳ καὶ τοῖς μὴ οὔσι τὸ εἶναι δωρησαμένῳ

12—18: Plotin. Enn. III 2, 11

2 σωτηρίας MC | 4 ὅσα om. V | 5 γῇ: πῇ MSCVL² | 6 μέμφοιτο
 C | 7 κοιμωμένους K | 8 δὲ om. C | 9 αὐτῷ BL | 10 ὅτι καὶ: τὸ καὶ
 ὥς V | 11 καὶ om. M | 12 δὲ postorius om. C | 13 οὐκᾶλλα S |
 14 ὁ δὲ: οὐδὲ MSCV | τόπῳ om. L | 16 φαύλος CMγρ. | 17 τὸ
 δὲ οὐ bis M | 20 post δὲ add. καὶ S | 23 ἄνοιαν SCVMγρ. |
 24 ἀπόχορη Mγρ. | ξυνειλημμένα K | 25 προσθεῖναι S | 26 νενό-
 μικα C | 29 τεκτενημένῳ Sirmond e Monac. 487: κεκτενημένῳ

μή παριδεῖν διολλυμένην τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν, ἥς
 ἔνεκεν τὰ ὀρώμενα κατεσκεύασεν ἅπαντα. ἥ τε γὰρ γῆ τοῦ- 75
 των ἐστὶν ἐνδιαίτημα, καὶ τὸν οὐρανὸν ὄροφον ἔχουσι· καὶ
 ἀῆρ καὶ θάλαττα καὶ ποταμοὶ καὶ πηγαὶ καὶ νεφῶν ὠδῖνες
 5 καὶ δρόσοι καὶ αὔραι, καὶ μέντοι καὶ φυτὰ κάρπιμά τε καὶ
 ἄκαρπα καὶ ζῶα χερσαῖά τε καὶ πτηνὰ καὶ νηκτὰ καὶ ἀμ-
 φίβια καὶ βοτανῶν γένη μυρία καὶ ὕλαι μεταλλικαὶ τῷ
 γένει τῶν ἀνθρώπων τὴν χρεῖαν προσφέρουσιν. καὶ μὲν δὴ 76
 καὶ ἥλιος καὶ σελήνη καὶ τῶν ἀστέρων τὸ πλῆθος, διχῇ
 10 τὸν χρόνον διελόντες, ἴσως αὐτὸν διενείμαντο· καὶ ὁ μὲν
 φωτίζει τὴν ἡμέραν καὶ πρὸς ἐργασίαν καλεῖ, ἡ δὲ μετὰ
 τῶν ἄστρων τὴν νυκτερινὴν ἔλαχε δαδουχίαν. οὐ τοίνυν 77
 παριδεῖν ὁ τοῦ παντὸς Κύριος ὑπέλαβε δίκαιον τὸν οὗ χάριν
 ταῦτα πάντα ἐγένετο ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας πολιορκούμενον καὶ
 15 ὡς δορίληπτον τῷ θανάτῳ παραδιδόμενον· καὶ διὰ τοῦτο
 τὴν ἀνθρωπείαν ὑπέδυ μορφήν καὶ τὴν ἀόρατον τῇ ὀρω-
 μένῃ κατεκάλυψε φύσιν, καὶ τὴν τε ὀρωμένην ἀναμάρτητον
 διεφύλαξε καὶ τὴν κεκρυμμένην ἀκήρατον διετήρησεν. οὔτε 78
 γὰρ αὕτη τῶν τῆς σαρκὸς μετέλαχε παθημάτων, οὔτε ἡ
 20 σὰρξ τῶν τῆς ἁμαρτίας κηλίδων μετέσχηκεν. ὥστων μὲν
 γὰρ ἦν αὐτῷ καὶ δίχα τοῦ τῆς σαρκὸς προκαλύμματος
 πραγματεύεσθαι τῶν ἀνθρώπων τὴν σωτηρίαν καὶ βου-
 λήσῃ μόνῃ καταλῦσαι τοῦ θανάτου τὴν δυναστείαν καὶ τὴν
 τούτου μητέρα, τὴν ἁμαρτίαν, φροῦδον παντελῶς ἀποφῆναι
 25 καὶ τὸν παμπόνηρον δαίμονα, τὸν ταύτην ὠδίναντα, ἐξελά-
 σαι τῆς γῆς καὶ παραπέμψαι τῷ ζώῳ, ᾧ γε μικρὸν ὕστε-
 ρον αὐτὸν παραδώσειν ἠπέλυσεν· ἀλλ' οὐκ ἐβουλήθη τὴν
 ἐξουσίαν, ἀλλὰ τῆς προνοίας ἐπιδείξαι τὸ δίκαιον. ὥσπερ 79

KBLMSCV (cf. § 81) | τὸ: τῷ C | 2 ἔνεκα K | πάντα SCV |
 3 ἐστὶν εἰς ἐνδιαίτημα MSCV | 4 καὶ πηγαὶ om. BL | ὠδῖνες B
 | 5 post φυτὰ add. πάντα M | κάρπημά S | 7 μεταλλικαὶ V: με-
 γάλαι καὶ C: μεγάλαι καὶ S | 9 ἡ σελήνη MCV | ἄστρων M |
 10 διετλόντες S | αὐτῶν SC, sed corr. S | 12 οὐ τοίνυν: οὔτω
 νῦν K | 13 ὑπέλαβον K | τὸν: αὐτὸν BL | 14 πάντα ταῦτα M |
 15 ὦ S¹ | δορύληπτον MC | καὶ διὰ: διὰ δὴ SCV | 16 ἀνθρω-
 πείαν KC | 17 κατέκαμψε LC¹ | 18 διετέλεσεν KBLM, corr. Mgr.
 | 21 προκαλύμματος: προβλήματος B | 23 δύναμιν K | 24 φροῦ-
 δην BLV | ἀποφῆνασθαι SCVMgr.

γὰρ οὐρανόθεν διαλεχθῆναι τοῖς ἀνθρώποις δυνάμενος καὶ
 p. 100 τοὺς ῥαστώνη ξυζώντας δεδίδασθαι, τοῦτο μὲν οὐ πεποί-
 ηκεν, εἰδὼς οὐ χωροῦσαν τοῦτο τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν,
 ἀλλ' ὀλιγάκις μὲν ἐπεφάνη, ξυμμέτρους τοῖς ὁρῶσι τὰς ἐπι-
 φανείας ποιούμενος, αἰεὶ δὲ δι' ἀνθρώπων ἀνθρώποις καὶ 5
 νομοθετῶν καὶ παραινῶν διετέλεσεν, ὑπουργοῖς τῶν λόγων
 καὶ διακόνους χρώμενος τοῖς προφήταις, οὕτω δὴ ὕστερον
 πᾶσιν ἀνθρώποις προσενεγκεῖν ἐθέλησας τὰ σωτήρια φάρ-
 μακα, οὐκ ἀγγέλοις ὑπηρέταις οὐδ' ἀρχαγγέλοις ἐχρήσατο
 οὐδ' οὐρανόθεν γεγωνοτάτην καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ξύμμε- 10
 τρον ἀφῆκε φωνήν, ἀλλ' ἐν μήτρᾳ παρθενικῇ τὴν ἀνθρω-
 πείαν ἑαυτῷ περιπῆξας σκηνήν, προῆλθεν ἐκείθεν ἄνθρωπος
 ὁρῶμενος καὶ Θεὸς προσκυννόμενος, ἐκ μὲν τῆς τοῦ Πατρὸς
 οὐσίας πρὸ τῶν αἰώνων γεγεννημένος, ἐκ δὲ τῆς παρθένου
 80 λαβὼν τὸ φαινόμενον, πρόσφατος ὁ αὐτὸς καὶ αἰώνιος. οὐ 15
 γὰρ ξυνέχεε τὰς φύσεις ἢ ἔνωσις οὐδὲ πεποίηκεν ὑπὸ
 χρόνον τῶν χρόνων τὸν ποιητὴν οὐδέ γε τὸ ἐν χρόνῳ
 γενόμενον ἀπέφηνε προαιώνιον, ἀλλ' ἑκατέρα φύσις μεμέ-
 νηκεν ἀκραιφνῆς, ἡ μὲν τῶν τῆς φύσεως παθημάτων ἀνε-
 χομένη, πείνης λέγω καὶ δίψης, ὕπνου καὶ κόπου καὶ 20
 σταυροῦ καὶ θανάτου, ἡ δὲ ἐνεργοῦσα τὰ θεῖα καὶ ξυνήθως
 θαυματουργοῦσα, βαδίζειν ἐπὶ θαλάττης σώματος πόδας
 παρασκευάζουσα καὶ πέντε ἄρτους κόρῳ πολλῶν χιλιάδων
 ἐξαρκέσαι κελεύουσα καὶ τὸν τότε πρῶτον γενόμενον οἶνον
 δωρουμένη τῷ γάμῳ καὶ τὰ πεπηρωμένα θεραπεύουσα σώ- 25

22—23: Matth. 14, 25 Marc. 6, 48 Joh. 6, 19 || 23—24: Matth.
 14, 15sq. Marc. 6, 35sq. Luc. 9, 12sq. Joh. 6, 5sq. || 24—25:
 Joh. 2, 1sq. || 25—p. 177, 1: Matth. 9, 2sq. Marc. 2, 3sq. Luc.
 5, 18sq.

1 τοῖς ἀνθρώποις διαλεχθῆναι SCV | διαλεχθεῖναι KBLM |
 2 τοὺς: στους S | ξυζώντας K | δεδίδασθαι KSC | 4 ὀλιγάκις
 K | 8—10 προσενεγκεῖν—ἀνθρώποις om. S | 9 οὐδ': οὐκ MC |
 10 γεγωνοτάτην CK²: γεγωνοτάτην K¹ | 11 ἀνθρωπίαν KS |
 12 ante ἄνθρωπος add. χριστὸς MSCV | 14 γεγεννημένος LS |
 15 ὁ om. K | 16 ἡ ἔνωσις om. KBL | 17 τὸν ποιητὴν τῶν χρόνων
 CV | χρόνων: χρόνον B | τὸ om. C | 18 γεννόμενον M | προαι-
 ώνιον C¹ ut videtur | 20 πίνης K | ante ὕπνου add. καὶ K |
 καὶ tertium om. B | 21 ἐνεργῶσα C | 23 πολλῶ CV

ματα, καὶ οὓς μὲν ἡ φύσις ἐν τῇ μήτρᾳ διαπλάττουσα παρέ-
 λιπεν ὀφθαλμοὺς πηλῷ δημιουργοῦσα, λόγῳ δὲ τὰ παρει-
 μένα μέλη σφίγγουσα καὶ τοὺς τάφους ἀνοίγουσα καὶ τοὺς
 κειμένους καλοῦσα καὶ τρέχειν παρασκευάζουσα καὶ τᾶλλα
 5 ποιοῦσα, ὅσα αἱ τῶν θείων εὐαγγελίων ἱστορίαι διδάσκουσιν.

Εἰ δὲ ταῦτα μὲν θαυμάζετε καὶ Θεῷ γε πρόσφορά φατε 81
 εἶναι, ἀνάρμοστον δὲ τῆς οἰκονομίας καλεῖτε τὸν τρόπον,
 πρῶτον μὲν πάντολμόν τε καὶ μανικὸν τὸ τῆς τὰ πάντα
 τεκτηναμένης σοφίας σοφωτέρους ἑαυτοὺς ἀποφαίνειν καὶ
 10 μὴ στέργειν τὰ ὑπ' ἐκείνης γινόμενα, ἄλλ' ὑπολαμβάνειν
 ἄμεινον ἐκείνης τὸ πρακτέον εὐρίσκειν. ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτο
 εὖ οἶδα, ὥς εἰ καὶ ἕτερον ἐμηχανήσατο θεραπείας τρόπον,
 κἀκεῖνῳ ἐνεμεσᾶτε ἂν δήπουθεν· δυσάρεστοι γὰρ ὑμεῖς καὶ
 σκώπτειν μόνον εἰδότες τὰ τῆς θείας οἰκονομίας μυστήρια.
 15 ἐπειδὴ δὲ τῆς σοφίας τὴν ἄβυσσον νικᾷν ταῖς ἐπινοίαις 82
 νεανιεύεσθε, δείξατε δὴ ὑμεῖς τῆς ἡμετέρας σωτηρίας ἀμεί-
 νονα μηχανήν. ἄλλ' οὐκ ἂν ἐπιδειῖναι δυνήσεσθε. τοσαύτη
 γὰρ ἐχρήσατο φιλανθρωπίας ὑπερβολῇ, ὥς ἀπιστεῖσθαι παρ'
 ὑμῶν καὶ τῶν παραπλησίων ὑμῖν, ὅτι δὴ ὁ μονογενὴς τοῦ
 20 Θεοῦ υἱός, ὁ πρὸ τῶν αἰώνων Θεὸς Λόγος, ὁ τῶν ὅλων
 δημιουργός, τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν λαβὼν ἐνηνθρώπησε
 καὶ τὴν ἡμετέραν ἐπραγματεύσατο σωτηρίαν. καίτοι καὶ τοὺς 83
 ἰατροὺς ἐκείνους θαυμάζετε, οἱ οὐκ ἄλλοις προσφέρειν τὴν
 θεραπείαν κελεύουσιν, | ἄλλ' αὐτοὶ τῆς ἀμπεχόνης γυμνού- p. 101
 25 μενοι καὶ τὸν χιτωνίσκον διαζωσάμενοι τὸν σίδηρον μετα-
 χειρίζουσι καὶ τὴν τομὴν ἐπιφέρουσι καὶ δυσσομίας ἀνέχον-
 ται καὶ τοῦ ἰχῶρος δέχονται τὰς ῥανίδας καὶ καταιονῶσι.

1—2: Joh. 9, 1sq. || 2—4: Joh. 11, 1sq.

1 παρέλειπεν KSC | 3 ἀνοιγνῶσα SCMγρ. | 5 εὐαγγελίων
 θείων V | 6—7 εἶναι φατε K | 8 τὸ om. S | τὰ πάντα om. BL |
 τὰ om. MV: suprascr. C | 9 τεκτηναμένης: κεκτημένης V |
 12 ἐμηχανήσατο S | 13 κἀκεῖνον C | ἐνεμήσατε K | 14 σκώπτειν
 SC | 15 ἄβυσσον V | 16 δείξατε K | ἀμήνονα BC | 17 δυνήσεσθε
 K | 18 ἀπιστεῖσθε C | 19 παραπλήσιον K | ὑμῖν: ὑμῶν SCV |
 20 τῶν prius om. S | 21 ἀνθρωπείαν K | ἀναλαβὼν BLM | 25 χιτο-
 νίσκον C | διαζωσάμενοι MSCV | 27 κατεωνῶσι KS: κατενεῶσι C:
 καταιονοῦσι MVL²

- τῇ σπογγίᾳ καὶ τὰ φάρμακα ἐπιπάττουσι καὶ τᾶλλα δρῶσιν,
 84 ὅσα τῆς ἱατρικῆς τέχνης ὁ νόμος διαγορεύει. καὶ μέντοι
 καὶ τοὺς βασιλέας ἐκείνους θαυμάζειν τε καὶ εὐφημεῖν φί-
 λον ὑμῖν, οὐ τοὺς ἐν τοῖς βασιλικοῖς τρεφομένους θαλά-
 μοις καὶ χλιδῆς παντοίας ἀπολαύοντας, ἀλλὰ τοὺς προκιν- 5
 δυνεύειν τῶν ὑπηκόων ἀνεχομένους καὶ στρατιωτικὴν
 περιβαλλομένους σκευὴν καὶ πρὸ τῆς φάλαγγος ἀριστεύοντας.
 85 εἰ δέ φατε· τί δήποτε μὴ πάλαι τοῦτο δέδρακε τῶν ὄλων
 ὁ ποιητής; ἐπιμέμψασθε καὶ τοῖς ἱατροῖς, ὅτι ἔσχατα φυλάτ-
 τουσι τῶν φαρμάκων τὰ ἰσχυρότερα· τοῖς γὰρ ἡπίοις πρό- 10
 τερον κεχρημένοι, τὰ δυνατώτατα προσφέρουσιν ὕστατα.
 86 τοῦτο δὴ καὶ ὁ πάνσοφος πεποίηκε τῶν ἡμετέρων ψυχῶν
 ἱατρός. πολλὰ γὰρ δὴ καὶ διάφορα προσενεγκὼν φάρμακα,
 διὰ μὲν τῆς κτίσεως καὶ τῆς φύσεως πᾶσιν ἀνθρώποις, διὰ
 δὲ νόμον καὶ προφητῶν Ἑβραίοις, ὕστερον τὸ παναλκῆς 15
 τοῦτο καὶ σωτήριον προσενήνοχε φάρμακον καὶ τὴν νόσον
 87 ἐξήλασεν. καὶ μαρτυρεῖ τῷ λόγῳ τὰ πράγματα, γῆ καὶ
 θάλαττα τῆς προτέρας ἀγνοίας ἀπηλλαγμένοι, πεπαυμένος
 τῶν εἰδώλων ὁ πλάνος, τῆς ἀγνοίας ὁ ζόφος ἐληλαμένος,
 τοῦ τῆς γνώσεως φωτὸς αἱ ἀκτῖνες τὴν οἰκουμένην ἐμπλή- 20
 σσαι, Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι καὶ βάρβαροι τὸν ἐσταυρωμένον
 θεολογοῦντες καὶ τοῦ σταυροῦ τὸ σημεῖον γεραίροντες καὶ
 ἀντὶ τῶν πολλῶν καὶ ψευδωνύμων θεῶν τῇ Τριάδι λατρεύ-
 οντες, τὰ τῶν δαιμόνων τεμένη φροῦδα γεγεννημένα, οἱ
 βωμοὶ τῶν εἰδώλων ἐκ βάθρων ἀνεσπασμένοι, ἐκκλησίαι 25
 περιφανεῖς πανταχῇ δεδομημένοι, ἐν πόλεσιν, ἐν κώμαις, ἐν
 ἀγροῖς, ἐν ἐσχατιαῖς σηκοὶ μαρτύρων εἰς κάλλος ἐξεργασμέ-

17—p. 179, 4: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 64)

1 ἐπιπλάττουσι BL: ἐπιτάττωσι K | 2 νόμος: λόγος K |
 4 τοὺς: τοῖς C | θαλάμους S | 5 χλιδῆς: τρυφῆς Mγρ. | ἀπο-
 κινδυνεύειν K | 7 περιβεβλημένους V | 8 δέδραχε SC | 8—9 ὁ τῶν
 ὄλων BL | 9 ἐπιμέμψασθαι MC¹ ut videtur, corr. Mγρ. C² |
 10 ἰσχυρότερα SC | γὰρ ἡπίοις om. K | 11 δυνατώτερα SCVMγρ.
 | ὕστερον SCVMγρ. | 17 προστάγματα K¹ | 18 ἀπηλλαγμένοι S |
 19 τὴν ἀγνοίαν K¹ | 20 ἐμπιπλάσαι CVMγρ. | 23 ψευδωνύμων
 BS | 26 δεδομημένοι KSC, sed corr. S | 27 αἰσχατιαῖς M¹

νοι, ἀσκητῶν καταγωγᾷ τὰς τῶν ὁρέων κορυφὰς ἀγιάζουσαι καὶ τὰς ἀοικήτους ἐρήμους οἰκίζουσαι.

Ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια τῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν 88
οἰκονομίας τὸ θεοπρεπὲς ἐπιδείκνυνσι, μαρτυροῦσι δὲ καὶ αἱ
5 παλαιαὶ προφητεῖαι τοῖς εὐαγγελίοις ἀλήθειαν. αἱ μὲν γὰρ
τὴν τούτων ἔχουσι πρόρρησιν, τὰ δὲ τῆς προρρήσεως ἐπι-
δείκνυει τὸ τέλος. καὶ οἱ μὲν προεῖπον τῆς παρθένου τὴν
γέννησιν, οἱ δὲ διδάσκουσι τὴν τῆς προφητείας ἀλήθειαν·
οἱ μὲν προεθέσπισαν τὸν σταυρόν, οἱ δὲ δείκνυνουσι τὸν
10 σταυρόν· οἱ μὲν προεῖπον τὰ θαύματα, οἱ δὲ ἱστοροῦσι τὰ
θαύματα· οἱ μὲν ἐχρησμώθησαν τῆς οἰκουμένης τὴν σωτη- 89
ρίαν, ἡμεῖς δὲ τῶν χρησμάτων ἐκείνων θεωροῦμεν τὸ τέλος·
ἐκεῖνοι τὴν Ἰουδαίων καὶ ἀπιστίαν καὶ πανωλεθρίαν προ-
απήγγειλαν, ἡμεῖς δὲ αὐτῶν καὶ τὴν ἀπιστίαν καὶ τὴν δια-
15 σποράν καὶ τὴν δουλείαν ὁρῶμεν. | ἐγὼ δέ, εἰ μὴ τῷ μή- 90 p. 102
κει τοῦ λόγου καὶ ὑμᾶς καὶ τοὺς εἰς ὕστερον ἐντενυζομένους
ἀποκναίσειν ἐτόπαζον, καὶ αὐτὰς ἂν ὑμῖν τῶν θεσπεσιῶν
προφητῶν τὰς προρρήσεις παρέθιχα, ἵνα ἀκριβέστερον διὰ
τῶν πραγμάτων ἐμάθετε τὴν τῶν δημάτων ἀλήθειαν· ἐπειδὴ
20 δὲ τοῦτό με ποιεῖν οὐκ ἔα τῶν εἰρημένων τὸ πλήθος, ἀξιῶ
ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες, καὶ ταῖς προφηταῖς πιστεῦσαι καὶ τῶν
πραγμάτων ἐπακοῦσαι βοῶντων καὶ πεισθῆναι δέ γε Εὐρι-
πίδῃ τῷ τραγωδοποιῷ ἐν Οἰνομάῳ λέγοντι· „τεκμαιρόμεσθα
τοῖς παροῦσι τάφανές,“ καὶ πάλιν ἐν Φοίνικι· „τάφανές

22—24: Clem. Str. VI 2, 18 (Eur. fr. 574) || 24 — p. 180, 1:
Clem. Str. VI 2, 18 (Eur. fr. 811)

1 ὁρῶν K | 2 οἰκίζουσαι C | 3 post ταῦτα add. δὲ B |
προσόμοια SCVMγρ. | 5 πάλαι SCV | 7 post τέλος add. καὶ
οἱ μὲν προεῖπον τὰ παθήματα οἱ δὲ ἱστοροῦσι τὰ θαύματα V,
qui infra om. haec verba | μὲν: δὲ V e corr. | προεῖπων M¹ |
8 γένεσιν MC | 9 δείκνυνσι SC | 10 θαύματα BL: θανμάσια K:
παθήματα MSCV | 11 τῆς οἰκουμένης om. V | 13 τῇ: τῶν V |
ἀπιστείαν C | πανολεθρίαν S | προσαπήγγειλαν S: προήγγειλαν
KBL | 14 ἀπιστείαν C | 15 εἰς om. SCV | 17 ἀποκναίειν
BLM, corr. Mγρ. | 19 τὴν om. C | 20 με: μὲν S | ποιεῖν om.
CV | 22 πισθῆναι S | εὐρεπίδῃ V | 23 τραγοποιῷ C: τρα-
γικῷ L | τεκμαιρόμεθα LMSCV | 24 φοινίσσαι MSCV

- 91 τεκμηρίοισιν ἐοικότως ἀλλίσκεται.“ εἰ δὲ οὐκ ἀξιόχρεως ὑμῖν
εἰς μαρτυρίαν τῆς τραγωδίας ὁ ποιητής, Ὑπερίδου τοῦ ῥή-
τορος ἐπακούσατε λέγοντος· „ἃ δ' ἐστὶν ἀφανῆ, ἀνάγκη τοὺς
διδάσκοντας τεκμηρίοις καὶ τοῖς εἰκόσι ζητεῖν.“ καὶ Ἰσο-
κράτης δέ (τῶν ἐνδόξων δὲ καὶ οὗτος ὁ ῥήτωρ) ξύμφωνα 5
περὶ τούτου γέγραφεν· „δεῖ“ γάρ φησι „τὰ μέλλοντα τοῖς
προγεγενημένοις τεκμαίρεσθαι.“ ἀλλὰ γάρ καὶ Ἀνδοκίδης
(εἰς δὲ τῶν δέκα καὶ οὗτος) „χρή“ φησι „τεκμηρίοις
92 κεχρησθαι τοῖς προγεγενημένοις περὶ τῶν μελλόντων.“ ἐπειδὴ
γάρ τῆς τῶν λόγων εὐπειας ἐξήρησθε, ἐντεῦθεν ὑμῖν τὰς 10
ἀποδείξεις προσενηνόχαμεν, ἵνα καὶ δι' ἐκείνων ποδηγη-
θέντες πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ διὰ τῶν πραγμάτων κηρυτ-
τομένην ὁρῶντες τὴν τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν ἐπιφά-
νειαν, καὶ τὸν περὶ τῆς οἰκονομίας ἀσπάσῃσθε λόγον καὶ
τῆς ἀξιεράστου καὶ τριποθήτου μὴ διαμάρτητε σωτηρίας. 15

ΠΕΡΙ ΘΥΣΙΩΝ. Ζ.

- 1 Φιλοπαίγμονες ὥς ἐπίπαν καὶ φιλογέλωτες τῶν ἀνθρώ-
πων οἱ πλεῖστοι· καὶ θυμῆρης αὐτοῖς οὐχ ὁ σπουδαῖος καὶ
ξύντονος, ἀλλ' ὁ ὑγρὸς καὶ ἀνειμένος βίος. ὅθεν δὴ καὶ
ῥᾶστα κεκράτηκεν αὐτῶν ὁ παμπόνηρος δαίμων. οὐ γάρ 20
τοι τὴν ὄρθιον ἐκέλην καὶ στενὴν καὶ τραχεῖαν καὶ δύσπο-

2—4: Clem. Str. VI 2, 18 (Hyperid. fr. 195) || 4—7: Clem.
Str. VI 2, 18 (Isocr. IV 141) || 7—9: Clem. Str. VI 2, 18 (Andoc.
III 2) || 21 — p. 181, 2: cf. Matth. 7, 13 sq.

1 τεκμηρίοις CV: τεκμηροῖσιν S¹ | ἐοικότως: litt. ω S² e
corr.: ἐοικότοις M, corr. Mgr.: ἐοικόσιν BL | ἀξιόχρεος S | 2 εἰς
τραγωδίας μαρτυρίαν V | ὑπερίδου K | 3 ἐπακούσατε SV: ἐπα-
κούσεται C | 4 ὁ ἰσοκράτης V: ὁ σωκράτης C | 5 καὶ om. V |
8 post δέκα add. ῥητόρων MSCV | καὶ οὗτος om. S | 10 εὐπειας
KBSC | ἐξήρησθαι K | ὑμεῖς K | 14 ἀσπάσῃσθε S | 15 ἀμάρ-
τητε C | περὶ τῆς θείας προνοίας KLS; add. ῥ S: τέλος τοῦ ῥ
λόγον περὶ τῆς θείας προνοίας C | 16 περὶ θυσιῶν ῥ' om. V |
λόγος ῥ BLMC | 19 βίος om. L¹ | 20 litt. παμπόν L² | 21 τὴν:
τὸν BL | καὶ στενὴν om. S

ρον καὶ προσάντη βαίνειν ἐκέλευσεν, ἀλλὰ τὴν πρᾶνῃ καὶ
 κατάντη καὶ λείαν καὶ εὖπορον. οὐδὲ γὰρ σωφροσύνης αὐ- 2
 τοὺς καὶ δικαιοσύνης ἐπιμελεῖσθαι προσέταξεν, ἀλλ' ἀκολα-
 σταίνειν αὐτοὺς ἀδεῶς καὶ ἀσελγαίνειν καὶ πᾶσαν τολμᾶν
 5 ἀνέδην παρανομίαν ἐπέτρεψεν. τῷ τοι καὶ μάλα ῥαδίως
 τοὺς πλείστους ἐξηνδραπόδισεν. τό τε γὰρ ἐπίπονον τῆς
 ἀρετῆς ἀποφυγγάνοντες καὶ τῶν θεῶν νόμων τοὺς ἰδρωτάς
 διαδιδράσκοντες, ἡῦτομόλησαν εὐπετῶς πρὸς τὸν τὰ ῥᾶστα
 καὶ θυμήρη νομοθετοῦντα. τόνδε δὴ οὖν τὸν τρόπον αὐ- 3
 10 τοὺς δουλωσάμενος, πρῶτον μὲν τὰς περὶ τοῦ Θεοῦ τῶν
 ὅλων, ἃς ἡ φύσις αὐτοῖς ἐξ ἀρχῆς ἐνέγραψεν, ἐξήλειψε
 δόξας· ἔπειτα δὲ τὰ πονηρὰ τῶν ψευδωνύμων θεῶν ἐξεπαί-
 δευσε δόγματα καὶ τὸν πολὺν τῶν οὐκ ὄντων ὅμιλον ἀντὶ
 τοῦ ὄντος ἐδίδαξε προσκυνεῖν, ταύτην ὑποβάθραν καὶ κρη-
 15 πίδα τῆς διεφθαρμένης προκαταβαλλόμενος βιοτῆς. ἐπειδὴ 4
 γὰρ πλημμυλοῦντες οἱ ἄνθρωποι δάκνονται | (κεντεῖ γὰρ p. 103
 αὐτοὺς ὁ λογισμὸς ἔνδοθεν καὶ οὐκ ἔξ τῆς ἁμαρτίας ἀκραιφνῇ
 μεῖναι τὴν ἡδονήν, ἀλλ' ὁδύνη ταύτην πικροτάτῃ κεράννουσι·
 καὶ τοῦτο ἴδοι τις ἂν πάσχοντα καὶ τὸν νεκροσυλίαν καὶ
 20 τὸν μοιχείαν τολμῶντα, καὶ μέντοι καὶ τοιχωρύχον καὶ λωπο-
 δύτην καὶ τὸν προδότην καὶ τὸν ἄλλο τι τῶν ἀπειρημένων
 δρῶντα), — τοιόνδε φάρμακον αὐτοῖς ἀναλγησίας ὁ τῆς
 κακίας ἐμηχανήσατο σοφιστής. περὶ γὰρ δὴ τῶν καλουμέ- 5
 νων θεῶν πονηρὰς αὐτοὺς ἐξεπαίδευσε δόξας· ἀκολάστους
 25 γὰρ αὐτοὺς ἀπέφηνε καὶ λαγνιστάτους καὶ παιδοπίπτας καὶ
 γάμων ἐπιβούλους καὶ πατραλοίας καὶ μητραλοίας καὶ μη-
 τράσι καὶ ἀδελφαῖς, καὶ μέντοι καὶ θυγατράσιν ἀνέδην μιγνυ-

1 προσάντι C¹ | 2 οὐδὲ: οὐ CV | 4 αὐτοὺς om. K | ἀσελ-
 γεῖν K | τόλμαν KSV: τόλμην C | 5 ἀναίδην KL¹MSCV | παρα-
 νομεῖν SCV | καὶ Mgr. | 6 τε om. SC | γὰρ om. K | 7 ἀποφυγ-
 γάνοντας K: ἀποφεύγοντες SCVMgr. | 8 διαδιδράσκοντας K:
 ἀποδιδράσκοντας V | post ἡῦτομόλησαν add. ἂν K | εὐπετῶς
 om. BL | 9 τὸν om. C | 10 τοῦ om. MSC | 11 ἐνέγραψεν BL
 | ἐξέλειψε S | 12 ψευδωνύμων BS | 14 κρηπίδα CV | 15 προκατα-
 βαλλόμενος V | βιωτῆς BS | 17 αὐτῶν BL | 18 ὁδύνην L¹ |
 19 νεκροσυλίαν C | 20 τοιχωρύχον S | 21 τὸν prius om. K |
 25 λαγνητάτους C | 27 ἀναίδην KMSCV

- μένους καὶ τὰς εὐνάς τὰς ἀλλήλων ληστεύοντας καὶ ἀλίσκο-
 μένους, καὶ παρὰ μὲν τῶν ἡδικημένων δεσμουμένους, παρὰ
 δὲ τῶν ἄλλων ἀνέδην γελωμένους, καὶ ταῦτα παρὰ μὲν τῶν
 οὐρανίων, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, ἐν οὐρανῷ τολμᾶσθαι καὶ γῇ,
 παρὰ δὲ τῶν ἐναλίων ἐν θαλάττῃ καὶ γῇ, παρὰ δὲ τῶν 5
 καλουμένων νυμφῶν ἐν ὄρεσι καὶ νάπαις καὶ φάραγγιν.
 6 τούτους δὲ τοὺς αἰσχροτάτους καὶ βδελυρωτάτους μύθους
 οὐ μόνον ποιηταῖς, ἀλλὰ καὶ θεολόγοις καὶ φιλοσόφοις
 ἐνήχησε, ποικίλως μάλα κατασκευάζων τὸν πλάνον καὶ πλείοσι
 τῆς ἐξαπάτης χρώμενος διδασκάλοις. ἔπειδὴ δὲ οὐχ ἅπαν- 10
 τές εἰσι γραμμάτων ἐπιστήμονες οὐδὲ γε ποιητικῶν καὶ
 φιλοσόφων λόγων μεταλαχεῖν ἱκανοί, ἕτερα ἅττα τοῖς ταῦτα
 7 μαθεῖν οὐ δυναμένοις κατεσκευάσε θήρατρα. τοὺς γάρ τοι
 ζωγράφους καὶ χαλκοτύπους καὶ τοὺς τῶν λιθίνων καὶ
 ξυλίνων ἀγαλμάτων δημιουργοὺς τοιαύτας τῶν καλουμένων 15
 θεῶν γράφειν καὶ γλύφειν καὶ διαπλάττειν εἰκόνας ἐδίδαξεν,
 ὅποιας οἱ μυθολόγοι τοῖς λόγοις διέγραψαν, ἵνα ἔχωσιν
 ἀκολασίας ἀρχέτυπα καὶ τῆς ἐπαράτου διδασκαλίας μὴ δια-
 μάρτωσιν οἱ λόγων μεταλαχεῖν οὐ δυνάμενοι· καὶ τῶνδε τῶν
 ἰνδαλμάτων οὐ μόνον τὰ τούτων τεμένη πεπλήρωκεν, ἀλλὰ 20
 καὶ τὰς ἀγορὰς καὶ τὰς ἀγνιάς, καὶ μέντοι καὶ τῶν εὐπό-
 8 ρων τὰς οἰκίας. πανταχῇ γὰρ ἔστιν εὐρεῖν τοὺς καλουμέ-
 νους θεοὺς ἐρῶντας καὶ λυττῶντας καὶ θορνυμένους, καὶ
 τὸν μὲν πατέρα τῶν θεῶν ἀετῷ καὶ ταύρῳ καὶ κύκνῳ
 προσεικασμένον καὶ τόνδε τὸν τρόπον ταῖς ἐρωμέναις μιγνύ- 25
 μενον, τὸν δὲ λόγιον Ἑρμῆν τράγον γινόμενον καὶ τὸν
 9 τραγοσκελῆ καὶ αἰγόκερων Πάνα παιδοποιοῦντα. καὶ τί δεῖ

1—3: Hom. Θ 266sqq.

1 καὶ τὰς—ληστεύοντας om. K | ἀναλίσκομένους M, corr.
 Mgr. | 3 ἀναίδην KSCV | 4 ὡς om. M | 5 παρὰ δὲ—γῇ om. M |
 καὶ γῇ om. SCV | 7 αἰσχροτάτους M | 8 φιλοσόφοις καὶ θεολό-
 γοις V | 13 τοὺς: τοῖς C | 17 ὅποια CV | μῦθοι SCVMgr. |
 ἔχουσιν K | 18 ἀρχαίτυπα K | τῆς om. K | 19 λόγων: litt. γ L²
 e corr.: λόγον M | μὴ δυνάμενοι MSCV | δυνάμενοις K |
 21 ἀγνιάς: ἀνίας C | 22 πανταχῇ: πάντα K: καὶ πανταχῇ V |
 23 λυττόντας S: λυττοῦντας C | 25 προσεικασμένον K: προσι-
 κασμένον S | τῷδε τῷ τρόπῳ SCVMgr. | μιγνύμενον S | 27 αἰγό-
 κερων B, corr. Bgr.: αἰγοκέρω S

λέγειν τοῦ Πυθίου τὸν ἔρωτα καὶ τῆς παρθένου τὴν σωφρο-
σύνην καὶ τὴν τοῦ φυτοῦ λυσώδη περιπλοκὴν καὶ τὴν τῆς
Κόρης ὑπὸ τοῦ Πλούτωνος ἀρπαγὴν καὶ τῆς Ἀθηoῦς τὸν
πλάνον; ταῦτα γὰρ ἅπαντα καὶ ποιηταὶ μυθολογοῦσι καὶ
5 θεολόγοι κρατύνουσι καὶ φιλόσοφοι σεμνολογοῦσι καὶ σεμνό-
τητα μὲν αὐτοῖς τινα περιτιθέναι φιλονεικοῦσι, καταγελαστο-
τέραν δὲ τῶν μύθων ἀλληγορίαν προσφέρουσιν. | τούτοις 10 p. 104
καὶ ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις καὶ δημοθουρίας ἐπιτελεῖν ὁ τῶν
ἀνθρώπων ἀλάστωρ ἐνομοθέτησε· Πάνδια μὲν τῷ Διῷ καὶ
10 Διάσῃ, καὶ Ἥραια τῇ Ἥρᾳ, καὶ τῇ Ἀθηναῖ Παναθήναια,
καὶ Διονύσῳ Διονύσεια, καὶ Ἐλευσίνῃα καὶ Θεσμοφόρῃα τῇ
Ἀθῶνῃ, καὶ Ἀθήνῃα καὶ Πύθια τῷ Ἀπόλλωνι· καὶ τοῖς ἄλλοις
δὲ ἅπασιν (πολὺς γὰρ ὁ τούτων ὄμιλος) ἀπεκλήρωσε πανη-
γύρεις, ἐκάστω τῶν δαιμόνων ἐκ τῆς προσηγορίας ὀνομάσας
15 τὴν ἑορτήν, Ἑρμαῖα καὶ Κρόνῃα καὶ Ποσειδώνῃα καὶ Ἡρά-
κλεια καὶ Ἀσκληπῖα καὶ Ἀνάκεια. οὐ γάρ τοι μόνον τοῖς
καλουμένοις θεοῖς, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώποις τόδε τὸ σέβας ἀπέ-
νειμαν. ἐν δὲ ταύταις ταῖς ὁμηγύρεσι πᾶν εἶδος ἀκολασίας 11
ἀδεῶς ἐτολμᾷτο. καὶ γὰρ αἱ τελεταὶ καὶ τὰ ὄργια τὰ τού-
20 των εἶχεν αἰνίγματα, τὸν κτένα μὲν ἡ Ἐλευσίς, ἡ Φαλλα-
γωγία δὲ τὸν φαλλόν. ἀτὰρ δὴ καὶ διχα τῶν αἰνιγμάτων
τὰ παρὰ τῶν ὀργιαστῶν δρώμενα εἰς πᾶν εἶδος ἀσελγείας
τοὺς ὁρῶντας ἠρέθιζεν. τίς γὰρ τῶν ἄγαν λαγνιστάτων 12
ἐνδον ἐν τῷ θαλάμῳ τετόλμηκε τοιαῦτα, ὅποια τῶν Σατύ-
25 ρων ὁ χορὸς ἠσέλγησε δημοσίᾳ πομπεύων, ἔχων ἐν μέσῳ
τὸν Σιληνὸν καὶ τὸν Πάνα, τὸν μὲν ἐπιλυττῶντα ταῖς Βάκ-
χαις, τὸν δὲ λελυμένον ὑπὸ τῆς μέθης, τὸν τοῦ Θηλυδρίου

2 φυτοῦ om. M, add. Myr. | λυσώδη K | τῆς om. KBL |
3 τοῦ om. KBLS | 5 σεμνολογοῦσι καὶ om. KBL | σεμνότατα
KBLCV: σεμνοτάτην S | 6 μὲν om. MSCV | τινα αὐτοῖς MV et
τινα om. S | φιλονεικοῦσι S | 7 ἀλληγορίαν V | 8 δημοθουρίας
BS¹C | litt. ἐπιτε L² | 10 ἡραια K: ἥρεα MC | τῇ posterius
om. BL | ἀθανᾶ V | παραθήναια C | 11 δεσμοφόρῃα V | 13 πολ-
λὺς S | 15 ποσειδώνῃα SC | 16 ἀνάκεια KBL: πανάκεια SV: πα-
νάκεια MC, sed litt. εἰ C² e corr. | τοι: το L¹ | 18 ταῖ L¹ |
20 φαλαγωγία KS: φαλαγγωγία C | 21 φαλόν C | 22 ἀσελγείας
B | 23 ἀγνιστάτων K | 25 ἐν bis C | 26 σειληνὸν LS¹V | ἐπι-
λυττοῦντα C | 27 ἀπὸ K

- 13 παιδὸς παιδαγωγὸν καλούμενον; τούτοις ἑκατόμβας καὶ
χιλιόμβας κατέθνον καὶ ποίμνια κατέσφαζον καὶ βουκόλια
καὶ λιβανωτὸν προσέφερον καὶ οἶνον ἔσπενδον ὅτι μάλιστα
14 ἔταττον. σφόδρα γὰρ αὐτοὺς χαίρειν οἱ ποιηταὶ φασὶ τῇ 5
λοιβῇ καὶ τῇ κνίσῃ καὶ τοῦτο ἔχειν γέρας αὐτοὺς εἰρηκέναι
λέγουσι· διὰ τοι τοῦτο καὶ πρὸς τὰς τῶν Αἰθιοπῶν θυσίας
ἀποδημεῖν καὶ τὸν Ἑκτορα πάσης ἀξιοῦν τημελείας, ὅτι δὴ
οὔποτε αὐτῶν τὸν βωμὸν ἐνδεᾶ θυσίας κατέλιπεν. καὶ ὁ
Χρῦσης δὲ τὸν Ἀπόλλω οὐ δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης, 10
ἀλλὰ τῶν πιόνων ἀναμνησκεί μνηρῶν καὶ τῶν αἰγῶν καὶ
τῶν ταύρων καὶ τῶν στεμμάτων, οἷς που τὸν νεῶν κατεκό-
15 σμῃσεν. οὕτως αὐτοῖς ἡδιστος ἦν ὁ καπνὸς καὶ τῆς κνίσσης
ἢ δυσσομίας, καὶ ἀτεχνῶς τοῖς μαγείοις ἐώκεσαν. ἀλλὰ γὰρ
οὐκ ὀρθῶς αὐτοὺς τοῖς ὀψοποιοῖς ἀπεικάσαμεν. οὗτοι μὲν 15
γὰρ τῶν ἄριστα ἐσκευασμένων καὶ ὀσφραίνονται καὶ ἀπο-
γεύονται ὄψων, ἐκεῖνοι δὲ ὀστών ἐμπιπραμένων τὴν δυσσο-
σμίαν ἐδέχοντο. καὶ ἡμῶν μὲν ἕκαστος, εἰ βραχὺ τι τού-
των εἰς ἐσχάραν ἐμπέσοι, δυσχεραίνει καὶ τὰς ρῖνας ἐμφράτ-
τει καὶ τὴν δυσώδη ὁδμὴν ἀποπέμπεται· οἱ δέ, τῆς ἀμβρο- 20
σίας καὶ τοῦ νέκταρος ἀπολαύοντες, τῆς τῶν καιομένων
ὀστών δυσσοσμίας ἐξήρτηντο.
- 16 Ταῦτα δὲ τυχὸν καὶ αὐτοὶ περὶ τοῦ ὄντος Θεοῦ καὶ αἰεί
γε ὄντος φάναι τολμήσουσιν, ἐπειδὴ τῶν μὲν περὶ θυσιῶν
p. 105 ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ κειμένων ἐπαῖουσι νόμων, | τὸν δὲ τοῦ 25

5—7: Hom. *A* 49 Ω 70 || 7—8: Hom. *A* 423sq. || 8—9:
Hom. Ω 66sq. || 9—13: Hom. *A* 39sq.

1 παιδονόμον K | τούτω MV: τοῦτον S¹C: τούτοις S² |
3 ante μάλιστα add. καὶ MSC | 4 προσέταττον L | 5 γὰρ: γ'
K | 6 κνίσση MVL² | 8 τημαλίας K: ἐπιμελείας MSCV | δὴ
om. L | 9 βομὸν S¹ | κατέλειπεν K | 10 ἀπόλλωνα K | 11 τῶ
πιόνων S | 13 ἡδιστον V | κνήσης S¹: κνίσσης MVL²S² | 14 καὶ
λίαν ἀτεχνῶς V | 15 αὐτοῖς BL¹, sed corr. BL² | ἀπεικασάμην
MC: ἀπεικασαίμι S | 16 ὀσφραίνονται K: ὀσφρῶνται MSCV |
17 ὄψων om. L | 19 ἐμφάττει L¹ | 20 ὀσμὴν V | 21 καιομένων
K | 23 τυχὸν M | ὄντως S | 24 τολμήσωσιν SC | 25 ἐπαῖουσι
νόμων κειμένων S

νομοθέτου παντελῶς ἀγνοοῦσι σκοπόν. ἐν γὰρ δὴ τῇ Αἰ-
 γύπτῳ πλεῖστον ὅσον τὸν Ἰσραὴλ διατρίψαντα χρόνον καὶ
 τὰ πονηρὰ τῶν ἐγχωρίων εἰσδεξάμενον ἔθνη καὶ θύειν εἰδώ-
 λοις καὶ δαίμοσι παρ' ἐκείνων μεμαθηκότα καὶ παίζειν καὶ
 5 χορεύειν καὶ ὀργάνοις μουσικοῖς ἐπιτέρπεσθαι, τούτων ἐν
 ἔξῃ γενόμενον ἐλευθερώσαι θελήσας, θύειν μὲν ξυνεχώρησεν,
 ἀλλ' οὐ πάντα θύειν, οὐδέ γε τοῖς ψευδωνύμοις Αἰγυπτίων
 θεοῖς, ἀλλ' αὐτῷ μόνῳ τοὺς Αἰγυπτίων προσφέρειν θεοὺς·
 ἐθεοποιοῦν γάρ τοι πάλαι ποτὲ καὶ τὸν βοῦν Αἰγύπτιοι
 10 καὶ τὸ πρόβατον καὶ τὴν αἶγα καὶ τὴν περιστερὰν καὶ τὴν
 τρυγὸνα καὶ ἄλλα ἅττα τῶν οὐκ ἐδωδύμων, ἀλλ' ἀκαθάρτων
 καλουμένων. ἵνα τοίνυν μὴ δυσχεραίνωσιν, ὥς τῶν ἐθνῶν 17
 ἐκείνων πάμπαν κεκωλυμένοι, τὸ μὲν τοῖς οὐκ οὔσι θεοῖς
 ἀπηγόρευσε θύειν, αὐτῷ δὲ θύειν ἐνομοθέτησε τὰ πρῶην
 15 παρ' αὐτῶν προσκυνούμενα, ἐκ μὲν τῶν χειρσαίων τὴν αἶγα
 καὶ τὸν βοῦν καὶ τὸ πρόβατον, ἐκ δὲ τῶν πτηνῶν τὴν τρυ-
 γόνα καὶ τὴν περιστερὰν· ἡμερὰ δὲ δήπου καὶ φιλάνθρωπα
 καὶ ταῦτα κἀκεῖνα τὰ ζῷα. τόδε τὸ φάρμακον ὁ πάνσοφος 18
 ἱατρὸς τῇ Αἰγυπτίᾳ προσενήνοχε νόσῳ, θύειν μὲν διὰ τὴν
 20 τῶν θυόντων ἀσθένειαν ξυγκωρήσας, τὰ δὲ σεβόμενα παρ'
 αὐτῶν ἱερατεύειν κελεύσας, ἵνα τῷ θύειν μάθωσι μὴ θεοὺς
 νομίζειν τὰ ὥς ἱερεῖα θυόμενα. διὰ τοι τοῦτο καὶ χοιρείων 19
 αὐτοὺς μεταλαγχάνειν κρεῶν διεκώλυσεν, ἐπειδὴ τούτων
 μόνων Αἰγύπτιοι μετελάμβανον, τῶν ἄλλων ὥς θεῶν ἀπε-
 25 χόμενοι. ἀκάθαρτα γὰρ νομίζειν ταῦτα νομοθετήσας, ἐσθίειν
 ἐκέλευσε τὰ θεοποιούμενα, ἵνα εὐκαταφρόνητα φαίνεται ὥς

14—16: Levit. 1 || 22—23: Levit. 11, 7

1—p. 186, 9: Anastas. Sin. Resp. 46

1 ἀγνοοῦσι C | 3 εἰδόλοις C | 5 τέρπεσθαι BL | ante τού-
 των add. καὶ V | 7 ψευδωνύμοις C | τῶν αἰγυπτίων B | post
 αἰγυπτίων add. προσφέρειν V et 8 τοὺς—θεοὺς om. V | 9 πάλαι
 om. CV | οἱ αἰγύπτιοι V | 10 τὸ om. K | 11 τρυγὸνα S | ἐδω-
 δήμων SC | 12 ἱα M | δυσχεραίνωσιν KM: δυσχεραίνουσιν C |
 13 οὐκ οὔσι: δοκοῦσι SCVMγρ. | 14 ἐνομοθέτησε δὲ αὐτῷ θύειν
 M | δὲ om. K | 18 τόδε τὸ: τὸ δὲ BL: τόδε μέντοι τὸ V |
 19 ἱατρὸς om. S | 21 ἱερεύειν MSV | τὸ θύειν BL¹: ἐκ τοῦ
 θύειν CVMγρ. | 22 τοι om. L | χοιρείων S | 24 μόνον SC

παρ' αὐτῶν ἐσθιόμενα καὶ μὴ τὸ θεῖον σφτερίζηται σέβας.
 20 δεισιδαίμονας γὰρ αὐτοὺς καὶ γαστριμάργους εἰδώς, πάθει
 πάθος ἀντέταξε καὶ τῇ δεισιδαιμονίᾳ τὴν γαστριμαργίαν
 ἀντέστησεν. τῶν γὰρ τοι ὑέων ὡς ἀκαθάρτων κελεύσας
 ἀπέχεσθαι, τῶν δέ γε ἄλλων ὡς καθαρῶν ἀπολαύειν νομο- 5
 θετήσας, τῇ τῆς κρηφαγίας ἐπιθυμίᾳ τῶν θεῶν νομιζομέ-
 21 νων μεταλαβεῖν κατηνάγκαζεν. οὐ τοίνυν ἱερείων δεόμενος
 οὐδὲ κνίσης ὀριγνώμενος, θύειν προσέταξεν ὁ Θεός, ἀλλὰ
 τῶν ἀρρωστούντων ἰατρεύων τὰ πάθη. οὕτω δὴ καὶ τὰ
 τῶν εὐήχων ὀργάνων ἠνέσχετο, οὐ τῇ τούτων ἁρμονίᾳ τερ- 10
 πόμενος, ἀλλὰ κατὰ βραχὺ παύων τῶν εἰδώλων τὸν πλάνον.
 εἰ γὰρ εὐθύς τῆς Αἰγυπτίων ξυνουσίας ἀπαλλαγεῖσι τοὺς
 τελείους προσενηνόχει νόμους, πάντως ἂν ἀπεσκίρτησαν καὶ
 τὸν χαλινὸν ἀπασάμενοι πρὸς τὸν πρότερον ἐπαλινδρόμησαν
 ὄλεθρον. εἰ γὰρ καὶ τούτων οὕτω πρυτανευθέντων, ἐπειρά- 15
 θησαν τοῦτο δοῦναι πολλάκις, τί οὐκ ἂν ἐτόλμησαν, εἰ τὴν
 εὐαγγελικὴν αὐτοῖς εὐθύς ἐξ ἀρχῆς φιλοσοφίαν ἐνομοθέ-
 p. 106 22 τησεν; | ὅτι δὲ καὶ θυσιῶν καὶ μουσικῶν ὀργάνων ἀνεν-
 δεῆς ὁ Θεός, ἀκούσατε αὐτοῦ διὰ τῶν προφητῶν λέγοντος·
 „οὐδέξομαι ἐκ τοῦ οἴκου σου μόσχους, οὐδὲ ἐκ τῶν ποιμνίων 20
 σου χιμάρους. ἐμὰ γὰρ ἐστὶ πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ,
 κτήνη ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ βόες. ἔγνωκα πάντα τὰ πετεινὰ
 τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ὥραιότης ἀγροῦ μετ' ἐμοῦ ἐστίν.“ ἐν γὰρ
 δὴ τούτοις πάντα τὰ νενομοθετημένα προσφέρειν ἐξέβαλεν,
 οὐ τὰ χερσαῖα μόνον ζῶα καὶ τὰ πτηνά, ἀλλὰ καὶ τὸν 25
 ἀποθλιβόμενον οἶνον καὶ τὸ μετὰ σεμιδάλεως καὶ ποπάνων

20—23: Ps. 49, 9—11

1 σφτερίζεται CV | 3 ἀντέταξαι S | 4 litt. τησεν L² e corr.
 | ὕτων KS¹: ὤων MCV | 6 κρηφαγίας K: κρηφαγίας MSC:
 κρηφαγίας BL: κρηφαγίας V | 7 κατηνάγκαζεν V | 8 οὐδὲ:
 οὔτε B | κνίσης MVL² | ὀριγνώμενος MSC | 9 ἰατρεύων: θερα-
 πεύων K | δῆτα MV | τὰ posterius om. KMV, supraser. B |
 12 ἐξουσίας SCVL² Mgr. | 13 προσενηνόχει K: προσενηνόχε LMS,
 corr. Mgr. | νόμους: λόγους BL | ἀπεσκίρτησαν C | 15 καὶ om. L
 | ἐπειράσθησαν L¹ | 16 τοῦτο—ἐτόλμησαν om. S | 17 εὐθύς
 om. V | 21 χιμάρους LC: χειμάρους MS: τράγους K | ἀγροῦ:
 ὄρνου KM, corr. Mgr. | 24 ἐξέβαλεν: ἐκόλυσεν V | 25 μόνα M
 | 26 ποιμάτων K

προσφερόμενον ἔλαιον. ὠραιότητα γὰρ ἀγροῦ ταῦτα δὴ 23
 προσηγόρευσε καὶ ἔδειξεν αὐτοῦ γε ὄντα καὶ ταῦτα κἀκεῖνα
 ποιήματα, ταύτη πη διδάσκων, ὥς ἡ θεία φύσις ἀνευδεής.
 εἴτα μετὰ τινος εἰρωνείας χαριεστάτης καὶ πάσης ὠφελείας
 5 μεστῆς καὶ τὴν ἐκείνων ἄγνοιαν διελέγχει καὶ τὴν οἰκείαν
 ἐπιδείκνυσι δύναμιν· ἔφη γάρ· „ἐὰν πεινάσω, οὐ μὴ σοι 24
 εἴπω· ἐμὴ γὰρ ἐστὶν ἡ οἰκουμένη καὶ τὸ πλήρωμα
 αὐτῆς.“ οὕτω διὰ τούτων καὶ τὴν δημιουργίαν καὶ τὴν
 δεσποτείαν ἐναργῶς ἐπιδείξας, ἐκεῖνο τὸ εἰρωνικῶς ῥηθὲν
 10 ἔθεράπευσεν, εἰπὼν· „μὴ φάγομαι κρέα τὰύρων ἢ αἶμα
 τράγων πίωμαι;“ καὶ διὰ πάντων περιττὰ δείξας τὰ θύματα
 καὶ τῆς θείας ἀνάξια φύσεως, καινόν τινα θυσίας ὑποτί-
 θεται τρόπον, οὐ βωμὸν αἱματτούσης, ἀλλὰ γλώττη καὶ
 χεῖλεσι τελουμένης· „θῦσον“ γὰρ ἔφη „τῷ Θεῷ θυσίαν
 15 αἰνέσεως καὶ ἀπόδος τῷ ὑψίστῳ τὰς εὐχὰς σου· καὶ ἐπικά-
 λεσαί με ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου· καὶ ἐξελοῦμαί σε, καὶ δο-
 ξάσεις με.“ ἀρκεῖ γὰρ αὐτῷ λόγος εὐλογός τε καὶ πρόσφο- 25
 ρος ὑπὲρ πάντα τὰ ποίμνια καὶ αἰπόλια καὶ βουκόλια· καὶ
 τοῦτον δεχόμενος ἀμείβεται τοὺς προσφέροντας, ἐπικουρίαν
 20 ὁρέγων καὶ εἰς καιρὸν ἐπαμύνων καὶ τῶν λωβᾶσθαι πειρω-
 μένων ἐλευθερῶν. ταῦτό δὴ τοῦτο κἀν τῷ τέλει τῆς μελω-
 δίας προστέθεικεν· „θυσία αἰνέσεως δοξάσει με· καὶ ἐκεῖ
 ὁδός, ἣ δείξω αὐτοῖς τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ.“ οὐ γὰρ ἀπόχρη 26
 τὸ μόνον τὸν εὐεργέτην ὕμνεῖν· προσήκει γὰρ καὶ τὴν ὁδὸν
 25 ἐκείνην ὁδεύειν, ἥς τὸ τέλος ἀληθῶς σωτηρία. τοῦτο κἀν

6—8: Ps. 49, 12 || 10—11: Ps. 49, 13 || 14—17: Ps. 49, 14—15 ||
 22—23: Ps. 49, 23

1 τοῦτο K | 1—2 δὴ προσηγόρευσε ex διηγόρευσε corr. B |
 2 καὶ ταῦτα om. B | 3 ταῦτα KS | 4 τινος om. K | εἰρωνείας S¹
 | 5 ἐκείνων τὴν K | 6 πινάσω K | 9 δεσποτίαν K | εἰρωνικῶς K:
 εἰρωνικὸς V | 10 φάγομαι BL² | ἢ: καὶ C | 11 πίωμαι L² | δεί-
 ξας: διδάξας V | 13 αἱματτούσης C | 14 γὰρ om. L | τῷ Θεῷ
 ἔφη θυσίαν αἰνέσεως C: τῷ Θεῷ θυσίαν ἀνέσεως ἔφη V | φησί
 BL | 15 ἀπόδως L¹ | 16 δοξάσης S | 18 τὰ om. K | 20 ἀμύνων
 BL | 21 δὲ KM, corr. Mgr. | τούτω Mgr. | κἀν: καὶ SC |
 22 θυσίαν C | δοξάση S | 23 ἦν KMSC, corr. Mgr. | αὐτοῖς
 LSCB e corr. Mgr.: αὐτῷ KMV | τοῦ Θεοῦ: αὐτοῦ K: μου MV |
 24 ὕμνεῖν: ἰδεῖν L, corr. Lyr. | 25 ἀληθῶς KM: ἀληθῆς BLSCV

ἑτέρῳ ψαλμῷ πρὸς τὸν Θεὸν εἶπεν ὁ προφήτης· „θυσίαν“
 γὰρ ἔφη „καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας· ὀλοκαντώματα
 καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἐξήτησας.“ κὰν ἄλλη δὲ μελω-
 δία τοῦτο παραδédωκεν· „αἰνέσω γάρ“ εἶπε „τὸ ὄνομα τοῦ
 Θεοῦ μου μετ’ ὧδῆς· μεγαλυνῶ αὐτὸν ἐν αἰνέσει· καὶ ἀρέσει 5
 τῷ Θεῷ ὑπὲρ μόσχον νέον, κέρατα ἐκφέροντα καὶ ὀπλὰς.“
 27 ὥς ἂν δὲ μὴ τις ὑπολάβῃ ταῦτα μόνον τὸν Δαυὶδ γεγρα-
 φέναι, ἀκούσατε, ὦ ἄνδρες, ὅποια καὶ διὰ τῆς τοῦ Ἡσαΐου
 φωνῆς αὐτὸς πάλιν εἶρηκεν ὁ Θεός· αὐτοῦ γὰρ δὴ ταῦτα
 τὰ ῥήματα· „τί μοι πλῆθος τῶν θυσιῶν ὑμῶν; λέγει Κύριος. 10
 πλήρης εἰμί· ὀλοκαντώματα κριῶν καὶ στέαρ ἄρνων καὶ
 αἷμα ταύρων ἢ τράγων οὐ βούλομαι, οὐδ’ ἂν ἔρχησθε ὀφθῆ-
 p. 107 ναί μοι. τίς γὰρ ἐξεξήτησε ταῦτα ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν;“ |
 28 ἄντικρυς δὲ διὰ τούτων δεδήλωκεν, ὥς οὐκ ἀναγκαίως ταῦτα
 νενομοθέτηκεν, ἀλλὰ τῇ ἐκείνων ξυγκατιῶν ἀσθενείᾳ. τοῦτο 15
 γὰρ σημαίνει τὸ „τίς ἐξεξήτησε ταῦτα ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν;“
 εἶτα ἐπήγαγεν· „πατεῖν μου τὴν αὐλὴν οὐ προσθήσεσθε.
 ἐὰν γὰρ προσφέρῃτέ μοι σεμίδαλιν, μάταιον· θυμίαμα βδέ-
 λυγμά μοι ἔστι· τὰς νεομηνίας ὑμῶν καὶ τὰ σάββατα καὶ
 ἡμέραν μεγάλην οὐκ ἀνέχομαι· νηστείαν καὶ ἀργίαν καὶ τὰς 20
 ἑορτάς ὑμῶν μισεῖ ἡ ψυχὴ μου. ἐγενήθητέ μοι εἰς πλησ-
 29 μονήν.“ ἀτεχνῶς δὲ ταῦτα τῇ Δαυιτικῇ ἔοικε μελωδίᾳ.
 κἀνταῦθα γὰρ παραπλησίως οὐ μόνον τοὺς ταύρους καὶ
 τοὺς τράγους καὶ τοὺς ἄρνας ἐξέβαλεν, ἀλλὰ καὶ τὴν σεμί-
 δαλιν καὶ τῶν ἁρωμάτων τὴν εὐοσμίαν καὶ τῶν μεγάλων 25
 πανηγύρεων τὸν κατάλογον. ὥσπερ δὲ διὰ τοῦ Δαυὶδ ἀπα-
 γορεύσας τὰς τοιαύτας ἱερουργίας τὴν τῆς αἰνέσεως θυσίαν
 προσφέρειν ἐκέλευσεν, οὕτω κἀνταῦθα τούτων ἕκαστον ἐκβα-

1—3: Ps. 39, 7 || 3—6: Ps. 68, 31—32 || 10—22: Es. 1, 11—14

1 εἶρηκεν KM, corr. Myp. | 4 παραδεδήλωκεν MSCV |
 5 αὐτὸ C | 8 τοῦ om. BMSCV | 11 ὀλοκαντομάτων S: ὀλοκαντω-
 μάτων CV | 12 τράγων ἢ ταύρων BL | ἢ: καὶ KM, corr. Myp. |
 15 ξυγκατιῶν S | 17 τὴν αὐλὴν μου MV | μοι C | προστί-
 θεσθε K: προσθήσεσθε L¹: προσθήσετε L² | 18 προσφέρηται M |
 20 νητεῖαν C | 21 ἐγεννήθητε S | 22 ἐτέχνως C | δαυιδικῇ V |
 27 τὰς om. KBL | τοιαύτης L | 28 τούτων om. CV

λῶν, τὸ τῆς ἀφθαρσίας αὐτοῖς καὶ παλιγγενεσίας ἐπιδείκνυσι
 βάπτισμα καὶ φησιν· „λούσασθε, καθαροὶ γένεσθε.“ καὶ 30
 ἵνα μὴ νομίσωσι προστεταχέναι αὐτὸν τοῖς περιρραντηρίοις
 τοῖς ξυνήθεσι χρήσασθαι, ἀναγκάως προστέθεικεν· „ἀφέλετε
 5 τὰς πονηρίας ὑμῶν ἀπὸ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ἀπέναντι τῶν
 ὀφθαλμῶν μου.“ τοῦτο δὲ σαφῶς τὴν τοῦ παναγίου
 βαπτίσματος αἰνίττεται δωρεάν. κὰν τῷ μέσῳ δὲ τῆς προ-
 φητείας πάλιν ὁ τοῦ προφήτου Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου
 φησὶν· „οὐ νῦν ἐκάλεσά σε, Ἰακώβ, οὐδὲ κοπιάσαι σε 31
 10 ἐποίησα, Ἰσραήλ. οὐκ ἤνεγκάς μοι πρόβατα τῆς ὀλοκαρ-
 πώσεώς σου οὐδὲ ἐν ταῖς θυσίαις σου ἐδόξασάς με· οὐκ
 ἐδούλευσάς μοι ἐν δώροις, οὐδὲ ἔγκοπόν σε ἐποίησα ἐν
 λιβανωτῷ· οὐδὲ ἐκτήσω μοι ἀργυρίου θυμίαμα, οὐδὲ στέαρ
 τῶν θυσιῶν σου ἐπεθύμησα· ἀλλ’ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις σου
 15 καὶ ἐν ταῖς ἀδικίαις σου προέστην σου.“ οὕτω πάλιν δείξας 32
 ἀνόνητα τῆς νομικῆς ἱερουργίας τὰ εἶδη, ὑπισχνεῖται τῶν
 ἁμαρτημάτων τὴν ἄφεσιν, ἣν διὰ τοῦ παναγίου βαπτίσμα-
 τος ἐδωρήσατο· „ἐγὼ εἰμι, ἐγὼ εἰμι ὁ ἐξαλείφων τὰς ἀνο-
 μίας σου ἔνεκεν ἑμοῦ, καὶ τὰς ἁμαρτίας σου οὐ μὴ μνη-
 20 σθήσομαι.“ οὐ γὰρ δὴ δι’ ἔργων ἀξιεπαίνων, ἀλλὰ διὰ
 μόνης πίστεως τῶν μυστικῶν τετυχήκαμεν ἀγαθῶν. τῷ τοι 33
 καὶ ὁ Θεὸς ἀπόστολος κέκραγεν· „χάριτί ἐστε σεδωσμένοι·
 καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν· Θεοῦ τὸ δῶρον, ἵνα μὴ τις καυχῇ-
 σῇται.“ τοῦτο κἀνταῦθα δηλῶν, τὸ „ἔνεκεν ἑμοῦ“ τέθεικεν.
 25 ταῦτα καὶ διὰ Ἰερεμίου διαμαρτύρεται λέγων· „τὰ ὀλοκαυ-
 τώματα ὑμῶν συναγάγετε μετὰ τῶν θυσιῶν ὑμῶν καὶ φά-

2—6: Es. 1, 16 || 9—15: Es. 43, 22—24 || 18—20: Es. 43, 25 ||
 22—24: Eph. 2, 8—9 || 25—p. 190, 3: Jer. 7, 21—22

1 παλιγγενεσίας S | 2 ante καθαροὶ add. καὶ MV | 3 νομή-
 σωσι S | τοῖς om. K | περιρραντηρίοις KSC | 4 ἀφέλεσθε BL |
 5 ὑμῶν prius om. MSC | 7 βαπτίσματος: πνεύματος CV | κὰν:
 καὶ L¹ | 9 κοπιάσε S¹ | 10 ἤνεκας V | πρόβατον V | 11 σου prius
 om. BL | 12 οὐδὲ K: οὔτε δὲ M: οὔτε BLSCV | 13 λιβάνω K |
 14 τῶν om. CV | 15 σου (posteriore loco): σοι SC | οὕτως BLMCV |
 16 ἀνόνητα C | 17 παναγίου C¹ | 18 ἐγὼ εἰμι semel tantum
 LMSCV | ἐξαλείφων K | 19 ante οὐ add. καὶ KM | μὴ om. KBL
 | 20 δὴ om. C | 21 τῷ: τὰ K | 22 ἐκέκραγε V | 26 ὑμῶν prius
 om. C, suprascr. B | συναγάζεται S | μεταυτῶν L¹

- γετε κρέας, ὅτι οὐκ ἐλάλησα πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν οὐδὲ
 ἐνετειλάμην αὐτοῖς ἐν ἡμέρᾳ, ἐν ᾗ ἀνήγαγον αὐτοὺς ἐξ Αἰ-
 34 γύπτου, περὶ ὀλοκαυτωμάτων καὶ θυσίας.“ ἃ γὰρ δὴ περὶ
 τούτων ἐν τῷ νόμῳ προσετέταخي, τῆς ἐκείνων ἣν ἀναισθη-
 σίας, οὐ τῆς αὐτοῦ χρείας τε καὶ βουλήσεως. ταῦτα καὶ 5
 * ἐτέρωθι λέγει· „τὰ ὀλοκαυτώματα ὑμῶν οὐκ ἔστι δεκτά, καὶ
 αἱ θυσίαι ὑμῶν οὐχ ἥδυνάν μοι.“ καὶ αὖ πάλιν βοᾷ·
 „ἀπόστησον ἀπ’ ἐμοῦ ἥχον ὧδῶν σου, καὶ φωνῆς ὀργάνων
 p. 108 35 σου οὐκ ἀκούσομαι.“ | καὶ ἄλλα δὲ πάμπολλα τοιαῦτα
 ἔστιν εὐρεῖν, δηλοῦντα σαφῶς, ὥς οὐ δεόμενος θυσιῶν ὁ 10
 Θεὸς οὐδὲ καπνῷ καὶ κνίσῃ καὶ τοῖς μουσικοῖς ὀργάνοις ἐπι-
 τερόμενος ταῦτα τελεῖσθαι προσέταξεν, ἀλλὰ τῆς ἐκείνων
 προμηθοῦμενος ἰατρείας.
 36 Μὴ τοίνυν τῆς τῶν ὑμετέρων θυμάτων κατηγορίας
 ἀπολογίαν τὴν ἀντικατηγορίαν ἔχειν νομίζετε. δηλον γάρ 15
 τοι τὸν τοῦ νόμου σκοπὸν διὰ τῶν προφητῶν ὁ νομοθέτης
 πεποίηκεν. τούτοις ἀκριβῶς ἐντυχὼν ὁ Πορφύριος (μάλα
 γὰρ αὐτοῖς ἐνδιέτριψε, τὴν καθ’ ἡμῶν τυρεύων γραφήν),
 καὶ ἑλλόττριον εὐσεβείας καὶ αὐτὸς ἀποφαίνει τὸ θύειν,
 παραπλήσιόν τι τοῖς πύθιοις καὶ δρῶν καὶ πάσχων. 20
 37 καθάπερ γὰρ ἐκεῖνοι μιμοῦνται μὲν τὰ τῶν ἀνθρώπων ἐπι-
 τηδεύματα, εἰς δέ γε τὴν τῶν ἀνθρώπων οὐ μεταβάλλονται
 φύσιν, ἀλλὰ μένουσι πύθιοι, οὕτως οὗτος τὰ θεῖα λόγια
 κεκλοφῶς καὶ ἐνίων τὴν διάνοιαν τοῖς ξυγγράμμασιν ἐντε-
 θεικῶς τοῖς οἰκείοις, μεταμαθεῖν οὐκ ἠθέλησε τὴν ἀλήθειαν, 25
 ἀλλὰ μεμένηκε πύθιος, μᾶλλον δὲ κολοῖός, ἄλλοτρίοις πύ-
 38 λιοις καλλυνόμενος. οὗτος περὶ τοῦ δεῖν ἐμψύχων ἀπέχεσθαι

6—7: Jer. 6, 20 || 8—9: Amos 5, 23

1 κρέα K | 2 ἀνήγαγεν M | 4 προσετέταχει S, sed litt. ει e
 corr.: προσετατάχει C | ἀναισθησίας: ἀσθενείας KM, corr. Mgr.
 | 7 ἥδηναν Bgr. | με SVMgr. | 8 φωνὴν M | 9 δὲ om. BL |
 11 κνίσση MV | 13 προμυθοῦμενος V | 14 τῆς: τοῖς M | 15 ἔχειν:
 litt. ν L² | 17 πεποίηκεν C | 18 γὰρ om. BL | 19 καὶ prius om.
 KMV | ἀποφαίνοι K | 21 γὰρ om. K | μὲν om. C | 24 τὴν
 ἐνίων M et τὴν om. KBL | 25 καταμαθεῖν L | 26 ἄλλοτρίοις SC |
 πτηλοῖς C

πολλοὺς λόγους ξυγγεγραφώς, εἰσήγαγε τὸν Θεόφραστον λέγοντα, ὅτι „οἱ πάλοι ἄνθρωποι οὔτε λιβανωτὸν οὔτε ἄλλο θυμα προσέφερον, ἀλλὰ χλόης οἷόν τινα τῆς γονίμου φύσεως χροῦν ταῖς χερσὶν ἀράμενοι κατέκαον,“ ταύτῃ τοὺς φαινο-
 5 μένους οὐρανίους θεοὺς τῇ θυσίᾳ δεξιούμενοι. εἶτα πολλὰ 39
 ἅττα τοιαῦτα διεξελθὼν, ἐπήγαγεν· „πόρρω δὲ τῶν περὶ τὰς θυσίας ἀπαρχῶν τοῖς ἀνθρώποις προϋουσῶν παρανομίας, ἡ τῶν δεινοτάτων θυμάτων παρόληψις ἐπεισέχθη ὠμότητος πλήρης, ὥς δοκεῖν τὰς πρότερον λεχθείσας καθ’ ἡμῶν ἀρὰς
 10 νῦν τέλος εἰληφέναι, σφαξάντων τῶν ἀνθρώπων καὶ τοὺς βωμοὺς αἵμαξάντων.“ εἶτα πολλοὺς λόγους διεξελθὼν, ἔφη 40
 μὴ χρῆναι θεοὺς ὑπολαμβάνειν τοὺς ταῖς διὰ ζώων θυσίαις χαίροντας· εἶναι γὰρ ἀδικώτατον τὸ ζωοθυτεῖν καὶ ἀνόσιον καὶ μυσαρὸν καὶ βλαβερὸν καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ θεοῖς προσ-
 15 φιλές. προστέθεικε δὲ καὶ ταῦτα· „εἰκότως ὁ Θεόφραστος ἀπαγορεύει μὴ θύειν τὰ ξμψυχα τοὺς τῷ ὄντι εὐσεβεῖν ἐθέλοντας, χρώμενος καὶ τοιαύταις ἄλλαις αἰτίαις.“ εἶτα 41
 δείκνυσι, τίνα θύειν προσήκει, καὶ φησιν· „καὶ μὴν θύειν δεῖ ἐκεῖνα, ἃ θύοντες οὐδένα πημανοῦμεν. οὐδὲν γὰρ ὥς
 20 τὸ θύειν ἀβλαβὲς εἶναι χρὴ πᾶσιν.“ καὶ αὖ πάλιν· „ἀφεκτέον ἄρα τῶν ζώων ἐν ταῖς θυσίαις.“ ἀναμιμνήσκει δὲ καὶ τῶν πάλοι τολμηθεῖσων ἀνδροφονιῶν· „ἐθύετο“ γάρ

1—4: Eus. Pr. I 9, 7—8 (Porph. de abstin. II 5) || 6—11: Eus. Pr. I 9, 11 IV 14, 1 (Porph. de abstin. II 7) || 11—15: Eus. Pr. IV 10, 2 (Porph. de abstin. II 34sq.) || 15—17: Eus. Pr. IV 14, 2 (Porph. de abstin. II 11) || 18—20: Eus. Pr. IV 14, 3 (Porph. de abstin. II 12) || 21: Eus. Pr. IV 14, 4 (Porph. de abstin. II 13) || 22—p. 192, 4: Eus. Pr. IV 16, 1 (Porph. de abstin. II 54)

1 τὸν om. CV | 3 lacuna incipit in M; afferuntur vero scripturae codicis D | τῆς om. B | 4 ante χροῦν add. ὥς DC | χροῦν LDSV | κατέκαιον SCV | 5 δεξιούμενοι τῇ θυσίᾳ SCV | ante πολλὰ add. ἄλλα D | 6 τοιαῦτα ἅττα S et τοιαῦτα om. BLCV: post διεξελθὼν posuit D | περὶ τὰς: τῆς V | 7 παρανόμως V | 8 παρόληψις C | ἐπεισέχθη SC | 13 τὸ om. CV | ζωοθυτεῖν K | καὶ om. D | 14 καὶ βλαβερὸν καὶ μυσαρὸν C et καὶ βλαβερὸν om. BLD | καὶ tertium om. BL | μηδὲ: μὴ SCV | 16 μὴ: τὸ SCV: τὸ μὴ D | τὰ om. CV | 17 ἐθέλοντας C | χρώμενος S¹ | αἰτίαις ἄλλαις V | 18 post μὴν add. καὶ CV | 19 δεῖ S e corr.: δι’ K: δοκεῖ L | πημανοῦμεν C | 22 ἀνδροφονιῶν BC¹, sed corr. BC²

φησιν“ ἐν Ῥόδῳ μηνὶ Μεταγαιτινῶνι ἕκτη ἱσταμένου ἀνθρω-
 πος τῷ Κρόνῳ· ὃ δὲ ἐπὶ πολὺ κρατῆσαν εἰς ἔθος μετε-
 βλήθη. ἓνα γὰρ τῶν ἐπὶ θανάτῳ δημοσίᾳ κατακριθέντων
 42 μέγροι τῶν Κρονίων ξυνεῖχον.“ εἶτα λέγει, ὡς καὶ ἐν
 Σαλαμῖνι τῆς Κύπρου ἀνθρώπος ἐθύετο τῇ Ἀγραύλῳ τῇ 5
 p. 109 Κέκροπος, | καὶ ἐν Ἡλιονπόλει τῆς Αἰγύπτου ἀνθρώποι
 κατεσφάζοντο τρεῖς καθ’ ἑκάστην ἡμέραν. καὶ Λακεδαιμο-
 νίους δὲ φησι τῷ Ἄρει θύειν ἀνθρώπον, καὶ ἐν Λαοδικείᾳ
 δὲ τῆς Συρίας καὶ ἐν Καρχηδόνι τῆς Λιβύης τοιαύτας
 πάσαι θυσίας προσενεχθῆναι, καὶ τοὺς Ἕλληνας εἰς πόλε- 10
 μον ἐξιόντας ἀνθρωποθυτεῖν, καὶ ἄλλα δὲ πάμπολλα τοι-
 43 αῦτα διέξεισιν. καὶ Φίλων δὲ ὁ ἱστοριογράφος φησὶν
 Ἀριστομένη τὸν Μεσσήνιον τῷ Ἰθωμήτῃ Διὶ τριακοσίους
 ἀποσφάζει. καὶ ὁ Πλούταρχος δὲ ξυνωδὰ τούτοις ἱστόρησε,
 καὶ ἕτεροι ξυγγραφεῖς πολλὰ τοιαῦτα ξυνέγραψαν· καὶ τρα- 15
 γωδοποιοὶ τοιάσδε ξυμφορὰς ἐτραγώδησαν, Μενοικέως μὲν
 ἐν Θήβαις, Κόδρου δὲ ἐν Ἀθήναις καὶ τῶν Λεῶ θυγα-
 44 τέρων. καὶ ῥάδιον ἐντυχεῖν τῷ βουλομένῳ ταῖς παλαιαῖς
 ἱστορίαις καὶ γινῶναι, ὡς τῶν καλουμένων θεῶν ταῦτα
 κελεύοντων ἐθύετο. ὃ δὲ γε ποιητῆς καὶ δεσπότης παν- 20
 ταχῇ τῆς τοιαύτης παρανομίας κατηγορεῖ, καὶ διὰ τοῦ Δαυιδ
 μὲν βοᾷ· „καὶ ἔθυσαν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας
 αὐτῶν τοῖς δαιμονίοις· καὶ ἐξέχεαν αἷμα ἀθῶον, αἷμα υἱῶν
 αὐτῶν καὶ θυγατέρων, ὧν ἔθυσαν τοῖς γλυπτοῖς Χαναάν“,
 διὰ δὲ τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ πάλιν ἐπιμεμφόμενος λέγει· 25

4—12: Eus. Pr. IV 16, 2—9 (Porph. de abstin. II 54—56) ||
 12—14: Eus. Pr. IV 16, 12 (Clem. Protr. 3, 42); vid. Diss. p. 109 ||
 14: Eus. Pr. V 4, 3 (Plut. de def. or. 14) || 22—24: Ps. 105, 37—38

1 ῥώδο S¹C | μηνὶ om. BL | μεταγαιτινῶνι S: μεταγαιτινῶντι
 V: μεταγαιτινῶνος BL | ἕκτης SV: ἐκ τῆς C | ἱσταμένης VS² |
 2 δὲ K | εἰς om. K | 5 σαλαμῖνι SC | 7 λακεδεμονίους S | 8 φασι
 SV | 9 post καρχηδόνι add. δὲ D | 10 πάλιν KBL | 11 τοιαῦτα
 πάμπολλα BL | πάμπολα C | 12 δὲ om. BL: δέ γε DCV | ἱστο-
 ρικὸς L | 13 ἀριστομένην DCV | μεσσήνιον LSV | ἰθωμίτη D |
 14 ὁ om. V | 15 post ἕτεροι add. δὲ BL | τραγωδιοποιοὶ S |
 16 τοιαύτας δὲ D | μὲν om. S | 18 παλαιαῖς: πολλαῖς C | 21—22
 μὲν δαυιδ ἐβόα K | 22 καὶ prius om. CV | τοῖς υἱοῖς L¹ | 23 αὐ-
 τῶν om. BL | 25 ἐζεκιήλ D

„καὶ ἔλαβες τοὺς υἱοὺς σου καὶ τὰς θυγατέρας σου, ἃς
 ἐγέννησάς μοι, καὶ προσήγαγες αὐτοὺς τοῖς ἐρασταῖς σου.
 τοῦτο ὑπὲρ πᾶσαν τὴν πορνείαν σου.“ ταῦτα μὲν οὖν 45
 πάλαι παρ’ Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων καὶ Αἰγυπτίων, καὶ
 μὲντοι καὶ Ἑβραίων καὶ τῶν ἄλλων ἐτολμᾶτο βαρβάρων·
 μετὰ δὲ τὴν τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν ἐπιφάνειαν ἐκεῖνα
 μὲν ἔσβησται ἅπαντα, οἱ δὲ θεῖοι τῶν εὐαγγελίων πολιτεύ-
 ονται νόμοι. ἐκείνας τραγωδῶν τὰς μαιφονίας Σόφοκλῆς 46
 ὁ Ἀθηναῖος ἄριστα μὲν ἐθεολόγησεν, ἄγαν δὲ σοφῶς ἐκω-
 μώδησε τὰ τῶν δαιμόνων ἀγάλματα καὶ τῶν θυσιῶν τὰς
 παρανόμους σφαγὰς· λέγει δὲ οὕτως· „εἰς ταῖς ἀληθείαισιν,
 εἰς ἐστὶν θεός, ὃς οὐρανόν τ’ ἔτευξε καὶ γαῖαν μακρὴν
 πόντου τε χαροπὸν οἶδμα κἀνέμων βίας. θνητοὶ δὲ πολλοὶ
 καρδίαν πλανώμενοι ἰδρυσάμεσθα πημάτων παραψυχήν, θεῶν
 15 ἀγάλματ’ ἐκ λίθων ἢ χαλκῶν ἢ χρυσοτενύκτων ἢ ἐλεφαντί-
 νων τύπους· θυσίας τε τούτοις καὶ καλὰς πανηγύρεις
 στέφοντες, οὕτως εὐσεβεῖν νομίζομεν.“ τοιγάρτοι οὐ μόνον 47
 ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ ὑμέτεροι ποιηταὶ καὶ ξυγγραφεῖς καὶ
 φιλόσοφοι ταῦτα γελῶσιν, ἃ θεῖα νομίζετε. ἐγὼ δὲ οἶμαι
 20 καὶ Σωκράτην τὸν Σωφρονίσκου τὸν ἀλεκτρούνα θῦσαι
 κελεύειν, ἵνα τὴν κατ’ αὐτοῦ γεγεννημένην διελέγξῃ γραφὴν·
 ἐγραψάτην γὰρ αὐτὸν Ἄνυτός τε καὶ Μέλητος, ὥς εἶναι
 θεοὺς οὐ νομίζοντα. ὅτι γὰρ ἀνενδεῆς τὸ θεῖον ἠπίστατο,

1—2: Ezech. 16, 20 || 3: Ezech. 16, 22 || 11—17: Clem. Str.
 V 14, 113 = Eus. Pr. XIII 13, 40 (Soph. fr. 1025) || 19—21: Eus.
 Pr. XIII 14, 3 (Plat. Phaed. p. 118 A)

1 ἃς: οὗς Dgr. | 2 αὐτὰς D, corr. Dgr.: αὐτὰ CV | 3 τὴν
 om. V | πορνείαν K | οὖν om. D | 4 πάλαι om. BL: πάλιν S |
 6 ἡμῶν καὶ σωτήρος S | 7 πάντα BL | θεῖοι τῶν: τῶν θεῶν
 CV | 10 δαιμονίαν SCV | 11 εἰς: εἰ K | ὀληθιαιαῖσιν K¹: ὀλη-
 θείαις BL | 12 ὁ θεός BLSC | τὸν οὐρανόν S | τ’ om. BLDSC |
 μακρὴν BLD | 13 τε: δὲ C | χαροποιὸν BLCV | 13—14 πολλοὶ
 καρδίαν: πολυκερδεῖα V | 14 ἰδρυσάμεσθα KLDSCV | πημάτων
 παραψυχήν: τῶν παρὰ ψυχήν K | 15 λίθον ἢ χαλκῶν V | ἢ (se-
 cundo loco): ἐκ L | 18 ὑμέτεροι L¹S¹ | ante ποιηταὶ add. καὶ
 KL | καὶ secundum om. CV | 20 σωκράτη KLD S¹C | θύειν D |
 21 κελεύει K: κελεύσσει SC, sed litt. αὖ S² | γεγεννημένην om. D |
 22 μέλιτος KDC | 23 ἀνενδυνῆς C

- 48 σαφῶς ἐν ἑτέροις δεδήλωκεν. αὐτοῦ γὰρ δὴ καὶ ταῦτα, εἵπερ δὴ ἄρα ὁ Πλάτων τὰ ἐκείνου ξυνέγραψε δόγματα· „οὐ γὰρ χρείας ἔνεκα ὁ θεὸς πεποίηκε τὸν κόσμον, ἵνα
- p. 110 τιμὰς τε πρὸς ἀνθρώπων καὶ πρὸς | θεῶν ἄλλων καὶ δαιμόνων καρποῖτο, οἷον πρόσοδόν τινα ἀπὸ τῆς γενέσεως ἀρνύμενος, παρὰ μὲν ἡμῶν καπνοῦς, παρὰ δὲ θεῶν καὶ δαιμόνων οἰκείας λειτουργίας.“ ἄντικρυς δὲ διὰ τούτων δεδήλωκεν, ὥς οὐδενὸς μὲν δεῖται τὸ θεῖον, καπνοῦ δὲ πλέον οὐδὲν ἔχουσιν αἱ τοιαῦται θυσίαι, καὶ καπνοῦ δυοσμίας μεστοῦ.
- 49 Ταῦτα δὴ οὖν καὶ παρὰ τῶν ὑμετέρων διδασκάλων μεμαθηκότες καὶ παρὰ τῶν θείων λογίων, παρ' ὧν ταῦτα σεσύληται, τὴν διδασκαλίαν κρατύναντες, τὰ μὲν ὁψοποιοῖς καὶ κρεοπώλαις ἀρμόττοντα μισήσατε θύματα, τὴν δὲ τῆς αἰνέσεως θυσίαν τῷ ποιητῇ προσενέγκατε. πειθέτω δὲ ὑμᾶς τοῦτο ποιεῖν, μὴ τῶν βασιλευόντων οἱ νόμοι μηδὲ τῆς τιμωρίας τὸ δέος, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας τὸ κράτος, ὃ πάση γῇ καὶ θαλάττῃ γεγένηται γνώριμον.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΤΙΜΗΣ. Η.

- 1 Πυθαγόραν ἐκείνον, οὗ κλέος εὐρὺ παρ' ὅμῃν, εἰρηκέναι φασὶν οἱ τὰ ἐκείνου ξυγγεγραφότες, ὥς χρή τῶν Σειρήνων προτιθέναι τὰς Μούσας. ἐγὼ δέ, εἰ μὲν ἀπλοῖς ἐκεῖνος

2—7: Clem. Str. V 11, 75 (Plato?) || 20—22: Clem. Str. I 10, 48 Porph. vit. Pyth. 39; vid. Diss. p. 129

2 ἄρα om. BL | 3 ἔνεκεν DS | ἐποίησεν ὁ θεὸς D: ὁ θεὸς ἐποίησε S | 6 ἀρνύμενος D | καρπούς K | καὶ: ἢ BLD | 7 ante οἰκείας add. τὰς V | 8 μὲν om. S | 9—10 καὶ—μεστοῦ om. D | 9 post καπνοῦ add. δὲ L | 11 παρὰ τῶν: παμεν C | 14 κρεοπώλαις: litt. ο B e corr.: κρεοπώλοις L¹: κρεωπώλοις DL²: κρεοπόλοις C | ἀρμόζοντα L | 15 πειθόντων KB | 16 τῆς om. D | 18 post θαλάττῃ add. ὥς K | περὶ θυσιῶν KLS; add. ζ S | 19 περὶ τῆς τῶν μαρτύρων τιμῆς ἡ' om. V: περὶ τιμῆς τῶν μαρτύρων λόγος ὕγδοος D | λόγος ἢ BLC | 21 φησὶν C | σιρῆνων S

καὶ διαφανέσιν εἰώθει κεχρησθαι λόγοις, ὥσπερ δὴ καὶ ἄλλοι
 τῶν φιλοσόφων τινές, ἔφην ἂν αὐτὸν ὡς ἡδίω τὴν τῶν
 Μουσῶν προκεκριμέναι φωνήν· ἐπειδὴ δὲ αἰνιγματώδεις οἱ
 5 ἐκείνου γε λόγοι καὶ ὕφαλοι (ξυμβολικῶς γὰρ τοι τὰς παραι-
 νέσεις προσέφερε· τοιοῦτο γὰρ δὴ τὸ „μαχαίρῃ πῦρ μὴ
 σκαλεύειν“ καὶ „ἐπὶ χοίνικος μὴ καθῆσθαι“ καὶ „μελά-
 νουρον μὴ ἐσθίειν“ καὶ „ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν“ καὶ τᾶλλα
 τὰ τούτοις ξυντεταγμένα), οἶμαι αὐτὸν Σειρήσι μὲν ἀπει-
 10 κάσαι τοὺς κεκομψευμένους καὶ κατεγλωττισμένους λόγους,
 τῆς ἀληθείας τὸ κάλλος ἐπιδεικνύντας. ὅσῳ γὰρ ἡ παρὰ
 τῆς φύσεως ὥρα τῆς ὑπὸ κομμωτικῆς τέχνης διεσκευασμένης
 ἀμείνων, τοσούτῳ κρείττων τῆς τῶν λόγων εὐπεείας τε καὶ
 δεινότητος ἡ τῆς ἀληθείας εὐπρέπεια. πιστευτέον οὖν ἄρα, 2
 15 ὃ ἄνδρες, εἰ καὶ μὴ ἄλλῳ, τῷ γοῦν πολυθρυλλήτῳ φιλοσόφῳ
 ταῦτα νομοθετοῦντι, καὶ τὰ θεῖα λόγια μὴ παροπτέα νομί-
 ζειν, ὅτι δὴ τῷ περιττῷ τῶν λόγων οὐ κατακέχρονται φύσει,
 ἀλλὰ γυμνὸν ἡμῖν προσφέρουσι καὶ ἀποστίλβον τῆς ἀλη-
 20 θείας τὸ κάλλος. εὐπετές μὲν γὰρ ἦν καὶ μάλα ῥάδιον τῇ
 τῆς σοφίας πηγῇ, ἣ καὶ δυσσεβέσιν ἀνθρώποις τὴν καλου-
 μένην εὐστομίαν δεδώρηται, καὶ Πλάτωνος εὐγλωττοτέρους
 καὶ δεινότερους Δημοσθένους καὶ ὄγκῳ τὸν Ὀλόρου κατα-
 κρύπτοντας καὶ τὸν Νικομάχον καὶ Χρύσιππον τοῖς τῶν
 ξυλλογισμῶν ἀλύτοις δεσμοῖς ἀποφῆναι τῆς ἀληθείας τοὺς

5—7: Porph. vit. Pyth. 42, cf. Plut. de puer. educ. 17

1 εἰώθει S¹C | 2 ἔφηναν K | ἡδίω τὴν: ἰδιωτὴν K: ἰδιώτην
 DCV | 2—3 τῶν μουσῶν om. C | 3 ante φωνήν add. τὴν DCV
 | 4 γε om. KSV | ὕφαλλοι S: θυπαλοί K | γὰρ τοι: μέντοι K |
 5 προσέφερον KS | τοιοῦτον D | δὴ om. C | μαχαίρα V | 6 σκν-
 λεύειν S | καθῆσθαι: litt. αι C² e corr. | 8 τὰ om. L¹ | σιρήσι
 S | 9 κατεγλωττισμένους C | 10 ἐπίσταντον: litt. εἰ S² e corr. |
 11 post γὰρ add. δὴ BL | 13 ἀμείνω SC | κρείττων: litt. των
 S² e corr.: κρείττον L: κρείττω C e corr. | εὐεπίας KSC |
 14 πιστέον οὖν K: πιστεύον οὖν C: πιστεύειν οὖν δεῖ V | 15 μὴ
 om. K | πολυθρυλλήτῳ D S e corr. | 16 παρωπτέα C¹ | 18 προ-
 φέρουσι S | 19 μὲν om. BLD | 22 τὸν L² e corr. | ὀλόρου S:
 ὀλόρων C¹ ut videtur | 23 τὸν L² e corr. | χρύσιππον: litt. ον
 L² e corr. | 24 δεσμοῖς C: ἡ δυσλύτοις KBLDS: ἡ δυσλύτοις

3 κήρυκας. ἀλλ' οὐκ ἐβουλήθη πέντε ἢ δέκα ἢ πεντεκαίδεκα
 ἢ ἑκατὸν ἢ δις τοσούτους τῶν σωτηρίων ἀπολαῦσαι ναμά-
 των, ἀλλὰ πάντας ἀνθρώπους, καὶ Ἑλληνας καὶ βαρβάρους,
 καὶ τοὺς λόγοις ἐντεθραμμένους καὶ τοὺς λόγων οὐ γεγευ-
 p. 111 μένους, καὶ σκυτέας καὶ ὑφάντας | καὶ χαλκοτύπους καὶ 5
 τοὺς ἄλλους, ὅσοι τὰς τέχνας μεταχειρίζουσι, καὶ πρὸς τού-
 τοις καὶ οἰκέτας καὶ προσαίτας καὶ γηπόνους καὶ ἄλσοκό-
 μους καὶ γυναικας ὡσαύτως, τὰς τε πλούτῳ περιρρομένας
 καὶ τὰς πόνῳ ξυνεξευγμένας καὶ ἐκ χειρῶν βιοτεύειν
 4 ἡναγκασμένας. τούτου δὴ εἵνεκα ἄλιεῦσι καὶ τελώναις καὶ 10
 σκυτοτόμῳ χρησάμενος ὑπουργοῖς, προσενήνοχε τοῖς ἀνθρώ-
 ποις τὰ σωτήρια καὶ θεῖα μαθήματα, τὰς μὲν γλώττας αὐ-
 τῶν, ἃς ἐξ ἀρχῆς ἔλαχον, οὐκ ἀμείψας, τὰ δέ γε διειδῆ
 καὶ διανυγῇ τῆς σοφίας νάματα διὰ τούτων προχέας· παρα-
 πλήσιον ποιῶν, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐστιάτῳ οἶνον ἀνθοσμίαν 15
 καὶ εὐώδη καὶ ἄριστον προσενέγκοι τοῖς δαιτυμόσι, κύλιξι
 καὶ φιάλαις ἐγχέας οὐκ ἡσκημέναις εἰς κάλλος, ἀλλ' οἷ γε
 διψῶντες ἐπεμφοροῦνται τοῦ νάματος, οὐκ εἰς τὰς κύλικας
 5 ἀφορῶντες, ἀλλὰ τὸν οἶνον θαυμάζοντες. τοῦτο πάντες
 ἄνθρωποι δρῶντες διατελοῦσι· καὶ τῶν θείων ἀπολαύοντες 20
 ρείθρων, οὐ μόνον οὐ κωμωδοῦσι τῶν ἀποστόλων τὰς γλώτ-
 τας, ἀλλὰ καὶ ἄγαν θαυμάζουσιν, ὅτι δὴ λόγων στωμύλων
 ὄντες ἀμύητοι, καὶ οἱ μὲν ἄλιεῦειν παιδόθεν μεμαθηκότες,
 οἱ δὲ τελωνικοῖς ἐργαστηρίοις προσηδρενκότες, ἄλλοι δὲ
 σκυτοτομικὴν μεταχειρίσαντες τέχνην, ἀπεφάνθησαν ἐξαίφνης 25

δεσμοῖς VL² | 1 ἡβουλήθη BLD | 2 ἢ ἑκατὸν om. D, suprascr.
 B | τόσους D | ἀπολαῦσαι τῶν σωτηρίων CV | 4 τοὺς (prior
 loco): τοῖς SC | λόγους K | καὶ—γεγευμένους om. KBL | τοὺς
 (posteriori loco): τοῖς C: τῶν D | οὐ γεγευμένους: ἐγγεγευμέ-
 νους D: ἐν γεγευμένους C | 6 τῶν ἄλλων D | οἷ D | μεταχειρί-
 ζονται D | 7 ἄλσοκόμους SC | 8 περιρρομένας KS¹C | 9 βιω-
 τεύειν DC | 10 τοῦτο C | ἔνεκα D: εἵνεκεν V | 11—12 προσ-
 ενήνοχε—μαθήματα om. L¹ | 12 θεῖα καὶ σωτήρια L² | 13 τὸ
 C | 13—14 διανυγῇ καὶ διειδῆ D | διηδῆ BS: ἡδῆ CV |
 16 προσενέγκη SV: προσενέγκει C | δαιτυμόσι K: δαιτυμῶσι S¹ |
 κύλιξι S¹ ut videtur | 18 ἐμφοροῦνται KBL | 19 ἀφορῶντες—
 θαυμάζοντες om. K | ἀλλὰ—θαυμάζοντες om. V | 19—20 πάντες
 οἱ ἄνθρωποι V | 20 διατελῶσι C | 22 δῆ: γε KBL | στομύλων
 C | 23 παιδόθεν om. B

θείων λόγων διάκονοι καὶ δωρεῶν ἐπουρανίων διανομεῖς,
 καὶ σωτήρες ἀλεξίκακοι καὶ φωστήρες φανότατοι, οὐχ ἔν
 ἔθνος φωτίζοντες, ἀλλ' ὅσαπερ ὁ ὁρώμενος ἥλιος. ἄγανται 6
 δὲ διαφερόντως ἅπαντες καὶ θαυμάζουσιν, ὅτι δὴ καὶ
 5 τεθνεῶτες ἐπιτελοῦσιν, ἅπερ δὴ καὶ περιόντες εἰώθεσαν
 ἐνεργεῖν, μᾶλλον δὲ πολλῶ μείζονα καὶ λαμπρότερα τὰ μετὰ
 τὴν ἐντεῦθεν ἐκδημίαν παρ' ἐκείνων τελούμενα. ἥνίκα μὲν
 γὰρ μετὰ τῶν σωμάτων ἐπολιτεύοντο, νῦν μὲν παρὰ τού-
 τους, νῦν δὲ παρ' ἐκείνους ἐφοίτων, καὶ ἄλλοτε μὲν Ῥω-
 10 μαίοις, ἄλλοτε δὲ Ἰσπανοῖς ἢ Κελτοῖς διελέγοντο· ἐπειδὴ
 δὲ πρὸς ἐκεῖνον ἐξεδήμησαν, ὅφ' οὗ κατεπέμφθησαν, ἅπαντες
 αὐτῶν ἐνδελεχῶς ἀπολαύουσιν, οὐ μόνον Ῥωμαῖοι, καὶ ὅσοι
 γε τὸν τούτων ἀγαπῶσι ζυγὸν καὶ ὑπὸ τούτων ἰθύνονται,
 ἀλλὰ καὶ Πέρσαι καὶ Σκύθαι καὶ Μασσαγέται καὶ Σανρο-
 15 μάται καὶ Ἰνδοὶ καὶ Αἰθίοπες, καὶ ξυλλήβδην εἰπεῖν ἅπαντα
 τῆς οἰκουμένης τὰ τέρματα. τὰ γὰρ δὴ τούτων ξυγγράμ- 7
 ματα, ἀπλᾶ γε ὄντα καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γεγυμνωμένα λαμ-
 πρότητος, καὶ μὲν δὴ καὶ σμικρὰ καὶ ὀλίγα, πᾶσιν ἀνθρώ-
 ποις ἐστὶν ἀξιέραστα, πλὴν ὑμῶν καὶ εἴ τις ὑμῖν παραπλησίως
 20 τὴν τῆς ἀπιστίας κατακεχυμένην ἔχων ἀχλύν, ἰδεῖν οὐκ
 ἐθέλει τῆς ἀληθείας τὴν αἴγλην. οὐ μόνον δὲ τῆς Ἑλλη-
 νικῆς ταῦτα κομψείας γεγύμνωται, ἀλλὰ καὶ τῶν πραγμά-
 των, ὧν πέρι διδάσκει, τὴν φύσιν οὐ σεμνὴν τινα ἔχει καὶ
 περιφανῇ καὶ περιβλεπτον. οὐ γὰρ ὁρωμένην τινὰ τοῖς 8
 25 θιασώταις ἐπιδείκνυσι βασιλείαν, ἀλουργίδι κοσμουμένην
 καὶ στεφάνῳ λαμπρυνομένην καὶ τῷ τῶν ἀσπιδιφόρων καὶ

1 λόγων θείων K | λογίων LS | διδάσκαλοι D | δώρων D |
 διαμεῖς L¹ | 2 φανώτατοι KBSC | 3 ὁ om. B | ἄγαν V | 4 δὲ
 om. DC | διαφερόντως: litt. ω S² e corr.: διαφόρως D | ἅπαν-
 τες: ἄγανται V | 5 εἰώθασιν S | 10 σπάνοις S: πάνοις C |
 11 ἐκείνων S¹ | 13 γε om. D | ὑπ' αὐτῶν L: ἀπὸ τούτων D |
 14—15 καὶ Ἰνδοὶ καὶ αἰθίοπες καὶ μασσαγέται [μασσαγέται V]
 καὶ σανρωμάται [σανρομμάται V] CV | 20 καταχεομένην D |
 22 κομψείας ταῦτα D | κομψίας KSC | πραγμάτων om. S |
 23 ὧν πέρι διδάσκει K: ὧν περιδιδάσκει S: ὧνπερ διδάσκει
 BLDCV | 23—24 καὶ περιφανῇ ἔχει [ἔχειν S] SCV | 25 θιασώ-
 ταις: ι prius S² e corr. | ἀλουργία K: ἀλουργίδος C | 26 λαμπρυν-
 ομένη C | τῷ: τὸ BLSC, sed corr. L | ἀσπιδιφόρων DC:

p. 112 δορυφόρων καὶ πλήθει καὶ μεγέθει σεμνυνομένην | καὶ
 τόσῃν ἔχουσαν στρατιὰν καὶ στρατηγοὺς ἀριστεύειν ἐν πολέ-
 μοις δεδιδαγμένους καὶ τᾶλλα, ὅσα πολυθρῦλῆτους τοὺς
 κεκτημένους ποιεῖ, ἀλλὰ σπήλαιον καὶ φάτνην καὶ παρθένον
 χερνῆτιν καὶ βρέφος εὐτελέσι σπαργάνοις ἐνειλημένον καὶ 5
 ἐπὶ κενῆς ἐρριμμένον τῆς φάτνης καὶ χωρίον ἄδοξον καὶ
 σμικρόν, ἐν ᾧ ταῦτα ἐγένετο, καὶ αὖ πάλιν πενίαν αὐξή-
 θέντος τοῦ βρέφους καὶ πείναν καὶ δίψος καὶ τὸν ἐξ ὁδοι-
 πορίας πόνον καὶ μετὰ ταῦτα τὸ παρὰ πάντων ἄδόκον
 πάθος, τὰς ἐπὶ κόρης πληγὰς, τὰς κατὰ νώτου μαστιγὰς, 10
 τὸ ἰκρίον, τοὺς ἥλους, τὴν χολήν, τὸ ὄξος, τὸν θάνατον.
 9 ἀλλ' ὅμως ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα διηγούμενα τῶν ἀποστόλων
 τὰ ξυγγράμματα ἔπεισεν ἅπαντας ἀνθρώπους, ὅτι υἱὸς τοῦ
 Θεοῦ καὶ Θεὸς προαιώνιος καὶ τῶν ἀπάντων ποιητὴς καὶ
 δημιουργὸς ὁ τὴν ἀνθρωπείαν ὑποδὺς φύσιν καὶ διὰ ταύ- 15
 τῆς τὴν τῶν ἀνθρώπων πραγματευσάμενος σωτηρίαν. καὶ
 οὐχ ἀπλῶς ἔπεισεν, ἀλλὰ τοσαύτην γε πίστιν τοῖς πλείστοις
 ἐντέθεικεν, ὥς ἥδιστα τὸν ὑπὲρ τῶνδε τῶν δογμάτων κατα-
 δέξασθαι θάνατον καὶ τοῖς ἀρνηθῆναι κελεύουσιν ἥκιστα
 μὲν προσέθαι τὰς γλώττας, προτεῖναι δὲ τὰ νῶτα τοῖς 20
 ἐθέλουσι μαστιγοῦν καὶ λαμπάσι καὶ ὄνυξι τὰς πλευρὰς καὶ
 τοὺς αὐχένας ὑποθεῖναι τοῖς ξίφεσι καὶ ἀποτυμπανισθῆναι
 προθύμως καὶ ἀνασκινδυλευθῆναι, καὶ μέντοι καὶ ἐμπρη-
 σθῆναι καὶ θήρας ἀγρίους ἰδεῖν θοινωμένους τὰ σώματα.

ἀσπιδοφόρων B | 1 καὶ (ante πλήθει) om. V | 2 στρατιάν
 SC | ἐν πολέμοις ἀριστεύειν D | 3 δεδιδυμένους C | πολυθρῦλῆ-
 τούς DVL² | 4 post παρθένον add. καὶ K | 5 εὐτελὲς SCV |
 ante σπαργάνοις add. ἐν S | ἐνειλημένον BLDSV | 6 ἐπ' ἐκεί-
 νῃς KDSCV | ἐρριμμένον KD: ἐρριμμένον S: ἐρριμμένον C |
 7 πενία CV | ἐναυξήθέντος SCV | 8 πείνην DSC: πίνην K | τὸν:
 τῶν L¹ | ὁδοιπορείας S | 10 κόρης SC | 11 post ἰκρίον add. καὶ
 D | 12 ante τῶν add. τὰ S | 13 ἔπεισαν D | πάντας BLD |
 14—15 ἰώνιος—δημιουργός K² e corr. spatio exiguo | 15 ἀν-
 θρωπίαν KS | 17 ἔπεισεν: litt. εἰ L² e corr. | 18 τὸν: τῶν S |
 δογμάτων: πραγμάτων CV | 20 προτεῖναι Sylburg: προθεῖναι
 BLDV: προθῆναι S: προσθεῖναι K: προσθῆναι C | 22 αὐχένας:
 ἀγκῶνας D | ὑποθῆναι C | ἀποτυμπανισθῆναι C | 23 ἀνασκινδα-
 λευθῆναι BLS²: ἀνασκολοπισθῆναι V | ἐμπρισθῆναι K | 24 θοι-
 νωμένους L e corr.: θοινουμένους D: θυνωμένους in θυνωμένους

τῷ τοι καὶ ἄσβεστον αὐτοῖς ὁ ἀγωνοθέτης ἐδωρήσατο κλέος 10
 καὶ μνήμην νικῶσαν τοῦ χρόνου τὴν φύσιν. μαραινεν
 γὰρ δὴ οὗτος ἅπαντα πεφυκώς, τὴν τούτων ἀμάραντον
 διετήρησε δόξαν. καὶ αἱ μὲν γενναῖαι τῶν νικηφόρων ψυχὰι
 5 περιπολοῦσι τὸν οὐρανόν, τοῖς ἀσωμάτων χοροῖς ξυγχορεύ-
 ουσαι· τὰ δὲ σώματα οὐχ εἰς ἐνὸς ἐκάστου κατακρύπτει
 τάφος, ἀλλὰ πόλεις καὶ κῶμαι ταῦτα διανειμάμεναι σωτήρας
 καὶ ψυχῶν καὶ σωμάτων καὶ ἱατροὺς ὀνομάζουσι καὶ ὡς
 πολιούχους τιμῶσι καὶ φύλακας· καὶ χρώμενοι πρεσβευταῖς
 10 πρὸς τὸν τῶν ὅλων δεσπότην, διὰ τούτων τὰς θείας κομί-
 ζονται δωρεάς· καὶ μερισθέντος τοῦ σώματος, ἀμέριστος ἡ
 χάρις μεμένηκεν. καὶ τὸ σμικρὸν ἐκεῖνο καὶ βραχύτατον 11
 λείψανον τὴν ἴσιν ἔχει δύναμιν τῷ μηδαμῇ μηδαμῶς δια-
 νεμηθέντι μάρτυρι. ἡ γὰρ ἐπανθοῦσα χάρις διανέμει τὰ
 15 δῶρα, τῇ πίστει τῶν προσιόντων τὴν φιλοτιμίαν μετροῦσα.
 ὑμᾶς δὲ οὐδὲ ταῦτα πείθει τὸν τούτων ὑμνῆσαι Θεόν, ἀλλὰ
 γελᾶτε καὶ κωμωδεῖτε τὸ τούτοις παρὰ πάντων προσφερό-
 μενον γέρας καὶ μύσος ὑπολαμβάνετε τὸ πελάζειν τοῖς τάφοις.
 εἰ δὲ καὶ πάντες ἄνθρωποι τούτοις προσέπταιον, ἀλλ' οὖν 12
 20 Ἕλληνας μόνους νεμεσᾶν τοῖς οὕτω δρωμένοις οὐκ ἔδει·
 τούτων γὰρ τοι αἱ χοαὶ καὶ τὰ ἐναγίσματα καὶ οἱ ἥρωες
 καὶ οἱ ἡμίθεοι καὶ οἱ θεοποιούμενοι ἄνθρωποι. | καὶ γὰρ p. 113
 τὸν Ἡρακλέα, ἄνθρωπον γεγονότα καὶ Ἀλκμήνης παῖδα καὶ
 Ἀμφιτρύωνος, καὶ θεὸν ἀπέφηναν, ὡς ἐνόμισαν, καὶ τοῖς
 25 ἄλλοις θεοῖς ξυνηρίθμησαν. ὅτι δὲ καὶ ὁ Πλάτων Ἀμφι- 13
 τρύωνος αὐτὸν οἶδεν υἱὸν καὶ οὐ τοῦ Διός, ἀκούσατε δὴ

26 — p. 200, 7: Eus. Pr. XII 29, 10 (Plat. Theaet. p. 175 A—B)

corr. B: θυννουμένους SC | 1 ἀγωνοθέτης C | ante κλέος add. τὸ L
 | 4 γενναῖε S | 5 ἀσωμάτοις KBLDS | ξυγχορεύουσai S¹ | 6—7 κατα-
 κρύπτει τάφος ἐκάστου DSC et post τάφος add. ἐκάστου V |
 8 καὶ primum om. V | καὶ tertium om. SCVL² | 10 τῶν: τῷ
 S | 12 μικρὸν S | 13 ἴσιν S | τῶν C¹ ut videtur | διαμερι-
 σθέντι V | 14 post χάρις add. αὐτοῖς L² | 19 εἰ δέ: ἀλλ' εἰ V |
 ἅπαντες K | προσέπαιζον S, sed litt. ζ S² e corr.: πρὸς ἔπαινον
 C | οὖν: οὐχ DSCV et 20 μόνον DSC: δῆπον V et οὐκ om. SCV |
 21 ἐναγίσματα: αἰνίγματα SC | καὶ posterius om. C | 23 παῖδα
 om. D | 24 θεοῦ V | 25 ξυνηριθμήθησαν C | καὶ om. V

- αὐτοῦ ἐν τῷ Θεαιτήτῳ λέγοντος· „ἀλλ’ ἐπὶ πέντε καὶ εἴκοσι καταλόγῳ προγόνων σεμννυμένων καὶ ἀναφερόντων εἰς Ἡρακλέα τὸν Ἀμφιτρύωνος ἄτοπα αὐτῷ φαίνεσθαι τῆς σμικρολογίας, ὅτι δὲ Ἀμφιτρύωνος εἰς τὸ ἄνω πέμπτος καὶ εἰκοστὸς ἦν, οἷα ξυνέβαινεν αὐτῷ τύχῃ, καὶ ὁ πεντηκοστὸς ἀπ’ αὐτοῦ, γελᾷ οὐ δυναμένων λογίζεσθαι τε καὶ χαννότη-
 14 τος ἀνοήτου ψυχῆς ἀπαλλάττεσθαι.“ καὶ Ἰσοκράτης δὲ ὁ ῥήτωρ ὧδέ φησιν· „Ζεὺς γὰρ Ἡρακλέα καὶ Τάνταλον γεν-
 νήσας, ὥς οἱ μῦθοι λέγουσι, καὶ πάντες πιστεύουσιν.“ οὐ-
 τως ἐγέλων οἱ ξυνορᾷν ἱκανοὶ τὰ παρὰ τῶν ἄλλων μυθο-
 10 λογούμενα· ἀλλ’ ὅμως ἀνθρώπων γε ὄντι καὶ Εὐρύσθεϊ δουλεύειν ἡναγκασμένῳ, καὶ νεῶς ἐδείμαντο καὶ βωμοὺς ἐδομήσαντο καὶ θυσίαις ἐτίμησαν καὶ φορτὰς ἀπεκλήρωσαν, οὐ Σπαρτιάται μόνοι καὶ Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ καὶ ξύμπασα ἡ
 15 Ἑλλὰς καὶ τῆς Εὐρώπης τὰ πλεῖστα. διέβη δὲ καὶ εἰς 15 τὴν Ἀσίαν τῆς ἑξαπάτης ἡ νόσος· καὶ γὰρ καὶ ἐν Τύρῳ καὶ ἐν ἄλλαις πόλεσι παμπόλλους καὶ μεγίστους αὐτῷ ση-
 κοὺς ὤκοδόμησαν. καὶ οὐ μόνον ἐτησίους ἀπένειμαν πανη-
 γύρεις, ἀλλὰ καὶ τετραετηρικοῖς ἀγῶσιν ἐτίμησαν, καὶ ταῦτά γε ἄνδρα εἰδότες, καὶ ἄνδρα οὐ σώφρονα οὐδὲ φιλοσοφίαν 20
 16 ἡγαπηκότα, ἀλλ’ ἀκολασίᾳ καὶ λαγνείᾳ ξυνεξηκότα. ἵνα γὰρ τὴν ἄλλην αὐτοῦ πᾶσαν ἀκρασίαν παρῶ, φασὶν αὐτὸν ἐν μιᾷ νυκτὶ πεντήκοντα μιγῆναι παρθένοις, τὸν τρίτον καὶ δέκατον ἴσως ἀγωνισάμενον ἄθλον· ἀπόχρη δὲ καὶ τοῦτο δηλῶσαι πᾶσαν τὴν τοῦ βίου προαίρεσιν. καὶ μέντοι καὶ 25

8—9: Isocr. I 50 || 21—p. 201, 11: Eus. Pr. II 2, 31—33 ||
 23—24: cf. Gregor. Naz. Or. IV 122

3 σμικρολογίας: κληρονομίας C | 4 ἀμφιτρύων D | τὸν B |
 6 γελᾷ οὐ: γε λαοῦ L² | 7 ἀπαλλάττεσθαι S | 10 παρ’ αὐτῶν
 SCV | 12 ἐδήμαντο S | 12—13 καὶ βωμοὺς ἐδομήσαντο om. V |
 13 ἐδόμησαντο KBSC | 14 καὶ (ante ξύμπασα) om. K | 15 δὲ
 om. DSC | 16 post ἀσίαν add. καὶ L | ἡ νόσος KB: ὁ νόμος L:
 ὁ μῦθος D: τὸ μύθος SCVLgr. | 17 καὶ prius om. BL¹ | παμ-
 πόλους C | αὐτῷ καὶ μεγίστους B, sed corr. | σηκοὺς αὐτῷ L |
 18 ἐδόμησαν K | ἀπένειμον DSCV | 19 τετραετηρικοῖς V | 20 γε
 om. K, sed add. ante οὐ | 22 παρήσω BL | 23 τὸν om. K: τὸ
 BSC | 24 ἀγωνισάμενος BL¹: ἀγωνισαμένῳ SC | 25 διαίρεσιν
 KSC: αἵρεσιν V

τοῦ βίου τὸ τέλος διὰ τοιαύτην ἀκρασίαν πρὸ τῆς ὥρας
 ὑπέμεινεν. ὁμόζυγα γὰρ ἔχων τὴν Διάνειραν, ξυνήφθη
 μὲν ἄλλη δι' ἔρωτα, ὑπὸ δὲ τῆς προτέρας παρὰ γνώμην
 ἐπεβουλεύθη. ἐρωτικὸν γὰρ αὕτη κατασκευάσασα φάρμακον 17
 5 καὶ χοίσασα τοῦ ἀνδρὸς τὸν χιτῶνα, πέπομφεν ἡτηκότι, καὶ
 ἥλπισέ γε ἀγρεύσειν πρὸς ἑαυτήν, διήμαρτε δὲ ὦν ἥλπισεν.
 ἐκθερμῆναν γὰρ ἐκεῖνο τὸ φάρμακον τοῦ Ἡρακλέους τὸ
 σῶμα παγγαλέπῳ περιέβαλε νόσφ. ὁ δὲ ἀλγυνόμενος καὶ
 μὴ φέρων τὸ πάθος, πυρὰν νήσας καὶ ἑαυτὸν γε καταθείς,
 10 τοῦ βίου τὸ τέλος ἐδέξατο ἄξιόν γε· οὐ γὰρ <ἄξια> τῆς
 θεοποιίας τὰ τοῦ παρ' ὑμῶν θεοποιηθέντος ἐπιτηδεύματα.
 ἀλλ' ὅμως καὶ ταῦτα εἰδότες (ταῦτα γὰρ τὰ παλαιὰ διδάσκει 18
 ξυγγράμματα), οὐδὲν ἦττον κἀκεῖνον σωτήρα ἐκάλουν καὶ
 ἀλεξίκακον προσηγόρευον καὶ τὸ „Ἡράκλεις ἄναξ“ τοῖς
 15 λόγοις προσέπλαττον. καὶ ὑμεῖς δὲ ὡσαύτως τοῖς τοιούτοις
 σεμνύνεσθε λόγοις, ἀποχρῆν εἰς παιδείας ἡγούμενοι περι-
 φάνειαν | τὸ τὰ τοιαῦτα ἐπιλέγειν ῥηματίσκια. καὶ τὸν 19 p. 114
 Ἀσκληπιὸν δέ φησιν Ἀπολλόδωρος κατὰ μὲν τινὰς Ἀρσι-
 νόης εἶναι υἱόν, κατὰ δὲ ἄλλους Κορωνίδος, λάθρα μὲν
 20 Ἀπόλλωνι ξυνελθεῖν βιασθείσης, κυνησάσης δὲ καὶ τεκούσης
 καὶ ἐκθεμένης τὸ βρέφος, τοῦτο δὲ κυνηγέτας τινὰς εὖρη-
 κότας ὑπὸ κυνὸς τρεφόμενον λαβεῖν καὶ κομίσαι λέγει
 Χείρωνι τῷ Κενταύρῳ, εἶτα ἐκεῖ τραφῆναι τε καὶ ἀσκηθῆναι
 τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην, ἐν Τρίκῃ δὲ πρῶτον καὶ Ἐπι-

17—p. 202, 5: Apollod. Bibl. III 10, 3

1 διὰ τὴν τοιαύτην BL | 2 διάνειραν S¹ | 4 αὕτη om. CV |
 παρασκευάσασα D, sed corr. | 5 χοίσασα K | πέπομφεν S¹ |
 ἡτηκότι S¹ | 6 ἀγρεύειν DSCV | 7 ἐκεῖνο om. DSCV | 9 πυρὰν
 —ἑαυτὸν γε: ἐν [τῷ add. C] ποταμῷ πλησιάζοντί γε ἑαυτὸν
 CV: πῦρ ἀνάψας ἐν τῷ ποταμῷ πλησιάζοντί γε ἑαυτὸν D | αὐ-
 τὸν K | γε καταθείς: ἐγκαταθείς ci. Gertz | καθείς KDSCV |
 10 ἄξιόν γε—ἄξια scripsi: ἄξιά γε· οὐ γὰρ KBLDSC: verba
 οὐ γὰρ, quae om. V, ante ἄξιά γε posuit Ursinus, deleri jubet
 Elter | 13 κἀκεῖνοι KBLD | ἐκάλουν om. DSCV | 14 προσηγό-
 ρευσαν CV | ἡρακλῆς SC | 14—15 τοῖς λόγοις om. B: ἐν τοῖς
 λόγοις V e corr. | 15 προσέταττον C: προέταττον V S e corr.:
 προσεπέταττον D | ante τοῖς add. ἐπὶ K | 16 σεμνύνεσθαι S |
 ἀποχρῆναι LV | 17 τὰ om. BL | 18 ἀρσενόης D | 24 τρίκη S

- 20 δαύρω δοῦναι πείραν τῆς τέχνης. οὕτω δὲ ἄκρως, φησίν, ἐπαιδεύθη καὶ μάλα γε σπουδαίως, ὥς μὴ μόνον τοὺς ἀρρωστοῦντας ἰᾶσθαι, ἀλλὰ καὶ τινας τῶν τετελεστηκότων ἐγείρειν· διὸ δὴ τὸν τερπικέρανον χαλεπήναντα πρηστῆρσι βαλεῖν καὶ ἐξαγαγεῖν τῆς ζωῆς. τοιγαροῦν καὶ ἄνθρωπος 5 ἦν, οὐδὲ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις παραπλησίως τραφεῖς, ἀλλὰ καὶ παρὰ κυνὸς τῆς πρώτης ἀπολαύσας τροφῆς καὶ τῷ τῶν θηρευόντων οἴκῳ διασωθείς, καὶ οὐκ ἐκ θείας σοφίας καὶ ἐπιστήμης τὸ ἰατρεύειν ἔχων, ἀλλὰ παρὰ Χείρωνος τήνδε
- 21 τὴν τέχνην ἐκπαιδευθείς. οὗτος δὲ ὁ Χείρων καὶ Ἀχιλλέως 10 ἐγένετο παιδευτής. ὅθεν δῆλον ὅτι κατὰ τὸν χρόνον τὸν αὐτὸν ἐγενέσθην, ἢ μικρῷ τινι οὗτος Ἀχιλλέως πρεσβύτερος, ἐπειδὴ περ καὶ τοῖς Ἀργοναύταις ξυνέπλευσε, καὶ ὁ τούτου γε παῖς ὁ Μαχάων ξυνεπολέμησεν Ἀχιλλεῖ. καὶ ὁ κεραυνὸς δέ γε καὶ ὁ γενόμενος ἐμπρησμὸς δηλοῖ τῆς φύσεως τὸ 15
- 22 ἐπίκηρον. ἀλλὰ καὶ οὕτω γε φύντα, ὥς εἴρηται, καὶ σωθέντα γε καὶ τραφέντα καὶ ἐμπρησθέντα, τοῖς ἄλλοις θεοῖς κατέλεξαν καὶ τεμένη γε καθωσίωσαν καὶ καθιέρωσαν βωμούς, καὶ λοιβῇ καὶ κνίσῃ, πάλαι μὲν προφανῶς, νῦν δὲ ἴσως ἐν παραβύστῳ, γεραίρετε καὶ τὰ τούτου ἀγάλματα θείας 20 ἀξιοῦτε τιμῆς καὶ τὸν ἐνείλημνον αὐτῷ θαυμάζετε δράκοντα καὶ ξύμβολον εἶναι τῆς ἱατρικῆς φατε, ὅτι καθάπερ ἐκεῖνος ἀποδύεται τὸ γῆρας, οὕτως ἡ ἱατρικὴ τῶν νόσων ἐλευθεροῖ.
- 23 ὅτι δὲ ἐπὶ τῶν Ὀμήρου χρόνων οὐδέπω οὗτος τῆς θεοποιΐας

10—11: Clem. Str. I 15, 73 (Hom. A 832) || 13: Clem. Str. I 21, 105

2 μόνους BLDSCV | 4 post ἐγείρειν add. πειρᾶσθαι DSCV | τεπηκέρανον B¹: τερπηκέρανον B² | πρηστήρια K: πρηστῆρι BL | 5 καὶ posterius del. L¹ | ante ἄνθρωπος add. οὐδὲ KBLDS, quod in ὅδε corr. S² | 6—7 τραφεῖς—ἀπολαύσας om. S, sed τροφῆς in τραφεῖς corr. S² | 6 ἀνατραφεῖς CV | 7 καὶ prius om. K | τῷ om. SCV | 9 τὸ om. SCV: τὸ τοῦ K | 10 ἀχιλλέως C | 11 κατὰ: καὶ C | 11—12 τὸν αὐτὸν χρόνον DV | τὸν αὐτὸν om. SC | 12 ἀχιλλεὺς C | 13 ξυνεξέπλευσε B | 15 γε om. DSCV | 16 καὶ prius om. BL¹ | γε om. K | 17 ἐμπριεσθέντα S | 18 γε om. DSCVL² | 19 κνίσῃ DVL² | 20 γεραίρεται BLSC | τούτων D | 21 ἀξιοῦνται BLSC | ἐνείλημνον D: εἰλημμένον SC: εἰλημένον V | 22 ἱατρείας K | 23 ἡ om. SCV | 24 τῆς om. DSCV

ἔτετυχῆκει, μάρτυς δὲ ποιητής, οὐ τὸν Ἀσκληπιόν, ἀλλὰ τὸν
 Παιήονα δείξας τὰ τοῦ Ἄρεως θεραπεύσαντα τραύματα (δεῖ
 γὰρ τουτουσὶ τοὺς θεοὺς καὶ τραύματα ἔχειν καὶ ἰατρούς).
 καὶ τὸν Μαχάονα δὲ οὐ θεοῦ λέγει υἱὸν οὐδέ γε ἡμιθέου,
 5 ἄλλ' ἰατροῦ· ἔφη γάρ· „φῶτ' Ἀσκληπιοῦ υἱὸν ἀμύμονος
 ἱητῆρος.“ καὶ τὸν Διόνυσον δὲ Σεμέλης υἱὸν γεγενῆσθαι 24
 καὶ Ὀμηρος ἔφη καὶ Εὐριπίδης καὶ ἄλλοι γε πλείστοι·
 Σεμέλη δὲ Κάδμου θυγάτηρ. ἀλλ' ὅμως καὶ οὗτος θείας
 ἡξιώθη τιμῆς, καὶ ταῦτα γύννις ὦν καὶ θηλυδρίας καὶ
 10 ἀνδρόγυννος· καὶ γὰρ τοῖς ἐπικουροῦσι μισθὸν ὑπέσχετο δώ-
 σειν οὐ χρυσὸν ἢ ἄργυρον, ἀλλὰ τὴν ὕβριν τοῦ σώματος·
 καὶ οὕτως περὶ τὴν βδελυρὰν ἐκείνην ὑπόσχεσιν ἐγένετο
 φιλαλήθης, ὥς τῶν βεβοηθηκότων τετελευτηκότων πρὶν ἢ
 δέξασθαι τὸν πολυάρατον ἐκείνον μισθόν, ἐτέρως ἐπινοῆσαι p. 115
 15 τὴν τῆς ἐπαγγελίας ἐκπλήρωσιν. καὶ σιωπῶ τὸ σύκινον
 πέος καὶ τὰ ἐπὶ τούτῳ τελούμενα· αἰσχύνομαι γὰρ λέγειν,
 ἐφ' οἷς ἐπανηγύριζον Ἕλληνες. καὶ μέντοι καὶ τοὺς Τυν- 25
 δαρίδας θεοὺς ἐκάλεσαν Ἕλληνες καὶ Διοσκόρους ὠνόμασαν
 καὶ Ἐφεστίλους καὶ Ἄνακας· καὶ τεμενῶν οὐκ ἐν Σπάρτῃ
 20 μόνον, ἀλλὰ καὶ Ἀθήνησι τούτους ἡξίωσαν. καὶ τούτοις
 μέμνηται Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ, οὕτως ἐλέγων· „ἐν τῷ παν-
 δοκείῳ τῷ πρὸς τῷ Διοσκουρίῳ.“ καὶ τὸ Λεωκόριον δὲ 26

1—2: Hom. E 899sq. || 5—6: Hom. A 194 || 6—7: Hom.
 E 325 Eur. Bacch. 1sq. || 21—22: Demosth. XIX 158

1 τετυχῆκει SC: ἐτετύχει KD, sed corr. K: ἡξιώθη B, corr.
 Bgr. | τὸν (priore loco): τ' ἂν K | ἀλλὰ om. K | 2 ἄρεος V |
 θεραπεῦσαι D, corr. Dgr. | 3 τουτησὶ B, sed corr.: τουτοσὶ S¹ |
 4 λέγειν C | ἡμιθέον D | 7 γε om. DSCV | 9 γύννις K: γύννης
 S: γύνις D | θηλυδρίας B | 10 γὰρ om. KSCV | 12 οὕτω K |
 13 πρὴν S | 14 πολυάρατον K: πολυθρόλατον B: πολυθρόλητον
 LSC: πολυθρόλλητον DVL² | 15 ἐπαγγελίας K | 16 τούτου BL:
 τοῦτο C | γὰρ om. SCV | 17—18 μέντοι—καὶ om. S | 17 τιν-
 δαρίδας C | 18 διοσκόρους KV | 19 ἐφεσίους C | ἀνακτας BLDV
 | τεμένους K | σπάρτη: παιτη K | 20 ἀθήναις SC: ἐν ἀθήναις
 V | 21 οὕτοσι L¹ | πανδοκίῳ KSC | 22 πρὸ τοῦ διοσκόρου K |
 τῷ (secundo loco): τὸ S | διοσκουρίῳ BL: διοσκουρείῳ D: διοσ-
 κορίῳ SC: διοσκορείῳ V | τὸ λεωκόριον: τελεωκόριον C¹: ὁ pri-
 mum S e corr.

τῶν Λεῶ θυγατέρων ἐστὶν ἱερόν. καὶ ἄλλους δέ γε παμ-
 πόλλους ἀθλίους καὶ τρισαθλίους ἐθεοποίησαν ἀνθρωπίσκους
 καὶ δημοθοινίαις ἐτίμησαν. καὶ γὰρ ὁ Πύθιος μάντις
 Κλεομήδῃ τὸν Ἀστυपालαιέα τὸν πύκτην θείου γέρωσ ἀπο-
 λαύειν ἐκέλευσε καὶ τόνδε ἀνείλε τὸν χρησμὸν ἡ Πυθία· 5
 „ὑστατος ἡρώων Κλεομήδης Ἀστυपालαιεύς, ὃν θυσίαις τι-
 27 μᾶθ', ὥς οὐκέτι θνητὸν ἔοντα.“ ἵνα δὲ γνῶτε καὶ ὑμεῖς,
 ὧν δὴ εἵνεκα τῷ Διὶ καὶ τοῖς ἄλλοις ξυνετάχθη καὶ οὗτος,
 ἐγὼ τὰ περὶ τοῦδε ἔρω διηγήματα. οὗτος τὸν ἀνταγωνιστήν
 μιᾷ πατάξας πληγῇ, ἀνέωξε μὲν αὐτοῦ τὴν πλευράν, ἐμβα- 10
 λὼν δὲ εἶσω τὴν χεῖρα τῶν ἐγκάτων ἐλάβετο, εἴτα τῶν
 ἀθλοθετῶν διὰ τὴν τῆς ὀμότητος χαλεπηνάντων ὑπερβολὴν
 καὶ τίμημα ἐπιθέντων, ἀνεχώρησε μὲν βαρυθυμῶν, παριῶν
 δὲ διὰ τῆς ἀγορᾶς, ἓνα τῶν ἐρειδόντων τὸν ὄροφον ἐφελ-
 κυσάμενος κίονα, ξυμμορίαν μειρακίων κατέχωσεν, ἣν τῷ 15
 28 διδασκάλῳ προσεδρεύειν αὐτόθι ξυνέβαινεν. τούτων αὐτὸν
 εἵνεκα τῶν κατορθωμάτων ὁ Πύθιος ξυνέταξε τοῖς θεοῖς.
 καὶ Ἀδριανὸν δὲ τὸν Ῥωμαίων βασιλέα φασὶν Ἀντίνοον,
 παιδικὰ γενόμενον αὐτοῦ, θεὸν ἀναγορεῦσαι καὶ νεῶν οἰκο-
 δομῆσαι καὶ θελας ἀξιοῦσθαι παρὰ τῶν ὑπηκόων προστάξαι 20
 τιμῆς. καὶ τὰ Τακίνθια δὲ οἱ Σπαρτιάται ἐορτὴν μεγίστην
 καὶ δημοθοινίαν ἐνόμιζον.

3—16: Eus. Pr. V 34, 2—4 || 18—21: Eus. Pr. II 6, 8—9

1 δὲ om. K | γε om. SCV | παμπόλους C | 2 καὶ τρισαθλίους
 om. C | 3 δημοθυνίαις BS¹C | 4 κλεομήδῃ C: κλεομήδην V | ἀστυ-
 παλαιέα VL²: ἀστυपालιέα BLD: ἀστυπάλαια K: ἀστυπαλαιέα S,
 sed litt. αι S² e corr.: ἀστυλαία C | 6 κλεομήδης C² | ἀστυपालιεύς
 KBL¹DS¹C | δν: ἐν S | τιμᾶθ' ὥς: τιμᾶτ' ὥς KB: τιμᾶτ' L: τι-
 μᾶσθ' ὥς D: τιμᾶσθω SCV | 7 μηκέτι D | θνητὸς ὧν SCV |
 γνῶτε δὲ CV | 8 αὐτὸς BLDSCV, quod vulgo conjungunt cum
 ἐγὼ | 9 post οὗτος add. πύκτης ὧν D | 11 τὴν om. BL | 13 καὶ
 om. BL¹ | βαθυθυμῶν S | 14 ἐναρειδόντων K: ἐρειδόντων C |
 14—15 κίονα ἐφελκυσάμενος V | 15 ξυμμορίαν C | μειράκιον C:
 νεῶν D | ἡ C: ἡ V: οἷς D | 16 αὐτῷθι S¹ | αὐτὸν: αὐτῶν BC,
 sed corr. B | 18 ἀντινόον C | 19 παιδικὰ L (in marg.): παῖδα
 KBDSCV | αὐτοῦ om. C: αὐτῷ DV | οἰκονομῆσαι V | 20 προσ-
 ἔταξε KDS | 21 καὶ τὰ: ταύτης καὶ S: καὶ ταῦθ' C: καὶ D |
 νιακίνθια S | 22 δημοθυνίαν C

Τί δῆποτε τοίνυν οἱ τοσούτους νεκρούς ὀνομακότες 29
 θεοὺς νεμεσᾶτε ἡμῖν, οὐ θεοποιοῦσιν, ἀλλὰ τιμῶσι τοὺς
 μάρτυρας, ὥς Θεοῦ γε μάρτυρας καὶ εὐνοὺς θεράποντας;
 ἀνθ' οἷου δὲ μολυσμοῦ τινος μεταλαμβάνειν νομίζετε τὸν
 5 ταῖς θήκαις τῶν τεθνεώτων πελάζοντα; ἀνοίας γὰρ ταῦτα
 καὶ ἀμαθίας ἐσχάτης. καὶ γὰρ Ἀθήνησιν, ὥς Ἀντίοχος ἐν 30
 τῇ ἐνάτῃ γέγραφεν ἱστορίᾳ, ἄνω γε ἐν τῇ ἀκροπόλει Κέκρο-
 πός ἐστι τάφος παρὰ τὴν Πολιοῦχον αὐτήν· καὶ ἐν Λαρίσῃ
 τῇ γε Θετταλικῇ πάλιν ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀθηνᾶς τὸν Ἀκρισίον
 10 τεθάφθαι φησὶν· ἐν δὲ Μιλήτῳ τὸν Κλεόμαχον ἐν τῷ
 Διδύμῳ κεῖσθαι εἶρηκε Λέανδρος· τὴν δὲ Λυκοφρόνην ἐν
 τῷ ἱερῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Μαγνησίᾳ ταφῆναι Ζήνων ὁ
 Μύνδιος ἔφη· τὸν ἐν Τελμισῷ δὲ βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος
 15 μνημα εἶναι Τελμισέως τοῦ μάντεως ἱστοροῦσιν. ἀλλ' ὅμως
 οὔτε οἱ τηνικάδε θάψαντες μιαίνειν ὑπέλαβον τοὺς βωμούς,
 οὔτε οἱ ὕστερον θύοντες ἄγους ἐκεῖθεν μεταλαγχάνειν ἐνό-
 μιζον. | τοπάζετε δὲ τοῦτο μόνοι ὑμεῖς, οἱ δὲ παλαιοὶ 31 p. 116
 τούτων οὐδὲν ὑπελάμβανον. καὶ γὰρ δὴ καὶ Ὅμηρος δει-
 κνυσιν ἐν τοῖς ἔπεσι τὸν Ἀχιλλέα τὸν Πηλέως, τὸν Αἰακί-
 20 δην, τὸν ἐκ Θέτιδος, τὸν ἐκ Αἰὸς καθ' ὑμᾶς, περιπτυσσό-
 μενον νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου τὸ σῶμα, καὶ ἥνίκα τοῦτο τῇ
 πυρᾷ προσέφερον οἱ Μυρμιδόνες, τὴν κεφαλὴν φέροντα,

6—14: Eus. Pr. II 6, 2—5 (Antioch. fr. 15 Maeandr. fr. 5) ||
 18—21: Hom. Ψ 17sq. || 21—22: Hom. Ψ 136

1 δῆποτε: ποτε D | οἱ: ὁ C | νεκρούς om. D | 3 γε μάρτυ-
 ρας: θεράποντας C | γε om. V | 4 δὲ om. CV: δὴ S | μετα-
 λαγχάνειν DSCV | 5 τὸν τεθνεώτα S¹ | τεθνεώτων C | 6 ἐσχάτης
 ἀμαθίας SCV | ἀντίλοχος SCV | 6—7 ἐν τῇ—ἄνω γε om. C |
 7 ἐννάτῃ SV | τῇ ἐννάτῃ bis S | γεγράφηκεν SV | 8 τάφος: τό-
 πος D | λαρίσῃ K: λαρίσῃ S | 9 γε om. DV | 10 τεθάναι B |
 τὸν om. S | post κλεόμαχον add. ξνδον DSCV | 11 διδυμαῖω
 Eus. | 12 μαγνησίᾳ C | 13 τὸν: litt. ν C² e corr. | τελμισῷ BL:
 τελμισσῷ DV: τερμισσῷ K: τελμησῷ SC | βωμὸν: νεὼν D, corr.
 Dgr. | τοῦ: τὸν CV | 14 τελμισσέως V: τελμεσέως C: τελμησέως
 S | 15 τηνίκα KL: τότε D | 17 τοπάζεται S¹ | ὑμεῖς μόνοι BL |
 18 ὑπέλαβον SCV | 19 ἀχιλλέα C | πηλέος K | 20 ἐκ posterius om.
 B | 21 τὸ τοῦ πατρόκλου D | 21—22 τῇ πυρᾷ τοῦτο BLD |
 22 μυρμηδόνες KSC: μυρμυδόνες B | post μυρμιδόνες add. ἐς
 BL¹: καὶ L² | φέροντα: κείραντα DCVL²

εἶτα τὴν πυρὰν κατασβεννύντα καὶ τὰ ὅστ' αὖ γε ξυλλέγοντα
 καὶ ταῦτα ἐν χρυσῇ φιάλῃ τιθέντα καὶ ἔνδον εἰς τὴν σκη-
 32 νὴν κομίζοντα τὴν αὐτοῦ. καὶ ὁ Θουκυδίδης τῶν ἐν τῷ
 Πελοποννησιακῷ πολέμῳ τετελευτηκότων διηγείται τὸ γέρας,
 καὶ ὅπως μὲν τὰ εὐρεθέντα σώματα τῶν προσηκόντων 5
 ἕκαστος ἡξίου ταφῆς, ἡλικὴν δὲ τοῖς ἡκιστα εὐρεθεῖσιν
 ἐμηχανῶντο τιμὴν, κυπαρισσίνας μὲν κατασκευάζοντες λάρ-
 νακας, κοινῇ δὲ πάντες, οἳ μὲν ἡγούμενοι τούτων, οἳ δὲ
 ἐπόμενοι καὶ παρεπόμενοι, καὶ τάφον κατασκευάζοντες μέγι-
 στον τοῖς ὑπὸ οἰωνῶν ἢ κυνῶν ἢ θῶων δαπανηθεῖσιν. 10
 οὕτω καὶ τῶν ἐν Μαραθῶνι παραταξαμένων τοὺς τετελευτη-
 33 κότας ἐτίμησαν. ὅτι δὲ καὶ χοὰς τοῖς τεθνεῶσι προσέφερον,
 ἵστε μὲν καὶ ὑμεῖς οἳ νύκτωρ ταύτας παρὰ τοὺς νόμους
 τολμῶντες· μαρτυρεῖ δὲ καὶ Ὅμηρος τὸν Λαέρτου δεικνὺς
 κατὰ γε τὰς ὑποθημοσύνας τῆς Κίρκης καὶ τὸν βόθρον 15
 ὀρύξαντα καὶ τὰς χοὰς ἐπιτετελεκότα καὶ ταῦτά γε διηγού-
 μενον τῷ Ἀλκινόῳ· „ἐγὼ“ γάρ φησιν „ἄορ ὃξ ἔρυσσά-
 μενος παρὰ μηροῦ, βόθρον ὄρυξ' ὅσσον τε πυγούσιον ἔνθα
 καὶ ἔνθα· ἄμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν χεόμεν πᾶσιν νεκύεσσι, πρῶτα
 μελικροῖτο, μετέπειτα δὲ ἡδέϊ οἴνω, τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι, 20
 ἐπὶ δ' ἄλφριτα λευκὰ πάλυνα. πολλὰ δὲ γοννούμην νεκύων
 ἀμειννὰ κάρηνα, ἔλθων εἰς Ἰθάκην στείραν βοῦν, ἥτις
 ἀρίστη, ῥέξειν ἐν μεγάροισι πυρὴν τ' ἐμπλησέμεν ἐσθλῶν,
 Τειρεσίῃ δ' ἀπάνευθεν οἷν ἱερυσέμεν οἶον παμμέλαν', ὃς

1—3: Hom. Ψ 250—254 || 3—12: Thuc. II 34 || 14—p. 207, 4:
 Hom. λ 24—37

1 κατασβεννύντα K | τὰ om. BLD | γε om. SCV | 2 θέντα
 BL¹ | 2—3 τὴν ἐαυτοῦ σκηνὴν κομίζοντα DSCV: add. etiam τὴν
 αὐτοῦ D | 3 θουκυδίδης B | post θουκυδίδης add. δὲ K | τῷ om.
 BL | 4 πελοποννησιακῷ LCV: πελοπονισιακῷ S | 7 ἐμηχανόντω
 S | τιμὴν: ταφήν D, corr. Dyr. | 10 οἰωνῶν S | κυνῶν: litt. v
 S² e corr. | 11 παραταξάντων C | 12 τεθνεῶσι: τετελευτηκόσι V
 | 13 ταῦτα CV | 15 ὑποθυμοσύνας B | τῆς om. B | 17 ἀλκίνω
 K: ἀλκίνοϊ S | ἐρυσσάμενος KLDCV: ἐρρυσάμενος S | 18 ὄρυξας
 DSV: ὀρύξας K: ὠρυξας C | ὅσον codd. | τ' ἐπιγούσιον KD: τ'
 ἐπυγούσιον C: τε πυγούσιον S¹ | 19 δὲ om. K | χεομένην SC |
 νεκύεσιν S | 21 ἐπὶ: ἐπειτα K | ἄλφριτα S | 23 ἐμπλήσωμεν S |
 24 τειρεσίῃ S: τηρεσίῃ CV | παμμέλαν': litt. αν L² e corr.

- μήλοισι μεταπρέπει ἡμετέροισιν. τοὺς δ' ἐπεὶ εὐχολῆσι λιτῆσί
 τε ἔθνεα νεκρῶν ἐλλισάμην, τὰ δὲ μῆλα λαβὼν ἀπεδειροτό-
 μησα ἐς βόθρον· ῥέε δ' αἷμα κελαινεφές· αἱ δ' ἀγέροντο
 ψυχαὶ ὑπ' ἐξ ἐρέβους νεκύων κατατεθνειώτων.“ εἶτα ἐξη- 34
 5 γεῖται, ὅπως ὁ τῶν ψυχῶν ξυνέθεεν ὁμιλος καὶ μεταλαβεῖν
 ἠπείγετο τῶν χοῶν. καὶ τί λέγω τὸν ποιητὴν; Ἀριστοκλῆς
 γὰρ ὁ Περιπατητικὸς Λύκωνα φάναι τὸν Πυθαγορικὸν ἔφη,
 ὡς Ἀριστοτέλης ὁ Νικομάχου θυσίαν τετελευτηκυῖα τῇ γυ-
 ναικὶ τοιαύτην εἰῶθαι προσφέρειν, ὁποῖαν Ἀθηναῖοι τῇ
 10 Ἀήμητρει. ἡμεῖς δέ, ὧ ἄνδρες, οὔτε θυσίας, οὔτε μὴν χοῶς
 τοῖς μάρτυσιν ἀπονέμομεν, ἀλλ' ὡς θεῖους καὶ θεοφιλεῖς
 γεραίρομεν ἄνδρας. οὔτω γὰρ τοῦ πεποιηκότος καὶ σεσω-
 κότος ἡράσθησαν, ὡς τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ σφαγὴν ὑπολαβεῖν
 ἀξιόραστον.
 15 Εἰ δὲ ἀναισθήτως αὐτοὺς ἔχειν τῶν γινομένων νομί- 35
 ζετε | καὶ μὴ θείας τινὸς καὶ τρισολβίας ὄντως λήξεως p. 117
 ἀπολαῦσαι, Πίνδαρος ὁ λυρικὸς ταύτην ὑμῶν ἐκβαλέτω τὴν
 δόξαν, λέγων ὧδί· „ψυχαὶ δ' εὐσεβῶν, ἐν οὐρανοῖς ναίουσαι,
 μολπαῖς μάκαρα μέγαν ἀείδουσ' ἐν ὕμνοις.“ εἰ δὲ τῶν 36
 20 εὐσεβῶς βεβιωκότων οὐρανὸς ἐνδιαίτημα, ταύτην ἔχουσι τὴν
 λῆξιν οἱ μάρτυρες· τούτων γὰρ οὐδὲν εὐσεβέστερον· καὶ
 Ἐμπεδοκλῆς δὲ ὁ Ἀκραγαντῖνος οὔτω φησίν· „εἰς δὲ τέλος
- 6—10: Eus. Pr. XV 2, 8 (Aristocl. fr. 7) || 17—19: Clem.
 Str. IV 26, 167 (Pindar. fr. 132) || 22—p. 208, 3: Clem. Str. IV
 23, 150 (Empedocl. fr. 146)

1 μήλοισι: μετλησι C | ἡμετέρησιν K | τὰς V | δ' ἐπεὶ: δεπη
 K: δ' ἐπὶ SC: δ' ἐπ' V | εὐχολῆς C: εὐχολῆσι BV | λιτῆσί τε:
 τῆσί τε L¹: ἡτῆσί τε S: λυτήσητε C: λιτὰς V | 2 τε ἔθνεα:
 τεθνεά K | ἐλλισάμην KL²: ἐλίσσάμην SC: λίσσάμην D | 3 εἰς
 KSCV | ῥέει B: ῥει D: ῥορει SCV | ἀγέροντο S | 4 ἐρέβους:
 litt. εν L² e corr. | κατατεθνειώτων K: κατατεθνηώτων V |
 5—6 μεταλαβεῖν ἠγεῖτο S: μετελάμβανε CV | 7 γὰρ om. B | πυθα-
 γόριον SC: πυθαγόρειον V | 8 τετελευκυῖα V: τετελευτηκότι C |
 10 δημήτρει V | 11 μάρτυρσιν D | 15 ἡγροημένων K | 16 ὄντως
 om. K | 17 ἐκβαλλέτω KDSC | 18 λέγω L | εὐσεβέων DCV | ἐν
 —ναίουσai om. S | νέουσαι KBD: ἐοῦσαι CV | 19 μακρὰ D:
 μάκαρσαν S | ἀείδουσιν DSCV | 20 βιβιοκότων V: βεβαιωκότων
 B | ὁ οὐρανὸς D | 22 δὲ prius om. CV

μάντεις τε καὶ ὕμνοπόλοι καὶ ἰητροὶ καὶ πρόμοι ἀνθρώ-
 ποισιν ἐπιχθονίοισι πέλονται· ἔνθεν ἀναβλαστοῦσι θεοὶ τι-
 37 μῆσι φέριστοι.“ εἰ δὲ μάντεις καὶ ἱατροὺς τοσαύτης ἔφησεν
 ἐκεῖνος ἀξιοῦσθαι τιμῆς, τί ἂν εἴποι τις περὶ τῶν τοσαύτην
 ἐπιδειξαμένων ὑπὲρ εὐσεβείας ἀνδρείαν, οἷς τοῦργον οὐ μό- 5
 νον ἀνδρείαν, ἀλλὰ καὶ δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην καὶ
 σοφίαν καὶ φρόνησιν μαρτυρεῖ; τί γὰρ σωφρονέστερον τῶν
 οὐκ ἀνασχομένων ἐκείνων ἐκστῆναι, ἅπερ ἐξ ἀρχῆς εὖ ἔχειν
 ὑπέλαβον; τί δὲ δικαιότερον τῶν τὰς θείας εὐεργεσίας ἀμει-
 ψαμένων σφαγῇ καὶ τὰ σώματα ἐκδεδωκότων ὑπὲρ τοῦ τὸ 10
 38 σῶμα παραδεδωκότος σταυρῷ; τί δὲ φρονιμώτερον ἢ σοφώ-
 τερον τῶν οὕτω ταῦτα βουλευσαμένων καὶ τῶν μὲν τῇδε
 καταπεφρονηκότων, ὥς βέβαιον οὐδὲν ἐχόντων καὶ μόνιμον,
 ἐρασθέντων δὲ ἐκείνων, ἃ λόγος ἐρμηνεύειν οὐ δύναται; τί
 δὲ ἀνδρικώτερον τῶν ἀνταγωνισαμένων πρὸς πολλὰ παθῆ- 15
 ματα καὶ διάφορα καὶ τοὺς κολάζοντας νενικηκότων τῇ
 39 καρτερίᾳ τῆς γνώμης; τοιγάρτοι οὗτοί γέ εἰσιν ἀτεχνῶς
 πρόμοι ἀνθρώπων καὶ πρόμαχοι καὶ ἐπίκουροι καὶ τῶν κα-
 κῶν ἀποτρόπαιοι, τὰς ὑπὸ τῶν δαιμόνων ἐπιφερομένας ἀπο-
 διοπομπούμενοι βλάβας. ὁ δὲ γε Ἡράκλειτος καὶ τοὺς ἐν 20
 τοῖς πολέμοις ἀναιρεθέντας πάσης ἀξίους ὑπολαμβάνει τιμῆς·
 „ἀρῇφάτους“ γὰρ φησιν „οἱ θεοὶ τιμῶσι καὶ ἀνθρώποι.“
 καὶ πάλιν „μόνοι γὰρ μείζονες μείζονος μοίρας λαγχάνουσιν.“

20—22: Clem. Str. IV 4, 16 (Heraclit. fr. 24) || 23: Clem.
 Str. IV 7, 49 (Heraclit. fr. 25)

2 ἐπιχθονίοισι: litt. *λοισι* L² e corr.: ἐπὶ χθονίοις B | ἔνθεν
 Clem.: ἐνθα KBLD: ἐνθ' SCV | ἀναβλαστάνουσι SCV | 3 τοι-
 αύτης BLD | 4 ἐκείνων S | 5 ἀνδρίαν BV | 5—6 οἷς—ἀνδρείαν
 om. K | 6 ἀνδρίαν BV | 7 τίς γὰρ σωφρονέστερος D | 8 ἀνεχο-
 μένων S | ἐκείνων om. S | 9 ὑπέλαβον—εὐεργεσίας om. L¹ |
 10 ἐκδεδωκότων S | 11 δαί V | φρονιμώτερον C | σοφότερον S |
 13 καί: οὐδὲ SCV | 14 ἐρμηνεῦσαι B | 15 δαί V | ἀνδρικώτερον
 S | ἀνταγωνισμένων K: ἀνταγωνιστῶν S, sed corr. | παλαίσματα D
 | 16 νενηκότων in νενηκηκότων corr. S | 17 ἀληθῶς CVBgr. Lgr.
 | 18 ἀνθρωπίων K | post πρόμαχοι add. τε D | 19 τῶν om. D |
 ἀποδιοπομπούμενοι KSCV: ἀποδιαπεμπόμενοι D: ἀποδιοπεμπού-
 μενοι Dgr. | 20 εἰράκλειτος C | 21 τοῖς om. DSCV | 22 οἱ ἄν-
 θρωποι BLD | 23 λαγχάνουσιν L¹

ἀλλὰ τόνδε τὸν λόγον ἔγωγε οὐ προσέμαι· πλείστοι γὰρ δὴ 40
 παμπόνηρον ἀσπασάμενοι βίον τὸν βίαιον ὑπέμειναν θάνα-
 τον. εἰ τοίνυν τοὺς ἀρηϊφάτους ἅπαντας προσήκει τιμᾶν,
 ὥρα ὑμῖν καὶ τοῖς Οἰδίπῳ παισὶ τότε ἀπονεῖμαι τὸ γέρας,
 5 οἷ τὸν πατέρα μὲν κατέλιπον ἀτημέλητον, ἔνεκα δὲ τυραν-
 νίδος κατ' ἀλλήλων λυττήσαντες τῷ ἀλλήλων αἵματι τὰς
 οἰκείας ἐφοίνιξαν δεξιὰς. τιμητέον δ' ἄρα καὶ τοὺς Πεισι- 41
 στρατίδας ὑπὸ Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος ἐνδίκως ἀναιρε-
 θέντας. ἀλλὰ τοῦναντίον ἔδρασαν Ἀθηναῖοι· τοὺς γὰρ
 10 ἀνελόντας χαλκαῖς εἰκόσιν ἐτίμησαν καὶ τῷ γένει τῷ τούτων
 ἀτέλειαν ἐδωρήσαντο. οὐκ οὖν πάντας ἀρηϊφάτους κατὰ τὸν
 Ἡράκλειτον τιμητέον, ἀλλ' ἐκείνους, οἳ τὸν ὑπὲρ τῆς εὐσε-
 βείας ἀσπασίως κατεδέξαντο θάνατον· ἐκεῖνοι γὰρ ἀληθῶς,
 κατὰ γε τοῦτον αὐτόν, μόνοι μείζονες. οὗ δὲ εἵνεκα καὶ
 15 μείζονος ἀπολαύουσι μοίρας, καὶ νῦν τὸ παρὰ πάντων ἀν-
 θρώπων κομιζόμενοι γέρας καὶ τοὺς αἰωνίους στεφάνους
 προσμένοντες. | ἐκεῖνο δὲ τοῦ Ἡρακλείτου μάλα θαυμάζω, p. 118
 ὅτι „μένει τοὺς ἀνθρώπους ἀποθνήσκοντας, ὅσα οὐκ ἔλπον-
 ται οὐδὲ δοκέουσιν.“ ὅτι δὲ καὶ θείας λήξεως ἀπολαύουσιν 42
 20 αἱ τῶν δόσιων ψυχαί, καὶ ὁ Πλάτων δεδήλωκεν ἐν τῷ Φαί-
 δωνι, λέγων ὧδί· „οἳ δὲ δὴ ἂν δόξωσι διαφερόντως πρὸς
 τὸ δόσιως βιῶναι προκεκρίσθαι, οὗτοί εἰσιν οἱ τῶνδε μὲν
 τῶν ἐν τῇ γῇ ἀπαλλαττόμενοι ὥσπερ δεσμοωτηρίου, ἄνω δὲ
 εἰς καθαρὰν οἴκησιν ἀφικνούμενοι.“ προστέθεικε δὲ μετ'
 25 ὀλίγα καὶ ταῦτα· „καὶ εἰς οἰκήσεις ἔτι τούτων καλλίους

17—19: Clem. Str. IV 22, 144 (Heraclit. fr. 27) || 20—24: Clem.
 Str. III 3, 19. IV 6, 37 (Plat. Phaed. p. 114B); vid. Diss. p. 76 et 95 ||
 25—p. 210, 2: Clem. Str. IV 6, 37 (Plat. Phaed. p. 114C)

1 προσίμεστ S | 4 οἰδήπον S: οἰδίποδος D | 5 κατέλειπον
 KS | ἀτημέλητον: η postorius L² e corr. | 6 τῶν B | 7 πεισιστρα-
 τίδας: litt. ει L² e corr.: πισιστρατίδας SC | 10 τῷ γένει τῷ:
 τῇ οἰκίᾳ τῇ L¹D | τῷ postorius om. SCV | τούτω C | 11 post
 πάντας add. τοὺς V | ἀρηϊφάτους S | 12 ὅσοι SCV | 13 ἐκείνων
 K | 14 μείζονες C | 15 ἀνθρώπων om. C | 16 κομιζόμενοι S |
 17 τὸ D | 18 οἷα LDV | οὐχ C | 19 δοκοῦσιν DV | 20 ψυχὰι
 τῶν δόσιων D | 21 ὧδε LSC | διαφερόντως om. V | 22 τῷ SV |
 βεβιώναι S | προσκεκρίσθαι K | 22—23 τῶν ἐν τῇ γῇ μὲν SC |
 23 ἀπαλλαττόμενοι C

- ἀφικνοῦνται, ὥς οὔτε ῥάδιον δηλῶσαι, οὔτε ὁ χρόνος ἱκανὸς
 43 ἐν τῷ παρόντι.“ ἵνα δὲ μὴ τις τούτων ἀκούσας καὶ τῆς
 θείας ἐκείνης διαγωγῆς ἐρασθεῖς, εὐαγὲς ὑπολάβοι τὸ βί-
 ατι καὶ ἀνάγκη ἑαυτὸν ἐντεῦθεν ἐξαγαγεῖν, ἀναγκαίως ἐπὶ-
 γαγεν· „οὐ δεῖ δ' ἑαυτὸν ἐκ ταύτης λύειν οὐδὲ ἀποδι- 5
 δράσκειν καὶ ξυνελόντι εἰπεῖν κακὴν λογίζεσθαι τὴν ὕλην.“
 44 λέγει δὲ καί, ὥς αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ ψυχὴ γενομένη δύνα-
 ται τῆς ἀληθινῆς σοφίας καὶ κρείττονος τῆς ἀνθρωπίνης
 δυνάμεως μεταλαβεῖν, ὅταν αὐτὴν ὁ ἐνθένδε ἕως εἰς οὐ-
 ρανὸν περῶσῃ, διὰ τῆς φιλοσόφου ἀγωγῆς εἰς τὸ τῆς ἐλπί- 10
 δος τέλος ἀφικομένην, ἄλλου βίου αἰδίου ἀρχὴν λαμβάνουσιν.
 45 καὶ αὖτις ἐν τῷ αὐτῷ διαλόγῳ φησὶν· „μετ' ἀγαθῆς μὲν
 ἐλπίδος τὰς καλὰς ψυχὰς ἐνθένδε ἀπιέναι· οἱ πονηροὶ δὲ
 ζῶσι“ φησι „μετὰ κακῆς ἐλπίδος.“ οὗτος καὶ τὴν φιλοσο-
 φίαν θανάτου μελέτην ἐκάλεσε· „κινδυνεύουσι“ γὰρ φησιν 15
 „ὅσοι τυγχάνουσιν ὀρθῶς ἀπτόμενοι φιλοσοφίας, λεληθέναι
 τοὺς ἄλλους ὅτι οὐδὲν ἄλλο αὐτοὶ ἐπιτηδεύουσιν ἢ ἀπο-
 46 θνήσκειν καὶ τεθνάναι.“ ταῦτα μὲν οὖν ἅπαντα ἐν τῷ
 Φαίδωνι γέγραπεν· ἐν δὲ τῷ δεκάτῳ τῆς Πολιτείας οὕτω
 φησὶν· „τῶν δὲ δὴ ἀποθανόντων ἐπὶ στρατείας, ὃς ἂν εὐδο- 20
 κιμήσας τελευτήσῃ, ἄρ' οὐ πρῶτον μὲν τοῦ χρυσοῦ γένους
 εἶναι φήσομεν; πάντων μάλιστα.“ καὶ μετ' ὀλίγα· „τί δέ;

5—6: Clem. Str. III 3, 19 (cf. Plat. Phaed. p. 62B)
 7—11: cf. Plat. Phaed. p. 64sq. || 12—14: Clem. Str. IV 22, 144
 (12—13: Plat. Phaed. p. 67C || 13—14: Plat. Reip. I p. 330E)
 || 15—18: Clem. Str. III 3, 17 (Plat. Phaed. p. 64A) || 19—22:
 Eus. Pr. XIII 11, 1 (Plat. Reip. V p. 468E) || 22—p. 211, 4: Eus.
 Pr. XIII 11, 1 (Plat. Reip. V p. 469A—B)

3 ὑπολάβῃ DSCV | 4 ἐντεῦθεν ἑαυτὸν L | 5 οὐ δεῖ: οὐδεὶς
 CV | ταύτης: τῆς ὕλης L | οὐδὲ: ἢ καὶ BLV: ἢ D: ἢ οὐδὲ καὶ C
 | 6 ξυνελών τι V | 7 αὐτὴν DS | γινομένη K | 8 τῆς prius om. L |
 ἀληθινῆς K: ἀληθινῆς in ἀλιθινῆς corr. S | 10 περῶσει C |
 11 τέλος om. V | ἀφικμένην LD | βίου αἰδίου: litt. v α L² e
 corr. | αἰδίου om. C: ἰδίου KB | 12 μετ' om. D | μὲν: δὲ K |
 13 ἐνθένθεν D | πονηροὶ: πολλοὶ BL¹ | 14 φησὶν ζῶσιν C |
 16 σοφίας C | 17 ἄλλο οὐδὲν B | ἐπιτηδεύουσιν αὐτοὶ C | ἀπο-
 θνήσκειν S: ἀποθνήσκειν τε BL | 19 φέδωνι S | 19—20 φησὶν
 οὕτως C | 20 ἐπὶ: ἐν BL | στρατείαις KBSC | 21 τελευτήσῃ C |
 τὸν S | 22 φαμεν D, corr. Dgr. | καὶ μετ' ὀλίγα om. V | δαί B

οὐ μέλλομεν τὸν λοιπὸν χρόνον, ὥς δαίμονας γεγονότας, οὕτω θεραπεύειν τε καὶ προσκυνεῖν αὐτῶν τὰς θήκας; τὰ αὐτὰ δὲ νομιοῦμεν, ὅταν τις γήρα ἢ τινι ἄλλῳ τρόπῳ τελευτήσῃ τῶν ὅσοι ἂν διαφερόντως ἐν τῷ βίῳ ἀγαθοὶ κριθῶσιν.“

5 καὶ τῷ Κρατύλῳ δὲ τόνδε τὸν λόγον διεύρυνεν· ἐπαινεῖ 47 γὰρ τὸν Ἡσίοδον καὶ τοὺς ἄλλους γε ποιητὰς εἰρηκότας, ὥς ἐπειδάν τις ἀγαθὸς ὢν τελευτήσῃ, μεγάλην μοῖραν καὶ τιμὴν ἐκεῖ ἔχει, καὶ γίνεται δαίμων κατὰ τὴν τῆς φρονήσεως ἐπωνυμίαν· „ταύτῃ οὖν τίθεμαι κἀγὼ τὸν δαήμονα

10 ἄνδρα.“ ὁ δὲ γε Ἡσίοδος περὶ τοῦ χρυσοῦ γένους ταῦτα ἔφη· „αὐτὰρ ἐπειδὴ τοῦτο γένος κατὰ μοῖρ' ἐκάλυψεν, οἱ μὲν δαίμονες ἄγνοί ἐπιχθόνιοι καλέονται, ἐσθλοί, ἀλεξικάκοι, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων.“ εἰ τοίνυν καὶ ὁ ποιητὴς καὶ 48 ἐσθλοὺς καὶ ἀλεξικάκους καὶ φύλακας θνητῶν ἀνθρώπων

11 τοὺς ἄριστα βεβιωκότας, εἴτα τελευτήσαντας, προσηγόρευσεν, ἐκράτυνε δὲ τοῦ ποιητοῦ τὸν λόγον τῶν φιλοσόφων ὁ ἄριστος καὶ | χρῆναι ἔφη καὶ θεραπεύειν τούτων καὶ προσ- p. 11

κυνεῖν τὰς θήκας, τί δήποτε μέμφεσθε τοῖς παρ' ἡμῶν γινομένοις, ὧ βέλτιστοι; τοὺς γὰρ ἐν εὐσεβείᾳ λάμπραντας

20 καὶ ὑπὲρ ταύτης τὴν σφαγὴν δεξαμένους ἀλεξικάκους ἡμεῖς καὶ ἰατροὺς ὀνομάζομεν, οὐ δαίμονας καλοῦντες (μὴ οὕτω λυττήσασιν), ἀλλὰ Θεῶ φίλους καὶ εὖνους θεράποντας, παρορησῖα χρωμένους καὶ τῶν ἀγαθῶν ἡμῖν ἐπαγγέλλοντας τὴν φορὰν. τοῦτο γὰρ δὴ καὶ τῶν φιλοσόφων ὁ κορυ- 49

5—13: Plat. Cratyl. p. 397E—398C (11—13: Hes. Opp. 121—123)

3 ὅτι ἂν L²: ὅτι πάν C | τρόπῳ ἄλλῳ C | τελευτήσῃ BS | 5 κράτυλλω D | τόνδε om. SC | διευρύνειν SCDγρ., sed litt. ὕρ C e corr.: ἐκράτυνειν D | 7 ἐπιδάν S | ὢν om. V | τελευτήσῃ C | 8 ἔχει ἐκεῖ DV | ἔξη S e corr. | τῆς om. C | 9 γοῦν V | δαήμονα: litt. ἡ S² e corr.: δαῖμονα C | 11 τοῦτο τὸ γένος C | μοῖρ' ἐκάλυψεν: γαῖα κάλυψεν V | 11—12 οἱ μὲν — καλέονται: τοῖ μὲν δαίμονες εἰσι διδς μεγάλου διαβουλάς CL² Hes. | 12 post ἐσθλοὶ add. δ' B | 13 καὶ posterius om. DC | 16 τοῦ ποιητοῦ: τόνδε SCL² | τῶν om. BL, suprascr. D | 18 δήποτε: δῆτα SC | μέμφεσθαι SC | 19 γενομένων L¹: γινομένων L² | γὰρ om. L¹ | 20 τὴν om. DV | 21 οὐ: καὶ K | οὕτως D | 22 θεοῦ φίλους SCV: θεοφιλεῖς D | 23 ἐπαγγέλλοντας C | 24 δὴ om. BL¹ | post φιλο-

φαιῶς ἐν τῇ Ἐπινομίδι δεδήλωκεν· ἔφη γάρ· „οὐ φημι εἶναι δυνατόν ἀνθρώποις μακαρίοις τε καὶ εὐδαίμοσι γενέσθαι πλὴν ὀλίγων. μέχρι περ ἂν ζῶμεν, τοῦτο διορίζομαι· καλὴ δὲ ἐλπίς τελευτήσαντι τυχεῖν ἀπάντων.“ ἀτεχνῶς δέ γε τοῦτο ἔοικε τοῖς ὑπὸ τῆς θείας εἰρημένους γραφῆς· „μὴ 5 μακαρίσῃς ἄνδρα πρὸ τελευτῆς αὐτοῦ“ καὶ „πῶς δικαίους διαπαντός“ καὶ „ψυχὰι δικαίων ἐν χειρὶ Θεοῦ“ καὶ τὰ τούτοις προσόμοια.

- 50 Ὅτι δὲ τοῖς δικαίοις ὕβρεις καὶ λοιδορίας καὶ αἰκίας καὶ μάστιγας κατὰ τὸν παρόντα βίον ξυνεκλήρωσε τῶν 10 ὅλων ὁ πρῦτανις, καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῇ Πολιτείᾳ συγγέγραπεν· „οὕτω“ γάρ φησι „διακείμενος ὁ δίκαιος αἰκισθήσεται, στρεβλωθήσεται, δεθήσεται, ἐκκοπήσεται τῷ ὀφθαλμῷ, τελευτῶν πάντα κακὰ παθὼν ἀνασκινδυλευθήσεται.“ οὐκοῦν τρισάθλιοι μὲν οἱ ταῦτα ποιοῦντες, τρισόλβιοι δὲ οἱ πά- 15
- 51 σχοντες; ὅτι δὲ καὶ ἐπιμελεῖσθαι τῶν ἀνθρωπείων δύνανται πραγμάτων αἱ τῶν ὁσίων ψυχὰι καὶ τοῦ σώματος ἐκτὸς γενόμεναι, ὁ Πλάτων καὶ τοῦτο ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ τῶν Νόμων ἐδίδαξε· λέγει δὲ οὕτως· „εἴς τινα γὰρ οὖν μοι καιρὸν φαινόμεθα τοὺς ἔμπροσθεν λόγους διεξελθεῖν, ὥς ἄρα αἱ 20 τῶν τελευτησάντων ψυχὰι δύνανται ἔχουσι τινα τελευτήσασαι καὶ τῶν κατ' ἀνθρώπους πραγμάτων ἐπιμελοῦνται. ταῦτα δὲ ἀληθεῖς μὲν, μακροὶ δὲ εἰσι περιέχοντες λόγοι· πιστεύειν

1—4: Clem. Str. V 1, 7 (Plat. Epin. p. 973 C) || 5—6: Sir. 11, 28 || 6—7: Prov. 4, 18 || 7: Sap. 3, 1 || 11—14: Clem. Str. V 14, 108 = Eus. Pr. XIII 13, 35 (Plat. Reip. II p. 361 E—362 A) || 18—p. 213, 3: Eus. Pr. XII 3, 1 (Plat. Legg. XI p. 926 E—927 A)

σώφων add. ἡμῖν BDV | 1 ἐπινομή S¹ | 2 δυνατόν εἶναι L | γίνεσθαι BL¹ | 3 πλὴν S¹ | 5 γε om. D | 6 καὶ om. KBL¹ | διακείμενος D | 7 τὰ: ταῦτα K | 9 post δὲ add. καὶ SCL² | ἀδικίας BL¹ | 10 τὸν παρόντα: τόνδε τὸν SCL² | 10—11 τῶν ὅλων ξυνεκλήρωσεν ὁ πρῦτανις K: τῶν ὅλων ὁ πρῦτανις ξυνεκλήρωσε D | 11 ὁ posterius om. V | ξυνέγραπεν L¹ | 13 δεθήσεται K | 14 τελευτήσων S | πάντα τὰ κακὰ DSCV | ἀνασκινδαλευθήσεται BL¹VS² | 15 ποιοῦντες C¹ ut videtur | οἱ ταῦτα πάσχοντες DV | 16 ἀνθρωπείων K: ἀνθρωπίνων DSC | 17 τοῦ om. BL¹ | 18 δεκάτῳ BDCV | τὸν νόμον C | 19 ἐς B | τινα om. BL¹D | 21 ἔχουσαι C | 22 ἀνθρώπους: οὐρανοὺς L² | 23—p. 213, 2 πιστεύειν—οὕσαι om. KBL¹

δὲ ταῖς ἄλλαις φήμαις χρεὼν περὶ τὰ τοιαῦτα, οὕτω πολ-
 λαῖς καὶ σφόδρα γε παλαιαῖς οὔσαις· πιστεύειν δὲ αὐτοῖς
 νομοθετοῦσι ταῦθ' οὕτως ἔχειν.“ ἀλλ' ὁ μὲν φιλόσοφος 52
 κελεύει καὶ ταῖς φήμαις πιστεύειν· ὑμεῖς δὲ οὐ μόνον ἡμῖν
 5 ἀπιστεῖτε καὶ τῆς τῶν πραγμάτων βοώσης ἀληθείας ἐπαῖειν
 οὐ βούλεσθε, ἀλλ' οὐδὲ τῷ ὑμετέρῳ φιλοσόφῳ πιστεύειν
 ἐθέλετε ἄντικρυς λέγοντι, ὥς αἱ τῶν ὁσίων ψυχῶν καὶ τῶν σω-
 μάτων ἀπαλλαγῆσαι τῶν κατ' ἀνθρώπους ἐπιμελοῦνται πρα-
 γμάτων. τῷ δὲ οὕτως ἀρμόττει τοῦδε τοῦ γέροντος τυχεῖν,
 10 ὥς τοῖς ἡγαπηκόσι μὲν ἐκθύμως τὰ θεῖα, μεμενηκόσι δὲ
 μέχρι τέλους οἷς ἐξ ἀρχῆς προείλοντο καὶ τὴν τάξιν ἐν ἣ
 σφᾶς ἔταξαν οὐκ ἀνασχομένοις καταλιπεῖν; τοῦτον δὲ γε 53
 καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῇ Ἀπολογίᾳ κρατύνει τὸν λόγον· φησὶ
 δὲ οὕτως· „οὕτω γὰρ ἔχει, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῇ ἀληθείᾳ·
 15 οὗ ἂν τις ἑαυτὸν τάξῃ, ἡγησάμενος βέλτιστον εἶναι, ἢ ὑπ'
 ἄρχοντος ταχθῇ, | ἐνταῦθα δεῖ, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, μένοντα p. 12
 κινδυνεύειν, μηδὲν ὑπολογιζόμενον μήτε θάνατον μήτε ἄλλο
 μηδὲν πρὸ τοῦ αἰσχροῦ.“ καὶ πάλιν μετ' ὀλίγα· „τὸ γὰρ 54
 τοι θάνατον δεδιέναι, ὧς ἄνδρες, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ δοκεῖν
 20 σοφὸν εἶναι, μὴ ὄντα.“ καὶ αὖτις μετὰ βραχέα· „πρὸ γούν
 τῶν κακῶν, ὧν οἶδα ὅτι κακά ἐστιν, ἃ μὴ οἶδα εἰ καὶ
 ἀγαθὰ ὄντα τυγχάνει, οὐ φοβηθήσομαι οὐδὲ φεύξομαι.“
 καὶ πάλιν· „τά τε γὰρ ἄλλα εὐδαιμονέστεροί εἰσιν οἱ ἐκεῖ τῶν
 ἐνθάδε, καὶ ἤδη καὶ τὸν λοιπὸν χρόνον ἀθάνατοί εἰσιν.“

13—18: Eus. Pr. XIII 10, 3 (Plat. Apol. p. 28 D) || 18—20:
 Eus. Pr. XIII 10, 5 (Plat. Apol. p. 29 A) || 20—22: Eus. Pr. XIII
 10, 6 (Plat. Apol. p. 29 B) || 23—24: Plat. Apol. p. 41 C

1 ταῖς τε ἄλλαις DV | 1—2 παλαιαῖς [παλαιαὶ C] σφόδρα
 καὶ πολλαῖς γε CL² | 2 δὲ αὐτοῖς: τε αὐ καὶ τοῖς V | 5 βοώσης
 ἀληθείας: φωνῆς βοώσης KSCL² | 6 βούλεσθαι S | πιστεύειν φιλο-
 σόφῳ C | 8 ἀπαλλαγῆσαι S | 9 τῷ: τοῖς D | τοῦδε: τούτου δὲ C
 | 10 μεμενηκόσι: μεμαθηκόσι L² | 11 προείλαντο K: προείλαντο
 SC | 12 ἔταξεν L² | καταλιπεῖν S | τούτων C | 14 οὕτως: οὗτος
 S¹C | ἔχω L | 15 οὐ: οὐδ' SCL² | ἐὰν BL¹DV | αὐτὸν K | βέλτιον
 C Pl. | ἢ om. L | 16 δὴ BLD | 19 δεδιέναι KSC | 20 post σοφὸν
 add. μὲν K | 21 ὅτι: ὅτι καὶ DCL² | κακία L¹ | 22 τυγχάνοι B:
 τυγχάνη C | οὐδὲ: οὔτε K | 23 εἰσιν οἱ om. D | 24 ἤδει S | καὶ
 posterius om. K

55 αὐτοῦ δέ, ὧ φίλοι ἄνδρες, καὶ ταῦτα· „ἐμὲ γὰρ οὐδὲν βλάβειεν ἂν οὔτε Μέλητος οὔτε Ἄνντος· οὐδὲ γὰρ ἂν δύ-
ναιτο. οὐ γὰρ οἶμαι θεμιτὸν εἶναι βελτίονι ἀνδρὶ ὑπὸ
χείρονος βλάπτεσθαι. ἀποκτείνειε μὲντ' ἂν ἴσως ἢ ἐξελάσειεν
ἢ ἀτιμάσειεν· ἀλλὰ ταῦτα οὗτος μὲν ἴσως οἴεται εἶναι καὶ 5
ἄλλος τις που μεγάλα κακά· ἐγὼ δὲ οὐκ οἶμαι, ἀλλὰ πολὺ
μᾶλλον ποιεῖν ἢ οὗτος νυνὶ ποιεῖ, ἄνδρα ἀδίκως ἐπιχειρῶν
ἀποκτινύναι.“

56 Τοιαῦτα μὲν οὖν ὁ Σωκράτης καὶ ἐν αὐτῷ γε τῷ ἀγῶνι
πεφιλοσόφηκεν, ὥς ὁ Πλάτων μεμαρτύρηκεν· ἀλλ' ὅμως τῆς 10
τῶν μαρτύρων τιμῆς οὐ τετύχηκεν. οὔτε γὰρ σηκὸν ἐκείνῳ
ἐδείμαντο οὔτε τέμενος ἀφιέρωσαν οὔτε πανήγυριν ἀπεκλή-
ρωσαν οἱ τῶν ἐκείνου λόγων μετεληχότες, ἀλλὰ καὶ σοφὸν
γενόμενον καὶ ἀνδρεῖον, ἀγέραςτον εἶασαν, καίτοι ἀδίκον γε
κακείνος ὑπομεμενέκει σφαγῇν. ἀλλ' οὐκ ἀρίστην γε εἶχε καὶ 15
ἀκραιφνή τὴν εὐσέβειαν· ἀνεμέμικτο γὰρ αὐτῇ τοῦ τηνικάδε
57 κατεσχηκός πλάνου πολλά. ὅθεν δὴ οὐδὲ τῆς μετὰ τὴν
τελευτήν ἡξιώθη τιμῆς· οὐδέ γε Ἀνάξαρχος ἐκείνος, ὃς ὑπέ-
ροις πτισσόμενος σιδηροῖς ἔλεγεν, ὥς φασι, „πίσσε, πίσσε
τὸν Ἀναξάρχου θύλακον· Ἀνάξαρχον γὰρ οὐ πτίσσεις,“ οὐδὲ 20
Ζήνων ὁ Ἐλεάτης, ὃς ἀναγκαζόμενος κατεπιεῖν τι τῶν ἀπορρή-
των, ἀντέσχε πρὸς τὰς βασάνους οὐδὲν ἐξομολογούμενος· ὥς δέ

1—8: Plat. Apol. p. 30C—D || 18—p. 215, 8: Clem. Str.
IV 8, 56 (18—20: Anaxarch. vit. et plac. 13); vid. Diss. p. 110

2 βλάβειεν ἂν: βλάβει cum ἂν in marg. L: βλάβειαν SC |
μέλιτος KDV | οὐδὲ: οὔτε BL | 3 θεμητὸν S | βέλτιον K | 3—4 ὑπὸ
τοῦ χείρονος KDSC | 4 ἀποκτείνειεν KD: ἀποκτείνει V | μὲντ'
KL²: μὲν BL¹: μετ' DSCV | 5 μὲν οὗτος DCV | post οὗτος add.
οὐκ οἶμαι B | εἶναι om. B | καί: ἢ D | 6 οὐχ SC | πολὺν K |
7 ποιεῖ C | οὕτως V | νῦν V | ἐποίει DV | 8 ἀποκτείνειαι KSC |
9 post καὶ add. τῶν K | 10 post πλάτων add. γε KC | 11 οὐδὲ
γὰρ K | 12 οὔτε πανήγυριν ἀπεκλήρωσαν om. V | 13 ἐκείνος
DV | 15 ὑπομεμενέκει S: ὑπομεμενέκει C: ὑπομεμένηκε V |
16 ἀναμέμικτο KD | 17 δὲ K | οὔτε SCL²: οὔτε δὲ D | 18 post
τελευτήν add. οὐκ KD | οὐδέ γε: ὁ δὲ γε D | ὃς om. S: ὁ DC |
19 σιδηροῖς πτισσόμενος V | πτυσσόμενος D, corr. Dyr. | πτίσσε
alterum om. D | πτύσσε D, corr. Dyr. | 20 οὐ γὰρ ἀνάξαρχον
V | γὰρ om. L | post πτίσσεις add. τοῦδε τοῦ γέρος τετύχηκεν
SCVL² | οὐδὲ: ὁ δὲ C | 21 κατεπιεῖν S¹

φησιν Ἐρατοσθένης ἐν τοῖς Περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, δείσας
 οὗτος, μὴ τῇ τῶν παθῶν ὑπερβολῇ βιασθεὶς ἐξείπῃ τι τῶν
 ξυγκειμένων καὶ τοὺς στασιώτας μηνύσῃ, τὴν γλῶτταν τοῖς
 ὁδοῦσι τεμὼν προσέπτυσσε τῷ τυράννῳ. ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ 58
 5 Θεόδοτον φασὶ ποιῆσαι τὸν Πυθαγόρειον καὶ Παῦλον τὸν
 Λακύνδου γνώριμον, ὥς ὁ Περγαμηνὸς Τιμόθεος ἐν τῇ Περὶ
 τῆς τῶν φιλοσόφων ἀνδρείας ξυνέγραψε· ξυμμαρτυρεῖ δὲ
 τούτῳ καὶ Ἀχαικὸς ἐν τοῖς Ἡθικοῖς. ἀλλ' ὅμως τούτων
 οὐδεὶς τῆς τῶν μαρτύρων ἡξιώθη τιμῆς· οὐδὲ μὴν ἐκείνοι 59
 10 οἱ τὰ λαμπρὰ καὶ πολυθρόνητα στήσαντες τρόπαια, οὐ Μιλ-
 τιάδης, οὐ Κίμων, οὐ Περικλῆς, οὐ Θεμιστοκλῆς, οὐκ
 Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχον· καίτοι οὗτος οὐκ ἀνδρεῖος μόνον,
 ἀλλὰ καὶ δίκαιος ἐνενόμιστο· ἀλλ' ὅμως οὔτε οὗτος οὔτε
 Βρασίδας ὁ Σπαρτιάτης, οὐκ Ἀγησίλαος, οὐ Λύσανδρος ὁ τὴν
 15 δυναστείαν καταλύσας τῶν Ἀθηναίων, οὐ Πελοπίδης ὁ Βοιω-
 τάρχης, οὐκ Ἐπαμεινών[ιδας] ὁ τὴν Λακωνικὴν ληϊσάμενος p. 121
 καὶ τῇ Σπάρτῃ προσενεγκεῖν τὴν στρατιὰν τολμήσας, οὐχ
 οἱ Ῥωμαίων περιφανέστατοι στρατηγοί, ὁ Σκιπίων ὁ πρῶ-
 τος, ὁ ἐκείνου ὁμώνυμος, ὁ Κάτων, ὁ Σύλλας, ὁ Μάριος,
 20 ὁ Πομπήϊος, ὁ Καῖσαρ αὐτός. τούτων γὰρ ἕκαστος ἐν μὲν 60
 ταῖς στρατηγίαις καὶ ταῖς ἐν πολέμοις ἀνδραγαθίαις διέπρεψε,

1 φησιν: λέγει BLDV | ἔρατωσθένης SC | τῷ SC | 2 παθῶν:
 πολλῶν BL¹ | ἐξείπει C | 3 ξυγκειμένων: εἰ ξυγκειμένων D:
 ἀπορρήτων V | στασιώτης C: στασιάσαντας V | μηνύσει C | 4 ταύ-
 τὸ δὲ om. V | ταὐτὸ: ταὐτὸν B: τοῦτο K | 5 ποιῆσαι φασὶ D |
 πυθαγόρειον SC | 7 τῶν om. K | ἀνδρείας BV: ἀνδρείως C | μαρ-
 τυρεῖ DV | 8 τούτῳ: τοῦτο V | 9 οὐδὲ scripsi: οὔτε codd. |
 10 πολυθρόνητα DVL² | ξυστήσαντες DV | 11 κίμων SC | οὐ
 θεμιστοκλῆς om. LV, add. post λυσιμάχον BLDV | 12 ἀριστείδης SC |
 13 καὶ om. B | νενόμιστο BLDV | 14 βραδίσας B | 15 τῶν: τὴν
 S(?)CV | οὐ: οὔτε SCVL² | μελοπίδης D: πελοπίδης Dyr. | βιω-
 τάρχης K | 16 ἐπαμεινώνδας KV: ἐπαμηνωνδᾶς C | 17 στρατείαν
 K: στρατηγίαν D: στρατηγείαν SCL² | 18 ὁ σκιπίων KSC: ὁ
 σκηπίων D: οὐ σκιπίων BL: οὐ σκηπίων V | πρῶτος: βροῦτος
 D: πρῶτος ὁ βροῦτος SCL²: βροῦτος οὐ βροῦτος V | 19 ὁ (ante
 κάτων et ante σύλλας): οὐ BLDV | ὁ (ante μάριος): οὐ BLV |
 μάριος L | 20 ὁ (ante πομπήϊος): οὐ BLV | ὁ (ante καῖσαρ): οὐ
 BLDV | 21 στρατηγείαις SC | ἀνδραγαθίαις C | διέπρεπε V:
 ἐπέτρεψε CL²

τοῦ δὲ τῶν μαρτύρων οὐ μετέλαχε γέρας. καὶ τί λέγω τοὺς
 στρατηγούς; οὐδὲ γὰρ οἱ τῆς οἰκουμένης βεβασιλευκότες
 ταύτης ἀπήλυσαν τῆς τιμῆς, οὐ Κῦρος, οὐ Δαρεῖος, οὐ
 Ξέρξης, οὐκ Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου (τοὺς γὰρ ἐπισήμους
 καταλέγω μόνους), οὐκ Αὔγουστος, οὐκ Οὐεσπασιανός, οὐ 5
 Τραϊανός, οὐκ Ἀδριανός, οὐκ Ἀντωνῖνος· ἀλλ' οὗτοι πάντες
 ζῶντες μὲν ἦσαν περίβλεπτοι καὶ τοὺς βαρβάρους ἐνίκων
 καὶ μετὰ τὰς νίκας πομπὰς ἐπετέλουν καὶ ἐορτάς, ἐπειδὴ δὲ
 61 ἐτελεύτησαν, οὐδὲν τῶν πολλῶν διαφέρουσιν. οὔτε γὰρ τά-
 φους ἔχουσιν ἐπισήμους οὔτε δημοθιναῖς ἐτησίοις γεραί- 10
 ρονται. τίς γὰρ δὴ οἶδε τὸν Ξέρξου γε τάφον ἢ τὸν Δα-
 ρείου; τίς δὲ τὸν Ἀλεξάνδρου, τοῦ τοσοῦτων ἔθνων ἐν
 ὀλιγίστῳ γε χρόνῳ κρατήσαντος; καὶ τί λέγω τοὺς παλαιούς;
 οὐδὲ γὰρ τὸ Αὔγουστου σῆμα δῆλόν ἐστιν ἢ τῶν ἄλλων,
 ὅσοι μετὰ τοῦτον τὴν Ῥωμαίων ἰθύναντες βασιλείαν ἡγνό- 15
 ησαν τὸν ταύτης δοτῆρα καὶ χορηγόν, μόνων δὲ τῶν εὐσε-
 βῶν βασιλέων οἱ τάφοι δῆλοι καὶ γνώριμοι, οἱ δὲ τῶν
 μεταξὺ δυσσεβῶς βεβασιλευκόντων φαίνονται μὲν, τιμῆς δὲ
 οὐδὲ σμικρᾶς ἀπολαύουσιν· οὐ μόνον γὰρ τῆς βασιλικῆς
 ἀπεστέρηται, ἀλλὰ καὶ ἥς οἱ τῶν ἰδιωτῶν μετεσχῆκασιν. 20
 62 καίτοι τινὲς τῶν ἀνοήτων καὶ θεοὺς σφᾶς ἀνηγόρευσαν καὶ
 νεῶς ἑαυτοῖς ἐδομήσαντο. καὶ γὰρ Ἀντίοχος ἐπεκλήθη θεός,
 καὶ Γάιος ὁ Τιβερίου διάδοχος, καὶ Οὐεσπασιανός καὶ Ἀδρια-
 νός μεγίστους ἑαυτοῖς νεῶς ᾠκοδόμησαν, ἀλλὰ ξὺν τῇ ζωῇ
 καὶ τὴν δυσσεβῇ τιμὴν ἀφῆρέθησαν. οἱ δὲ τῶν καλλινί- 25
 κων μαρτύρων σηκοὶ λαμπροὶ καὶ περίβλεπτοι καὶ μεγέθει
 διαπρεπεῖς καὶ παντοδαπῶς πεποικιλμένοι καὶ κάλλους ἀφιέν-

1 γέρας K | 2 οὐδὲ scripsi: οὔτε codd. | 3 ἀπέλυσαν B |
 5 μόνους S | οὐ οὐεσπασιανός K: οὐκ ἐσπασιανός C¹: οὐκ οὐ-
 εσπασιανός DVS² | 7 ζῶντες bis C¹ | 8 ἐτέλουν V | 10 δημοθυ-
 νιαῖς S¹C | αἰτησίοις S | 11 δὴ om. B, suprascr. V | γε om. V
 | 12 τὸν: τῶν C | 13 ὀλιγοστῶ DSCVL² | γε om. C | 14 τὸ:
 τοῦ C: τὸ τοῦ V | 15 τούτων SC | τὴν—βασιλείαν om. BL¹ |
 ἰθύνοντες CL² | 17 post εὐσεβῶν add. καὶ KB | 18 δυσσεβῶς D |
 19 οὐδὲ: οὐ C | 20 post ἀπεστέρηται add. τιμῆς DCL² | ἥς οἱ:
 ἥσσαν BL¹ | 22 ναοὺς SC | αὐτοῖς V | ἐδομήσαντο KB | 23 οὐ-
 εσπασιανός DV | 25 ἀφῆρέθησαν C | δέ γε KS | 27 καὶ poste-
 rius om. C

τες μαρμαρυγὰς. εἰς δὲ τούτους οὐχ ἅπαξ ἢ δῖς γε τοῦ ἔτους 63
 ἢ πεντάκις φοιτῶμεν, ἀλλὰ πολλάκις μὲν πανηγύρεις ἐπιτε-
 λοῦμεν, πολλάκις δὲ ἡμέρας ἐκάστης τῷ τούτων δεσπότῃ
 τοὺς ὕμνους προσφέρομεν. καὶ οἱ μὲν ὑγιαίνοντες αἰτοῦσι
 5 τῆς ὑγείας τὴν φυλακὴν, οἱ δὲ τινι νόσῳ παλαιότες τὴν
 τῶν παθημάτων ἀπαλλάγῃν· αἰτοῦσι δὲ καὶ ἄγονοι παῖδας,
 καὶ στέριφαι παρακαλοῦσι γενέσθαι μητέρες, καὶ οἱ τῆσδε
 τῆς δωρεᾶς ἀπολαύσαντες ἀξιούσιν ἄρτια σφίσι φυλαχθῆναι
 τὰ δῶρα· καὶ οἱ μὲν εἰς τινὰ ἀποδημίαν στελλόμενοι λιπα-
 10 ροῦσι τούτους ξυνοδοιπόρους γενέσθαι καὶ τῆς ὁδοῦ ἡγε-
 μόνας· οἱ δὲ τῆς ἐπανόδου τετυχηκότες τὴν τῆς χάριτος
 ὁμολογίαν προσφέρουσιν, οὐχ ὥς θεοῖς αὐτοῖς προσιόντες,
 ἀλλ' ὥς | θείους ἀνθρώπους ἀντιβολοῦντες καὶ γενέσθαι p. 122
 πρεσβευτὰς ὑπὲρ σφῶν παρακαλοῦντες. ὅτι δὲ τυγχάνουσιν 64
 15 ὧνπερ αἰτοῦσιν οἱ πιστῶς ἐπαγγέλλοντες, ἀναφανδὸν μαρ-
 τυρεῖ τὰ τούτων ἀναθήματα τὴν ἰατρειάν δηλοῦντα. οἱ μὲν
 γὰρ ὀφθαλμῶν, οἱ δὲ ποδῶν, ἄλλοι δὲ χειρῶν προσφέρουσιν
 ἐκτυπώματα· καὶ οἱ μὲν ἐκ χρυσοῦ, οἱ δὲ ἐξ ὕλης [ἀργύρου]
 πεποιημένα. δέχεται γὰρ ὁ τούτων δεσπότης καὶ τὰ σμικρὰ
 20 τε καὶ εὖωνα, τῇ τοῦ προσφέροντος δυνάμει τὸ δῶρον με-
 τρῶν. δηλοῖ δὲ ταῦτα προκείμενα τῶν παθημάτων τὴν
 λύσιν, ἧς ἀντετέθη μνημεῖα παρὰ τῶν ἀρτίων γεγεννημένων.
 ταῦτα δὲ κηρύττει τῶν κειμένων τὴν δύναμιν· ἡ δὲ τούτων 65
 δύναμις τὸν τούτων Θεὸν ἀληθινὸν ἀποφαίνει Θεόν. ἐξε-
 25 τάσωμεν γάρ, τίνες καὶ πόθεν οἱ ταύτης ἀξιοθέντες τῆς
 χάριτος. ἄρα τινες ἐπίσημοι καὶ περιφανεῖς ἢ γένους αὐ-
 χοῦντες λαμπρότητα ἢ τοῖς τοῦ πλούτου περιρρεόμενοι δρεῦ-
 μασιν ἢ ἐκ δυναστείας τινὸς γενόμενοι γνώριμοι; οὐδαμῶς,

1 ἢ δῖς: οὐδὲ δῖς DV | γε om. SC | 3 post δὲ add. καὶ
 DSV | 5 τὴν τῆς ὑγείας B: τὴν om. LV | τινι: τῇ D | 6 παθη-
 μάτων: νοσημάτων BL¹ | 7 στείραι DV | μητέραις L¹ | 8 ἀπο-
 λαύοντες DV | σφῆσι S | 11 τὴν om. V | 12 προσιόντες K |
 14 παρακαλοῦντες: λιπαροῦντες DV | δὲ: δὲ καὶ L² | 15 πιστῶς:
 ἐκ πίστεως V | μάρτυρες K | 16 δηλοῦντα: δεικνύοντα KDV |
 18 χρυσοῦ K | ἀργύρου delendum mihi videtur: ἀργυρίου K:
 ἀργίλου Elter | 20 μετρῶν τὸ δῶρον V | 22 ἧς: οἷς D | γεγενη-
 μένα BL | 25 γάρ: δὲ V | 26 ἐπίσημοι S | ἢ om. BL¹ | 27 λαμ-
 πρότητι Dgr. | περιρρεόμενοι KSC | 28 γενόμενοι B

- 66 ὧ ἄνδρες. τούτων γὰρ οὐδενὸς μετεσχῆκασιν, ἀλλ' ἰδιῶται
 ἦσαν ἢ στρατιῶται, τινὲς δὲ αὐτῶν καὶ οἰκείται γεγέννηται
 καὶ θεραπαινίδες, ἐν ἄσθενέσι δ' ἄγαν σώμασι γενναίως
 ἀγωνισάμεναι· καὶ αἱ μὲν σωφρόνως ἔλκουσαι τὸν τοῦ γά-
 μου ζυγόν, αἱ δὲ τί γάμος οὐκ ἐπιστάμεναι. ἀκούω δὲ 5
 ἔγωγέ τινας καὶ τῇ σκηνῇ ξυντραφέντας καὶ ἐξαπίνης τοῖς
 ἀγωνισταῖς ξυνταχθέντας καὶ ἀξιονίκους γεγενημένους καὶ
 τῶν στεφάνων τετυχηκότας καὶ μετὰ τὴν ἀνάρρησιν σφόδρα
 δεδιττομένους τοὺς δαίμονας, οἷς ἦσαν ὑποχείριοι πάλοι· πολ-
 λοι δὲ καὶ ἱερεῖς καὶ νεωκόροι τὰ κατὰ τῆς ἀσεβείας ἀνέστησαν 10
 67 τρόπαια. ἐκ τοιούτων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ξυνέστησαν οἱ
 τῶν μαρτύρων χοροί. καὶ φιλόσοφοι μὲν καὶ ῥήτορες παρα-
 δέδονται λήθῃ, καὶ βασιλέων καὶ στρατηγῶν οὐδε τὰς προσ-
 ηγορίας γινώσκουσιν οἱ πολλοί, τὰς δὲ τῶν μαρτύρων προσ-
 ηγορίας μᾶλλον ἴσασιν ἅπαντες ἢ τὰ τῶν φιλτάτων ὀνόματα· 15
 καὶ τοῖς παισὶ δὲ τὰς τούτων προσηγορίας ἐπιτιθέναι σπου-
 δάζουσιν, ἀσφάλειαν αὐτοῖς ἐντεῦθεν καὶ φυλακὴν μηχανώ-
 68 μενοι. καὶ τί λέγω φιλοσόφους καὶ βασιλέας καὶ στρατη-
 γούς; καὶ γὰρ αὐτῶν τῶν καλουμένων θεῶν τὴν μνήμην
 ἐκ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἐξήλειψαν διανοίας. τὰ μὲν γὰρ 20
 ἐκείνων οὕτω παντελῶς διελύθη τεμένη, ὥς μηδὲ τῶν σχη-
 μάτων διαμεῖναι τὸ εἶδος, μηδὲ τῶν βωμῶν τὸν τύπον τοὺς
 νῦν ἀνθρώπους ἐπίστασθαι, αἱ δὲ τούτων ὕλαι καθωσιώ-
 69 θησαν τοῖς τῶν μαρτύρων σηκοῖς. τοὺς γὰρ οἰκίους νε-
 κροὺς ὁ δεσπότης ἀντεισῆξε τοῖς ὑμετέροις θεοῖς, καὶ τοὺς 25
 μὲν φροῦδους ἀπέφηνε, τούτοις δὲ τὸ ἐκείνων ἀπένειμε γέ-
 ρας. ἀντὶ γὰρ δὴ τῶν Πανδίων καὶ Διασίων καὶ Διουν-

2 γεγέννητο V | 3 δ' om. V | 5 τί γάμος: τοι γάμους D:
 ἔτι γάμους SCV: ἔτι γάμον L² | 6 ξυντραφέντας: ξυγγραφέντας
 BL¹ | 7 γεγενημένους S | 9 δεδιττομένους K | 10 νεοκόροι S |
 12 παραδέδονται SC | 14 γινώσκουσιν: ἴσασιν D, corr. Dyr. |
 οἱ om. L¹ | 15 μᾶλλον ἴσασιν om. K, add. vero v. 16 post
 προσηγορίας | 15—16 τὰ—δὲ om. L² | 17 ἀσφάλειαν S | καὶ φυ-
 λακὴν ἐντεῦθεν DSC | 18 βασιλεῖς D | 20 ἐξήλειψαν S | 21 κατε-
 λύθη KDV | 23 post ἀνθρώπους add. ὡς BL | καθὼς εἰώθεσαν
 K | 25 ἀντέταξε DV | ὑμετέροις BS, sed corr. S: ὑμετέρους C |
 26 τὰ SCL² et γέρα SCL² | 27 post lacunam incipit M; cf.
 p. 191, 3 | παιδίων C | καὶ διασίων om. SC | διωνυσίων C

σίῳ καὶ τῶν ἄλλων ὑμῶν ἐορτῶν Πέτρου καὶ Παύλου καὶ
Θωμᾶ καὶ Σεργίου καὶ Μαρκέλλου καὶ Λεοντίου καὶ Ἀν-
τωνίνου καὶ Μανρικίου | καὶ τῶν ἄλλων μαρτύρων ἐπι- **p. 123**
τελοῦνται δημοθιναί· καὶ ἀντὶ τῆς πάλαι πομπείας καὶ
15 αἰσχροσυργίας καὶ αἰσχρορημοσύνης σώφρονες ἐορτάζονται
πανηγύρεις, οὐ μέθην ἔχουσαι καὶ κῶμον καὶ γέλωτα, ἀλλ'
ὑμνοὺς θείους καὶ ἱερῶν λογίων ἀκρόασιν καὶ προσευχὴν
ἀξιεπαίνοις κοσμουμένην δακρύοις. ὁρῶντες τοίνυν τῆς τῶν 70
μαρτύρων τιμῆς τὸ ὠφέλιμον, φεύγετε, ὦ φίλοι, τῶν δαι-
10 μόνων τὸν πλάνον· καὶ τούτοις φωστῆρσι καὶ ποδηγοῖς
κεχρημένοι, τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἄγουσαν πορείαν ὁδεύσατε,
ἵνα τῆς τούτων χορείας ἐν τοῖς ἀνωλέθροις αἰῶσι μετάσχητε.

ΠΕΡΙ ΝΟΜΩΝ. Θ.

Τμεῖς μὲν, ὦ ἄνδρες, κακαλλιεπημένων ποθεῖτε λόγων 1
15 ἀκούειν καὶ τούτοις κατακληῖσθαι ζητεῖτε· οὗ δ' ἂν τού-
τους μὴ εὗροιτε, γελᾶτε καὶ κωμωδεῖτε καὶ τὰς ἀκοὰς βύετε
καὶ τῶν λεγομένων ἐπαίειν οὐ βούλεσθε. ἔδει δὲ ξυνιδεῖν, 2
ὥς τὰ πολλὰ τῶν ἄγαν τιμιωτάτων ἐν ἐλύτροις εὐτελέσι
καλύπτεται. καὶ γὰρ τὸν πολυτελεῖ μαργαρίτην καὶ τοῖς
20 πλουτοῦσι τριπόθητον εὐκαταφρόνητον ὄστρεον καὶ τίκτει
καὶ τρέφει, καὶ μέντοι καὶ κατακρύπτει· οἱ δὲ τοῦτον ὠνού-
μενοι, χρυσίον διδόντες ὅτι μάλιστα πλεῖστον, χάλρειν ἐῶσι
τὸ ὄστρεον. καὶ τοῖς διαυγέσι δὲ λιθιδίοις ἐκείνοις, ἃ τὴν 3

2 post λεοντίου add. καὶ παντελεήμονος MCL² | ἀντωνίου L² |
4 δημοθινάι SC | πάλαι: ἄλλης SCL² | πομπίας KV | καὶ poste-
rius bis C | 5 αἰσχρορημοσύνης VL² | 7 λόγων B | 9 ὠφέλημον
S | 10 τὴν πλάνην MV | τούτοις: τοι τοῖς K | ὁδηγοῖς L¹ | 11 τὸν
om. BLMV | 12 περὶ τῆς τῶν μαρτύρων τιμῆς KLS, ante quae
verba add. ἡ S: τέλος τοῦ ἡ λόγον περὶ τῆς τῶν μαρτύρων τι-
μῆς C | 13 περὶ νόμων θ' om. V | 14 λόγος θ' BLMC | 15 κατακλη-
λίσθαι SC | 16 εὗρητε C | βύεται M: μύετε K | 17 βούλεσθαι
SC | ξυνιδεῖν S | 18 τὰ om. KV | τιμιωτάτω C | ἐν om. SCV |
λύτροις M | 19 κεκάλυπται B | 20 ὄστριον KS¹C | 21 τούτων M,
corr. Mγρ. | 22 πλεῖον C | 23 ὄστριον KC | λιθοδίοις BS¹ ut
videtur, sed corr. BS²

βασιλικὴν διακοσμῇ κεφαλὴν, ἑτέρα λίθου φύσις ἕξωθεν
 περιέκειται παντάπασιν ἄχρηστος· οἱ δὲ τοῦ τοιοῦδε κόσμου
 δημιουργοί, τοῦτο τὸ περιττόν τε καὶ ἄχρηστον περικόπτοντές
 τε καὶ ἀποξύνοντες, τῶν διαφανῶν λίθων ἐκείνων γυμνοῦσι
 4 τὸ κάλλος. καὶ τὸν χρυσὸν δὲ τὸν τοῖς πολλοῖς ἀξιέραστον,
 καὶ μέντοι καὶ τὸν ἄργυρον καὶ τὸν χαλκὸν καὶ τὸν σίδη-
 ρον ψάμμος καὶ γῆ ξυγκαλύπτουσιν· ἀλλ' οἱ τὰς χρυσίτιδας
 καὶ ἀργυρίτιδας διερευνῶμενοι φλέβας διορύττουσι μὲν τὰ
 μέταλλα, ξυλλέγουσι δὲ τὰ ψήγματα. καὶ ἐπίσημον δὲ γε-
 νόμενον τὸν χρυσὸν καὶ τὸν βασιλικὸν δεξάμενον χαρακτῆρα 10
 οὐ χρυσὸς ἕξωθεν, ἀλλ' ἢ σκύτιναι ἢ ξύλιναι φυλάττουσι
 5 θῆκαι. εἰκότως οὖν ἄρα καὶ τὴν ἀληθῆ περὶ τῶν θείων
 καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δόξαν οὐ λαμπροὶ τινες καὶ ὄγκον
 ἔχοντες, ἀλλ' ἀπλοῖ καὶ πεζοὶ καὶ πᾶσι γνώριμοι κηρύττουσι
 λόγοι, καὶ τὸν μέγαν καὶ ἄρρητον θησαυρὸν εὐτελεῖς ἄγαν 15
 6 φέρουσι θῆκαι. ὅσῃν δέ γε οὗτοι δρώμην καὶ δύναμιν
 ἔχουσι, ῥᾶστα ἂν τις ξυνίδοι, τοὺς Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων
 νομοθέτας παραγαγὼν καὶ τούτοις τοὺς ἡμετέρους ἀλιέας
 καὶ τελώνας παρεξετάσας. εὐρήσει γὰρ τοὺς μὲν οὐδὲ τοὺς
 ὁμόρους πείσαντας κατὰ τοὺς σφῶν πολιτεύεσθαι νόμους, 20
 τοὺς δὲ Γαλιλαίους οὐ μόνον Ῥωμαίους πεπεικότας καὶ
 Ἑλλήνας, ἀλλὰ καὶ πάντα τῶν βαρβάρων τὰ φῦλα τὴν
 7 εὐαγγελικὴν νομοθεσίαν ἀσπάσασθαι. καὶ Μίνως μὲν, ὃς
 p. 124 ἀνχεῖ κατὰ τὸν μῦθον πατέρα τὸν Δία, καὶ παρὰ τὸ
 ἐκείνου γε ἄντρον, ὡς μυθολογοῦσι, φοιτήσας τὰς τῶν νό- 25
 μων ἔλαβεν ἀφορμάς, Κρητῶν μὲν νομοθέτης ἐγένετο, οὐκ
 ἔπεισε δὲ οὔτε Σικελιώτας οὔτε Καρχηδονίους οὔτε μὴν

23—26: Clem. Str. I 26, 170

3 τοῦτο om. L: τούτου B | τὸ om. C | 4 τε om. C | ἐκείνων
 λίθων C | 6 καὶ μέντοι om. S | 8 καὶ ἀργυρίτιδας om. V |
 9 μέταλλα V | δὲ (priori loco): litt. δ S² e corr. | δὲ posterius
 om. L¹ | 9—10 τὸν χρυσὸν γενόμενον C | 10 δεξάμενος M |
 11 ἀλλ' ἢ: ἀλλὰ MV | ἢ (posterioi loco): καὶ MV | 12 ἀληθινὴν
 V | 13 τῶν om. K | ἀνθρωπίνων KM | ὄγκον V | 14 ἀπλοῖ καὶ om.
 L¹ | 15 μέγα S¹ | 17 ξυνεῖδοι KSC | 18 ἡμετέρος M¹ | 21 γαλι-
 λείους S: γαλιλαίους C | πεπεικότα B | 22 ἅπαντα MSC | 23 μή-
 νως C | 24 τὸ παρ' B | 25 τὰς om. V | νόμων: λόγων BL¹ |
 27 οὐδὲ σικελιώτας SC

τοὺς Ἕλληνας κατὰ τοὺς αὐτοῦ πολιτεύεσθαι νόμους, ἀλλὰ
 μόνην τὴν νῆσον ἐκείνην, ἧς ἐβασίλευε, στέρξει τοὺς νό-
 μους ἡνάγκασε, καὶ οὐδὲ τούτους τὸν αἰὶ χρόνον· ἐπειδὴ
 γὰρ Ῥωμαῖοι τῆς οἰκουμένης ἐκράτησαν, κατὰ τοὺς τούτων
 5 καὶ οὗτοι πολιτεύονται νόμους. πάλιν τὸν Χαρώνδαν πρῶ- 8
 τον Ἰταλίας καὶ Σικελίας νομοθέτην γεγενῆσθαι φασιν· ἀλλ'
 οὐδὲ οὗτος Τυρρηνοὺς ἔπεισεν ἢ Κελτοὺς ἢ Ἰβήρας ἢ Κελ-
 τίβηρας, καὶ ταῦτα ὁμόρους γε ὄντας καὶ ἀγχιτέριμονας,
 - τοὺς ὑπ' αὐτοῦ τεθέντας καταδέξασθαι νόμους. καὶ τί λέγω
 10 τοὺς ὁμόρους; οὐδὲ γὰρ οἱ τηνικάδε τούτους θαυμάσαντες
 καὶ στέρξαντες κατὰ τούτους νῦν βιοτεύουσι· τὸν γὰρ τοι
 τῶν Ῥωμαϊκῶν νόμων ὑπῆλθον καὶ οὗτοι ζυγόν. Ζάλευκος 9
 δὲ Λοκροῖς τέθεικε νόμους, παρὰ γε τῆς Ἀθηναῖς τὴν τού-
 των ἐπιστήμην δεξάμενος, ἧ φασιν οἱ τοὺς μύθους δια-
 15 πλάττειν φιλοῦντες· ἀλλ' οὔτε Ἀκαρναῆνες οὔτε Φωκεῖς οὔτε
 μὴν οἱ ἄλλοι Λοκροὶ τῆς τούτου νομοθεσίας ἡνέσχοντο, καὶ
 ταῦτα οὐ μακρὰν οἰκοῦντες, ἀλλ' ἀστυγείτονες ὄντες. τὸν 10
 δὲ Λυκοῦργον λέγουσιν οἱ σεμνολογεῖν τοὺς τοῦδε νόμους
 σπουδάζοντες εἰς Δελφοὺς μὲν ἀφικέσθαι παρὰ τὸν Πύθιον,
 20 ἐμπνευσθῆναι δὲ παρ' ἐκείνου καὶ θεῖναι Λακεδαιμονίοις
 τοὺς νόμους. λέγουσι δὲ καὶ τὸν χρησμόν, ὃν τοῦδε πέρι
 ὁ Πύθιος ἔχρησεν· ἔστι δὲ οὗτος· ἥκεις, ὦ Λυκοῦργε,
 ἐμὸν ποτὶ πῖονα νηὸν Ζηνὶ φίλος καὶ πᾶσιν Ὀλύμπια δώ-
 ματ' ἔχουσιν. δίζω ἢ σε θεὸν μαντεύσομαι ἢ ἄνθρωπον·

5—6: Eus. Pr. XII 49, 3 || 12—14: Clem. Str. I 26, 170 ||
 17—p. 222, 2: Clem. Str. I 26, 170 Eus. Pr. V 27, 8

2 ἐβασίλευσε KBLMC | 3 τούτοις SC | 4 κατὰ τοὺς: κατὰ τοὺς
 M¹: καὶ τοὺς K: καὶ κατὰ τοὺς CL² | 5 χαρώνδαν K | 6 γενέσθαι
 SC | φασιν om. L¹ | 7 οὕτως L¹ | τυρρηνοὺς MSC | ἢ κελτοὺς
 ἔπεισεν L | 8 ὁμόρους γε KS: γε ὁμόρους BLC: γε ὁμόρους τε
 M: ὁμόρους V | ὄντας C | 10 οὐδὲ: οὐ K | 11 τούτους: τοὺς
 KC | βιοτεύουσι: πολιτεύονται SCL²Mγρ. | τὸν: τὸ B: τῶν C |
 12 Ῥωμαϊκῶν B | ἐπῆλθον MV | 14 ἢ B | φησιν S¹C | 16 τού-
 των L | ἡνέσχοντο M | 17 ἀστυγείτονες: litt. εἰ C³ e corr. |
 18 τοῦδε τοὺς V | 19 ἐσπονδακότες SCMγρ. | 20 θῆναι M |
 21 νόμους: λόγους M | περὶ ὃν τοῦδε S | πέρι om. C | 23 πεί-
 ονα S | δόματ' C | 24 δῖζω B, sed corr.: διζέω M: δίζεο SCL² |
 σε ἢ V | θεὸν: litt. ὃν L² e corr.

- ἀλλ' ἔτι καὶ μᾶλλον θεὸν ἔλπομαι, ὃ Ἀνκέργε. ἦκεις εὐ-
 11 νομίην διζήμενος· αὐτὰρ ἐγὼ τοι δώσω.“ τοιοῦτος μὲν δὴ
 οὔτος καὶ ὁ περὶ τούτου χρησμός. ἀλλ' οὔτε τὸ πολὺ τοῦ
 νομοθέτου κλέος οὔτε τῆς Σπάρτης ἡ περιφάνεια οὔτε ὁ
 τοῦ Πυθίου χρησμός ἠνάγκασεν Ἀργείους ἢ Τεγεάτας ἢ 5
 Μαντινεῖς ἢ Κορινθίους, μάλα πλησίον οἰκοῦντας, τὴν
 Λακεδαιμονίων καταδέξασθαι πολιτείαν. καὶ τί λέγω τοὺς
 ἄλλους; Φλιάσιοι γὰρ πόλισμα μὲν οἰκοῦσι σμικρόν, ἀεὶ δὲ
 τὴν Λακεδαιμονίαν ἡγεμονίαν ἡγάπησαν καὶ τούτων ἦσαν
 ὑπόσπονδοι, ἀλλ' ἤγοντο μὲν ὑπ' ἐκείνων καὶ ξυνεπολέμουν 10
 12 ἀεὶ, τοῖς δὲ ἐκείνων οὐκ ἐχρήσαντο νόμοις. καὶ ἵνα τοὺς
 ἄλλους νομοθέτας παρῶ, Ἄπιν τὸν Ἀργείων καὶ Μνησίωνα
 τὸν Φωκέων καὶ τὸν Κυρηναίων Δημόνακτα καὶ Παγών-
 δην τὸν Ἀχαιῶν καὶ τὸν Κνιδίων Ἀρχίαν καὶ Εὐδοξον
 τὸν Μιλησίων καὶ Φιλόλαον τὸν Θηβαίων καὶ Πιττακὸν 15
 τὸν Μιτυληναίων καὶ Νέστορα τὸν Πυλίων, οὗ τοὺς λό-
 γους μέλιτος γλυκντέρους ἐκάλεσεν Ὅμηρος, — ἵνα τούτους
 καὶ τοὺς τῶν ἄλλων ἔθνων νομοθέτας παρῶ, Σόλων ὁ πολυ-
 θρύλητος καὶ Δράκων καὶ Κλεισθένης νομοθέται Ἀθηναίων
 ἐγένοντο. ἀλλ' οὔτε Μεγαρέας οὔτε Εὐβοέας οὔτε Θηβαίους, 20
 ὁμόρους γε ὄντας καὶ ἄγαν πλησιοχώρους, τοῖς τοῦ Σόλω-

16—17: Hom. A 249

1 καὶ om. C | ἡμεῖς K | 2 δειζήμενος K: διζόμενος B | αὐ-
 τὰρ: οὐ γὰρ K | 4 τῆς om. K | 5 τεγαίτας S: τ' αἰγεάτας C |
 6 μαντινέας SCL²Myr. | 7—9 καταδέξασθαι—λακεδαιμονίων om.
 S | 8 φιλιάσιοι MC | post φλιάσιοι add. μὲν L | πόλισμα C |
 μικρόν BL | 9 ἡγεμονίαν KS: πολιτείαν BL¹MV, corr. Myr. |
 12 τὸν: τῶν BSC¹ | μνήσωνα SC: μνασίωνα V | 13 τὸν (ante
 φωκέων): τῶν BSC¹ | φωκαίων L, sed litt. φ L² e corr. | τὸν
 (ante κυρηναίων): τῶν C¹ | δημόνακτα SC | παγώνδην: litt. γ
 B e corr.: παγώδην L¹: χαρώνδαν V | 14 τὸν (ante ἀχαιῶν):
 τῶν BSC¹ | τὸν (ante κνιδίων): τῶν C | κνηδίων BL¹ | 15 τὸν
 (ante μιλησίων): τῶν S: τὸν τῶν C | μλησιών KC: μιλισίον S |
 τὸν (ante θηβαίων): τῶν SC¹ | 16 τὸν (ante μιτυληναίων): τῶν
 C¹ | μυτιληναίων B: μυτυληναίων S | νέστωρα S | τὸν (ante πυ-
 λίων): τῶν C | 17 post ἵνα add. δὲ SCL² | 18 τῶν ἄλλων om.
 V | ἔθνων om. L¹C | πολυθρύλητος MVL² | 19 κλισθένης SC |
 21 νε: τε V | σώλωνος S

νος ἢ τοῦ Δράκοντος ἢ τοῦ Κλεισθένους ὑπακούσαι νόμοις
 ἔπεισαν Ἀθηναῖοι. | καὶ αὐτοὶ δὲ Ἀθηναῖοι τούτοις ἐρ- 13 p. 125
 ρῶσθαι φράσαντες, καὶ μέντοι καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Λο-
 κροὶ καὶ Θηβαῖοι καὶ οἱ ἄλλοι δὲ Ἕλληνες κατὰ τοὺς Ῥω-
 5 μαίων πολιτεύονται νόμους. καὶ Ῥωμαῖοι δὲ τοὺς παρ'
 Ἑλλήσι καὶ βαρβάροις ξυναθροίσαντες νόμους καὶ τοὺς
 ἄριστα κεισθαι δόξαντας παρ' ἐκάστου νομοθέτου λαβόντες,
 ὅσαπερ ἔθνη τὸν τούτων ὑπείσῃλθε ζυγόν, δουλεύειν τοῖσδε
 τοῖς νόμοις ἠνάγκασαν, τοὺς δὲ παρ' αὐτῶν οὐ βουληθέν-
 10 τας ἰθύνεσθαι οὔτε ἔπεισαν οὔτε ἠνάγκασαν τὴν σφῶν πολι-
 τείαν ἀσπάσασθαι. πολλοὶ δὲ καὶ τὸν τῆς δουλείας δεξά- 14
 μενοι χαλινόν, βιωτεύειν κατὰ τοὺς τούτων οὐκ ἀνέχονται
 νόμους. οὔτε γὰρ Αἰθίοπες οἱ Θηβῶν τῶν Αἰγυπτίων
 ὁμοτέρμονες οὔτε τὰ πάμπολλα φῦλα τοῦ Ἰσμαήλ, οὐ Λαζοί,
 15 οὐ Σάννοι, οὐκ Ἀβασγοί, οὐχ οἱ ἄλλοι βάρβαροι, ὅσοι τὴν
 Ῥωμαίων ἀσπάζονται δεσποτείαν, κατὰ τοὺς Ῥωμαίων νό-
 μους τὰ πρὸς ἀλλήλους ποιοῦνται ξυμβόλαια. οἱ δὲ ἡμέ- 15
 τεροι ἄλιεῖς καὶ οἱ τελῶναι καὶ ὁ σκυτοτόμος ἄπασιν ἄν-
 θρώποις τοὺς εὐαγγελικοὺς προσενηνόχασιν νόμους. καὶ οὐ
 20 μόνον Ῥωμαίους καὶ τοὺς ὑπὸ τούτοις τελοῦντας, ἀλλὰ καὶ
 τὰ Σκυθικὰ καὶ τὰ Σαυροματικὰ ἔθνη καὶ Ἰνδοὺς καὶ
 Αἰθίοπας καὶ Πέρσας καὶ Σήρας καὶ Ὑρκανοὺς καὶ Βακ-
 τριανοὺς καὶ Βρεττανοὺς καὶ Κίμβρους καὶ Γερμανοὺς καὶ
 ἀπαξαπλῶς πᾶν ἔθνος καὶ γένος ἀνθρώπων δέξασθαι τοῦ
 25 σταυρωθέντος τοὺς νόμους ἀνέπεισαν, οὐχ ὅπλοις χρησάμε-
 νοι καὶ πολλαῖς μυριάσι λογάδων οὐδὲ τῇ τῆς Περσικῆς
 ὀμότητος χρώμενοι βίᾳ, ἀλλὰ πείθοντες καὶ δεικνύντες
 ὀνησιφόρους τοὺς νόμους, καὶ οὐδὲ δίχα κινδύνων τοῦτο 16

1 κλεισθένης SC | 2 ἀθηναῖοι om. C¹ | 4 οἱ om. KSC |
 8 παρεισῃλθε MSCL² | τοῖσδε om. B | 9—10 τοὺς—ἠνάγκασαν
 om. S | 12 χαλινόν: ζυγόν L² | βιωτεύειν C | 14 ὁμοτέρμονες S
 | πάμπολα C | 15 σάννοι CMγρ.: σάνοι V | ἀβαστοί K | 16 τοὺς
 τῶν Ῥωμαίων K | 17 ξυμβόλαια C | 18 ὁ σκυτοτόμος καὶ οἱ τελῶ-
 ναι V | οἱ om. L¹M | 20 τούτους M, corr. Mγρ. | 21 τὰ posterius
 om. K | σαυροματικὰ V | 22 πέρσας καὶ αἰθίοπας C | ὕρκανίους
 BLMV, corr. Mγρ. | 23 κιμβρους K: κιμμερίους BL | 27 πείθοντες
 S | δεικνύντες L

ποιοῦντες, ἀλλὰ πολλὰς μὲν κατὰ πόλιν ὑπομένοντες παροι-
 νίας, πολλὰς δὲ καὶ παρὰ τῶν τυχόντων δεχόμενοι μάστιγας
 καὶ στρεβλούμενοι καὶ καθειργνύμενοι καὶ πᾶσαν ἰδέαν κο-
 λαστηρίων δεχόμενοι. εὐεργέτας γάρ τοι ὄντας καὶ σωτήρας
 καὶ ἰατρούς, ὥς ἐπιβούλους καὶ πολεμίους οἱ μὲν ἐξήλαντον, 5
 οἱ δὲ καὶ κατέλενον, οἱ δὲ πέδαις καὶ ποδοκάκαις ἐδέσμον, καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν ἀπετυμπάνισαν, τοὺς δὲ ἀνεσκολόπισαν,
 τοὺς δὲ θηρίοις παρέδωκαν. ἀλλὰ τοὺς μὲν νομοθέτας κατη-
 κόντισαν, τὸ δὲ τῶν νόμων οὐ κατέλυσαν κράτος· πολλῶ
 γὰρ ἰσχυρότεροι μετὰ τὴν ἐκείνων ἀπεφάνθησαν τελευτήν. 10
 17 πρὸς γάρ τοι Πέρσας καὶ Σκύθας καὶ τᾶλλα βάρβαρα ἔθνη
 μετὰ τὴν ἐκείνων οἱ νόμοι διέβησαν τελευτήν· καὶ πάντων
 πολεμούντων, οὐ μόνον βαρβάρων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν γε Ῥω-
 μαίων, διέμειναν τὸ ἴσον ἔχοντες κράτος· καὶ πάντα κάλων
 Ῥωμαῖοι κινήσαντες, ὥστε τῶν ἁλίων καὶ τοῦ σκυτοτόμου 15
 καταλῦσαι τὴν μνήμην, λαμπροτέραν αὐτὴν καὶ περιφανε-
 στέραν ἀπέφηναν· καὶ τοὺς μὲν Λυκούργου καὶ Σόλωνος
 καὶ Ζαλεῦκου καὶ Χαρώνδου καὶ Μίνως καὶ τῶν ἄλλων
 νομοθετῶν ἀργεῖν προσέταξαν νόμους, καὶ ἀντεῖπε τῶν ὑπ’
 ἐκείνοις πολιτευσαμένων οὐδεὶς, ἀλλ’ ὁ λόγος ἐγένετο νόμος· 20
 καὶ ἀπέσβη μὲν τῶν πολυθρυλῆτων νομοθετῶν ἡ μνήμη,
 π. 126 οἱ δὲ Ῥωμαίων νόμοι τὰς τῶν Ἑλλήνων ἰθύ|νουσι πόλεις.
 18 καὶ ἀργεῖ μὲν παρ’ Ἀθηναίοις δ’ Ἀρειος πάγος καὶ ἡ Ἥλιαία
 καὶ τὸ ἐπὶ Δελφινίῳ δικαστήριον καὶ ἡ τῶν πεντακοσίων
 βουλὴ καὶ οἱ ἔνδεκα καὶ οἱ θεσμοθέται καὶ ὁ πολέμαρχος 25
 καὶ ὁ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἄρχων — ὀνόματα ἄλλως ἐστὶν ὁλί-
 γοις κομιδῇ γνώριμα τοῖς ἀναγινώσκειν ἐθέλουσι τὰ τοῖς

3 καθειργόμενοι KSC | εἰδέαν KSC | 4 γάρ: γε MV | 6 καὶ
 prius om. KBV | πέδες S: παῖδαις C | ποδοκάκαις: ο prius S²
 e corr.: παιδοκάκαις C | 7 ἀπετυμπάνησαν KC | 8 παρέδωκαν
 V | κατηκόντισαν S | 10 ἰσχυρότεροι SC | 12 post πάντων add.
 μὲν S | 14 καλὸν KS¹: κάλον C K e corr. | 15 οἱ Ῥωμαῖοι MC |
 18 χωράνδου S | μίνως C | 19 προσέταξεν CV | 20 πολιτευσα-
 μένων M: πολιτενομένων SCMγρ. | οὐδὲ εἰς BL | νόμος: ἔργον
 B, sed corr.: ἔννομος L¹ | 21 ἀπεσβέσθη SCL² | πολυθρυλλήτων
 VL² | νομοθετῶν om. S | 23 ὁ om. C | ἡ om. K | 24 τὸ: τῶ
 L¹SC | 25 καὶ οἱ (posteriore loco) om. C: οἱ del. L² | 26 post
 ἄρχων add. ὧν τὰ MSCL² | ὧν: ον M¹ | 27 γνώριμα S¹

πάλαι ξυγγεγραμμένα· παρὰ δὲ Λακεδαιμονίοις ξενηλασίαν
οὐκ ἔστιν ἰδεῖν οὐδὲ τὴν τῶν εἰλώτων δουλείαν οὐδὲ τοὺς
νεοδαμώδεις οὐδὲ τὴν ἐκ τῶν Λυκούργου νόμων τῆς παιδε-
ραστίας ἄδειαν οὐδὲ τὰς ἐννόμους εἰς τοὺς γάμους παρα-
5 νομίας. ὁ γὰρ τοι Λυκούργος, τῶν νομοθετῶν ὁ ἄριστος, 19
ὥς δοκεῖ τοῖς τῶν Ἑλλήνων σοφοῖς, διηγόρευσεν ἐν τοῖς
νόμοις, ὥς οἱ τὴν Λακεδαιμονίων πολιτείαν ξυγγεγραφότες
φασίν, ἐξεῖναι καὶ ἀνδράσι καὶ γυναιξίν ἤδη δεξαμένοις τὸν
τοῦ γάμου ζυγόν, ταῖς μὲν ἐξ ἄλλων ἀνδρῶν, τοῖς δὲ ἐκ
10 γυναικῶν ἐτέροις ἀνδράσι ξυνεξευγμένων ποιεῖσθαι παῖδας
ἀδεῶς μιγνυμένοις· καὶ τούτους τεθαύμακε τοὺς νόμους ὁ
Πλάτων καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ διαπλάσθεισαν πόλιν κατὰ τού-
τους προσέταξε πολιτεύεσθαι. ἀλλὰ τὸν φιλόσοφον, ὥς 20
φιλόσοφον καὶ τῶν νομοθετῶν εἶναι σεμννόμενον ἄριστον,
15 φυλάξωμεν ἔσχατον, νῦν δὲ τῶν Πυθίων νόμων (οὐδὲν γὰρ
διαφέρει Πυθίους ἢ Λυκουργείους καλεῖν) διελέγξωμεν τὴν
ἀσθένειαν. ἅμα τε γὰρ προσέταξαν οἱ Ῥωμαῖοι τούτους
ἀργεῖν καὶ τοὺς σφετέρους κρατεῖν, καὶ διελύθη τῶν Λυ-
κούργου τὸ ἄμαχον κράτος· τῶν δὲ ἀλιέων καὶ τελωνῶν καὶ
20 τοῦ σκηνορράφου τοὺς νόμους οὐ Γάιος ἴσχυσεν, οὐ Κλαύ-
διος καταλῦσαι, οὐ Νέρων ὁ μετ' ἐκείνους, καὶ ταῦτα δύο
τῶν νομοθετῶν τοὺς ἀρίστους κατακοντίσας (καὶ γὰρ τὸν
Πέτρον ἐκείνος καὶ τὸν Παῦλον ἀνεῖλεν, ἀλλ' οὐ ξυνανεῖλε 21
τοῖς νομοθέταις τοὺς νόμους), οὐκ Οὐέσπασιανός, οὐ Τίτος,

1 παλαιοῖς SCL²Μγρ. | γεγραμμένα V | ante παρὰ add.
οὐδὲ τὴν τῶν ἰλωτων δουλείαν S | λακεδαιμονίων B | ξυνηλασίαν
M, corr. Μγρ. | 2 οὐδὲ—δουλείαν om. SV | εἰδώλων KBL¹:
ἰλώτων (S)C | 3 τὴν: τῶν C | παιδερραστίας KC: παιδαρραστίας
S | 4 τὰς: τοὺς B | 7 ὥς οἱ: ὅσοι S | 8 δεξαμέναις KB | 9 γά-
μου: νόμον SCL²Μγρ. | τοῖς: ταῖς C | 10 παῖδας ποιεῖσθαι BL |
11 μιγνυμένους KB | 13—14 ὥς φιλόσοφον καὶ τῶν om. V, qui
postea add. ὥς φιλοσόφων καὶ | 14 φιλοσόφων L²(V) | 15 φυ-
λάξωμεν CV | 16 λυκουργίους KM: λυκούργους SC | διελέγξομεν
SC | 18 σοφωτέρους CL² | καὶ posterius om. C | λυκουργείων V |
19 ἀμήχανον L¹ | τῶν τελωνῶν B | 20 σκηνορράφου KLSC: σκι-
νοράφου M: σκίνορράφου Μγρ. | 22 τοὺς om. L¹ | τὸν om. B |
23 ἀλλ' οὐ ξυνανεῖλε om. L: μὴ ξυνανεῖλὼν V et 24 post νομο-
θέταις add. οὐ L | οὐκ. om. MS¹C: οὐ KBL | οὐέσπασιανός V

οὐ Δομετιανός, καὶ ταῦτα πολλοῖς κατ' αὐτῶν καὶ παντο-
 दाποῖς χρησάμενος μηχανήμασι· πολλοὺς γὰρ δὴ τούτους
 ἀσπαζομένους τῷ θανάτῳ παρέπεμψε, παντοδαπαῖς κολαστη-
 ρίων ιδέαις χρησάμενος. καὶ Τραϊανὸς δὲ καὶ Ἀδριανὸς
 σφόδρα κατὰ τῶνδε τῶν νόμων παρεταξάτην· ἀλλὰ τὴν μὲν 5
 Περσῶν ὁ Τραϊανὸς δυναστείαν κατέλυσεν καὶ Ἀρμενίους τῷ
 Ῥωμαίων ὑπέταξε χαλινῷ, καὶ μέντοι καὶ τὰ Σκυθικὰ ἔθνη
 τοῖς σκῆπτροις ὑποκύντειν ἠνάγκασεν· τὴν δὲ τῶν ἀλιέων
 22 καὶ τοῦ σκυτοτόμου καταλῦσαι νομοθεσίαν οὐκ ἴδρυσεν. καὶ
 Ἀδριανὸς τῶν μὲν τὸν Ἰησοῦν ἐσταυρωκότων ἄρδην τὴν 10
 πόλιν κατέλυσεν, τοὺς δὲ τούτῳ πεπιστευκότας ἀφεῖναι τὴν
 ἐκείνου δουλείαν οὐκ ἔπεισεν. καὶ Ἀντωνῖνος δὲ ὁ μετ'
 ἐκείνου καὶ Οὔηρος ὁ ἐξ ἐκείνου πολλὰ μὲν καὶ λαμπρὰ
 κατὰ βαρβάρων τρόπαια ἐστησάτην καὶ αὐτόνομον βίον
 ἀσπαζομένοις τὸν τῆς δυναστείας ἐπιτεθεικάτην ζυγόν· τοὺς 15
 δὲ τοῦ σωτηρίου σταυροῦ τὸν ζυγὸν φέρειν ἡγαπηκότας
 οὔτε ἐπεισάτην οὔτε ἠναγκασάτην καταλιπεῖν ὃν ἠγάπησαν,
 καὶ ταῦτα πολλαῖς μὲν ἀπειλαῖς δεδιξάμενοι, παμπόλλαις δὲ
 p. 127 23 τιμωρίαις | χρησάμενοι. καὶ ἵνα Κόμοδον καταλίπω καὶ
 Μαξιμιανὸν καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς ἄχρως Αὐρηλια- 20
 νοῦ καὶ Κάρου καὶ Καρίνου βεβασιλευκότας, τίς ἀγνοεῖ τὴν
 Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ καὶ Μαξεντίου καὶ Μαξιμίνου
 καὶ Λικινίου κατὰ τῆς εὐσεβείας μανίαν; οὐ γὰρ καθ' ἓνα
 γε οὔτοι οὐδὲ κατὰ δύο καὶ τρεῖς τοὺς τῷ Χριστῷ πεπι-
 στευκότας, ἀλλ' ἀγεληδὸν κατηκόντιζον καὶ κατὰ χιλίους καὶ 25

4 χρησάμενος ιδέαις B | εἰδέαις KSC | καὶ ἀδριανὸς om.
 L¹ | 5 κατὰ τῶνδε: κατὰ δὲ M, corr. Mgr. | νομοθετῶν BL¹M,
 corr. Mgr. | παρετάξαντο MV, corr. Mgr. | 6 τῷ: τῶν MS¹C,
 corr. Mgr. | 13 ἐκείνου: ἐκείνον S | σέῳηρος L: σέβηρος V:
 σούηρος M: βήρος SCMgr. | 15 ἐπεθηκάτην M: ἐπιτεθηκάτην
 S: ἐτεθεικέτην V | 16 τοῦ om. B: τὸν τοῦ C et τὸν om. SC |
 17 ἀναγκασάτην K | 18 μὲν πολλαῖς MSC | πολλοῖς K | δεδειξά-
 μενοι KS: δεδιδαξάμενοι M: δεξάμενοι C | πάμπολλα K: παμ-
 πόλαις C | 19 κόμοδον C | καταλίπω KM: καταλείπω SC |
 20 μαξιμῖνον M rectius | αὐρηλιανοῦ L: αὐριλλιανοῦ SC | 21 τὴν
 om. BLSC | 22 διοκλητιανοῦ C | μαξεντίνον BLM | καὶ μαξιμίνον
 om. MV | 23 λικινίου KB: λυκινίου C | ante μανίαν add. τὴν
 SCL² | 24 γε om. V | καὶ: ἢ MSCL²

μυρίους ἀνῆρουν. ἐν δὲ τισι πόλεσι καὶ τὰς ἐκκλησίας ἀν- 24
 δρῶν καὶ γυναικῶν καὶ παίδων πεπληρωμένας ἐνέπρησαν·
 καὶ κατ' αὐτήν γε τὴν τοῦ σωτηρίου πάθους ἡμέραν, ἐν ᾗ
 καὶ τοῦ πάθους καὶ τῆς δεσποτικῆς ἀναστάσεως τὴν μνή-
 5 μην πανηγυρίζομεν, ἀπάσας τὰς ἐν τῇ Ῥωμαίων ἡγεμονίᾳ
 κατέλυσαν ἐκκλησίας. ἀλλὰ τὰς μὲν τῶν λίθων ἀρμονίας 25
 διέλυσαν, τὴν δὲ τῶν ψυχῶν εὐσέβειαν οὐ κατέλυσαν.
 ὁποῖα δὲ κατὰ Χριστιανῶν κἂν τῇ Ἰουλιανοῦ τετόλμηται
 βασιλείᾳ, ἴσασι μὲν οἱ γεγηρακότες, ἀκηκόαμεν δὲ καὶ ἡμεῖς
 10 διηγούμενων τῶν τὴν τραγωδίαν ἐκείνην ἑωρακότεων· ἀλλ'
 οὗτοι ἅπαντες, τοσοῦτοί γε ὄντες καὶ τοσαύτην ἰθύνοντες
 βασιλείαν καὶ τοσοῦτων βαρβάρων καταλύσαντες θρόσος καὶ
 λαμπρῶς ἐν πολέμοις ἡριστευκότες, ἀποχειροβιῶτων ἀνθρώ-
 πων καὶ ἀγροίκων καὶ πενία ξυζώντων καὶ γυναικῶν ἐκ
 15 ταλασιουργίας ποριζομένων τὸν βίον, μυρίαις χρησάμενοι
 μηχαναῖς, οὐκ ἐκράτησαν. καὶ τί λέγω ἄνδρας τε καὶ 26
 γυναικας; οὐδὲ γὰρ μειρακίων τὰ πρῶτα στοιχεῖα πεπαιδευ-
 μένων τὰς περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν ἐκβαλεῖν ἠδυνή-
 θησαν δόξας· καὶ κορυβαντιῶντες καὶ λυττῶντες καὶ τεχνά-
 20 σμασι καὶ σοφίσμασι κεχρημένοι μυρίοις, τοὺς τῶν ἀλιέων
 οὐ κατέλυσαν νόμους, ἀλλ' ἰσχυροτέρους πολλῶν πολεμοῦντες
 ἀπέφηναν καὶ ἀτεχνῶς ἐώκεισαν τοῖς σβεννύναι μὲν ἐθέλουσι
 φλόγα, ἔλαιον δὲ ταύτῃ προσφέρουσι καὶ σφοδρότεραν ἐργα-
 ζομένοις. καὶ γὰρ δὴ καὶ οὗτοι τῷ κατὰ τῆς εὐσεβείας 27
 25 πολέμῳ κατάδηλον εἰργάσαντο τῆς ἀληθείας τὸ κράτος. καὶ

3—6: Eus. Hist. eccl. VIII 2, 4 || 25—p. 228, 2: Exod. 3, 2

2 ἐνέπρησαν S | 3 κατὰ ταύτην MC: καὶ ταύτην S | τὴν
 om. B | 4 δεσποτικῆς om. S | 5 ἐπανηγυρίζομεν SC | πάσας
 BL¹MV | ἡγεμονεία K | 6 κατέλυσαν: litt. κατ L² e corr. |
 8 κατὰ χριστιανῶν om. BL¹V | κἂν om. S: καὶ MC | 8—9 βασιλεία
 τετόλμηται B | 9 εἴσασι K | 10 ἐκείνην om. BL¹V | ἑωρακότεων BC
 | 11 γε om. V | ἰθύναντες SV | 13 ἀποχειροβιῶτων K | 14 ξυζόν-
 των L¹SC: ξυνεξηκότεων V | 16 τε om. B | 17 μειρακίων S¹ |
 post μειρακίων add. τῶν MSCL² | στοιχεῖα C | 18 τοῦ om. L¹MCV
 | 20 post τεχνάσμασι add. καὶ σεβάσμασι L² | 22 ἐώκεισαν S:
 ἐώκεισαν C | σβεννῦναι C | 23 αὐτῇ MV | προσφέρουσι SL²: προσ-
 ρένουσι C: προσραίνουσι Mgr. | 24 τῷ om. K | 25 κατὰλληλον
 SC: κατ' ἀλλήλων L²

καθάπερ πάλαι τὴν βάτον ἐκείνην καὶ οὐκ οὐ κατέ-
 καιεν, οὕτως τοὺς πολεμουμένους τὰ τῶν πολεμούντων οὐκ
 ἀνῆλiske βέλη· ἀλλ' ὥσπερ τῶν δρυτόμων τὰ δένδρα τεμνόν-
 των, πολλῶ πλείους τῶν τεμνομένων ἐκ τῶν ῥιζῶν παρα-
 φυάδες βλαστάνουσιν, οὕτω δὴ τηνικαῦτα τῶν εὐσεβῶν 5
 ἀναιρουμένων, πολλαπλάσιοι τῇ τῶν εὐαγγελίων διδασκαλίᾳ
 προσήεσαν, καὶ τὸ αἷμα τῶν ἐκτμηθέντων ἀρδεῖα τοῖς νεο-
 28 φύτοις ἐγίνετο. καὶ μαρτυρεῖ τὰ ὁρώμενα· μυριοπλάσιοι
 γὰρ τῶν πάλαι πεπιστευκότων οἱ νῦν τῷ τῆς πίστεως ὀνό-
 ματι καλλυνόμενοι. τῶν γὰρ πολεμίων οἱ παῖδες, τὴν τῶν 10
 πατέρων βδελυξάμενοι λύτταν, εἰς τὴν τῶν πολεμουμένων
 μετέβησαν φάλαγγα· καὶ φροῦδα μὲν τὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ
 παντελεῖ παραδέδοται λήθη, τέθηλε δὲ τὰ τῶν ἀλιέων, καὶ
 ὁ παρὰ τούτων κηρυττόμενος Θεὸς εἶναι τῶν ὅλων πεπί-
 p. 128 29 στευται. | καὶ τῶν ταῦτα φρονούντων πλήρεις μὲν αἱ 15
 πόλεις, πλήρεις δὲ αἱ κῶμαι, ἐλεύθερα δὲ τοῦ πλάνου τὰ ὄρη.
 ἀντὶ γὰρ τῶν βωμῶν ἐκείνων καὶ τῆς παλαιᾶς ἑξαπάτης
 οἱ τῶν ἀσκητῶν ταῦτα οἰκοῦσι χοροί, τὸν ἐσταυρωμένον
 ὑμνοῦντες καὶ τὸν ἐκείνου Πατέρα καὶ τὸ πανάγιον Πνεῦμα.
 30 Εἰ δὲ τις ὑπέειλε τὴν τῶν βασιλέων εὐσέβειαν κρα- 20
 τῦναι τῶν ἀλιέων τὰ δόγματα, καὶ ταύτῃ δεικνύσει τὴν
 τουτωνὶ τῶν δογμάτων ἰσχύν. οὐ γὰρ ἂν καὶ νόμων πα-
 λαιῶν κατεφρόνησαν καὶ ξυγγραμμάτων ἀρχαίων καὶ ἔθους
 μακροῦ καὶ πατρῶων δογμάτων, εἰ μὴ τῶν μὲν ἐθαύμασαν
 31 τὴν ἀλήθειαν, τῶν δὲ τὸ μυθῶδες ἐμίσησαν. τί δήποτε 25
 δὲ μὴ τοὺς παλαιοὺς τῆς ἐκκλησίας ἐνθυμεῖσθε πολέμους;
 εὐπετῶς γὰρ μάλα ταύτην διαλύσετε δι' ἐκείνων τὴν δόξαν.
 εἰ γὰρ τοσοῦτοι βασιλεῖς καὶ τηλικοῦτοι, κατὰ τῆς εὐσε-

1 τὸν βάτον ἐκείνον KBLM, corr. Mgr. | τὸ om. L | κατέκαιεν
 K | 4 τῶν prius om. C | 5 τηνικάδε M | ἄσεβῶν M¹ | 7 προσέεισαν
 SC | κτανθέντων V | ἀνδρεία MC, corr. Mgr. | 10 καλλυνόμενοι
 C | οἱ παῖδες: πολλοί V | 11 βδελυξάμενοι KL | λύτταν: δόξαν
 V | 13 παντελεῖ SC | παραδέδωται S | λήθη S¹ | 18 ἐσταυρωμέ-
 νων B | 19 τὸ om. K | ἄγιον MSCV | 20 τι C | 21 ταῦτα BL² |
 τὴν om. C | 22 τούτων S | 24 πατρῶων SCMgr. | 25 θυμῶδες K
 | ἐμίσησαν S | 26 δὲ: δὴ K | μὴ om. C | ἐνθυμεῖσθαι S | 27 δια-
 λύεται C: διαλύετε L² | 28 εἰ: οἱ C

βείας παντὶ σθένει παραταξάμενοι καὶ μηχανὰς προσενεγκόν-
 τες παντοδαπάς, οὐδὲ βραχὺν τοῖς ταύτης περιβόλοις ἐνειρ-
 γάσαντο κλόνον, ἡλίθιος ἄρα καὶ παντελῶς ἔμπληκτος ὁ μὴ
 θεῖαν ὑπολαμβάνων τῶν ἀλίων τὴν δύναμιν, ἀλλ' ἐκ βασι-
 5 λικῆς ταύτην ἠῤῥῆσθαι δυναστείας νομίζων. ἵνα δὲ τοῦτο 32
 ὑμῖν ἐκδηλότερον γένηται, τὰ παρὰ Περσῶν νῦν τολμώμενα
 καταμάθετε. ποῖον γάρ τοι εἶδος σφαγῆς κατὰ τῶν εὐσε-
 βούντων οὐκ ἐπινενόηται τούτοις; οὐκ ἐκδοραί, οὐκ ἐκτομαί
 χειρῶν καὶ ποδῶν, καὶ ὥτων καὶ ῥινῶν κολοβώσεις, καὶ
 10 δεσμοὶ πρὸς ὑπερβολὴν ὀδύνης ἐξευρημένοι, καὶ ὀρύγματα
 κεχρημένα μὲν εἰς ἀκρίβειαν, μυῶν δὲ τῶν μεγίστων ἀνά-
 πλεα τοὺς δεδεμένους θοιναζομένων; ἀλλ' ὅμως τοσαύτας
 καὶ τούτων πολλαπλασίας κατὰ τῶν εὐσεβούντων τιμωρίας
 ἐξευρηκότες, αἰκίζονται μὲν καὶ κολοβοῦσι τὰ σώματα καὶ
 15 παντάπασι διαφθείρουσι, τὸν δὲ γε τῆς πίστεως οὐ ληστεύ-
 ουσι θησαυρόν. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις αὐτῶν νόμοις ἅπαν- 33
 τας ὑποκύντειν τοὺς ὑπηκόους καταναγκάζουσι, τοὺς δὲ
 τῶν ἀλίων ἐξαρνηθῆναι τοὺς πεπιστευκότας οὐ πείθουσιν·
 ἀλλὰ κατὰ τοὺς Ζαράδου πάλαι Πέρσαι πολιτευόμενοι νό-
 20 μους καὶ μητράσι καὶ ἀδελφαῖς ἀδεῶς καὶ μέντοι καὶ θυγα-
 τράσι μιγνύμενοι καὶ νόμον ἔννομον τὴν παρανομίαν νομί-
 ζοντες, ἐπειδὴ τῆς τῶν ἀλίων νομοθεσίας ἐπήκουσαν,
 τοὺς μὲν Ζαράδου νόμους ὥς παρανομίαν ἐπάτησαν,
 τὴν εὐαγγελικὴν δὲ σωφροσύνην ἡγάπησαν· καὶ κυσὶ καὶ
 25 οἰωνοῖς τοὺς νεκροὺς προτιθέναι παρ' ἐκείνου μεμαθηκότες,

19—25: Eus. Pr. I 4, 6. VI 10, 16

2 ταύτην C | εἰργάσαντο M | 3 ἡλήθιος C | ἐμπληκτικὸς
 SL²: ἐκπληκτικὸς C | 4 ἀλλ' om. S: καὶ M, corr. Mγρ. | 5 δυνα-
 στείαν C | 6 τελούμενα in τολμούμενα corr. B | 7 τοι: τι K |
 εὐσεβῶν MV, corr. Mγρ. | 9 ῥινῶν S | κωλωβώσεις S | 10 ὀδύνης
 K | ἐξηυρημένοι KMS²: κεχρησμένα BL¹Mγρ.:
 κεχρησμένα MSC: κεχωσμένα V | μυῶν δὲ: θηρίων V | μυῶν
 Acciaolus | 12 δεδεμένους C | θοιναζομένων M: οἰναζομένων C |
 13 ante τούτων add. τὰ C: τὰς L² ut videtur | πολλαπλασίους
 C: πολλαπλασίους Mγρ. | 14 ἐξηυρηκότες MSC | λοβοῦσι L¹:
 κωλοβοῦσι C | 17 ὑπεικούς C | 20 post νόμους add. καὶ μέντοι
 C et mox καὶ μέντοι om. SC | 21 μιγνύμενοι S | νόμον om. B |
 22 ἐπήκουσαν MSC | 25 οἰωνοῖσι KL | προτιθέναι C

νῦν τοῦτο δρᾶν οἱ πιστεύσαντες οὐκ ἀνέχονται, ἀλλὰ τῇ
 γῇ κατακρύπτουσι καὶ τῶν τοῦτο δρᾶν ἀπαγορευόντων οὐ
 φροντίζουσι νόμων οὐδὲ πεφρόικασι τὴν τῶν κολαζόντων
 ὁμότητα· πλεόν γάρ που δεδοίκασι τὸ τοῦ Χριστοῦ δικα-
 στήριον· καὶ τὰ ὁρώμενα γελῶντες ὀνειροπολοῦσι τὰ μὴ 5
 p. 129 34 φαινόμενα καὶ δει|μαίνουσιν. καὶ τούσδε τοὺς νόμους
 παρ' ἀνδρῶν Γαλιλαίων ἐδέξαντο· καὶ τὴν μὲν Ῥωμαίων
 δυναστείαν οὐκ ἔδεισαν, τῇ δὲ τοῦ σταυρωθέντος ὑπετά-
 γησαν βασιλεῖ· καὶ κατὰ μὲν τοὺς Ῥωμαίων πολιτεύεσθαι
 νόμους οὔτε Αὔγουστος αὐτοὺς κατηνάγκασεν οὔτε Τραιᾶ- 10
 νός, ὁ τὴν ἐκείνων καταλύσας ἀρχήν, τὰ δὲ Πέτρου καὶ
 Παύλου καὶ Ἰωάννου καὶ Ματθαίου καὶ Λουκᾶ καὶ Μάρ-
 κου ξυγγράμματα ὡς οὐρανόθεν κομισθέντα γεραίρουσι, καὶ
 οἱ ἰθαγενεῖς τοῖς τῶν ξένων καὶ ἐπηλύδων ὑπετάγησαν
 35 νόμοις. καὶ Μασσαγέται δέ, τρισαθλίους ἡγούμενοι πάλαι 15
 τοὺς ἄλλως πως καὶ μὴ διὰ σφαγῆς τελευτῶντας καὶ τού-
 του εἵνεκα τοὺς γεγηρακότας θύειν καὶ θοινᾶσθαι ποιησά-
 μενοι νόμον, ἐπειδὴ τῶν ἀλιευτικῶν καὶ σκυτοτομικῶν ἐπή-
 κουσιν νόμων, ἐβδελύξαντο τὴν μυσαρὰν ταύτην ἐδωδὴν
 36 καὶ σφαγὴν. καὶ Στιβαρινοὶ τοὺς πρεσβύτας κατὰ κρημνῶν 20
 βαθυτάτων εἰθικότες ὦθειν, τὸν παμπόνηρον τοῦτον κατέ-
 λυσαν νόμον, τῶν εὐαγγελικῶν ἐπακούσαντες νόμων. οὐκ ἐτι
 δ' οὔτε Ὑρκανοὶ οὔτε Κάσπιοι τοὺς κύνας τοῖς τῶν τεθνε-
 ώτων ἐκτρέφουσι σώμασιν, οὔτε Σκύθαι τοῖς τετελευτηκόσι
 ξυγκατορύττουσι ζῶντας, οὓς ἡγάπων ἐκεῖνοι. τοσαύτην 25
 εἰργάσαντο μεταβολὴν τῶν ἔθνῶν τῶν ἀλιέων οἱ νόμοι.

15—25: Eus. Pr. I 4, 7

3 πεφρόικασι M, corr. Mgr.: πεφρόνικασι V | 4 κολαστήριον
 SCL² | 5 γελῶντες: ὁρῶντες SV, corr. Sgr.: ὁρῶντες καὶ γελῶντες
 MCL² | 6 δειμένουςιν K | καὶ posterius om. V et post νόμους add.
 οὓς V | 7 γαλιλαίων: ἀλιέων V | 10 αὐτοὺς om. L¹ | 12 ματθαί C |
 14 ἐπιλύδων BS | 15 μασσαγέται V | 17 θυνᾶσθαι SC | 19 ante
 ἐδωδὴν add. καὶ K | 20 στηβαρινοὶ S: στιβαρινοὶ C: τιβαρινοὶ
 VL² | πρεσβύτας: litt. βύ L² e corr. | κρημνῶν C | 21 ἡθικότες
 KSC | 22 νόμων: λόγων V | οὐκ ἐτι: οὔτε BMgr. | 23 οὐδὲ ὕρκα-
 νοὶ K | τῶν om. C | 24 τελευτηκόσι M¹SC | 25 ἐκεῖ K | post
 τοσαύτην add. γὰρ C | 26 εἰργάσατο KB, sed corr. K | τῶν ἔθνῶν
 μεταβολὴν SC | μεταβολή V | ἔθῶν L¹ | οἱ τῶν ἀλιέων V

Καὶ οὗτοι μὲν καὶ τὰ βάρβαρα ἔθνη κατὰ τοὺς σφῶν 37
 ἔπεισαν πολιτεύεσθαι νόμους· Πλάτων δὲ τῶν φιλοσόφων ὁ
 ἄριστος, νόμους γεγραφώς, οὐδὲ Ἀθηναίους ἔπεισε τοὺς
 οἰκείους πολίτας κατὰ τὰς τούτων ὑποθήκας τὴν πολιτείαν
 5 ῥυθμίσαι. καὶ μάλα γέ εἰκότως· μάλα γάρ εἰσι καταγέλαστοι.
 καὶ ἵνα μὴ τις ὑπολάβῃ με συκοφαντεῖν τὸν φιλόσοφον, 38
 ἀκούσατε, ὦ ἄνδρες, ὧν ἐκεῖνος νενομοθέτηκεν. κελεύσας
 γὰρ καὶ τὰς γυναῖκας, οὐ μόνον τὰς νέας, ἀλλὰ καὶ τὰς
 γεγηρακυίας, γυμνάζεσθαι, εἴτα γελῶντας τοὺς προσδιαλεγο-
 10 μένους ἰδῶν, ὑπολαβὼν ἔφη· „ὁ δὲ γελῶν ἀνὴρ ἐπὶ γυμναῖς
 ταῖς γυναιξὶ τοῦ βελτίστου ἔνεκα γυμναζομέναις, ἀτελῇ τοῦ
 γελοίου σοφίας δρεπόμενος καρπόν, οὐδὲ οἶδεν, ὥς ἔοικεν,
 ἐφ' ᾧ γελᾷ.“ καὶ πάλιν· „ταῦτά δὲ καὶ περὶ θηλειῶν ὁ 39
 ἑμὸς λόγος ἂν εἴποι πάντα, ὅσαπερ καὶ περὶ τῶν ἀρρένων,
 15 ἴσα καὶ τὰς θηλείας ἀσκεῖν δεῖν. καὶ οὐδὲν φοβηθεῖς εἴ-
 ποιμ' ἂν τοῦτον τὸν λόγον, οὔτε ἱππικῆς οὔτε γυμναστικῆς
 ὥς ἀνδράσι μὲν πρόπον ἂν εἴῃ, γυναιξὶ δ' αὖ οὐκ ἂν
 πρόπον.“ καὶ τίς οὐκ ἂν εἰκότως τούτων ἀκούων γελᾶσειεν;
 ἢ μὲν γὰρ φύσις ἀπένειμεν ἑκατέρῳ γένει τὰ πρόσφορα,
 20 γυναιξὶ μὲν ταλασίαν, ἀνδράσι δὲ γεωργίαν καὶ πολεμικὴν
 ἐμπειρίαν. ταύτῃ γὰρ πον τῇ διαιρέσει καὶ Ὅμηρος κέχρη- 40
 ται· πεποίηκε γὰρ ἐν τοῖς ἔπεσι τῇ Ἀνδρομάχῃ τὸν Ἑκτορα
 λέγοντα· „ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ στυγρὰ ἔργα κόμιζε, ἰστόν
 τ' ἡλεκάτην τ' ἡδ' ἀμφιπόλοισι κέλευε ἔργον ἐποίχεσθαι·
 25 πόλεμος δ' ἀνδρεσσὶ μελήσει.“ ὁ δὲ φιλόσοφος οὐδὲ τὴν

10—13: Eus. Pr. XIII 19, 1—2 (Plat. Reip. V p. 457B) || 13
 —18: Eus. Pr. XIII 19, 5 (Plat. Legg. VII p. 804D—E) || 22—
 25: Hom. Z 490—492

2 ἔπεισαν om. C | 5 ῥυθμῆσαι SC | post εἰκότως add. καὶ
 M | 6 ὑπολάβοι C | 9 προδιαλεγόμενους C | 10 ὁ δὲ γε γελῶν
 BL: ὁ δὲ γε λαῶν C: οὐδε γελῶν S | 11 ἔνεκεν MV | ἀτελῇ K
 Pl.: ἄτε (vel ἄτε) διὰ BLSV: ἄτε (vel ἄτε) δὴ διὰ MC |
 12 οὔτε MSC: οὐκ V | 13 θηλειῶν S¹ | 14 περ καὶ om. S | ante
 περὶ add. τὰ BLMC | ἀρρένων L | 15 δεῖ SC | 17 μὲν om. V |
 αὖ om. C | 19 ἀπένειμαν M¹ | ἐκαστῷ BSCL² | 21 πον om. V:
 δήπον MSCL² | 22 post γὰρ add. πον LC | νέκτορα C¹ | 23 ἀλ'
 B | 24 ἡλεκάτην M: ἡλεκάτην KV: ἡ λεκάτην C | τ' ἡδ' KS: ἡδ'
 MC: τε καὶ BLV Hom. | 25 ἀνδρεσσὶ LC: ἀνδράσι MS

τῶν ποιητῶν διέγνω διαίρεσιν, ἀλλὰ καὶ γυμνάζεσθαι τὰς
 41 γυναικας γυμνὰς καὶ ἵππεύειν ἐκέλευσεν. καὶ τὰ ἐξῆς δὲ
 p. 130 ξυνομολογεῖ τοῖς προτέροις· | λέγει γὰρ οὕτως· „τὴν δὲ
 τοῦ τῶν γάμων χρόνου ξυμμετρίαν δικαστῆς σκοπῶν κρι-
 νέτω, γυμνοὺς μὲν τοὺς ἄρρενας, γυμνὰς δὲ ὀμφαλοῦ μέχρι 5
 θεώμενος τὰς γυναικας.“ ὁ δὲ ταῦτα νομοθετῶν οὐδὲ τῶν
 τῆς Κανδαύλου γυναικὸς λόγων ἐμνήσθη. ἐκείνη γάρ τοι,
 τοῦ ἀνδρὸς γυμνὸν οἱ δεῖξαι τὸ σῶμα κελεύσαντος, μάλα
 ἔφη σωφρόνως, ὅτι „ἀποδυομένη τὸν κιθῶνα ξυναποδύεται
 42 καὶ τὴν αἰδῶ ἢ γυνή.“ τοιγαροῦν ὁ φιλόσοφος τὰς νυμ- 10
 φενομένας γυμνοῖ τῆς αἰδοῦς καὶ ἀναίδειαν ἐκιδιδάσκει.
 κὰν τῷ δεκάτῳ δὲ τῶν Νόμων τὰ παραπλήσια γέγραφεν·
 „τῆς γὰρ τοιαύτης“ φησί „σπουδῆς ἕνεκα χρὴ καὶ τὰς
 παιδείας ποιεῖσθαι χορεύοντάς τε καὶ χορευούσας, κόρους
 τε καὶ κόρας, καὶ ἅμα δὴ θεωροῦντας καὶ θεωρουμένους, 15
 μετὰ λόγου τε καὶ ἡλικίας τινὸς ἐχούσας ἑοικυίας προφά-
 σεις, γυμνοὺς τε καὶ γυμνὰς, μέχρι περ αἰδοῦς σώφρονος
 43 ἐκάστων.“ ἐγὼ δὲ τὴν μὲν ἐντεῦθεν φυομένην λώβην ὁρῶ,
 κέρδος δὲ οὐδὲν ξὺν ταύτῃ φυόμενον. οὐ γὰρ που μόνον
 εἰς ἀναίδειαν ἐπαιδοτριβοῦντο γυμνούμεναι καὶ γυμνοὺς 20
 ἄνδρας θεώμεναι, ἀλλὰ καὶ πολλὰς ἀλλήλοισι ἀφορμὰς προὔ-
 ξένουν ἀκολασίας. τῶν γὰρ δὴ γυμνῶν σωμάτων ἡ θεωρία
 καὶ τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναικας εἰς ἔρωτας ἐκτόπους
 ἠρέθιζεν.

44 Ἄλλ' ἵνα μὴ παντελῶς τὴν ἐκ τῶνδε τῶν νόμων φυο- 25

3—6: Eus. Pr. XIII 19, 12 (Plat. Legg. XI p. 925 A) || 6—10:
 Herod. I 8 || 12—18: Eus. Pr. XIII 19, 13 (Plat. Legg. VI p. 771 E
 —772 A)

1—2 γυμνὰς γυμνάζεσθαι τὰς γυναικας V | 3 γὰρ: δὲ MSCV |
 4 τούτων K | γάμωι K: γάμον B | δικαστησκοπῶν κρίνων K |
 7 τῆς: litt. ἡ S² e corr. | κανδάλου S¹ | 8 οἱ om. L^{IV} | 9 κι-
 θῶνα B: χιθῶνα KLMSCV | 10 τὰς om. V | 12 τὰ om. C |
 13 σπουδῆς φησιν BL | φησί om. C | ἕνεκα M | 14 παιδίας
 Μγρ.: πεδιάς V | τε om. C | 15 θεωρουμένας Μγρ. | 16 ante
 μετὰ add. καὶ MSCL² | 17 σώφρονας K: σωφρόνως MV | 18 ἐκα-
 στον V | 19 ταύτης S¹: αὐτῇ MV | 20 γυμνούμενοι V | 20—21
 καὶ—θεώμεναι om. SV | 20 γυμνοὺς: γυμνουμένους MC | 21 προ-
 ξενοῦν K | 23 εἰς om. S¹

μένην ἀπογυμνοῦντες βλάβην λοιδορεῖσθαι τῷ φιλοσόφῳ
 δόξωμεν, οὐκ ἐλέγχειν, ἐπὶ τοὺς παγκάλους τῶν γάμων
 μεταβῶμεν νόμους, μετρίους τοὺς ἐλέγχους ποιούμενοι.
 ἀκούσωμεν τοίνυν ἐν Πολιτείᾳ λέγοντος· „ἀνδρῶν τούτων
 5 ἀπάντων πάσας εἶναί γυναῖκας κοινάς, ἰδίᾳ δὲ μηδεμίαν
 μηδενὶ ξυνοικεῖν· καὶ τοὺς παῖδας αὖ κοινούς, καὶ μήτε
 γονέα ἔκγονον εἰδέναι τὸν αὐτοῦ, μήτε παῖδα γονέα.“ εἶτα 45
 ἐπιξυνάπτει· „εἰκὼς μὲν τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, νομοθέτης αὐτοῖς
 ὥσπερ τοὺς ἄνδρας, οὕτως καὶ τὰς γυναῖκας ἐκλέξας, παρα-
 10 δώσει καθόσον οἷόν τε ὁμοφρεῖς. οἱ δέ, ἅτε δὴ οἰκίας τε
 καὶ ξυσσίτια κοινὰ ἔχοντες, ἰδίᾳ δὲ οὐδενὸς οὐδὲν τοιοῦτο
 κεκτημένον, ὁμοῦ δὴ ἔσονται, ὁμοῦ δ' ἀναμεμιγμένων καὶ
 ἐν γυμνασίοις καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ τροφῇ, ὑπ' ἀνάγκης, οἶμαι,
 τῆς ἐμφύτου ἄξονται πρὸς τὴν ἀλλήλων μῖξιν. ἢ οὐκ
 15 ἀναγκαῖά σοι δοκῶ λέγειν; οὐ γεωμετρικαῖς γε, ἧ δ' ὅς,
 ἀλλ' ἐρωτικάις ἀνάγκαις, αἱ κινδυνεύουσιν ἐκείνων δριμύ-
 τεραι εἶναι πρὸς τὸ πείθειν καὶ ἔλκειν τὸν πολὺν λεών.“
 ὅτι μὲν οὖν ὁ φιλόσοφος κοινὰς εἶναι τὰς γυναῖκας ἐκέλευσε, 46
 μακρῶν οὐ δεῖ λόγων εἰς ἔλεγχον. αὐτὸς γὰρ δὴ διαρρηθὴν
 20 νενομοθέτηκε καὶ τῆς κοινῆς ξυνουσίας τὴν ἀνάγκην ἐπινε-
 νόηκεν. „κοινῇ“ γὰρ ἔφη „οἰκοῦντες καὶ κοινῇ ἐστιώμενοι
 καὶ γυμναζόμενοι, ὑπὸ τῆς ἐμφύτου ἐπιθυμίας πρὸς τὴν

4—7: Eus. Pr. XIII 19, 14 (Plat. Reip. V p. 457 C—D) || 7—
 17: Eus. Pr. XIII 19, 15 (Plat. Reip. V p. 458 C—D)

1 βλάβην ἀπογυμνοῦντες SC | βλάβην: β prius L² e corr. |
 λοιδορεῖσθαι C | 2 παγκάλους SV | γάμων: νόμων BMV et 3 νό-
 μους: γάμους MV | 5 τὰς γυναῖκας L | ἰδίαν V | 7 ἔκγονον S |
 post αὐτοῦ add. παῖδα MSCVL² | παῖδας BL | post παῖδα add.
 πατέρα τὸν αὐτοῦ MSCVL² | 8 εἰκὼς μὲν Elter: εἰς κῶμεν SCL²:
 εἰκὼς ἔφη σὺ μὲν Pl. Eus.: εἰς μὲν KBL¹MV | ὁ νομοθέτης BL
 Pl. Eus. | 9 ὥσπερ MC | 10 δέ ἅτε: δὴ ἅτε MSV: διατε C | δὴ
 οἰκίας: διοικίας MC | 11 ξυσσίτιας S | οὐδὲ V | τοιοῦτον SCV |
 12 δ': δὴ MSC | ἀναμεμιγμένοι V | 14 post ἐμφύτου add. ἐπι-
 θυμίας MSCL²: οἰκονομίας V | ἀξονται L¹: ἄξονται S | 15 ἧ
 δ' ὅς γε V | ἧ δ' ὅς om. M: εἶδος S: εἰδῶς C | 16 αὖ L² | κιν-
 δυνεύουσιν S | δριμύτερα L² | 17 πείθειν S | πολὺν S | 18 οὖν om.
 V | 19 μακρὸν C et λόγον C | δὴ om. K: τοι SC: τοι δὴ M |
 20 κοινῆς om. L¹: ξένης V | 21 ἐστρωμένοι K | 22 ἐμφύτους
 V | ἐπιθυμίας: οἰκονομίας V

ἀλλήλων μιξιν ὠθήσονται.“ καὶ τοῦτο δὴ κοινοὺς τοὺς
 τικτομένους ἀποφαίνει, ἀδεῶς ἐκάστου ταῖς προστυχοῦσαις
 p. 131 ὁμιλούντων | καὶ οἰκείᾳ γε νομιζόντων τὰ ὑπὸ τούτων
 47 τικτόμενα. τοῦτό τοι νενοηκῶς ὁ προσδιαλεγόμενος, τοῦ
 Σωκράτους εἰρηκότος· „ἡ οὐκ ἀναγκαῖά σοι δοκῶ λέγειν;“ 5
 ἐπήγαγεν· „οὐ γεωμετρικαῖς γε, ἀλλ’ ἐρωτικάις ἀνάγκαις, αἱ
 κινδυνεύουσιν ἐκείνων δοιμύτεραι εἶναι πρὸς τὸ πείθειν καὶ
 48 ἔλκειν τὸν πολὺν λεών.“ ἐγὼ δὲ τῶν νῦν τὰ Πλάτωνος
 ἐρμηνεύειν ἐθέλοντων, μᾶλλον δὲ παρερμηνεύειν πειρωμένων,
 θαυμάζω τὴν ἀναλίδειαν· φασὶ γὰρ αὐτὸν μὴ ξυνουσίαν 10
 νομοθετῆσαι κοινήν, ἀλλὰ φιλικὴν κοινωνίαν, καὶ οὐκ
 ἀκούουσι λέγοντος· „καὶ οἰκίσεων καὶ ξυμποσίων καὶ γυ-
 μνασίων κοινωνοῦντες ἀλλήλοις, ὅπ’ ἀνάγκης καὶ τῆς ἐμφύ-
 49 του ἐπιθυμίας ἄξονται πρὸς τὴν ἀλλήλων μιξιν.“ ἀλλ’ ἴσως
 ἐρυνθριῶντες ἐπὶ τοῖς καταγελάστοις τοῦ φιλοσόφου νόμοις, 15
 ξυγκαλύπτειν πειρῶνται τοῦ διδασκάλου τὴν ἀμαρτάδα· ἀλλ’
 ἔδει γε τῶν ἐκείνου λόγων ἀναμνησθῆναι, ὅτι „φίλος μὲν
 ὁ ἀνὴρ, φίλη δὲ ἡ ἀλήθεια· ἀμφοῖν δὲ ὄντοιν φίλοι, 20
 50 φίλτερον ἡ ἀλήθεια.“ ἀτὰρ οὖν καὶ τῶν ἄλλων ἐπακού-
 σωμεν νόμων· αὐτοῦ γὰρ δὴ καὶ οὗτοι· „γυναικὶ μὲν, ἣν 20
 δ’ ἐγώ, ἀρξαμένη ἀπὸ εἰκοσέτιδος τίκτειν τῇ πόλει· ἀνδρὶ
 δ’ ἐπειδὴν τὴν ὀξυτάτην δρόμου ἀκμὴν παρῇ, τὸ ἀπὸ
 τούτου γεννᾶν τῇ πόλει μέχρι πεντεκαπεντηκονταετοῦς.“
 ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐ μάλα δήλην ἔχει τὴν βλάβην, τὰ δὲ
 ἐξῆς οὐ γέλωτος, ἀλλὰ καὶ θρήνων ἄξια καὶ πυρὸς τοὺς 25

8—11: vid. Diss. p. 125 || 17—19: Eus. Pr. XII 49, 2 (Plat. Reip. X p. 595 C), cf. Arist. Eth. Nic. I 4 || 20—23: Eus. Pr. XIII 19, 17 (Plat. Reip. V p. 460 E)

1 τούτωι M | 4 τοῦτον SC | τοίνυν KV | ἐνοηκῶς C | 8 ἔγωγε δὲ L | 9 ἐθέλοντων om. K | πειρώμενον K | 11 νομοθετῆσαι: ὁμολογῆσαι MV, corr. Mgr. | 13 ἀλλήλους C | καὶ om. BLMCV | 14 ἀῦξονται L¹ | 17 post ἐκείνον add. γε KBM | 18—19 ἀμφοῖν—ἀλήθεια om. C | 19 φίλτερον K | ἀτὰρ C | ὑπακούσωμεν C | 20 δὴ καὶ οὗτοι: ἣν καὶ ταῦτα V: δὴ καὶ οὗτοι ἣν καὶ ταῦτα M | μὲν om. V | 21 εἰκοσαέτιδος LSC | 22 δρόμου: δραμόντι V | 23 πέντε καὶ πεντηκονταετοῦς KBL: πέντε καὶ πενήκοντα ἔτους MSC: πέντε καὶ πενήκονταέτου V | 24 δείλην S | 25 καὶ prius om. K | τοῦ KS, sed corr. K

παγκάλους ἀναλίσκοντος νόμους. λέγει γὰρ ταῦτα· „ὅταν 51
 δὲ αἱ γυναιῖκες οἷ τε ἄνδρες τοῦ γεννᾶν ἐκβῶσι τὴν ἡλικίαν,
 ἀφήσομέν που ἔλευθέρους αὐτοὺς ξυγγίνεσθαι, ὥς ἂν
 ἐθέλωσι, διακελευσάμενοι προθυμεῖσθαι μάλιστα μὴ εἰς φῶς
 5 ἐκφέρειν κύημα μηδὲν, ἐὰν δέ τις βιάσῃται, οὕτω τιθέναι,
 ὥς οὐκ οὔσης τροφῆς τῷ τοιούτῳ.“ τίς ἔχετος ἢ Φάλαρις 52
 τοιαῦτα νενομοθέτηκε; τίς δὲ τοιαύτας μισαιφονίας, ὥς ἔν-
 νομά γε δρῶν, τετόλμηκε πώποτε; διακελευσάμενος γὰρ μὴ
 ἐκφέρειν εἰς φῶς, ἀμβλωθριδίῳ δῆπου διαφθείρειν φαρ-
 10 μάκοις τὰ βρέφη παρεγγυᾶ, τὰ δέ γε τοῦ δηλητηρίου φαρ-
 μάκου περιγενόμενα καὶ τικτόμενα οὕτω τιθέναι, ὥς μηδὲ
 τῆς τυχούσης ἀπολαῦσαι κηδεμονίας, ἀλλ' ἢ λιμῷ ἢ κρυμῷ
 διαφθαρεῖν ἢ θηρίων γενέσθαι βοράν. ποῖαν ταῦτα ὁμό-
 τητος ὑπερβολὴν καταλείπει;

15 Τοιαῦτα μὲν δὴ περὶ γάμον καὶ παιδοποιΐας νενομοθέ- 53
 τηκεν· ὅποια δὲ καὶ περὶ τῆς ἄλλης ἀκολασίας διέξεισιν,
 εὐπετές τῷ βουλομένῳ καταμαθεῖν. τοὺς γὰρ τὴν παρὰ
 φύσιν ἀσέλγειαν ἀσπαζομένους καὶ τῇδε μακαρίους ὑπέληψε
 καὶ ἐκδημήσαντας ἐντεῦθεν εὐδαίμονας ἔσεσθαι εἴρηκεν·
 20 „οὐ μικρόν“ γὰρ φησιν „ἄθλον τῆς ἐρωτικῆς φέρονται.
 εἰς γὰρ σκότον καὶ τὴν ὑπὸ γῆς πορείαν οὐ νόμος ἐστὶν
 ἔτι ἐλθεῖν τοῖς κατηργμένοις ἤδη τῆς ὑπουρανίου πορείας,
 ἀλλὰ φανὸν βίον διάγοντας εὐδαιμονεῖν μετ' ἀλλήλων πορευο-

1—6: Eus. Pr. XIII 19, 18 (Plat. Reip. V p. 461B—C) ||
 6: Hom. σ 85 Eus. Pr. V 35, 2—3 || 20—p. 236, 3: Eus. Pr. XIII
 20, 6 (Plat. Phaedr. p. 256D—E)

1 πανκάλους K: παγκάλλους V: παγκαοῦς S: παγκαιοῦς
 Mgr. | 2 οἷ τε: ἢ V | 3 φήσομεν K(?)MCV: φήσωμεν K(?)S | που:
 ὅπως MSCV | γίνεσθαι K: ξυγγενέσθαι L | ὥς: οἷς V | 5 οὕτως
 M | 7 μισαιφονίας S¹: μισαιφονίας C | 8 διακελευόμενος BL¹ |
 9 post φῶς add. ἀλλ' MCL² | 10 post γε add. καὶ S: καὶ τὰ
 MCL² | δειλητηρίου SC | 10—11 περιγενόμενα φάρμακα C | 11 πε-
 ριγινόμενα K | 12 κηδαιμονίας C | λιμῷ S¹ | 13 βορράν MS |
 15 ἐνομοθέτησεν SC | 16 δὴ C | 17—18 παρὰ τὴν φύσιν ἀσελ-
 γεῖν MSCVL² | 20 τοῖς ἐρωτικοῖς V | 21 ὑπὸ: ἐπὶ L² | γῆν V |
 πορίαν S | 22 ἔτι ἐλθεῖν: ἐπελθεῖν K | κατηργμένοις Pl. Eus.:
 κατηγμένοις BL: κατηγορουμένοις K: καθειργμένοις MCVL²:
 καθειρμένοις S | ἐπουρανίου K | 23 ἀλλ' ἀφανὸν M

p. 132 54 μένους καὶ ὁμοπτέρους ἔρωτος χάριν.“ | τούτοις δὲ ἐπι-
λέγει ταῦτα· „ὦ παῖ, καὶ οὕτω σοι θεία δωρήσεται ἡ παρ’
ἑραστοῦ φιλία.“ καὶ ταῦτα οὐ περὶ τῶν σωφρόνως, ἀλλὰ
περὶ τῶν ἀκολάστως ἐρώντων ἔφη· καὶ ῥάδιον ἐκ τῶν
ἐκείνου διαλόγων ταῦτα μαθεῖν. τοιοῦτον δὲ νόμον οὔτε 5
Νέρων ὁ Ῥωμαίων αἰσχυρότατος βασιλεὺς οὔτε Σαρδανάπα-
λος ὁ Ἀσσύριος, ὁ ἐν ἡδοναῖς καὶ τρυφαῖς διαβόητος, οὔτε
ἔγραψεν οὔτε ἐπῆνεσε πώποτε. ἐγὼ γὰρ οἶμαι καὶ τοὺς
λίαν ταῖς ἡδυπαθείαις δουλεύοντας οὐκ ἐπαινεῖν τὸ πάθος,
55 ἀλλὰ δουλεύειν τῷ χρόνῳ, τὸ ἔθος ἔξιν ἐργασαμένους. καὶ 10
τί δεῖ λέγειν, ὅσα καὶ περὶ φόνων παρανόμως ἐνομοθέτησεν;
ἀθῶον μὲν γὰρ εἶναι κελεύει τὸν τὸν ἴδιον ἀναιροῦντα οἰ-
κέτην, τὸν δὲ θυμῷ τὸν ἀλλότριον σφάττοντα τὴν τιμὴν
μόνην ἐκτίνειν, τὸν δὲ θυμῷ τὸν ἐλεύθερον κτείναντα δύο
μόνα φεύγειν ἔτη διαγορεύει, τὸν δὲ καὶ μετ’ ἐπιβουλήs 15
ἀνελόντα τρία ἔτη προστάττει φεύγειν, τὸν δὲ γε καὶ μετὰ
τὴν φυγὴν τὰ αὐτὰ δεδρακότα ἔειφυγία ζημιοῖ μόνη.
παραπλήσια δὲ καὶ πατράσι παιδας ἀνελοῦσι καὶ παισὶ πα-
τέρας ἀπεκτονόσι καὶ ἀνδράσι γυναικας καὶ γυναιξὶν ἀνδρας
νενομοθέτησεν. 20

56 Ἄλλ’ ὁ μὲν φιλόσοφος τοιούσδε νόμους ξυνέγραψε καὶ
οὐδένα πέπεικεν ἀνθρώπων, οὐ πολίτην, οὐ ξένον, οὐκ
ἄστόν, οὐ χωριτικόν, οὐχ Ἑλληνα, οὐ βάρβαρον, οὐ δοῦλον,
οὐκ ἐλεύθερον, οὐκ ἄνδρα, οὐ γυναικα, οὐ νέον, οὐ πρεσ-
βύτην, οὐ λόγοις ἐντεθραμμένον, οὐ λόγων ἀμύητον, κατὰ 25

12—20: Eus. Pr. XIII 21, 2—7 (Plat. Legg. IX p. 867 C—868 E);
vid. Diss. p. 119 sq.

1 post καὶ add. ὦ M | ἔρωτας C | δὲ om. BL¹V | ἐπιλέγειν
MSCL² | 2 τοιαῦτα V | δωρήσεται C | 3 φιλίας K | 5 οὐ Mgr. |
6 ῥωμαίων om. V | οὐδὲ MSC | σαρδανάπαλλος KMS | 7 ἀσύριος
SC | εἰδοναῖς S | οὐδὲ L¹ | 8 ἐποίησε SCL²Mgr. | 10 ἐργασα-
μένους K | 11 δὴ S¹ | post φόνων add. καὶ K | παρανόμων M:
περὶ νόμων V | ἐνομοθέτησαν M | 12 τὸν alterum om. L |
14 μόνον MC | ἐκτίνειν C | θυμῷ om. V | τὸν posterius om.
K | κτείνοντα KV: κτείναντα S¹ | 15 φυγεῖν BL | ἔτι S¹ | δια-
γορεύειν K | 19 ἀποκτανοῦσι MV: ἀποκτένοσι S: ἀποκταينوῦσι
C: ἀπεκτενοῦσι L² | ἄνδρας: ἀνδράσι SCL² | 22 τῶν ἀνθρώ-
πων C | 23 χωρητικόν KBL¹SC

τούσδε βιῶναι τοὺς νόμους. ἐγὼ δὲ λοιπόν, οὓς οἱ ἀλιεῖς 57
καὶ οἱ τελῶναι καὶ ὁ σκυτοτόμος ἄπασιν ἀνθρώποις προσ-
ήνεγκαν, ἀναγνώσομαι νόμους. ὑμεῖς δὲ τούτους κἀκείνους
ἐκ παραλλήλου θέντες, τὰς θεοπρεπεῖς τούτων ἀκτῖνας θαν-
5 μάσατε. ὁ μὲν οὖν φιλόσοφος καὶ τὴν ἀκόλαστον παιδε-
ραστείαν ἐθαύμασε καὶ τὰ τρισόλβια ταύτης ἐπιδέδειχεν ἄθλα·
ὁ δὲ Σωτὴρ ὁ ἡμέτερος οὐ μόνον τὴν ἀκόλαστον προᾶξιν,
ἀλλὰ καὶ τὴν ὅψιν τὴν τοιαύτην κολάζει· „ὁ ἐμβλέψας“
γὰρ ἔφη „γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἥδη ἐμοί-
10 χευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.“ καὶ ὁ μὲν ἀδεῶς καὶ 58
ταῖς ἀλλοτριαῖς κοινωνοῦν ἐνομοθέτησε γυναιξίν· ὁ δὲ τῆς
φύσεως ποιητῆς, ἐπειδὴ καὶ δημιουργῶν τῶν ἀνθρώπων
τὴν φύσιν ἔνα ἐξ ἀρχῆς ἄνδρα καὶ μίαν γυναῖκα διέπλασε,
καὶ τὸ διαλύειν ἀπαγορεύει τὸν γάμον, μίαν δὲ μόνην
15 ἀφορμὴν διαλύσεως ἔδωκε, τὴν ἀληθῶς διασπῶσαν τὴν
ζεύγλην· „πᾶς“ γὰρ φησιν „ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐ-
τοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι·
καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμῶν μοιχᾶται.“ διὰ δὲ τούτων 59
πάντα φέρειν κελεύει τὰ τῆς γυναικὸς ἐλαττώματα, κἂν
20 λάλος ᾗ, κἂν μέθυσος, κἂν εἰς λοιδορίαν προχειροτάτη· εἰ
δὲ τοῦ γάμου παραλύσει τοὺς νόμους καὶ πρὸς ἕτερον ἴδοι,
τηνικαῦτα λύειν κελεύει τὴν ζεύγλην. | τοιαῦτα δὲ πάλιν 60 p. 133
καὶ διὰ τοῦ σκυτοτόμου νενομοθέτηκε· καὶ Κορινθίοις ἐπι-
στέλλων ἐκεῖνος πᾶσιν ἀνθρώποις τοὺς νόμους προσήνεγκεν·
25 „καλόν“ γὰρ ἔφη „γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι· διὰ δὲ τὰς
πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἔχέτω, καὶ ἑκάστη
τὸν ἴδιον ἄνδρα ἔχέτω.“ ὁρᾶτε, ὅσον τῶν τοῦ φιλοσόφου
καὶ τῶν τοῦ σκυτοτόμου νόμων ἐστὶ τὸ διάφορον; οὗτος

8—10: Matth. 5, 28 || 16—18: Matth. 5, 32 || 25—27: 1. Cor.
7, 1—2

1 βιῶσαι K | οἱ om. BL¹ | 3 νόμους ἀναγνώσομαι L | 4 θαν-
μάσατε B | 5 παιδεραστείαν K: παιδαραστίαν MSC | 6 τὰ om.
MV | 8 κολάζειν K | 9 αὐτὴν SC | 11 ξυναιξίν L¹ | 20 μεθύση
K | post μέθυσος add. ἡ MSC | λοιδορίαν S | 21 δέ γε BL |
παραλύση KS | 22 λύειν: litt. ὁ S² e corr. | 23 καὶ γὰρ κοριν-
θίοις V | 25—26 τὴν πορνείαν MV, corr. Mgr. | 26—27 καὶ
ἑκάστη—ἔχέτω om. V | 27 τῶν om. C | 28 τῶν: τὸ C, sed
supraser. | νόμων om. KC

- μὲν γὰρ καὶ ἐκάστη γυναικὶ τὸν ἴδιον ἄνδρα ἔχειν καὶ
 ἐκάστῳ ἀνδρὶ τὴν ἰδίαν γυναῖκα προσέταξεν· ἐκεῖνος δὲ
 τῶν ἀνδρῶν ἀπάντων ἀπάσας εἶναι τὰς γυναῖκας κοινάς.
 61 καὶ περὶ ἐγκρατείας δὲ νόμους τιθεῖς, οὔτε τῇ γυναικὶ ξυγ-
 χωρεῖ τὴν τοῦ ἀνδρὸς ὁμιλίαν φυγεῖν, ἐκείνου τοῦτο μὴ 5
 στέργοντος, οὔτε τὸν ἄνδρα, μὴ ξυμφωνούσης τῆς γυναικός·
 „ἡ γυνή“ γὰρ φησι „τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει,
 ἀλλ’ ὁ ἀνὴρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ
 ἐξουσιάζει, ἀλλ’ ἡ γυνή. μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μὴ
 τι ἂν ἐκ συμφώνου.“ στέρεσθαι γὰρ ὑπολαμβάνει τῆς 10
 62 ξυνουσίας ὁ παρὰ γνώμην μετιῶν τὴν ἐγκράτειαν. εἴτα
 κατ’ ὀλίγον ἐπὶ τὰ τέλεια ποδηγῶν ἐπήγαγεν· „πρὸς καιρὸν,
 ἵνα σχολάσῃτε τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ
 τὸ αὐτὸ συνέρχησθε.“ οὕτω δὲ μετρήσας τῇ φύσει τοὺς
 νόμους, λέγει καὶ τὴν αἰτίαν· „ἵνα μὴ πειράξῃ ὑμᾶς ὁ 15
 Σατανᾶς.“ καὶ διδάσκων, ὡς παρ’ ἡμῶν ἐκεῖνος λαμβάνει
 63 τὰς ἀφορμὰς, ἐπήγαγεν· „διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν.“ καὶ
 περὶ ἀγαμίας δὲ οὐ νόμους, ἀλλὰ παραινέσεις εἰσενεγκῶν,
 ἔδειξε καὶ τῆς ἀγαμίας τὸ χρήσιμον· „ὁ ἄγαμος“ γὰρ ἔφη
 „μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς ἀρέσει τῷ Κυρίῳ· ὁ δὲ γα- 20
 μῆσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῇ γυναικί.“
 ταῦτα δὲ καὶ περὶ γυναικῶν ἔφη, διδάσκων, ὡς ἡ παρθενία
 προξενεῖ βίον φροντίδων ἐλεύθερον.
 64 Θανμάσατε, ὦ ἄνδρες, τοῦ σκυτοτόμου τὴν γλῶτταν καὶ
 τὸν διὰ ταύτης φθεγξάμενον προσκυνήσατε. εἰ δὲ βού- 25
 λεσθε, καὶ τοὺς φονικοὺς καταμάθετε νόμους. ὁ μὲν γὰρ

7—10: 1. Cor. 7, 4—5 || 12—17: 1. Cor. 7, 5 || 19—21: 1. Cor.
 7, 32—33

1 καὶ prius om. L | 4 δὲ om. BL¹V | νόμον C | ξυνεχώρει
 CL²Myp. | 5 φεύγειν LSCMyp. | τοῦτο: τοῦ L¹ ut videtur |
 6 μὴ om. K | 7 ἔφη K | 8 ὁμοίως—ἀνὴρ om. M¹ | 9 ἀποστερεῖ-
 ται M: ἀποστερεῖτε V | post ἀποστερεῖτε add. φησὶν MCL² |
 10 ἂν om. V | στερεῖσθαι MSCL² | 11 ἐξουσίας CL²Myp. |
 12 τέλει L¹: τέλει S¹ | 13 σχολάξῃτε MV: σχολάσσετε S | ἐπὶ:
 εἰς B | 14 συνέρχεσθαι SC | μετρίσας M | 18 δὲ om. MSCV |
 παραινέσιν BLMV | ἐνεγκῶν C | 19 φησὶ SC | 20 ἀρέση K et
 21 ἀρέση K | 22 ὡς om. K | παρθενία K | 24 τοῦ—καὶ om. S
 | 25 βούλεσθαι S | 26 φονικοὺς C¹ ut videtur

φιλόσοφος οὐδὲ τὸν ἀπεικονότα πατέρα τὴν ἴσῃν ὑποσχεῖν
 τιμωρίαν ἐκέλευσεν, ὁ δὲ Σωτὴρ ὁ ἡμέτερος καὶ λοιδορίαν
 κολάζει παρὰ καιρὸν γινομένην καὶ θυμὸν ἀδίκως κινου-
 μενον· „πᾶς“ γὰρ ἔφη „ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ
 5 εἰκῇ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ ῥακά, ἔνοχος
 ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ Μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς
 τὴν γένναν τοῦ πυρός.“ καὶ λόγων δὲ ἀργῶν εὐθύνας 65
 ἀπαιτήσιν ἠπείλησεν. καὶ οὐ μόνον τοὺς φίλους εὐεργε-
 τεῖν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐκέλευσεν εὖ ποιεῖν· „ἀγαπάτε“
 10 γὰρ ἔφη „τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ εὐχεσθε ὑπὲρ τῶν διω-
 κόντων ὑμᾶς.“ εἶτα καὶ δείκνυσιν ἄθλον τὴν τῶν ἀγωνι-
 ζομένων ὑπερβαῖνον ἀξίαν· ἔφη γάρ· „ἵνα γένησθε υἱοὶ
 τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς· ὅτι ἀνατέλλει τὸν ἥλιον
 αὐτοῦ ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ
 15 ἀδίκους.“ καὶ περὶ ὅρκων δὲ νόμους τιθεῖς, καὶ αὐτοὺς 66
 ἀπαγορεύει τοὺς ὅρκους, ἀποχρῆν λέγων τὸ „ναί“ καὶ τὸ „οὐ“
 πρὸς | τὴν τῶν λεγομένων βεβαίωσιν. καὶ τὸν ἀκτήμονα p. 134
 δὲ βίον τελειότατον ἔφη· „ὃς γὰρ ἂν“ φησι „μὴ ἀποτάξῃ-
 ται πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ, οὐ δύναται μου εἶναι
 20 μαθητής.“ ἀλλ' ὅμως καὶ οὕτως ἀκριβῆ πολιτείαν νομο-
 θετῶν, οὐδέν τι τερπνὸν κατὰ τόνδε τὸν βίον ἢ θυμῆρες
 δώσειν ὑπέσχετο, ἀλλὰ πενίαν καὶ ταλαιπωρίαν καὶ λοιδο-
 ρίας καὶ μάλιστα καὶ διαφόρους σφαγὰς· „ἐν τῷ κόσμῳ“
 γὰρ ἔφη „θλίψιν ἔχετε“ καὶ· „μακάριοι ἐστε, ὅταν ὀνειδί-

4—7: Matth. 5, 22 || 9—11: Matth. 5, 44 || 12—15: Matth.
 5, 45 || 15—17: Matth. 5, 33—37 || 18—20: Luc. 14, 33 || 23—24:
 Joh. 16, 33 || 24—p. 240, 3: Matth. 5, 11—12

1 ἀποκτένοντα MSL²: ἀποκταίνοντα C: ἀποκτείναντα V |
 1—2 τιμωρίαν ὑποσχεῖν LC | 2 λοιδωρίαν S | 5 εἴποι V | ῥακὰ
 SC | 6 ἔσται—ἐνοχος om. V | 8 ὑπείλησε M | εὐεργετῶν M |
 10 ἔφη om. S: φησί C | καὶ om. KBLV | εὐχεσθαι S | 11 ἀγωνι-
 ζομένων C | 12 ἔφη γάρ: τί γὰρ ἔφη BL¹MV, corr. Mgr. |
 υἱοὶ: ὅμοιοι V | 13 ἀνατέλλῃ S | 16 ἀπόχρη M, corr. Mgr. | τὸ
 posterius om. K | 17 ἀκτίμονα S¹ | 18 τελειώτατον C | φησι
 om. V | 19 αὐτῷ M | 20 οὗτος MC | 21 τι: τοῖς K: τοι SC |
 τὸν om. B | 22 λοιδορίαν [λοιδωρίαν S] καὶ ταλαιπωρίαν [ταλαι-
 πορίαν M] MSCV

σωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα
καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἔνεκεν ἑμοῦ· χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε,
67 ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς.“ καὶ τοὺς μὲν
πόνους καὶ κινδύνους ἐπέδειξε, τὰ δὲ βραβεῖα καὶ τοὺς
στεφάνους μετὰ τοῦ βίου τὸ τέλος ἀποδώσειν ὑπέσχετο. καὶ 5
ἐν ἑτέρῳ δὲ χωρίῳ φησὶν· „εἰ ἔμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώ-
ξουσιν· εἰ τὸν ἑμὸν λόγον ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρή-
σουσιν.“ καὶ πάλιν· „εἰ τὸν οἰκοδοσπότην Βεελζεβούλ ἐπε-
κάλεσαν, πόσω μᾶλλον τοὺς οἰκειακούς αὐτοῦ;“
68 Οἱ μὲν δὴ νόμοι τοιοῦτοι· ἄξιον δὲ ἀληθῶς καὶ τοὺς 10
θεσπεσίους ἄνδρας ἐκείνους θαυμάσαι καὶ τοὺς ἐκείνοις
πεπιστευκότας. τοιῶνδε γὰρ λόγων ἀκούοντες καὶ οὔτε πλοῦ-
τον οὔτε δυναστείαν οὔτε σώματος ῥώμην παρὰ τοῦ κεκλη-
κότος δεξάμενοι, ἀλλὰ μακρᾷς καὶ ταύταις οὐ φαινομέναις
ἐπαγγελίαις πεπιστευκότες, καὶ τοὺς πόνους ἡσπάσαντο καὶ 15
τῶν κινδύνων ἠνέσχοντο καὶ τὴν οἰκουμένην περινοστή-
69 σαντες τοῖς ἔθνεσι προσήνεγκαν τὰ μαθήματα. οὐδὲν δὲ
ἦττον καὶ τοὺς δεξαμένους εὐφημῆσαι προσήκει, ὅτι παρὰ
τοῖς κήρυξιν οὐδὲν περιφανὲς ὀρῶντες οὐδὲ περίβλεπτον,
ἀλλὰ γλώττας ἀλιευτικάς τε καὶ σκυτοτομικάς καὶ πενίαν 20
ἐσχάτην (οὐδὲ γὰρ τῆς ἀναγκαίας ἠνύπορουν τροφῆς· πόθεν
γὰρ δὴ ταύτην εἶχον, οἳ γε καὶ τὸ μεριμνᾶν περὶ τῆς αὐ-
ριον νόμῳ κεκωλυμένοι;), οὐ μόνον τοῖς λεγομένοις ἐπί-
στευσαν, ἀλλὰ καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς πολιτευομένων κατεφρό-
νησαν νόμων καὶ τῶν ἐθῶν τῶν πατρῶων ἐξέστησαν καὶ 25
μετὰ κινδύνων καὶ αὐτοὶ τὸν λοιπὸν ἐβίωσαν χρόνον, ὁμοίως
μὲν τοῖς διδασκάλοις κηρύττοντες, ὁμοίως δὲ παροινούμενοι

6—8: Joh. 15, 20 || 8—9: Matth. 10, 25 || 22—23: Matth. 6, 34

2 ἔνεκεν ἑμοῦ ψευδόμενοι BLM et ψευδόμενοι V in marg. |
4 ante κινδύνους add. τοὺς K | ὑπέδειξε LMV | 5 τὸ τοῦ βίου
MSCV | 6 δίωξαν B | 8 ἐπεκαλέσαντο BL: ἐκάλεσαν SCV | 9 οἰ-
κιακούς KS | 12 γὰρ om. C | 13 ῥώμην σώματος SC | τοῦ om.
M, add. Μγρ. | 15 ἐπαγγελίαις K | κατησπάζοντο V | 16 καὶ
om. K | 17 ἐπήνεγκαν V | 18 εὐφημῆσαι L: εὐφημεῖσαι C |
19 οὐδὲ: οὐδὲν C | 22 δῆ: ἄν Gaisford | οἳ: εἴ K | 25 νόμον K
| post ἐθῶν add. καὶ C | 26 χρόνον: βίον K | 26—27 ὁμοίως—
κηρύττοντες om. S

καὶ προπηλακίζόμενοι καὶ διὰ τῶν ἴσων κλυδωνίων ὀδεύ-
 οντες. τοσοῦτο δὲ σέβας τῶν μέχρι θανάτου κενυδυνεν- 70
 κότων καὶ εἶχον ἐκεῖνοι, καὶ μὲν δὴ καὶ ἔχουσιν ἅπαντες,
 ὥς τὰς ἐκείνων γε θήκας θησαυροὺς ὑπολαμβάνειν ἀγαθῶν
 5 παντοδαπῶν χορηγούς. ἀθρήσατε δὴ οὖν, ὧ ἄνδρες, τῶνδε 71
 τῶν νόμων τὴν δύναμιν. τούτους γὰρ καὶ Ῥωμαῖοι καὶ
 Πέρσαι καὶ οἱ τῆς τούτων ἡγεμονίας ἔξω τελοῦντες κατα-
 λῦσαι λίαν ἐσπουδακότες, τὴν μὲν οἰκείαν ἀσθένειαν ἐδειξαν,
 τὴν δὲ τούτων ἰσχὺν ἐκδηλωτέραν ἀπέφηναν. τοῖς δὲ Λυ-
 10 κούργου καὶ Σόλωνος οὐδεὶς ἐπολέμησε νόμοις, | ἀλλ' αὐ- p. 135
 τόματοι κατελύθησαν. καὶ οὔτε ὁ Πύθιος οὔτε ἡ Πολιάς 72
 τοὺς ὑπὸ σφῶν τεθέντας ἐκράτουν νόμους, εὐθύς δέ γε
 Ῥωμαίων προστεταχότων ἐσβέσθησαν. δείξάτω τις ὑμῶν,
 ὧ ἄνδρες, ἓνα γοῦν Σπαρτιάτην ὑπὲρ τῶν Λυκούργου νό-
 15 μων ἀποθανεῖν ἀνασχόμενον, ἢ ἓνα Ἀθηναῖον ὑπὲρ τῶν
 Σόλωνος, ἢ ὑπὲρ τῶν Ζαλεῦκου Λοκρόν, ἢ Κρητὰ ὑπὲρ
 τῶν Μίνως. ἀλλ' οὐκ ἂν τις ὑμῶν τοῦτό γε δείξειεν·
 ἡμεῖς δὲ δείκνυμεν ὑπὲρ τῶν ἀλιεντικῶν καὶ σκυτοτομικῶν
 νόμων πολλὰς καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἀνασχομένας ἀπο-
 20 θανεῖν μυριάδας· καὶ μάρτυρες οἱ τῶν μαρτύρων σηκοὶ
 καὶ πόλεις λαμπρύνοντες καὶ χώρας φαιδρύνοντες καὶ
 ξένοις ὁμοῦ καὶ ἐγγχωρίοις τὴν ὠφέλειαν προσφέροντες.
 ἐπειδὴ τοίνυν καὶ τῶν νόμων καὶ τῶν νομοθετῶν κατὰ- 73
 δηλον ἐκ ξυγκρίσεως γεγένηται τὸ διάφορον, καὶ τὰ μὲν
 25 ὥφθη λογισμῶν ἀνθρωπίνων εὐρήματα, τὰ δὲ θεόσδοτα καὶ
 σωτήρια, δέξασθε, ὧ ἄνδρες, τὰ θεσπέσια δῶρα καὶ τὸν
 μεγαλόδωρον καὶ φιλόδωρον μὴ ἀτιμάσῃτε χορηγόν. εἴσεσθε

1 κλυδωνίων S | 2 σέβας om. V, sed post κενυδυνεννκότων
 add. τὸ σέβας | τὸν C | 4 τὰς om. K | γε om. C | θησαν-
 ροὺς om. BL¹ | 5 δὴ om. MSCV | οὖν om. L | 6 γὰρ om.
 BL | 7 ἡγεμονείας K | 9 ἐκδηλωτέραν BS | 10 σόλωνος C |
 11 πόλις KSCL² Mgr.: πελιάς M: παλλὰς V e corr. (ex πολιὰς)
 | 12 γε om. C | 14 σπαρτίτην S¹ | λυκουργείαν K e corr.:
 λυκούργου C | 15 ἓνα om. SC | τῶν: τοῦ CV | 16—17 ἢ ὑπὲρ
 —μίνως om. K | 17 τῶν μίνως: τοῦ μήνως C | 18 post
 ἀλιεντικῶν add. διδασκῶν L | 21 καὶ χώρας φαιδρύνοντες om.
 V | 25 εὐρήματα KLMV | 27 καὶ φιλόδωρον om. S | εἴ-
 σεσθαι S

δὲ αὐτῶν τὸ θεοπρεπὲς ἀκριβέστερον, εἰ τούτοις ἐντύχητε, τὴν πονηρὰν τῶν ψυχῶν ἐξελάσαντες πρόληψιν.

ΠΕΡΙ ΧΡΗΣΜΩΝ ΑΛΗΘΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΨΕΥΔΩΝ. I.

- 1 Οἱ τυραννίδος ἐρῶντες τὴν οὐδαμῶθεν αὐτοῖς προσή- 5
κουσαν ἀρπάζουσι δυναστείαν, ἀλλὰ τὸ μὲν τῆς βασιλείας
περιτίθενται σχῆμα, τὴν ἀλουργίδα, τὸν στέφανον, τὸν θρό-
νον, τὸ ζεῦγος, τοὺς δορυφόρους, τὸν δὲ βασιλικὸν ζηλοῦν
οὐκ ἐθέλουσι τρόπον. οὐ γὰρ ἥπιοι ποθοῦσι καλεῖσθαι
πατέρες, ἀλλὰ δεσπότηι πικροί, οὐδὲ κηδεμόνες φιλάνθρω- 10
ποι, ἀλλ' ἡγεμόνες παγχάλεποι. τῷ τοι πολλάκις μὲν αὐ-
τοὺς οἱ ἔννομοι καταλύουσι βασιλεῖς, τοὺς ὑπ' αὐτῶν
παρανομουμένους οἰκτεῖροντες· πολλάκις δὲ καὶ στρατιῶται
καὶ δῆμοι γυμνοῦσι τῆς δυναστείας, τὸ θράσος οὐ φέροντες.
- 2 τοῦτο καὶ δεδράκασι καὶ πεπόνθασιν οἱ παμπόνηροι δαί- 15
μονες. τὴν γὰρ δὴ τάξιν καταλιπόντες, ἦν ἔλαχον, καὶ τὴν
ἡμερωτάτην τοῦ πεποιηκότος ἀποδράσαντες δεσποτεῖαν, ἥρ-
πασαν μὲν τὴν τυραννίδα, τὸ δὲ θεῖον ὄνομα σεσυληκότες,
θεοὺς σφᾶς αὐτοὺς προσηγόρευσαν καὶ τὸ θεῖον σέβας
σφίσι προσφέρειν τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἀνοήτους ἀνέπεισαν· 20
εἶτα κρατῦναι τὴν δυναστείαν σπουδάζοντες, καὶ προγινώ-
σκειν τὰ μέλλοντα καὶ προλέγειν ἐνεανιεύσαντο, ταύτη μάλιστα
3 τοὺς εὐαλότους ἀνθρώπους παρακρουόμενοι. διὰ τοι

1 δὲ om. M | ἐντύχοιτε MSCV | 2 περὶ νόμων KS: τέλος
περὶ νόμων L: τέλος τοῦ θ' λόγον περὶ νόμων C; add. θ' S |
3—4 περὶ—ψευδῶν om. V | 3 ἀληθινῶν SC | τε om. KSC |
4 ι' om. CV: λόγος ι' BLM | 5 οὐδαμῶθεν S¹C | 7 περιτιθέναι K:
περιτιθέναι M, corr. Mgr. | 8 post τοὺς add. τε M | δωρυφόρους
S | 8—9 οὐκ ἐθέλουσι ζηλοῦν C | 10 κηδαιμόνες C | 11 χαλεποί
MV, corr. Mgr. | 15 post τοῦτο add. δὴ V | παμπόνηροι: παρ-
ανομοί CL² | 16 λιπόντες BLV: λειπόντες K | 17 δεσποτεῖαν K |
21 δυναστείαν: δεσποτεῖαν B | 22 καὶ προλέγειν om. C | 23 ἀν-
θρώπους om. BL¹

τοῦτο πανταχοῦ γῆς τὰ τῆς ἀπάτης κατεσκεύασαν ἐργαστήρια
καὶ τὰς μαντικὰς ἐπενόησαν μαγγανείας, τοὺς ἀλευρομάντεις
καὶ στερνομάντεις καὶ νεκρομάντεις καὶ τὴν Κασταλίας
πηγὴν καὶ τὸ Κολοφώνιον ρεῖθρον καὶ τὴν ἱερὰν δρῦν **p. 136**
5 καὶ τὸ Δωδωναῖον χαλκεῖον καὶ τὸν Κιρραῖον τρίποδα καὶ
τὸν Θεσπρώτιον λέβητα, καὶ ἐν Λιβύῃ μὲν τὸ μαντεῖον τὸ
Ἄμμωνος, ἐν δὲ γε Δωδώνῃ τὸ τοῦ Διός, ἐν δὲ Βραγχί-
δαῖς καὶ Δήλῳ καὶ Δελφοῖς καὶ Κολοφῶνι τοῦ Κλαρίου
καὶ Πυθίου καὶ Δηλίου καὶ Διδυμαίου, καὶ ἐν Λεβαδία
10 μὲν Τροφωνίου, ἐν Ὁρωπῷ δὲ Ἀμφιάρεω, ἐν δὲ τῇ Τυρρη-
νῶν καὶ Χαλδαίων τῆς νεκρομαντείας τὰ ξοφώτατα ἄντρα,
καὶ ἄλλαχοῦ μὲν Ἀμφιλόχου, ἄλλαχοῦ δὲ Γλαύκου καὶ ἐτέ-
ρωθι Μόψου καὶ ἄλλων τινῶν δυσωνύμων ἀνθρώπων. ὅτι 4
δὲ παμπονήρων ἦν δαιμόνων ταῦτα χρηστήρια τὴν θείαν
15 προσηγορίαν σεσυληκότων, ἱκανὴ μὲν τεκμηριῶσαι καὶ ἡ
νῦν αὐτοῖς ἐπικειμένη σιγή. μετὰ γὰρ δὴ τὴν τοῦ Σωτή-
ρος ἡμῶν ἐπιφάνειαν ἀπέδρασαν οἱ τήνδε τὴν ἐξαπάτην
τοῖς ἀνθρώποις προσφέροντες, τοῦ θείου φωτὸς οὐκ ἐνεγκόν-
τες τὴν αἴγλην. μαρτυρεῖ δὲ διαρρήδην καὶ Πλούταρχος ὁ 5
20 Χαιρωνεύς, ἀνὴρ οὐχ Ἑβραῖος, ἀλλ' Ἕλλην καὶ τὸ γένος
καὶ τὴν γλῶτταν, καὶ μέντοι καὶ ταῖς Ἑλληνικαῖς δόξαις
δεδουλωμένος καὶ τὸν τῶν χρηστηρίων ἀκριβῶς ἐπιστάμενος
πλάνον. οὐ πόρρω γάρ που τῆς Χαιρωνείας Δελφοὶ καὶ
Λεβαδία καὶ Ὁρωπός, ἀλλ' ὅμοροί τε καὶ πλησιόχωροι. οὗ-
25 τος πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ξυνέγραψε (πολυμαθὴς γὰρ ὁ ἀνὴρ

2—12: Eus. Pr. II 3, 1—4

1 πανταχοῖ K | 2 μαγγανίας KBSC | πλευρομάντεις MV |
3 καὶ στερνομάντεις om. S | 4 κολοφόνειον S | τὴν om. BL¹ |
5 δωδώνεον K | κίρρεον K | 6 θεσπρώτειον KBM | λυβύη C | τὸ
(posteriore loco): τοῦ MC | 7 ἄμμωνος S¹ | βραγχίδες BC | 9 λα-
βαδία K | 10 post τροφωνίου add. καὶ B | ἀμφιάρεω V: ἀμφιά-
ρεως KBLM: ἀμφιαράων SC | τυρηνῶν C | 11 νεκρομαντείας MV |
ξοφωδέστατα V | 13 μόψου S | δυσωνύμων B | 14 δαιμόνων ἦν
MV | 15 ἡ om. M¹ | 16 δὴ om. V | τὴν bis C | 19 ante πλού-
ταρχος add. ὁ BLM | 20 χερωνεύς L¹SC | 22 δεδουλωμένος S |
23 χαιρωνίας KBL¹: χερωνίας SC | 24 λεβαδεία M | πλησιόχωροι
L¹ | 25 καὶ om. C

καὶ μάλα πολύπειρος), ξυνέγραψε δὲ καὶ περὶ τῶν μαντειῶν
 τινὰ καὶ τόδε τὸ ξύγγραμμα Περὶ τῶν ἐκλειοιπύτων χρη-
 στηρίων ἐκάλεσεν· ἐν τοίνυν τούτῳ πρὸς πολλοῖς ἄλλοις
 6 καὶ ταῦτα ἔφη· „τὸ μὲν οὖν ἐφεστάναι τοῖς χρηστηρίοις
 μὴ θεοῦς, οἷς ἀπηλλάχθαι τῶν περὶ γῆν προσῆκόν ἐστιν, 5
 ἀλλὰ δαίμονας ὑπηρέτας θεῶν, οὐ δοκεῖ μοι κακῶς ἀξιοῦσθαι·
 τὸ δὲ τοῖς δαίμοσι τούτοις, μονονουχὶ δραχμὴν λαμβάνον-
 τας ἐκ τῶν ἐπῶν τῶν Ἐμπεδοκλέους, ἁμαρτίας καὶ ἄτας καὶ
 πλάνας ἐπιφέρειν, τελευτῶντας δὲ καὶ θανάτους ὥσπερ ἀν-
 θρώπων ὑποτίθεσθαι θρασύτερον ἡγοῦμαι καὶ βαρβαρικώ- 10
 7 τερον.“ ταῦτα οὐ προφήτης ἡμέτερος οὐδ' ἀπόστολος
 εἶρηκεν, οὐδέ τις ἄλλος τῶν ἐκείνοις πεπιστευκότων καὶ τὰ
 ἐκείνων δοξάζειν ἐσπουδακότων, ἀλλ' ἀνὴρ πᾶσαν μὲν ἡσκη-
 μένος παιδεῖαν, τῇ δὲ παλαιᾷ τῶν φιλοσόφων ἑξαπάτη
 δουλεύων· οὗτος ἔφη, πρῶτον μὲν, οὐκ εἶναι τοὺς χρῶντας 15
 θεοῦς, ἀλλὰ δαίμονας, ἔπειτα δέ, τοὺς τούτων νεωκόρους
 καὶ ὑπὸ τούτων κατειλημμένους καὶ ἀναβεβακχευμένους ἐπὶ
 μισθῷ χρησιμολογεῖν, προλέγειν δὲ οὐδὲν ἀληθές, ἀλλὰ καὶ
 περὶ τούτων, ὧν τὸν ἀτμὸν καὶ τὴν ἐπίπνοϊαν ἔχειν νεα-
 νιεύονται, πολλὰ δεινὰ καὶ χαλεπὰ προαγγέλλειν, οὐ μόνον 20
 ἄτας καὶ πλάνας, ἀλλὰ καὶ θανάτους ἀνθρώποις παραπλη-
 σίως, καὶ τὰ ἔπη δὲ οὐκ ἔκ τινος θειασμοῦ καὶ κατακωχῆς
 8 λέγειν, ἀλλ' ἐκ τῆς Ἐμπεδοκλέους συλῶντας ποιήσεως. καὶ τὰ
 ἐξῆς δὲ τὴν αὐτὴν ἔχει διάνοϊαν· λέγει γάρ· „καὶ περὶ μὲν

4—11: Eus. Pr. V 4, 2. 17, 1 (Plut. de def. orac. 16) || 24 —
 p. 245, 9: Eus. Pr. V 4, 3 (Plut. de def. orac. 14)

1 μαντιῶν S¹ | 3 τούτῳ τοίνυν S: τοῦτο τοίνυν C | ἄλλοις:
 ἑτέροις SCMγρ. | 5 οὗς SC | ἀπηλλάχθαι S | 6 κακούς C | 7 τοῦτο
 CL² | δραχμὴν SC: δάργην Pl. | 8 καὶ prius om. M | ἄτας: τὰς
 KBL¹ | καὶ posterius om. KBL¹MC | 9 πλάνας M¹ | post θανά-
 τους add. αὐτῶν V | 12—13 καὶ—ἐσπουδακότων om. MV |
 15 δουλεύων: πιστεύων BL¹MV, corr. Mγρ. | οὕτως MSC | 16 νεω-
 κόρους: κόρους L¹ | 17 ἀναβακχευμένους K | 18 καὶ: καὶν C |
 19 ὧν—καὶ om. V | ὧν om. KBL¹ | τῶν ἀτμῶν C e corr. | ἐπί-
 νοϊαν KBL¹MS, corr. Mγρ. | 20 προσαγγέλλειν M, corr. Mγρ.:
 προαγγέλλειν C: ἀπαγγέλλειν V | 21 πλάνους L¹ | 22 post παρα-
 πλῆσιως add. δὲ BL et mox δὲ om. BL¹ | κατοικωχῆς K: κατο-
 χῆς L¹V S e corr.: κατωχῆς B | 24 μὲν K Pl. Eus.: om. BLMSCV

τῶν μυστικῶν, ἐν οἷς | τὰς μεγίστας ἐμφάσεις λαβεῖν ἔστι p. 137
 τῆς περὶ δαιμόνων ἀληθείας, εὖστομά μοι κείσθω, καθ'
 Ἡρόδοτον· ἑορτὰς δὲ καὶ θυσίας, ὥσπερ ἡμέρας ἀποφράδας
 καὶ σκυθρωπάς, ἐν αἷς ὁμοφαγίαι καὶ διασπασμοί, νηστεῖαι
 5 τε καὶ κοπετοί, πολλαχοῦ δὲ πάλιν αἰσχρολογίαὶ πρὸς ἱεροῖς
 μανίαι τε ἄλλαι ὀρινομένων ριψαύχεσι σὺν κλόνῳ, θεῶν
 μὲν οὐδενί, δαιμόνων δὲ πονηρῶν ἀποτροπῆς ἕνεκα φήσαιμι
 ἂν ἐπιτελεῖσθαι, παραμυθίας τῆς παλαιᾶς ποιουμένους ἀν-
 θρωποθυσίας.“ ἐν μὲν οὖν τοῖς ἔμπροσθεν ἐξητασμένοις 9
 10 ἔφη μὴ εἶναι τὰ μαντεῖα θεῶν, ἀλλὰ δαιμόνων· ἐνταῦθα
 δὲ τούτους καὶ πονηροὺς προσηγόρευσε, τεκμηρίοις ἐναρ-
 γεστάτοις τοῖς ὑπ' αὐτῶν δρωμένοις χρησάμενος. τίνι γάρ
 που προσήκουσιν ὁμοφαγίαι καὶ διασπασμοὶ αἰσχρορημοσύναι
 τε καὶ αἰσχροουργίαι καὶ μανίαι ὀρινομένων καὶ ριψαυχενούν-
 15 των σὺν κλόνῳ, ἢ δαίμοσι παμπονήροις, τὸ τῶν ἀνθρώπων
 πημαίνουσι γένος; οἳ πάλαι μὲν, οἷα δὴ ἀλάστορες, ταῖς
 τῶν τρισαθλῶν ἀνθρώπων σφαγαῖς ἐπετέρποντο, ἐπειδὴ δὲ
 βδελυξαμένους εἶδον τοὺς ἀνθρώπους τὴν ἀνδροφονίαν
 ἐκείνην καὶ μαιφονίαν τὴν αὐτοῖς ἀξιέραστον καὶ παυσά-
 20 μένους τοῦ μύσου, τὰς διαμαστιγώσεις καὶ ὁμοφαγίας καὶ
 τὰς ἄλλας ἐπενόησαν τελετάς. καὶ ταῦτα δὲ τοῖς εἰρημένοις 10
 προστέθεικεν· „παυσασμένου δὲ τοῦ Ἀμμωνίου, μᾶλλον, ἔφην
 ἐγώ, περὶ τοῦ μαντείου δίελθε ἡμῖν, ὦ Κλεόμβροτε. μεγάλη

(2—3: Herod. II 171 || 6: Pind. fr. 208) || 22—p. 246, 6:
 Eus. Pr. V 16, 2—3 (Plut. de def. orac. 5)

1 λαμβάνειν SCL²Myr. | 2 τῆς: τὰ V | post τῆς add. δὲ
 KBLM | κατ' KBLS¹C | 3 ἑορταῖς SCM²Myr. et θυσίαις SCM²Myr. |
 4 σκυθρωπίας εἶναι ὁμοφαγίαι K | 5 καὶ om. S | 6 ὀρινο-
 μένων M: ὀριγνωμένων SCVL²Myr. | ριψαύχενοι C | 7 πονη-
 ρῶν: δεινῶν MV | 8 παραμυθίαν V | πνονμένους S¹: ποι-
 ουμένων V | 9 ἐξηταμένοις S¹ | 10 ἀλλὰ καὶ δαιμόνων BL |
 11 τούτοις C | ἐνεργεστάτοις K | 12 τοῖς om. C | τοῖς τελουμέ-
 νοις ὑπ' αὐτῶν V | 13 που om. V | αἰσχρορημοσύνοι K: αἰ-
 σχρορημοσύναι V | 14 ὀρινομένων M: ὀριγνωμένων SCVL²Myr. |
 15 συγκλόνῳ L | post παμπονήροις add. τοῖς V | 17 ἀνδρῶν
 MSCVL² | ἐτέρποντο S | 18 βδελυξαμένους K: βδελυγαμένους
 M | ἴδον KSC | 20 τοῦ: τοὺς BL | μέσους K: μύθους BL¹ |
 22 παυσομένου K

γὰρ ἡ παλαιὰ δόξα τῆς ἐκεῖ θειότητος, τὰ δὲ νῦν ἔοικεν ἀπομαραίνεσθαι. τοῦ δὲ Κλεομβρότου σιγῶντος καὶ κάτω βλέποντος, ὁ Δημήτριος οὐδὲν ἔφη δεῖν περὶ τῶν ἐκεῖ πυνθανέσθαι καὶ διαπορεῖν, τὴν ἐνταῦθα τῶν χρηστηρίων ἀμαύρωσιν, μᾶλλον δὲ πλήν ἐνὸς ἢ δυοῖν ἀπάντων ἔκλειψιν 5
 11 δρῶντας.“ ταῦτα μετὰ τὴν τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν ἐπιφάνειαν ὁ Πλούταρχος ἔγραψεν· τοιγάρτοι ὁ χρόνος δηλοῖ τῆς τῶν χρηστηρίων ἐκλείψεως τὴν αἰτίαν. καὶ ὁ Πορφύριος δὲ ἐν τῷ Περὶ τῆς ἐκ λογίων φιλοσοφίας καὶ ταῦτα ἔφη· „ἀλλ’ ἤδη καὶ τὴν γνώσιν τῆς φορᾶς τὴν ἀκριβῆ καὶ 10
 τὰς ἐκ τούτων διηγήσεις ἀκαταλήπτους εἶναι ἀνθρώποις, καὶ οὐ μόνον τούτοις, ἀλλὰ καὶ τισι τῶν δαιμόνων· ὅθεν
 12 καὶ ψεύδονται περὶ πολλῶν ἐρωτηθέντες.“ οὐκοῦν, ὧ ἄνδρες, ἐπειδήπερ ἡμῖν περὶ τῶν ὑμετέρων χρηστηρίων λέγουσιν ἀπιστεῖτε, τῷ ἡμῖν μὲν ἐχθίστῳ, ὑμῖν δὲ προσφιλεστάτῳ 15
 πιστεύσατε· ἄσπονδος γὰρ ἡμῶν οὗτος πολέμιος, τὴν προφανῆ κατὰ τῆς εὐσεβείας ἀναδεξάμενος μάχην. οὗτος δὲ ψεύδεσθαι εἴρηκε τοὺς τοῖς καλουμένοις μαντείσι προσ-
 13 εδρεύοντας δαίμονας. ὅτι δὲ τοὺς αὐτοὺς καὶ θεοὺς ὀνομάζει καὶ ἀστρολογίαν μᾶλλον αὐτοῖς ἢ θείαν πρόγνωσιν 20
 p. 138 μαρτυρεῖ, ἐν αὐτῷ δεδηλώκε τῷ ξυγγράμματι· | λέγει δὲ ταῦτα· „ἃ γὰρ λέγουσιν οἱ θεοί, εἴπερ τὰ μεμοιραμένα γινώσκοντες λέγουσιν, ἀπὸ τῆς τῶν ἀστρων φορᾶς δηλοῦσι· καὶ τοῦτο σχεδὸν πάντες ἐξέφηναν οἱ ἀψευδεῖς τῶν θεῶν.“
 14 ἀλλ’ οὐς ἐνταῦθα θεοὺς προσηγόρευσε, πάλιν ἔφη μὴ εἶναι 25
 θεοὺς ἐν τούτῳ γε καὶ οὐκ ἐν ἄλλῳ τῷ ξυγγράμματι· τοῦ γὰρ τοι Ἀπόλλωνος τεθεικὼς τὸν χρησμόν, ὃς διδάσκει, πῶς

8—13: Eus. Pr. VI 5, 1 (Porph. de phil. ex orac. p. 169) ||
 21—24: Eus. Pr. VI 1, 1 (Porph. de phil. ex orac. p. 166) || 25—
 p. 247, 3: Eus. Pr. IV 9, 1—2 (Porph. de phil. ex orac. p. 112 sqq.)

1 θεότητος MS | 2 λεομβρότου S | 4 ἀπορεῖν K | 5 δυεῖν KMS² | ἐκλείψειν S¹C | 10 ἡδεῖ V | φοροᾶς SV | 11 ἀκαταλήπτους S | 14 ὑμῖν L | 15 τῷ: τῶν BL¹ et ἐχθίστων BL¹ et προσφιλεστάτων BL¹ | 18 μαντίσι S | 21 ἐμαρτύρησεν SCL²Μγρ. | 22 μεμοιρημένα M, corr. Μγρ.: μεμειραμένα V: μὲν μοῖραι μὲν K | 24 ἀπαντες S: ἀπαντας C | ἔφησαν K | 25 ἄλλους KC | 26 τοῦτο C | ξυγγράμματι C | 27 τεθεικός V e corr. | ὡς M |

χορή τοῖς ἐπιχθονίοις, πῶς δὲ τοῖς ὑποχθονίοις θύειν θεοῖς,
 καὶ πῶς μὲν τοῖς ἐναλλίοις, πῶς δὲ τοῖς ἐπουρανίοις καὶ
 αἰθερίοις, διελέγχει τοῦτον ὥς οὐκ εὖ ἔχοντα τὸν χρησμόν,
 μὴ χοῖναι φάσκων θεοὺς ὑπολαμβάνειν τοὺς ταῖς διὰ ζώων 15
 5 θυσίαις χαίροντας· εἶναι γὰρ πάντων ἀδικώτατον τὸ ζῶον
 τεῖν καὶ ἀνόσιον καὶ μυσσαρὸν καὶ βλαβερὸν καὶ διὰ τοῦτο
 μὴδὲ θεοῖς προσφιλές. εἶτα τὸν Θεόφραστον εἰσάγει λέ-
 γοντα, ὥς θεοῖς οὐχ ἀρμόζουσιν, ἀλλὰ δαίμοσιν, αἱ διὰ ζώων
 θυσίαι. καμωδεῖ δὲ καὶ τὰς τῶν παλαιῶν ἀνθρωποθυσίας
 10 καὶ διηγεῖται παμπόλλας παρὰ πολλῶν γεγεννημένας. ἔπειτα 16
 διδάξας, ὥς οἱ πονηροὶ ταύτας τελεῖσθαι ἐκέλευον δαίμονες,
 ἐπήγαγεν· „διὸ συνετὸς ἀνὴρ καὶ σώφρων εὐλαβηθήσεται
 τοιαύταις χοῖσθαι θυσίαις, δι' ὧν ἐπισπάσεται πρὸς ἑαυτὸν
 τοὺς τοιούτους, σπουδάσει δὲ καθαιρεῖν τὴν ψυχὴν παν-
 15 τολῶς· καθαρεῖ γὰρ ψυχῇ οὐκ ἐπιτίθενται.“ ἀλλ' ὁ Πύθιος 17
 τάναντία τῷ Πορφυρίῳ νομοθετεῖ· κελεύει γὰρ τῷ χρησμόν
 ἐξαίτουντι λύτρα τινὰ δοῦναι τῷ πονηρῷ δαίμονι, χοῖς καὶ
 πυρὴν καὶ αἷμα κελαινὸν καὶ οἶνον παμμέλανα· καὶ τοι-
 αῦτα ἅττα προσθεῖς, καὶ τὴν εὐχὴν, ἣν δεῖ θύοντα προσ-
 20 ενεγκεῖν, ἐξεπαίδευσεν· „δαίμον ἄλιτρονόων ψυχῶν διάδημα
 λελογχῶς ἡερίων ὑπένερχε μυχῶν, χθονίων δ' ἐφύπερθεν.“
 καὶ ταῦτα δὲ ὁ Πορφύριος ἐν αὐτῷ γε τῷ ξυγγράμματι
 τέθεικε, τοῦτον διελέγχων ὥς οὐκ ὄντα θεόν, τὸν δὲ οἰκεῖον

4—10: Eus. Pr. IV 10, 2—4 (Porph. de abstin. II 34—36) ||
 12—15: Eus. Pr. IV 18 (Porph. de abstin. II 43) || 16—21: Eus.
 Pr. IV 20, 1 (Porph. de phil. ex orac. p. 152—154)

post διδάσκει add. καὶ MSCL² | 1 χορή: δεῖ L | πῶς δὲ τοῖς
 ὑποχθονίοις om. LC | 3 εὖ om. KS | 4 ταῖς: τε K: τῶν C |
 6 καὶ βλαβερὸν om. S: καὶ βδελυρὸν L¹ | 7 μὴ C | 8 ἀλλὰ δαί-
 μοσιν om. BLMV et 9 post θυσίαι add. ἀλλὰ δαίμοσιν BL | δὲ
 om. C | ἀνθρώπων θυσίας SC: ἀνδρῶν ἀνθρωποθυσίας L² |
 10 παμπόλας C | 12 εὐλαβήσεται KBL | 14 σπουδάσεις V | 16 τῷ
 prius om. KBLV | νομοθετεῖ πορφυρίῳ V | τῷ (posteriore loco):
 τὸν S¹ | 17 διδόναι L | 18 κελευνὸν K: κελαιὸν S¹: κ' ἔλαιον
 CL² | 19 δὴ Μγρ. | θύοντι KBLM | 20 ante δαίμον add. καὶ
 M | δατνον ἀλιτρὸν σῶν K: δατνονδαιμοναλιτρονόων BL: δαί-
 μονα ἀλιτρονόων V | 21 λελογχῶς S: λελονχῶς C | ὑπένερχε M
 | δ' om. CV | 22 δὲ: γε BLMV | ἐν om. V

- κρατύνων λόγον, ὥς οὐκ εἰσὶ θεοὶ ταῖς θυσίαις οἱ χαί-
 18 ροντες. ἵνα δὲ μὴ τις ὑπολάβῃ ταῦτα ψευδῶς αὐτὸν δια-
 πλάττειν, ὅρκον προτέθεικε τοῦ ξυγγράμματος· „τοὺς θεοὺς“
 γὰρ ἔφη „διαμαρτύρομαι, ὥς οὐδὲν οὔτε προστέθεικα οὔτε
 ἀφείλον τῶν χρησθέντων νοημάτων, εἰ μὴ τι λέξιν ἡμαρτη- 5
 μένην διώρθωσα ἢ πρὸς τὸ σαφέστερον μεταβέβληκα ἢ τὸ
 μέτρον ἐλλεῖπον ἀνεπλήρωσα.“ διὰ δὲ τούτων καὶ ἀμαθίαν
 τοῦ Πυθίου κατηγορεῖ. οὐ γὰρ μόνον τὰς ἡμαρτημένας
 διώρθωσε λέξεις καὶ σαφεῖς τὰς ἀμφιβόλους ἀπέφηνεν, ἀλλὰ
 καὶ τῶν ἐπῶν τὴν χωλότητα ἰάσατο, ἣν ὁ Πύθιος διὰ τῶν 10
 19 ὑποφητῶν ἀπεφθέγγετο. καὶ Διογενιανὸς δὲ τῶν χρησιμο-
 λόγων θεῶν διελέγχει τὸ ψεῦδος· λέγει δὲ οὕτως· „ὅτι δὲ
 ἀποτυγχάνεται τὰ πολλὰ τοῖς καλουμένοις μάντεσιν, ὁ πᾶς
 τῶν ἀνθρώπων βίος μάρτυς ἂν εἴη, καὶ οὗτοί γε αὐτοὶ οἱ
 20 τὴν μαντικὴν ἐπαγγελλόμενοι τέχνην.“ καὶ μετ’ ὀλίγα· „νῦν 15
 p. 139 δὲ τοσοῦτον τοῖς εἰρημένοις προσθήσω, | ὅτι μάλιστα μὲν
 τὸ ἀληθεύειν ποτὲ τοὺς καλουμένους μάντεις ἐν ταῖς προα-
 γορεύσεσιν οὐκ ἐπιστήμης, ἀλλὰ τυχικῆς αἰτίας ἔργον ἂν
 εἴη. οὐ γὰρ τὸ μηδέποτε τοῦ προκειμένου τυγχάνειν, ἀλλὰ
 τὸ μὴ πάντοτε μηδ’ ὥς ἐπὶ πλείστον μηδ’ ὥς ἐξ ἐπιστήμης, 20
 ὅταν τις καὶ ποτε τυγχάνῃ, τύχης ἔργον καλεῖν προειλή-
 φαμεν οἱ διειληφότες τὰς ὑφ’ ἑκάστων ὄνομα τεταγμένας
 21 ἐναργεῖς ἐννοίας ἑαυτῶν.“ ὅτι δὲ καὶ ἀναγκαζομένους ὑπ’
 ἀνθρώπων καὶ τοὺς χρησμολόγους θεοὺς προλέγειν φησὶν
 ὁ Πορφύριος, ἃ προλέγουσιν, εὐπετές τῷ βουλομένῳ μαθεῖν 25

3—7: Eus. Pr. IV 7, 1 (Porph. de phil. ex orac. p. 109) ||
 11—23: Eus. Pr. IV 3, 5—6

1 οἱ: οὐ CV | 2 δὲ om. V | post τις add. αὐτὸν K | ὑπο-
 λάβοι K | αὐτὸν om. KBL | 3 προστέθεικε BC | 4 διαμαρτύρω-
 μαι S: μαρτύρομαι V | 5 τι: τινα V | 6 ante διώρθωσα add. ἢ
 MV | 7 ἀμαθία C | 9 διόρθωσε S | 10 ἰάσατο τὴν χωλότητα K |
 χωλότητα BC, sed corr. B | 11 διογενιανὸς V | 12 θεῶν C |
 διελέγχει: ἀποφαίνει L¹ | 15 τὴν om. M, add. Μγρ. | 16 προσ-
 θέσω om. L¹ | 17 προηγορεύσεσιν K: προσαγορεύσεσιν L | 20 ἐπὶ
 τὸ πλείστον L | 21 τυγχάνει C | προειλήφαμεν KBL: διειλή-
 φαμεν M, corr. Μγρ.: εἰώθαμεν V | 22 οἱ om. BL¹ | 23 ἐναργεῖς
 KBL¹MSC | αὐτῶν V

ἐξ ἐκείνου αὐτοῦ τοῦ ξυγγράμματος, ὃ Περὶ τῆς ἐκ λογίων
 φιλοσοφίας ἐπέγραψε· καὶ αὐτὰς γὰρ ἐκεῖνος παρέθηκε
 τῶν θεῶν τὰς φωνάς. λέγει γὰρ τὴν Ἑκάτην παρ' αὐτοῦ 22
 κληθεῖσαν εἰπεῖν· „ἤλυθον εἰσαίτουσα τεῆς πολυφράδμονος
 5 εὐχῆς, ἣν θνητῶν φύσις εὔρε θεῶν ὑποθημοσύνησιν.“ καὶ
 πάλιν αἰτιωμένη τὸν κεκληκότα „τίνος“ φησὶ „χατίζων,
 θειοδόμοις Ἑκάτην με θεῇν ἐκάλεσσας ἀνάγκαις;“ καὶ ὁ
 Ἀπόλλων δὲ βοᾷ· „κλῦθί μεν οὐκ ἐθέλοντος, ἐπεὶ μ' ἐπέ-
 10 δησας ἀνάγκη.“ καὶ πάλιν· „λύετε λοιπὸν ἄνακτα· βροτὸς
 θεὸν οὐκέτι χωρεῖ.“ διὰ δὲ τούτων δεδήλωκεν ὁ Πορφύ- 23
 ριος, καὶ αὐτοὶ δὲ οὗτοι οἱ τὸ θεῖον ὄνομα κεκλοφότες, ὥς
 δυνατώτεραι αὐτῶν αἰ τῶν ἀνθρώπων ἐπίνοιαι καὶ αἱ μεμη-
 χανημέναι ἀνάγκαι. καὶ γὰρ ἄνωθεν αὐτοὺς καθέλκουσι
 καὶ κάτω δεσμοῦσι· καὶ ἀναχωρεῖν οὐκ ἰσχύουσι, πρὶν ἂν
 15 οἱ ἄνθρωποι λύσωσιν. καὶ ἄλλα δὲ μυρία τοιαῦτα ἔστιν
 εὔρεῖν παρὰ τῷδε τῷ ξυγγραφεῖ τὴν ἀσθένειαν αὐτῶν διε-
 λέγχοντα.

Ὅσης δὲ αὐτῶν καὶ λώβης μεστὰ τὰ μαντεύματα, τού- 24
 τοις ἂν τις ἐντυχὼν καταμάθοι ῥαδίως. λιμοῦ γὰρ ποτε
 20 Ἀθηναίοις ἐνσκήψαντος, ἔχρησεν ὁ Πύθιος μὴ πρότερον
 τοῦτον παύσασθαι, πρὶν ἂν ἐπὶ παρθένους Ἀθηναῖοι καὶ
 τοσοῦτους ἡιθέους σφάξωσι τῷ Μίνωϊ. καὶ τῶν χρησμῶν 25

3—10: Eus. Pr. V 8, 1—7. 9, 1 (Porph. de phil. ex orac.
 p. 154—162) || 19—22; Eus. Pr. V 18, 2—5 (Oenomai fr. 1)

1 ὃ περὶ: ὅπερ K | 2 γὰρ suprascr. L | ἐκείνας BLMV |
 παρέθηκε C | 3 τὰς om. MV: suprascr. L | ἐκάστην B | παρὰ
 τοῦ KS² | 5 ἤρε MS, corr. Mγρ. | 7 θείοις δόμοις M: σειῶδός
 μοι S: σεῖο δόμοις CVMγρ. | ἐκάστην B | μέθην M: μέθεν
 SCMγρ. | ἐκάλεσσας K Eus.: ἐκάλεσας CMγρ.: ἐκάλυσας S: ἐπέ-
 8 δησας BLMV | 8 μεν: μὲν L¹ | ἐθέλοντας M | 9 λύεται KS¹C:
 κλύετε V | 9—10 βροτοῖς θεὸν M: θεὸς βροτῶν B: θεὸν βροτὸν
 L¹: θεὸς βροτὸς L² | 10 ἐδήλωσεν MSCV | 11 δὲ om. C | οἱ
 om. L¹ | 12 αἰ (posteriore loco): ἐ M¹ | μεμηχανευμέναι MV |
 14 κάτωθεν δεσμεύουσι SCMγρ. | ἂν om. C | 16 εὔρεῖν om. V:
 ἰδεῖν MCL² | 18 αὐτὸν B | καὶ om. SC | μετὰ S¹V | 19 lacuna
 incipit in M; afferuntur vero scripturae codicis D | 21 παύσε-
 σθαι K | 21—22 καὶ τοσοῦτους ἡμιθέους [ἡιθέους S²] Ἀθηναῖοι
 SC | 22 μήνῳ S¹C

δὲ τὸ λοξὸν πολλοῖς ὀλέθρους προὔξένησεν. καὶ γὰρ Ἀρι-
 στομάχος, οὐ νενοηκῶς τὴν „στενύγρην“, τὸν μὲν πορθμὸν
 καὶ τὰς τριήρεις κατέλιπε, διὰ δὲ τοῦ ἰσθμοῦ προσβαλὼν
 τὸν βίον κατέλυσεν. ἔδει δὲ τὸν χρησμολόγον μὴ ζόφῳ τὸν
 χρησμὸν ξυγκαλύψαι, εἴπερ ἄρα τὸ ἐσόμενον ἦδει· ἀλλὰ 5
 26 ψεῦδος εὐφώρατον γένηται. ταῦτ' οὖν τοῦτο καὶ τῷ Κροίσῳ
 προὔξένησε τὴν ξυμφορὰν. „Κροῖσος“ γὰρ ἔφη „Ἄλυν διαβάς
 μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει.“ ποτέραν δέ, οὐ δεδήλωκεν, ἥτοι
 τὴν οἰκείαν ἢ τὴν τῶν πολεμίων, ἵνα καὶ ἡττηθεῖς καὶ 10
 νικήσας μὴ κατηγορήσῃ τοῦ μάντεως. καὶ ταῦτα ὁ Πύθιος
 δέδρακε πολυτάλαντα παρ' ἐκείνου δεξάμενος δῶρα. δυοῖν
 τοίνυν θάτερον, ἢ ἀλαζών ἐστιν ἢ ἀχάριστος. ἢ γὰρ ἂ μὴ
 p. 140 οἶδεν εἰδέναι βρενθύεται, | ἢ ἐπιστάμενος ἐκὼν γε ἀδικεῖ
 27 τοὺς θεραπεύειν ἐσπουδακότας. [παραπλήσιον δέ τι δέδρακε 15
 καὶ ἐπὶ Ἰουλιανοῦ τὴν ὁρμὴν ἔχοντος κατὰ τῶν Ἀσσυρίων·
 „νῦν“ γὰρ ἔφη „πάντες ὠρμήθημεν θεοὶ παρὰ Θηρὶ πο-
 ταμῷ νίκης τροπαια κομίσασθαι. τούτων ἐγὼ ἡγεμονεύσω,
 28 θοῦρος πολεμόκλονος Ἀρης.“] προσόμοιον δέ τι καὶ ἐπὶ
 Ἀθηναίων πεποίηκεν. τοῦ γὰρ δὴ Ξέρξου μετὰ πολλῶν 20
 μυριάδων ἐπιστρατεύσαντος, ἔδραμον μὲν παρ' αὐτὸν τῶν
 Ἀθηναίων οἱ θεωροί· ὁ δὲ τῶν χρησμῶν οὕτως ἤρξατο·
 „ὦ μέλαιοι, τί κάθησθε;“ τοῦτο δὲ διαρρηθὴν αὐτοῦ διε-

1—4: Eus. Pr. V 20, 1—3 (Oenomai fr. 2) || 7—9: Eus. Pr.
 V 20, 8—10 (Oenomai fr. 2) || 15—19: Theod. Hist. eccl. III 21 ||
 19—p. 251, 18: Eus. Pr. V 24, 1—2 (Oenomai fr. 6)

1 τὸν K | πολλοὺς CV | προὔξενισεν K | 2 τὴν στενύγρην
 om. K | στενήν ὄγρην BL: στενάγρην D: στενίγρην C | 3 κατέ-
 λιπε K | ἰσθμοῦ L¹ | 5 post ἀλλὰ add. καὶ K | 6 ἔδωκεν D |
 7 ἐφόρατον S¹: εὐφόρατον C: εὐφορώτατον K: εὐφωρότατον BL |
 δὴ D | τοῦτο om. B | 8 προὔξενισε KDC | τὴν ξυμφορὰν om. K |
 κροίσω CS³ | 9 καταλύσει C | ἥτοι: ἢ L | 10 τὴν posterius om.
 L: τῇ C | καὶ prius om. B | 14 γε om. V | 15—19 παραπλή-
 σιον—ἄρης om. KBL¹V | 15 τι: τοι D | δέδραχε DSC | 17 πο-
 ταμῷ παρὰ θηρὶ D | 18 τούτου L²: τούτων δ' D | 19 θοῦρος
 om. D | 20 δὴ om. V | post δὴ add. γε BC | 21 ἐπιστρατευσα-
 μένου BLV | αὐτῶν C | 23 ὁ μέλαιοι K | κάθησθαι KSC | δὲ om.
 SC | διελέγχει: διδάσκει V

λέγχει τὴν ἄγνοιαν. εἰ γὰρ ἀληθῶς προεγνώκει τὴν νίκην, 29
οὐ μέλεις ἂν αὐτοὺς δῆπουθεν, ἀλλὰ τρισολβίους ἐκάλεσε·
διακοσίας γάρ τοι πρὸς ταῖς χιλιάς τριήρεις καὶ τριακοσίας
ἀνδρῶν ἐνίκησαν μυριάδας. νικηφόροι τοίνυν καὶ λαν
5 ὀνομαστότατοι, ἀλλ' οὐ μέλει καὶ τρισάθλιοι, οἱ ἀοίδιμον
καὶ πολυθρόνητον ἀναστήσαντες τρόπαιον. εἶτα φυγὴν αὐ- 30
τοῖς παρεγγύησε, τὴν τῆς πολιούχου προμηνύσας ἀσθένειαν·
„οὐ δύναται“ γὰρ ἔφη „Παλλὰς Δί' Ὀλύμπιον ἐξιλάσασθαι,
λίσσομένη πολλοῖσι λόγοις.“ τοῦτω δὲ ἀντικρυς ἐναντίον τὸ
10 ἐφεξῆς. εἰπὼν γάρ, ὥς ὁ Ζεὺς οὐ πείθεται ποτινωμένη τῇ
Ἀθηνᾷ, ὥσπερ μεταμεληθεὶς ἔφη πάλιν· „τεῖχος Τριτογενεῖ
ξύλινον διδοῖ εὐρύοπα Ζεὺς.“ καὶ τοῖς ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς 31
ἔχουσι τὰς ἐλπίδας οὐκ ἐπέδειξε ξυντόμως σαφῇ τινα πο-
ρείας ὁδόν· ἀλλὰ τὴν οἰκείαν ἀμαθίαν τῷ τῶν χρησμῶν
15 ξυνεσκέασεν ἀμφιβόλῳ, τοῦ ψεύδους τὰ φώρια δειμαίνων.
παραπλήσιον δὲ καὶ αὐτὸ τοῦ χρησμοῦ τὸ τέλος· „ὦ θεία 32
Σαλαμῖς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν, ἣ που σκιδνα-
μένης Δημήτερος ἢ συνιούσης.“ ἡγνόει γάρ που, ὥς ἔδειξε,
τοὺς τεθνηξομένους, εἴτε Πέρσαι εἴεν, εἴτε Ἀθηναῖοι. διὰ
20 τοῦτο γυναικῶν ἐμνήσθη μόνων, τὸ δὲ τούτων ἔθνος ἐσί-
γησεν· καὶ τὸ „σκιδναμένης δὲ Δημήτερος ἢ συνιούσης“
ἄγνοοῦντός ἐστι παντελῶς τὸν τῆς νίκης καιρὸν. ἀλλ' ἐν-
ταῦθα μὲν ὁ Θεμιστοκλῆς, καὶ ξυνέσει καὶ ἀνδρείᾳ χρησά-
μενος, οὐκ εἶασε τοῦ χρησμοῦ παντελῶς διελεγχθῆναι τὸ
25 ψεῦδος· οὐ μὴν καὶ μέλεις τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλ' εὐδαί-
μονας ἔδειξεν. Λακεδαιμονίοις δὲ καὶ Κνιδίοις οἱ τούτου 33

26 — p. 252, 1: Eus. Pr. V 25, 1—26, 3 (Oenomai fr. 7—8)

1 ἄνοιαν DC | 2 αὐτοὺς ἂν C | 3 τρισχιλίαις DSCL² | τρια-
κοσίαις L¹ | 5 ὀνομαστότατοι K | οἱ om. SV | ἀοίδιμον D |
6 πολυθρόνητον DVL² | ἀναστήσαντες B | φυγεῖν D | 7 παρεγγ-
γύησε BL | 8 πολλὰς S¹C | διὰ BL | ἐξιλεώσασθαι L¹ | 9 πολλοῖς
V | λόγοις K Eus.: λόγοις BLDSCV | δέ: γε SC | 10 ὥς om. C |
11 μεταβληθεὶς BL | τριτογενεῖ DVL²S²: τριτογένεια C: τριγε-
νεῖ B | 12 εὐρύοπα S¹ | ξηροῦ V | 13 ἐπέδει K: ἀπέδειξε LD |
14 ἀμάθειαν D | 15 φώρια SC | 16 πλήσιον L¹ | θείῃ V | 19 εἴεν
om. L¹ | 20 μόνον V | 21 συνούσης K | 22—24 τὸν—παντελῶς
bis S¹ | 23 θεμιστοκλεῖς S | ἀνδρεία B | 24 ἔασε S | διαλεχθῆναι
K | 26 τοῦτο C

χρησιμοὶ τοῖς μὲν ἦτιαν, τοῖς δὲ δουλείαν προὔξενησαν. *Λυκούργῳ* δὲ τῷ νομοθέτῃ τοὺς ὠμοτάτους ἐκείνους καὶ αἰσχροτάτους νόμους δεδωκέναι φιλοτιμεῖται. εἰς γὰρ *Δελφούς* ἀφικομένῳ ταῦτα ἔφη· „ἦκεις, ὦ *Λυκούργε*, ἐμὸν ποτὶ πῖονα νηόν, *Ζηνὶ φίλος* καὶ πᾶσιν Ὀλύμπια δώματ’ 5 ἔχουσιν. δῖζω ἢ σε θεὸν μαντεύσομαι ἢ ἄνθρωπον· ἄλλ’

p. 141 ἔτι καὶ μᾶλλον θεὸν ἔλπομαι, ὦ *Λυκούργε*. | ἦκεις εὖνο-
34 μίην διζήμενος· αὐτὰρ ἐγὼ τοι δώσω.“ ὁποίους δὲ οὗτος τέθεικε νόμους, ἐν τῇ πρὸ ταύτης δεδηλώκαμεν διαλέξει. ξηνηλασίας γὰρ ἐνομοθέτησε καὶ παίδων ἔρωτας ἀκολάστους 10 καὶ γυναικῶν ὁμιλίας ἀθέσμους, καὶ τοὺς γαμηλίους ἀνατέ- τραφε νόμους. ἄλλ’ ὁ σοφώτατος καὶ μουσικώτατος μάντις αὐτὸς ἔφη τούτους δεδωκέναι τοὺς νόμους καὶ θεὸν καλεῖ τὸν ταῦτα νομοθετήσαντα καὶ ἀγνοεῖν ὁμολογεῖ, πότερον χρὴ θεὸν αὐτὸν καλεῖν ἢ ἄνθρωπον· καὶ τὸ τιμιώτερον δοῦναι 15 θελήσας, οὐ δέδωκεν ὡς θεός, ἀλλ’ „ἔλπομαι“ εἶπεν ὡς

35 ἄνθρωπος. οὗτος καὶ τὰς *Λακεδαιμονίων* ἐπαινεῖ γυναικας ἀδεῶς οἷς ἂν ἐθέλωσι μιγνυμένας καὶ φησιν· „γαίης μὲν πάσης τὸ *Πελασγικὸν Ἄργος* ἄμεινον, ἵπποι *Θρηίκαι*, *Λακεδαιμόνιοι* δὲ γυναικες, ἄνδρες δ’ οὐκ πίνουσιν ὕδωρ 20

36 καλῆς Ἀρεθούσης.“ οὗτος καὶ τὸν Ἀρχίλοχον, αἰσχροτάτον γενόμενον ποιητὴν, αἰοίδιμον προσηγόρευσε καὶ ἀθάνατον· καὶ πρὸς τὸν τοῦδε ἔφη πατέρα· „ἀθάνατός σοι παῖς καὶ

37 αἰοίδιμος, ὦ *Τελεσίκλεις*, ἔσσετ’ ἐν ἀνθρώποις.“ καὶ τῷ Ὀμήρῳ ἔφη· „ὄλβιε καὶ δύσδαιμον,“ τὸ μὲν διὰ τὴν ἐπι- 25 γενομένην τυφλότητα, τὸ δὲ διὰ τὴν ποίησιν, ἣν κατὰ

2—8: Eus. Pr. V 27, 8 (Oenomai fr. 10) || 18—21: Eus. Pr. V 29, 4 (Oenomai fr. 10) || 21—p. 253, 3: Eus. Pr. V 32, 2—33, 3 (Oenomai fr. 11 Plat. Reip. III p. 398 A)

1 προὔξενησεν C: προὔξενισεν DS | 3 δεδωκέναι B | φιλο-
τιμεῖται L¹ | 5 νηόν B | *Ζηνὶ*: *ξυνὶ* C | δώματ’ S | 6 δίζεμαι D:
δίζεω S: δίζεο C | ἢ ἄνθρωπον om. V | 6—7 ἀλλά τι K | 8 διζί-
μενος S | ἀτὰρ B | αὐτὸς D | 9 δεδηλώκα D: δεδηλώκεν C |
11 ἀνατέτροφε S¹: ἀνατέτροφε V | 13 δεδωκέναι τούτους C | 14—15
αὐτὸν θεὸν χρὴ DV | 15 τιμιώτερον S | 16 οὐκ ἔδωκεν BL |
18 θέλωσι K | 19 ἀπάσης DSC | *πελάσγιον* K | 20 *λακεδαιμόνιε* C |
21 αἰσχροτάτον C | 23 τούτου D, corr. Dgr. | ἀθάνατον K | 24 τε-
λέσει κλεις K: *τελεσικλεις* S¹C | ἔστ’ L: ἔσετ’ CV | 25 ἐπιγινωμένην D

πάντα εὖ ἔχειν ὑπέλαβε· δι' ἣν αὐτὸν ὁ Πλάτων μύρῳ κατὰ
 τὰς χελιδόνας ἀλείψας, τῆς ὑπ' αὐτοῦ ξυντεθείσης ἀπέπεμψε
 πόλεως. οὗτος καὶ Κλεομήδην τὸν πύκτην θείας ἐκέλευσεν 38
 ἀξιούσθαι τιμῆς· „ὑστάτος ἡρώων“ φησί „Κλεομήδης Ἀστυ-
 5 παλαιεύς, ὃν θυσίαις τιμᾶθ', ὥς οὐκέτι θνητὸν ἔοντα.“
 ὅσας δὲ οὗτος μαιφονίας τετόλμηκεν, ἤδη πρόσθεν εἰρή-
 καμεν. καὶ Μηθυμναίοις δὲ τοῦτον ἔδωκε τὸν χρησμόν· 39
 „ἀλλά κε Μηθύμνης ναέταις πολὺ λώϊον ἔσται, φαλλήνων
 τιμῶσι Διωνύσοιο κάρηνον.“ καὶ οὐκ ἐρυθριᾷ τῶν θεῶν
 10 ὁ σοφώτατος, ὃν Φοῖβον οἱ ποιηταὶ προσωνόμαζον, ὥς δὴ
 ἄγνὸν καὶ ἀμίαντον, τοῦ Διονύσου τὸ ἀκροπόσθιον τιμᾶσθαι
 χρησμοδόησας. οὗτος ἐμπιπραμένῳ μὲν οὐκ ἐπήμυνε τῷ 40
 οἰκείῳ νεῷ, ἔφη δὲ τοῦτον παρὰ τῶν Μοιρῶν εἰληφέναι
 τὸν κληρὸν καὶ μονωδίαν ἦσε, τὸ πάθος ὀλοφυρόμενος.
 15 ἐγὼ δὲ ταύτης τὸ τέλος ἔρῳ· „τέτλαθι Μοιράων ἀμετάτροπα
 δῆνεα θυμῷ· ταῖσι γὰρ οὐρανίδαο Διὸς κατένευσε κάρηνον,
 ὅτι κε δινήσωσι, μένειν ἀσάλευτον, ἀτράκτοις. αἶσα γὰρ
 ἦν δολιχοῖσι χρόνοις περικαλλέα σηκὸν πυρσῶν αἰώρησι δι-
 πετέεσσι δαμῆναι.“ καὶ ἕτερα δὲ μυρία ἔστιν εὐρεῖν ἐν 41
 20 τοῖς τούτου χρησμοῖς καταγέλαστα. ξυνήγαγε δὲ τούτους

3—7: Eus. Pr. V 34, 2—4 (Oenomai fr. 12) || 6—7: vid. supra
 VIII 27 || 7—9: Eus. Pr. V 36, 1 (Oenomai fr. 13) || 12—19: Eus.
 Pr. VI 2, 2—3, 1 (Porph. de phil. ex orac. p. 171—172)

2 χελιδόνας S | ἀλείψας K | 3 κλεομήδην B: κλεομήδην LCS² |
 4 ὑστάτος γὰρ φησιν ἡρώων K | ἀστυπαλαιεύς KBLDSC | 5 τι-
 μᾶσθ' DC: τιμᾶσθε S¹: τιμᾶσθαι S² | 6 αὐτὸς D | 7 μεθυμναίοις
 BL¹SC | 8 κε L: καὶ KBDSCV | μεθύμνης BL¹SV: μεθύμνοις
 C | ἐνναέταις BL¹ | φαλλήνων ὃν BL¹: φαλλήνων L²: φαλλήνων C:
 φαλλῖνων S²: φαλλὸν DV | 9 διωνυσβιο K: διωνύσοιο BLCS²:
 διωνυσίοιο D: διωνύσοι S¹: διωνυσίου γε V | κάρηνον BL¹DV |
 10 σοφώτατος S | φοῖβον: ἐκάεργον KSCL² | προσωνόμαζων S |
 11 διωνυσίου D | τὸ: τὸν S¹ | 12 χρησμοδόησας SC: χρησμοδοτήσας
 L | ἐμπιπραμένῳ K | 13 μυρῶν CV, sed corr. V | εἰληχέναι S |
 15 μυράων V, sed corr. | 16 δῖνεα V | θυμέ BL¹V | οὐρανίδα C
 | κάρην L¹ | 17 ὅτι C | κα K: καὶ SCV | δεινήσωσι K: δινή-
 σουσι V | ἀτράκτοις C | αἶσα: εἰς & L²: εἰσὰ SC | 18 δολιχοῖς
 SC | περικαλλέα BL¹V | πυρσὸν V | ἐωρήσιν SC: ἐωρήσει DV |
 18—19 διῖππετε εἰς σαμῆναι S | διειπετέεσσι K: διυπέτεες C:
 διυπετέσι V | 19 εὐρεῖν: ἰδεῖν L² | 20 τούτου: τοιούτου L²

οὐ μόνον ὁ Πορφύριος ἐν τοῖς Περὶ τῆς ἐκ λογίων φιλοσοφίας, ἀλλὰ καὶ ὁ κυνικὸς Οἰνόμαος, διελέγχων τῶν χρησμολόγων τὸ ψεῦδος.

- 42 Οἰνομάου δὲ καὶ Πορφυρίου καὶ Πλουτάρχου καὶ Διο-
 p. 142 γενιανοῦ καὶ τῶν ἄλλων ὑμῶν ἕνεκα ἐπεμνήσθην, | ἐπειδήπερ 5
 ὑμῖν τὰ ὑμέτερα λέγοντές εἰσιν ἀξιόχρεοι· ἡμῖν δὲ ἀρκεῖ
 τῶν πραγμάτων ἡ μαρτυρία, γεγωνοτάτῃ κεχρημένη φωνῇ
 43 καὶ τὸ τῶν χρηστηρίων διελέγχουσα ψεῦδος. πρὸ μὲν γὰρ
 δὴ τῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἐπιφανείας, οἷόν ποῦ τινος
 ζόφου τὴν οἰκουμένην κατέχοντος, καθάπερ τινὲς λησταὶ 10
 καὶ λωποδύται, οἱ τῶν ἀνθρώπων ἀλάστορες, οἱ παμπόνη-
 ροὶ δαίμονες, καὶ λόγοις ἐχρῶντο καὶ πάγαις καὶ ἄρκουσι
 παντοδαπαῖς, ἀγορεύοντες τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν· ἐπειδὴ
 δὲ ἀνέσχε τῆς ἀληθείας τὸ φῶς, ἐδραπέτευσαν ἅπαντες καὶ
 44 τοὺς οἰκέλους κατέλιπον χηραμούς. τῷ τοι ἐβόων ἀντίκα 15
 φανέντος· „ἔα· τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ τοῦ Θεοῦ; ἤλθες ὧδε
 πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς.“ καὶ ἕτεροι δὲ πάλιν ὥρκουν
 αὐτόν, ἵνα μὴ αὐτοὺς εἰς τὴν ἄβυσσον πέμψῃ. ἐν δὲ
 Φιλίπποις τὸ πνεῦμα τοῦ Πύθωνος περὶ τῶν ἀποστόλων
 ἐβόα· „οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου 20
 45 εἰσίν, οἳ τινες καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας.“ θεα-
 σάμενοι τοίνυν πανταχοῦ διατρέχον τῆς ἀληθείας τὸ κήρυγμα,
 καθάπερ στρατιῶται φυγάδες πολλὰ δεινὰ καὶ παράνομα
 δεδρακότες, εἴτα τῆς τοῦ βασιλέως αἰσθόμενοι παρουσίας,
 46 ἀπέδρασαν καὶ γυμνὰς τὰς ἐνέδρας κατέλιπον. ὁ δὲ τῶν 25
 ὄλων παμβασιλεὺς τὰ τούτων κατέλυσεν ὁρμητήρια· καὶ οὔτε
 τῆς Κασταλίας προαγορεύει τὸ ὕδωρ, οὔτε Κολοφῶνος ἡ

15—17: Matth. 8, 29 || 18—21: Act. apost. 16, 17 || 26—p. 255, 7:
 Eus. Pr. II 3, 1—4

1 μόνος K | 4 διογενειανοῦ D | 6 ὑμέτερα KBL | λέγοντές
 om. BL¹ | ἀξιόχρεω L¹V | ὑμῖν D | δὲ om. D | post ἀρκεῖ add.
 καὶ K | 7 γεγωνοτάτῃ KB | φωνῇ: βοῇ L² | 9 δὴ om. V | 11 λο-
 ποδύται K | 12 λόγοις DSCL² | 13 παντοδαποῖς DSCV | 15 κατέ-
 λειπον K | χρησμούς DCVL² | 16 σύ LS | ὧδε om. S | 17 καὶ
 om. BL¹ | ὥρκουν C | 18 αὐτοὺς: αὐτοῖς C | 21 καταγγέλλουσιν
 C | ἡμῖν DC, corr. Dgr. | 22 πανταχοῖ K | 23 δεινὰ: τινα KB |
 24 δεδραχότες DC | τοῦ om. K | αἰσθανόμενοι CL² | 25 κατέλει-
 πον K | 26 βασιλεὺς S | 27 κολωφῶνος D

πηγὴ προθεσπίζει, οὐχ ὁ Θεσπρώτιος λέβης μαντεύεται, οὐχ
 ὁ τρίπους ὁ Κιρραῖος χρησμολογεῖ, οὐ τὸ Δωδωναῖον χαλ-
 κεῖον ἀδολεσχεῖ, οὐχ ἡ πολυθρύλητος φθέγγεται δρυς, ἀλλὰ
 σιγᾷ μὲν ὁ Δωδωναῖος, σιγᾷ δὲ ὁ Κολοφώνιος καὶ Δήλιος
 5 καὶ Πύθιος καὶ Κλάριος καὶ Διδυμαῖος καὶ ἡ Λεβαδία καὶ
 ὁ Τροφώνιος καὶ ὁ Ἀμφίλοχος καὶ ὁ Ἀμφιάραος καὶ ὁ
 Ἄμμων καὶ ἡ τῶν Χαλδαίων καὶ Τυρρηνῶν νεκυία. σιγᾷ 47
 γὰρ αὐτοῖς ἐκέλευσεν ὁ ἐπιτιμῶν ἀβύσσῳ, κατὰ τὸν προφή-
 την, καὶ ξηραίνων αὐτήν, ὁ λέγων τῇ ἀβύσσῳ „ἐρημωθήσῃ,
 10 καὶ τοὺς ποταμούς σου ξηρανῶ.“ καὶ ὁ Δαφναῖος Ἀπόλ-
 λων, τὸν ἡμέτερον παρασκευάσας μετατεθῆναι νεκρόν, οὐ-
 ρανόθεν ἐδέξατο τὸν σκηπτόν. οὐ γὰρ εἶα προλέγειν αὐτὸν 48
 καὶ ξυνήθως ἀποβουκολεῖν τοὺς ἀνθρώπους τοῦ σταυρω-
 θέντος ὁ μάρτυς, ἀλλὰ καθάπερ ὁ μέγας Παῦλος τῷ τοῦ
 15 Πύθωνος ἐπετίμησε πνεύματι, οὕτως ἡ τοῦ μάρτυρος κόνις
 τὸ τοῦ μάντεως ἐχαλίνωσε ψεῦδος.
 Ὅποιοι μὲν οὖν τῶν ὑμετέρων θεῶν οἱ χρησμοί, παρὰ 49
 τῶν ὑμετέρων μεμαθήκατε φιλοσόφων· ὅποια δὲ ὁ τῶν ὄλων
 προλέγει Θεός, καὶ ὅπως βιωφελῇ καὶ ὀνησιφόρα καὶ τῆς
 20 ἀληθείας ἀφιέντα τὴν αἴγλην, ἔξεστι τῷ βουλομένῳ κατα-
 μαθεῖν ἀκριβῶς, τοῖς θείοις ἐντετυχηκότι λόγοις. ἐγὼ δέ
 γε ὀλίγων τινῶν ἀπομνημονεύσω προορήσεων, ἵνα καὶ ἐκ
 παραλλήλου τὸ διάφορον δελξω. | πρῶτας μέντοι ἐκείνας 50 **p. 143**
 ἐρῶ, αἱ τὴν τῶν εἰδώλων κατάλυσιν προηγόρευσαν. ἀκού-
 25 σατε τοίνυν Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· „ἔσται ἐν ταῖς

7—9: Es. 50, 2 || 10—16: Theod. Hist. eccl. III 10—11 ||
 14—15: Act. apost. 16, 16—18 || 25—p. 256, 11: Es. 2, 2—4

25—p. 256, 11: Georg. Mon. Chron. III 107 (p. 215)

1 θεσπρώτιος KBLD | μαντεύεται λέβης K | 2 κιρραῖος C |
 3 πολυθρύλητο B: πολυθρύλλητος DVL² | 4 κολωφώνιος D:
 λυκοφώνιος V | 5 ἡ λεβαδία: ἐλαβαδία K | ὁ (ante ἀμφιάραος)
 om. C | ὁ (ante ἄμμων) om. BLSC | 7 τυρῆνων C | νέκυια S¹:
 νεκομαντεία D: νεκνομαντία V | 10 ὁ om. S | 11 μετατεθῆναι
 παρασκευάσας K | μεταθεῖναι B: μεταθῆναι DBγρ., corr. Dγρ. |
 14 τῷ: τὸ S¹ | 15 πύθωνος S | 18 ὁ om. D | 19 βιοφελῇ KC |
 21 ἐντετυχηκότες D, corr. Dγρ. | λογίοις D | 22 γε om. BLSC
 ὑπομνημονεύσω D | 24 ἃ S | 25 λέγοντος: βοῶντος V

ἐσχάταις ἡμέραις ἐμφανὲς τὸ ὄρος Κυρίου, καὶ ὁ οἶκος τοῦ
 Θεοῦ ἐπ' ἄκρων τῶν ὀρέων, καὶ ὑψωθήσεται ὑπεράνω τῶν
 βουνῶν, καὶ ἥξουσιν ἐπ' αὐτὸν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ πορεύ-
 σονται λαοὶ πολλοὶ καὶ ἑροῦσι· δεῦτε καὶ ἀναβῶμεν εἰς τὸ
 ὄρος Κυρίου καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ Ἰακώβ, καὶ ἀναγ- 5
 γελεῖ ἡμῖν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ· καὶ πορευσόμεθα ἐν αὐτῇ. ἔκ
 γὰρ Σιών ἐξελεύσεται νόμος, καὶ λόγος Κυρίου ἐξ Ἱερου-
 σαλήμ· καὶ κρινεῖ ἀνὰ μέσον τῶν ἐθνῶν καὶ ἐλέγξει λαὸν
 πολύν· καὶ συγκόψουσι τὰς μαχαίρας αὐτῶν εἰς ἄροτρα,
 καὶ τὰς ξιβύνας αὐτῶν εἰς δρέπανα· καὶ οὐ λήψεται ἔθνος 10
 ἐπ' ἔθνος μάχαιραν· καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν.“
 51 ὁποῖα μὲν οὖν ἐχρησμάδῃσεν ὁ προφήτης, ἠκούσατε· πρὸς
 δὲ τῆς ἀληθείας εἴπατε, εἴ τι λοξὸν ὑμῖν ἐν τούτοις ἢ
 ἀμφίβολον κατεφάνη· ἄλλ' οἶδα, ὥς οὐκ ἔρεϊτε· τῶν γὰρ τοι
 πραγμάτων ὑφορᾷσθε τὴν μαρτυρίαν· ὁρᾶτε γὰρ ἐναργῶς 15
 52 τὸ τῆς προρρήσεως τέλος. ἢ οὐχ ὁρᾶτε τῆς ἐκκλησίας τὸ
 ὕψος καὶ ἅπαντας ὑποκύνπτοντας καὶ ταύτῃ τὸ σέβας προσ-
 φέροντας, καὶ τοὺς μὲν πλείστους ἐθελοντάς, τοὺς δὲ ἀντι-
 λέγοντας καὶ παρὰ γνώμην δουλεύοντας; οὐχ ὁρᾶτε τῶν
 ὀρέων τὰς κορυφὰς τοῦ ὑμετέρου μύσους ἀπηλλαγμένας καὶ 20
 ταῖς τῶν ἀσκητῶν καταγωγαῖς κοσμουμένας καὶ πάντας
 πανταχόθεν ξυρρέοντας καὶ τὸν ἐν τῇ Σιών ἐπιφανέντα
 λόγον θεολογοῦντας καὶ τὸν ἐκ τῆς Σιών ἀναβλύσαντα νό-
 μον ἀσπαζομένους, καὶ τοὺς μὲν πολέμους πεπαυμένους,
 ἀντὶ δὲ τῶν πολεμικῶν ὅπλων τὰ τῆς γεωργικῆς μεταχειρί- 25

16—p. 257, 12: Georg. Mon. Chron. III 107 (p. 216—217)

1 ὄρος: ὄνομα D | τοῦ κυρίου KSCyr. | 3 αὐτὸ B | 4 καὶ
 posterius om. V | 5 τοῦ κυρίου DSC | 6 πορευσόμεθα BL | 7 post
 νόμος add. Θεοῦ KLB²: κυρίου DV | λόγος: νόμος L² | 9 συγκό-
 ψωσι V | 13 εἴπατε om. B¹ | εἴ τι: ἢ τι K: ὅτι D | ἐν τούτοις
 om. BL¹ | 15 ὑφορᾷσθαι C | ἐναργῶς: ἀκριβῶς V | 16 τῆς ἐκ-
 κλησίας bis C | 17 ὑποκύνπας K ut videtur | καὶ ταύτῃ—προσ-
 φέροντας om. C | 19—20 τὰς τῶν ὀρέων K | 20 τὰς om. B |
 21 post πάντα add. μὲν BLDV | 22—23 ἐν—τὸν om. BC,
 add. BC² | ἐπιφανέντα—σιὼν om. S | 23 λόγον om. V | ἐν τῇ
 V | νόμον: λόγον KBL¹SV | 24 καὶ τοὺς—πεπαυμένους om. V |
 25 γεωργίας DC Georg.

ζοντας ὄργανα; ἢ οὐκ ἴστε, ὥς ὀπηνίκα ταῦτα ὁ προφήτης 53
ἐθέσπιζεν, ἄλλος μὲν τῆς Ἱερουσαλήμ ἐβασίλευεν, ἄλλος δὲ
τῆς Σαμαρείας, καὶ ἄλλος Ἰδουμαίων, καὶ Μωαβιτῶν ἕτερος,
καὶ αὖ πάλιν ἄλλος Ἀμμωνιτῶν; καὶ Ἀραβες δὲ καὶ Μα-
5 διηναῖοι καὶ Ἀμαληκίται ὑπ' ἄλλοις ἡγεμόσιν ἐτέλουν· καὶ
Γάζα δὲ καὶ Ἀσκάλων καὶ Ἀζωτος, καὶ μέντοι καὶ Σιδῶν
καὶ Τύρος καὶ Δαμασκὸς ὑπὸ διαφόρων ἀρχόντων ἰθύνοντο·
οὐ γὰρ δὴ μόνον κατὰ πόλεις, ἀλλὰ καὶ κατὰ κώμας ἐβασί- 54
λεύοντο· εὐθὺς δὲ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν κατὰ σάρκα τεχθέν-
τος, Αὐγουστος Καῖσαρ ἀπάντων ἐκράτησε, καὶ καταλύσας
τὰς ἐθναρχίας καὶ μερικὰς βασιλείας τοῖς Ῥωμαίων ἅπαν-
τας ὑπέταξεν οἴαξιν. ταῦτα προορῶν ὁ προφήτης τὰ προει-
ρημένα τεθέσπικε καὶ μετ' ὀλίγα τὴν τῶν χειροποιήτων
εἰδώλων κατάλυσιν ἐτραγῶδησεν· „πάντα“ γὰρ φησι „τὰ 55
5 χειροποίητα κατακρύψουσιν, εἰσενέγκαντες εἰς τὰ σπήλαια
καὶ εἰς τὰς σχισμὰς τῶν πετρῶν καὶ εἰς τὰς τρώγλας τῆς
γῆς, ἀπὸ προσώπου τοῦ φόβου Κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης
τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὅταν ἀναστῇ θραῦσαι τὴν γῆν. τῇ γὰρ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκβαλεῖ ἄνθρωπος τὰ βδελύγματα αὐτοῦ τὰ
0 ἀργυρᾶ καὶ τὰ χρυσᾶ, ἃ ἐποίησαν ἑαυτοῖς εἰς τὸ προσκυ-
νεῖν τοῖς ματαίοις καὶ ταῖς νυκτερίσι, τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὰς
τρώγλας τῆς στερεᾶς πέτρας | καὶ εἰς τὰ σχίσματα τῶν p. 144
πετρῶν, ἀπὸ προσώπου τοῦ φόβου Κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς
δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὅταν ἀναστῇ θραῦσαι τὴν γῆν.“
5 ταύτης δὲ τῆς προφητείας τὴν ἐρμηνείαν οὐχ ἡμᾶς προσήκει 56

14—24: Es. 2, 18—21

2 τῆς om. K | ἐβασίλευσεν KSCV | 3 σαμαρείας S | ἕτερος
μωαβιτῶν SC Georg. | 4 ἄλλος ἀμμωνιτῶν om. B | ἄλλος om. D,
add. Dyr. | ἀμμωνιτῶν C | δὲ om. BL | μαδιηναῖοι D: μαδιανοὶ S:
μαδιηνοὶ C | 5 ἀμαλικήται K: ἀμαλικίται CV | ἡγεμῶσιν C |
6 σκάλων D | καὶ ἄζωτος om. S | 8 κατὰ (priore loco): καὶ L,
sed corr. | 11 ῥωμαίοις B | 12 ante ταῦτα add. καὶ DC | 13 τῶν
om. V | 15 κρύψουσιν V | εἰσενέγκαντες om. BL¹: εἰσενεγκόντες
DSCVL² | τὰ om. L | 16 σχιμὰς V | 17 τοῦ om. C | 18—24 τῇ
γὰρ—τὴν γῆν om. KBL¹V | 19 ἐκβάλλει CL²: ἐκβάλλη D | 20 τὰ
om. DC | 22 τρώγλας S¹C | σχήσματα C | 23 τοῦ om. DC | κυ-
ρίου: σου κύριε L² | 24 ὅταν—γῆν om. D

- ποιήσασθαι, ἀλλ' ὑμᾶς θανατάσαι τοῦ χρησιμοῦ τὴν ἀλήθειαν
 57 καὶ ξυνομολογῆσαι τὰ παρ' ὑμῶν πολλάκις γεγεννημένα. ἀλλὰ
 μὴ ἐρυθριάσητε, ὧ ἄνδρες· αἰδεῖσθαι γὰρ οὐ τὴν ὁμολογίαν
 τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ τὴν προᾶξιν προσήκει. εἰ δὲ ὑμεῖς λέ-
 γειν οὐ βούλεσθε, ἀλλ' οὖν ἴσασιν ἅπαντες αὐτόπται γενό-
 μενοι τῶν ἐν τῇ γῇ πολλάκις καταχωσθέντων θεῶν καὶ
 58 ὑπὸ τῶν εὐσεβεῖν δεδιδαγμένων ἀνασπασθέντων ἐκείθεν καὶ
 δῆλων γεγεννημένων. οἱ μὲν γὰρ τῇ δυσσεβείᾳ δεδουλω-
 μένοι κατέχωσαν, ἐπικουρεῖν ἡγούμενοι τοῖς θεοῖς, οἱ δὲ
 τοῖς τὰ τοιαῦτα μαστεύουσι κατεμήνυσαν, οἱ δὲ ὀρύξαντες 10
 καὶ εὖρον καὶ προῦθεσαν ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ὥστε καὶ παρὰ
 γυναικῶν καὶ μειρακίων κωμωδεῖσθαι τοὺς καλονμένους θεοὺς.
 τὰ μὲν γὰρ ἐρπετῶν ἦν, τὰ δὲ τετραπόδων ἰνδάλματα· ἥδη
 δὲ καὶ νυκτερίδων καὶ μυιῶν εἰκάσματα προσεκύνησαν. καὶ
 αὐτὰ μὲν ἀναιροῦσι τὰ ζῶα, τοὺς ὅφεις λέγω καὶ τοὺς 15
 σκορπίους καὶ τὰς μυῖας καὶ νυκτερίδας, τὰ δὲ τούτων
 ἐθεοποιοῦν μιμήματα.
 59 Ἀλλὰ τούτων πέρι πολλοὺς ἥδη διεξήλθομεν λόγους·
 τῶν ἄλλων οὖν χρησμῶν καταμάθωμεν τὴν ἀλήθειαν. τοῦ
 δὲ αὐτοῦ προφήτου καὶ ταῦτα τὰ ῥήματα· „τάδε λέγει Κύ- 20
 ριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ· τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πεποιθὼς ἔσται ἄν-
 θρωπος ἐπὶ τῷ ποιήσαντι αὐτόν· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς
 τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραὴλ ἐμβλέψονται. καὶ οὐ μὴ πεποιθότες
 ὦσιν ἐπὶ τοῖς βωμοῖς οὐδὲ ἐπὶ τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐ-
 τῶν, ἃ ἐποίησαν οἱ δάκτυλοι αὐτῶν. καὶ οὐκέτι ὄψονται 25
 60 τὰ δένδρα οὐδὲ τὰ βδελύγματα αὐτῶν.“ ταῦτα πρὸ πλειό-
 νων ἢ χιλίων ἑτῶν τῆς Κωνσταντίνου βασιλείας προηγό-
 ρευσεν ὁ προφήτης, μεθ' ἣν τὰ τῶν δαιμόνων κατελύθη

20—26: Es. 17, 6—8

2 τὰ om. DC¹, add. Dyr.C² | 3 ἐρυθριάσεται S¹ | 5 βού-
 λεσθαι S | γεγεννημένοι B | 7 ἐκείνων D | 8 γενομένων K | δυσσε-
 βεία D | 10 μαρτεύουσι DCL² | 11 καὶ primum om. V | εὐρόντες
 S² et καὶ alterum om. S | 12 μηρακίων S | καλονμένους om. S |
 13 γὰρ om. D | 14 καὶ primum om. C | μυῶν SCV | 16 τὰς
 om. KBL¹V | μύας V | 18 ἥδη om. C | διεξῆλθομεν K | 19 τῶν
 om. S | 20 ταῦτα: τάδε V | ῥήματα: λόγια K | 21 τοῦ Ἰσραὴλ S |
 22 ἐπὶ om. BL¹ | 23 τοῦ om. C | 26 οὐδὲ om. L¹

τεμένη. ἀλλὰ καὶ πόρρωθεν ὁ θεοφόρος ἀνὴρ ὡς παρὼν
 ἑώρα καὶ προὔλεγε τὰ μετὰ τοσοῦτον ἐσόμενα χρόνον· ὁ δὲ
 Δωδωναῖος καὶ ὁ Πύθιος οὐδὲ τὰ μετὰ τρεῖς ἐσόμενα μῆνας
 προειπάτην, ὡς ἔμελλεν ἔσεσθαι, ἀλλὰ τῇδε κἀκεῖσε κλινο-
 5 μένους ἐδιδότην χρησμούς. ἀκούσατε δὲ καὶ τῶν ἐξῆς· 61
 „ἐπιστράφητε οἱ τὴν βαθεῖαν βουλήν βουλευόμενοι καὶ ἄνο-
 μον υἱοὶ Ἰσραήλ, ὅτι τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀφελοῦνται οἱ ἄν-
 θρωποι τὰ χειροποίητα αὐτῶν τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χρυσᾶ, ἃ
 ἐποίησαν αἱ χεῖρες αὐτῶν.“ καὶ πάλιν· „ἐγὼ Θεὸς πρῶτος·
 10 καὶ εἰς τὰ ἐπερχόμενα ἐγὼ εἰμι. εἶδοσαν ἔθνη καὶ ἐφοβή-
 θησαν· τὰ ἄκρα τῆς γῆς ἐξέστησαν· ἤγγισαν καὶ ἦλθον,
 ἅμα κρίνων ἕκαστος τῷ πλησίον βοηθῆσαι καὶ τῷ ἀδελφῷ.
 καὶ ἔρεϊ· ἰσχυσεν ἀνὴρ τέκτων καὶ χαλκεὺς τύπτων σφύρα,
 ἅμα ἐλαύνων. ποτὲ μὲν ἔρεϊ· σύμβλημα καλὸν ἐστίν· ἰσχύ-
 15 ρωσαν αὐτὸ ἐν ἥλοις· θήσουσιν αὐτό, καὶ οὐ κινηθήσεται.“
 οὔτε γὰρ στῆναι μὴ καθηλωμένα δύναται οὔτε βαδίζειν μὴ 62
 παρ’ ἄλλων φερόμενα. καὶ αὖθις· „Ἰακώβ ὁ παῖς μου· |
 ἀντιλήψομαι αὐτοῦ. Ἰσραὴλ ὁ ἐκλεκτός μου· προσεδέξατο p. 145
 αὐτὸν ἡ ψυχὴ μου. ἔδωκα τὸ πνεῦμά μου ἐπ’ αὐτόν·
 20 κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἐξοίσει· οὐ κεκράζεται οὐδὲ ἀνήσει,
 οὐδὲ ἀκουσθήσεται ἔξω ἢ φωνὴ αὐτοῦ· κάλαμον τεθλασμέ-
 νον οὐ κατεάξει καὶ λίνον καπνιζόμενον οὐ σβέσει, ἀλλ’
 εἰς ἀλήθειαν ἐξοίσει κρίσιν· ἀναλάμψει καὶ οὐ θρασυθήσε-
 ται, ἕως ἂν θῇ ἐπὶ τῆς γῆς κρίσιν· καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι
 25 αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιούσιν. οὕτως λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ,

6—9: Es. 31, 6—7 || 9—15: Es. 41, 4—7 || 17—p. 260, 9:
 Es. 42, 1—8

2 ἐσόμενον C | 3 ὁ om. C | τὰ om. S¹ | 4 προειπάτην S |
 5 ἐδιδότην: ἐδίδου τοὺς SC: ἐδίδουν τοὺς L² | δὴ L | 6 βαθεῖαν:
 ματαίαν L² | βεβουλευμένοι SC | 7 οἱ υἱοὶ D | οἱ om. DSCV |
 8 τὰ tertium om. V | 9 ὁ θεός BLV | πρῶτος om. BL¹V |
 10 ἶδωσαν KBL¹S | post εἶδωσαν add. με DSC | 11 ἤγγισαν S |
 12 τῷ (priore loco): τὸν D | 13 ἰσχυς SC | τέκτον SC | σφύραν
 V | 15 αὐτὸ (priore loco): αὐτόν D | ἥλοις: λίθοις B | αὐτὸ
 (posteriore loco): αὐτὰ SC | 16 γὰρ om. K | post στῆναι add
 με D | καθηλούμενα KBLV: καθηλώμενον S¹ | δύναται SC
 17 αὖθις: αὐτοῖς K | 18 αὐτῷ C | ὁ om. V | 20 ante κρίσιν add.
 καὶ DSCL² | ἐξοίσει S¹ | 23 θρασυθήσεται CV | 25 τοῦ Ἰσραὴλ S

ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ πῆξας αὐτόν, ὁ στερεώσας τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ διδοὺς πνοὴν τῷ λαῷ τῷ ἐπ' αὐτῆς καὶ πνεῦμα τοῖς πατοῦσιν αὐτήν. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ἐκάλεσά σε ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ κρατήσω τῆς χειρὸς σου καὶ ἐνισχύσω σε· καὶ ἔδωκά σε εἰς διαθήκην γένους, εἰς φῶς ἔθνων, ἀνοιῖται ὀφθαλμοὺς τυφλῶν, ἐξαγαγεῖν ἐκ δεσμῶν δεδεμένους καὶ ἐξ οἴκου φυλακῆς καθημένους ἐν σκότει. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεός· τοῦτό μοι ἔστιν ὄνομα. τὴν δόξαν μου ἐτέρω οὐ δώσω οὐδὲ τὰς ἀρετάς μου τοῖς γλυπτοῖς.“

- 63 ταῦτα ὁ τῶν ὅλων Θεὸς πρὸς τὸν δεσπότην Χριστὸν ὡς 10
πρὸς ἄνθρωπον ἔφη, ἀπὸ τῆς ὁρωμένης φύσεως Ἰακώβ αὐτόν καὶ Ἰσραὴλ ὀνομάσας· ἐξ ἐκείνου γὰρ δὴ κατὰ σάρκα τοῦ γένους ἀνέτειλε· καὶ ἔδειξεν αὐτοῦ σαφῶς τὴν προό-
τητα καὶ τὴν μακροθυμίαν, ἣ παροινούμενος παρ' Ἰουδαίων ἐχρήσατο. τοῦτον εἰς διαθήκην ἔφη δοθῆναι τοῦ γένους· 15
καὶ γὰρ τοῖς πατριάρχαις καὶ αὐτοῖς Ἰουδαίοις τὴν δι' αὐ-
64 τοῦ σωτηρίου ὑπέσχετο. ἔφη δὲ αὐτόν καὶ εἰς φῶς ἔθνων ἀνατεῖλαι, ὥστε τῶν τυφλῶν ἀνοιῖται τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τῶν πεπεδημένων τὰ δεσμὰ διαρρηῖξαι καὶ τοὺς ἐν τῷ ζόφῳ τῆς ἀγνοίας ὡς ἐν εἰρκτῇ καθημένους ἐλευθερῶσαι τοῦ 20
σκότους. τυφλοὺς δὲ καὶ πεπεδημένους καὶ ἐν σκότει καθη-
μένους τοὺς τῆς ἀγνοίας τὴν ἀχλὺν περικειμένους ἐκάλεσε
65 καὶ τοὺς ταῖς σειραῖς τῆς ἀμαρτίας πεπεδημένους. ὅτι δὲ τοὺς τῷ πλάνῳ τῆς δεισιδαιμονίας δεδουλωμένους οὕτως ὠνόμασε, μαρτυρεῖ τὰ ἐξῆς· „ἐγώ“ γὰρ ἔφη „Κύριος ὁ 25
Θεός· τοῦτό μοι ἔστιν ὄνομα. τὴν δόξαν μου ἐτέρω οὐ

25 — p. 261, 1: Es. 42, 8

1 πῆξας αὐτόν ὁ om. V | αὐτόν om. BL¹ | 1—2 τὴν γῆν στερεώσας V | τὴν γῆν: τὸν οὐρανὸν B¹ | 2 τῷ (posteriore loco): τὸ C | ἐν αὐτῇ BLV: ἐπ' αὐτῇ D | 4 ἐκάλεσα: ὁ καλέσας K | 8 μου B | 11 post ὁρωμένης add. γὰρ V et 12 ὠνόμασεν V | δὴ om. K | 13 τοῦ γένους om. D | 15 ἐχρήσατο: litt. ρ C² e corr. | γένους: ἔθνους CL² | 16 γὰρ om. V | αὐτοῖς τοῖς Ἰουδαίοις DV | 18 τῶν om. L | 19 πεπαιδευμένων C | τῷ om. L | 20 καθευγμένους D | ἐλευθερῶσαι: θερῶσαι C¹ | τοῦ: τοὺς C | 21 πεπαιδευμένους C | καὶ ἐν σκότει καθημένους om. V | 22 τῆς om. B¹ | 23 σειραῖς K | πεπαιδευμένους C | 24 δεισιδαιμονίας S | 25 ὠνόμασε S | 26 μοί: μου BL

δώσω οὐδὲ τὰς ἀρετάς μου τοῖς γλυπτοῖς.“ ἅμα τε γὰρ
ἐπεφάνη καὶ τῆς προσηγορίας αὐτοὺς ἐγύνωσεν, ἣν ἀρπά-
σαντες ἑαυτοῖς περιέθεσαν. καὶ μετ’ ὀλίγα δὲ ταῦτα πάλιν
ἔφη· „Κύριος ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων ἐξελεύσεται συντρίψαι
5 πόλεμον καὶ ἐπεγεῖραι ζῆλον καὶ βοήσεται ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς
αὐτοῦ μετ’ ἰσχύος.“ ἔπειτα διδάσκει, τί δήποτε μὴ πάλαι
τοῦτο πεποίηκε, καὶ φησιν· „ἔσιώπησα ἀπ’ αἰῶνος· μὴ καὶ
αἰεὶ σιωπήσομαι καὶ ἀνέξομαι; ἐκαρτέρησα ὥς ἡ τίκτουσα·
ἐκφανῶ καὶ ἐκστήσω καὶ ξηρανῶ ἅμα.“ κάκεινα δὲ μακρο- 66
10 θυμίας, καὶ ταῦτα φιλανθρωπίας. μακροθυμῶν γὰρ ἐξ
ἀρχῆς οὐκ ἐκόλασεν· εἶτα φειδοῖ χρησάμενος τοὺς πλανω-
μένους ἐκάλεσε καὶ τοὺς πλανῶντας ἐσκέδασεν· „ἐκστήσω“
γὰρ φησι, „καὶ ξηρανῶ ἅμα· ἐρημώσω ὄρη καὶ βουνοὺς καὶ
θῆσω ποταμοὺς εἰς νήσους καὶ ἔλη ξηρανῶ.“ διὰ δὲ τού- 67
15 των τὰ ἐν τούτοις τε|μένη τῶν εἰδώλων ἐμήνυσεν, ἅπερ p. 146
ἐπιφανεῖς καταλέλυκε καὶ δίκην ἔλους ἐξήρανε· „καὶ ἄξω
τυφλοὺς ἐν ὁδῷ, ἧ οὐκ ἔγνωσαν· καὶ τρίβους, ἃς οὐκ ἤδεισαν,
ποιήσω πατῆσαι αὐτούς.“ ἡγνόνουν γὰρ οἱ πάλαι πλανώμενοι
τὴν τῆς ἀληθείας ὁδόν· ξεναγοὺς δὲ καὶ ποδηγοὺς καὶ μέν-
20 τοι καὶ φωταγωγοὺς ἐσχηκότες τοὺς ἀποστόλους, κατέλιπον
μὲν τοῦ πλάνου τὰς τρίβους, ἐπέγνωσαν δὲ τὴν τῆς ἀλη-
θείας ὁδόν. „ποιήσω αὐτοῖς τὸ σκότος εἰς φῶς, καὶ τὰ 68
σκολιὰ εἰς εὐθεΐαν.“ ἀντὶ γὰρ δὴ τοῦ προτέρου σκότους
τοῦ νοεροῦ φωτὸς ἀπολαύουσι, καὶ τὰς διεστραμμένας κατα-
25 λιπόντες ὁδοὺς τὴν εὐθεΐαν ὁδεύουσιν. εἶτα ὥς ἔτι πλα-

4—6: Es. 42, 13 || 7—9: Es. 42, 14 || 12—14: Es. 42, 14—15 ||
16—18: Es. 42, 16 || 22—23: Es. 42, 16

2 τῆς om. S | ἐγύνωσεν S | 3 ἑαυτοὺς KC | ὀλίγον S |
πάλιν ταῦτα SC | 6 ἔπιτα S | 7 μὴ: μεῖζον L² | 8 post ἀνέξομαι
add. ὑμῶν L | ὥσει ἡ D: ὥς εἰ C | 9 ἐκφανῶ V | κάκεινο K |
10 φιλανθρωπίας D | 11—12 εἶτα—ἐκάλεσε om. C | 12 πλαν-
όντας K | 13 ante ἐρημώσω add. καὶ K | καὶ tertium om. V |
15 ἐμνημόνευσεν V | 16 καταλέλοιπε L² | 17 ἔγνωσαν: ἤδεισαν
SCL² et ἤδεισαν: ἔγνωσαν SCL² | 18 οἱ om. SC | πλανώμενοι S |
19 τῆς ἀληθείας τὴν C | 20 κατέλειπον K | 21 τριβους S¹ |
23 εὐθεΐα K | δὴ om. BL¹V | 24 ἀπολαύουσιν L¹C | καταλει-
πόντες KS | 25 ὁδεύουσιν C | ἐπιπλανώμενοις K

νωμένοις ἐπιτιμᾷ· „αἰσχύνθητε αἰσχύνῃ οἱ πεποιθότες ἐπὶ τοῖς γλυπτοῖς, οἱ λέγοντες τοῖς χωνευτοῖς· ὑμεῖς ἐστε θεοὶ ἡμῶν.“ καὶ μετ’ ὀλίγα· „ἰδὸν ἐγὼ ποιῶ καινὰ, ἃ νῦν ἀνατελεῖ, καὶ γνώσεσθε αὐτά· καὶ ποιήσω ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸν καὶ ἐν τῇ ἀνύδρῳ ποταμούς, ποτίσαι τὸ γένος μου τὸ ἐκλεκτόν, τὸν λαόν μου, ὃν περιεποίησάμην, τὰς ἀρετάς μου διηγῆσασθαι.“ γένος δὲ νῦν αὐτοῦ τοὺς πεπιστευκότας προσηγόρευσεν, ὃν ὠνομάσθη πρωτότοκος δι’ ἣν ἀνείληφε 69 σάρκα. ὅτι δὲ περὶ τῶν ἔθνῶν ταῦτα ἔφη, τὰ ἐπόμενα μαρτυρεῖ· „ἀκούσατε νῆσοι, καὶ προσέχετε ἔθνη· διὰ πολλοῦ 10 χρόνου στήτε, λέγει Κύριος.“ ὅτι δὲ τούτων οὐδὲν Ἰουδαίοις ἀρμόττει, καὶ τὸ τῶν νήσων ὄνομα καὶ τὸ τῶν ἐθνῶν μαρτυρεῖ. καὶ πάλιν· „ἀκούσατέ μου, λαός μου· καὶ οἱ βασιλεῖς πρὸς με ἐνωτίσασθε· ὅτι νόμος παρ’ ἐμοῦ ἐξελεύσεται, καὶ ἡ κρίσις μου εἰς φῶς ἐθνῶν· ἐγγίξει ταχὺ ἡ 15 δικαιοσύνη μου, καὶ ἐξελεύσεται ὡς φῶς τὸ σωτηρίόν μου· ἐμὲ νῆσοι ὑπομενοῦσι, καὶ εἰς τὸν βραχίονά μου ἔθνη 70 ἑλπιούσιν.“ διὰ δὲ τούτων ἀπάντων τὴν τῶν ἐθνῶν ἐχρησμάδησε σωτηρίαν καὶ τὸν εὐαγγελικὸν νόμον καὶ τὸ τῆς γνώσεως φῶς, ὃ διὰ τῶν ἱερῶν ἀποστόλων πᾶσιν ἀνθρώ- 20 ποις προσήνεγκεν. βραχίονα μέντοι οὐ σωματικὸν ὠνόμασε μόριον (ἀπλῇ γάρ τοι ἡ θεία φύσις καὶ ἐλευθέρα ξυνθέσεως), ἀλλὰ τροπικῶς δεδήλωκε τὴν ἰσχύν. ἐπειδὴ γὰρ διὰ τῶν χειρῶν καὶ οἱ πολεμοῦντες παρατάττονται, καὶ οἱ

1—3: Es. 42, 17 || 3—7: Es. 43, 19—21 || 10—11: Es. 49, 1 || 13—18: Es. 51, 4—5

1 αἰσχύνῃ KV | 2 χωνευτοῖς S | ἔσται S | 3 post ὀλίγα add. δέ V | ποιήσω BL¹VDgr. | 4 γνωσθήσεσθε K: γνώσεσθαι S | post ποιήσω add. αὐτὰ KBL | 5 ἀνύδρῳ: ἐρήμῳ L² | 7 διηγείσθαι KCL² | 9—10 μαρτυρεῖ τὰ ἐπόμενα D | 10 αἱ νῆσοι KS | 11—11 χρόνου πολλοῦ BL | 11 ἰουδαίοις οὐδὲν C | 12 καὶ τὸ—ὄνομα om. V | τὸ (priore loco): τοῦτο S | τωνήσων C¹ | νήσων S | 13 μου prius om. BL | post μου prius add. ἀκούσατε S | 14 ἐμὲ K | ἐνωτίσασθε K: ἐνωτίσασθαι S: ἐνωτίσασθαι C | 15 εἰς φῶς ἐθνῶν ἡ κρίσις μου L | 16 ὡς: εἰς BLV | 20 ὃ om. V | ἅπασιν BSCL² | 20—21 προσήνεγκεν ἀνθρώποις L | 21 ὠνόμασε om. V: ὀνόμασε S | 23 ἐδήλωσε B | post γὰρ add. καὶ D | 24 διατάττονται K

γεωργοῦντες ἐργάζονται, καὶ μέντοι καὶ οἱ ἄλλην τινὰ μετα-
χειρίζοντες τέχνην, εἰκότως διὰ τοῦ βραχίονος παρεδήλωσε
τὴν ἰσχύν, ἣ θαρροῦντες βοῶμεν· „οὐ φοβηθήσομαι κακά,
ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ.“ καὶ αὐτίς βοᾷ· „ἰδοὺ μαρτύριον ἐν 71
5 ἔθνεσι δέδωκα αὐτόν, ἄρχοντα καὶ προστάσσοντα ἔθνεσιν.
ἰδοὺ ἔθνη, ἃ οὐκ οἶδάσί σε, ἐπικαλέσονται σε· λαοί, οἳ οὐκ
ἐπίστανταί σε, ἐπὶ σέ καταφεύξονται ἕνεκεν Κυρίου τοῦ
Θεοῦ σου καὶ τοῦ ἁγίου Ἰσραὴλ, ὅτι ἐδόξασέ σε.“ ὁρῶντες
τοίνυν βασιλεύοντα τῆς οἰκουμένης τὸν δεσπότην Χριστὸν
10 καὶ πάντα τὰ ἔθνη τούτου τὴν δεσποτείαν ἀσμένως ὑμνο-
λογοῦντα, καὶ νοήσατε τὴν προφητείαν καὶ θαυμάσατε τὴν
ἀλήθειαν. ἀκούσατε δὲ καὶ τῶν ἐξῆς· „καὶ φοβηθήσονται 72
οἱ ἀπὸ δυσμῶν τὸ ὄνομα Κυρίου, καὶ οἱ ἀπὸ ἀνατολῶν
ἡλίου τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὸ ἐνδοξόν.“ καὶ πάλιν· „ἐμφανῆς
15 ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν· | εὐρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ p. 147
ζητοῦσιν. εἶπον· ἰδοὺ εἰμι, ἰδοὺ εἰμι, ἔθνη, οἳ οὐκ ἐπεκα-
λέσαντο τὸ ὄνομά μου.“ καὶ πᾶσα δὲ ἡ προφητεία τῶνδε
τῶν λόγων ἀνάπλεως.

Ἄλλ' ἵνα καὶ τοὺς ἄλλους προφήτας ξυνωδὰ προθεσπί- 73
20 σαντας δείξωμεν, ἀκούσατε Ἱερεμίου βοῶντος· „ἐν τῷ καιρῷ
ἐκείνῳ καλέσουςι τὴν Ἱερουσαλὴμ Θρόνος Κυρίου· καὶ συν-
αχθήσεται εἰς αὐτὴν πάντα τὰ ἔθνη. καὶ οὐ πορεύονται
ὀπίσω τῶν ἐνθυμημάτων τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονηραῖς.“
ἀθρήσατε, ὦ ἄνδρες, τῶν ῥημάτων τὴν ξυμφωνίαν καὶ 74
25 βλέπετε πάντας πανταχόθεν ἀνθρώπους εἰς ἐκείνην τὴν

3—4: Ps. 22, 4 || 4—8: Es. 55, 4—5 || 12—14: Es. 59, 19 |
14—17: Es. 65, 1 || 20—23: Jer. 3, 17

1 μεταχειριζόμενοι DSCL² | 3 φοβηθησόμεθα CL² | 4 μεθ'
ἡμῶν CL² | ἐν om. LDV, add. C in marg. | 5 τοῖς ἔθνεσι D |
δέδωκα ἔθνεσιν V | προστάσσοντα ἐν ἔθνεσιν K | 7 τοῦ om. BV |
8 ἐδόξασάν K: ἐδόξασά LD | 9 τῆς οἰκουμένης om. D | 10 δεσπο-
τείαν K | ὑμνολογοῦντα L: ὁμολογοῦντα KBDSCV | 11 καὶ νοή-
σατε: κατανοήσατε B¹: νοήσατε V | τὴν—θαυμάσατε om. V |
12 δὲ om. D | 13 δυσμῶν: ἀνατολῶν D, corr. Dgr. | 15 εὐρέθην:
ἐμφανῆς ἐγενόμην B¹ | μὴ posterius om. C¹ | 16 ἰδοὺ εἰμι semel
tantum SC | ἔθνει K | οἳ: ἃ S | ἐκάλεσαν K | 19 προθεσπίσαντες
K | 21 καλέσωσι C | τὸν ἰσραὴλ L² | κυρίου: θεοῦ V | 25 ante
πανταχόθεν add. ἀνθρώπους L² | ἀνθρώπους om. D

- πόλιν ξυντρέχοντας, ἢ τὸ δεσποτικὸν καὶ σωτήριον ἐδέξατο
 πάθος, καὶ τὴν μὲν τῶν εἰδώλων ἑξαπάτην βδελυττομένους,
 75 τῷ ἐσταυρωμένῳ δὲ τὸ ἐκείνων σέβας προσφέροντας. τοῦ
 δὲ αὐτοῦ προφήτου καὶ ταῦτα· „τάδε λέγει Κύριος· στήτε
 ἐπὶ ταῖς ὁδοῖς καὶ ἴδετε· ἐκζητήσατε τρίβους Κυρίου αἰω- 5
 νίας, καὶ ἴδετε, ποία ἐστὶν ἡ ὁδὸς ἡ ἀγαθή, καὶ πορεύεσθε
 ἐν αὐτῇ, καὶ εὐρήσετε ἀγίασμα ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. καὶ
 εἶπον· οὐ πορευόμεθα. καθέστακα ἐφ' ὑμᾶς σκοπούς·
 ἀκούσατε τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος. καὶ εἶπον· οὐκ ἀκου-
 σόμεθα. διὰ τοῦτο ἤκουσε τὰ ἔθνη καὶ οἱ ποιμαίνοντες τὰ 10
 76 πρόβατα ἐν αὐτοῖς.“ πρώτοις μὲν γὰρ Ἰουδαίοις προση-
 νέχθη καὶ παρὰ τῶν προφητῶν καὶ παρὰ τῶν ἀποστόλων
 τὰ θεῖα κηρύγματα· ἐπειδὴ δὲ ἀντεῖπον ἐκείνοι, πᾶσιν
 ἐδωρήθη τοῖς ἔθνεσι τὰ θεόσδοτα δῶρα· καὶ καλεῖ μὲν
 „ὁδοὺς“ ὁ τοῦ προφήτου Θεὸς τοὺς παλαιοὺς προφήτας, 15
 77 „ὁδὸν“ δὲ „ἀγαθὴν“ αὐτὸν τὸν Σωτῆρα καὶ Κύριον. καθάπερ
 γὰρ εἰς τὴν βασιλείον λεωφόρον αἱ ἀπὸ τῶν κωμῶν καὶ
 τῶν ἀγρῶν εἰσβάλλουσιν ἀτραποί, οὕτως ἅπαντες οἱ προ-
 φῆται ταύτην τοῖς πιστεύειν ἐθέλουσιν ὑπεδείκνυνον τὴν
 ὁδόν· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ δεσπότης ἐν τοῖς ἱεροῖς εὐαγγελίοις 20
 βοᾷ· „ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀλήθεια.“ παραι-
 νεῖ τοίνυν Ἰουδαίοις τὰ τῶν προφητῶν ἀναγνῶναι θεσπί-
 78 σματα καὶ ζητῆσαι τὸ θεσπιζόμενον. ἐπειδὴ δὲ ἀντεῖπον
 ταῖς προφητείαις, τὴν ἀποστολικὴν προσενήνοχε σάλπιγγα.
 ἐπειδὴ δὲ πάλιν εἶπον· „οὐκ ἀκουσόμεθα,“ βοᾷσι πρὸς 25
 αὐτοὺς οἱ θεῖοι ἄνδρες, ὥς ὁ Λουκᾶς ἐν ταῖς Πράξεσιν
 ἱστορεῖ· „ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαλῆσαι τὸν λόγον τοῦ

4—11: Jer. 6, 16—18 || 21: Joh. 14, 6 || 27 — p. 265, 2: Act. apost.
 13, 46

1 ξυντρέχοντας: τ prius S² in rasura 3 litt. spatium occu-
 panti | ὑπεδέξατο D | 2 τῶν om. K | 3 ἐκείνων C | 4 post κύριος
 add. ὁ θεός BLDV | 5 τοῖς C | αἰωνίους D | 6 ἡ prius om. DV
 | πορεύεσθαι BS: βαδίσατε K | 7 εὐρήσητε B, corr. Bgr.: εὐρή-
 σεται C | ἡμῶν S | 8 καθέστηκα V: κατέστησα DSCL² | σκο-
 ποῦσιν L¹ | 10 ποιμαίνοντες C | 19 πιστεύειν ἐθέλουσιν: πιστεύ-
 ουσιν D, corr. Dgr. | 21 καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ K | 25 εἶπεν
 V: ἀντεῖπον B | 27 ἱστορεῖ: μαρτυρεῖ V | ἦν: litt. ν C² e corr. |
 λαληθῆναι V

Θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἀναξίλους ἑαυτοὺς κρίνετε τῆς αἰωνίου ζωῆς,
 καθαροὶ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορευσόμεθα.“
 πάλιν μέντοι ὁ προφήτης τῶν ἐθνῶν τὴν σωτηρίαν θεσπίζει 79
 καὶ πρὸς τὸν τῶν ὅλων βοᾷ Θεόν· „Κύριε ἰσχύς μου καὶ
 5 βοήθειά μου καὶ καταφυγή μου ἐν ἡμέρᾳ κακῶν, πρὸς
 σὲ ἔθνη ἥξουσιν ἀπὸ ἐσχάτου τῆς γῆς καὶ ἑροῦσιν· ὡς
 ψευδῇ ἐκτῆσαντο οἱ πατέρες ἡμῶν εἰδῶλα, καὶ οὐκ ἦν ἐν
 αὐτοῖς ὠφέλεια, εἰ ποιήσῃ ἑαυτῷ ἄνθρωπος θεούς, καὶ αὐ-
 τοὶ οὐκ εἰσὶ θεοί.“ τί τούτων ἐναργέστερον τῶν ῥημάτων; 80
 10 ὡς γὰρ παρὼν ὁ προφήτης καὶ θεώμενος τὴν τῆς οἴκου-
 μένης μεταβολὴν καὶ τῆς τῶν ἐθνῶν μεταμελείας ἀκούων |
 καὶ κωμωδούντων ἐπαίων τὴν τῶν εἰδώλων ἀσθένειαν, p. 14
 οὕτω ξυνέγραψε τὸν χρησμόν. καὶ Ἀμὼς δὲ ὁ προφήτης 81
 οὐ μόνον τὴν τῶν ἐθνῶν σωτηρίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἰουδαίων
 15 προλέγει διασποράν, μᾶλλον δὲ διὰ τῆς ἐκείνου γλώττης
 αὐτοῦς ὁ τῶν ὅλων Θεός· „ἰδοὺ“ γάρ φησιν „ἐγὼ ἐντέλλο-
 μαι καὶ λικμήσω ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, ὃν
 τρόπον λικμᾶται ἐν τῷ λικμῷ.“ καὶ μετ’ ὀλίγα· „τῇ ἡμέρᾳ 82
 ἐκείνῃ ἀναστήσω τὴν σκηνὴν Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν· καὶ
 20 ἀνοικοδομήσω τὰ πεπτωκότα αὐτῆς καὶ τὰ κατεσκαμμένα
 αὐτῆς ἀνοικοδομήσω· καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτὴν καθὼς αἱ
 ἡμέραι τοῦ αἰῶνος, ὅπως ἂν ἐκζητήσωσί με οἱ κατάλοιποι
 τῶν ἀνθρώπων καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἐφ’ οὓς ἐπικέκληται τὸ
 ὄνομά μου ἐπ’ αὐτούς· λέγει Κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα πάντα.“
 25 εἰ δέ τις βούλεται μαθεῖν, τίς ἡ σκηνή, ἀκουσάτω τοῦ 83
 θεσπεσίου Ἰωάννου λέγοντος· „καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο

4—9: Jer. 16, 19—20 || 16—18: Amos 9, 9 || 18—24: Amos
 9, 11—12 || 26—p. 266, 3: Joh. 1, 14

1 κρίνεται SC | 2 ἡμεῖς K | ἀπὸ τοῦ νῦν om. DV | εἰς:
 ἐπὶ D | 3 προθεσπίζει D | 4 θεὸν βοᾷ SC | ante ἰσχύς add. ἡ
 BLDV | 4—5 καὶ βοήθειά: καὶ ἡ βοήθειά BLDV: βοηθός S |
 5 μου posterius om. BLV | 8 ποιήσῃ C | οὗτοι K | 10—13 καὶ
 θεώμενος—προφήτης om. C | 12 ἐπαίων: ἐπέων K: ἀκούων D,
 corr. Dyr. | 13 οὕτως LDSV | 14 τὴν τῶν ἰουδαίων D | 16 ἐγὼ
 φησιν C | ἐντέλλομαι B | 18 λικμᾶτε L | ante τῇ add. ἐν BLDV |
 20 κατασκαμμένα C | 21 ἀνοικοδομήσω prius om. BL: ἀναστήσω
 D | 23 ἕς D | 24 post κύριος add. ὁ θεὸς V | πάντα ταῦτα D |
 πάντα om. BV | 25 μαθεῖν: γινῶναι K | 26 καὶ om. SC

καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ,
 δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ Πατρός· πλήρης χάριτος καὶ
 84 ἀληθείας.“ βοᾷ δὲ καὶ Σοφονίας· „ἐπιφανήσεται Κύριος
 ἐπ’ αὐτοὺς καὶ ἐξολοθρεύσει πάντας τοὺς θεοὺς τῆς γῆς·
 καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ ἕκαστος ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ καὶ 5
 πᾶσαι αἱ νῆσοι τῶν ἐθνῶν.“ ἐπειδὴ γὰρ Ἰουδαίους εἰς
 τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις νεὼν ξυντρέχειν ἐκέλευσεν, ἀναγκαίως
 προστέθεικεν, ὡς τῶν καλουμένων θεῶν ἄφαντων γενομένων,
 τὸν ἀληθινὸν ἕκαστος προσκυνήσει Θεόν, οὐκ εἰς ἐκείνην
 τρέχειν τὴν πόλιν ἀναγκαζόμενος, ἀλλ’ ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ 10
 85 πόλεσι καὶ κώμαις καὶ ἀγροῖς τὸ σέβας προσφέροντες. καὶ
 μετ’ ὀλίγα δὲ πάλιν φησὶν· „τότε μεταστρέψω ἐπὶ λαοὺς
 γλῶσσαν εἰς γενεὰν αὐτοῖς, τοῦ ἐπικαλεῖσθαι πάντας τὸ
 ὄνομα Κυρίου, τοῦ δουλεύειν αὐτῷ ὑπὸ ζυγὸν ἕνα· ἐκ περά-
 των ποταμῶν Αἰθιοπίας οἴσουσι θυσίας μοι.“ τὴν γὰρ δὴ 15
 μίαν τῶν ἀποστόλων γλῶτταν, Γαλιλαίαν οὔσαν, εἰς τὰς
 ἀπάντων τῶν ἐθνῶν κατεμέρισε γλώττας καὶ προσενηνόχεν
 86 ἅπασιν τὴν σωτήριον κλῆσιν. καὶ μέντοι καὶ διὰ Ζαχαρίου
 ξύμφωνα προθεσπίζει· „τέρπου καὶ εὐφραίνου, θύγατερ
 Σιών· διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἔρχομαι καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ 20
 σου, λέγει Κύριος· καὶ καταφεύξονται ἔθνη πολλὰ ἐπὶ τὸν
 Κύριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ ἔσονται αὐτῷ εἰς λαόν· καὶ
 κατασκηνώσω ἐν μέσῳ σου· καὶ γνώσῃ, ὅτι Κύριος παντο-
 87 κράτωρ ἀπέσταλκέ με πρὸς σέ.“ ἐν δὲ τούτοις ὁ Μονο-
 γενῆς καὶ τὸ οἰκεῖον καὶ τὸ τοῦ Πατρὸς ἐπέδειξε πρόσωπον. 25

3—6: Zephan. 2, 11 || 12—15: Zephan. 3, 9—10 || 19—24: Zach.
 2, 10—11

3 σοφονίας DC | ἐπιφανήσετε S | 4 ἐξολοθρεύσει S | 5 αὐτῷ:
 αὐτὸν C | αὐτοῦ: τοῦ ἁγίου L² | 6 νῆσοι S | γὰρ om. V | ἰου-
 δαίους V | 7 ἐν om. V | νεὼν V | 8 ἄφανως V | 9 ἀληθεῖνὸν
 K | 10 τὴν πόλιν τρέχειν C | οἰκίαις K | 11 κώμαις S | post
 κώμαις add. καὶ χώραις D | 12 δὲ πάλιν om. BL¹V | ἐπὶ om.
 D, add. Dgr. | λαοὺς: πολλοὺς BL¹ | 13 γλῶσσαν om. KDV |
 πάντας om. SC: πάντας αὐτοὺς K | 15 αἰθιοπία L¹ | 16 γαλι-
 λαῖον B | 17 τῶν om. D | 18 κλίσιν B | 19 θυγάτηρ K | 20 ὅτι
 L | ἐγὼ om. L | καὶ om. C | κατασκηνώσον C | 23 κατασκηνώσω
 L²: κατασκηνώσει DSC | γνώσει SV | 25 ἔδειξε B: ἀπέδειξε D:
 ἐπεδείξατο C

- ἀπεστάλθαι δὲ εἴρηκεν, ἐπειδήπερ οὐχ ὡς Θεός, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος ἐπεφάνη· πρέπει δὲ αὐτῷ τὴν ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων δικαιοσύνην παραγενομένῳ πληρῶσαι καὶ δεῖξαι τὴν ἐπαινουμένην ὑπακοήν. καὶ πάλιν· „χαῖρε σφόδρα, θύγατερ 88
- 5 Σιών· κήρυσσε, θύγατερ Ἰερουσαλήμ· ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι δίκαιος καὶ σώζων· αὐτὸς πραῦς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύριον καὶ πῶλον νέον. | καὶ ἐξολοθρεύσει p. 149 ἄρματα ἐξ Ἐφραΐμ καὶ ἵππον ἐξ Ἰερουσαλήμ· καὶ ἐξολοθρευθήσεται τόξον πολεμικόν· καὶ πληθὸς καὶ εἰρήνη ἐξ ἐθνῶν·
- 10 καὶ κατάρξει ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης καὶ ἀπὸ ποταμῶν ἕως διεκβολῶν γῆς.“ καὶ μετὰ πλείστα· „καὶ ἔσται Κύριος 89 εἰς βασιλέα ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται Κύριος εἷς, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἓν, κυκλοῦν πᾶσαν τὴν γῆν καὶ τὴν ἔρημον.“ τί τούτων, ὧ ἄνδρες, ξυνεσκιασμένον
- 15 ἢ σαφηνείας δεόμενον; ποῖον δὲ τῶν εἰρημένων οὐκ ἔχει βοῶσαν τῶν πραγμάτων τὴν μαρτυρίαν; ἀκούσατε δὴ καὶ 90 διὰ Μαλαχίου τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων πρὸς τὸν Ἰσραὴλ λέγοντος· „οὐκ ἔστι μοι θέλημα ἐν ὑμῖν, λέγει Κύριος· καὶ θυσίαν οὐ προσδέξομαι ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν· διότι ἀπὸ
- 20 ἀνατολῶν ἡλίον καὶ ἕως δυσμῶν τὸ ὄνομά μου δεδόξασται ἐν τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἐν παντὶ τόπῳ θυμίαμα προσφέρεται τῷ ὀνόματί μου καὶ θυσία καθαρὰ. διότι μέγα τὸ ὄνομά μου ἐν τοῖς ἔθνεσι, λέγει Κύριος παντοκράτωρ· ὑμεῖς δὲ βεβηλοῦτε αὐτό.“
- 25 Παράθετε, ὧ φιλότης, τοὺς λόγους τοῖς πράγμασι καὶ 91 βλέπετε καὶ τὴν Ἰουδαίων ἀντιλογίαν καὶ τὴν τῶν ἐθνῶν ὁμολογίαν καὶ τὴν πανταχῇ γῆς καὶ θαλάττης προσφερο-

4—11: Zach. 9, 9—10 || 11—14: Zach. 14, 9—10 || 18—24: Mal. 1, 10—12

1 ὡς ὁ Θεός S | 3 καὶ δεῖξαι Ursinus: δεῖξαι καὶ codd.: δεῖξαι δὲ καὶ Sylburg | 4 θυγάτηρ K | 7 ἐξωλοθρεύσει C | 8 ἐξωλοθρευθεὶ C | 9 καὶ posterius om. DC | εἰρήνης BLV: εἰρήνης DSC | 10 ἕως θαλάσσης om. D: add. in marg. C | 12—13 εἰς—κύριος om. V | 12 ante ἔσται add. καὶ S | 15 σαφηνείας SC: συναφείας L² | 15—16 τῶν—μαρτυρίαν: τὴν μαρτυρίαν οὐκ ἔχει τῶν εἰρημένων βοῶσαν C | 16 τῶν πραγμάτων om. DSCV | 20 ἡλίον om. V | 21—23 καὶ—ἔθνεσι om. SC | 24 βεβηλοῦται B¹SC | 26 ἀντιλογία C | 27 τὴν om. BLDV | πανταχοῖ K:

μένην θυσίαν τῷ Θεῷ τῶν ὅλων πνευματικὴν, καὶ ὑμνή-
 92 σατε τὸν οὕτως ἐναργῶς ταῦτα προαγορεύσαντα. εἰ δὲ
 βούλεσθε, καὶ τοῦ Δανιὴλ καὶ τοῦ Ἰεζεκιὴλ καὶ τοῦ Ἰωήλ
 καὶ Μιχαίου καὶ Ὡσηὲ καὶ τῶν ἄλλων προφητῶν ἀνάγνωτε
 τὰ θεσπίσματα. ἅπαντες γάρ τοι τὴν τῶν ἔθνων προαγο- 5
 ρεύουσι σωτηρίαν· καὶ μέντοι καὶ πρὸς τὸν πατριάρχην
 Ἀβραάμ τὰς ξυνθήκας ποιούμενος, διὰ τοῦ σπέρματος αὐ-
 τοῦ δώσειν τοῖς ἔθνεσι τὴν εὐλογίαν ὑπέσχετο· „εὐλογήσω
 γάρ σε“ ἔφη „καὶ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά σου, καὶ ἔσῃ εὐλο-
 γημένος, καὶ εὐλογήσω τοὺς εὐλογοῦντάς σε, καὶ τοὺς κατα- 10
 ρωμένους σε καταράσομαι, καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ
 93 σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.“ καὶ ταύτην αὐτῷ
 οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ καὶ πολλάκις δέδωκε τὴν ὑπόσχεσιν· καὶ
 μέντοι καὶ μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτήν τὴν αὐτὴν παρέσχε
 καὶ τῷ Ἰσαὰκ εὐλογίαν, καὶ μετ’ ἐκείνου πάλιν τῷ Ἰακώβ. 15
 ἐπειδὴ γὰρ ἐκ τοῦ σπέρματος ἐκείνων τὴν ἀνθρωπίαν
 φύσιν λαβὼν ὁ Μονογενὴς ἐνηνθρώπησεν, ἐνανθρωπήσας
 δὲ καὶ τὴν οἰκονομίαν τελέσας εἰς ἅπασαν τὴν οἰκουμένην
 τοὺς ἀποστόλους ἐξέπεμψε καὶ προσέταξε μαθητεῦσαι πάντα
 τὰ ἔθνη εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ 20
 ἁγίου Πνεύματος, πιστεύσαντα δὲ τὰ ἔθνη τῆς σωτηρίας
 ἀπήλυσεν, εἰκότως ἄρα καὶ τῷ Ἀβραάμ καὶ τοῖς ἐξ ἐκείνου
 τήνδε παρέσχε τὴν εὐλογίαν, καὶ αὐτοῖς δῆλα ποιῶν τὰ
 ἐσόμενα καὶ τὸ μέγεθος τοῦ γέρωσ ἐπιδεικνὺς καὶ τοὺς τῶν
 94 θείων ἐπαίοντας λογίων τῇ τῆς σωτηρίας ἐλπίδι ψυχαγω- 25
 γῶν. καὶ Ἰακώβ δὲ ὁ πατριάρχης, εὐλογῶν τὸν Ἰούδαν,

8—12: Gen. 12, 2—3 || 19—21: Matth. 28, 19

πανταχοῦ BLDV | 2 προαγορεύσαντα C | 3 βούλεσθαι S | τοῦ
 alterum om. D | καὶ τοῦ ἰωήλ om. DV | τοῦ tertium om. SC |
 4 μιχαίου S | καὶ ὦσηὲ om. DV | ὥσις S: ὀσηὲ C | 10 καταρο-
 μένους S | 11 καταράσομαι L: καταρῶμαι D | 12 αὐτῷ: οὕτω
 K | 13 καὶ prius om. DSCV | 14 τὴν posterius om. SC et 15 ante
 εὐλογίαν add. τὴν SC | τῷ (posteriore loco): τὸν C | 16 post
 σπέρματος add. τοῦ DSC | ἀνθρωπίαν KC | 17 ἐνηνθρώπισεν
 DC | ἐνανθρωπίσας SC | 18 πᾶσαν K | 21 τὰ ἔθνη om. BL¹ |
 22 ἀπέλυσεν BL | 24 γήρως S¹C

τῆς τῶν ἐθνῶν ἐμνημόνευσεν εὐλογίας· „οὐκ ἐκλείψει“ γὰρ
 ἔφη „ἄρχων ἐξ Ἰούδα καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ,
 ἕως ἂν ἔλθῃ ὃ ἀπόκειται· καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν.“
 καὶ ὁ Μωϋσῆς δὲ ὁ μέγας βοᾷ· „εὐφρανθήτε ἔθνη μετὰ
 5 τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.“ τὰς δὲ τοῦ Θεσπεσίου Δαυὶδ προφητείας 95
 τίς ἂν ῥαδίως ξυλλέξειεν; ἐν μὲν γὰρ τῷ δευτέρῳ ψαλμῷ
 τὸ τοῦ Σωτῆρος πρόσωπον ἀνειληφὼς λέγει· „Κύριος εἶπε
 πρὸς με· υἱός μου εἰ σύ· ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε· αἵτη-
 10 καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς.“ ἐν δὲ τῷ
 ὀγδόῳ φησὶν· „Κύριε ὁ Κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ
 ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ, ὅτι ἐπήρθη ἡ μεγαλοπρέπειά
 σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν. ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλα-
 15 ζόντων κατηρτίσω αἶνον.“ ὁρῶμεν δὲ ταῦτα καθ’ ἐκάστην 96
 τελούμενα. ἐν δὲ τῷ ἐνάτῳ πάλιν πρὸς τὸν τῶν ὅλων
 λέγει Θεόν· „ἀνάστηθι Κύριε· μὴ κραταιούσθω ἄνθρωπος·
 κριθήτωσαν ἔθνη ἐνώπιόν σου· κατάρτησον Κύριε νομοθέ-
 20 την ἐπ’ αὐτούς· γνώτωσαν ἔθνη, ὅτι ἄνθρωποι εἰσιν.“ ἐπειδὴ
 γὰρ εἰς ἀλογίαν ἐσχάτην ἐξέπεσε τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος,
 25 ἀναγκάως αὐτοῖς δοθῆναι νομοθέτην αἰτεῖ, ὥστε καὶ τὴν
 φύσιν ἐπιγινῶναι καὶ τῆς θηριωδίας ἀπαλλαγῆναι. ἐν δὲ 97
 τῷ πρώτῳ καὶ εἰκοστῷ· „μνησθήσονται καὶ ἐπιστραφήσονται
 πρὸς Κύριον πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς, καὶ προσκυνήσουσιν
 ἐνώπιον αὐτοῦ πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν· ὅτι τοῦ Κυρίου
 26 ἡ βασιλεία, καὶ αὐτὸς δεσπόζει τῶν ἐθνῶν.“ καὶ τὰ ἐξῆς
 δὲ τὴν αὐτὴν ἔχει διάνοιαν· προλέγει γὰρ τὸν ἐξ ἀπάντων
 τῶν ἐθνῶν νέον λαόν.

1—3: Gen. 49, 10 || 4—5: Deut. 32, 43 || 7—10: Ps. 2, 7—8 ||
 11—14: Ps. 8, 2—3 || 16—18: Ps. 9, 20—21 || 22—25: Ps. 21, 28—29

1 ἐκλείψει S | γὰρ om. C | 2 ἄρχων ἐξ Ἰούδα ἔφη V |
 ἔφη om. D: φησὶν BL | καὶ: οὐδὲ L | μηρῶν: χειρῶν L² | 3 ἂν
 om. V: οὐ D | ἔλθοι D | ὃ KBL¹: ὃ DSCVL² | 4 ὁ prius om. K
 | ἐβόα SCL² | 7 σωτῆρος: πρς S | 8 γεγέννηκά L¹DC | αἵτησε C |
 11 κύριος: θεός BL | 14 κατηρτίσω SC | 15 τελούμενα: γινό-
 μενα L¹ | ἐννάτω SVL²: θ̄ KDC | τῶν om. D | 19 ἔπεσε BL¹V |
 20 νομοθέτην δοθῆναι DV | 21 θηριωδίας S | 24—25 ὅτι—
 ἐθνῶν om. L¹D | 26 τὴν αὐτὴν: ταύτην D | διάνοιαν ἔχει B |

- 98 Καὶ ἵνα τὰ πλείονα παραλίπω, ἀκούσατε αὐτοῦ ἐν τῷ τετταρακοστῷ καὶ τετάρτῳ ψαλμῷ λέγοντος· „ἀντὶ τῶν πατέρων σου ἐγεννήθησαν οἱ υἱοί σου· καταστήσεις αὐτοὺς ἄρχοντας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.“ καὶ πάλιν ἐν τῷ πέμπτῳ καὶ τετταρακοστῷ· „σκολάσατε καὶ γνῶτε, ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ 5 Θεός· ὑψωθήσομαι ἐν τοῖς ἔθνεσιν· ὑψωθήσομαι ἐν τῇ γῇ.“ ὁ δὲ μετὰ τοῦτον ὅλος τὴν τῶν ἐθνῶν προαγορεύει σωτηρίαν· „πάντα“ γὰρ φησι „τὰ ἔθνη κροτήσατε χεῖρας· ἀλαλάξατε τῷ Θεῷ ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως· ὅτι Κύριος ὕψιστος 10 φοβερός, βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.“ καὶ ὁ 10 ἔβδομος δὲ καὶ ὁ ὄγδοος, καὶ μέντοι καὶ ὁ ἔνατος καὶ πάντες, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οἱ ψαλμοὶ τὴν τῆς οἰκουμένης μεταβολὴν προθεσπίζουσι καὶ τὴν τῶν ἐθνῶν προκηρύττουσι κλήσιν καὶ πίστιν, καὶ πρὸς γε τούτοις τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν τὴν προαιώνιον ὑπαρξιν, τὴν ἐκ τοῦ 15 Πατρὸς γέννησιν, τὸν ἐκ παρθένου τόκον, τὰ θαύματα, τὰ παθήματα, τῶν Ἰουδαίων τὴν ἀπιστίαν, τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν, τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάβασιν, τὴν τοῦ Πνεύματος ἐπιφοίτησιν, τὸν εἰς ἅπασαν γῆν καὶ θάλατταν τῶν ἀποστόλων δρόμον.
- 20
- 101 Καὶ μὲν δὴ καὶ οἱ ἄλλοι προφηταὶ ταῦτα προλέγουσιν ἅπαντες. ἐγὼ δὲ πάσας ξυναγαγεῖν τὰς προρρήσεις πάρεργον ὑπέειληφα· πολλῶν γὰρ ἂν ἐδεήθην βιβλίων, καὶ πάσας

2—4: Ps. 44, 17 || 5—7: Ps. 45, 11 || 8—10: Ps. 46, 2—3

γὰρ: δὲ KBL¹ | 1 παραλείπω KDSC | αὐτοῦ om. L¹ | 2 post ἀντὶ add. γὰρ SCL² | 3 ἐγενήθησαν BC | οἱ om. V: σοι K | σου (posteriore loco): καὶ K | 4 post πάλιν add. καὶ K | 5—6 ὁ θεός: κύριος C | 7 τούτων K | ὅλος om. K: ὁ λόγος L¹: λόγος L² | τῶν om. BL | προαγορεύει SC | 8 φησί post ἔθνη DC, post χεῖρας V | 9 ἀλαλάξατε LD | 11 ante ἔβδομος add. ἔβδομηκοστός V | δὲ om. DV | ὁ prius om. SC | ante ὄγδοος et ante ἔνατος add. ἔβδομηκοστός V | ὁ posterius om. S | ἔνατος CVL²: θ̄ KDS | καὶ quartum om. L¹ | 13 τῇ C | 14 ante κλήσιν add. καὶ LDC | πίστιν καὶ κλήσιν L | 15 τὴν prius om. L | τοῦ om. KBL¹ | 16 ἐκ τῆς παρθένου DSC | 18 post τὴν posterius add. τε K | 19 πᾶσαν LSC | τὴν γῆν KCL² | 21 μὲν δὴ: μέντοι D | οἱ om. DC | 22 ξυνάγειν K | 23 ἂν om. C | ἐδεήθην B | 23—p. 271, 1 πάσας γράφων: πολλῶν γραφῶν V

- γράφων καὶ περὶ ἐκάστης δέ γε τὰ πρόσφορα λέγων. ἀρκεῖ
 δὲ ὑμῖν, ἂν ἐθέλητε, καὶ τῶν ἄλλων, ἐξ ὧν ἀκηκόατε, τὴν
 ἀλήθειαν διαγινῶναι. | σαφεῖς γὰρ αὗται καὶ ἀληθεῖς καὶ p. 151
 οἷόν τινες ἐναργεῖς εἰσι τῶν πραγμάτων εἰκόνες. ὥσπερ 102
 5 τοίνυν τῶν ἀρίστων ζωγράφων τὴν τέχνην ῥᾶον ἂν τις
 καταμάθοι, τῷ ἀληθινῷ καὶ ἀρχετύπῳ χαρακτῆρι παρατιθεῖς
 τὴν εἰκόνα, οὕτω χρὴ καὶ ὑμᾶς καθάπερ ἰδέαν τινὰ τὴν
 προφητείαν ὑπὸ τοῦ σοφωτάτου προδιαγραφεῖσαν ζωγράφου
 παραθεῖναι τοῖς πράγμασιν ἥδη λαβοῦσι τὸ πέρας καὶ τὸ
 10 τῆς ὁμοιότητος θεάσασθαι ἀπαράλλακτον. πάλαί μὲν γάρ, 103
 πρὶν δέξεται τὸ πέρας ἡ προφητεία, εἶχέ τινα πόνον τὸ
 πεῖσαι τοὺς τηνικαῦτα ἀνθρώπους, ὥς ἀληθῆ τὰ θεσπίσματα·
 ἐπειδὴ δὲ τὰ πάλαί καὶ πρόπαλαί προρηθέντα νῦν ὁρῶμεν
 τετελεσμένα, καὶ τὰ ῥήματα ἐκεῖνα γενόμενα πράγματα, οὐ
 15 δεῖ πόνων ἡμῖν εἰς τὸ πεῖσαι τὰς ἀκοάς. ἔχουσι γὰρ αὖ-
 ται μαρτυροῦντα τὰ ὅμματα· καὶ περιττὸς ἡμῖν Ἡρόδοτος
 λέγων, ὅτι „τὰ ὅσα ὑπάρχει ἀνθρώποις ἀπιστότερα ἔοντα
 ὀφθαλμῶν.“ ὁρῶσι γάρ που οἱ ὀφθαλμοί, ἅπερ ἀκούει
 τὰ ὅσα.
 20 Ἐπειδὴ τοίνυν καὶ ὀλίγων προφητειῶν ἐπηκούσατε καὶ 104
 τὴν τῶν πραγμάτων ἐωράκατε μαρτυρίαν, παράθετε, ὧ ἄν-
 δρες, τοῖς ὑμετέροισι χρησιμοῖς τῶν προφητῶν τὰ θεσπίσματα
 καὶ βοήσατε μετὰ τοῦ ἀποστόλου· „τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς
 σκότος; τίς δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελλᾶρ; ἢ τίς μερὶς
 25 πιστῷ μετὰ ἀπίστου; τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ Θεοῦ μετὰ

17—18: Herod. I 8 || 23 — p. 272, 1: 2. Cor. 6, 14—16

1 καὶ om. V | δέ om. KV | γε om. V | λέγειν K | 2 ἦν L:
 ἔαν C | θέλητε DSCV | 2—3 διαγινῶναι τὴν ἀλήθειαν D | 3 σα-
 φῆς D et αὕτη D et ἀληθῆς D | 4 εἰκόνες τῶν πραγμάτων D |
 5 ἂν om. V | 6 καταμάθη SC | ἀληθινῷ K | 7 εἰδέαν KBSC |
 9 λαβοῦσιν K¹: λαβοῦσαν DS | 10 θεάσασθε K | 11 πρὶν S | δέ-
 ξασθαι Ursinus | 12 τηνικαῦτα S | 15 αὐτὰ BL¹ | 16 τὰ om. K
 | ὀνόματα S¹C | 16—19 καὶ—ὅσα om. S | 17 τὰ om. K | ὅσα:
 ὀήτα C: ὄντα L² | 18 τῶν ὀφθαλμῶν L | οἱ om. KL | ἀκούουσι
 C | 20 προφητῶν BL | 21 ἐωράκατε B | 22 ὑμετέροισι L¹C |
 23 post ἀποστόλου add. τὸ K | 23—24 προσκότος V | 24 αἱ
 συμφωνήσεις L¹ | χριστῷ DSCVL² | 25 πιστῶν S¹CL² | ἀπίστων
 L² | αἱ συγκατάθεσεις L

105 εἰδῶλων·“ ναοὶ μὲν γὰρ τοῦ Θεοῦ τῶν προφητῶν οἱ χοροί·
 εἰδῶλα δὲ κωφά, τὰ παρὰ τῶν ἐθνῶν προσκυνηθέντα, περὶ
 ὧν τὸ θεῖον πνεῦμά φησιν· „τὰ εἰδῶλα τῶν ἐθνῶν ἀργύριον
 καὶ χρυσίον, ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων· στόμα ἔχουσι καὶ οὐ
 λαλήσουσιν· ὀφθαλμοὺς ἔχουσι καὶ οὐκ ὄψονται· ὅτα ἔχουσι 5
 καὶ οὐκ ἀκούσονται· ὀῖνας ἔχουσι καὶ οὐκ ὀσφρανθήσονται·
 χεῖρας ἔχουσι καὶ οὐ ψηλαφήσουσι· πόδας ἔχουσι καὶ οὐ
 περιπατήσουσιν· οὐ φωνήσουσιν ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν·
 οὐδὲ γὰρ ἔστι πνεῦμα ἐν τῷ στόματι αὐτῶν. ὅμοιοι αὐτοῖς
 γένοιντο οἱ ποιοῦντες αὐτὰ καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ’ 10
 αὐτοῖς.“ ὑμᾶς δὲ γένοιτο μαθεῖν τὴν ἀλήθειαν καὶ τῆς
 προφητικῆς μὴ μεταλαχεῖν ἀρᾶς.

ΠΕΡΙ ΤΕΛΟΥΣ ΚΑΙ ΚΡΙΣΕΩΣ. ΙΑ.

- 1 Ἀρίστιππον ἐκεῖνον ἴδως, ὃ ἄνδρες, ἀκούετε, τὸν Ἀρι-
 στίππου τοῦ Σωκράτους ἐταίρου θυγατριδοῦν. οὗτος τῇ 15
 μητρὶ φιλοσοφούσῃ ξυνών, φιλοσοφίας ὡς πλείστον μετέ-
 ληχεν. ἔλαχε δὲ καὶ ὄνομα ξυντεθὲν ἐκ τοῦ πράγματος·
 2 μητροδίδακτον γὰρ αὐτὸν ὠνόμαζον ἅπαντες. ἀλλ’ ἐκείνῳ
 μὲν ἤρκεσεν εἰς μετουσίαν φιλοσοφίας καὶ μόνον τῆς μητρὸς
 τὰ παιδεύματα· ὑμεῖς δέ, καὶ προφητῶν τοσοῦτων καὶ ἀπο- 20
 στόλων ἀκούοντες, καὶ μέντοι καὶ τῶν μετ’ ἐκείνους ἐν

3—11: Ps. 113, 12—16. 134, 15—18 || 14—18: Clem. Str. IV 19, 122

1 τοῦ om. BL | χοροί S | 3 φησιν τὸ θεῖον πνεῦμα C |
 5 ὄψονται S | 6 ἀκούσονται: ἐνωτισθήσονται D | ὀσφρανθήσον-
 ται V | 7 καὶ οὐ—ἔχουσι om. C | 9 οὐδὲ—αὐτῶν om. DCV |
 αὐτοῖς: αὐτῶν SC | 10 post γένοιντο add. πάντες DV | 11 δὲ
 om. K | μαθεῖν L: μεταμαθεῖν KBDSCV | 12 μεταλαβεῖν SC:
 μετασχεῖν L | περὶ χρησμῶν ἀληθινῶν [add. τε L] καὶ ψευδῶν
 KL: περὶ χρησμῶν ἀληθινῶν καὶ ψευδῶν SC; add. ἰ S | 13 περὶ
 τέλους καὶ κρίσεως ἰα’ om. V | αἰ K: λόγος ἰα BLDC | 15 ἐταί-
 ρον B | οὕτως C | 19 ἔρκεσεν S¹ | φιλοσοφίας μετουσίαν D |
 20 παιδεύματα: διδάγματα D, corr. Dgr. | καὶ ἀποστόλων om.
 KBL¹V | 21 ἐν om. C

διδασκαλία λαμβάντων, μαθεῖν οὐ βούλεσθε τὴν ἀλήθειαν. |
 τοῦτο δὲ ὑμῖν ξυμβαίνει τὸ πάθος, ἐπείπερ ἀνόνητα τυχόν 3 p. 152
 ταυτὶ νομίζετε τὰ μαθήματα. οὐ γὰρ Συρακουσίαν χλιδὴν
 οὐδὲ γε ἀνειμένον καὶ ἀβροδῖαιτον ἐπαγγέλλεται βίον οὐδὲ
 5 τὸν πολυάρατον πλοῦτον καὶ τῶν ἐκείνου ρευμάτων τὸν
 εὖριπον, ἀλλ' ἰδρῶτας καὶ πόνους καὶ πολιτείαν πολύμοχθον.
 ταῦτα γὰρ ὑμῖν κατὰδηλα, τὸ δὲ γε τούτων τέλος ἀθέατον. 4
 μόνα γὰρ που εἰωθότες τὰ ὁρώμενα βλέπειν, ἰδεῖν οὐ δύ-
 νασθε τῶν ἀοράτων τὴν φύσιν· τοὺς ὀφθαλμοὺς γὰρ ἐκεί-
 10 νους οὐκ ἔχετε, ὧν ἡ πίστις δημιουργός. ἐγὼ δὲ ὑμῖν, ὥς 5
 ἔμοιγε δυνατόν καὶ ὑμῖν χωρητόν, δηλώσω καὶ ταῦτα, τῇ
 τῶν θείων λογίων πάλιν χρώμενος δαδονυχία. προύργου δὲ
 οἶμαι δεῖξαι καὶ νῦν ἐκ παραλλήλου τῶν φιλοσόφων τὰς
 δόξας καὶ τῶν θείων εὐαγγελίων τὰ δόγματα, ἵνα γνῶτε,
 15 τί μὲν ἐκεῖνοι τέλος ὥρίσαντο, τί δὲ οἱ θεῖοι ἐπαγγέλλον-
 ται λόγοι.

Ὁ μὲν οὖν Ἐπίκουρος τὸ ἥδιστα ζῆν ὥρίσατο τέλος· 6
 τέλεον γὰρ ἀγαθὸν μόνην ἡγεῖτο τὴν ἡδονήν. Δημόκριτος
 δὲ ὁ Ἀβδηρίτης, ὁ τῶν τούτου δογμάτων πατήρ, ἀντὶ τῆς
 20 ἡδονῆς τὴν εὐθυμίαν τέθεικεν, ὀνομάτων, οὐ δογμάτων
 ἐναλλαγὴν ποιησάμενος. καὶ Ἡράκλειτος δὲ ὁ Ἐφέσιος τὴν 7
 μὲν προσηγορίαν μετέβαλε, τὴν δὲ διάνοιαν καταλέλοιπεν·
 ἀντὶ γὰρ τῆς ἡδονῆς εὐαρέστησιν τέθεικεν. ἔχει δὲ τινα
 καὶ ἑτέραν ἔμφασιν οὗτος ὁ ὄρος. ἀορίστως γὰρ τὴν εὐα-
 25 ρέστησιν τέθεικε, τὸ δὲ αὐτῆς ποιὸν οὐ δεδήλωκεν. διά-
 φοροι δὲ τῶν ἀνθρώπων αἱ γινῶμαι· τοὺς μὲν γὰρ ἀρέσκει

17—18: Clem. Str. II 21, 127 (Epicur. fr. 450) || 18—23:
 Clem. Str. II 21, 130 (Democrit. fr. 4 Heraclit. vit. et plac. 21)

1 βούλεσθαι S | 2 ἀνόητα S¹CL² | 3 νομίζεται V | τὰ μαθή-
 ματα om. C¹ | παθήματα VL² | χληδὴν C | 4 ἀνημένον C |
 5 τῶν: τὸν B | τὸν (posteriore loco): τὸ BS¹, corr. BS² | 6 εὖριππον
 BDS¹CV | ἰδρῶτας B | πολιτείαν πολὺ om. D, add. Dyr. | 7 γε
 om. KL¹ | 8 μόνον C | δύνασθαι S | 12—13 δὲ οἶμαι: δέομαι
 K | 14 γνώσησθε BL¹: γνώσητε D | 15 τί (posteriore loco): ὅτι
 K | δαί B | 17 μὲν οὖν: γε μὴν DV | τὸν K | 18 τέλειον V |
 19 ἀβδηρίτης V | τῶν om. C | 20 τὴν om. V | εὐθυμίαν Clem.:
 ἐπιθυμίαν codd. | 21 ἐναλλαγῇ C | 22 οὐ καταλέλοιπεν DSCV |
 25 τὸ: τί BL¹ | ταύτης DSC | 26 τοὺς: τοῖς DVS²

σωφροσύνη, τοὺς δὲ ἢ ταύτης ἐναντία κάκη· καὶ τοὺς μὲν
 ἀκρασία, τοὺς δὲ ἐγκράτεια· καὶ τούτους μὲν ἄδικος καὶ
 πλεονεκτικὸς βίος, ἐκείνους δὲ δίκαιος. τὸ τοίνυν ἐκάστω
 ἀρέσκον, ἡδύ τε καὶ ἀξίεραστον, οὗτος ὠρίσατο τέλος, ἀντὶ
 8 τῆς ἡδονῆς τὴν εὐαρέστησιν τεθεικώς. ὁ δὲ πολυθρύλητος 5
 Πυθαγόρας τὴν τελεωτάτην τῶν ἀριθμῶν ἐπιστήμην ἔσχα-
 τον ὑπέλαβεν ἀγαθόν· ὁ Ἐκκταῖος δὲ τὴν αὐτάρκειαν, ὁ δὲ
 Ἀντισθένης τὴν ἀτυφίαν, Ἀναξαγόρας δὲ ὁ Κλαζομένιος
 τὴν θεωρίαν τοῦ βίου καὶ τὴν ἀπὸ ταύτης ἐλευθερίαν,
 φιλοσόφῳ δὴ πρέποντα ὀρισάμενος ὅρον. μέγιστον γὰρ 10
 ἀληθῶς ἀγαθὸν τὸ ξυνιδεῖν τῶν πραγμάτων τὴν φύσιν καὶ
 τῶν ᾗοντων καταφρονῆσαι καὶ τὴν ψυχὴν ἀδούλωτον καὶ
 9 ἐλευθέραν διατηρῆσαι. Πλάτων δὲ ὁ Ἀρίστωνος τῇ μεγα-
 λονοίᾳ τοῦ ὅρου καὶ τοῦτον ἀπέκρυψε· τὸ γὰρ „ὁμοιωθῆναι
 τῷ θεῷ κατὰ τὸ δυνατόν“ τέλος ὠρίσατο ἀγαθὸν. ἀξίεπει- 15
 νος μὲν οὖν καὶ ἡ περὶ τὴν μίμησιν τῶν θείων παραίνεσις·
 ἡ δὲ τοῦ „κατὰ τὸ δυνατόν“ προσθήκη ἀξιαγαστότερον τὸν
 p. 153 ὅρον ἀπέφηνεν· οὐ | γὰρ κατὰ πάντα δυνατόν ὁμοιωθῆ-
 ναι Θεῷ. πῶς γὰρ ἂν τις ὁρατὸς ὦν ὁμοιωθεῖται τῷ ἀοράτῳ,
 καὶ βραχὺς ὦν καὶ τόπῳ σμικρῷ περιγεγραμμένος τῷ ἀπερι- 20
 γράφῳ καὶ τὴν κτίσιν ξυνέχοντι, καὶ αὖ πάλιν τῷ αἰωνίῳ
 πρόσφατος ὦν, καὶ τῷ τὰ πάντα τεκτηναμένῳ μὴδὲ πη-
 10 χναῖον οὐρανὸν δημιουργῆσαι δυνάμενος; τοιγάρτοι οὔτε

5—10: Clem. Str. II 21, 130 (Hecat. vit. et plac. 4 Antisth.
 fr. 59 Anaxag. vit. et plac. 29) || 13—15: Clem. Str. II 22, 133
 (Plat. Theaet. p. 176B)

1 τοὺς (utroque loco): τοῖς DVL² | κακία DCVS² | 2 τοὺς:
 τοῖς DVL² | τούτοις DSCVL² | 3 πλεονεκτικὸς V | ἐκείνους DSCVL²
 | 4 τε: τι V | οὕτως S¹C | 4—5 ἀντὶ—τεθεικώς om. V | 5 πολυθρύλ-
 λητος DVL² | 7 ὁ prius om. V | εκκταῖος C | αὐτάρκειαν S | 9 ἀπὸ
 om. SV | 10 ὀρισάμενος D | 11 ἀληθῶς: ὄντως D, corr. Dyr. |
 ξυνιδεῖν K | 13 τηρῆσαι D | δὲ om. S | 15 τῷ om. BL | ἀγαθόν
 DCV: τῶν ἀγαθῶν BL | 16 τῶν θείων: τοῦ θεοῦ V | 17 ἡ: εἰ
 C | τοῦ om. BL¹ | ἀξιαγαστότερον S | 18 ἀπέφηναν L² C e corr.
 | 18—19 οὐ—θεῷ om. B¹ | 19 ὁμοιωθεῖται D: ὁμοιωθῆ C |
 20 γεγραμμένος SC | ἀπεριγράφω D | 21 τῇ κτίσει C | κτίσιν:
 φύσιν L² | τῷ αἰωνίῳ om. V | 22 προσφάτως L² | τὰ om.
 KBL¹V | τεκτημένῳ C¹ | ante μὴδὲ add. ὁ DV | μὴ δὲ K | πη-
 χναῖον C | 23 δυνάμενος δημιουργῆσαι V

τὴν φύσιν ἐκείνην οὔτε τὴν δύναμιν οὔτε μὴν τὴν σοφίαν
 μιμήσασθαι δυνατόν· τοῦ ἀγαθοῦ μέντοι καὶ δικαίου καὶ
 ἡμέρου καὶ φιλανθρωποῦ τύπους ἀμηγέπη τινὰς ἐκμάξασθαι
 οἶδόν τε. καὶ γὰρ ὁ δεσπότης Χριστὸς ταύτην τοῖς τελειό-
 5 τητος ἐφιεμένοις τὴν μίμησιν προϋῆκε· „γίνεσθε“ γάρ
 φησιν „οἰκτιρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος
 οἰκτιρμῶν ἐστίν· ὅτι ἀνατέλλει τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἐπὶ πονη-
 ροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους.“
 καὶ ὁ τοῦ Πλάτωνος δὲ διδάσκαλος, ὁ Σωφρονίσκου Σω- 11
 10 κράτης, οὐ τὸν πλούτῳ περιρρεόμενον καὶ ἐξ οὐρίων φερό-
 μενον, ἀλλὰ τὸν δικαιοσύνη κοσμούμενον εὐδαίμονα εἰῶθει
 καλεῖν· καὶ ἀσεβεῖς ὠνόμαζε τοὺς τὸ ξυμφέρον τοῦ δικαίου
 χωρίζοντας· μόνον γὰρ εἶναι ξυμφέρον τὸ δίκαιον ἔλεγεν.
 οἱ δέ γε ῥήτορες τούτων ἐπαίειν τῶν λόγων οὐκ ἤθελον· 12
 15 ἄλλο γὰρ τι παρὰ τὸ ξυμφέρον εἶναι τὸ δίκαιον ἔλεγον,
 ἀξύμφορον ταύτῃ πῃ τὸ ξυμφέρον δεικνύντες· ἄδικον γὰρ
 δήπουθεν τὸ τοῦ δικαίου κεχωρισμένον· τὸ δέ γε ἄδικον
 βλαβερόν· τὸ δὲ βλαβερὸν οὐκ ἂν εἰκότως κληθεῖη ξυμφέ-
 ρον. ὁ μὲν οὖν Πλάτων καὶ Σωκράτης καὶ ξύμφωνα 13
 20 ἐφάτην καὶ ἀξιέπαινα· Ἀριστοτέλης δέ, τῆς Πλάτωνος διδα-
 σκαλίας μεταλαχών, τούτων οὐκ ἀπάνατο τῶν δογμάτων,
 ἀλλὰ ξυμπληροῦσθαι τὴν εὐδαιμονίαν ἐκ τριγενείας ἔφη, ἐκ
 τῶν κατὰ ψυχὴν, ἐκ τῶν κατὰ σῶμα, ἐκ τῶν ἐκτός· χρῆναι
 γὰρ τὸν εὐδαίμονα ἔλεγε μὴ μόνον ἀρετῇ κοσμεῖσθαι, ἀλλὰ

5—7: Luc. 6, 36 || 7—8: Matth. 5, 45 || 9—13: Clem. Str. II 22, 131
 || 20—p. 276, 3: Clem. Str. II 21, 128 (Arist. Eth. Nic. I 8)

3 φιλανθρωποῦ καὶ ἡμέρου L | ἀμηγέπι K: ἀμιγεπὶ S |
 4 οἶονται K | post τοῖς add. τῆς D | 5 προϋῆκε τὴν μίμησιν
 D | γίνεσθαι S | 6 οἰκτιρμονες KDS, sed corr. K | καὶ om. SC
 | ἡμῶν CV | 7 οἰκτιρμῶν KBDS, sed corr. KB | ὅτι: δς DV |
 ἀνατέλλει L: ἐπανατέλλει DV | 9 δὲ om. K | 10 περιρρεόμενον
 KSC | ἐξωρίων K | φερομένων C e corr. | 11 εἶωθε KBL | 12 εὐσε-
 βεῖς BL¹ | τοὺς: τοῖς C | 14 γε om. D | 15 τι: τοι V | τὸ poste-
 rius om. S | 16 ἀξύμφορον C | δηλοῦντες SC | 18 τὸ δὲ βλαβερόν
 om. SC, sed add. C in marg.: τὸ δέ γε βλαβερόν DV: τὸ δὲ
 BL¹ | κληθείη C | 21 μετασχών L² | ἀπάνατο C | 22 post
 ξυμπληροῦσθαι add. φησι V | τριγενείας K | ἔφη om. V | 23 κατὰ
 τὸ σῶμα L | 24 κοσμεῖσθαι SC: κοσμοῦσθαι V, sed corr.

καὶ δῶμην ἔχειν καὶ ὥρα λάμπειν καὶ πλούτῳ περιρρεῖσθαι·
 τὸν δὲ τινος τούτων ἐστερημένον ἥκιστα καλεῖσθαι εὐδαί-
 14 μονα. μᾶλλον δὲ οὗτος, ὡς ἔοικεν, ἠκολούθησε Σιμωνίδῃ
 τῷ ποιητῇ· ἐκεῖνος γὰρ ἔφη· „ὕγιαλνεν μὲν ἄριστον ἀνδρὶ·
 δεύτερον δὲ φυνᾶν καλὸν γενέσθαι· τρίτον δὲ πλουτεῖν ἀδό- 5
 λως.“ καὶ Θεόγνις δὲ τὴν πενίαν φεύγειν παρεγγυᾷ καὶ
 φησιν· „χρὴ πενίην φεύγοντα καὶ ἐς μεγαλήτεα πόντον
 15 ῥιπτεῖν καὶ πετρῶν, Κύρνε, κατ’ ἡλιβάτων.“ οἱ δὲ Στωϊκοὶ
 ἐναντία τούτοις ἀντικρυς ἐψηφίσαντο. τὸ γὰρ ἀκολούθως
 τῇ φύσει ζῆν ὠρίσαντο τέλος καὶ τὴν ψυχὴν ἔφασαν μηδὲν 10
 ὑπὸ τοῦ σώματος ἢ ὠφελεῖσθαι ἢ βλάπτεσθαι· οὔτε γὰρ
 εἰς ἀρετὴν αὐτὴν ἢ ὑγίεια μὴ βουλομένην βιάζεται, οὔτε
 εἰς κακίαν παρὰ γνώμην ἢ νόσος καθέλκει· ἀδιάφορα γὰρ
 ταῦτα ἔλεγον εἶναι. ἐκεῖνο δὲ γε αὐτῶν κομιδῇ τολμηρόν·
 p. 154 ἀνθρώπου γὰρ τοι καὶ θεοῦ τὴν αὐτὴν ἔλεγον ἀρετὴν. 15
 16 Ἐπίκουρος δέ, τὴν ἐναντίαν τούτοις ὁδεύσας, τὸ μῆτε πεινῆν
 μῆτε διψῆν εὐδαιμονίαν ὠρίσατο, καὶ τούτων τὸν ἀπολαύ-
 οντα ἔλεγε καὶ Διὶ πατρὶ μάχεσθαι· οὕτως αὐτὸν τὸ φιλή-
 δονον ἐπαιδοτρίβησεν εἰς ἀσέβειαν. μὴ γὰρ δὴ τις μόνον
 ἴδῃ τὸ παρ’ αὐτοῦ κωμωδούμενον ὄνομα, τὸν Δία λέγων· 20
 τὸν γὰρ δὴ τῶν ὄλων Θεὸν οὕτω νοῶν ἐκεῖνος τὴν βλασφη-
 17 μίαν ἐτόλμησεν. τοῦτο δὲ πέπονθεν ὁ τρισάθλιος, τῷ
 αὐτομάτῳ καὶ τοῖς ἀτόμοις πιστεύων καὶ ἀνηγεμόνευτα εἶναι
 καὶ ἀτημέλητα τὰ πάντα ἡγούμενος καὶ τῶν βεβιωμένων

3—6: Clem. Str. IV 5, 23 (Simonid. fr. 190 A Scol. 8) || 6—8:
 Clem. Str. IV 5, 23 (Theogn. 175—176) || 9—10: Clem. Str. II
 19, 101 || 10—14: Clem. Str. IV 5, 19 || 15: Clem. Str. VII 15, 88 ||
 16—18: Clem. Str. II 21, 127 (Epicur. fr. 692)

1 περιρεῖσθαι KC | 2 ἐστερημένων S | 3 ἠκολούθη B: ἠκο-
 λούθει L | 4 ἀνδρα BL¹ | 6 ὁ Θεόγνης S | 7 πενίαν L | εἰς
 BSCV | μέγασκητέα C | 8 κύρνε: litt. ε S² e corr.: κύρνει C |
 καταλιβάτων C | στοῖχοι C | 9 τούτῳ V | ἐψηφίσαντο S | 10 ζεῖν
 S¹ | 11 ἢ prius om. BLV | 12 αὐτῇ K | ἢ suprascr. K: ἢ DSCV
 et ὑγίειαν DC: ὑγίαν S: ὑγείαν V | 13 εἰ S¹ | ἢ C | οὐ διάφορα
 C | 14 ταῦτα om. V | 15 τοι om. CV | 16 post lacunam incipit
 M; cf. p. 249, 19 | πινῆν K | 17 τοῦτον S¹ C | 18 καὶ DCV | post
 οὕτως add. καὶ K | τὸν C | 19 εὐσέβειαν V | 20 εἶδῃ K | 23 ἀτό-
 ποις SC: αὐτομάτοις B | 24 τὰ om. BLV

οὐ προσμένωνν ἐξέτασιν, ἀλλὰ μέχρι τῶν τάφων εἶναι νομί-
 ζων τῶν ἀνθρώπων τὴν ξύστασιν. ὁ δὲ Πλάτων καὶ τὰ
 δικαστήρια τὰ ἐκεῖ καὶ τὰ κολαστήρια δείκνυσι καὶ φησιν
 ἐν τῷ δεκάτῳ τῆς Πολιτείας· „ἐνταῦθα δὴ ἄνδρες ἄγριοι, 18
 5 διάπυροι ἰδεῖν, παρεστῶτες καὶ καταμανθάνοντες τὸ φθέγμα,
 τοὺς μὲν ἰδίᾳ παραλαμβάνοντες ἦγον, τὸν δὲ Ἀριδαῖον καὶ
 ἄλλους, ξυμποδίσαντες χεῖρας τε καὶ πόδας καὶ κεφαλὴν,
 καταβαλόντες καὶ ἐκδείραντες εἴλκον παρὰ τὴν ὁδὸν ἐκτός,
 ἐπ’ ἀσπαλάθων κνάπτοντες.“ καὶ τῷ Φαίδωνι δὲ τὰ παρα- 19
 10 πλήσια λέγει· „τρίτος“ γάρ φησι „ποταμὸς τούτων κατὰ
 μέσον ἐκβάλλει, καὶ ἐγγὺς τῆς ἐκβολῆς ἐκπίπτει εἰς τόπον
 μέγαν πυρὶ πολλῷ καιόμενον καὶ λίμνην ποιεῖ μείζω τῆς
 παρ’ ἡμῖν θαλάττης, ζέουσαν ὕδατος καὶ πηλοῦ. ἐντεῦθεν
 δὲ χωρεῖ κύκλῳ θολερὸς καὶ πηλώδης· περιελιπτόμενος δέ,
 15 ἄλλοσέ τε ἀφικνεῖται καὶ παρ’ ἔσχατα τῆς Ἀχερουσίας λίμνης
 καὶ οὐ ξυμμίγνυται τῷ ὕδατι· περιελιχθεὶς δὲ πολλάκις ὑπὸ
 γῆν, ἐμβάλλει κατωτέρω τοῦ Ταρτάρου. οὗτος δὲ ἐστίν, ὃν 20
 ἐπονομάζουσι Πυρίφλεγέθοντα· οὗ καὶ οἱ θύακες ἀποσπά-
 σματα ἀναφυσῶσιν, ὅπου ἂν τύχωσι τῆς γῆς. τούτου δ’
 20 αὖ κατάντικρον ὁ τέταρτος ἐκπίπτει εἰς τόπον δεινόν τε καὶ
 ἄγριον. λέγεται δὲ χροῶμα ἔχειν ὄλον οἶον· ὁ κυανός· ὃν
 δὴ ἐπονομάζουσι Στύγιον· καὶ τὴν λίμνην, ἣν ποιεῖ ὁ πο-

2—9: Clem. Str. V 14, 90 = Eus. Pr. XIII 13, 5 (Plat. Reip. X p. 615 E—616 A) || 9—p. 278, 6: Eus. Pr. XI 38, 2—3 (Plat. Phaed. p. 113 A—C)

1 προσμένωνν: πρὸς B | 2 δὲ: δέ γε SCMγρ. | 3 τὰ posterius om. C | 5 εἰδεῖν K | 6 τὸν S² e corr.: τοὺς C | ἀρισταῖον V | 7 ξυμποδίσαντες B | 8 καταβάλλοντες KBLMSC | εἶκον S¹ | 9 ἀσπαλάθον V | κνάπτοντες V: κνάμπτοντες S² | 10 post γάρ add. δὴ BLMV | φησι om. V | 11 ἐκβάλλει Pl. Eus.: εἰσβάλλει codd. | ἐκβολῆς K Pl. Eus.: εἰσβολῆς BLMSCV | ἐκπίπτει K Pl. Eus.: ἐπιπίπτει B: ἐμπίπτει LCMγρ.: εἰσπίπτει MSV | 12 μέγα KS¹ | λίμνην S | μεῖζονα BLMV, corr. Mγρ. | 14 θωλερὸς SC | δέ posterius om. K | 15 ἄλλος V | τε: γε BLMV | καὶ om. V | παρὸ K | ἀχειρουσίας K | 16 τῷ om. BLV | περιελιχθῆς S: περιελισσόμενος V | 17 ἐκβάλλει BLS | κατωτέρω C | 20 κατάντικρον KBLC | ὁ om. KBLC | τέταρτος: τε τέταρτος M, corr. Mγρ.: τέταρτος V | 21 ὄλον om. KBL¹ | οἶον L | κυανούς V | ὃν: ὁ S | 22 ὀνομάζουσι MV, corr. Mγρ. | στύγιον V Pl. Eus.: στυγνόν KBLMSC |

ταμὸς ἐμβάλλων, Στύγα. ὁ δὲ ἐμπεσὼν ἐνταῦθα καὶ τινὰς
δυνάμεις λαβὼν ἐν τῷ ὕδατι, δὺς κατὰ τῆς γῆς καὶ περιε-
λιπτόμενος, χωρεῖ ἐναντίος τῷ Πυριφλεγέθοντι καὶ ἀπαντᾷ
ἐν τῇ Ἀχερουσίᾳ λίμνῃ ἐξ ἐναντίας. καὶ οὐδὲ τὸ ταύτης
ὕδωρ οὐδενὶ μίγνυται, ἀλλὰ καὶ οὗτος κύκλῳ περιελθὼν 5
ἐμβάλλει εἰς τὸν Τάρταρον ἐναντίος τῷ Πυριφλεγέθοντι.“

21 καὶ ἵνα μὴ πάντα λέγων μακροτέρων ἐργάσωμαι τὴν διά-
λεξιν, ῥάδιον, ὅ ἄνδρες, ἐντυχεῖν τῷδε τῷ διαλόγῳ καὶ
γινῶναι σαφῶς, ὅπως καὶ τὸ δικαστήριον ἐπιδείκνυσιν καὶ
τῶν τὰ σμικρὰ ἡμαρτηκόντων τὰ ξύμμετρα ἐπιτίμια καὶ τῶν 10
τὰ μεγάλα καὶ πλεῖστα ἡσεβηκόντων τὰς ἀνηκέστους κολάσεις.
ὀλίγων δὲ πῇ τινων ἀπομνημονεύσω κἀγώ· λέγει δὲ οὕτως· |
p. 155 22 „οἱ δ' ἂν δόξωσιν ἀνηκέστως ἔχειν διὰ τὰ μεγέθη τῶν
ἁμαρτημάτων, ἢ ἱεροσυλίας πολλὰς καὶ μεγάλας ἢ φόνους
πολλοὺς ἀδίκους καὶ παρανόμους ἐξεργασμένοι ἢ ἄλλα, ὅσα 15
τυγχάνει τοιαῦτα ὄντα, τούτους δὲ ἢ προσήκουσα μοῖρα
ρίπτει εἰς τὸν Τάρταρον, ὅθεν οὐποτ' ἐκβαίνουσιν. οἱ δ'
ἂν ἰατὰ μέν, μεγάλα δὲ δόξωσιν ἡμαρτηκέναι ἁμαρτήματα,
οἷον πρὸς πατέρα ἢ πρὸς μητέρα ὑπ' ὀργῆς βλαίον τι πρά-
ξαντες, καὶ μεταμέλον αὐτοῖς τὸν ἄλλον βίον βιώσιν, ἢ ἀν- 20
δροφόνοι ἢ τοιούτῳ τινὶ ἄλλῳ τρόπῳ γένωνται, τούτους δεῖ
ἐμπεσεῖν μὲν εἰς τὸν Τάρταρον, ἐμπεσόντας δὲ αὐτοὺς καὶ ἐνι-

8—11: Eus. Pr. XI 38, 4 (Plat. Phaed. p. 113 D) || 13—
p. 279, 3: Eus. Pr. XI 38, 4—5 (Plat. Phaed. p. 113 D—114 A)

ἦν om. KBL | 1 ἐμβάλλων: litt. μ C² e corr. | ante στύγα add.
εἰς M | 2 καὶ om. M | 3 ἐναντίως MSC | 3—6 καὶ—πυριφλεγέ-
θοντι om. C | 4 τῇ om. K | τὰχερουσίᾳ S¹ | 5 οὕτως M | 6 ἐναντία
K: ἐναντίας BL: ἐναντίως M | 7 μακροτάτην KBL¹ MV, corr.
Μγο. | ἐργάσωμαι KC | 9 ἐπιδείκνυσιν M | 10—11 τὰ ξύμμετρα—
ἡσεβηκόντων om. S | 11 ἡσεβηκόντων: ἡμαρτηκόντων MCV | 12 δὲ
πῇ: δ' ἐπι K: πῇ S¹ | 14 φθόνους BL¹ | 15 ante ἀδίκους add.
καὶ MSCV | 16 τοιαῦτα τυγχάνει K Pl. Eus.: τυγχάνει τὰ
τοιαῦτα L | τοῖς M | δὲ om. V | 17 τὸν om. V | οἱ οἱ M |
δ' om. C | 18 ἂν ἰατὰ Gertz: ἀνίατα KBLMSC: ἂν ἰάσιμα V
Pl. Eus. | δόξουσιν M: δωσιν in δρωσιν corr. K | ἁμαρτήματα
S¹ | 19 πρὸς posterius om. BLMV | πράξαντας K | 20 μετά-
μελλον LC | βιώσουσιν M: βιώσωσιν SC | 21 γένονται M | δὴ
BLS

αὐτὸν ἐκεῖ γενομένους ἐκβάλλει τὸ κῦμα, τοὺς μὲν ἀνδρο-
φόνους κατὰ τὸν Κωκυτὸν, τοὺς δὲ πατραλοίας κατὰ τὸν
Πυριφλεγέθοντα.“ εἵτα διδάσκει, ὅπως βοῶσί τε καὶ ἱκετεύ- 23
ουσι τοὺς ἡδικομένους δοῦναι σφίσι ξυγγνώμην· ἔπειτα
5 ἐκείνων ἀνανευόντων, ὅπως εἰς τὴν λίμνην αὐθις ἀναπεμπό-
μενοι τὰς αὐτὰς ὑπομένουσι τιμωρίας. οὕτω δὴ τὰ κολα-
στήρια δείξας, παραδηλοῖ καὶ τῶν εὖ βεβιωκότων τοὺς
χώρους, ὧδέ πη λέγων· „οἱ δ' ἂν δόξωσι διαφερόντως πρὸς 24
τὸ δόσιως διαβιῶναι προκεκρίσθαι, οὗτοί εἰσιν οἱ τῶνδε μὲν
10 τῶν τόπων τῶν ἐν τῇ γῇ ἐλευθερούμενοι καὶ ἀπαλλαττόμε-
νοι ὥσπερ δεσμοτηρίων, ἄνω δὲ εἰς τὴν καθαρὰν οἴκησιν
ἀφικνούμενοι καὶ ἐπὶ τῆς γῆς οἰκίζόμενοι. τούτων δὲ αὐτῶν
οἱ φιλοσοφία ἱκανῶς καθηράμενοι ἄνευ τε καμάτων ζῶσι
τὸ παράπαν εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον καὶ εἰς οἰκήσεις ἔτι τού-
15 των καλλίους ἀφικνοῦνται, ἅς οὔτε θάδιον δηλῶσαι, οὔτε
ὁ χρόνος ἱκανὸς ἐν τῷ παρόντι· ἀλλὰ τούτων δὴ εἵνεκα
χρή, ὧν διεληλύθαμεν, ὧ Σιμμία, πᾶν ποιεῖν, ὥστε ἀρετῆς
καὶ φρονήσεως μετασχεῖν. καλὸν γὰρ τὸ ἄθλον, καὶ ἡ
ἐλπίς μεγάλη.“ κὰν τῷ Γοργία δὲ τὰ παραπλήσια λέγει· 25
20 „ἄκουε δὴ μάλα καλοῦ λόγου, ὃν σὺ μὲν ἡγήσῃ μῦθον, ὥς
ἐγὼ οἶμαι, ἐγὼ δὲ λόγον· ὥς ἀληθῆ γὰρ ὄντα σοι λεγέσθω,
ἃ μέλλω λέγειν.“ καὶ μετ' ὀλίγα· „τὸν δὲ δικαίως τὸν βίον
διεληλυθότα καὶ δόσιως, ἐπειδὰν τελευτήσῃ, εἰς μακάρων
νῆσους ἀπιόντα οἰκεῖν ἐν πάσῃ εὐδαιμονίᾳ ἐκτὸς κακῶν·

3—6: Eus. Pr. XI 38, 5 (Plat. Phaed. p. 114 A—B) || 8—19:
Eus. Pr. XI 38, 6 (Plat. Phaed. p. 114 B—C) || 19—22: Eus. Pr.
XII 6, 1 (Plat. Gorg. p. 523 A) || 22—p. 280, 2: Eus. Pr. XII 6, 2
(Plat. Gorg. p. 523 A—B)

22—p. 280, 16: Georg. Mon. Chron. II 8 (p. 62) (22—p. 280, 2:
Suid. s. v. Πλάτων)

1 γενομένους C | ἐκβάλλει C | 3 βοῶσί L¹ | ἱκετεύωσι K |
6 ὑπομένωσι M | 8 χορούς KBL: χωρούς S | λέγων: βοῶν BL |
12 κατοικιζόμενοι B | 13 φιλοσοφίαν KS¹ | ζῶειν SC: ζῶντο
Μγρ. | 14 ἔπειτα S¹ | οἰκήσει S¹ | ἔτι om. SC | 16 post ἱκανὸς
add. ὁ V | post τούτων add. μὲν BLMSCV | 17 σημίαι SC |
πᾶν K Pl. Eus.: πάντα V: ἅμπαν BLMSC | 20 κακοῦ M¹ |
ἡγήσει S | 23 τελευτήσει S | μακάρους V

- τὸν δὲ ἀδίκως καὶ ἀθέως εἰς τὸ τῆς κρίσεως τε καὶ δίκης
 26 δεσμοκτήριον, ὃ δὴ Τάρταρον καλοῦσιν, ἵέναι.“ καὶ αὖθις·
 „ἔπειτα γυμνοὺς κριτέον ἀπάντων τούτων· τεθνεῶτας γὰρ
 δεῖ κρίνεσθαι· καὶ τὸν κριτὴν δεῖ γυμνὸν εἶναι τεθνεῶτα,
 αὐτῇ τῇ ψυχῇ αὐτὴν τὴν ψυχὴν θεωροῦντα ἐξαίφνης ἀπο- 5
 θανόντος ἐκάστου, ἔρημον πάντων ξυγγενῶν, καταλιπόντα
 ἐπὶ γῆς πάντα ἐκείνους τὸν κόσμον, ἵνα δικαία ἡ κρίσις ᾗ.“
 27 οὕτως ἀκριβῶς ὁ Πλάτων ἐπίστευεν εἶναι τὰ ἐν Ἄιδου κρι-
 τήρια. ἐντυχὼν γὰρ Ἑβραίοις ἐν Αἰγύπτῳ, τῶν προφητι-
 κῶν πάντως λογίων ἐπήκουσε καὶ τὸν τοῦ πυρὸς ἕμαθι 10
p. 156 ποταμόν, ὃν ὁ Θεσπέσιος ἐθεάσατο Δανιήλ, | καὶ τοὺς
 Ἡσαίου τοῦ Θειοτάτου κατέμαθε λόγους. ἐκεῖνος γὰρ που
 περὶ τῶν κολαζομένων φησὶν· „ὁ σκόληξ αὐτῶν οὐ τελευ-
 τήσει, καὶ τὸ πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται.“ καὶ πάλιν· „τίς
 ἀναγγελεῖ ἡμῖν, ὅτι πῦρ καίεται; τίς ἀναγγελεῖ ἡμῖν τὸν 15
 τόπον τὸν αἰώνιον;“
 28 Καὶ ἄλλα δὲ τοιαῦτα πλεῖστα ἔστι παρὰ τοῖς προφήταις
 εὔρεῖν. ὁ δὲ φιλόσοφος τὰ μὲν ἐκεῖθεν λαβὼν, τὰ δὲ ἐκ
 τῶν Ἑλληνικῶν ἀναμίξας μύθων, τοὺς περὶ τούτων ἐποιή-
 σατο λόγους· καὶ τὰ ἐφεξῆς δὲ τὴν αὐτὴν ἔχει διάνοιαν· 20
 „τῶν“ γάρ φησι „δικαστῶν, ὅπερ ἔλεγον, πρῶτον μὲν ὁ
 Ραδάμανθυς ἐκεῖνος, ἂν τοιοῦτόν τινα λάβῃ, ἄλλο μὲν περὶ
 αὐτοῦ οὐκ οἶδεν οὐδέν, οὔτε ὅστις οὔτε ὧντινων, ὅτι δὲ πο-
 νηρός τις· καὶ τοῦτο κατιδὼν ἀπέπεμψεν εἰς τὸν Τάρταρον,

3—7: Eus. Pr. XII 6, 3 (Plat. Gorg. p. 523E) || 10—11: Dan.
 7, 10 || 13—14: Es. 66, 24 || 14—16: Es. 33, 14 || 21—p. 281, 7:
 Eus. Pr. XII 6, 15—16 (Plat. Gorg. p. 526B—C)

4 δεῖ (priore loco): δὴ BLMCV, sed corr. V | 6 πάντων
 τῶν ξυγγενῶν V | καταλιπόντα K: καταλιπὼν τὰ S | 7 τῆς γῆς
 V | 8 ὁ πλάτων ἀκριβῶς K | ἐπίστευσεν ὁ πλάτων C | ἐπίστευσεν
 KMCV | κριτήρια S | 10 πάντων K | ἐπίκουσε S¹ | 11 τοὺς:
 τοῦ K | 11—12 τοὺς Ἡσαίου τοῦ Θεσπεσίου MV: τοῦ Θεσπεσίου
 Ἡσαίου SC | 12 λόγοις C | που: τοι L | 13 σκόληξ S: σκολιξ C |
 14 βεσθήσεται B | 14—15 τίς—καίεται om. KBLSV Georg. |
 15 ἡμῖν K | 17 τοιαῦτα om. MV | ἔστι πλεῖστα L | 18 εὔρεῖν:
 εἰρημένα C: εἰρημένα εὔρεῖν ML² | 21 πρῶτος BMV | 22 ὁδο-
 μους K | 23 αὐτὸν C | οὐδ' ὅστις οὐ θείων τινῶν K | ὅστις:
 τις M | 24 κατιδὼν S | ἀπέκρυψεν L

ἐπισημαινόμενος, ἐάν τε ἰάσιμος, ἐάν τε ἀνίατος εἶναι δοκῇ·
 ὁ δὲ ἐκείσε ἀφικόμενος τὰ προσήκοντα πάσχει. ἐνίστε δέ,
 Ἑλληνος ἰδὼν ὁσίως βεβιωκυῖαν καὶ μετὰ ἀληθείας, ἀνδρὸς
 ἰδιώτου ἢ ἄλλου τινός, μάλιστα μὲν, ὥς ἐγωγέ φημι, ὃ
 5 Καλλίκλεις, φιλοσόφου τὰ αὐτοῦ πράξαντος καὶ οὐ πολυ-
 πραγμονήσαντος ἐν τῷ βίῳ, ἡγάσθη τε καὶ εἰς μακάρων
 νήσους ἀπέπεμψεν.“ καὶ μετὰ βραχέα ἐπήγαγεν· „ἐγὼ μὲν, 29
 ὃ Καλλίκλεις, ὑπὸ τούτων τῶν λόγων πέπεισμαι καὶ σκοπῶ,
 ὅπως ἀποφανοῦμαι τῷ κριτῇ ὥς ὑγιεστάτην τὴν ψυχὴν.
 10 χαίρειν οὖν ἔσας τὰς τιμὰς τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, τὴν
 ἀλήθειαν ἀσκῶν πειράσσομαι τῷ ὄντι, ὥς ἂν δύνωμαι, βέλ-
 τιστος ὢν, καὶ ζῆν, καὶ ἐπειδὴν ἀποθνήσκω, ἀποθνήσκειν.
 παρακαλῶ δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀνθρώπους, καθ’
 ὅσον δύναμαι· καὶ δὴ σὲ ἀντιπαρακαλῶ ἐπὶ τοῦτον τὸν
 15 βίον, τὸν ἀγῶνα τοῦτον, ὃν φημι ἀντὶ πάντων τῶν ἐνθάδε
 ἀγόνων εἶναι· καὶ ὀνειδίζω σε, ὅτι οὐχ οἷός τε εἶ σαυτῷ
 βοηθῆσαι, ὅταν ἡ δίκη σοι ᾗ καὶ ἡ κρίσις, ἣν νῦν ἔλεγον.
 ἀλλ’ ἐλθὼν παρὰ τὸν δικαστὴν ἐκείνον, τὸν τῆς Αἰγίνης 30
 υἱόν, ἐπειδὴν σε ἐπιλαβόμενος ἐκεῖνος ἄγῃ, χασμήσει καὶ
 20 ἡλιγγιάσεις οὐδὲν ἤττον ἢ ἐγὼ ἐνθάδε καὶ σὺ ἐκεῖ· καὶ σε
 ἴσως τυπτῆσει καὶ ἐπὶ κόρῃς ἀτίμως καὶ πάντως προπη-
 λακιεῖ. τάχα δ’ οὖν ταυτὶ μῦθός σοι δοκεῖ λέγεσθαι, ὥσπερ

7—p. 282, 7: Eus. Pr. XII 6, 18—22 (Plat. Gorg. p. 526 D—527 B)

1 ἐπισημαινόμενος C: ἐπισημηνόμενος V | 2 post δὲ prius
 add. ἀεὶ M: αὖ V | 3 ἰδὼν om. M, add. Mgr. | post ἰδὼν add.
 ψυχὴν V | βεβιωκυῖαν ὁσίως C | 4 ὥς om. BL¹ | 5 καλλίκλει C |
 αὐτὰ MC | 6 ἡγιάσθη V, sed corr. | 8 καλλίκλει C | πέπεισμαι
 S | 9 φανοῦμαι V | post ψυχὴν add. ἔχων V | 10 χαίρει C |
 τὰς om. C | 11 ἀσκῶν: ζητῶν MV, corr. Mgr. | πειράσσομαι S |
 δυνήσσομαι K | 12 ἐπιδὴν C | 13 καὶ om. C | ἅπαντας om.
 BLMCV | 14 δεη S | post δὴ add. καὶ V | post ἀντιπαρακαλῶ
 add. πάντα MCL² | 15 post βίον add. καὶ V Pl. Eus. | τῶν
 om. M | 15—16 ἀγῶνων [ἀγόνων Mgr.] ἐνθάδε M | 16 σε: σοι
 V | εἰς αὐτῷ C | 17 καί: ἢ V | ἢ posterius om. L | 18 ἀλλ’ ἐλ-
 θὼν: ἀνελθὼν BL | 19 ἐπειδὴ ἂν L¹: ἐπιδὴν C | ἐπιλαμβανό-
 μενος B L e corr. | ἄγει LC, sed corr. L | χασμήσει MSCVL² |
 20 ἡλιγγιάσεις KB: ἡλιγγιάσεις S: ἡλιγγιάσης C | 20—21 καὶ σε
 ἴσως τυπτῆσει om. KBL¹V | 21 ἀτίμως K Pl. Eus.: ἀτιμώσει
 BLMSCV | 22 δ’ οὖν: δὴ V | ταύτη CMgr.: ταῦθ’ εἰ K

- ὑπὸ γραῶς, καὶ καταφρονεῖς αὐτῶν· καὶ οὐδέν γ' ἂν ἦν
 θαναμαστόν καταφρονεῖν τούτων, εἰ ἐπιζητοῦντες εἴχομεν
 τούτων βελτίω καὶ ἀληθέστερα εὐρεῖν· νῦν δὲ ὁρᾷς, ὅτι
 τρεῖς ὄντες ὑμεῖς, οἵπερ σοφώτατοί ἐστε τῶν Ἑλλήνων, σύ
 τε καὶ Πῶλος καὶ Γοργίας, οὐκ ἔχετε ἀποδεῖξαι, ὥς χρηΐ 5
 ἄλλον τινὰ βίον ζῆν ἢ τοῦτον, ὅσπερ ἐκεῖσε φαίνεται ξυμ-
 31 φέρων.“ τοιαῦτα κἀν τῷδε τῷ διαλόγῳ καὶ περὶ τῶν αὐ-
 τόθι διεξῆλθε καὶ σοφῶς μάλα παρήνεσεν ἐπιμεληθῆναι
 τούτων, ἃ τῶν ἐκεῖ κολαστηρίων ἐλευθεροῖ. κἀν τῷ Κρί-
 τῶνι δὲ τοὺς νόμους εἰσάγει λέγοντας τῷ Σωκράτει· „ἀλλ' 10
 ὦ Σώκρατες, πειθόμενος ἡμῖν τοῖς σοῖς τροφεῦσι, μήτε παῖ-
 p. 157 δας περὶ πλείονος ποιοῦ μήτε τὸ ζῆν μήτε | ἄλλο μηδὲν
 πρὸ τοῦ δικαίου, ἵνα εἰς Αἰδοῦ ἐλθὼν ἔχῃς ταῦτα πάντα
 32 ἀπολογησασθαι τοῖς ἐκεῖ ἄρχουσιν.“ ἐν δὲ τῇ Ἀπολογίᾳ
 καὶ ἀγαθὸν εἶναι λέγει τὸν θάνατον· „ἐννοήσωμεν“ γὰρ ἔφη 15
 „καὶ τῇδε, ὥς πολλὴ ἐλπίς ἐστὶν ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι. δυοῖν
 γὰρ θάτερόν ἐστι τὸ τεθνᾶναι· ἢ γὰρ οἷον μηδὲν τι εἶναι
 μηδὲ αἰσθησιν μηδεμίαν μηδενὸς ἔχειν τὸν τεθνεῶτα· ἢ
 καὶ κατὰ τὰ λεγόμενα μεταβολὴ τις τυγχάνει οὕσα καὶ μετ-
 οίκησις τῆς ψυχῆς τοῦ τόπου τοῦ ἐνθένδε εἰς ἄλλον.“ 20
 33 Ἀλλὰ ταῦτα μὲν αὐτοῦ ἐπαινέτεον, εἰ καὶ τινα ἐπιμιξίαν
 ἔχει τῶν νόθων δογμάτων, τὸν Ῥαδάμανθυν καὶ τὸν Μίνω
 καὶ τὰς μακάρων νήσους, καὶ μέντοι καὶ τὸ μόνας κολά-
 ζεσθαι τὰς ψυχὰς τῶν σωματίων κεχωρισμένας. ταῦτα γάρ
 που τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων ἀλλότρια· ἔχει δέ τινα 25

9—14: Eus. Pr. XIII 9, 6 (Plat. Crit. p. 54 B) || 14—20:
 Eus. Pr. XIII 10, 9 (Plat. Apol. p. 40 C)

1 καὶ prius om. S | καταφρονήσεις KBL: καταφρόνεις M, corr.
 Mgr. | αὐτοῦ CL²Mgr. | γ' ἂν: γὰρ M, corr. Mgr. | 3 ἀληθές τε
 S | 4 τοῖς S | ἡμεῖς C | οἵπερ σοφώτατοί: ὑπερσοφώτατοι MC et
 ἐστε: ὄντες MSC | 5 πόλως M: πόλλος C | χρηῖν KBL | 6 ὅπερ
 M: ὥσπερ SC | ξυμφέρον SC | 7 τῷδε τῷ: τῷ δεκάτῳ MSCL²:
 τῷ V | 9 κἀν: καὶ L¹ | κρίτῶνι C | 12 ante ἄλλο add. το K |
 13 ἔχεις S: εὖρης MV | 16 ἐστὶν om. MSCV | αὐτὸν MCVL² |
 17 ἐστι: ἐπι S | 18 ἔχειν om. C | ἢ om. K | 19 καὶ prius om.
 SC | κατὰ λεγόμενον MC | 20 post ψυχῆς add. ἐκ V | τοῦ τό-
 που τοῦ om. C | 21 ἐπενεταῖον S¹ | 22 ἔχη C | ῥαδάμανθυ C |
 μίνωα M | 25 ἔχη C

σμικρὰν ἀμηγέπη ξυγγνώμην, τῆς ἀποστολικῆς διδασκαλίας
 οὐ μετασχών. τὰς δὲ μετενσωματώσεις, ἃς ἐκ τῶν Πυθα- 34
 γόρου δογμάτων ἐκείνος ὑφείλετο, παντάπασιν, ὧ ἄνδρες,
 φευκτέον. κομιδῇ γάρ τοι ἐκεῖνα τὰ δόγματα καταγέλαστα.
 5 περὶ γὰρ δὴ τῶν ψυχῶν τῶν εἰς τὰ σώματα καταπεμπο-
 μένων ἐν τῷ Φαίδωνι ἔφη, ὡς ἐνδοῦνται αὐταί, ὥσπερ εἰ-
 κός, εἰς τὰ τοιαῦτα ἦθῃ, οἷα ἅττα ἂν καὶ μεμελετηκυῖαι
 τυγχάνουσιν ἐν τῷδε τῷ βίῳ· „τὰ ποῖα δὴ ταῦτα λέγεις, ὧ 35
 Σώκρατες; οἷον τοὺς μὲν γαστριμαργούς τε καὶ ὕβρεις καὶ
 0 φιλοποσίας μεμελετηκότας καὶ μὴ διευλαβουμένους εἰς τὰ
 τῶν ὄνων γένη καὶ τὰ τῶν τοιούτων θηρίων εἰκός ἐνδύ-
 εσθαι. ἢ οὐχί; πάνυ γε εἰκός λέγεις. τοὺς δὲ ἀδικίας καὶ
 τυραννίδας καὶ ἀρπαγὰς προτετιμηκότας εἰς τὰ τῶν λύκων
 τε καὶ ἰεράκων καὶ ἱκτίνων γένη, ἢ ποῖ ἂν ἄλλοσε φαῖμεν
 5 τὰς τοιαύτας λέναι; ἀμέλει, ἔφη ὁ Κέβης, εἰς τὰ τοιαῦτα.“
 καὶ ἵνα μὴ πάντα λέγων μηκύνω, ἔστιν εὐρεῖν αὐτὸν λέ- 36
 γοντα τῶν τὴν πολιτικὴν ἀρετὴν ἡσκηκότων τὰς ψυχὰς εἰς
 μελίττας μετενσωματουμένας καὶ σφῆκας καὶ μύρμηκας καὶ
 εἷς γε τὸ ἀνθρώπειον γένος. ταῦτα δὲ οὐ μόνον γέλωτος
 0 ἄξια, ἀλλὰ καὶ οἷς ἤδη εἴρηκεν ἄντικρυς ἐναντία. ἐν ἐκεί- 37
 νοις μὲν γὰρ ἔφη κολάζεσθαι τὰς ψυχὰς, τὰς μὲν εἰς τὸν
 Ἀχέροντα καὶ εἰς τὴν Ἀχερουσίαν λίμνην, τὰς δὲ εἰς τὴν

6—15: Eus. Pr. XIII 16, 4—6 (Plat. Phaed. p. 81 E—82 A) ||
 16—19: Eus. Pr. XIII 16, 7 (Plat. Phaed. p. 82 B)

1 ἀμυγεπή S | 2 post μετασχών novum titulum ΠΕΡΙ ΜΕΤ-
 ΕΜΨΥΧΩΣΕΩΣ add. S | 4 φευκταῖον B¹ | 5 δὴ om. BL¹ |
 6 φέδωνι S | ἐνδύονται MV | εἰκώς M | 7 ἦθῃ om. V: ἀήθῃ C
 | οἷα: ἢ M | ἂν om. SV et 8 τυγχάνουσιν SC | ποῖα δὲ MV: δὲ
 ποῖα C | 9 γαστριμαργίας V Pl. Eus. | 10 μεμελετηκότας: μεμα-
 θηκότας V | καὶ om. SC | μηδὲ M: μηδὲν SCV et εὐλαβουμένους
 MSCV | 11 ὄλων M | τὰ om. KBL¹V | τοιούτων om. KBL¹V |
 θηρῶν B | 13 τετιμηκότας K | τὰς B | 14 ἱκτίων C | ἄλλως KC:
 ἄλλος M, corr. Mgr. et ἔφαμεν KC: φαμεν ML² | 15 εἶναι SCL² |
 16 πάντα: ταῦτα M: ταῦτά V | post μηκύνω add. τὸν λόγον
 MCL² | λέγοντα αὐτὸν SC | 18 μετενσωματωμένας MS¹C | μήρμη-
 κας B | καὶ (tertio loco): ἢ V | 19 ἀνθρώπινον K: ἀνθρώπιον S |
 21 hic desinit B | μὲν posterius om. K | εἰς suprascr. K | 22 ἀχαι-
 ροντα SC | ἀχειρουσίαν KSC | τὴν (posteriore loco): τὸν KMS¹C

Στύγα καὶ Κωκυτὸν καὶ Πυριφλεγέθοντα βαλλομένας· καὶ τοὺς μὲν ἀνίατα ἐπταικότας ἐν τῷ Ταρτάρῳ τοῖς τοῦ Πυριφλεγέθοντος ἀεὶ ξυμπεριφέρεσθαι θεύμασι, τοὺς δὲ γ' ἰάσιμα πλημμελήσαντας, φερομένους ὑπὸ τοῦ κύματος, ἀντιβολεῖν τοὺς ὑπὸ σφῶν ἡδικημένους, ἐπὶ τῆς ὄχθης φαινομένους, καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ κύματος εἰς τὴν λίμνην ἀπάγεσθαι· ἐνταῦθα δὲ τοὺς μὲν ταῖς ἡδυπαθείαις δεδουλευνότας ὄνους γίνεσθαι ἔφη, τοὺς δὲ τυραννικὸν καὶ ἀρπακτικὸν βίον ἡγαπηκότας εἰς τὰ τῶν λύκων τε καὶ ἱεράκων καὶ ἰκτίων εἰσάγεσθαι σώματα, τοὺς δὲ γε τὴν πολιτικὴν ἀσκήσαντας 10

p. 158 ἀρετὴν τρισολβίων ἀπολαύειν ἄθλων, | σφῆκας γινομένους καὶ μελίττας καὶ μύρμηκας· τοιαῦτα γὰρ τοῖς ἀρετῆς ἐπι- 38

μελουμένοις ὁ φιλόσοφος ἀπένειμε γέρα. καὶ ταῦτα δὲ ἄντικρυς ἐναντία· ἐν μὲν γὰρ τοῖς πρόσθεν εἰρημένοις εἰς μακάρων αὐτοὺς ἀπέπειψε νήσους, τὰς δὲ τῶν φιλοσόφων 15 οἰκήσεις οὐδὲ λόγῳ ζητᾶς ἔφησεν εἶναι· ἐνταῦθα δὲ σφηκῶν αὐτοῖς καὶ μελιττῶν καὶ μυρμηκῶν ἀπεκλήρωσε βίον, καὶ τοὺς ἐν τῷ προτέρῳ βίῳ μηδὲν ἡδικηκότας ἄθλον ἔφη 39

λαμβάνειν τὸ ἀδικεῖν καὶ λωβᾶσθαι τοῖς ἄλλοις. καὶ γὰρ καὶ σφῆκες καὶ μέλιτται πλήττειν τῷ κέντρῳ πεφύκασι, καὶ 20 μύρμηκες συλῶσι τὰ λήϊα καὶ τοῖς γηπόνοις ξυνδιανέμονται τοὺς καρπούς, ἥκιστα κεκοινωνηκότες τῶν πόνων· καὶ οἱ σφῆκες δὲ τοῖς φυτουργοῖς πολεμοῦσι, τὸν τῶν φυτῶν καρπὸν διαφθείροντες· τοῦτο δὲ ἀμυγέπη καὶ αἱ μέλιτται δρῶσιν. ἀλλὰ τούτων οὐδὲν ξυνεῖδε τῶν φιλοσόφων ὁ 25 ἄριστος, ἀλλ' εἰς μόνον ἐπειδε τοῦ πρώτου γε ταῦτα εἰρη-

1 τὸν κωκυτὸν καὶ τὸν πυριφλεγέθοντα V | 2 ἐπταικότας: litt. πτ M² e corr. | τοῦ om. L | 3 ἀεὶ: δεῖ K: δεῖξαι L, add. ἀεὶ L² | νάμασι CL² | γ' om. C | ἰάσιμα S¹ | 4 ἀντιβολεῖν: litt. τι supraser. L: litt. εἴ S² e corr. | 5 ὑπ' αὐτῶν SC | ἐπὶ—φαινομένων om. C | 6 ἀπάγεσθαι MV, corr. Mgr. | 7 ταῖς om. V | 8 γενέσθαι L | 9 τε om. S | ἰκτίων C | 11 ἀπόλανσιν K | γενομένους M | 12 τοῖς LSV: τῆς K: τοῖς τῆς M: τὴν C | ἀρετὴν L¹ SC | ἐπιμελουμένους C | 13 δὲ: γε MV | 14 ἐναντίον C | 15 δὲ: τε L | 16 σφικῶν SC | 20—21 καὶ μέλιτται—μύρμηκες om. L¹ | 22 καικοινωνηκότες S: κεκοινωνηκότες C | τῶν: καὶ τῶν M | 23 φυτουργοῖς: φυτοῖς S | 25 ξυνεῖδε KS | 26 μόνους MV | ἐφίδε K: ἀφίδε S: ἀπίδε C: ἀπεῖδε Mgr. | τοὺς πρώτους καὶ τοῦ πρώ-

κότος τὸ κλέος. καὶ ἐτέρωθι δὲ τοιαῦτα ἅττα μυθολογεῖ 40
καὶ φησιν· „εἰς μὲν γὰρ τὸ ὅθεν ἦκει ψυχὴ ἐκάστη, οὐκ
ἀφικνεῖται ἐτῶν μυρίων. οὐ γὰρ περοῦται πρὸ τοσούτου
χρόνου, πλὴν ἡ τοῦ φιλοσοφῆσαντος ἀδόλως ἢ παιδευαστή-
5 σαντος μετὰ φιλοσοφίας. αὐταὶ δὲ τρίτῃ περιόδῳ τῇ χιλιετίᾳ
ἔωνται· τρεῖς δὲ ἐφεξῆς τὸν βίον τοῦτον οὕτω περωθεῖσαι,
τῷ χιλιοστῷ ἔτει ἀπέρχονται. αἱ δὲ ἄλλαι, ὅταν τὸν πρῶτον
βίον τελευτήσωσι, κρίσεως ἔτυχον· κριθεῖσαι δέ, αἱ μὲν εἰς
τὰ ὑπὸ γῆς δικαιοτήρια ἐλθοῦσαι, δίκην τίνουσιν· αἱ δὲ εἰς
10 τοῦ οὐρανοῦ τινα τόπον ὑπὸ τῆς δίκης κουφισθεῖσαι, διὰ-
γουσιν ἀξίως οὗ ἐν ἀνθρώπου εἶδει ἐβίωσαν βίου.“ καὶ 41
τούτων δὲ τὴν ἀτοπίαν τῶν λόγων καταμαθεῖν εὐπετές. τίς
γὰρ που αὐτὸν τὰς τῶν ἐτῶν ἐδίδαξε μυριάδας, καὶ ὅτι
μυρίων διεληλυθότων ἐτῶν, τότε τῶν ψυχῶν ἐκάστη εἰς ἴδιον
15 ἐπανάρχεται χῶρον; τὰ δὲ μεταξὺ τούτων οὐδὲ τοῖς ἄγαν
ἀσελγεστάτοις ἡρομυτοῖς λέγειν — ἦπου γε φιλοσόφῳ; τοῖς
γὰρ τὴν ἀκραιφνή φιλοσοφίαν κατορθώκοσι τοὺς ἀκολάστους
καὶ παιδευάστας ξυνέζευξε, καὶ τούτους κἀκείνους τῶν αὐ-
τῶν ἄθλων ἔφησεν ἀπολαύσεσθαι. ἀλλὰ τούτων πάλιν τῶν 42
20 λόγων ἐπιλαθόμενος (τὸν γὰρ οὐρανὸν ταῖς τοιαύταις ψυ-
χαῖς ἀπεκλήρωσεν), ἐν τῇ Πολιτείᾳ τὴν Ὀρφέως ψυχὴν

1—11: Eus. Pr. XIII 16, 8 (Plat. Phaedr. p. 248 E—249 B) ||

21—p. 286, 3: Eus. Pr. XIII 16, 9—10 (Plat. Reip. X p. 620 A—C)

4—19: Georg. Mon. Chron. IV 218 (p. 531)

του MV | εἰρηκότος ταῦτα L | 2 εἰς μὲν: ἴσμεν L | γὰρ om. V |
ἡ ψυχὴ LMV | οὐκ: οὕτως M, corr. Mgr.: οὕτω V | 3 ἐτῶν: ἐκ
τῶν KM²: τῶν L¹ | 3—4 τοσούτων χρόνων C | 4 πλὴν om. L¹ |
ἡ: ἡ L² | παιδευαστήσαντος MSC | 5 χιλιετία L | 6 τρεῖς
KLMC | οὕτως LSC: ἀνύσασαι V | 7 τῷ om. M | ὅτε L | 8 τελευ-
τήσουσι KL: τελέσωσι S | κρίσεως ἔτυχον om. L¹ | κριθεῖσαι S |
9 γῆν Mgr. | δικαιοτήρια KC: δικαστήρια L¹S | 10 τοῦ οὐρανοῦ
Pl. Eus: τὸν οὐρανοῦ KS: τὸν οὐρανὸν LMCV Georg. et τρό-
πον MV Georg., corr. Mgr. | 11 ἐν: ἐάν SC: τὸν V et ἀνθρω-
ποειδῇ V | βίω KSC: βίον LV | 13 τῶν om. V | ἔδειξε SCL² |
14 ἐτῶν om. L¹ | εἰς τὸν ἴδιον MCV | 16 εἴ που C: μήπου VM²
| 17 ἀκραιφνή S | κατορθώκοσι MC, corr. Mgr.: κατορθώκασιν
S | 18 παιδευάστας SC | 19 ἀπολαύσεσθαι S: ἀπολαύσασθαι CV |
19—20 τῶν λόγων πάλιν L | 21 post πολιτείᾳ add. καὶ L

κύκνειον ἔφη σῶμα λαχεῖν, καὶ αἰτὸν μὲν ἔφη γενέσθαι τὸν Ἀγαμέμνονα, λέοντα δὲ τὸν Αἴαντα, ἀθλητὴν δὲ τὴν Ἀταλάντην, καὶ πίθηκον τὸν Θερόλτην, οὐκ οἶδα ὅτου χάριν τήνδε τῶν δογμάτων τὴν ἀλογίαν ἐνθεῖναι τοῖς λόγοις καταδεξάμενος· δῆλος μέντοι ἐστὶ παίζων μᾶλλον ἢ σπουδάζων ἐν οἷς τὰς μετενσωματώσεις διέξεισι· πολλαχοῦ γὰρ τὰ ἐν

- p. 159 43 Ἀιδου κολαστήρια δεικνυσιν. | ἐγὼ δ' εἰς ταῦτα τρέψομαι πάλιν, ἵνα μὴ ἐπ' ἐκείνων δὴ τῶν γελοίων τὸν φιλόσοφον καταλείπω λόγων. ἀκούσατε τολύμν αὐτοῦ λέγοντος· „ἀλλ' οὐ μέντοι σοι, ἦν δ' ἐγώ, Ἀλκίμου γε ἀπόλογον ἐρῶ, ἀλλ' 10 ἀλκίμου μὲν ἀνδρός, Ἡρὸς τοῦ Ἀρμενίου, τὸ γένος δὲ Παμφύλου· ὃς ἐν τῷ πολέμῳ τελευτήσας, ἀναιρεθέντων δεκαταίων νεκρῶν ἤδη διεφθαρμένων, ὑγιῆς μὲν ἀνηρέθη, κομισθεῖς δὲ οἴκαδε, μέλλων θάπτεσθαι, δωδεκαταῖος ἐπὶ τῇ πυρᾷ κείμενος ἀνεβίω, ἀναβίους δὲ ἔλεγεν, ἃ ἐκεῖ εἶδεν. 15
- 44 ἔφη δέ, ἐπειδὴ οἱ ἐκβῆναι τὴν ψυχὴν, πορεύεσθαι ἤδη μετὰ πολλῶν, καὶ ἀφικνεῖσθαι σφᾶς εἰς τόπον τινὰ δαιμόνιον, ἐν ᾧ τῆς τε γῆς εἶναι δύο χάσματα ἐχόμενα ἀλλήλοις, καὶ τοῦ οὐρανοῦ αὐτὸ ἐν τῷ ἄνω ἄλλα καταντικρύν· δικαστὰς δὲ μεταξὺ τούτων καθῆσθαι, οὓς, ἐπειδὴν δικάσαιεν, τοὺς 20 μὲν δικαίους κελεύειν πορεύεσθαι τὴν εἰς δεξιάν τε καὶ ἄνω

9—p. 287, 6: Eus. Pr. XI 35, 2—5 (Plat. Reip. X p. 614B—D)

1 κύκνιον KS | σῶμα ἔχειν K: λαχεῖν σῶμα L | αἰετὸν L | ἔφη om. K | 3 πίθικον S | ὅτου: δ' ὅτι L | 4 τῶνδε L | διαλόγοις MSC | 5 δῆλον K | 6 τὰ om. V | 7 αὐτὰ L¹: αὐτὸ M, corr. Mgr.: αὐτὸν V | 8 πάλιν om. L¹ | τῶν φιλοσόφων L | φιλοσόφον CMgr. | 9 καταλίπω L: καταλείψω CV | λόγων V: λόγον KMSC: τὸν λόγον L | 10 μέντοι σοι: μεντοῖς K | ἀλκίμου: ἀλκίμον L¹ | γε om. KL¹MV | 11 ἀλκίμου: ἀλκίμου SCV | Ἡρὸς τοῦ: ἡ ῥάστον K | Ἡρὸς Pl. Eus.: Ἡρώς LMV: ἠδος S¹C: ἡ δ' ὃς S² | τὸ om. LMV | δὲ om. K | 12 post ὃς add. μὲν L² | τελευτήσας: τηρήσας V | δεκαταίων: litt. αἱ K e corr.: δεκατέων SC: δεκαταίων L¹ | 13 διεφθαρμένων Pl. Eus.: δ' ἐφθαρμένων V: πεφθαρμένων KMSC: ἐφθαρμένων L | 15 ἀναβίους: litt. α posterior S² e corr. | ἶδεν KS: οἶδεν L¹ | 17 σφᾶς om. S | 18 τε: γε V | ἀλλήλοις C | 19 αὐτὸ ἐν τῷ: ἃ οὐκ εἰσὶν L¹ | ἀλλὰ L¹: ἄλλο V | κατ' ἀντικρύν K | 20 τούτων μεταξὺ L | καθιεσθαι SC | ἐπιδὲν S | δικάσαι C | 21 post μὲν add. τοὺς L¹ | τὴν om. C

διὰ τοῦ οὐρανοῦ, σημεῖα περιγράψαντας τῶν δεδικασμένων
 ἐν τῷ πρόσθεν, τοὺς δὲ ἀδίκους τὴν εἰς ἀριστεράν τε καὶ
 κάτω, ἔχοντας καὶ τούτους ἐν τῷ ὀπίσθεν σημεῖον ἀπάντων,
 ὧν ἔπραξαν. αὐτοῦ δὲ προσελθόντος, εἶπεῖν, ὅτι δέοι αὐτὸν
 5 ἄγγελον ἀνθρώποις γενέσθαι τῶν ἐκεῖ, καὶ διακελεύεσθαι
 διακοῦναι τε καὶ θεᾶσθαι πάντα τὰ ἐν τῷ τόπῳ.“ οὗτοι 45
 ἀληθῶς ἄξιοι τῆς φιλοσοφίας οἱ λόγοι. οὐ γὰρ εἰς ἀλόγων
 σώματα καταπέμπουσι τὰς ψυχάς, ἀλλ' εἰς οὐρανὸν μὲν τὰς
 εὔ βεβιωκυίας, κάτω δὲ εἰς Ἄιδου τὰς τάναντία προελομέ-
 10 νας. δῆλος τοίνυν ἐστίν, ὥς ἐκεῖνα μὲν παλῖων, ταῦτα δὲ
 λέγει σπουδάζων. καὶ μέντοι καὶ ὁ Πλούταρχος, ἐν οἷς 46
 Περὶ ψυχῆς ἔγραψε, καὶ τὸν δικαστὴν ὑπέδειξε καὶ τοῦ
 δικαστηρίου τοὺς ὑπηρέτας, διήγημά τι τοιοῦτον ἐνθεῖς τῷ
 ξυγγράμματι· „Αὐτὺλλῳ“ φησί „τούτῳ καὶ αὐτοὶ παρῆμεν
 15 ἅμα Σωσιτέλει καὶ Ἡρακλέωνι διηγουμένῳ. ὥς γὰρ ἀβιώ-
 τως ἔχειν ἐδόκει τοῖς ἰατροῖς, ἀνενεχθεῖς μικρὸν ἔκ τινος
 οὐ βιαίου καταφορᾶς, ἄλλο μὲν οὔτε ἔπραξεν οὔτε εἶπε
 παρακινήτικόν, ἔλεγε δὲ τεθνάναι καὶ πάλιν ἀφειῖσθαι καὶ
 μὴ τεθνήξῃσθαι τὸ παράπαν ὑπὸ τῆς ἀρρωστίας ἐκείνης,
 20 ἀλλὰ καὶ κακῶς ἀκηκοέναι τοὺς ἀγαγόντας αὐτὸν ὑπὸ τοῦ
 κυρίου· πεμφθέντας γὰρ ἐπὶ Νικανδᾶν, αὐτὸν ἦκειν ἀντ'
 ἐκείνου κομίζοντας· ὁ δὲ Νικανδᾶς ἦν σκυτοτόμος.“ λέγει
 δὲ καί, ὥς τοῦ Νικανδᾶ τελευτήσαντος παραντίκα ὁ Ἄν-
 τυλλος ἐρρώσθη.

11—24: Eus. Pr. XI 36, 1 (Plut. de anim. I)

1 περιγράψαντας L: περιράψαντας M: περιρίψαντας KS:
 περὶ ῥίψαντες C: περιγράφαντας V: περιάψαντας Pl. Eus. |
 2 ἀδίκους: ἀδοκίμους L¹ | 3 ἐν τῷ om. L¹: ἐν τοῖς L² | πάντων
 K | 6 θεάσασθαι SCMγρ. | τὰ om. KC | 7 ἄξιοι ἀληθῶς L |
 9 τὰς τάναντία: τὰ στία S: τὰς ἐναντία MV: τὰς ἐναντίας C |
 11 μέντοι: μὲν δὴ L | 12 ἔδειξε MV | 13 διηγήματι LS¹CV et
 τοιούτῳ LS¹C | 14 τούτῳ om. L¹ | 15 σωτέλει L¹ | ἡρακλεωνίδῃ
 ἡγουμένῳ SC | ἀβίωτος L | 17 post οὐ add. μικρὸν M | βιαίας
 K | ἀλλ' ὁ S: ἀλλὰ C | ἔπραξεν: ἔπραξέ τι V | 18 δὲ om. K |
 ἀφικνεῖσθαι L¹: ἀφίξῃσθαι MV, corr. Mγρ. | 19 μὴ: μηδὲ V |
 20 καὶ om. CV | ἄγοντας CL² | 21 πεμφθέντας Eus.: πεμφθέν-
 τες codd. | νικανδέαν in νικάνδαν corr. K | 22—23 δᾶς ἦν—νι-
 κανδᾶ om. C | 23 καὶ om. MV | παραντίκα om. L¹ | 24 ἐρρώσθη S

- 47 Ὅποια μὲν οὖν τῶν φιλοσόφων τὰ δόγματα, καὶ ὥς οἱ
μὲν αὐτῶν τῇ γαστρὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἐμέτρησαν, οἱ δὲ
καὶ τελειοτέρων ἤψαντο λόγων, καὶ οἱ μὲν μέχρι τῶν τάφων
ἐνόμισαν εἶναι τῶν ἀνθρώπων τὸν βίον, οἱ δὲ καὶ τὰς
τῶν βεβιωμένων ὠνειροπόλησαν ἀντιδόσεις καὶ ὑπέδειξαν, 5
ὥς ἐνῆν τῷ λόγῳ, τὰ φοβίης γέμοντα κολαστήρια, οὐδὲ
ταῦτα τῶν μύθων καταλελειπότες ἐλεύθερα, δι' ὧν εἰρήκαμεν,
p. 160 48 μεμαθήκατε. | ὥρα δὲ λοιπὸν ὑμᾶς καὶ τὰ θεοπρεπῆ
τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων δόγματα θεωρῆσαι. ἐρχήν τοίνυν τῶν
ἀγαθῶν οὗτοί γε εἶναι φασὶ τὸν ἐπαινούμενον φόβον· 10
„ἀρχὴ γὰρ σοφίας φόβος Κυρίου“, κατὰ γε τὸν Σολομῶντα
καὶ τὸν ἐκείνου πατέρα· τέλος δὲ τὸν τοῖς θεοῖς νόμοις
διακοσμούμενον βίον· „μακάριοι“ γὰρ φησὶν „οἱ ἄμωμοι ἐν
δόξῃ, οἱ πορευόμενοι ἐν νόμῳ Κυρίου· μακάριοι οἱ ἐξερε-
νῶντες τὰ μαρτύρια αὐτοῦ· ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐκζητήσουσιν 15
αὐτόν.“ τοῦτο δὲ καὶ τοῖς θεοῖς εὐαγγελίοις ὁ τῶν ὅλων
Σωτὴρ ἐξεπαίδευσεν. μακαρίζει γὰρ οὐ τοὺς πλουτοῦντας
καὶ τρυφῶντας καὶ κατὰ ᾄδουν φερομένους, ἀλλὰ τοὺς πτω-
χοὺς τῷ πνεύματι καὶ τοὺς πραεῖς καὶ τοὺς ἐλεήμονας καὶ
τοὺς πεινῶντας καὶ διψῶντας τὴν δικαιοσύνην καὶ τοὺς 20
ὑπὲρ ἀγαθοῦ τινος κακῶς πάσχειν ἀνεχομένους, καὶ τοῖς
ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα κατορθοῦσιν ὑπὸ χρεῖται τῶν οὐρα-
50 νῶν τὴν βασιλείαν. προύργου δὲ οἶμαι καὶ αὐτοὺς ὑμῖν
τοὺς ἐν εὐφημίᾳ εἶδει γραφέντας ἀναγνῶναι νόμους· „μα-
κάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία 25
τῶν οὐρανῶν. μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομή-

11—12: Prov. 9, 10 Ps. 110, 10 || 13—16: Ps. 118, 1—2 ||
24—p. 289, 7: Matth. 5, 3—10

1 ὥς οἱ: ὅσοι C | 3 καὶ prius om. V | τελειωτέρων S¹ |
5 ἀντιδόσεις ὠνειροπόλησαν C | ὠνειροπόλεσαν K | 6 δικαστήρια
L | 8 καὶ τὰ: κατὰ C | 9 εὐαγγελίων: ἀνδρῶν Vgr. | 10 οὗτοί:
οὔτε C | φόβον: βίον V | 11 γὰρ: δὲ L | σολομῶντα S | 14 ἐξε-
ρεννῶντες SC | 15 ἐκζητήσωσιν K | 16 εὐαγγελίοις: λογίοις
CL²Mgr. | 20 πινῶντας KC | καὶ τοὺς διψῶντας LM | 22 τὰ
om. K | ὑπὲρ χρεῖται S | 22—23 τὴν τῶν οὐρανῶν SC | 24 εὐφη-
μίαις KC et εἶδει: ἡδη K | νόμους ἀναγνῶναι L | 26 post οὐρανῶν
add. μακάριοι οἱ πενθοῦντες ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται L Matth.

σουσι τὴν γῆν. μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν
δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. μακάριοι οἱ ἐλεή-
μονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ
καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται. μακάριοι οἱ εἰρηνο-
5 ποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται. μακάριοι οἱ δε-
διωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν.“ καὶ τᾶλλα δέ, ὧς ἄνδρες, τὴν αὐτὴν ἔχει 51
διάνοιαν· ἀλλ’ ἄρκεῖ καὶ ταῦτα δηλῶσαι τὸν τοῦ νομοθέτου
σκοπὸν, καὶ πρὸς ποῖον ἡμᾶς ἀφορᾶν ἐδίδαξε τέλος. οὔτε
10 γὰρ πλοῦτον καρδοκεῖν ἐκέλευσεν οὔτε σώματος ὥραν καὶ
ὕγιαν, ἀλλὰ τῆς ἀρετῆς τοὺς ἰδρωτάς καὶ τοὺς ὑπὲρ ταύ-
της κινδύνους καὶ τὰ μέγιστα αὐτῆς ἄθλα καὶ ἄρρητα. τίς 52
γὰρ ἱκανὸς λόγος τεκμηριῶσαι βασιλείαν οὐρανῶν ἀνώλεθρόν
τε καὶ ἄπειρον καὶ βίον ἀγήρω καὶ ἄλυπον καὶ φροντίδων
15 ἐλεύθερον; περὶ τούτων ὁ Θεσπέσιος Παῦλος βοᾷ· „ἃ ὀφθαλ-
μὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώ-
που οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.“
εἰ δὲ ὁ τούτων αὐτόπτης οὐκ ἴσχυσεν εἰπεῖν, ἅπερ ἰδεῖν
ἡξιώθη, σχολῇ γ’ ἂν ἄλλος τῶν ἀφράστων κατατολμήσοι.
20 ὅτι δὲ καὶ οὗτος τέλος ὠρίσατο τῶν ἀγαθῶν τὴν ζωὴν τὴν 53
αἰώνιον, ἀκούσατε αὐτοῦ Ῥωμαίοις γράφοντος· „ὅτε γὰρ
ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ.
τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε τότε, ἐφ’ οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ
μὲν γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος· νυνὶ δέ, ἐλευθερωθέντες

15—17: 1. Cor. 2, 9 || 21—p. 290, 4: Rom. 6, 20—23

1 πινῶντες K | 2 post χορτασθήσονται inserunt μακάριοι
οἱ εἰρηνοποιοί—οὐρανῶν S, μακάριοι οἱ καθαροί—κληθήσονται
V; infra vero haec verba om. iidem | 2—4 μακάριοι οἱ καθα-
ροί—ὄψονται. μακάριοι οἱ ἐλεήμονες—ἐλεηθήσονται C | 4—7 μα-
κάριοι οἱ εἰρηνοποιοί—οὐρανῶν om. C | 7 δέ om. S | 8 καὶ om.
KLV | 9 τέλος ἀφορᾶν ἐδίδαξεν C | οὐδὲ KL: οὔτε δὲ M |
10 ἐκέλευσεν om. V | καί: ἢ MV | 11 ὕγιαν LMS | τοὺς τῆς
ἀρετῆς SC | 13 λόγος ἱκανὸς K | 14 ἀγήρων S | 15 Θεσπέσιος:
μακάριος V | 16 ἴδεν KS: οἶδε LV | καὶ (posteriore loco): οὐδὲ
MV | ἀνθρώπου καρδίαν MV | 17 οὐκ om. MV | 18 ἀπτόπτης
S | ante ἰδεῖν add. δὴ MC | 19 γ’ ἂν: γὰρ K | κατατολμήσει
KV: κατατολμήσαι M, corr. Mgr. | 20 αὐτὸς MSCV | 23 ἐπαι-
σχύνεσθαι M, corr. Mgr. | 24 ἐκείνων τέλος MV | νῦν KL

ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρ-
 πὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. τὰ
 γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ
 p. 161 54 ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.“ | ἄρκει
 μὲν, φησί, καὶ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἢ τῆς ἐλευθερίας δωρεὰ 5
 τὸν τῆς εὐσεβείας ὑμῖν ἐπιδειξαι καρπόν, ἐκ φιλοτιμίας δὲ
 ὅμως ὁ φιλόδοκος καὶ μεγαλόδοκος Κύριος καὶ τὴν αἰώνιον
 ὑμῖν δωρεῖται ζωὴν, ἵνα ἁμαρτίας καὶ δικαιοσύνης τὸ διά-
 φορον καταμάθῃτε. ἡ μὲν γὰρ τέλος ἔσχε τὸν θάνατον, ἡ
 55 δὲ τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. εἴτα μετὰ πλεῖστα καὶ τὸ μέγι- 10
 στον ἐπιδείκνυνσι τῶν δωρεῶν· „ὅσοι“ γὰρ φησι „πνεύματι
 Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ· οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα
 δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας,
 ἐν ᾧ κράζομεν Ἀββᾶ ὁ πατήρ· αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ
 τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμὲν τέκνα Θεοῦ. εἰ δὲ τέκνα, 15
 καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ
 56 Χριστοῦ, εἵπερ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.“ καὶ
 Γαλάταις δὲ ἐπιστέλλων τὰ παραπλήσια ἔφη· „ὥστε οὐκέτι
 εἰ δοῦλος, ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος Θεοῦ διὰ
 Χριστοῦ.“ καὶ Τιμοθέῳ δὲ τὴν αὐτὴν διάνοιαν γέγραphen· 20
 „πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συζήσομεν·
 57 εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν.“ καὶ ἄλλην δὲ γράψας
 αὐτῷ ἐπιστολήν, καὶ ταῦτα ἐντέθεικεν· „ἐγὼ γὰρ ἤδη σπέν-
 δομαι· καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφάσθηκεν. τὸν

11—17: Rom. 8, 14—17 || 18—20: Gal. 4, 7 || 21—22: 2. Tim. 2, 11—12 || 23—p. 291, 5: 2. Tim. 4, 6—8

2 εἰς om. MV | 3 ὀψώνια MS | 5 αὐτὴν KC | 6 εὐσεβείας:
 ἐλευθερίας MV, corr. Mgr. | 8 δωρεῖται ὑμῖν C | ἡμῖν MV |
 9—10 καταμάθῃτε—ζωὴν om. L¹ | 11 πνεύματι φησί L | 12 Θεοῦ
 prius om. L¹ | υἱοὶ Θεοῦ εἰσιν C | εἰσιν om. K | 13 υἱοθεσίας
 S | 15 τῷ: τὸ C | Θεοῦ—τέκνα om. L | εἰ δὲ τέκνα om. V |
 16 κληρονόμοι alterum om. V | 17 συμπάσχομεν LMS | 20 Ἰησοῦ
 χριστοῦ L | 21 post γὰρ add. καὶ SC | συναπεθάνομεν S¹: συν-
 ἀπεθάνομεν C | συζήσομεν K: συζήσωμεν S: συζήσωμεν C:
 συζήσαμεν M | 22 ὑπομένομεν C | συμβασιλεύσωμεν C | 22—23
 αὐτῷ γράψας K | 23 αὐτῷ om. L¹ | ἐπιστολήν αὐτῷ L² | ξυντέ-
 θεικεν V: ἐνξυντέθεικεν M | 24 τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως LS

καλὸν ἀγῶνα ἡγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν
 τετήρηκα· λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφα-
 νος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὁ δέ-
 καιος κριτῆς· οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἡγα-
 5 πηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.“ οὗτος καὶ περὶ τῆς τῶν 58
 σωμάτων ἀναστάσεως καὶ Κορινθίοις καὶ Θεσσαλονικεῦσι
 καὶ Φιλιππησίοις καὶ πολλοῖς ἄλλοις ἐπέστειλεν· „καὶ νῦν
 μέν“ φησι „σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· σπεί-
 ρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ,
 10 ἐγείρεται ἐν δυνάμει· σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται
 σῶμα πνευματικόν.“ αὐτῶς δέ· „σαλπίζει γάρ, καὶ οἱ 59
 νεκροὶ ἐγερθήσονται ἀφθαρτοί, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγσόμεθα· δεῖ
 γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνη-
 τὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν.“ καὶ πάλιν· „ἡμῶν δὲ
 15 τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει· ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδε-
 χόμεθα κύριον Ἰησοῦν, ὃς μετασχηματίζει τὸ σῶμα τῆς
 ταπεινώσεως ἡμῶν εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ
 σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ.“ καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος πρὸς 60
 τοὺς Ἰουδαίους ἔφη· „ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστὶ, μὴ θαυμά-
 20 ζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνη-
 μείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκπορεύσονται οἱ
 τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα
 πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.“ καὶ πάλιν, τὰ περὶ τοῦ 61
 κοινοῦ διηγουμένου τέλους, καὶ ταῦτα προστέθεικεν· „ἐν-
 25 θένως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκο-
 τισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ
 οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν
 οὐρανῶν σαλευθήσονται· καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ

7—11: 1. Cor. 15, 42—44 || 11—14: 1. Cor. 15, 52—53 || 14—18:
 Phil. 3, 20—21 || 18—23: Joh. 5, 27—29 || 24—p. 292, 2: Matth.
 24, 29—30

1 ἡγώνισμαι MS | 3 ὁ prius om. LM | 5 οὕτως SC | 6 Θεσα-
 λονικεῦσι S | 7 καὶ primum om. L | φιλιππισίοις KL¹SC | πολ-
 λοις: τοῖς V | 9 ἀσθενία K | 11 αὐτῶς δέ: νῦν δέ K: καὶ αὐτῶς
 SCL² | γάρ om. V | 14 δέ om. C | 15 ἐξ: litt. ξ S² e corr. |
 20 ἔρχεσθε M | μνημείοις K | 21 πορεύονται LC | 22 ἀνάπαισιν
 K | 27 ἀπὸ: ἐκ L¹

υιοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ τότε κόψονται πᾶσαι
 p. 162 αἱ φυλαὶ τῆς γῆς.“ | διὰ δὲ τούτων δηλοῖ τῶν ἠπιστηκό-
 62 των τὸν θρῆνον. εἶτα τὴν περὶ τῶν παρθένων παραβολὴν
 εἰπὼν, καὶ ὥς αἱ μὲν εἰσῆλθον εἰς τὸν νυμφῶνα φέρουσαι
 τὰς λαμπάδας, αἱ δὲ μωραὶ τῆς πασιτάδος ἀπεστερήθησαν, 5
 ἐπειδὴ περ αἱ λαμπάδες ἐσβέσθησαν, προσθεῖς δὲ καὶ τὰ
 τῶν ταλάντων καὶ τῶν οἰκετῶν τῶν σπουδαίων καὶ τοῦ
 ἀργοῦ τοῦ τὸ τάλαντον κατακρύψαντος καὶ τῷ ἐξωτάτῳ
 63 σκότει παραπεμφθέντος, ἐπήγαγεν· „ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς
 τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄγιοι ἄγ- 10
 γελοι αὐτοῦ μετ’ αὐτοῦ, τότε καθίσεται ἐπὶ θρόνου δόξης
 αὐτοῦ, καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη.
 καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ’ ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει
 τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων· καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα
 ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. τότε ἐρεῖ ὁ 15
 βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ
 πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασι-
 λεῖαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· ἐπείνασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ
 μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην, καὶ
 συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με· ἀσθενής, καὶ 20
 ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἦμην, καὶ ἤλθετε πρὸς με.“
 64 ἐκείνων δὲ φάντων μηδὲν τι τούτων πώποτε δεδρακέναι
 (ἴδιον γὰρ τὸ μετριάζειν τῶν τῆς ἀρετῆς ἀθλητῶν καὶ κατα-
 κρύπτειν τὸν πλοῦτον), „ἐρεῖ“ φησι „πρὸς αὐτοὺς ὁ βασι-
 λεύς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ’ ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν 25

3—9: Matth. 25, 1—30 || 9—21: Matth. 25, 31—36 || 22 —
 p. 293, 5: Matth. 25, 37—41

2 αἱ om. K | 3 περὶ om. V | 6 λαμπάδαις M | 6—7 καὶ τὰ
 τῶν ταλάντων om. K | 7 post καὶ prius add. τὰ V | τοῦ om.
 K | 8 post ἀργοῦ add. δούλου L | τὸ om. K | ἀποκρύψαντος
 L¹V: ἀποκατακρύψαντος M | ἐξοτάτω L¹ | 9 παραδοθέντος
 L¹MV, corr. Mgr. | δὲ om. V | 10 ἄγιοι om. KL¹V | 11 αὐτοῦ
 prius om. LC | καθίσει LV | 12 συναχθήσεται K | 13 ἀφορίσει:
 ἀφοριεῖ L | 15—16 τὰ δὲ—αὐτοῦ om. C | 18 ἐπείνασα K |
 21 ἐπεσκέψασθαί MV, corr. Mgr. | 22 πάντων K | τι om. MSCV
 | 23 τοὺς—ἀθλητὰς CL²Mgr. | 24 post κατακρύπτειν add. ταύ-
 της V | τὸ πλουτεῖν M | post ἐρεῖ add. γὰρ SC | πρὸς αὐτοὺς
 ὁ βασιλεὺς φησιν C

ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, ἐμοὶ
ἐποιήσατε.“ οὕτω τούτους ἀνακηρύξας καὶ δεδωκώς τὰ
γέρα τῶν πόνων, „ἔρεϊ“ φησι „καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων·
πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον
5 τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.“
δήλας δὲ καὶ τούτοις τῶν τιμωριῶν τὰς αἰτίας ποιεῖ· οὐδεὶς 65
γὰρ ἔδρασεν ἐκείνων, ἃ τῶν δικαίων ἐπετέλεσεν ὁ χορός,
καὶ οὐδὲ τὴν ἐσχάτην ἐκείνων ζηλοῦσιν εὐλάβειαν. ἐκεῖνοι
μὲν γάρ, πάντα ἐκεῖνα πεποιηκότες, ἠρνήθησαν· οὗτοι δέ,
10 καὶ μὴ δεδρακότες, πεποιηκέναι φασίν· ἀλλὰ καὶ τὸν ἔλεγ-
χον δέξονται καὶ τῇ τιμωρίᾳ παραδοθήσονται.

Ταῦτα, ὧ ἄνδρες, παραβάετε τοῖς ἐπαινουμένοις τοῦ 66
Πλάτωνος λόγοις. ὁ γὰρ τοι ἄλλος λῆρος καὶ τοῦδε καὶ
τῶν ἄλλων τοῦ σκότους ἐκείνου γε ἄξιός· ἃ δέ γε καὶ ἡμεῖς
15 ἐπηνέσαμεν, ἔχει τινὰ πρὸς ταῦτα συγγένειαν. τὰς γὰρ τοι 67
κολάσεις καὶ τὰς τῶν ἀγαθῶν ἀντιδόσεις κἀκεῖνος εἶναι
ξυνωμολόγησε, καὶ τὰ θεῖα ἐπέδειξε λόγια, καὶ τὰ καινὰ
καὶ τὰ παλαιὰ· δικαστὰς δὲ ἐκεῖνος μὲν ἑτέρους εἰσήγαγε,
τὸν Αἰακὸν καὶ τὸν Μίνω καὶ τὸν Ῥαδάμανθυν, ἄνδρας
20 οὐδὲ πάντα ἐπαινουμένους, τοῦ δὲ Μίνω καὶ πολλὰ ἄττα
κατηγοροῦσί τινες· ἡμεῖς δὲ προσμένομεν δικαστὴν τὸν ἡμέ-
τερον ποιητὴν, τὸν καὶ τὴν φύσιν, ἣν ἔπλασεν, ἀκριβῶς
ἐπιστάμενον καὶ ταύτης οὐ μόνον τὰς πράξεις καὶ τοὺς
λόγους γινώσκοντα, | ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ τῆς ἐννοίας κινή- p. 163
25 ματα. δικάσει δὲ τὴν τῆς ἡμετέρας φύσεως στολὴν περι- 68
κείμενος· ἄόρατος γὰρ ἡ τῆς θεότητος φύσις. τῷ τοι καὶ

6—11: Matth. 25, 42—45 || 18—19: Eus. Pr. XII 6, 15—17 (Plat. Gorg. p. 526 B—C)

1 πεπιστευκότων L | ἐμοὶ bis M: ἐμέ L | 3 τοῖς: τοὺς C |
4 πορεύεσθαι MS | 5 τὸ: τῷ V | 6 δηλώσας C | τούτων L¹ | ποιεῖ
om. C | 7 ἀπετέλεσεν MV | 9 πάντα om. V | 10 καὶ μὴ: μὴδὲν
V | δεδρακότες SCMγρ. | 13 τοι ἄλλος: τῶν ἄλλων L² | 14 ἀξιός
S ut videtur, sed corr. | 15 ἐπενέσαμεν S: ἐπαινέσαμεν C |
16 ἀντιδώσεις SC | 17 ξυνωμολόγησε S | 18 post μὲν add. καὶ
MSC | 19 τὸν (primo loco): τοι S | τὸν alterum om. L | ante
ἄνδρας add. καὶ KMC | 19—20 ἄνδρας—μίνω om. S | 20 οὐδὲ:
οὐχὶ V | πάντας M, corr. Mγρ. | τοῦ: τῷ L | δέ: γοῦν V |
24 λογισμούς SC | 25 διδάσκει SL² | 26 τῆς om. C

υἱὸν ἀνθρώπου ἑαυτὸν προσηγόρευσεν, ἐπειδὴ ταύτην οἱ κρινόμενοι θεωροῦσι τὴν φύσιν. διὸ δὴ καὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος ἐν Ἀθηναίοις δημηγορῶν οὕτως ἔφη· „τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεὸς τὰ νῦν παραγγέλλει πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν, καθότι ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρί, ᾧ ὥρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.“

- 69 Εἰ δέ τις ἀπιστεῖ τοῖς λεγομένοις καὶ λῆρον ἡγεῖται τῶν ἀποστόλων τὰ ῥήματα, τῇδε μαθέτω τὴν τούτων ἀλήθειαν. πολλὰ περὶ τοῦ μέλλοντος βίου καὶ ὁ δεσπότης 10 Χριστὸς καὶ οἱ τούτου γε κήρυκες προηγόρευσαν· ἐθέσπισαν δὲ καὶ ἄλλα ἅττα, ἐκείνῳ μὲν οὐδαμῶς, τῷδε δὲ τῷ βίῳ προσήκοντα. ἐξετάσατε τοίνυν, ὧς ἄνδρες, τὰς τοῦδε πέρι γεγεννημένας προρρήσεις· κὰν εὑρητε ἀληθεῖς καὶ τοῖς πράγμασιν ἐναργῶς συμβαινούσας, δέξασθε ἀδελφίτως ἐκεῖνα τὰ 15
- 70 περὶ τῶν μελλόντων τεθεσπισμένα. τοῦτο δὲ ὧδέ πη διασκεπτέον· τὴν τῶν Ἱεροσολύμων ὁ δεσπότης Χριστὸς προεῖπε πολιορκίαν, καὶ ὥς ὁ νεὼς ἐκεῖνος ὁ περιβόητος ἄρδην καταλυθήσεται, καὶ ὥς εἰς ἅπασαν τὴν οἰκουμένην τὸ τῶν ἐστανρωκότων αὐτὸν κατασπαρήσεται γένος. ἴδωμεν τοίνυν, 20
- 71 εἰ μὴ τὸ πέρας ὁ λόγος ἐδέξατο. καὶ περὶ μὲν Ἰουδαίων οὐκ οἶμαι ὑμᾶς ἀμφισβητήσειν· ἐκείνης τε γὰρ τῆς πόλεως ἐξεληλάνται καὶ τῆς οἰκουμένης γεγέννηται μέτοικοι· τοῦ νεὼ δὲ καὶ τὴν ἐρημίαν καὶ τὴν ἐκ βάθρων κατάλυσιν οἱ μὲν τεθεαμένοι φιλαλήθως ὁμολογήσατε, οἱ δὲ λοιποὶ τοῖς διη- 25 γουμένοις πιστεύσατε. αὐτόπτης γὰρ που κἀγὼ τῆς ἐρημίας ἐκείνης γεγέννημαι, καὶ τὴν προρρήσιν, ἣν ταῖς ἀκοαῖς ἐδεξά-

3—7: Act. apost. 17, 30—31 || 17—19: Luc. 21, 5—6 || 19—20: Luc. 21, 20—24

3 ἀθήναις M | δημηγορῶν C | 7 πᾶσιν om. L | 10 post πολλὰ add. γὰρ V | καὶ om. L | 11 οἱ om. C | ἐθέσπισεν S | 12 ἐκείνων S | τῷδε δὲ τῷ βίῳ: τῷ δὲ βίῳ τούτῳ [τοῦτο M] MSCV | 13 ἐξετάσατε S | 14 γεγεννημένας S | κὰν: καὶ C | 15 ἐνεργῶς S | δέξασθαι S | ἀδιακρίτως CL² | κἀκεῖνα V | 16 τοῦ μέλλοντος L | θεσπισμένα C¹V | 17 προεῖπε K | 20 κατασπαρήσεται V | ἴδωμεν C | 21 Ἰουδαίων μὲν C, sed μὲν postea additum est | 22 ἐκεῖνοι V | 24 καὶ prius om. KL | ἐρημίαν S | 26 ἀπτόπτης S | 27 post τὴν add. τε V | ἣν om. KV: ἣν ἐν L

μην, ἐθεασάμην τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τὴν ἀλήθειαν ὕμνησά
 τε καὶ προσεκύνησα. ὅτι μὲν οὖν ἀψευδὴς οὗτος ὁ λόγος, 72
 τὰ πράγματα βοᾷ, μεγίστη κεχρημένα φωνῇ· ἐπιζητήσωμεν
 δὲ καὶ ἄλλης προφητείας τὸ πέρας. προεῖπε τοῖς ἀποστό-
 5 λοις ὁ δεσπότης Χριστὸς τοὺς ἀγῶνας καὶ τοὺς κινδύνους,
 οὓς ἔμελλον πεῖσεσθαι, καὶ τοῖς ἔθνεσι καὶ Ἰουδαίοις τὴν
 διδασκαλίαν προσφέροντες· „ἰδοὺ“ γὰρ ἔφη πρὸς αὐτούς 73
 „ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων.“ καὶ πάλιν·
 „παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς
 10 αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας καὶ βασιλεῖς
 ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν.“
 καὶ μετ’ ὀλίγα· „παραδώσει ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον,
 καὶ πατήρ τέκνα· καὶ ἐπαναστήσεται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ
 θανατώσουσιν αὐτούς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων
 15 διὰ τὸ ὄνομά μου. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθή-
 σεται.“ καὶ αὖτις· „εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐπε- 74
 κάλεσαν, | πόσω μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ;“ καὶ πάλιν· p. 164
 „μὴ νομίσητε, ὅτι ἤλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν. οὐκ
 ἤλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. ἤλθον γὰρ διχάσαι
 20 ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς
 μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς· καὶ
 ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ.“ τούτων ἕκαστον, 75
 ὧ φιλότης, ἔργῳ πεπληρωμένον ἔστιν ἰδεῖν. μετὰ γὰρ τῶνδε
 τῶν κινδύνων καὶ οἱ ἀπόστολοι τὴν οἰκουμένην ἐφώτισαν,
 25 καὶ οἱ μετ’ ἐκείνους, ἣν παρέλαβον, διεφύλαξαν πίστιν· καὶ
 μαρτυροῦσι τῶν μαρτύρων αἱ θῆκαι, πανταχοῦ γῆς καὶ

7—8: Matth. 10, 16 || 9—11: Matth. 10, 17—18 || 12—16:
 Matth. 10, 21—22 || 16—17: Matth. 10, 25 || 18—22: Matth. 10, 34—36

1 ante ἐθεασάμην add. καὶ MV | 1—2 ὕμνησατε C | 2 ἀψευ-
 δεῖς M | post λόγος add. καὶ LMV | 3 τῇ φωνῇ MSC | 6 πεπεί-
 σεσθαι K: πίσεσθαι S: πήσεσθαι C | καὶ prius om. V | 8 ἀπο-
 στελῶ S | 9 παραδώσωσιν K: παραδώδουσιν M | 10 αὐτῶν om.
 K | μαστηγώσουσιν S | καὶ prius om. L et post ἡγεμόνας add.
 δὲ L | βασιλέας M | 11 ἀχθήσεσθαι S | 12 παραδώσει δὲ MSCV
 14 ἔσεσθαι S | 16 καὶ αὖτις om. L¹ | ἐκάλεσαν LV | 17 πόσο
 C | οἰκιακοὺς S | 18 νομίσητε S | 21 αὐτῆς (priore loco): αὐ-
 τοῦ C | καὶ νύμφην—αὐτῆς om. C | 22 τοῦ om. K | οἱ om. L¹ |
 οἰκιακοὶ KS; sed corr. K | ἕκαστος C

- θαλάττης ἀστράπτουσαι καὶ τῶν θείων προρρήσεων κηρύτ-
 τουσαι τὴν ἀλήθειαν. οὐ γὰρ δὴ μόνον τοὺς κινδύνους,
 76 ἀλλὰ καὶ τὴν νίκην αὐτοῖς προηγόρευσεν. „ἐπὶ ταύτῃ“ γὰρ
 ἔφη „τῇ πέτρα οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι
 5 Ἰδοῦ οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς.“ ἔστι δὲ ἰδεῖν καὶ κατὰ
 τὴν προρρησιν μεμερισμένους τὰς οἰκίας· ἢ γὰρ οἱ ἄνδρες
 ὑπὸ τῆς πίστεως ζωορρηθέντες ἀπιστούσαις ἔτι ταῖς γυναιξὶ
 διαμάχονται, ἢ αἱ γυναῖκες τὸν τῆς εὐσεβείας δεξάμεναι
 ζυγὸν ἀλωμένους ἔτι τοὺς ἄνδρας σαγηνεύειν σπουδάζουσιν.
 καὶ ἡ ἀναγκαία διαίρεσις ἔνωσιν ἀξιεπαινον πραγματεύεται. 10
 77 καὶ ἵνα τὰς ἄλλας καταλίπω προρρήσεις, γυνὴ τις ἀλάβαστρον
 μύρου τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ ποσὶ προσενήνοχεν. ταύτης τὴν
 πίστιν ἀποδεχόμενος πρὸς τὸν τῶν μαθητῶν ἔφη χορόν·
 „ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο
 τῆς βασιλείας, κηρυχθήσεται καὶ, ὃ ἐποίησεν ἡ γυνὴ αὕτη, 15
 εἰς μαρτύριον αὐτῆς.“ ταύτην δὲ τὴν προρρησιν καὶ νῦν
 ἔστι περατουμένην ἰδεῖν· πανταχοῦ γὰρ γῆς καὶ θαλάττης
 καὶ τὸ εὐαγγέλιον τὸ θεῖον ἀναγινώσκεται, καὶ τῆς γυναι-
 κὸς ἡ πίστις ἀνακηρύττεται.
- 78 Ἐπειδὴ τοίνυν καὶ ταῦτα προεῖπεν ὁ δεσπότης καὶ τὰ 20
 ἐν ἐκείνῳ γε τῷ βίῳ γενησόμενα προηγόρευσεν, ὁρῶμεν δὲ
 ἀναφανδὸν τὴν τούτων ἀλήθειαν, ἀναμφισβητήτως κἀκεῖνα
 δεξώμεθα, ἀπὸ τῶν ἤδη γεγενημένων ποδηγούμενοι πρὸς
 79 ἐκεῖνα καὶ κεχορημένοι τούτοις τεκμηρίοις ἐκείνων. τούτου
 γὰρ δὴ εἵνεκα καὶ ταῦτα κἀκεῖνα προείρηκεν, ἵνα διὰ τού- 25
 των ἐμπεδώσῃ κἀκεῖνα. καὶ τιμὰς, ἃς οὐχ ὑπέσχετο, τοῖς
 εἰς αὐτὸν πεπιστευκόσι φιλοτίμως ἀπένειμεν· καὶ οὐ μόνον

3—5: Matth. 16, 18 || 11—16: Matth. 26, 6—13

5 καὶ om. L | 6 τὴν om. V | 7 ζωορρηθέντας C | 8 τὸν om.
 K | 9 ἀλλωμένους S | σαγηνεύει C | 10 ἡ om. L | 11 καταλείπω
 K | 13 ἀποδεξάμενος MV | μαθητὸν S | 14 ὅτι om. L¹V | ὅπου
 εἰν L: ἂν ποῦ C | 15 ἡ γυνὴ om. L | 16 αὐτῇ MV, corr. Mgr. |
 17 πανταχοῖ K | 18 καὶ prius om. L¹ | τὸ θεῖον om. L¹ |
 19 κηρύττεται K¹ ut videtur | 20 τὰ om. SC | 21 ἐν om. L | γε
 om. V: τε KL | 22 ἀναφανδὸν M | κἀκεῖνο V | 23 δεξώμεθα K |
 24 καὶ om. K | 25 δὴ om. V | ἔνεκα MV | 26 οὐχ om. K¹ (ut
 videtur) C: οὐκ S | 27—p. 297, 2 φιλοτίμως—τετελευτηηκόσι bis
 C | ὑπένειμεν C

τοῖς ζῶσι παμπόλλην ἔδωκε περιφάνειαν, ἀλλὰ καὶ τοῖς
 ἄριστα τετελευτηκόσι πλεῖστον ξυνεκλήρωσε σέβας, ἵνα δι'
 ὧν οὐχ ὑπέσχετο μὲν, ἔδωκε δέ, πιστεύσωμεν οἷς ὑπέσχετο.
 ὁ γὰρ τοι τὰ ταῖς ξυνθήκαις οὐκ ἐγκείμενα δωρησάμενος 80
 5 καὶ φιλοτιμίᾳ τὰς ὑποσχέσεις ὑπερβαλὼν δώσει πάντως, ἅπερ
 ὑπέσχετο, καὶ ἃ τοῖς ἀγωνιζομένοις ἐπέδειξεν ἄθλα. σχέτλιον
 γὰρ τοὺς μὲν γυμνασιάρχους παρέχειν τοῖς ἀθληταῖς τὸν ὑπε-
 σχημένον μισθόν, καὶ τοὺς ἐπὶ τῷ τινος μισθουμένους μετὰ
 τὸν πόνον πληροῦν τὰ ξυγκείμενα, τὸν δὲ τῶν | ὅλων δη- p. 168
 10 μουργόν, ὃς δι' ἀγαθότητα μόνην καὶ τοῖς μὴ οὔσι τὸ εἶναι
 παρέσχε καὶ τὸ τῆς οἰκονομίας μυστήριον ἐπετέλεσε καὶ τοῖς
 οὐχ ὀρῶσι τὸ φῶς τὸ τῆς θεογνωσίας ἐχαρίσατο φῶς, τοῦ-
 τον φάναι τὰς οἰκείας μὴ πληρώσειν ἐπαγγελίας. εἰ δὲ 81
 ἀληθής, ὥσπερ οὖν ἀληθής — θεία γάρ — ἡ ὑπόσχεσις,
 15 οὐκ ἀνόνητα, ὧ φίλοι ἄνδρες, τὰ τῆς θείας διδασκαλίας
 μαθήματα. οὐρανῶν γὰρ βασιλείαν καὶ ζωὴν τέλος οὐ δε-
 χομένην καὶ φῶς νοερὸν καὶ τὴν μετὰ τῶν ἁσωμάτων χορείαν
 τοῖς πειθομένοις ὑπέσχετο, ὥσπερ αὖ κόλασιν αἰώνιον τοῖς
 ἀπιστοῦσιν ἠπέλγησε· τοῦτο γὰρ δὴ κἀν τῇ παραβολῇ τῶν
 20 ζιζανίων δεδήλωκεν. ταύτην γὰρ ἐρμηνεύσας ἐπήγαγεν· 82
 „οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου· ἀποστελεῖ
 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συνάξουσιν
 ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποι-
 οῦντας τὴν ἀνομίαν, καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον

21 — p. 298, 4: Matth. 13, 40—43

2 ξυνεπλήρωσε MV, corr. Myp. | 3 δέδωκε MV | σπιστεύ-
 σωμεν C | οἷς: οἷς δ' K: καὶ οἷς MV | 5 post ὑπερβαλὼν add.
 πολλῶ δήπου μᾶλλον V | 6 ἃ τοῖς: αὐτοῖς C | post ἀγωνιζο-
 μένοις add. οἷς K | 7 γυμνασιάρχας M | ὑπισχημένον K | 9 τὸ
 ξυγκείμενον LMV, corr. Myp. | post ὅλων add. τὸν M | 12 τὸ
 (ante φῶς) om. SC: τότε τὸ V | τούτων S | 13 οἰκίας S | μὴ
 πληρώσειν: διαπληρώσειν K | 14 ὥσπερ οὖν ἀληθής om. C | ἡ
 om. S | 15 οὐκ: οὐδ' K | ἀνόνητα K | φίλοι om. V | θείας om.
 V | 16 ζωῆς K | 18 αὖ: οὖν C | αἰωνίαν MV | 19 ἀπειθοῦσιν L¹:
 ἀπειθοῦσιν L² | ἠπήλησεν S | ante τοῦτο add. καὶ MCL² | δὴ
 om. L | κἀν: καὶ S | 20 ζιζανίων C | 22 τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ
 om. C

τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόν-
των. τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμπουσιν ὥς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν.“ ταῦτα εἰπὼν ἐπήγαγεν· „ὁ ἔχων
83 ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω.“ ταῦτα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν, ὦ φίλοι 5
ἄνδρες, παραινούντες φαμεν. οὐ γὰρ δὴ ἄκοντας τὰς θείας
λαβεῖν ἀναγκάζομεν δωρεάς, ἀλλὰ παρακαλοῦντες καὶ λιπα-
ροῦντες καὶ τὸ μέγεθος τούτων ἐπιδεικνύντες. διὰ τοι τοῦτο
καὶ τὴν δεσποτικὴν ταύτην καὶ θαυμασίαν ἐπιλέγομεν ῥῆσιν·
„ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω.“

ΠΕΡΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΡΕΤΗΣ. ΙΒ.

10

- 1 Τὰ δένδρα φέρουσι μὲν αἱ ῥίζαι καὶ τρέφουσι, κοσμοῦσι
δὲ οἱ κλάδοι καὶ τὰ φύλλα καὶ ὁ μεταξὺ τούτων ἡωρημένος
καρπός. εἰ γὰρ δὴ τις ἐκτέμνει τοὺς κλάδους καὶ ψιλώσῃ
τὴν κόμην, ἄχρηστα γίνεται καὶ γυμνοῦται τῆς εὐπρεπείας,
2 καὶ περιττὴ παντελῶς ἡ τῶν ῥιζῶν ἀποφαίνεται βάσις. καὶ 15
τὸ σῶμα δὲ ὡσαύτως δεῖται μὲν ὀφθαλμῶν ὁρώντων καὶ
τὰς ἄλλας ποδηγούντων αἰσθήσεις, δεῖται δὲ καὶ ποδῶν
μεταβαινόντων καὶ τὸ σῶμα φερόντων καὶ χειρῶν ἐργαζο-
μένων καὶ τοῖς μορίοις ἅπασι καὶ τροφὴν καὶ πόσιν καὶ
3 τὴν ἄλλην χρεῖαν πορίζουσιν. καὶ μέντοι καὶ χιτῶνας καὶ 20
χλαῖνας καὶ ἐφestsτρίδας καὶ ξυλλήβδην ἅπαντα τὰ ἐσθήματα
οὐ μόνοι ποιοῦσιν οἱ στήμονες· χρεῖα γάρ πον καὶ κρόκης
4 ἐνυφανομένης καὶ ξυναρμοζομένης τοῖς στήμοσιν. τί δὴ-
ποτε ταῦτα διεξηλθον; οὐ τὸν ὕθλον, ὦ ἄνδρες, στέργων,

1 κλαυθμὸς S | 5 τὰς om. KL¹ | 6 ἀναγκάζομεν λαβεῖν C |
λιπαροῦντες: παραινούντες S | 8 αὐτὴν MV | 9 περὶ τέλους καὶ
κρίσεως KLS; add. ια S | ἔτος ζωῆς add. V | hic desinit V |
10 βί K: λόγος ιβ LMC | 12 ἡωρημένος KS: αἰωρημένος C |
13 ψιλώσῃ K: ψιλώσει LM | 14 κόμην C | ἄχρηστα C | γυμνοῦν-
ται C e corr. | 16 τὸ om. C | 16—17 ὀφθαλμῶν—δεῖται δὲ om.
L | 17 τῶν ἄλλων C | 20 χρεῖαν S¹ | πορίζουσιν L¹ | 21 χλένας S |
ἐφestsτρίδας S: ἐφestsτρίδας C | ξυλλήβδην S | post ξυλλήβδην add.
εἰπεῖν MC | τὰ om. C | αἰσθήματα SC | 22 μόνον SC | χρεῖα S |
24 ante ταῦτα add. δὴ SC

ἀλλὰ διὰ τῶνδε τῶν εἰκόνων τῆς τελεωτάτης φιλοσοφίας
 τὰς ὕλας ἐπιδεικνύς. μέγιστον μὲν γὰρ ἀληθῶς καὶ παμ-
 μέγεθες ἀγαθὸν τῶν θείων ἢ γνῶσις· ἀλλ' οὐκ ἀπόχρη
 τέλειον ἀποφῆναι τὸν ταύτης ἀξιούμενον. δεῖ γάρ πον 5
 5 τὴν ἀγαθὴν προᾶξιν ξυναφθῆναι τῇ γνώσει. ὅπερ γὰρ ἔστι
 δένδρῳ ῥίζα καὶ ὀφθαλμὸς σώματι καὶ οἱ στήμονες τοῖς
 ὑφάσμασι, τοῦτο ταῖς ψυχαῖς τῆς ἀληθείας ἢ γνῶσις | καὶ p. 166
 ἢ βεβαία γίνεταί πῶστις. χρὴ δὲ οὐ μόνον εἰδέναι, τί 6
 προσήκει περὶ τοῦ θείου δοξάζειν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς ἐκεί-
 10 νου πολιτεύεσθαι νόμους. ὥσπερ γὰρ οἱ ζωγραφικὴν ἢ
 σκυτοτομικὴν ἢ ἄλλην τινὰ παιδευόμενοι τέχνην, οὐχ ὅπως
 μόνον ἐπίστανται ταῦτα μαθαίνειν σπουδάζουσιν, ἀλλ' ἵνα
 καὶ χειρουργῶσι καὶ μιμητὰς σφᾶς αὐτοὺς τῶν διδασκάλων
 τοῖς ἔργοις δεικνύωσιν, οὕτω δεῖ καὶ τῆς εὐσεβείας τοὺς
 15 ἑραστὰς μὴ μόνον θεολογίαν καὶ φυσιολογίαν παιδεύεσθαι,
 ἀλλὰ καὶ τοὺς τῆς πρακτικῆς ἀρετῆς ἐκπαιδεύεσθαι νόμους
 καὶ τούτους φυλάττειν εἰς δύναμιν καὶ πρὸς τούτους πει-
 ρᾶσθαι τῆς ψυχῆς ἐκτυποῦν καὶ διασκευάζειν τὸ εἶδος. ὁ 7
 γὰρ δὴ οὕτω ῥυθμίζων τε καὶ διαμορφῶν τὴν ψυχὴν οὐ
 20 μόνον τῶν θείων νόμων τοὺς χαρακτῆρας ἐκμάττεται, ἀλλὰ
 καὶ αὐτοῦ γε τοῦ νομοθέτου ζῶσά τις εἰκὼν καὶ λογικὴ
 γίνεταί. τοῦτό τοι διδάσκων καὶ ὁ μέγας κῆρυξ τῆς ἀλη-
 θείας βοᾷ· „γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ.“ καὶ μέντοι
 καὶ ὁ τούτου δεσπότης παραινεῖ λέγων· „γίνεσθε μιμηταὶ

23: Eph. 5, 1 || 24—p. 300, 1: Matth. 5, 45

2—p. 300, 1: Georg. Mon. Chron. III 119 (p. 261—262)

1 τελειοτάτης KL: τελεοτάτης S | σοφίας C | 2 ὑποδεικνύς
 KL | μέγιστον: μεστὸν KL¹ | παμμέγεθος C | 3 ἀγαθῶν S |
 4 ἀξιούμενον K | 5 τῇ ἀγαθῇ SCMγρ. et πράξει SC et τὴν γνῶσιν
 SCMγρ. | 6 δένδρων C | 9 προσήκει: χρὴ K | 10 γραφικὴν KL¹
 | 12 μόνον—μαθαίνειν: ταῦτα ἐπίσταται μόνον C | ἐπίστανται
 LM | 13 καὶ prius om. KL | 14 οὕτως K | δεῖ: δὴ MSC | τῆς:
 litt. ἢ C e corr. | 15 ἐργάτας KLM, corr. Mγρ. | 16 ἀρετῆς om.
 C | 17 φυλάττει C | τούτους (posteriore loco): τούτοις L |
 18 σκευάζειν S | 19 δεῖ S¹ | οὗτος C | 20—21 ἀλλὰ γε καὶ αὐ-
 τοῦ C | 21 αὐτοῦ: τοῦ S | 22 ποι M, corr. Mγρ. | διδάσκων C |
 23 γίνεσθαι MS | 24 γίνεσθαι MS | post γίνεσθε add. οὖν M

τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς.“ καὶ πάλιν· „γίνεσθε
 τέλειοι, καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν.“
 8 μιμεῖται δέ, ὡς ἔνεστι, τὸν τῶν ὅλων Θεὸν ὁ ποθῶν ἐκεῖνα
 καὶ ἐχθραίνων ὁμοίως, ἅπερ καὶ αὐτὸς ὁ δεσπότης ἐχθραίνει
 τε καὶ φιλεῖ. τίνα δὲ αὐτῷ δυσμενῇ, καὶ τίνα αὐτῷ προσ- 5
 9 φιλῇ, διαρρήδην οἱ θεῖοι διδάσκουσι νόμοι. ἀκούομεν γὰρ
 τοῦ θεσπεσίου βοῶντος Δαυίδ· „ὅτι οὐχὶ Θεὸς θέλων ἀνο-
 μίαν σὺ εἶ, οὐδὲ παροικήσει σοι πονηρευόμενος, οὐδὲ δια-
 μενοῦσι παράνομοι κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου· ἐμίσησας,
 Κύριε, πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν· ἀπολεῖς 10
 πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος. ἄνδρα αἱμάτων καὶ
 10 δόλιον βδελύσσεται Κύριος.“ ἐν τούτοις δὲ ἡμῖν ἐπιδείξας
 τὴν τοῦ νομοθέτου διάθεσιν, ἐν ἑτέρᾳ μελωδίᾳ πρόσωπον
 εἰσήγαγε τούσδε τοὺς χαρακτηῖρας ἀκριβῶς ἐκμαζάμενον καὶ
 τῷ νομοθέτῃ προσευχόμενον καὶ λέγοντα· „διεπορευόμην ἐν 15
 ἀκακίᾳ καρδίας μου ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου σου· οὐ προετιθέ-
 μην πρὸ ὀφθαλμῶν μου πρᾶγμα παράνομον. ποιοῦντας
 παραβάσεις ἐμίσησα. οὐκ ἐκολλήθη μοι καρδίᾳ σκαμβῇ·
 ἐκκλίνοντος ἀπ’ ἐμοῦ τοῦ πονηροῦ, οὐκ ἐγίνωσκον. τὸν
 καταλαλοῦντα λάθρα τὸν πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἐξεδίδωκον· 20
 ὑπερηφάνῳ ὀφθαλμῷ καὶ ἀπλήστῳ καρδίᾳ, τούτῳ οὐ συν-
 ῆσθιον. οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ τοὺς πιστοὺς τῆς γῆς, τοῦ
 συγκαθῆσθαι αὐτοὺς μετ’ ἐμοῦ· πορευόμενος ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ

1—2: Matth. 5, 48 || 7—12: Ps. 5, 5—7 || 15—p. 301, 3: Ps.
 100, 2—7

1 ἐν τοῖς οὐρανοῖς LM | γίνεσθαι MS | 2 post καθὼς add.
 καὶ MSC | 3 ποιῶν K | 4 ἐχθραίνων—δεσπότης om. C | post
 δεσπότης add. ὁμοίως M | ἐχθαίρει L | 5 αὐτῷ: οὕτω K | 6 ante
 διαρρήδην add. καὶ S | post γὰρ add. αὐτοῦ L² | 8 οὐδὲ (prior
 loco): οὐ SC | σοι om. K | 10 ἀπολεῖς: litt. εἶ C² e corr. | 12 post
 κύριος add. ἐγὼ δὲ ἐν τῷ πλήθει τοῦ ἐλέους σου εἰσελεύσομαι
 εἰς τὸν οἶκόν σου MC (Ps. 5, 8) | δὲ om. MC et 13 post ἑτέρᾳ
 add. δὲ C | 14 τούσδε: τούτους S | 15 λέγον L¹ | 16 τῆς καρ-
 δίας SC | σου: μου LMC | 16—17 οὐ—μου om. M¹ | 18 καρδίας
 καμβῇ M | 19 post ἐκκλίνοντος add. δὲ C | ἐγίνωσκων SC |
 20 τοῦ πλησίον K: τῶν πλησίον LM | 21 ἀπίστῳ L: ἀπλείστῳ
 C | τοῦτο C: τούτοις KS | 22 πιστοὺς: πρᾶεῖς KS | 23 συγκα-
 θεῖσθαι C

οὗτός μοι ἐλειτούργει· οὐ κατάρκει ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας μου
ποιῶν ὑπερηφανίαν. λαλῶν ἄδικα οὐ κατεύθυνεν ἐνώ-
πιον τῶν ὀφθαλμῶν μου.“ διὰ δὲ τούτων οὐ μόνον ἡμᾶς 11
ἐδίδαξεν, ὅτι μιμήσασθαι δυνατόν τὸν παναλκῆ καὶ πάν-
5 σοφον Κύριον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἡμῖν ὑπέδειξε τὸν τῆς μι-
μήσεως τρόπον. οὐ γάρ τοι οὐρανὸν ἡμᾶς καὶ γῆν καὶ
ἥλιον καὶ σελήνην καὶ τᾶλλα δημιουργεῖν ἐκέλευσεν οὐδὲ
ἀπλῆν ἔχειν καὶ ἀπερίγραφον φύσιν, ἀλλὰ μόνον ἐχθραίνειν,
ἅπερ ἐκεῖνος μεμίσηκε, καὶ φιλεῖν, ἅπερ δὴ μάλα πεφίληκεν. |
10 ταύτην κατορθώσας τὴν ἀρετὴν ὁ προφήτης πρὸς τὸν 12 p. 167
δεσπότην ξὺν παρρησίᾳ βοᾷ· „ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ
φίλοι σου, ὁ Θεός· λίαν ἐκραταιώθησαν αἱ ἀρχαὶ αὐτῶν.“
καὶ μετ’ ὀλίγα· „οὐχὶ τοὺς μισοῦντάς σε, Κύριε, ἐμίσησα
καὶ ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς σου ἐξετηκόμην; τέλειον μῖσος ἐμίσουν
15 αὐτούς· εἰς ἐχθροὺς ἐγένοντό μοι.“ καὶ πάλιν· „ἄνδρες
αἱμάτων, ἐκκλίνετε ἀπ’ ἐμοῦ.“ καὶ αὐθις· „ἐκκλίνετε ἀπ’
ἐμοῦ πονηρευόμενοι, καὶ ἐξερευνήσω τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ
μου.“ καὶ πάλιν· „παρανόμους ἐμίσησα, τὸν δὲ νόμον σου
ἠγάπησα.“ καὶ πάλιν· „ὥς ἠγάπησα τὸν νόμον σου, Κύριε·
20 ὅλην τὴν ἡμέραν μελέτη μου ἔστιν.“ καί· „ὥς γλυκέα τῷ
λάρυγγί μου τὰ λόγιά σου· ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον τῷ στό-
ματί μου.“ καὶ ἕτερα δὲ τῶν εἰρημένων πολλαπλάσια εὗροι 13
τις ἂν ἐν τῇδε τῇ μελωδίᾳ· ἔμπλεως γὰρ ἡ προφητεία τῆς
τοιαύτης διδασκαλίας. καὶ Μωϋσῆς δὲ ὁ νομοθέτης δείκνυσιν
25 ἐν τοῖς νόμοις, τί μὲν ἀρέσκει τῷ τῶν ὅλων Θεῷ, τί δ’ αὖ
πάλιν ἐχθραίνει. καὶ μέντοι καὶ Ἡσαΐας καὶ Ἰερεμίας καὶ
Ἰεζεκιήλ καὶ Δανιήλ καὶ πᾶς ὁ τῶν προφητῶν χορὸς ταύ-

11—12: Ps. 138, 17 || 13—15: Ps. 138, 21—22 || 15—16: Ps.
138, 19 || 16—18: Ps. 118, 115 || 18—19: Ps. 118, 113 || 19—20:
Ps. 118, 97 || 20—22: Ps. 118, 103

2 ὑπερηφανίαν C | κατηύθυνεν K | 3 σου K | 4 δυνατόν
μιμήσασθαι K | 8 ἔχων M | ἐχθαίρειν L: ἐκκαθαίρειν K |
11 ξὺν MC | ἐβόα C | 14 τοὺς ἐχθρούς LC | 17—18 καὶ—μον
om. C | 19 πάλιν om. MSC | 20 ὅλην—ἔστιν om. C | ἡμέραν:
ἡ L¹ | καὶ om. L | γλυκεῖα KSC | 21 καὶ κηρίον om. SC |
22 παραπλήσια K: πολλαπλασίως C | 24 ante μωϋσῆς add. ὁ
LM | 25 τῷ: τὸν K et θεόν K | 26 ἐχθαίρει KL | ιερεμίας C |
27 ἅπας SC

- 14 την ἡμᾶς τὴν διαφορὰν ἐξεπαίδευσεν. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ τούτων Θεὸς ἐν τοῖς εὐαγγελίοις ἔφη· „οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε Κύριε εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.“ καὶ πάλιν· „ὁ ποιήσας καὶ διδάξας μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.“ καὶ πάλιν· „ὁ ἀγαπῶν με τὰς
- 15 ἐντολάς μου πληρώσει.“ καὶ μέντοι κἂν τῇ παραβολῇ τῶν ταλάντων ἔδειξεν, ὡς οὐ μόνον ὧν δέδωκεν ἀπαιτήσῃ τὸν ἀριθμόν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐργασίαν εἰσπράττεται· καὶ τὸν ταύτην οὐκ ἔχοντα, γυμνώσας τῆς χάριτος, τῷ ζόφῳ παραδώσει 10 πεπεδημένον. καὶ τὰς παρθένους δὲ τὰς ἀρκοῦν οὐκ ἐσχηκυίας τὸ ἔλαιον ἔξω τοῦ νυμφῶνος κατέλειπε, καὶ ταῦτα παρθένους καλῶν. καὶ τὸν ἐσθῆτα περιβεβλημένον οὐχ ἀρμόττουσαν γάμφ τῶν δαιτυμόνων ἐχώρισε καὶ τῆς εὐωχίας ἐξήλασε· καίτοι κληθεὶς εἰσελήλυθεν, ἀλλ' οὐκ αὐτόματος 15 εἰσεπήδησεν· ἀλλ' ἐπειδὴ διὰ μόνην τὴν τοῦ νυμφίου φιλοτιμίαν ἀπολαύσας τῆς κλήσεως οὐκ ἤμειψε τὴν στολήν,
- 16 ἔπαθεν, ἅπερ ἔπαθεν. διὰ τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς ἀπόστολος κέκραγε λέγων· „ἐκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτίας 20 ἀπολείπεται θυσία, φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς
- 17 ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους.“ εἴτα ἐκ παραδείγματος τόνδε κρατύνει τὸν λόγον· „ἀτετήσας τις νόμον Μωυσέως χωρὶς οἰκτιρισμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει. πόσῳ δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ 25

2—4: Matth. 7, 21 || 5—6: Matth. 5, 19 || 6—7: Joh. 14, 15 || 7—13: Matth. 25, 1—30 || 13—18: Matth. 22, 1—14 || 19—22: Hebr. 10, 26—27 || 23 — p. 303, 5: Hebr. 10, 28—30

1 ἐξεπαίδευσαν L | τούτων: τῶν ὅλων L² | 3 τοῦ Θεοῦ: τῶν οὐρανῶν LM, corr. Mgr. | 4 ἐν τοῖς οὐρανοῖς K | 6 πάλιν: αὐθις K | 7 πληρώσει: τηρήσει SCL²Mgr. | 9 τὰς ἐργασίας M, corr. Mgr. | 10 ante γυμνώσας add. τὴν ἐργασίαν Mgr.: post γυμνώσας idem add. MCL² | τῷ om. KL | 11 αἰσχηκυίας S | 12 κατέλειπε KS | 14 δαιτυμόνων S | 15 post κληθεὶς add. καὶ οὐκ αὐτόματος M, qui infra om. ἀλλ'—εἰσεπήδησεν, corr. Mgr. | 16 τὴν om. L | 20 ἀληθείας: θείας δωρεᾶς SL² | ἁμαρτιῶν C | 22 μέλλον S | 24 μωσέως L | οἰκτιρισμῶν K | 25 δοκεῖται C | ἀξιωθῆναι L¹

τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης
κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάρι-
τος ἐνυβρίσας; οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα· ἐμοὶ ἐκδίκησις,
ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος. καὶ πάλιν· Κύριος κρινεῖ
5 τὸν λαὸν αὐτοῦ.“ εἶτα τοὺς ῥαστώνῃ ξυζῶντας δεδίττεται 18
καὶ φησιν· | „φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος.“ p. 168
καὶ ἐτέρωθι βοᾷ· „πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι
τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος
πρὸς ᾧ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε κακόν.“

10 Ὅτι μὲν οὖν δεῖται ἡ γυνῶσις τῆς πρακτικῆς ἀρετῆς, 19
ἱκανὰ καὶ ταῦτα δηλῶσαι· ἴδωμεν δέ, τίνα καὶ τῶνδε περὶ
τοῖς Ἑλλήνων ἔδοξε φιλοσόφοις. ὁψόμεθα γὰρ τοι τὸν
Πλάτωνα καὶ τινὰς ἄλλους, τὴν τούτου φιλοσοφίαν ἐξηλω-
κότας, τῷδε ξυμφωνοῦντας τῷ λόγῳ· καὶ γὰρ ἐν τοῖς Νό-
15 μοις οὕτω φησὶν· „τὸν οὖν τῷ Θεῷ προσφιλεῖ γενησόμενον,
εἰς δύναμιν ὅτι μάλιστα καὶ ἑαυτὸν τοιοῦτον ἀναγκαῖον
γίνεσθαι· καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ὁ μὲν σώφρων ἡμῶν
Θεῷ φίλος· ὁμοῖος γάρ· ὁ δὲ μὴ σώφρων ἀνόμοιός τε καὶ
διάφορος.“ οὐδὲν τοίνυν ἄλλοιόν οὐδὲ οὗτος εἴρηκεν, ἀλλὰ 20
20 ξυνομολογεῖ καὶ αὐτός, ὥς δυνατόν, ἐν ταῖς περὶ τὰγαθοῦ
διαθέσεσι τὸν πεποιηκότα μιμεῖσθαι Θεόν· ἐνταῦθα μέντοι
σώφρονα οὐ τὸν ἡδονῶν ἐκάλεσε κρείττονα, ἀλλὰ τὸν σῶον
καὶ ἄρτιον τὸ λογικὸν διασώσαντα. παραπλήσια δὲ καὶ τῷ 21
Θεαιτήτῳ συγγέγραφεν· ἔφη γάρ· „ἀλλ’ οὔτε ἀπόλλυσθαι τὰ

6: Hebr. 10, 31 || 7—9: 2. Cor. 5, 10 || 14—19: Clem. Str. II 22, 132—133 (Plat. Legg. IV p. 716 C—D) || 24—p. 304, 6: Eus. Pr. XII 29, 14—15 Clem. Str. II 22, 133 (Plat. Theaet. p. 176 A—B)

10: Georg. Mon. Chron. III 119 (p. 262)

1 διαθήκης S | 3 ἐκδικήσεις KC | 4 λέγει κύριος om. KL¹ |
post πάλιν add. ὅτι SCL² | κρινεῖ κύριος MSC | 5 ξυζῶντας
M | 7 ἐτέρωθι K | γὰρ om. SC | παραστησόμεθα S | 8 κομίσητε
C | 9 κακόν: φαῦλον K | 10 πατρικῆς C² ut videtur | 11 καὶ
prius om. M | ἴδομεν C | ante τίνα add. καὶ KMC | τῶνδε:
τοῖσδε K | 12 ante ἐλλήνων add. τῶν L | γάρ: δέ K | 15 τὸν
νοῦν L¹S¹C | γενησόμενον K Pl. Clem.: γενόμενον LMS: γινό-
μενον C | 17 τρόπον: λόγον S e corr. Pl. Clem. | 18 ὁμοίως K |
19 ἀδιάφορος L² | 22 σώφρονα S | τὸν (priori loco): τῶν SC

κακὰ δυνατόν, ὃ Θεόδωρε (ὕπεναντίον γάρ τι τῷ ἀγαθῷ
 αἰεὶ εἶναι ἀνάγκη), οὔτε ἐν θεοῖς αὐτὰ ἰδρῦσθαι, τὴν δὲ
 θνητὴν φύσιν καὶ τόνδε τὸν τόπον περιπολεῖ ἔξ ἀνάγκης·
 διὸ καὶ πειρᾶσθαι χρή ἐνθένδε ἐκεῖσε φεύγειν ὅτι τάχιστα.
 φυγὴ δὲ ὁμοίωσις θεῷ κατὰ τὸ δυνατόν· ὁμοίωσις δὲ δι- 5
 22 καιον καὶ ὅσιον μετὰ φρονήσεως γενέσθαι.“ μάλᾳ δὲ καὶ
 σαφῶς καὶ σοφῶς ἐν τούτοις τὸν τῆς μιμήσεως ἐξεπαίδευσεν
 τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ φυγεῖν τὰ τῇδε ἐκέλευσεν, οὐκ
 ἔξω τῆς γῆς γινόμενον, ἀλλὰ τῶν περιγείων πραγμάτων
 ἀπαλλαττόμενον· τοῦτο γὰρ δεδήλωκεν, ἐν οἷς ἐπήγαγεν· 10
 „φυγὴν“ γὰρ φησιν „ἐκάλεσα τὴν πρὸς τὸ θεῖον ὁμοίωσιν.“
 23 ἀξιέπαινος δὲ καὶ ἡ προσθήκη· οὐ γὰρ ἀπλῶς ὁμοιωθῆναι
 νενομοθέτηκεν, ἀλλ’ ὥς ἀνθρώποις ἐστὶ δυνατόν. εἴτα τὸ
 τῆς ὁμοιώσεως ἐπέδειξεν εἶδος· „ὁμοίωσιν“ γὰρ φησι „προσ-
 ηγόρευσα τὸ ὅσιον καὶ δίκαιον γενέσθαι μετὰ φρονήσεως.“ 15
 καὶ αὕτη δὲ ἀξιόλαστος ἡ προσθήκη. εἰσὶ γὰρ δὴ τινες
 πλείστην μὲν τοῦ δικαίου φροντίδα ποιούμενοι, σκαιότητι
 24 δὲ τῷ τοῦ κατορθώματος λυμαινόμενοι κάλλει. ἔπειτα διὰ
 πλειόνων ἐν αὐτῷ γε τῷ διαλόγῳ τὴν τελειότητα διδάσκει
 τῆς ἀρετῆς, ὧδέ πη γράφων· „λέγωμεν δὴ περὶ τῶν κορυ- 20
 φαίων. τί γὰρ ἂν τις τοὺς παρὰ νόμους ἐν φιλοσοφίᾳ δια-
 τρίβοντας λέγοι; οὗτοι δὲ που οὔτε εἰς ἀγορὰν ἴσασι τὴν
 ὁδόν, οὔτε ὅπου δικαστήριον ἢ βουλευτήριον ἢ τι κοινὸν
 ἄλλο τῆς πόλεως ξυνέδριον· νόμους δὲ καὶ ψηφίσματα λεγό-
 μενα ἢ γραφόμενα οὔτε ὁρῶσιν οὔτε ἀκούουσιν· σπουδαῖ 25
 p. 169 δὲ | ἐταιριῶν ἐπ’ ἀρχὰς καὶ ξύνοδοι καὶ δεῖπνα καὶ οἱ ξὺν

20—p. 305, 11: Eus. Pr. XII 29, 2—3 Clem. Str. V 14, 98 =
 Eus. Pr. XIII 13, 20 (Plat. Theaet. p. 173 C—174 A)

1 τι om. KL¹ | 2 θεοῖς: οἷς SCL² | 3 περιπολεῖς S | 4 δι’
 ὃν K: δεῖ SC | 6—7 καὶ σαφῶς om. C | 7 καὶ σοφῶς om. L |
 10 ἐν om. KL | 13 νενομοθέτηκεν: ἐκέλευσεν CL² Mgr. | 14 ὁμοί-
 ωσιν: ὁμοίως C | 14—15 προσηγορεύσατο L¹ | 15 δίκαιον καὶ
 ὅσιον K | 18 τῷ: τὸ SC | λοιμηνόμενοι S | ἔπειτα δὲ διὰ M |
 19 διδάσκει om. L¹ | 20 λέγομεν MC | κορυφαίων C | 22 λέγει
 S | 23 ἢ βουλευτήριον om. L¹ | 24 δέ: τε M, corr. Mgr. |
 26 ἑτέρων KM, corr. Mgr.: ἑτέρω L¹: ἑτερίων S: ἐταιριῶν L² |
 ξύνοδοι S¹

αὐλητοῖσι κῶμοι οὐδὲ ὄναρ πράττειν προσίσταται αὐτοῖς·
 οὐδὲ εἰ κακῶς τις γέγονεν ἐν πόλει, ἢ τί τῳ κακόν ἐστιν
 ἐκ προγόνων γεγονὸς πρὸς ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν, μᾶλλον αὐ-
 τὸν λέληθεν ἢ τῆς θαλάττης οἱ λεγόμενοι χόες. καὶ ταῦτα 25
 5 πάντα οὐδ' ὅτι οὐκ οἶδεν, οἶδεν· οὐδὲ γὰρ αὐτῶν ἀπέχεται
 τοῦ εὐδοκιμεῖν χάριν, τῷ ὄντι δὲ τὸ σῶμα μόνον ἐν τῇ
 πόλει κεῖται αὐτοῦ καὶ ἐπιδημεῖ, ἢ δὲ διάνοια, ταῦτα πάντα
 ἡγησαμένη σμικρὰ καὶ ὥς οὐδὲν ἀτιμάσασα, πανταχῇ πέτα-
 ται, κατὰ Πίνδαρον, τὰ τε γῆς ὑπένερθεν καὶ τὰ ἐπίπεδα
 10 γεωμετροῦσα, οὐρανοῦ τε ὑπὲρ ἀστρονομοῦσα καὶ πᾶσαν
 πάντῃ φύσιν διερευνωμένη. ἐν δὲ τούτοις ὁ Πλάτων τὴν 26
 τῶν ἡμετέρων φιλοσόφων ἐξωγράφησε πολιτείαν· οὐ γὰρ δὴ
 τις παρ' ἐκείνοις τοιοῦτος ἐγένετο. ὁ μὲν γὰρ Σωκράτης,
 τῶν φιλοσόφων ὁ κορυφαῖος, κἂν τοῖς γυμνασίοις κἂν
 15 τοῖς ἐργαστηρίοις διαλεγόμενος διετέλει· καὶ ποτὲ μὲν ἐν
 ἄστει διέτριβε, ποτὲ δὲ εἰς Πειραιᾶ κατιῶν τὰς πομπὰς
 ἐθεώρει· καὶ τοῖς ὀπλίταις δὲ ξυνταττόμενος καὶ ἐν Ποτι-
 δαίᾳ καὶ ἐν Αἰγίῳ παρετάττετο· καὶ μέντοι καὶ εἰς ξυσ-
 σίτια ἀπιὼν ἡνέχετο καὶ Ἀριστοφάνους κωμωδοῦντος καὶ
 20 Ἀλκιβιάδου κωμῶζοντος (τοῦτο γὰρ διδάσκει τοῦ Πλάτωνος
 τὸ Ξυμπόσιον)· καὶ εἰς θέατρον ἀναβαίνων ξυνεθεᾶτο τῷ
 δήμῳ. ἥκιστα τοίνυν αὐτῷ προσήκει τὰ παρὰ Πλάτωνος 27
 εἰρημένα. εἰ δὲ τούτῳ οὐ προσήκε, σχολῇ γ' ἂν ἄλλῳ τῳ

(8—10: Pind. fr. 292) || 15—17: Eus. Pr. XIII 14, 3 (Plat.
 Reip. I p. 327 A) || 17—21: Plat. Apol. p. 28 E Symp. passim

1 αὐλιστοῖσι C | οὐ δέον ἀρπάζειν K | προίστανται L¹:
 προσίστανται M | 2 κακῶς: κακός KLMγρ. | τῳ L² e corr.: τὸ KMC |
 4 ἢ: ἡ τι K: ἢ οἱ LM | 5 οἶδεν (posteriore loco): οὐδὲν M: οὐδὲν
 δὲ C | ἀπέχετε K | 6 τὸ σῶμα: σώματι L² | μόνον om. MC |
 7 πάντα ταῦτα KM | 8 ποτᾶται M | 9 ὑπενέρθεν S: ὑπερθεν
 C | 10 οὐρανός KMSCL² | post τε add. καὶ MC | ὑπεραστρονο-
 μοῦσα KSCL² | πᾶσα C | 11 διερευνωμένην K | 12 ἐξωγράφισε
 C | 14 κἂν (priore loco): καὶ C | 15 ἐργαστηρίοις K | διαλεγόμε-
 νος: ἐργαζόμενος CMγρ. | 16 ἀστεια C | πιραῖα SC | 17 ξυναντό-
 μενος in ξυναντώμενος corr. C | καὶ posterius om. S | 18 δηλῶ
 scripsi: δηλίῳ K: δήλῳ LMSC | 19 ἡνέχετο S | κωμοδοῦντος S |
 21 ξυνέθετο K: ξυνεθεάτω C | 23 τοῦτο LC, sed corr. L | προσ-
 εἴχε K | γ' ἂν: γὰρ K: δ' ἂν M

ἀρμόσειεν. οἱ δὲ τῆς εὐαγγελικῆς ἐρασθέντες φιλοσοφίας
 πόρρωθεν τῶν πολιτικῶν θορύβων γεγέννηται· τὰς δὲ τῶν
 ὁρῶν ἀκρωνυχίας κατελιηφότες ἢ τὸν ἐν ἐρήμοις χωρίοις
 ἀγαπήσαντες βίον, τῇ θεωρίᾳ τῶν θείων καὶ τῷ ταύτῃ
 ξυνηρμοσμένῳ σφᾶς αὐτοὺς ἀπεκλήρωσαν βίῳ, οὐ γυναικῶν
 καὶ παιδῶν καὶ κτημάτων ἐπιμελούμενοι, ἀλλὰ τὰς ψυχὰς
 κατὰ γε τὸν κανόνα τῶν θείων διευθύνοντες νόμων καὶ
 οἷόν τινες ἄριστοι ζωγράφοι πρὸς τὰ ἀρχέτυπα τῆς ἀρετῆς
 28 τὰς νοεράς αὐτῶν ζωγραφοῦντες εἰκόνας. ὅτι γὰρ δὴ τού-
 τοις ἀρμόττει τὰ παρὰ Πλάτωνος εἰρημένα, μάρτυς αὐτὸς 10
 μετὰ πλείστα εἰπών· „ἄγροικον δὲ καὶ ἀπαίδευτον ὑπ’ ἀσχολίας
 οὐδὲν ἦττον τῶν νομῶν τὸν τοιοῦτον ἀναγκαῖον γίνεσθαι,
 σηκὸν ἐν ὄρει τὸ τεῖχος περιβαλλόμενον. γῆς δὲ ὅταν μυρία
 πλέθρα ἢ εἴ τι πλεον ἀκούσῃ ὥς τις ἄρα κεκτημένος θαν-
 μαστὰ πλήθῃ κέκτηται, πάννυ σμικρὰ δοκεῖ ἀκούειν, εἰς 15
 29 ἅπασαν εἰωθὼς τὴν γῆν βλέπειν.“ ὅτι δὲ τῶν παρ’ Ἑλλήσι
 πεφιλοσοφηκότων οὐδεὶς ἐν ὄρει σηκὸν δειμάμενος ὤκησεν,
 ἱκανὰ μὲν καὶ τὰ παλαιὰ δηλῶσαι ξυγγράμματα, μαρτυρεῖτε
 δὲ καὶ ὑμεῖς, τοῖς τοῦτον μετιοῦσι νεμεσῶντες τὸν βίον.
 p. 170 ἀλλ’ ὁ Πλάτων τοῦτον εἰρηκεν ἀξιαγαστότατον εἶναι. ζύμ- 20
 30 φωνα δὲ καὶ τῷ δευτέρῳ τῆς Πολιτείας ἔφη· „τὸν γὰρ
 τοιοῦτόν“ φησι „θέντες, τὸν δίκαιον αὖ παρ’ αὐτὸν ἰστώμεν
 τῷ λόγῳ, ἄνδρα ἀπλοῦν καὶ γενναῖον, κατ’ Αἰσχύλον, οὐ
 δοκεῖν, ἀλλ’ εἶναι ἀγαθὸν ἐθέλοντα. ἀφαιρετέον δὲ τὸ δοκεῖν·
 εἰ γὰρ δόξαι δίκαιος εἶναι, ἔδονται αὐτῷ τιμαὶ καὶ δωρεαί, 25
 δοκοῦντι τοιούτῳ εἶναι· ἄδηλον οὖν, εἴτε τοῦ δικαίου εἴτε

11—16: Eus. Pr. XII 29, 9 (Plat. Theaet. p. 174D—E)

21—p. 307, 6: Eus. Pr. XII 10, 2—3 (Plat. Reip. II p. 361B—D Aesch. Sept. adv. Theb. 592)

23—p. 307, 6: Georg. Mon. Chron. III 119 (p. 263)

2 πόρρω μὲν SC: πόρρωθεν μὲν M | γεγέννηται S | 3 ἀκρωνυχίας MC | ἢ om. L¹ | τὸν: τῶν SC | ἐρήμοις: ἐτέροις SCL² | 4—5 τῶν ταύτῃ ξυνηρμοσμένων C | 4 ταύτης KM | 7 τῶν: litt. ὦν S² e corr. | 13 τὸ: τε SC | 14 ἢ εἰ: εἴη C | ἀκουσίως M | 15 πάννυμικρα K | 16 πᾶσαν C | 19 τοῦτον: τοιοῦτον M, corr. Mgr. | νεμεσῶντες M | 20 ὁ om. KL | εἶναι om. L | 22 τὸν: τὸ L¹ M | αὖ: οὖν L | 23 κατ’ αἰσχύλον S: κατεσχῦλον C | 25 δόξει Mgr.

τῶν δωρεῶν καὶ τιμῶν ἕνεκα τοιοῦτος εἶη. γυμνωτέος δὲ 31
 πάντων πλὴν δικαιοσύνης, καὶ ποιητέος ἐναντίως διακείμενος
 τῷ προτέρῳ. μηδὲν γὰρ ἔχων, δόξαν ἔχέτω μεγίστην ἀδι-
 κίας, ἵνα βεβαστανισμένος ἢ εἰς δικαιοσύνην, τῷ μὴ τίθεσθαι
 5 ὑπὸ κακοδοξίας καὶ τῶν ἀπ' αὐτῆς γινομένων· ἀλλ' ἔστω
 ἀμετάστατος μέχρι θανάτου, δοκῶν εἶναι ἄδικος διὰ βίου.“
 καὶ ταῦτα δὲ ὡσαύτως τοῖς ἡμετέροις ἀρμόττει τῆς ἀρετῆς 32
 ἀθληταῖς. οὐ γὰρ Ἀντισθένης καὶ Διογένης καὶ Κράτητι
 παραπλησίως κενῆς ἕνεκα δόξης, ἀλλ' αὐτοῦ γε εἵνεκα τοῦ
 10 καλοῦ δρῶσιν, ἃ δρῶσιν. διὸ δὲ καὶ πόλεων καὶ κωμῶν
 πόρρω διάγουσι, τὴν ἀρετὴν κατακρύπτοντες καὶ μόνον γε
 τῷ ταύτης ἀγωνοθέτῃ δεικνύντες. ἀλλ' ὑμεῖς τοὺς μὲν οὐ- 33
 τως ἀγωνιζομένους οὔτε θεωρεῖν οὔτε θαυμάζειν ἐθέλετε.
 εἰ δέ τις ἴδοιτε τὸ μὲν πρόσχημα τοῦτο περικειμένους,
 15 οὐ πάντα δὲ ξυνομολογοῦντα τῷ σχήματι βίον ἀσπαζομένους,
 εὐθύς εἰς λοιδορίαν κινεῖτε τὴν γλῶτταν. καὶ εἰ μὲν ἐκεί-
 νους ἐβάλλετε μόνους, εἶχεν ἂν τινα τὸ γινόμενον λόγον·
 ἐπειδὴ δὲ μετ' ἐκείνων καὶ τοὺς ἄντικρυς ἐναντίως διακει-
 μένους ἐκείνοις καὶ ἀληθῶς φιλοσοφοῦντας κωμωδεῖν πει-
 20 ρᾶσθε καὶ διασύρειν, τὸν ἀδικώτατον ὑμῶν δῆλον ποιεῖτε
 σκοπόν· οὐ γὰρ τοῖς πονηροῖς ἀπεχθάνεσθε, ἀλλὰ τὸν
 ἀξιάπεινον διαβάλλετε βίον, ὅμοιον ποιοῦντες, ὥσπερ ἂν εἴ-
 τις πλήθον ἰδὼν μιμούμενον ἄνθρωπον, δι' ἐκείνην τὴν
 μίμησιν καὶ τῶν ἀνθρώπων μισήσοι τὴν φύσιν. ταύτης δέ 34
 25 τοι τῆς γνώμης οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ Πλάτων κατηγο-

8—10: Eus. Pr. XV 13, 7—8

1 τοιοῦ S | εἶη: εἶδει C | γυμνωτέρος S | 2 διακείμενος Pl.
 Eus.: διακείμενων K: διακείμενω LMSC | 3 μεγίστης LM Georg.
 | 4 τῷ: τὸ LSC, sed corr. L | 5 ὑπὸ: ἀπὸ C | τῶν om. KL |
 ὑπ' αὐτῆς M | 6 διαβόλον L¹ | 7 ante τῆς add. τοῖς L | 8 διο-
 γένῃ C e corr. | 9 post αὐτοῦ add. τοῦ S | γε εἵνεκα: τε
 τοῦ εἶναι καὶ L | 9—10 τοῦ καλοῦ εἵνεκα C | 10 ἃ δρῶσιν
 om. M | 13 ἐθέλετε K | 15 οὐ — ἀσπαζομένους om. S | πάντη
 L | ξυνομολογοῦντας C | σώματι K | 16 λοιδορίαν SC | 17 ἐβάλλε
 M: ἐβάλλετε C: ἐλάβετε L² ut videtur | 18 ἐκείνον M | τοῖς K |
 19 πεπειρᾶσθαι SC | 20 ἀδικώτατον S | ποιῆτε M | 21 ἀπεχθά-
 νεσθαι S | 22 διαβάλλεται S. | εἴ om. KLMC | 24 μισοί L¹:
 μισοίη ML²

ρεῖ· ἐν γὰρ τοι τῷ Θεαιτήτῳ φησὶν· „σκεψώμεθα δέ πη
 τῇδε. φέρ', εἴ τις αἰγῶν τροφήν καὶ τὸ ζῶον αὐτό, κτῆμα
 ὡς καλὸν ἐστίν, ἐπαινοῖ, ἄλλος δέ τις, ἑωρακὼς αἴγας χωρὶς
 νεμομένας αἰπόλου ἐν ἐργασίμοις χωρίοις δρώσας κακά, δια-
 ψέγοι, καὶ πᾶν θρέμμα ἀναρχὸν ἢ μετὰ κακῶν ἀρχόντων
 ἰδὼν, οὕτω μέμφοιτο, τὸν τοιοῦτον ψόγον ἡγοούμεθα ὑγιὲς
 35 ἂν ποτε ψέξαι καὶ ὀτιοῦν; καὶ πῶς;“ ταῦτα τοῦ Πλάτω-
 νος, ὃ ἄνδρες, οὐκ ἔμὰ τὰ ῥήματα. ἐδίδαξε δὲ μὴ ἅπαντα
 σκώπτειν τὰ θρέμματα διὰ τὰ κακῶς ὑπὸ κακῶν ἀρχόντων
 ἀγόμενα ἢ ἀρχόντος πάμπαν ἐστερημένα. καὶ ἀλλαχοῦ δὲ 10
 πάλιν διαρρηθὴν διδάσκει, ὡς φιλοσόφων πλῆθος ἀδύνατον
 γενέσθαι· „ναρθηκοφόροι μὲν γὰρ πολλοί“ φησι, „βάχχοι
 p. 171 δέ τε παῦροι.“ | τοῦτο δὲ καὶ ὁ δεσπότης ἔφη Χριστός·
 36 „πολλοί“ γὰρ εἶπε „κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.“ ξυνωδὰ δὲ
 τούτοις ὁ Πλάτων κἂν τῇ Ἐπινομίδι φησὶν· „οὐ φημι 15
 εἶναι ἀνθρώποις δυνατόν μακαρίοις τε καὶ εὐδαίμοσι γε-
 νέσθαι, πλὴν ὀλίγων. μέχρι περ ἂν ζῶμεν, τοῦτο διορίζο-
 37 μαι· καλὴ δὲ ἐλπίς τελευτήσαντι τυχεῖν ἀπάντων.“ τί δή-
 ποτε τοίνυν χαλεπαίνετε, παρ' ἡμῖν ὄρωντές τινας ψευδομένους,
 ὃν ἐπαγγέλλονται βίον; ἀνθ' ὅτου δὲ μὴ θαυμάζετε τοὺς 20
 τὸν ὑπερφυᾶ βίον ἡγαπηκότας καὶ ἐν σώματι μὲν ἀγωνι-
 ζομένους, τὴν ἀσώματον δὲ πολιτείαν ἐξηλωκότας; πᾶν γὰρ
 τοῦναντίον ἔδει ποιεῖν· τοὺς μὲν ἄγαν θαυμάζειν ὡς
 ὑπεραλλομένους τὰ τῆς φύσεως σκάμματα, τοῖς δὲ νέμειν

1—7: Eus. Pr. XII 33, 1 (Plat. Legg. I p. 639 A) || 10—13:
 Clem. Str. V 3, 17 (Plat. Reip. VI p. 494 A Phaed. p. 69 C) ||
 14: Matth. 20, 16 || 14—18: Clem. Str. V 1, 7 (Plat. Epin. p. 973 C)

11—18: Georg. Mon. Chron. III 119 (p. 262)

2 φέρει εἴ Pl. Eus.: φέρει KL¹MC: φαίρει S: φέροι L² |
 τις: τῆς M | 3 ἐπαινοῖ M: ἐπαινεῖ L² ut videtur | 4 ἐναργασί-
 μοις C | διαψέγει L¹ | 7 ὅπως MSC | 8 οὐ κενὰ S | πάντα M |
 9 σκώπτειν S | καλῶς C | 10 ἐπαγόμενα SCL²: ἀρχόμενα L¹ |
 12 γὰρ om. KL | βάχχοι K | 13 τε om. LC¹ | ἔφη: εἶπε L | 15 τῇ
 om. S¹ | ἐπινομίδι C | 16 ἀνθρώποις εἶναι C | δυνατόν ἀν-
 θρώποις K: ἀνθρώποις δυνατόν ἀνθρώποις L | οὐ δαίμοσι C |
 19 χαλεπαίνεται S | ἡμῶν MC S¹ ut videtur | 21 ἀγωνιζομένους
 S | 23 μὲν: litt. μὲ S² e corr. | ἄγαν om. S | ὡς om. KL¹ |
 24 ὑπερβαλλομένους L¹M, corr. Mgr. | τοῖς: τοὺς L¹

τινὰ ξυγγνώμην, ὥς ὑπὸ τῶν ἐμφύτων κατασυρομένοις
παθῶν. ὅτι γὰρ δὴ ταῦτα παγχάλεπα, ἴστε καὶ ὑμεῖς· „οὐ 38
γὰρ ἐκ δρυός“, κατὰ τὸν ποιητικὸν λόγον, „ἢ ἀπὸ πεύκης“
γεγένησθε. δεδήλωκε, δὲ τοῦτο καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ τῆς
5 Πολιτείας πρώτῳ διαλόγῳ, τὸν Κέφαλον εἰσαγαγὼν τῷ
Σωκράτει διαλεγόμενον καὶ λέγοντα· „εὖ ἴσθι, ὅτι ἔμοιγε
ὅσον αἱ ἄλλαι αἱ κατὰ τὸ σῶμα ἡδοναὶ ἀπομαραίνονται,
τοσοῦτον αὖξονται αἱ περὶ τοὺς λόγους ἐπιθυμίαι τε καὶ
ἡδοναί.“ εἶτα πυθομένου τοῦ Σωκράτους, εἰ ἔτι τὸ τῶν 39
10 ἡδονῶν ἐπανίσταται πάθος, ὑπολαβὼν ἔφη· „εὐφήμεῖ ἄν-
θρωπε· ἀσμενέστατα μέντοι αὐτὰ ἀπέφυγον, ὥσπερ λυττῶντά
τινα καὶ ἄγριον δεσπότην ἀποφυγών.“ ἐνταῦθα μὲν οὖν
περὶ τῆς αἰσχροῦς ἡδονῆς τοιαῦτα διεξελέλυσθεν· ἐν δὲ τῷ
Γοργίᾳ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας ᾧδὲ φησιν· „χαλεπὸν 40
15 γάρ, ὧ Καλλίκλεις, καὶ πολλοῦ ἐπαίνου ἄξιον, ἐν μεγάλῃ
ἐξουσίᾳ γενόμενον τοῦ ἀδικεῖν, δικαίως διαβιῶναι· ὀλίγοι
δὲ γίνονται οἱ τοιοῦτοι. ἐπεὶ καὶ ἐνθάδε καὶ ἄλλοθι γεγό-
νασιν, οἷμαι δὲ ἔσονται καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ ταύτην τὴν ἀρε-
τήν, ἣν τοι δικαίως διαχειρίζωσιν, ἢ ἂν τις ἐπιτρέπῃ.“ καὶ 41
20 αὖ πάλιν· „ἀλλ’ ἐν τοσούτοις λόγοις πολλῶν ἐλεγχομένων.
μόνος οὗτος ἡρεμεῖ ὁ λόγος, ὥς εὐλαβητέον ἐστὶ τὸ ἀδικεῖν
μᾶλλον ἢ τὸ ἀδικεῖσθαι, καὶ παντὸς μᾶλλον ἀνδρὶ μελετη-
τέον οὐ τὸ δοκεῖν εἶναι ἀγαθόν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθὸν εἶναι καὶ
ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ.“ καὶ τούτους δὲ πάλιν τοὺς λόγους ὁ 42
25 Σωκράτης τῷ Κρίτῳ προσενήνοχε· μετὰ γὰρ πολλοὺς ἑτέρους

2—3: Hom. τ 163 || 4—12: Clem. Str. III 3, 18 (Plat. Reip. I p. 328 D—329 C); vid. Diss. p. 94 sq. || 14—19: Eus. Pr. XII 6, 14 (Plat. Gorg. p. 526 A—B) || 20—24: Eus. Pr. XII 6, 22 (Plat. Gorg. p. 527 B)

1 ὥς om. L | 2 δὴ om. SC | 3 ἢ ἀπὸ πέτρης κατὰ τὸν ποιη-
τικὸν λόγον L | πεύκης: πέτρης L Hom.: πέτρας Mgr. | 4 γεγένη-
σθαι MS¹, corr. Mgr. | καὶ τοῦτο C | τοῦτο om. M | καὶ om. S |
5 κεφαλλὸν C | εἰσάγων K | 7 αἱ posterius om. S | τὸ om. K |
9 εἰ: ἡ K | τὸ om. LM | 10 ὃ ἄνθρωπε L | 11 ἀσμενέστατε C |
μὲν τοιαῦτα K: μὲν τὰ τοιαῦτα M: τοιαῦτα C | ἢ πέφυγον C |
ὥς C | 13 διελέλυσθεν SC | 14 χαλαιοπὸν S | post χαλεπὸν add.
μὲν LMS | 19 ἣν LMS | ἣν τοι bis L | διαχειρίζουσιν MCL²:
διαχωρίζουσιν L¹ | 19—20 ἢ—ἐλεγχομένων om. C | 23 ἀλλὰ τὸ
ἀγαθὸν om. L¹: ἀλλὰ τὸ εἶναι L² | 25 κρίτῳ C

καὶ τάδε προστέθεικεν· „οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν. οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν, ὥς οἱ πολλοὶ οἴονται, ἐπειδήπερ οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν. τί δὲ δῆ; κακουργεῖν δεῖ, ὧ Κρίτων, ἢ οὐ; οὐ δεῖ δῆπον, ὧ Σώκρατες. δεῖ δὲ ἀντικακουργεῖν κακῶς πάσχοντα, ὥς οἱ πολλοὶ φασι; δίκαιον ἢ οὐ δίκαιον; 5 οὐδαμῶς. τὸ γὰρ πονηρὸν ποιεῖν ἀνθρώποις τοῦ ἀδικεῖν οὐδὲν διαφέρει. καλῶς λέγεις. οὔτε οὖν ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν ὅτιοῦν

p. 172 43 πάσχη τις ὑπ' αὐτῶν.“ | τοιαύτην μὲν οὖν ἀδικίας πέρι καὶ δικαιοσύνης Σωκράτης καὶ Πλάτων διδασκαλίαν ἐποιή- 10 σάτην, ἀξιεπαινον ἀληθῶς καὶ λογικὴν καὶ τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ ξυμβαίνουσαν· τὰ γὰρ ἡθικὰ μαθήματα πάντας ἀνθρώπους ἢ φύσις ἐπαίδευσεν. διαπλάσας γὰρ τοὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος ὁ ποιητὴς ἐντέθεικε τῇ φύσει τὴν τῶν ἀγαθῶν καὶ τὴν τῶν ἐναντίων διάγνωσιν. ὅθεν οὐ μόνον 15 Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν Ἑλλήνων τὸν ἀδικὸν ἐβδελύξαντο βίον, 44 ἀλλὰ καὶ τῶν βαρβάρων πολλοί. καὶ γὰρ Ἑλλάνικος ἐν ταῖς ἱστορίαις ἔφη τοὺς Ὑπερβορέους οἰκεῖν μὲν ὑπὲρ τὰ Ῥίπαια ὄρη, ἀσκεῖν δὲ δικαιοσύνην, μὴ κρηφαγοῦντας, ἀλλ' 20 ἀκροδρῦοις χρωμένους. καὶ τοὺς Βραχμᾶνας ἱστοροῦσιν ἔτεροι ἐν ταῖς ὕλαις διάγειν, φύλλοις τὸ σῶμα καλύπτοντας. 45 καὶ Ἀνάχαρσιν δὲ τὸν Σκύθην φιλόσοφον γεγενῆσθαι φασιν.

1—9: Eus. Pr. XIII 7, 2—3 (Plat. Crit. p. 49B—C) || 18—22: Clem. Str. I 15, 71—72 (Hellanic. fr. 96) || 23—p. 311, 6: Clem. Str. V 8, 44

9—p. 311, 10: Georg. Mon. Chron. III 119 (p. 263—264)

2—3 οἱ πολλοὶ—ἀδικεῖν om. SC, sed add. in marg. S, superadditis verbis οὐ δῆτα οὐ φαίνεται | 3 post ἀδικεῖν add. ὥς L² | τί δὲ δῆ: τῆδε ἢ M | τί: τῇ S | δῆ: δεῖ C | κρίτων S | 4 δεῖ om. KL¹ | δεῖ πονηρὸν δῆ M: δῆπον δεῖ C | 5 post φασι add. δεῖ L² | 6 ποιεῖ C¹ | τοῦ: τὸ KS¹: τοὺς C | 7 οὐδὲν—ἀνταδικεῖν om. K | οὐδὲν: τὸ δέον L | ἀντιδικεῖν C | 9 πάσχει C | τοιαύτης M | οὖν om. C | 10 καὶ prius om. C | 13 ἀνθρώπους om. L¹ | γὰρ: γε M, corr. Mgr. | 13—14 τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων SC | 16 ἀριστίδης KSC | λυσιμάχου S | 18 ελλάνικος C | 19 ὑπερβορείους S | 20 κρηφαγόντας K: κρηφαγοῦντας L: κρηφαγοῦντας S¹ | 22 φύλλοις: φυλάττειν K | 23 φησιν S

οὕτως δὲ αὐτὸν ὁ τῆς φιλοσοφίας ἐπυρπόλησεν ἔρως, ὥς
 ὀνομαστότατον γενέσθαι καὶ παρὰ πᾶσιν ἀοίδιμον. οὐ γὰρ
 μόνον ἐργηγορῶς πρὸς τὰ τῆς ψυχῆς ἡγωνίζετο πάθη, ἀλλὰ
 καὶ καθεύδων τὰ τῆς ἐγκρατείας παρεδήλου σημεῖα· εἰώθει
 5 γὰρ τῇ μὲν λαιᾷ τὰ αἰδοῖα κατέχειν, τῇ δεξιᾷ δὲ τὰ χεῖλη
 ξυνέχειν, ταύτῃ πη δηλῶν, ὥς πολλῶ μείζων ἐστὶν ἢ ἄγωνα
 τῆς γλώττης καὶ μείζονος ἐπικουρίας εἰς ἀσφάλειαν δεῖται.
 καὶ Χείρωνα δὲ τὸν Κένταυρον Ἑρμιππὸς φησιν ὁ Βηρύ- 46
 τιος δικαιοσύνης γενέσθαι διδάσκαλον, καὶ Ὅμηρος δὲ αὐτὸν
 10 „δικαιοτάτον τῶν Κενταύρων“ ἐκάλεσεν. οὐ τοίνυν μάλα
 προσήκει θαυμάζειν οὔτε Ἡσίοδον, τραχεῖαν λέγοντα τῆς
 ἀρετῆς τὴν ὁδὸν καὶ προσάντη καὶ δύσβατον, οὔτε Σιμων-
 νίδην „τὰν ἀρετὰν“ εἰρηκότα „ναίνειν δυσβάτοις ἐπὶ πέτραις.“
 ἃ γὰρ δὴ τῷ Χείρῳ καὶ τοῖς Ἰππημολγοῖς προσεμαρτύ- 47
 15 ρησεν Ὅμηρος, καὶ ἅπερ Ἀνάχαρσις ἔργῳ μετήλθεν ὁ Σκύ-
 θης, ταῦτα λόγῳ παρήνεσαν οἱ ἐπαινούμενοι ποιηταί. καὶ
 Ἀντισθένης δὲ ὁ Κυνικός (Σωκρατικός δὲ καὶ οὗτος) τοῦ
 ἥδεσθαι τὸ μαίνεσθαι κρεῖττον εἴρηκεν εἶναι· διὸ καὶ παρ-
 αινεῖ τοῖς γνωρίμοις μηδὲ δάκτυλον ἐκτεῖναί ποτε εἶνεκα
 20 ἡδονῆς. τῆς τούτου διδασκαλίας τετύχηκε Διογένης ὁ 48
 Σινωπεύς, λόγῳ μὲν καὶ αὐτὸς τὴν φιλοσοφίαν ζηλώσας,
 ἡδονῆς δὲ δοῦλος γενόμενος καὶ δημοσία ταῖς ἐταίραις
 μιγνύμενος καὶ κάκιστον τοῖς θεωμένοις προσφέρων παρά-
 δειγμα. φασὶ δὲ αὐτόν, μεμψαμένον τινὸς τὸ γινόμενον
 25 καὶ εἰρηκότος· „τί ποιεῖς, ὦ Διόγενες;“ φάναι ἐκεῖνον, τῇ

8—9: Clem. Str. I 15, 73 (Hermipp. fr. 82) || 9—10: Hom.
 A 832 || 11—12: Clem. Str. IV 2, 5 (Hes. Opp. 289—292) ||
 12—13: Clem. Str. IV 7, 48 (Simonid. fr. 58) || 14—15: Hom.
 N 5—6 || 16—20: Clem. Str. II 20, 121 Eus. Pr. XV 13, 7 (An-
 tisth. fr. 65) || 20—21: Eus. Pr. XV 13, 8

1 οὕτω K | αὐτῶν L¹ | ἐπυρπόλησεν: ἐξέκλυσεν M, corr.
 Mgr. | 2—3 μόνον γὰρ M | 3 ἐργηγορικῶς M, corr. Mgr. | ἡγωνί-
 ζετο K | 5 λαιᾷ μὲν K | 12 σιμωνίδη L | 13 τὰν: τὸν C¹ | post
 ναίνειν add. δὲ M | δυσβάτους ἐπὶ πέτρας MSC | 14 χείρων S¹ |
 post χείρωνι add. ἀλλὰ S | 15 ἅπερ: τοῦπερ S¹ | ὁ σκύθης ἔργῳ
 μετήλθε MSC | 18 μένεσθαι S¹ | παρήνει SCMgr. | 20 post
 τετύχηκε add. καὶ K | 21 σινωπεύς S | 22 ἐταίρας M, corr.
 Mgr.: ἐτέραις S | 23 μιγνύμενος S | 25 διώγενες KM

- ξυνήθει λοιδορίᾳ χρησάμενον· „ὦ κάθαρμα, εἰ ἐπιτύχοιμι,
 49 ἄνθρωπον.“ οὕτως ἀνέδην ἐλάγνευεν. τούτου Κράτης ὁ
 Θηβαῖος τὸν βίον ἐξήλωσε καὶ πολλαῖς μὲν εὐφημίαις τὴν
 ἀρετὴν ἐστεφάνωσεν· αὐτοῦ γὰρ δὴ ὅδε ὁ λόγος· „ἡδονῇ
 ἀνδραποδώδει ἀδούλωτοι καὶ ἄκαμπτοι ἀθάνατον βασιλείαν 5
 p. 173 ἔλευθερίαν τ' ἀγαπῶσιν.“ | οὗτος εἰώθει λέγειν, τῆς εἰς τὰ
 ἀφροδίσια ὁρμῆς κατάπλασμα λιμὸν εἶναι, εἰ δὲ μή, βοόχον.
 ἀλλὰ τοῦ πάθους ἐπαναστάντος, Ἰππαρχίαν τὴν Μαρωνίτιν
 δημοσίᾳ ἐγήμε καὶ τὰ κυνογάμια ἐν τῇ Ποικίλῃ ἐτέλεσεν,
 50 ἐρωῶσθαι πολλὰ φράσας τῇ ὑψηγορίᾳ τῶν λόγων. καὶ 10
 Ἀρίστιππος δὲ ὁ Κυρηναῖκός, ὄνειδιζόμενος, ὅτι δὴ θαμὰ
 ξυνεγίνετο τῇ ἐταίρᾳ τῇ Κορίνθιᾳ, „ἔχω“ ἔλεγε „Λαῖδα, καὶ
 οὐκ ἔχομαι ὑπ' αὐτῆς.“ καὶ οἱ Περιπατητικοὶ δὲ λόγῳ μὲν
 εὐφήμεον τὴν ἀρετὴν, ἐκύδαινον δὲ ἔργῳ τὴν ἡδονήν· καὶ
 ταῦτα αὐτῶν οὐκ ἄλλοι κατηγοροῦσιν, ἀλλ' αὐτοὶ περὶ τοῦ 15
 51 σφῶν διδασκάλου ξυγγράφουσιν. Ἀριστοκλῆς γὰρ πού ὁ
 Περιπατητικὸς Λύκωνα ἔφη τὸν Πυθαγόρειον περὶ Ἀριστο-
 τέλους φάναι, ὅτι ἐν ἐλαίῳ θερμᾷ λουόμενος τοῦτο ὕστερον
 ἀπεδίδοτο· καὶ ἡνίκα δὲ εἰς Χαλκίδα ἀπῆει, τοὺς τελώνας
 ἔφη διερευνωμένους τὸ πλοῖον εὐρεῖν <ἐν> αὐτῷ λοπάδια 20
 χαλκᾷ τέτταρα καὶ ἐβδομήκοντα· ἄλλους δὲ τινὰς εἰρηκέναι,
 52 τριακοσίας ἐσχηκέναι λοπάδας. καὶ οἶμαι αὐτοὺς μὴ παντά-
 πασι ψεύδεσθαι· ἐν τούτοις γὰρ δὴ ἐκεῖνος τὴν εὐδαι-
 μονίαν ὠρίζετο. εἰώθει γὰρ λέγειν, οὐκ ἄλλως εὐδαίμονα

2—7: Clem. Str. II 20, 121 (Crat. fr. 5) || 8—9: Clem. Str.
 IV 19, 121 || 10—13: Clem. Str. II 20, 118 (Aristipp. fr. 30) ||
 16—22: Eus. Pr. XV 2, 8—9 (Aristocl. fr. 7); vid. Luzac. Lect.
 Att. p. 297 sqq. || 24—p. 312, 4: Eus. Pr. XV 3—4 (Attic. fr. 2)

1 λοιδορία SC | 2 οὕτω KM | ἀνείδην K¹MSC | 4 ἡδωνη
 S¹C | 5 ἀνδραποδώδι S¹C: ἀνδραπόδω δὲ K¹L | 6 οὕτως S¹C |
 7 κατάπανμα SCL²Myr. | 8 ἱππάρχειαν K | μαρωνίτιν SC |
 9 κοινογάμια LM | 11 δὲ om. L | δὴ om. KL | 12 ἐγίνετο SC |
 ἐτέρα S¹ | 13 δὲ om. C | 14 καὶ om. SC | 17 λύκων L | πυθα-
 γώριον S¹: πυθαγόριον CS² | 19 ἀπίει S: ἀπείη C | 20 διερε-
 νομένους K | ἐν add. Ursinus | λοπάδια M: ὁ πάδια L |
 21 χαλκᾷ om. S | εὐδομήκοντα M | 21—p. 314, 21 εἰρηκέναι—
 εὐόργητον om. C | 22 post τριακοσίας add. αὐτὸν S | λοπάδας
 M | 23 ante τὴν add. καὶ M | 24 εἰώθε K

τινα γίνεσθαι ἢ διὰ τῆς τοῦ σώματος εὐπαθείας καὶ τῆς
 τῶν ἐκτὸς περιουσίας, ὧν ἄνευ μηδὲν τὴν ἀρετὴν ὠφελεῖν.
 καὶ τοῦτο δὴ σαφῶς Ἀττικὸς ὁ Πλατωνικός, ἐν οἷς πρὸς
 Ἀριστοτέλην γράφει, δεδήλωκεν. τὰ τοίνυν κατ' αὐτοῦ λεγόμενα
 5 βεβαιοῦσιν οἱ λόγοι· ὁ δὲ Πλάτων ἄντικρυς ἐναντία
 διδάσκει. ἐν γὰρ τῷ τρίτῳ τῆς Πολιτείας ἐπιμελεῖσθαι
 κελεύει τοῦ σώματος ψυχῆς εἵνεκα ἁρμονίας, δι' οὗ βιοῦν
 τε ἔστι καὶ ὀρθῶς βιοῦν, καταγγέλλοντας τῆς ἀληθείας τὸ
 κήρυγμα. τοῦτο καὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος παραινεῖ λέγων· 54
 10 „ἡ νύξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν
 τὰ ἔργα τοῦ σκότους καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτός·
 ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κόμοις καὶ
 μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ· ἀλλ'
 ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τῆς σαρκὸς
 15 πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.“ οὐ γὰρ τοσαύτην 55
 αὐτῷ προσφέρειν δεῖ θεραπείαν, ὥστε κατασκοιτᾶν τῆς ψυχῆς,
 ἀλλ' ἵνα ὑπουργῇ καὶ ξυνεργῇ καὶ τοῖς ἐκείνης ἔπηται
 νεύμασιν. ξυμπεφώνηκε τοίνυν ἐν τούτοις ὁ Πλάτων τοῖς
 ἡμετέροις, τὴν ἀναγκαίαν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι παρεγγυήσας
 20 τοῦ σώματος. ἐπέδειξε δὲ καί, ὅπως ἄρχεται τε καὶ αὖξεται
 τῆς ἐπιθυμίας τὸ πάθος· „ἡμεῖς“ γὰρ ἔφη „λέξοιμεν ἂν 56
 ἴσως οὐκ ἀτόπως, ὅτι ἄρχει μὲν ἔρωτος ὕρασις, αὖξει δὲ τὸ
 πάθος ἐλπίς, τρέφει δὲ μνήμη, τηρεῖ δὲ ξυνήθεια.“ τοῦτο
 δὲ αὐτὸ καὶ περὶ τῆς ἀρετῆς εἶρηκεν· „παντός“ γὰρ ἔφη
 25 „φυτοῦ ἢ πρώτῃ βλάβστη, καλῶς ὀρθωθεῖσα πρὸς ἀρετὴν,

6—9: Clem. Str. IV 4, 18 (Plat. Reip. III p. 410 C, cf. IX p. 591 D) || 10—15: Rom. 13, 12—14 || 21—23: Clem. Str. VI 2, 23 (Plato?) || 24—p. 314, 2: Clem. Str. VI 2, 24 (Plat. Legg. VI p. 765 E)

6—p. 314, 5: Georg. Mon. Chron. III 119 (p. 264—266) (Suid. s. v. ὑπωπιάζω)

1 εὐπαθείας S | 4 ἀριστοτέλη K | 7 διαβιοῦν K | 8 τε: ται S¹ | post βιοῦν add. ἐστὶ L | 9 post τοῦτο add. δὲ L | 12 κόμοις S | 13 ἀσελγείαις M | ἔρισι K et ζήλοισι KS | 14 ἐνδύσασθαι MS, corr. Myr. | 15 ποιεῖσθαι S | ἐπιθυμίαν L | 18 ἐν τούτοις om. LM | 19 ποιεῖσθαι om. L | 20 δὲ: τε K | τε om. LM | 22 ἔρωτας K | 25 βλάβστησις L

τῆς ἑαυτοῦ φύσεως κυριωτάτῃ τέλος ἐπιθεῖναι τὸ πρόσ-
 p. 174 57 φορον. καὶ Σωκράτης δὲ φυλάττεσθαι ἐκέλευσε τὰ
 ἀναπεύθοντα μὴ πεινῶντας ἐσθίειν καὶ μὴ διψῶντας πίνειν,
 καὶ τὰ βλέμματα καὶ τὰ φιλήματα τῶν καλῶν, ὡς χαλεπώ-
 58 τερον σκορπίων καὶ φαλαγγίων ἰὸν ἐνιέναι πεφυκότα. ἀλλὰ 5
 ταῦτα ῥήματα ἦν ἄλλως ἔργων γεγυμνωμένα. εἰς γὰρ δὴ
 τὰ γυμνάσια τῶν νέων εἵνεκα καὶ καλῶν εἰώθει φοιτᾶν καὶ
 τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰστία τῇ κακῇ θεωρίᾳ. καὶ μαρτυρεῖ
 Φίληβος καὶ Φαῖδρος καὶ Ἀντερασταὶ καὶ Χαρμίδης καὶ
 59 ἄλλοι πολλοὶ διάλογοι τοιαῦτα ἔχοντες διηγήματα. ἃ δὲ 10
 Ἀλκιβιάδης ἐν τῷ Ξυμποσίῳ περὶ Σωκράτους ἔφη, Πλάτων
 μὲν ἔγραψεν, ἐγὼ δὲ φειδοῖ τοῦ Σωκράτους εἰπεῖν οὐκ
 ἀνέξομαι· τοσαύτην ἔχουσιν ἀτοπίαν καὶ παροινίαν Σωκρά-
 τους καὶ λώβην τοῖς ὀξύρροποις περὶ τὸ πταίνειν ἐκείνοι οἱ
 60 λόγοι ἐν ἐκείνῳ τῷ διαλόγῳ. καὶ ἐσπερίσαι αὐτὸν καὶ δια- 15
 νυκτερεῦσαι πίνοντα ἔφη, καὶ τῶν ἄλλων ἀπειρηκότων ἤδη
 καὶ τὸν ὕπνον ἀσπασαμένων, ἐργηγορότα μεῖναι πίνοντα
 καὶ μεταξὺ διαλεγόμενον, ὀνησιφόρον μὲν οὐδέν, ἃ δὲ Ἀλκι-
 βιάδῃ καὶ Ἀριστοφάνει καὶ τοῖς ἄλλοις ἤρμοττε κωμασταῖς.
 61 καὶ ὁ Πορφύριος δέ, τὴν Φιλόσοφον ἱστορίαν συγγράψας, 20
 πρῶτον μὲν αὐτὸν ἀκρόχολον καὶ εὐόργητον εἶρηκε γεγε-
 νῆσθαι, Ἀριστοξένῳ μάρτυρι κεχορημένος τὸν Σωκράτους
 62 βίον συγγεγραφότι. ἔφη γὰρ μηδενὶ ἐτέρῳ ἐντετυχηκέναι
 πιθανώτερόν ἐκείνου· τοιαύτην εἶναι τὴν τε φωνὴν καὶ τὸ
 στόμα καὶ τὸ ἐπιφαινόμενον ἦθος καὶ πρὸς ἅπασιν δὲ τοῖς 25
 63 εἰρημένοις τὴν τοῦ εἶδους ιδιότητα. γίνεσθαι δὲ τοῦτο,

2—5: Clem. Str. II 20, 120 (Xen. Comm. I 3, 6. 12—13) ||
 15—19: Plat. Symp. p. 223 C || 20—p. 315, 3: Porph. Phil.
 hist. fr. 10 (Aristox. fr. 27—28)

1 κυριωτάτῃ S | 2 ὁ σωκράτης S | 3 πινῶντας K | 4 χαλε-
 πωτέραν K | 5 φαλάγγων KL | ἐνιέται K | 6 ταῦτα τὰ ῥήματα
 S | ἔργον L¹ | 7 ἔνεκα LM | καὶ prius om. L | φοιτᾶν S | 8 ἰστία
 KS | 9 φήλιβος S | ἀντέρας τὲ M | 10 ἃ: ὁ M | 12 φειδοῖ S |
 13 παρόνοϊαν LM | 15 αἰσπερίσαι S | 16 πεινῶντα M: πινῶντα
 S¹ | 17 πεινῶντα M | 20 ὁ om. L | 21 ἀκροχόλον K | γεγε-
 νῆσθαι S | 24 πιθανώτερα K | 26 εἶδους: ἦθους Mgr. | τοῦ-
 τοι M

ὅτε μὴ ὀργίζοιτο· ὅτε δὲ ληφθεῖη ὑπὸ τοῦ πάθους τούτου,
 δεινὴν εἶναι τὴν ἀσχημοσύνην· οὐδενὸς γὰρ οὔτε ὀνόματος
 ἀπέχεσθαι οὔτε του πράγματος. καὶ ἄλλα δὲ τοιαῦτα διεξιελ-
 θών, δείκνυσιν αὐτὸν καὶ ταῖς ἡδυπαθείαις δεδουλωμένον·
 5 λέγει δὲ οὕτως· „πρὸς δὲ τὴν τῶν ἀφροδισίων χρῆσιν σοφο- 64
 δρότερον μὲν εἶναι, ἀδικίαν δὲ μὴ προσεῖναι· ἢ γὰρ ταῖς
 γαμεταῖς ἢ ταῖς κοιναῖς χρῆσθαι μόναις. δύο δὲ σχεῖν γυ-
 ναῖκας ἅμα, Ξανθίππην μὲν πολῖτιν καὶ κοινοτέραν πως,
 Μυρτώ δὲ Ἀριστείδου θυγατριδὴν τοῦ Λυσιμάχου. καὶ
 10 τὴν μὲν Ξανθίππην προσπλακεῖσαν λαβεῖν, ἐξ ἧς ὁ Λαμ-
 προκλῆς ἐγένετο· τὴν δὲ Μυρτῶ γαμηθεῖσαν, ἐξ ἧς Σωφρο-
 νίσκος καὶ Μενέξενος. αὗται δὲ ξυνάπτουσαι μάχην πρὸς 65
 ἀλλήλας, ἐπειδὴν παύσαιντο, ἐπὶ τὸν Σωκράτην ὤρων, διὰ
 τὸ μηδέποτε αὐτὰς μαχομένας διακωλύειν, γελᾶν δὲ καὶ
 15 ἀλλήλαις καὶ αὐτῷ μαχομένας ὀρῶντα. εἶναι δὲ φησιν αὐ-
 τὸν ἐν ταῖς ὁμιλίαις ἐνίοτε φιλαπεχθήμενον καὶ λοιδόρον
 καὶ ὑβριστικόν.“ καὶ ταῦτα δὲ | περὶ τοῦ Σωκράτους 66 p. 175
 ὁ Πορφύριος ἔφη· „ἐλέγετο δὲ περὶ αὐτοῦ, ὡς ἄρα παῖς
 ὢν οὐκ εὖ βιώσειεν οὐδὲ εὐτάκτως. πρῶτον μὲν γὰρ φασιν
 20 αὐτὸν τῷ πατρὶ διατελέσαι ἀπειθοῦντα, καὶ ὁπότε κελεύσειεν
 αὐτὸν λαβόντα τὰ ὄργανα τὰ περὶ τὴν τέχνην ἀπαντᾶν
 ὁπουδῆποτε, ὀλιγωρήσαντα τοῦ προστάγματος περιτρέχειν

5—p. 316, 9: Porph. Phil. hist. fr. 12 (Aristox. fr. 28)

1 ὅτε (priore loco) bis M | ληφθεῖη: η prius C² e corr. |
 2 δεινὴν: δεῖν K: δὲ L¹ | ἀσχημοσύνην S | οὐθενὸς KSCL² |
 οὔτε bis M | 3 οὔτε om. C | του om. S | 4 αὐτῶν C | 6 δὲ: μὲν
 L² ut videtur | 7 μόναις: νόμοις K | ἔχειν MSC | 8 ξανθίππειν
 L¹ ut videtur | 8—10 μὲν—ξανθίππην om. M | 8 μὲν om. L |
 πολίτην LS | κοινοτέραν SC | 9 ἀριστείδου KSC | 11 σοφρο-
 νίσκος C | 12 ξυνάπτουσιν C | 13 σωκράτη LS | ὤρων KMSC |
 post διὰ add. δὲ K | 14 διακωλύειν S¹ | post διακωλύειν add.
 ὀρῶντα CL² | καὶ om. C | 15 ἀλλήλαις: πρὸς ἀλλήλας CL² Mgr.:
 πρὸς ἀλλήλαις M | μαχομένων M, corr. Mgr. | ὀρῶντα om. LMC
 | φησιν: litt. σ S² e corr. | αὐτὸν om. KL | 16 ἐνίοτε: ἐνῶς
 τε S | λοιδόρον SC, sed corr. C | 17 καὶ posterius om. C |
 post τοῦ add. βίου S | 19 βιώσειεν L | μὲν om. KL¹ | φησιν MC |
 20 κελεύσει S | 21 ἀπαντα C | 22 ὀλιγωρήσαντα S | πράγμα-
 τος L

- 67 αὐτόν, ὅπου ποτὲ δόξειεν. ἤδη δὲ περὶ τὰ ἑπτακαίδεκα ἔτη
προσελθεῖν αὐτῷ Ἀρχέλαον τὸν Ἀναξαγόρου μαθητὴν,
φάσκοντα ἔραστὴν εἶναι· τὸν δὲ Σωκράτην οὐκ ἀπόσασθαι
τὴν ἔντευξίν τε καὶ ὁμιλίαν τὴν πρὸς τὸν Ἀρχέλαον, ἀλλὰ
γενέσθαι παρ' αὐτῷ ἔτη συχνά· καὶ οὕτως ὑπὸ τοῦ Ἀρχε- 5
68 λάου προτραπῆναι ἐπὶ τὰ φιλόσοφα.“ εἶτα μετ' ὀλίγα· „ἦν
δὲ καὶ τῶν ἐπιτιμωμένων καὶ τάδε Σωκράτει, ὅτι εἰς τοὺς
ὄχλους εἰσώθειτο καὶ τὰς διατριβὰς ἐποιεῖτο πρὸς ταῖς τρα-
πέζαις καὶ πρὸς τοῖς Ἑρμαῖς.“ ταῦτα περὶ Σωκράτους ὁ
Πορφύριος ἔφη καὶ ἄλλα ἅττα, ἃ ἐκὼν εἶναι παρέλειπον· 10
ἐξ ὧν καταμαθεῖν ἔξεστιν, ὥς λόγοις ἐπῆνουν ἐκεῖνοι τὴν
ἀρετὴν, ἡσπάζοντο δὲ τὴν ἡδονὴν καὶ τοῖς πάθεσι δουλεύειν
69 ἠνείχοντο. εἰ γὰρ δὴ κατὰ τὸν Πορφύριον καὶ περὶ τὰ
ἀφροδίσια ὁρμητικῶς εἶχε καὶ δύο γυναιξὶ κατὰ ταὐτὸν
ὁμιλῶν οὐκ ἐλάμβανε κόρον, ἀλλὰ καὶ ταῖς κοιναῖς ἀνέδην 15
ἐχρῆτο καὶ τῶν ἐν ταῖς παλαιστραῖς γυμνουμένων νέων κατὰ
τὸν Πλάτωνα τὴν θέαν ἡσπάζετο καὶ δυσόργητος ἦν καὶ
μόγισ ἄττοντα κατέχειν ἡδύνατο τὸν θυμὸν καὶ λοῖδορον
εἶχε τὴν γλῶτταν καὶ ἀχαλίνωτον, ποῖον ἄρα εἶδος φιλοσο-
70 φίας μετήει; ὅτι δὲ καὶ Πλάτωνος κατηγοροῦσι τῶν πα- 20
λαιῶν τινες ὥς πολλὰ πεποιηκότος φιλοσοφίας ἀνάξια,
ἀκούσατε Ξενοφῶντος λέγοντος ἐν τῇ πρὸς Αἰσχίνην ἐπι-
στολῇ· „Αἰγύπτου γὰρ ἡράσθησαν καὶ τῆς Πυθαγόρου
τερατώδους σοφίας· ὧν τὸ περιττὸν καὶ μὴ μόνιμον ἐπὶ
Σωκράτει διήλεγχεν ἔρως τυραννίδος, καὶ ἀντὶ διαίτης λιτῆς 25
71 Σικελιώτις γαστροδὸς τράπεζα.“ αἰνίττεται δὲ διὰ τούτων

22—26: Eus. Pr. XIV 12 (Xen. Epist. 1)

1 ὁπουδήποτε S | ἔτει S¹ | 3 σωκράτη KS | ἀπόσασθαι S |
5 οὕτως: ὅπως L: πως KM, corr. Mγρ. | τοῦ om. LM | 6 ἐπὶ
om. SC: περὶ K | 8 εἰσώθειτο S¹C: ὠθείτο K: ὠθείτο L | τὰς
om. M | τὰς τραπέζας KLS | 9 ταῖς ἑρμαῖς MC: ταῖς ὁρμαῖς L²
| 10 παρέλειπον KSC | 11 καταμανθάνειν SCMγρ. | ἐνεστιν M,
corr. Mγρ. | λόγῳ L | ἐκεῖνοι om. L¹, sed ante λόγῳ add. L² |
13 ἠνείχοντο S | καὶ om. K | ante περὶ add. τὰ L | 15 ἀνάξια
KMSC | 16 ἐχρῆτο: ἐφίετο K | 18 μόγισ L | λοῖδωρον SC |
20 μέτεισιν K: μετήει C | καὶ om. M | ante τῶν add. καὶ K |
22 ἐχίνην K | 25 διήλεγχεν M, corr. Mγρ. | ἔως L¹ | λητῆς S |
26 σικελιώτης S | τούτου KL

τὴν μετὰ Διονυσίου τοῦ τυράννου ἐν Σικελίᾳ διατριβήν.
 τὰς γὰρ Ἀθήνας καταλιπὼν ἐκεῖνω ξυνῆν, Συρακουσίας
 ἀπολαύων χλιδῆς, καὶ μετὰ τὴν ἐκείνου τελευταίαν τῷ ἐκείνου
 παιδί. τοσοῦτον δὲ παραινῶν τὸν τύραννον ὤνησεν, ὥς
 5 καὶ δεθῆναι καὶ ταῖς λιθοτομίαις εἰσχωθῆναι· ὕστερον δὲ αὐ-
 τὸν καὶ ὥς ἀνδράποdon ἀπέδοτο βάρβαρον. καὶ ὁ Πλού-
 ταρχος δὲ φησιν ἔλαιον αὐτὸν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐμπορίας
 χάριν μετακομίσαι. ἀλλ' ὅμως καὶ τῶν τοιούτων ψόγων 72
 ἀκούοντες, θαυμάζομεν αὐτοῦ τὰ καλῶς εἰρημένα καὶ τὴν
 10 ἐκ τούτων ὠφέλειαν καὶ ὑμᾶς ἀξιοῦμεν ξυλλέγειν. καὶ γὰρ 73
 δὴ καὶ γυναικας γεγενῆσθαι παρ' Ἑλλήσιν ἀξιωματικούς
 ἀκούομεν. Λυσιδίκη μὲν γάρ, ὥς φασιν, | ἐλοῦτο μηδὲ τὸν p. 170
 χιτωνίσκον ἐκδυομένη, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς αἰδοῦς. ἡ
 δὲ Φιλωτέρα κατιοῦσα εἰς τὴν πύελον κατὰ βραχὺ τὸ τῷ
 15 ὕδατι καλυπτόμενον ἐγυμνοῦτο τοῦ σώματος, ἀναστέλλουσα
 κατ' ὀλίγον τὸν χιτῶνα· καὶ αὖ πάλιν ἀνιοῦσα παραπλησίως
 ἡμπίσχετο. Θεανῶ δὲ ἡ Πυθαγορική, ἀποβλέψαντός τινος
 εἰς αὐτὴν καὶ εἰπόντος· „καλὸς ὁ πῆχυς“, „ἀλλ' οὐ δημό-
 σιος“ ἀπεκρίνατο. ἐρωτηθεῖσα δὲ πάλιν· „ποσταῖα γυνή
 20 ἀπὸ ἀνδρὸς εἰς τὸ Θεσμοφόριον κάτεισιν;“ „ἀπὸ μὲν τοῦ
 ἰδίου παραχρῆμα“ ἔφη, „ἀπὸ δὲ τοῦ ἄλλοτρίου, οὐδέποτε.“
 ταῦτα καὶ ὅσα τοιαῦτα καὶ ἐπαινοῦμεν καὶ φιλοσοφίας εἶναι 74
 ἄξιά φασιν. καὶ ἀποδεχόμεθα τὸν Πλάτωνα τοῖς ἀγαθοῖς
 τὸν γάμον ξυντάξαντα καὶ ἀθανασίας ἐπίνοϊαν καὶ διαμο-
 25 νὴν τοῦ γένους καλέσαντα· Δημοκρίτῳ δὲ καὶ Ἐπικούρῳ
 λίαν μεμφόμεθα, παραιτεῖσθαι καὶ τὸν γάμον καὶ τὴν παιδο-

6—8: Plut. Sol. 2 || 12—21: Clem. Str. IV 19, 120—121 (17—21: Thean. sent. 3—4) || 23—p. 318, 4: Clem. Str. II 23, 138 (cf. Plat. Symp. p. 207 D Democrit. vit. et. plac. 170 Epicur. fr. 526)

1 διονύσον C | 2 ξυνεῖν C | συρακουσίας K | 3 τῷ: τὸ C et
 4 παιδίον C | δὲ: ὅδε L | 5 δεθῆναι L | 7 αὐτὸν ἔλαιον L |
 9 θαυμάζωμεν K | 11 δὴ: δεῖ S¹ | 12 λυσιδίκη S | φησιν C |
 ἐλούετο MSC K e corr. L² | μήτε KL MC | 14 φιλωτέρα LSC | τὸν
 πύελον MC | 15 ἐγύμνον SCMγρ. | 17 ἡμπέσχετο LS | 18 δη-
 μοσίως L¹ | 19 ἐρωτιθεῖσα M | ποστέα L¹M | 20 κάτεισιν S |
 22 ταῦτα: τοιαῦτα K: τὰ τοιαῦτα L | ἐπαινούμενα K | 26 παραι-
 τεῖσθε C

- γονίαν κελεύουσιν. τὴν γὰρ τοι ἡδονὴν ὀρισάμενοι τέλος,
τὰ φροντίδας ἔχοντα καὶ τινὰς ἀηδίας παντελῶς ἀπεκῆρυξαν.
- 75 οἱ δὲ τῆς Ποικίλης μέσσην τινὰ ὁδὸν ὥδευσαν· τοῖς γὰρ
ἀδιαφόροις τὸν γάμον καὶ τὴν παιδογονίαν ξυνέξενον. οἱ
δὲ θεῖοι λόγοι τὴν μὲν διὰ φιλοσοφίαν ἐπινοοῦμένην ἀγνείαν
ὑμνοῦσιν, ὡς βίον προξενούσαν φροντίδων ἐλεύθερον· τὸν
δὲ σώφρονα γάμον νομοθετοῦσιν, ὡς καὶ τὸ γένος αὔξοντα
καὶ λαγνείας τοὺς σωφρονεῖν βουλομένους ἐλευθεροῦντα·
πορνείας δὲ καὶ τῆς ἄλλης ἀκολασίας ὡς συνώδους κατηγο-
76 ροῦσιν. „τίμιος γὰρ ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαν- 10
τος“ φησὶν ὁ θεῖος ἀπόστολος· „πόρνους δὲ καὶ μοιχοὺς
κρινεῖ ὁ Θεός.“ καὶ πάλιν· „λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς
χήραις· καλὸν αὐτοῖς ἐστίν, ἐὰν μείνωσιν ὡς κἀγώ· εἰ δὲ
οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν.“ καὶ ἐτέρωθι· „πορνεία
δὲ καὶ ἀκαθαρσία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει 15
ἀγίοις.“ καὶ ἀλλαχοῦ· „μὴ τις πόρνος καὶ βέβηλος ὡς
77 Ἡσαῦ.“ οἱ μὲν οὖν ἡμέτεροι διδάσκαλοι τὸν λογικοῖς πρέ-
ποντα διεθεσμοθέτησαν βίον· οἱ δὲ τῶν φιλοσόφων ἄριστοι
καὶ αὐτοὶ ταῖς ἡδοναῖς ἐδουλώθησαν καὶ νόμους ἔγραψαν
ἀκολασίαν διδάσκοντας· τοιοῦτοι γὰρ οἱ περὶ γάμων καὶ 20
παιδεραστίας τοῦ Πλάτωνος νόμοι. καὶ μέντοι καὶ περὶ
φιλίας Ἰππόδαμος ὁ Πυθαγόρειος οὕτω γέγραπεν· „ἃ μὲν
ἐξ ἐπιστάμας θεῶν, ἃ δὲ ἐκ παροχᾶς ἀνθρώπων, ἃ δὲ ἐξ
78 ἀδονᾶς ζῶων.“ ὁ δὲ δεσπότης Χριστὸς ἐν τοῖς ἱεροῖς εὐαγ-
γελίοις φησὶν· „μειζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς δύναται δεῖξαι, 25
ἵνα τις θῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.“
τὰ τελεώτατα δὲ ἐκπαιδεύων, καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐκέλευεν

10—12: Hebr. 13, 4 || 12—14: 1. Cor. 7, 8—9 || 14—16:
Eph. 5, 3 || 16—17: Hebr. 12, 16 || 20—21: Eus. Pr. XIII 19, 14—18.
20, 6 (Plat. Reip. V p. 457 C—461 C Phaedr. p. 256 D—E) ||
21—24: Clem. Str. II 19, 102 || 25—26: Joh. 15, 13 || 27—p. 319, 1:
Matth. 5, 44

7 αὐξάνοντα S | 8 τοῦ C | 9 ἄλλης om. L¹ | συνωδους K |
12 τοῖς: ταῖς LM | 13 post δὲ add. καὶ L | 14 ἐγκρατεύονται
C | 14—15 πορνεία δὲ καὶ om. C | 15 μὴ L | 16 πόρνος ἢ
βέβηλος [βέβη C] LCMγρ. | 16—17 ὡς καὶ ἡσαῦ K | 21 παιδα-
ραστίας MC | 22 πυθαγόρειος SC | οὕτως K | 23 ἐπιστήμας SC |
24 ἡδονᾶς SC | 27 τελεώτερα K | δὲ om. SC | παιδεύων KM

ἀγαπᾶν· | ὁ δὲ τὴν Πυθαγόρειον ἐκπαιδευθεὶς τετρακτὺν p. 17
 τὴν ἀνθρωπίνην φιλίαν ἐκ παροχῆς ὠρίσατο κατορθοῦσθαι.
 οὐ μόνον δὲ ἀπάδων ὅδε ὁ λόγος, ἀλλὰ καὶ πάμπαν ἀξύστα- 79
 τος. πολλοὺς γὰρ ἐχθρῶν εὐεργέτας γεγεννημένους εὐρίσκομεν·
 5 πολλοὺς δὲ εὖ μὲν παρὰ τινων πεπονθότας, ἀχαρίστους δὲ
 μάλα περὶ τοὺς εὐεργέτας γεγεννημένους. οὐ τοίνυν παροχῆς
 ἔκγονος ἡ φιλία, ἀλλὰ καρπὸς φιλίας ἡ παροχή.

Ταῦτα πάλιν, ὧ ἄνδρες, παρεξετάσαντες καὶ γνόντες, 80
 ὅσον θείων καὶ ἀνθρωπίνων τὸ μέσον, δι' ἐκείνων, οἷον
 10 δὴ τινων στοιχείων, ἐπὶ τὴν τούτων ὁδεύσατε τελειότητα
 καὶ „μὴ προφασίζεσθε προφάσεις ἐν ἀμαρτίαις,“ ἥ φησιν
 ἡ μελωδία τοῦ Πνεύματος. ὅταν γὰρ τοὺς εὐαγγελικοὺς 81
 ἐπιδείξωμεν νόμους πολλῶ τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας ὄντας
 ὑψηλοτέρους, τηνικαῦτα ὑμεῖς τοὺς μὲν νόμους ἐπαινεῖτε,
 15 τοὺς δὲ τούτους παραβαίνοντας ἀδεῶς εἰς μέσον προφέρετε
 καὶ δι' ἐκείνων πειρᾶσθε διαβάλλειν τοὺς νόμους. ἔδει δὲ 82
 ψέγειν μὲν ἐκείνους, ἀλλὰ μὴ τῶν νόμων κατηγορεῖν. οὐδὲ
 γὰρ διὰ τὰς φάύλας ἀμπέλους φεύγομεν τὰς ἀρίστας, οὐδὲ
 διὰ τὰς πικρὰς ἀμνυδάλας καὶ τὰς γλυκείας ἀποστρεφόμεθα,
 20 οὐδὲ διὰ τὸν ὑπόχαλκον χρυσὸν καὶ τὸν ἀκίβδηλον διαβάλ-
 λομεν, οὐδὲ διὰ τὴν ἐψευσμένην πορφύραν καὶ τὴν ἀλη-
 θινὴν σκώπτομεν, οὐδὲ τῶν ἀμαθῶν ἔνεκα ζωγράφων καὶ
 τῶν ἐντέχνων κατηγοροῦμεν, οὐδὲ διὰ τοὺς πονηροὺς ἀν-
 θρώπους καὶ τοὺς σπονδαίους μισοῦμεν, οὐδὲ ἦν τινα
 25 εὐρωμεν ἀνεπιστήμονα ἱατρόν, ἥδη καὶ τὴν ἱατρικὴν ἀπα-
 γορεύομεν τέχνην, ἀλλὰ καὶ τῶν ζωγράφων καὶ τῶν ἱατρῶν,
 καὶ μέντοι καὶ τῶν σκυτοτόμων καὶ τῶν χαλκοτύπων καὶ

11: Ps. 140, 4

1 ὁ: ὅτι C | τὴν om. L | πυθαγόρειον SC | 2 φιλίαν: φιλιαν-
 θρωπίαν CL² | 3 ὡς C | 4 εὐρίσκομεν S | 6 μάλλον CMγρ. |
 8 γνῶντες C | 9 ὅσων KS | post θείων add. τε M | ἀνθρωπίνων
 K | οἷων C | 10 δὴ om. MSC | στοιχείων C | ὁδεύσατε C |
 11 προφασίζεσθαι MS | ἥ om. MSC | 13 σοφίας L | 15 προσ-
 φέρετε MSC | 16 καὶ om. C | πειρᾶσθαι K | 17 μὲν om. KL |
 μὴ om. C | 18 διὰ—οὐδὲ om. L¹ | ἀρίστους MSCL² | 19 γλυ-
 κείας S | 20 τὸν (prior loco): τὴν C | 21 ἐψευγμένην in ἐψευμέ-
 νην corr. K | ἀληθινὴν K | 22 ζωγράφ M¹ | 24 ἐὰν ἦντινα S |
 25 εὐρωμεν S

τῶν χρυσοχόων τοὺς μὲν ἀρίστους θαυμάζομεν, τοὺς δὲ τὴν τέχνην οὐκ ἀκριβοῦντας σκόπτειν εἰώθαμεν· τὰς δὲ γε τέχνας, καὶ μὴδὲνα ἐπιστήμονα εὖρωμεν, διαβάλλειν οὐκ

83 ἀνεχόμεθα. τῶν γὰρ ἀτοπωτάτων διὰ τοὺς τυφλώττοντας τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ αὐτὴν τὴν ὀπτικήν αἰσθῆσιν διαψέγειν ὡς ἔχρηστον, καὶ διὰ τοὺς τὴν γλῶτταν πεπεδημένους τῶν τῆς φωνῆς ὀργάνων ὡς οὐκ ἀναγκαίως κατηγορεῖν, καὶ διὰ τὰ βεβυσμένα ὦτα τὴν ἀκουστικὴν αἰσθῆσιν περιττὴν ὀνο-

84 μάζειν. οὕτω τοίνυν ἀληθῶς σχέτλιόν τε καὶ ἄδικον τῶν τοὺς νόμους παραβαινόντων εἶνεκα καὶ αὐτῶν τῶν νόμων 10 κατηγορεῖν καὶ τῶν τούτους φυλάττειν ἐσπονδακότων. οὐδὲ γὰρ εἴ τις τέκτων κατὰ λόγον μὲν εὐθύνοι τὴν στάθμην, παρὰ λόγον δὲ τῷ σκεπάρνῳ χρώμενος διαφθείροι τὰ σημεῖα τοῦ μέλανος, ἢ περαιτέρω ταύτης τῶν ἔνδον ἀφαιρούμενος ἢ περιττὰ ἔξωθεν καταλείπων, τὴν στάθμην αἰτιατέον, 15

p. 178 ἢ τὸ εὐθὲς ἐπιδείκνυσι· | τῆς γάρ τοι τοῦ τέκτονος ἁμα-

85 θίας ἢ ἁμαρτία. οὐκοῦν οἱ νόμοι στάθμης τινὸς καὶ κανόνος καὶ γνώμονος ἐπέχουσι τάξιν· τῶν δὲ τούτοις χρωμένων οἱ μὲν ἄριστα τὸν οἰκεῖον διενθύνουσι βίον, οἱ δὲ τὰ ῥᾶστα ἀντὶ τῶν βελτίστων προαιρούμενοι ἔξω τῆς τοῦ- 20 των εὐθύτητος βαίνουσιν. τοιγάρτοι τούτων μὲν κατηγορη-

86 τέον, τοὺς δὲ νόμους ἐπαινετέον. οὐδὲ γὰρ εἴ τις ἄριστος ἰατρός ἐπιτάξῃ τῷ κάμνοντι τῶν μὲν μεταλαβεῖν, τῶν δὲ μὴ μετασχεῖν παντελῶς, εἴτα ἐκείνος, ὀλίγον τῶν ἱατρικῶν ὑποθηκῶν φροντίσας, τῆς θεραπείας προτιμήσῃ τὴν ἡδονὴν καὶ τὰ ἀπειρη- 25 μένα φαγῶν ἢ πιῶν αὐξήσῃ τὴν νόσον, τὸν ἰατρὸν ὡς ἐπιβουλον αἰτιώμεθα. ἐκ γὰρ δὴ τῆς τοῦ κάμνοντος ἀκραςίας, οὐκ ἐκ τῆς τοῦ συμβουλευέσαντος προμηθείας ἢ νόσος ηὑξήθη.

1 μὲν om. C | 2 σκόπτειν S | γε om. L | 4 τυφλώττοντας K | 5 τοὺς om. KL¹ | 6 τῶν: τῷ S¹ et 7 ὀργάνῳ S¹ | ὡς om. K | οὐκ: κ M¹ | ἀναγκαίως K: ἀναγκαῖον C | 9 ἄδικόν τε καὶ ἀληθῶς σχέτλιον K | τῶν: τὸν C | 10 ἔνεκα SC | 12 τέκτων S¹ | post τέκτων add. οὐ S² | μὲν om. K | 13 παραλόγως SCMγρ. | 14 ἢ: εἴ K | περετέρῳ S | τῶν: τὴν SC | 15 post περιττὰ add. τὰ Sylburg | καταλιπὼν KMSC | 16 τοι om. L | 17 ἢ om. L | 18 γνώμονος: ἡγεμόνος L¹M, corr. Mγρ. | 22 ἐπαινετέον S | 24 ὀλίγων M, corr. Mγρ.: ἥττον SCL²Mγρ. | 26 αὐξήσῃ L | 28 τοῦ om. L¹ | προμηθείας S

Ταῦτα τοίνυν ξυλλογισάμενοι καὶ ὅσα τούτοις προσόμοια, 87
τὸν μὲν τῶν σωτηρίων νόμων νομοθέτην ὑμνήσατε, αὐτῶν
δὲ τῶν νόμων θαυμάσατε τὸ βιωφελὲς καὶ ὀνήσιμον· καὶ
οἷον θεωροί τινες τῶν ἀξιεπαίνων ἀγώνων γινόμενοι, τοὺς
5 μὲν τούτων ἀνακηρύξατε φύλακας, κατὰ δὲ τῶν παραβεβη-
κότων μὴ τὴν ἴσιν ἐξενέγκητε ψῆφον. οὐ γὰρ ἴσῳ γε 88
σκοπῶ παραβαίνουσιν ἅπαντες. πολλὰ γὰρ δὴ καὶ παρὰ
γνώμην πλημμελοῦμεν οἱ ἄνθρωποι· καὶ ταῦτα καὶ αὐτοί
γε οἱ νόμοι καλοῦσιν ἀκούσια. καὶ γὰρ δὴ κατὰ κυνός τις
10 ἢ ἄλλου του λίθον ἀκοντίσας, τοῦ μὲν διήμαρτεν, ἄνθρω-
πον δὲ κατέκτεινε· τοιαῦτα γὰρ δὴ πάθη καὶ Ἡρόδοτος
ᾄδει. πολλάνκις δὲ τις πέλεκυν ἔχων καὶ ξύλα τέμνων κατὰ 89
τινος παριόντος ἄκων ἠκόντισε τὸν σίδηρον. τούτοις καὶ
τοῖς τοιούτοις, ὡς ἀκουσίους, ξυγγνώμην οἱ νόμοι προσνέ-
15 μουσιν. καὶ τὰ ἐκούσια δὲ οὐ σμικρὰν ἔχει διαφοράν.
οὐδὲ γὰρ ἴσον ὑπὸ τινος ὀργῆς καὶ θυμοῦ τινα παροξυνό-
μενον πατάξαι τὸν πέλας καὶ παραπέμψαι τῷ θανάτῳ, οὐ
τοῦτο προβουλευσάμενον οὐδὲ ἐπὶ τούτῳ γε παίδαντα, καὶ
τὸ ἐξ ἐπιβουλῆς καὶ λόχου καὶ προνοίας τυρεῦσαι τὸν θά-
20 νατον· τὸ μὲν γὰρ ἦν ἀκρασίας θυμοῦ, τὸ δὲ πονηρίας
ἑσχάτης· καὶ τὸ μὲν οὐχ ὅλον, τὸ δὲ ὅλον τῆς γνώμης.
οὕτω καὶ ταῖς τῆς ἡδυπαθείας οὐχ ἅπαντες ὁμοίως οἱ ἄν- 90
θρωποι περιπίπτουσιν ἀμαρτίαις· ἀλλ' οἱ μὲν ἥκιστα περιερ-
γασζόμενοι τὰ εὐπρεπῆ τῶν σωμαίων περιπεύονται, ἔσθ'
25 ὅπη δὲ καὶ ὀρθῶσιν ἐξαπίνης καὶ καταδουλοῦνται τῷ πάθει,
τοῦ λογιζομένου τῆς ἡγεμονίας ἐξισταμένου· οἱ δὲ βίον ἔχουσι

11—12: Herod. I 43

16—p. 322, 23: Anastas. Sin. Resp. 8

2 τὸν S² e corr. | νόμον C | 2—3 νομοθέτην—νόμων om.
C | 3 βιοφιλὲς KC | 6 ἐξενέγκατε S: ἐξηνέγκηται C | οὐ: εὖ C |
8 καὶ posterius om. C | 10 ἀλόγον CL²: ἄλλον ἀλόγον M | του
om. C: τὸν LM | 11 Ἡρόδοτος S | 12 ᾄγει M, corr. Mγρ. | πέ-
λυκα S² | 13 τὸ σιδήριον SCMγρ. | 15 ὡς μικρὰν C | 16 τινα
om. K | 18 τούτῳ: τοῦ K | 19 τὸ: τὰ L: τῷ S | 21 οὐχ ὅλον:
οὐ καλόν K | 22 οὕτως KM | τῆς om. C | ἡδυπαθείαις KL |
24 περιπίρῳνται S: περιπήρῳνται C² ut videtur: τιτρώσκονται
Mγρ. | 25 δὲ om. K | ἐξαπίνης S: ἐξαίφνης M, corr. Mγρ.

- 91 τὸ τῇ τοιᾷδε θεωρίᾳ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐστιᾶν. καὶ οἱ μὲν οὐδὲ σιτίων οὐδὲ ποτῶν ἀπολαύουσιν ἀδεῶς, ἡττῶνται δὲ ὅμως παλαίοντες, ἐπειδὴ παλαίειν ἐπιστημόνως οὐ βούλονται· οἱ δὲ | ὑπερμαζῶσι καὶ τρυφῶσι καὶ πᾶν εἶδος ἐπι-
 p. 179 νοῦσι χλιδῆς καὶ τὰς ἄλλας ὀρέξεις διερεθίζουσι παντοδαπαῖς ἐπινοίαις, καὶ μέντοι καὶ σβεννυμένων ἀσχάλλουσιν.
- 92 ἐπειδὴ τοίνυν τοσαύτη τῶν παρανομούντων διαφορά, οὐ χρεὼν ἅπασι χαλεπαίνειν ὁμοίως, ἀλλὰ τοὺς μὲν προδήλως τὸν σὺδῃ βίον ἀσπαζομένους μυσάττεσθαι, τοῖς δὲ ἄλλοις καὶ ξυμβουλεύειν καὶ παραινεῖν καὶ χεῖρα ὀρέγειν καὶ θερα-
 1 πεύειν ἐπιμελῶς καὶ προσφέρειν τῆς ὑγείας τὰ φάρμακα· ἐκείνους δέ, ἣν τοι ἐπιμένωσι θηριωδῶς βιοτεύοντες, καὶ περιόντας θρηνησῶμεν καὶ ἀποθανοῦσι τὸ Σαρδαναπάλου
- 93 ἐπίγραμμα προσενέγκωμεν. τῷ γὰρ δὴ ἐκείνου ἐπεγέγραπτο τάφῳ· „τόσ’ ἔχω, ὅσ’ ἔφαγον καὶ ἐφύβρισα καὶ μετ’ ἔρωτος |
 1 τέρπν’ ἔπαθον· τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια πάντα λέλειπται.
- 94 καὶ γὰρ ἐγὼ σποδός εἰμι, Νίνου μεγάλης βασιλεύσας.“ ἀλλὰ γὰρ καὶ τοῦτο ψευδῶς οἱ γεγραφότες ἐπέγραψαν. οὐ γὰρ ἔχει ὁ τελευτήσας, ἅπερ ἔφαγε καὶ ἔπιεν, ἀλλ’ εἰς τὴν δυσ-
 2 ῳδῇ φθορὰν ἐκείνα κεχώρηκεν· ἔχει δὲ μόνον τοῦ παρα- νόμου βίου τὴν δυσσομίαν, ἣ διηνεκῶς τὴν ψυχὴν ἀλγύνει καὶ ἀνιᾶ, ξυνειδυῖαν ἑαυτῇ τὰ κάκιστα καὶ μεμνημένην ὧν παρανόμως εἰργάσατο.
- 95 Ταύτην ὑμῖν, ὦ ἄνδρες, δευτέραν καὶ δεκάτην διάλεξιν προσενήνοχα, καὶ ἐπέδειξα, τίνα μὲν περὶ Θεοῦ καὶ ὕλης |
 2 καὶ κτίσεως, καὶ μέντοι καὶ ἀρετῆς καὶ κακίας τοῖς τῶν Ἑλλήνων ἔδοξε φιλοσόφοις, καὶ τίνα ἡμᾶς οἱ θεῖοι ἐξεπαί-

14—17: Clem. Str. II 20, 118

14—23: Georg. Mon. Chron. I 6 (p. 9—10) (Suid. s. v. Σαρδανάπαλος)

1 τὸ: τῷ LC | 6 καὶ posterius om. C | ἀσχάλλουσιν S | 8 προδήλους C | 9 τὸν om. C | εὺδῃ K | 10 hic desinit C | 11 ὑγείας K | 12 ἐπιμένονσι S | βιωτεύοντες LS | 13 τὰ SL² M⁹. et σαρδαναπάλλον KM: σαρδαναπάλω M⁹. et 14 ἐπιγεγραμμένα SL² M⁹. | 15 τόσ’ K | ἔχω ὅσ’ om. K | ὅσ’ S¹ | post ἔφαγον add. τε M | ἔρωτος: litt. ἔρ L² | 16 ἔμαθον M, corr. M⁹. | λέλειπται S¹ | 22 αὐτῇ L | κακα K | μεμνημένη K | 27 ἐξεπαίδευσαν om. M, add. M⁹.

δευσαν λόγοι, καὶ ὡς ἔσβεσται μὲν τὰ ἐκείνων ἅπαντα καὶ
 παραδέδοται τῷ ζόφῳ τῆς λήθης, ἀνθεῖ δὲ ταῦτα καὶ τέθηλε
 καὶ πολλὰς ἔχει καθ' ἑκάστην καὶ πόλιν καὶ χώραν ἀκροα-
 τῶν μυριάδας καὶ διδασκάλους, τὴν μὲν Πλατωνικὴν εὐέπειαν
 5 οὐκ ἔχοντας, τὴν δὲ τῆς ἀληθείας ἰατρείαν προσφέροντας·
 καὶ τῶν μὲν ψευδωνύμων θεῶν τὸν πλάνον ἐληλαμένον,
 τοῦ δὲ ἡμετέρου Σωτῆρος τὰ δόγματα κηρυττόμενα. τοῦτο 96
 γὰρ δὴ καὶ ὁ Πορφύριος, ἐν οἷς καθ' ἡμῶν ξυνέγραψεν,
 εἶρηκεν· „νυνὶ δέ“ φησι „θαυμάζουσιν, εἰ τοσούτων ἐτῶν
 10 κατείληφε νόσος τὴν πόλιν, Ἀσκληπιοῦ μὲν ἐπιδημίας καὶ
 τῶν ἄλλων θεῶν οὐκέτι οὐσης· Ἰησοῦ γὰρ τιμωμένου, οὐ-
 δεμιάς δημοσίας τις θεῶν ὠφελείας ἥσθητο.“ ταῦτα ὁ πάν- 97
 των ἡμῖν ἔχθιστος Πορφύριος εἶρηκε, καὶ ἀναφανδὸν ὠμο-
 λόγησεν, ὡς πιστευόμενος ὁ Ἰησοῦς φρούδους ἀπέφηνε τοὺς
 15 θεούς, καὶ μετὰ τὸν σταυρὸν καὶ τὸ σωτήριον πάθος οὐκέτι
 φενακίζει τοὺς ἀνθρώπους Ἀσκληπίος, οὐδὲ ἄλλος τις τῶν
 καλουμένων θεῶν. | ἅπαντα γὰρ αὐτῶν τὸν ὄρμαθόν, οἷόν p. 180
 τινας νυκτερίδας, τῷ σκότῳ παρέπεμψεν ἀνατεῖλαν τὸ φῶς.
 ταύτης καὶ ὑμᾶς τῆς ἀκτίνος μεταλαχεῖν ἀξιῶ· τοῦδε γὰρ 98
 20 χάριν καὶ τὸν πόνον ἀνεδεξάμεν, καὶ οἷόν τινας βοτάνας
 πανταχόθεν ξυλλέξας, τὸ ἀλεξίκακον ὑμῖν κατεσκεύασα φάρ-
 μακον.

8—12: Eus. Pr. V 1, 10 (Porph. contra Christ.)

2 τέθειλε S¹ | 4 διδιδασκάλους M | εὐεπίαν KS | 6 ἐληλασμέ-
 νον MS¹ | 9 θαυμάζουσι φησι M | 12 ὠφελείας S | 12—13 ὁ πλά-
 των ἡμῖν L¹: ἡμῖν ὁ πάντων L² | 13 ἡμῖ S | 14 ὁ om. S |
 16 φαινακίζει KS | 20 βοτάνας: litt. ἀν desunt in K: βοηθείας
 K² | 22 περὶ πρακτικῆς ἀρετῆς KS; add. λόγος ιβ S | Θεοδωρήτου
 [Θεοδωρίτου ἐπισκόπου κύρου L] ἐλληνικῶν θεραπευτικῇ παθη-
 μάτων KL: ἐλληνικῶν θεραπευτικῇ παθημάτων· ἡ βίβλος αὕτη
 ἐστὶν ἡ λεγομένη φιλόθεος S

INDICES.

I. Index scriptorum et philosophorum.

In hoc indice non solum afferuntur scriptores a Theodoro commemorati, sed ii quoque, quos ad opus suum conficiendum adhibuit vel adhibuisse videtur; horum vero et librorum eorum nomina *litteris inclinatis* scripta sunt. Uncis quadratis inclusi sunt ii scriptorum loci, quorum non ipsa verba a Theodoro allata sunt. Asterisco notati sunt loci, quos sumpsit a Clemente, cruce vero, quos sumpsit ab Eusebio, et iis quoque locis Clementis, qui etiam apud Eusebium reperiuntur, crux appicta est. De philosophorum placitis cf. Dielsii *Doxographi Graeci*.

Achaicus: VIII 58
 Acusilaus: V 63
 Aeschines Socraticus: II 24.
 XII 70
 Aeschylus: V 36
 Aeschyli Prom. 44*: IV 24
 Sept. adv. Theb. 592†: XII 30
 Aëtius Doxographus: II 95.
 IV 31. V 16
Aëtii de plac. phil. (ed. Diels)
 p. 284—289: I 63. IV 5. 7—9.
 11—12
 p. 292: IV 12
 p. 307—308: IV 13
 p. 316: IV 14
 p. 321—332: I 63. IV 8. 15—16.
 VI 13—15
 p. 341—344: IV 17—20
 p. 348—357: I 97. IV 21—24
 p. 362—363: I 96. IV 24
 p. 384—386: IV 62
 p. 386—393: I 63. V 17—24. 28
 Aleman Crotoniates: I 24
 Alemanis placitum: V 17

Amelii verba†: II 88
 Ammonius Saccas: VI 60
 Anacharsis: I 25. V 58. 63. XII
 45. 47
 Anacharsidis Epist. 1 Hercher*:
 V 69
 Anaxagoras: II 22. 23. 26. 51.
 116. IV 26. V 45. 65. XII 67
 Anaxagorae placita: I 97. IV
 13. 15. 17. 21—23. V 18. 23.
 VI 15
 Anaxagorae vit. et plac. 29
 Diels*: XI 8
 Anaxarchi vit. et plac. 13 Diels*:
 VIII 57
 Anaximander: V 45. 65
 Anaximandri placita: I 97. II 9.
 IV 15. 17. 22. V 18
 Anaximenes: V 45. 65
 Anaximenis placita: I 97. II 9.
 IV 15. 23. V 18
 Andocidis Or. III 2*: VI 91
 Antiochi [fr. 15 Mueller†]:
 VIII 30

Antiphontis Sophistae vit. et
scr. 8 Diels*: VI 18

Antisthenes: XII 32

Antisthenis fr. 24 Mullach*†:
I 75

fr. 35*: III 53

[fr. 59*]: XI 8

[fr. 65*†]: III 53. XII 47

Apollodori [Bibl. III 10,3]: VIII
19—20

Arcesilaus: V 65. VI 19

Archelaus: II 23. 51. XII 67

Archelai placita: IV 15. V 18

Archilochus: X 36

Arei Didymi fr. phys. 39,6
Diels†: V 26

Aristarchus: I 24

Aristippus maior: XI 1

Aristippi fr. 30 Mullach*: XII 50

Aristippus minor: XI 1

Aristocles in quibusdam codd.
nominatur pro Aristotele V 22

Aristoclis [fr. 7 Mullach†]:
VIII 34. XII 51

Aristoteles: Praef. 9. I 24. 50.
IV 46. V 28. 46. 65. 67. 68.

72. 82. VI 7. VIII 2. 34. XII
51. 52

Aristotelis placita: IV 11. 13.
15. 18. 21. V 17. 20. 22. 24.

VI 15

Aristotelis [de anima II 2*]:
V 24

[Eth. Nic. I 8*]: XI 13. XII 52

[Top. V 3*]: I 90

Aristotelis de anima I 2: IV 10

Eth. Nic. I 4: IX 49

Aristoxeni [fr. 1 Mueller*]: I 24

[fr. 27—28]: XII 61—64

Attici [fr. 2 Mullach†]: XII 52

fr. 3†: VI 58

Bacchylidis fr. 14 Bergk*: I 78

Bionis fr. 45 Mullach*: VI 19

Cadmus: I 20. II 95

Chrysippus: V 72. VI 8. 11.
VIII 2

Chrysippi placita: VI 13—14

Cleanthes: V 27

Cleanthis placitum: IV 20

Clearchi placitum: V 18

Clementis [Protr. 3,42†]: VII 43

Clementis Strom. I 8,40: I 87

I 10,48: VIII 1

I 10,49: I 115

I 14,59: V 63

I 14,62: I 24. 50. 55

I 15,66: I 15

I 15,69: I 51

I 15,71—72: I 25. V 58. XII 44

I 15,73: VIII 21. XII 46

I 16,74—75: I 19—20. V 58. 71

I 16,75: III 26

I 16,77: V 69

I 16,78: I 24

I 19,93: I 33

I 21,105: VIII 21

I 21,131: II 47. III 29

I 22,150†: I 14. II 114

I 26,170: IX 7. 9—10

II 2,9: I 107

II 4,15—17: I 90

II 4,17: I 88

II 4,18: I 117

II 5,24: I 56. 88

II 6,27: I 91. 107

II 19,101—102: XI 15. XII 77

II 20,107: III 53

II 20,118: XII 50. 93

II 20,120: XII 57

II 20,121: III 53. XII 47. 49

II 21,127: XI 6. 16

II 21,128: XI 13

II 21,130: XI 6—8

II 22,131: XI 11

II 22,132—133: XII 19

II 22,133: XI 9. XII 21

II 23,138: XII 74—75

III 3,14—17: V 11—14

III 3,17: I 119. VIII 45

III 3,18: XII 38—39

III 3,19: VIII 42—43

III 3,19—20: II 104. IV 46—47

- IV 2,4: I 88
 IV 2,5: XII 46
 IV 4,16: VIII 39
 IV 4,18: V 14. XII 53
 IV 5,19: XI 15
 IV 5,23: XI 14
 IV 6,37: VIII 42
 IV 7,45: I 82
 IV 7,48: XII 46
 IV 7,49: VIII 39
 IV 8,56: VIII 57—58
 IV 19,120—121: XII 73
 IV 19,121: XII 49
 IV 19,122: I 17. XI 1
 IV 22,143: I 91
 IV 22,144: VIII 41. 45
 IV 23,149: IV 1
 IV 23,150: VIII 36
 IV 25,162: I 86
 IV 26,167: VIII 35
 V 1,1: I 92—93
 V 1,5: IV 24
 V 1,7: VIII 49. XII 36
 V 1,11: V 16
 V 2,15: I 72
 V 3,17: I 84. XII 35
 V 3,18: I 71
 V 4,19: I 85
 V 6,33: I 80
 V 8,44: XII 45
 V 11,67: I 55. 128
 V 11,68: I 78
 V 11,75: IV 34. VII 48
 V 11,76: III 74—75
 V 12,78: II 30. 42. IV 38
 V 12,79: IV 49
 V 12,81: I 73—74
 V 13,88: V 28
 V 14,89†: II 80. IV 46
 V 14,90†: V 47. VI 7. XI 18
 V 14,92†: III 103
 V 14,93†: III 106
 V 14,98†: XII 24—25
 V 14,100†: VI 22
 V 14,101†: VI 25
 V 14,108†: I 75—77. VIII 50
 V 14,109†: III 72
 V 14,112†: II 108. IV 7
 V 14,113†: VII 46
 V 14,115†: I 70. II 108
 V 14,121†: VI 23
 V 14,124†: II 31
 V 14,128†: VI 16
 V 14,136: VI 57
 VI 2,10: I 87
 VI 2,18: VI 90—91
 VI 2,23—24: XII 56
 VI 8,69: I 92—93
 VII 4,22: III 73
 VII 4,24—26: VI 16—20
 VII 15,88: XI 15
 VIII 4,10: V 24—25
 Cornutus: II 95
 Crates: IV 12. XII 32
 Cratetis fr. 5 Diels*: XII 49
 Critiae placitum: V 18
 Cynici: I 75
 Democritus: VI 8. 11. 13
 Democriti placita: II 11. IV 9.
 13—15. 17. 21. 23. V 22. 24.
 VI 15
 Democriti vit. et plac. 170
 Diels*: XII 74
 [fr. 4 Diels*]: XI 6
 [fr. 33*]: IV 1
 Demosthenes: VIII 2
 Demosthenis Or. XIX 158:
 VIII 25
 [XXV 11]: I 21
 Diagoras: Praef. 9. II 112. III 4.
 VI 6
 Diodorus: II 95
 Diodori [Bibl. I 11†]: III 6. 23
 [I 11—12†]: III 44
 [I 96,4—5†]: I 21
 [III 58—59†]: I 22
 [IV 38†]: III 27—28. VIII 16
 —17
 [IV 71†]: III 27—28
 Diogenis Apolloniatae placita:
 II 9. IV 12. 15. 17. 18. 21.
 V 23

- Diogenes Sinopeus: I 24. 50.
 III 53. XII 32. 48
 Diogenis Sinopei fr. 118 Mul-
 lach*: VI 20.
 fr. 282*: VI 20
 Diogenis Smyrnaei placitum
 II 11
 Diogenianus X 42
 Diogeniani verba†: X 19—20
 Dionysii Ant. Rom. II 19†: III 47
 Diophantus in quibusdam codd.
 nominatur pro Ecphanto: IV 11
 Diphilus falso nominatur pro
 Philemone: VI 23
 Doxographi ed. Diels p. 168:
 IV 11
 p. 170sq.: II 9—11
 Vid. etiam Aëtius et Areus
 Didymus
 Ecphanti placitum: IV 11
 Eleatici: II 17. IV 5. V 61
 Empedocles: I 24. II 17. 23.
 X 6—7
 Empedoclis placita: II 10. IV 22.
 V 18. 22. 23
 Empedoclis fr. 5,1—2 Diels*: I 71
 fr. 13: IV 14
 fr. 133*: I 74
 fr. 146*: VIII 36
 Epicharmi fr. 246 Kaibel*: I 82
 fr. 249*: I 88
 fr. 266*†: VI 22
 Epictetus: VI 73
 Epicurus: Praef. 9. VI 13
 Epicuri placita: II 11. IV 9.
 13. 15. V 18. 22. 24
 Epicuri [sent. 1]: VI 6
 [fr. 255 Usener*]: I 90
 [fr. 359]: VI 6
 [fr. 450*]: XI 6
 [fr. 526*]: XII 74
 [fr. 602*]: XI 16
 Epimenides: V 63
 Erasistrati placitum: V 22
 Eratosthenis [de bonis et ma-
 lis*]: VIII 57
 Euemerus: II 112. III 4
 Euripidis [Bacch. 1sq.]: VIII
 24
 Bacch. 472*: I 86
 [Orest. 1629sq.]: III 31
 Phoen. 471sq.*: I 87
 546sq.†: IV 40
 fr. 432 Nauck*: I 87
 fr. 449*: V 12
 fr. 574*: VI 90
 fr. 811*: VI 90
 Eusebii Hist. eccl. VI 19: VI 60
 VIII 2,4: IX 24
 Eusebii Praep. euang.: II 97
 Eusebii Praep. (ed. Dindorf)
 I 4,6: IX 33
 I 4,7: IX 35—36
 I 6,4: II 95
 I 8,5: II 108
 I 8,14—18: II 11—13
 I 9,1: II 97. III 6. 23
 I 9,5: II 97. III 6. 23
 I 9,7—8: VII 38
 I 9,11: VII 39
 I 9,12: II 27. 97. III 7. 23
 I 9,20—21: II 94
 I 9,21: II 44—45
 I 9,29: II 97. III 24—25
 I 10,16: III 25
 I 10,22—26: III 25
 II prooem. 5—6: II 94—95
 II 1,16—23: I 113—114
 II 2,3: III 30
 II 2,12—13: I 111—114
 II 2,17—34: III 26—28
 II 2,31—33: VIII 16—17
 II 2,41—44: I 22
 II 3,1—4: X 3. 46
 II 3,12: III 30
 II 6,2—5: VIII 30
 II 6,8—9: VIII 28
 II 7,1: I 59
 II 7,1—2: II 23—29. III 34—35
 II 7,4—7: II 7. III 38—41
 II 8,4: III 47
 III prooem. 4: III 54

- III 2,5-7: III 44
 III 2,7: II 94-95
 III 3,5: III 44. 54
 III 3,11: III 23
 III 4,8: III 85
 III 4,10-11: III 58
 III 9,25: III 43
 III 11,7: III 45
 III 11,10: III 45
 III 11,30: III 45
 III 13,1-2: III 46
 IV 3,5-6: X 19-20
 IV 7,1: X 18
 IV 9,1-2: X 14
 IV 10,2: VII 40
 IV 10,2-4: X 15
 IV 14,1-4: VII 39-41
 IV 16,1-9: VII 41-42
 IV 16,12: VII 43
 IV 18: X 16
 IV 20,1: X 17
 IV 22,10-12: III 60
 IV 23,1: III 62
 IV 23,6: III 63
 V 1,10: XII 96
 V 4,2: X 6
 V 4,3: VII 43. X 8
 V 5,1: III 56
 V 5,3: III 57
 V 8,1-7: X 22
 V 9,1: X 22
 V 10,1-5: III 66-68
 V 10,11: III 68
 V 16,2-3: X 10
 V 17,1: X 6
 V 18,2-5: X 24
 V 20,1-3: X 25
 V 20,8-10: X 26
 V 24,1-2: X 28-32
 V 25,1-26,3: X 33
 V 27,8: IX 10. X 33
 V 29,4: X 35
 V 32,2-33,3: X 36-37
 V 34,2-4: VIII 26-27. X 38
 V 35,2-3: IX 52
 V 36,1: X 39
 VI 1,1: X 13
 VI 2,2-3,1: X 40
 VI 5,1: X 11
 VI 7,2-3: VI 8
 VI 7,17-18: VI 9
 VI 7,20: VI 10
 VI 7,30: IV 40
 VI 8,8-10: VI 11-12
 VI 10,16: III 97. IX 33
 IX 6,9: II 114
 IX 6,9-7: I 14
 IX 10,2-3: I 42-43
 X 1,4: I 14
 X 4,13-20: I 12. V 74
 X 4,19-20: I 50-51
 X 7,10: I 12
 X 8,4: I 21. II 30. 32
 X 9,7-10: II 47
 X 9,12: II 44-45
 X 9,24: II 47. 50
 X 11,28-29: II 47. III 29
 X 11,28-30: II 49
 X 11,33-34: II 50
 X 14,11-12: V 45
 X 14,11-15: II 22-23. 51
 XI 9,4: II 33
 XI 9,7: II 34
 XI 10-11: II 84-85
 XI 10,14: I 14. II 114
 XI 11,10: II 108
 XI 13,2: IV 49
 XI 13,4: II 40
 XI 13,5: VI 26
 XI 16,1: II 77
 XI 16,2: II 71
 XI 17,7-8: II 82-83
 XI 17,9-18,10: II 84-85
 XI 18,6: II 81
 XI 18,26-19,3: II 87-88
 XI 20,2: II 78
 XI 21-34: II 104
 XI 21,2: IV 33
 XI 21,5: IV 36
 XI 27,5-8: V 39-41
 XI 27,13-14: V 42
 XI 27,16-17: V 43

- XI 29,3-4: IV 37-38
 XI 30,2: IV 39
 XI 31: IV 42
 XI 32,2-3: IV 42
 XI 32,4: III 70
 XI 32,6: IV 43
 XI 34,1-2: IV 44
 XI 35,2-5: XI 43-44
 XI 36,1: XI 46
 XI 38,2-6: XI 19-24
 XII 1,2: I 67
 XII 2,2: I 69
 XII 3,1: VIII 51
 XII 6,1-3: XI 25-26
 XII 6,1-4: I 65
 XII 6,9-11: VI 28
 XII 6,14: XII 40
 XII 6,15-16: XI 28
 XII 6,15-17: XI 67
 XII 6,18-22: XI 29-30
 XII 6,22: XII 41
 XII 7: I 115
 XII 8,2: I 35
 XII 8,4: I 32
 XII 10,2-3: XII 30-31
 XII 16,3-5: VI 34
 XII 21,2-5: VI 35-36
 XII 27,2: V 29
 XII 27,4: V 30
 XII 29,2-3: XII 24-25
 XII 29,4: I 37
 XII 29,9: I 38. XII 28
 XII 29,10: VIII 13
 XII 29,14-15: XII 21
 XII 29,16: VI 42
 XII 29,17: I 39
 XII 33,1: XII 34
 XII 49,2: IX 49
 XII 49,3: IX 8
 XII 51,35: VI 32
 XII 51,38: VI 32
 XII 51,47: VI 33
 XII 52,1: VI 43
 XII 52,5: VI 44
 XII 52,19-20: VI 45-46
 XII 52,22-23: VI 46
 XII 52,26-27: V 32
 XII 52,30: VI 47
 XIII 1,1: I 59
 XIII 1,1-2: II 28-29. III 34
 —35
 XIII 2,1: III 55
 XIII 3,3-6: II 7. III 38-41
 XIII 3,9-14: V 34-35
 XIII 3,17-18: V 36
 XIII 6,1: I 83
 XIII 6,8: II 36
 XIII 6,11: II 37
 XIII 7,2-3: XII 42
 XIII 9,6: XI 31
 XIII 10,3: VIII 53
 XIII 10,5-6: VIII 54
 XIII 10,9: XI 32
 XIII 11,1: VIII 46
 XIII 12,5: I 86. 115. II 30-31
 XIII 13,3: II 80
 XIII 13,4: V 47. VI 7
 XIII 13,5: XI 18
 XIII 13,8: III 103
 XIII 13,9: III 106
 XIII 13,30: XII 24-25
 XIII 13,25: VI 22. 25
 XIII 13,35: I 75-77. VIII 50
 XIII 13,36: III 72
 XIII 13,39: II 108. IV 7
 XIII 13,40: VII 46
 XIII 13,42: I 70. II 108
 XIII 13,47: VI 23
 XIII 13,51: II 31
 XIII 13,55: VI 16
 XIII 14,3: VII 47. XII 26
 XIII 14,5: I 59. II 28-29. III
 34-35
 XIII 16,4-6: V 13
 XIII 16,4-7: XI 34-36
 XIII 16,8: XI 40
 XIII 16,9-10: XI 42
 XIII 18,10: III 70
 XIII 19,1-2: IX 38
 XIII 19,5: IX 39
 XIII 19,12: IX 41
 XIII 19,13-18: IX 42-51

- XIII 19,14—18: XII 77
 XIII 20,6: IX 53—54. XII 77
 XIII 21,2—7: IX 55
 XIV 3,7: II 113. VI 6
 XIV 4,4—6: II 14—15
 XIV 4,8—10: II 17—18
 XIV 10,1—3: I 48
 XIV 10,4—5: I 42—43
 XIV 11,5: IV 26
 XIV 12: II 24. XII 70
 XIV 16,1: II 112. III 4. VI 6
 XIV 16,9: II 113
 XIV 18,28: II 20
 XIV 19,10: II 113. VI 6
 XIV 27,1: V 7
 XV 2,8: VIII 34
 XV 2,8—9: XII 51
 XV 3—4: XII 52
 XV 5,1: V 47. VI 7
 XV 5,5: VI 58
 XV 9: V 28
 XV 9,6: V 47. 67
 XV 13,7—8: XII 32. 47—48
 XV 15,6: VI 12
 XV 20,1: V 25
 XV 20,6: V 26
 XV 21,3: V 27
 XV 62,1—4: IV 27—29
 XV 62,6: IV 26
 XV 62,14: V 16
 Galenus: V 82
Gregorii Nazianzeni Epist. 32
 (p. 29 ed. Maur.): III 74
Or. IV 122: VIII 16
 Hecataei Abderitae vit. et
 plac. 4 Diels*: XI 8
 Hellanici [fr. 96 Mueller*]:
 XII 44
 Heraclidis placita: IV 20. 23.
 V 18
 Heraclitus: II 88
 Heracliti placita: I 97. II 10.
 IV 12. 13. 15. 22. 23. V 18.
 23. VI 13
 Heracliti vit. et plac. 21 Diels*:
 XI 7
 Heracliti fr. 18 Diels*: I 88
 fr. 22*: I 88
 fr. 24*: VIII 39
 fr. 25*: VIII 39
 fr. 27*: VIII 41
 fr. 34*: I 70
 Hermippi * [fr. 82 Mueller*]:
 XII 46
 Herodoti Hist. I 8: IX 41. X 103
 I 32*: V 12
 [I 43]: XII 88
 [I 170*]: I 24
 [II 25]: IV 62
 II 171†: X 8
 Herophili placitum: V 22
 Hesiodus: I 60. II 47 sqq. 95.
 III 4. V 36
 Hesiodi Opp. 121—123: VIII 47
 [289—292]: XII 46
 410†: V 7
 413†: V 7
 [Theog. 116 sqq.†]: II 28. III
 35. IV 50
 [156 sqq.†]: III 38
 Hipparchia: XII 49
 Hippasi placita: II 10. IV 12.
 V 18
 Hippocrates: V 82
 Hippocratis placitum: V 22
 Hippodami verba*: XII 77
 Homerus: I 60. II 6. 47 sqq.
 III 4. 41. V 36. VIII 23. X 37
 Homeri [*A* 39 sqq.]: VII 14
 [*A* 249]: IX 12
 [*A* 423 sq.]: VII 14
 B 204—205: III 2
 [B 212 sqq.]: VI 62
 [Γ 236 sqq.]: II 48
 [*Δ* 49]: III 61. VII 14
Δ 194: VIII 23
 E 341—342: III 70
 [E 628 sqq.]: II 48
 [E 899 sqq.]: VIII 23
 Z 490—492: IX 40
 [*H* 467 sqq.]: II 47
 Θ 16: II 96

- ☉ 68: II 4
 [A 832]: VIII 21. XII 46
 [N 5sq.]: V 59. XII 47
 E 201: II 9. 29
 E 302: II 9. 29
 [E 325]: VIII 24
 [II 431sq.]: VI 4
 II 777: II 4
 T 234: III 31
 Φ 196: II 50
 [Ψ 17sq.]: VIII 31
 [Ψ 136]: VIII 31
 [Ψ 250sq.]: VIII 31
 [Q 66sq.]: VII 14
 [Q 70]: III 61. VII 14
 Q 527—530†: V 35
 [α 68sq.]: VI 5
 δ 400: II 4
 [Θ 266sq.]: VII 5
 λ 24—37: VIII 33
 [σ 85]: IX 52
 [σ 130]: V 11
 τ 163: XII 38
 Hyperidis fr. 195 Blass*: VI 91
 Ionici philosophi: V 61
 Isocratis Or. I 50: VIII 14
 IV 141*: VI 91
 Italici philosophi: I 55. V 61
 Leander: vid. Maeandrius
 Leucippi placitum: IV 15
 Linus II 49
 Longini fr. 7 Weiske†: V 27
 Lyco: VIII 34. XII 51 Vid. Aristocles
 Lysidice: XII 73
 Maeandrii [fr. 2 Mueller*]: I 24
 [fr. 5†]: VIII 30
 Manethonis [fr. 74 Mueller†]:
 II 94
 [fr. 81†]: III 44
 Melissus: II 15. V 65
 Melissi placita: IV 8. 15
 Menandri fr. 109 Kock*: VI 17
 Metrodori placita: II 11. IV 9.
 13. 21
 Mnesarchus II 23
 Musaeus: II 49
 Myso: V 63
 Neanthis [fr. 17 Mueller*]: I 24
 Numenius: II 114—116
 Numenii [fr. 7 Mullach†]: I 14
 fr. 9*†: II 114
 fr. 10†: II 81. 84—85
 Numenius falso nominatur pro
 Areo Didymo: V 26
 Oenomai [fr. 1 Mullach†]: X 24
 [fr. 2†]: X 25—26
 [fr. 6†]: X 28—32
 [fr. 7†]: X 33
 [fr. 8†]: X 33
 [fr. 10†]: IX 10. X 33. 35
 [fr. 11†]: X 36—37
 [fr. 12†]: VIII 26—27. X 38
 [fr. 13†]: X 39
 fr. 14†: VI 8—10
 Oracula†: VIII 26. IX 10. X
 17. 22. 24—41
 Origenes: VI 60
 Orpheus: I 21. 114. II 47sq. 95.
 III 29. XI 42
 Orphicorum fr. 5—6 Abel*†:
 II 30—31
 fr. 6,1†: I 86. 115
 fr. 165†: III 44. 54
 Parmenides: II 109. V 65
 Parmenidis placita: II 10. IV
 7. 15. 23. V 18. 22. VI 13
 Parmenidis fr. 2,1 Diels*: I 72
 fr. 8,4*†: II 108. IV 7
 fr. 8,33†: II 15
 Paulus Lacydae familiaris:
 VIII 58
 Periander: V 63
 Peripatetici: XII 50—51
 Pherecydes Syrius: I 12. 24.
 55. V 63
 Philammon: II 49
 Philemonis fr. 100 Kock*†: VI 16
 fr. 137*: VI 16
 fr. 246*†: VI 23
 Philo Byblius: II 94

Philonis Byblii fr. 1,² Mueller†:

II 44—45

[fr. 2,¹⁴†]: III 25

Philo Byblius falso nominatur
pro Clemente: VII 43

Philo Hebraeus: II 94

Philolaus: V 65

Philolai placitum: IV 21

Philolai fr. 14 Diels*: V 14

Philotera: XII 73

Pindari fr. 132 Bergk*: VIII 35

fr. 142*†: VI 25

fr. 180*: I 115

fr. 208†: X 8

fr. 292*†: XII 25

Plato: Praef. 3. 7. 9. I 9. 12.

31. 50. 53. 58sq. II 16. 19.

24. 25. 38. 39. 51. 70sq. 82.

85. 89. 104. 105. 109. 114—116.

III 34sq. 74sq. IV 32sq.

V 46. 65. 67. 68. 72. 82. VI

31sq. 61. VIII 2. 56. IX 19.

37. XI 11. 13. 27. 66. XII 27.

43. 55. 69sq. 95

Platonis placita: IV 11. 13. 15.

18. 21. V 17. 19. 22—24. 28.

VI 15

Platonis Alcib. I p. 109 E*: I 84

p. 133 B—C†: V 39

[Amatores]: XII 58

Apol. p. 17 B—C: I 30

p. 18 A: I 30

p. 28 D†: VIII 53

[p. 28 E]: XII 26

p. 29 A†: VIII 54

p. 29 B†: VIII 54

p. 30 C—D: VIII 55

p. 40 C†: XI 32

p. 41 C: VIII 54

p. 41 C—D: VI 57

[Charmides]: XII 58

Cratyl. [p. 396 B]: III 43

p. 397 C—D†: II 27. III 7. 23

[p. 397 E—398 C]: VIII 47

[p. 400 B—C*]: V 13

[p. 402 A—B]: III 43

[p. 402 D—E]: III 44

[p. 404 B]: III 44

p. 404 C: III 43. 54

Criton. p. 46 B†: I 83

p. 47 C—D†: II 36

p. 48 A†: II 37

p. 49 B—C†: XII 42

p. 54 B†: XI 31

Epin. p. 973 C*: VIII 49. XII 36

p. 980 C†: III 55

p. 986 C†: II 77

Epist. II p. 312 D—E†: II 78

p. 313 E—314 A†: I 115

VI p. 323 D†: II 71

XIII p. 363 A—B†: II 40

Gorg. p. 523 A—B†: XI 25

p. 523 E†: XI 26

p. 524 A—B†: I 65

p. 525 A—C†: VI 28

p. 526 A—B†: XII 40

p. 526 B—C†: XI 28. 67

p. 526 D—527 B†: XI 29—30

p. 527 B†: XII 41

Ion. p. 534 B: II 30

Legg. I p. 626 E†: V 29

p. 631 B—D†: VI 34

p. 634 D†: I 67

p. 639 A†: XII 34

p. 644 E†: V 30

II p. 661 A—D†: VI 35—36

III p. 689 C—D†: I 35

IV p. 715 E—716 B†: VI 26

p. 716 C—D*: XII 19

V p. 730 C*: I 117

VI p. 765 E*: XII 56

p. 771 E—772 A†: IX 42

VII p. 804 D—E†: IX 39

[IX p. 867 C—868 E†]: IX 55

X p. 896 D—E*†: III 103

p. 899 D—E†: VI 43

p. 900 C—D†: VI 44

p. 902 E—903 A†: VI 45—46

p. 903 C—D†: VI 46

p. 904 B—C†: V 32

p. 904 D—E†: V 32

p. 905 B†: VI 47

- XI p. 925 A†: IX 41
 p. 926 E—927 A†: VIII 51
 XII p. 955 E—956 A*: III 75
 Phaed. p. 62 B*: VIII 43
 [p. 64 sqq.]: VIII 44
 p. 64 A*: VIII 45
 p. 67 B*: I 85
 p. 67 C*: VIII 45
 p. 69 C: I 119
 p. 69 C*: XII 35
 p. 79 A—C†: V 40—41
 p. 80 A†: V 42
 p. 80 B—C†: V 42
 p. 80 D—E†: V 43
 p. 81 E—82 A†: V 13. XI 35
 [p. 82 B†]: XI 36
 p. 96 A†: II 12
 p. 96 C†: II 13
 p. 113 A—C†: XI 19—20
 [p. 113 D†]: XI 21
 p. 113 D—114 A†: XI 22
 [p. 114 A—B†]: XI 23
 p. 114 B*: VIII 42
 p. 114 B—C†: XI 24
 p. 114 C*: VIII 42
 [p. 118 A†]: VII 47
 [Phaedrus]: XII 58
 Phaedr. p. 240 B*†: III 106
 p. 248 E—249 B†: XI 40
 p. 256 D—E†: IX 53—54.
 XII 77
 [Philebus]: XII 58
 Phileb. p. 28 C†: VI 32
 p. 28 E—29 A†: VI 32
 p. 30 C†: VI 33
 Polit. p. 261 E†: I 32
 p. 269 D—E†: IV 43
 p. 272 E—273 A†: IV 44
 p. 273 B*: IV 47
 p. 273 B—C*: IV 46
 [Prot. p. 343 A*]: V 63
 Reip. I [p. 327 A†]: XII 26
 p. 328 D—329 C*: XII 38—39
 p. 330 E*: VIII 45
 II p. 361 B—D†: XII 30—31
 p. 361 E—362 A*†: VIII 50
 p. 377 E—378 D†: II 7. III 38
 p. 378 A—C†: III 38—40
 p. 378 D†: III 41
 p. 379 B—D†: V 34—35.
 VI 57
 p. 380 B—C†: V 36
 III [p. 398 A]: II 6. V 9. X 37
 [p. 410 C*]: V 14. XII 53
 V p. 457 B†: IX 38
 [p. 457 C—461 C†]: XII 77
 p. 457 C—D†: IX 44
 p. 458 C—D†: IX 45
 p. 460 E†: IX 50
 p. 461 B—C†: IX 51
 p. 468 E†: VIII 46
 p. 469 A—B†: VIII 46
 p. 475 E*: I 33
 VI [p. 494 A*]: XII 35
 p. 509 B†: IV 36
 IX [p. 591 D*]: V 14. XII 53
 X [p. 595 C]: IX 49
 p. 614 B—D†: XI 43—44
 p. 615 E—616 A*†: XI 18
 p. 617 E*: VI 57
 [p. 620 A—C†]: XI 42
 Soph. p. 242 C—D†: II 17
 p. 246 A†: II 18
 [Symposium]: XII 26. 59—60
 [Symp. p. 207 D*]: XII 74
 [p. 223 C]: XII 60
 Theaet. p. 155 E*: I 80
 p. 173 C—174 A*†: XII 24—25
 p. 174 A†: I 37
 p. 174 D—E†: I 38. XII 28
 p. 175 A—B†: VIII 13
 p. 176 A—B*†: XII 21
 p. 176 B*: XI 9
 p. 176 C†: I 39. VI 42
 p. 180 A—C†: II 14
 p. 180 D—E†: II 15
 Tim. p. 22 B*†: I 51
 p. 27 E—28 A†: II 33
 p. 28 B—C†: IV 37
 p. 28 C*†: II 42. IV 38
 p. 29 A†: IV 42
 p. 29 D—E†: IV 33

- p. 31 A†: IV 49
 p. 32 B†: IV 42
 p. 37 E—38 A†: II 34
 p. 38 B†: IV 42
 p. 38 C†: IV 39
 p. 40 D—E†: I 59. II 29. III 34
 [p. 40 E†]: III 35
 p. 41 B†: III 70
 p. 48 C*†: II 80
 [p. 77 B*]: V 24
 Platonis loci subditivi*: IV 34. VII 48. XII 56
 Plotinus: Praef. 9. II 87. 116. VI 60—61
 Plotini Enn. III 2,1—2: VI 59
 III 2,3: VI 62—63
 III 2,4—5: VI 64—67
 III 2,7—9: VI 68—71
 III 2,11: VI 72
 V 1,6—7†: II 82—83
 [V 1,8†]: II 85
 Plutarchus: I 21. II 84. 87. 109. 116. III 23. X 5. 42
 Plutarchi [Sol. 2]: I 14. II 24. XII 71
 de anima I†: XI 46
 [de Daedal. Plataeens. 4†]: III 54
 de def. orac. 5†: X 10
 14†: VII 43. X 8
 16†: X 6
 21†: III 57
 de E ap. Delph. 19†: II 84. 108
 de Is. et Osir. [10]: I 14
 25†: III 56
 [32†]: III 23
 [de plac. phil.]: II 95. IV 31. V 16
 [I 7†]: II 112. III 4
 Vid. etiam Aëtius
 Plutarchi [de puer. educ. 17]: VIII 1
 Porphyrius: II 43sq. 87. 94. III 59. VI 60. VII 36
 Porphyrii de abstin. II 5†: VII 38
 II 7†: VII 39
 II 11—13†: VII 40—41
 [II 34sq.†]: VII 40. X 15
 II 41—42†: III 60
 II 43†: X 16
 II 54†: VII 41
 [II 54—56†]: VII 42
 [IV 9†]: III 58
 ad Aneb. epist. (ed. Parthey)
 p. XXIX†: I 48
 p. XXXVIII sq.†: III 66—68
 p. XLV†: I 48. III 68
 ad Boethum de anima†: I 48
 contra Christ.†: II 44—45. XII 96
 phil. hist. II 95. IV 31. V 16
 [fr. 10 Nauck]: XII 61—63
 fr. 11: I 27—29
 fr. 12: IV 2. XII 64—68
 [vit. Pyth. 11]: I 14
 [vit. Pyth. 14]: I 25
 [39]: VIII 1
 [42]: VIII 1
 de phil. ex orac. (ed. Wolff)
 p. 109†: X 18
 [p. 112sq.†]: X 14
 p. 141†: I 42—43
 p. 147†: III 62
 p. 150†: III 63
 p. 152—154†: X 17
 p. 154—162†: X 21—22
 p. 166†: X 13
 p. 169†: X 11
 p. 171—172†: X 40
 Protagoras: V 65
 Protagorae fr. 2 Mullach (= fr. 4 Diels)†: II 113. VI 6
 Pyrrho: II 20
 Pythagoras: I 12. 15. 24. 50. 55sq. 128. II 22sq. 51. 116. IV 46. V 13. 28. 65. VIII 1. XI 8. 34. XII 70
 Pythagorae placita: IV 13. 15. 23. V 17. 19. 23. 24. 28. VI 13

- Pythagorae aenigmata: VIII 1
 Pythagoreorum placitum: V 21
 Sanchoniatho: II 44 sqq. 94.
 III 25 Vid. Philo Byblius
 Sardanapali epigramma*: XII
 93
 Scolium 8 Bergk*: XI 14
 Scripturae sacrae loci (ed.
 Tischendorf)
 Gen. [1,1]: IV 49
 1,26—27: II 61—62. 66
 [2,7]: V 55
 2,7—8: V 50
 [2,21—22]: V 55
 9,3—6: II 63
 11,7: II 64
 12,2—3: X 92
 [17,10sqq.]: I 15
 19,24: II 67
 49,10: X 94
 Exod. [2,5—6]: I 16
 [3,2]: IX 27
 9,16: VI 29
 20,2—5: II 51—53
 [21,22]: V 52
 [Levit. 1]: VII 17
 [11,7]: VII 19
 [Num. 22,12]: III 65
 Deut. 6,4: II 54. 59
 32,43: X 94
 Judic. 14,14: III 65
 1. Reg. (1. Sam.) 16,7: VI 40
 Iob. 10,9—12: V 53
 Ps. 2,7—8: X 95
 5,5—8: XII 9
 8,2—3: X 95
 9,20—21: X 96
 18,2: VI 63
 21,28—29: X 97
 22,4: X 70
 32,6: II 68. 86
 33,12—17: V 5—6
 39,7: VII 26
 44,7—8: II 68
 44,17: X 98
 45,11: X 98
 46,2—3: X 99
 49,9—15: VII 22—24
 49,23: VII 25
 68,31—32: VII 26
 [81]: II 76
 100,2—7: XII 10
 103,24: IV 66
 105,37—38: VII 44
 109,1: II 68
 109,3: II 68
 110,10: XI 48
 113,12—16: X 105
 118,1—2: XI 48
 118,73: V 55
 118,97: XII 12
 118,103: XII 12
 118,113: XII 12
 118,115: XII 12
 134,6: IV 52
 134,15—18: X 105
 138,6: V 82
 138,17: XII 12
 138,19: XII 12
 138,21—22: XII 12
 140,4: XII 80
 Prov. 3,19: VI 33
 4,18: VIII 49
 9,10: XI 48
 Sap. 3,1: VIII 49
 9,14: IV 4
 13,5: III 16. 18
 Sir. 11,28: VIII 49
 Am. 5,23: VII 34
 9,9: X 81
 9,11—12: X 82
 Zeph. 2,11: X 84
 3,9—10: X 85
 Zach. 2,10—11: X 86
 9,9—10: X 88
 14,9—10: X 89
 Mal. 1,10—12: X 90
 Es. [1,2]: II 57
 1,11—14: VII 27—28
 1,16: VII 29—30
 1,19: V 5
 2,2—4: X 50

- 2,18—21: X 55
 17,6—8: X 59
 31,6—7: X 61
 33,14: XI 27
 40,20: III 77
 41,4—7: X 61
 42,1—8: X 62
 42,8: X 65
 42,13: X 65
 42,14: X 65
 42,14—15: X 66
 42,16: X 67—68
 42,17: X 68
 43,19—21: X 68
 43,22—25: VII 31—32
 44,16—17: III 78
 44,20: III 78
 49,1: X 69
 [50,2]: X 47
 51,4—5: X 69
 55,4—5: X 71
 59,19: X 72
 65,1: X 72
 66,24: XI 27
 Jer. 3,17: X 73
 6,16—18: X 75
 6,20: VII 34
 7,21—22: VII 33
 16,19—20: X 79
 Ezech. 16,20: VII 44
 16,22: VII 44
 [Dan. 3]: I 45
 [6]: I 45
 [7,10]: XI 27
 Matth. 5,3—10: XI 50
 5,11—12: IX 66
 5,19: XII 14
 5,22: IX 64
 5,28: IX 57
 5,32: IX 58
 [5,33—37]: IX 66
 5,44—45: IX 65
 [5,44]: XII 78
 5,45: XI 10. XII 7
 5,48: XII 7
 [6,34]: IX 69
 [7,13—14]: VII 1
 7,21: XII 14
 8,29: X 44
 [9,2 sqq.]: VI 80
 [9,10]: IV 2
 10,16: XI 73
 10,17—18: XI 73
 10,21—22: XI 73
 10,25: IX 67. XI 74
 10,34—36: XI 74
 11,28: V 6
 13,40—43: XI 82
 [14,15 sqq.]: VI 80
 [14,25]: VI 80
 16,18: XI 76
 20,16: XII 35
 [22,1—14]: XII 15
 24,29—30: XI 61
 [25,1—30]: XI 62. XII 15
 25,31—36: XI 63
 [25,37—39]: XI 64
 25,40—41: XI 64
 [25,42—45]: XI 65
 [26,6—13]: XI 77
 26,13: XI 77
 [28,19]: X 93
 [Marc. 2,3 sqq.]: VI 80
 [6,35 sqq.]: VI 80
 [6,48]: VI 80
 Luc. [5,18 sqq.]: VI 80
 6,36: XI 10
 [7,36—50]: IV 2
 [9,12 sqq.]: VI 80
 14,33: IX 66
 [21,5—6]: XI 70
 [21,20—24]: XI 70
 [23,39—43]: IV 2
 Joh. [1,1 sqq.]: II 87
 1,3: VI 60
 1,5: II 91
 1,14: II 90. X 83
 [2,1 sqq.]: VI 80
 5,27—29: XI 60
 [6,5 sqq.]: VI 80
 [6,19]: VI 80
 7,37: V 6

- [9,1sq.]: VI 80
 [11,1sq.]: VI 80
 14,6: X 77
 14,15: XII 14
 15,13: XII 78
 15,20: IX 67
 16,33: IX 66
 Act. 13,46: X 78
 14,16—17: I 122
 [16,16—18]: X 48
 16,17: X 44
 17,30—31: XI 68
 Rom. 1,20: III 18. 20
 1,20—23: III 21
 1,25: III 10
 6,20—23: XI 53
 8,14—17: XI 55
 13,12—14: XII 54
 1. Cor. 1,18: V 2
 2,9: XI 52
 7,1—2: IX 60
 7,4—5: IX 61
 7,5: IX 62
 7,8—9: XII 76
 7,32—33: IX 63
 14,11: V 70
 14,25: IV 73
 15,42—44: XI 58
 15,52—53: XI 59
 2. Cor. 5,10: XII 18
 6,14—16: X 104
 Gal. 4,7: XI 56
 Eph. [2,2]: III 106
 2,8—9: VII 33
 5,1: XII 7
 5,3: XII 76
 Phil. 3,20—21: XI 59
 Hebr. 1,14: III 91
 10,26—31: XII 16—18
 11,6: I 109
 12,16: XII 76
 13,4: XII 76
 2. Tim. 2,11—12: XI 56
 4,6—8: XI 57
 [Apoc. 4,8]: II 60
 Simonidis fr. 58 Bergk*: XII 46
 Theodoretus ed. Raeder.
 Simonidis fr. 190A*: XI 14
 Socrates: I 12. 17. 26sq. 53.
 75. 83sq. II 11. 16. 19. 23.
 24. 38. 39. 51. III 53. 74. IV
 2. 26sq. V 38sq. 72. VI 57.
 VII 47. VIII 56. IX 47. XI 1.
 11. 13. 31. 35. XII 26. 38. 39.
 42. 43. 57sq.
 Solo: I 12. 50. 51. V 12. IX
 12. 17. 71. 72
 Solonis fr. 16 Bergk*: I 73
 Sophoclis fr. 1025 Nauck*†:
 VII 46
 Speusippus: V 19. 65
 Stoici: II 113. IV 12. 46. V 25.
 65. XI 15. XII 49. 75
 Stoicorum placita: IV 13. 14.
 V 18. 20. 22. 23. 25. VI 14. 15
 Stratonis placita: IV 14. V 22
 Telauges: II 23
 Thales: I 12. 24. 37. II 50.
 V 45
 Thaletis placita: II 9. IV 13.
 15. 17. 21. 23. V 17
 Thamyris: II 49
 Theano II 23
 Theanus sent. 3—4 Mullach*:
 XII 73
 Theodorus Cyrenaicus: II 112.
 III 4
 Theodotus: VIII 58
 Theognidis v. 77—78†: I 69
 175—176*: XI 14
 425—427*: V 11
 Theophrastus: V 82. VII 38.
 40. X 15
 Theopompi [fr. 67 Mueller*]:
 I 24
 Thucydides: VIII 2
 Thucydidis [Hist. II 34]: VIII 32
 Timaei Locrensis verba*†: II
 108
 Timaeus falso nominatur pro
 Timone: V 16
 Timonis fr. 10—11 Diels†: II 20
 fr. 22*†: V 16

- Timotheus: VIII 58
 Xenocrates: V 65
 Xenocratis placita: IV 12. V 17. 19. 23
 Xenophanes I 72. II 17. IV 7. V 65
 Xenophanis placita: II 10. IV 5. 15. 19. 21
 Xenophanis fr. 14—15 Diels*†: III 72
 [fr. 16*]: III 73
 fr. 27: IV 5
 Xenophon: V 82. VI 73
 Xenophontis Comm. I 1,11—14†: II 11. IV 27—29
 [I 3,6*]: XII 57
 [I 3,12—13*]: XII 57
 [IV 3,13*†]: I 77
 IV 7,6†: IV 26
 [Cyropaedia]: V 59
 Epist. 1 Hercher†: II 24. XII 70
 Zamolxis: I 25
 Zeno Citiensis: V 25. 27
 Zenonis Citiensis placita: IV 12. 15. VI 14
 Zenonis [de republica*]: III 74
 Zeno Eleates: VIII 57
 Zenonis Eleatae placitum: II 11
 Zeno Myndius: VIII 30

II. Index testimoniorum.

- Anastasii Sinaitae Responsio 8: XII 89—94
 Resp. 16: VI 30—31
 Resp. 46: VII 16—21
 Resp. 57: III 100—102
 Etymologicum magnum s. v. *Κρόνος*: III 43
 Georgii Monachi s. Hamartoli Chronici I 6 (p. 9—10 Muralt): XII 93—94
 I 20 (p. 25): IV 62
 II 6 (p. 52): I 19
 II 6 (p. 53): I 20. IV 16
 II 6 (p. 53—54): II 23—24
 II 6 (p. 54): III 6. 7. 44. 49. 85
 II 6—7 (p. 54—55): III 23—33
 II 7 (p. 55): III 59
 II 7 (p. 55—56): III 100—102
 II 7 (p. 56—57): V 69—75
 II 8 (p. 57): IV 10. VI 7. 9. 14. 15
 II 8 (p. 58): V 28—30. 33. 48
 II 8 (p. 58—59): V 44—47
 II 8 (p. 59): II 33—35. V 34—35. VI 3
 II 8 (p. 59—60): V 37
 II 8 (p. 60): V 38
 II 8 (p. 60—61): VI 26—31
 II 8 (p. 61—62): I 119
 II 8 (p. 62): II 78. XI 25—27
 II 8 (p. 63): VI 6—7
 II 8 (p. 63—64): V 16
 II 8 (p. 64): III 86. V 61. VI 87—88
 III 107 (p. 215): X 50
 III 107 (p. 216—217): X 52—54
 III 119 (p. 261): III 92—93
 III 119 (p. 261—262): XII 4—7
 III 119 (p. 262): XII 19
 III 119 (p. 262—263): XII 35—36
 III 119 (p. 263): II 36—37. XII 30—31
 III 119 (p. 263—264): XII 43—46
 III 119 (p. 264): XII 53
 III 119 (p. 265—266): XII 54—57

- IV 218 (p. 530): II 22. V 13
 IV 218 (p. 531): XI 40—41
 Martyrium Trophimi ed. Mercati (Note di letteratura biblica e cristiana antica. Romae 1901. p. 223 sqq.): VI 22—29. 34
 Michaëlis Glycae Annalium I (p. 39—40 Bekker): IV 17—21
 I (p. 40—41): I 97. IV 22—24
 I (p. 151—152): III 101
 I (p. 201—202): III 101
 Orionis Anthologiae II 3: I 82
 Scholia Homerica ed. Ludwig (Ind. lect. mens. aestiv. Regimont. 1895)
A 14: I 97. IV 22. 24
A 18: IV 17—18
A 34: IV 22
A 423: II 9
A 495: V 22
 Scholia Ven. A Hom. B 205: III 43
 Suidas s. v. Ἀπῖς: I 20
 s. v. ἄτομα: IV 10
 s. v. Βραχμάν: IV 62
 s. v. γράμματα: I 20
 s. v. δογματίζει: II 23—24. III 6—7. IV 16
 s. v. εἰμαρμένη: VI 7. 9. 14. 15
 s. v. Κάδμος: I 20
 s. v. κακῶν: V 38
 s. v. Πλάτων: I 119. II 33—35. V 29—30. 33—35. VI 26—30. XI 25
 s. v. Σαρδανάπαλος: XII 93—94
 s. v. Σατανᾶς: III 100—101
 s. v. ὑπωπιάζω: XII 53—57
-

Addenda et corrigenda.

- p. 10 inter testimonia add. (Suid. s. v. *Κάδμος* et *Ἄπις*).
p. 49 inter auctores leg. Phil. Bybl. fr. 1,2.
p. 58, 6 signum „, tollendum est.
p. 97, 17 in apparatu post MCV add. Georg.
p. 126, 15—17 inter testimonia add. Georg. Mon. Chron. II 8
(p. 63—64).
p. 131, 24 in apparatu add. *ψυχῇ* BL¹ (e pagina sequenti).
p. 134, 5—11 inter testimonia add. (Suid. s. v. *κακῶν*).
p. 188, 4 leg. „*αἰνέσω*“ γὰρ εἶπε.

B.G.TEUBNERS VERZEICHNIS VON
AUSGABEN GRIECHISCHER UND
LATEINISCHER SCHRIFTSTELLER

VERLAG VON B. G. TEUBNER
LEIPZIG BERLIN

WINTER 1911

Ausgaben griechischer u. lateinischer Schriftsteller

Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana	3
Bibliotheca scriptorum medii aevi Teubneriana	15
„ „ „ Latinorum recentioris aetatis	15
Sammlung wissenschaftlicher Kommentare	16
Einzelausgaben griechischer und lateinischer Schriftsteller	16
Meisterwerke der Griechen und Römer (mit Kommentar)	23
Schulausgaben mit deutschen Anmerkungen	24
Schultexte der „Bibliotheca Teubneriana“	29
Verschiedene Ausgaben für den Schulgebrauch	29
Schülers Ausgaben	30
Hilfsbücher für die Erklärung der Schriftsteller	
1. Griechische Schriftsteller	31
2. Lateinische Schriftsteller	32
Wichtige Handbücher und neuere Erscheinungen	33

Eine ausführliche Übersicht über den philologisch-historischen Verlag bietet das

Verlagsverzeichnis auf dem Gebiete der klassischen
Altetumswissenschaft usw. Ausgabe 1911.

Inhalt: Klassische Altertumswissenschaft. Allg. Sprachwissenschaft, Volkskunde. Neuere Geschichte und Kultur, Sprache, Literatur und Kunst. Philosophie, Psychologie. Religionswissenschaft. Länder- und Völkerkunde. Volkswirtschaftslehre, Rechts- und Staatswissenschaften. Zum Bildungswesen.

Für Interessenten umsonst und postfrei erhältlich vom

Verlag von B.G.Teubner in Leipzig, Poststr.3/5

Januar 1912.

A. Ausgaben griechischer und lateinischer Schriftsteller.

1a. Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana. [8.]

Diese Sammlung hat die Aufgabe, die gesamten noch vorhandenen Erzeugnisse der griechischen und römischen Literatur in neuen, wohlfeilen Ausgaben zu veröffentlichen, soweit dies zugunsten der Wissenschaft oder der Schule wünschenswert ist. Die Texte der Ausgaben beruhen auf den jeweils neuesten Ergebnissen der kritischen Forschung, über die die beigefügte adnotatio critica, die sich teils in der praefatio, teils unter dem Text befindet, Auskunft gibt. Die Sammlung wird ununterbrochen fortgesetzt werden und in den früher erschienenen Bänden durch neue, verbesserte Ausgaben stets mit den Fortschritten der Wissenschaft Schritt zu halten suchen.

Die Sammlung umfaßt zurzeit gegen 550 Bände, die bei einmaligem Bezuge statt ca. 2000 Mark geheftet, 2250 Mark gebunden zum Vorzugspreise von ca. 1500 Mark, bzw. 1750 Mark abgegeben werden.

Alle Ausgaben sind auch gleichmäßig in Leinwand gebunden käuflich!

Textausgaben der griechischen und lateinischen Klassiker.

Die mit einem * bezeichneten Werke sind Neuerscheinungen seit Anfang 1911.

a) Griechische Schriftsteller.

Abercii titulus sepulchralis. Ed. W. Lüdtke et Th. Nissen. *M.* 1.— 1.30.

* — vita. Ed. Th. Nissen. [In Vorb.]

Aelian de nat. anim. ll. XVII, var. hist., epist., fragm. Rec. R. Hercher. 2 voll. *M.* 12.20 13.20.

— varia historia. Rec. R. Hercher. *M.* 1.50 1.90.

Aeneae Tactici commentarius poliorceticus. Rec. A. Hug. *M.* 1.35 1.75.

* — de obsidione toleranda commentarius. Ed. R. Schöne. *M.* 4.50 5.—

Aeschinis orationes. Ed. Fr. Blass. Ed. II. min. *M.* 2.80 3.30.

— — — Ed. maior (m. Index v. Preuss). *M.* 9.20 9.80.

* — Socratici reliquiae. Ed. H. Krauß. *M.* 2.80 3.20.

Aeschyli tragoediae. Iter. ed. H. Weil. *M.* 2.40 3.—

Einzelne jede Tragödie (Agamemnon. Choëphorae. Eumenides. Persae. Prometheus. Septem c. Th. Supplices)

M. —.40 —.70.

— cantica. Dig. O. Schroeder. *M.* 2.40 2.80.

[—] Scholia in Persas. Rec. O. Dähnhardt. *M.* 3.60 4.20.

Aesopicae fabulae. Rec. C. Halm. *M.* —.90 1.30.

Alciphronis Rhetoris epistularum lib. IV. Ed. M. A. Schepers. *M.* 3.20 3.60.

Alexandri Lycopoli. c. Manich. Ed. A. Brinkmann. *M.* 1.— 1.25.

Alypius: s. Musici.

Ammo: s. Maximus.

Anacreontis carmina. Ed. V. Rose. Ed. II. *M.* 1.— 1.40.

* — Ed. C. Preisendanz. [In Vorb.]

Anaritius: s. Euclid. suppl.

Andocidis orationes. Ed. Fr. Blass. Ed. III. *M.* 1.40 1.80.

Annae Comnenae Alexias. Rec. A. Reifferscheid. 2 voll. *M.* 7.50 8.60.

Anonymi chronographia syntomos e cod. Matrit. No. 121 (nunc 4701). Ed. Ad. Bauer. *M.* 2.— 2.40.

Anonymus de incredibilibus: s. Mythographi.

Anthologia Graeca epigr. Palat. c. Plan. Ed. H. Stadtmueller.

Vol. I: Pal. I. I—VI (Plan. I. V—VII) *M.* 6.— 6.60.

Vol. II. P. 1: Pal. I. VII (Plan. I. III) *M.* 8.— 8.60. [P. 2 in Vorb.]

* Vol. III. P. 1: Pal. I. IX. (Epp. 1—563. Plan. I. I) *M.* 8.— 8.60. [P. 2 in Vorb.]

— lyrica s. lyr. Graec. rell. Ed. Th. Bergk. Ed. IV cur. E. Hiller et O. Crusius. *M.* 3.— 3.60.

Antiphontis orationes et fragmenta. Ed. Fr. Blass. Ed. II. *M.* 2.10 2.50.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

- Antonini, M. Aurel., commentarr. II. XII. Rec. I. Stich. Ed. II. *M.* 2.40 2.80.
- Antoninus Liberalis: s. Mythographi.
- Apocalypsis Anastasiae. Ed. R. Homburg. *M.* 1.20 1.60.
- *Apollinari metaphrasis psalmodum. Ed. A. Ludwich. [In Vorb.]
- Apollodori bibliotheca: s. Mythographi. Vol. I.
- Apollonius Pergaeus. Ed. et Lat. interpr. est I. L. Heiberg. 2 voll. *M.* 9.— 10.—
- Apollonii Rhodii Argonautica. Rec. R. Merkel. *M.* 1.50 1.90.
- Applani hist. Rom. Ed. L. Mendelssohn. 2 voll. [Vol. I. *M.* 4.50 5.— Vol. II. Ed. P. Viereck. Ed. II. *M.* 6.— 6.60.] *M.* 10.50 11.60.
- Archimedis opera omnia. Ed. et Latine vertit I. L. Heiberg. 3 voll. *M.* 18.— 19.80. Ed. II. Vol. I. *M.* 6.— 6.60. *Vol. II. [In Vorb.]
- Aristeae ad Philocratem epistula c. cet. de vers. LXX interpr. testim. Ed. P. Wendland. *M.* 4.— 4.50.
- Aristophanis comoediae. Ed. Th. Bergk. 2 voll. Ed. II. *M.* 4.— 5.—
Vol. I: Acharn., Equites, Nubes, Vespae, Pax. *M.* 2.—, 2.50.
— II: Aves, Lysistrata, Thesmoph., Ranae, Eccles., Plutus. *M.* 2.— 2.50.
Einzeln jedes Stück *M.* —.60 —.90.
- cantica. Dig. O. Schroeder. *M.* 2.40 2.80.
- Aristotelis ars rhetorica. Ed. A. Roemer. Ed. II. *M.* 3.60 4.—
- de arte poetica I. Rec. W. Christ. *M.* —.60 —.90.
- ethica Nicomachea. Rec. Fr. Susemihl. Ed. II cur. O. Apelt. *M.* 2.40 2.80.
- magna moralia. Rec. Fr. Susemihl. *M.* 1.20 1.60.
- [ethica Eudemia.] Eudemi Rhodii ethica. Adi. de virtutibus et vitiis I. rec. Fr. Susemihl. *M.* 1.80 2.20.
- politica. Post Fr. Susemihlium rec. O. Immisch. *M.* 3.— 3.50.
- oeconomica. Rec. Fr. Susemihl. *M.* 1.50 1.90.
- *Πολιτεία Αθηναιων*. Ed. Fr. Blass. Ed. IV. *M.* 1.80 2.20.
- ed. Th. Thalheim. *M.* 1.50 1.90.
- de animalibus historia. Ed. L. Dittmeyer. *M.* 6 — 6.60.
- de partib. anim. II. IV. Ed. B. Langkavel. *M.* 2.80 3.20.
- *— de animalium motu. Ed. Fr. Littig. [In Vorb.]
- physica. Rec. C. Prantl. [z. Zt. verg. Neuauf. i. Vorb.]
- de coelo et de generatione et corruptione. Rec. C. Prantl. *M.* 1.80 2.20.

- Aristotelis quae feruntur de coloribus, audibilibus, physiognomonica. Rec. C. Prantl. *M.* —.60 —.90.
- quae feruntur de plantis, de miris auscultat., mechanica, de lineis insectorum situs et nomina, de Melissae Xenophane Gorgia. Ed. O. Apeb. *M.* 3.— 3.40.
- *— de anima II. III. Rec. Guil. Biehler. Ed. II. cur. O. Apelt. *M.* 2.20 2.60.
- parva naturalia. Rec. Guil. Biehler. *M.* 1.80 2.20.
- metaphysica. Rec. Guil. Christ. Ed. II. *M.* 2.40 2.80.
- qui fereb. libror. fragmenta. Cod. V. Rose. *M.* 4.50 5.—
- [—] Divisiones quae vulgo dicuntur Aristoteleae. Ed. H. Mutschmann. *M.* 2.80 3.20.
- : s. a. Musici
- Arriani Anabasis. Rec. C. Abich. [z. Zt. verg.]
- quae exstant omnia. Ed. A. G. Roos. Vol. I. Anabasis. Ed. maior. Mit 1 Tafel. *M.* 3.60 4.20.
- Anabasis. Ed. A. G. Roos. Ed. minor. *M.* 1.80 2.20.
- scripta minora. Edd. R. Hercher et A. Eberhard. Ed. II. *M.* 1.80 2.20
- Athenaei dipnosophistae II. XV. Rec. C. Kaibel. 3 voll. *M.* 17.10 18.90.
- Autolycei de sphaera quae movetur I., orbitibus et occasibus II. II. Ed. F. Hultsch. *M.* 3.60 4.—
- Babrii fabulae Aesopaeae. Rec. O. Crusius. Acc. fabul. dactyl. et iamb. rell. Ignatius al. testrast. iamb. rec. a C. Fr. Muelle. Ed. maior. *M.* 8.40 9.— Rec. O. Crusius. Ed. minor. *M.* 4.— 4.60.
- Ed. F. G. Schneidewind. *M.* —.60 1.—
- Bacchius: s. Musici
- Bacchylidis carmina. Ed. Fr. Blass. Ed. III. *M.* 2.40 2.90.
- Batrachomyomachia: s. Hymni Homerici
- Bio: s. Buccolici
- Blemyomachia: s. Eudocia Augustae
- Bucollicorum Graecorum Theocriti, Bionis Moschi reliquiae. Rec. H. L. Ahrens. Ed. II. *M.* —.60 1.—
- Caecili Calactini fragmenta. Ed. E. Oehler. *M.* 6.— 6.60.
- Callistratus: s. Philostratus (min.)
- Callinici de vita S. Hypatii I. Edd. Sem. Philol. Bonn. sodales. *M.* 3.— 3.40.
- Cassianus Bassus: s. Geoponica
- Cebetis tabula. Ed. C. Praechter. *M.* —.60 —.90.
- Chronica minora. Ed. C. Frick. Vol. I. Acc. Hippolyti Romani praeter Canonem Paschalem fragm. chronol. *M.* 6.80 7.40
- Claudianus: s. Eudocia Augusta

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

- Cleomedis de motu circulari corporum caelestium** II, II. Ed. H. Ziegler. *M.* 2.703.20.
- Colluthus:** s. Tryphiodorus.
- Cornuti theologiae Graecae compendium.** Rec. C. Lang. *M.* 1.50 2.—
- Corpusculum poesis epicae Graecae ludibundae.** Edd. P. Brandt et C. Wachsmuth. 2 fasc. *M.* 6.— 7.—
- *Damasii vita Isidori.** Ed. J. Hardy. [In Vorb.]
- Demades:** s. Dinarchus.
- Demetrii Cydon. de contemn. morte or.** Ed. H. Deckelmann. *M.* 1.— 1.40.
- Demetrii Τύποι Ἐπιστολικοί et Libanii Ἐπιστολμαῖοι Χαρακτήρες** ed. V. Weichert. *M.* 2.60 3.20.
- Demosthenis orationes.** Rec. G. Dindorf. Ed. IV. cur. Fr. Blass. Ed. maior. [Mit adnot. crit.] 3 voll. je *M.* 2.80 3.20. Ed. minor. [Ohne die adnot. crit.] 3 voll. je *M.* 1.80 2.20. 6 partes. je *M.* —.90 1.20.
- Vol. I. Pars 1. Olynthiacae III. Philippica I. De pace. Philippica II. De Halonneso. De Chersoneso. Philippicae III. IV. Adversus Philippum epistolam. Philippi epistola. De contributione. De symmoriis. De Rhodiorum libertate. De Megalopolitis. De foedere Alexandri. *M.* —.90 1.20.
- I. Pars 2. De corona. De falsa legatione. *M.* —.90 1.20.
- II. Pars 1. Adversus Leptinem. Contra Midiam. Adversus Androtonem. Adversus Aristocratem. *M.* —.90 1.20.
- II. Pars 2. Adversus Timocratem. Adversus Aristogitonem II. Adversus Aphobum III. Adversus Onctorem II. In Zenothemin. In Apaturium. In Phormionem. In Lacritum. Pro Phormione. In Pantaenetum. In Nausimachum. In Boeotum de nomine. In Boeotum de dote. *M.* —.90 1.20.
- III. Pars 1. In Spudiam. In Phaeippum. In Macartatum. In Leocharem. In Stephanum II. In Euergum. In Olympiodorum. In Timotheum. In Polyclem. Pro corona trierarchica. In Callippum. In Nicostratum. In Cononem. In Calliclem. *M.* —.90 1.20.
- III. Pars 2. In Dionysodorum. In Eubulidem. In Theoclinem. In Neaeram. Oratio funebris. Amatoria. Proemia. Epistolae. Index historicus. *M.* —.90 1.20.
- *Diadochi, S., de perfectione christiana.** Graece et latine. Ed. J. E. Weis Lieborsdorf. [In Vorb.]
- Didymus de Demosthene.** Rec. H. Diels et W. Schubart. *M.* 1.20 1.50.
- Dinarchi orationes adiectis Demadis qui fertur fragmentis ὑπὲρ τῆς δωδεκατίας.** Ed. Fr. Blass. Ed. II. *M.* 1.— 1.40.
- Diodori bibliotheca hist.** Edd. Fr. Vogel et C. Th. Fischer. 6 voll. Voll. I—III. je *M.* 6.— 6.60. Vol. IV. *M.* 6.80 7.40. Vol. V. *M.* 5.— 5.60. [Vol. VI in Vorb.]
- Diodori bibliotheca hist.** Ed. L. Dindorf. 5 voll. Vol. I u. II. [Vergr.] Vol. III u. IV. je *M.* 3.—. Vol. V. *M.* 3.75.
- Diogenis Oenoandensis fragmenta.** Ord. et expl. J. William. *M.* 2.40 2.80.
- Dionis Cassii Cocceiani historia Romana.** Ed. J. Melber. 5 voll. Vol. I. *M.* 6.— 6.60. Vol. II. *M.* 4.80 5.40. [Die weiteren Bände in Vorb.]
- — — Ed. L. Dindorf. 5 voll. je *M.* 2.70. [Vol. I—III vergr.]
- Dionis Chrysostomi orationes.** Rec. L. Dindorf. 2 voll. Vol. I. [Vergr.] Vol. II. *M.* 2.70 3.60. [Neubearbeitung von A. Sonny in Vorb.]
- Dionysi Hallc. antiquitates Romanae.** Ed. C. Jacoby. 4 voll. *M.* 16.— 18.40.
- — — opuscula. Edd. H. Usener et L. Radermacher. Vol. I. *M.* 6.— 6.60.
- — — Vol. II. Fasc. I. *M.* 7.—
- * — — — Vol. II. Fasc. II. [In Vorb.]
- Diophanti opera omnia c. Gr. commentt.** Ed. P. Tannery. 2 voll. *M.* 10.— 11.—
- Divisiones Aristoteleae, s. Aristoteles.**
- Eclogae poetarum Graec.** Ed. H. Stadtmueller. *M.* 2.70 3.20.
- Epicorum Graec. fragmenta.** Ed. G. Kinkel. Vol. I. *M.* 3.— 3.50.
- Epicteti dissertationes ab Arriano dig. Rec.** H. Schenkl. Acc. fragm., enchiridion, gnomolog. Epict., rell., indd. Ed. maior. *M.* 10.— 10.80. Ed. minor. *M.* 6.— 6.60.
- Epistulae privatae graecae in pap. aet. Lagid. serv.** Ed. St. Witkowski. *M.* 3.20 3.60. [Ed. II in Vorb.]
- Eratosthenis catasterismi: s. Mythographi III. 1.**
- *Eroticiscriptores Graeci.** Ed. A. Mewaldt. [In Vorb.]
- Euclidis opera omnia.** Edd. I. L. Heiberg et H. Menge.
- Voll. I—V. Elementa. Ed. et Lat. interpr. est Heiberg. *M.* 24.60 27.60.
- VI. Data. Ed. H. Menge. *M.* 5.— 5.60.
- VII. Optica, Opticor. rec. Theonis, Catoptrica, c. scholl. ant. Ed. Heiberg. *M.* 5.— 5.60. [Forts. in Vorb.]
- — — Supplem.: Anarith. comm. ex interpr. Gher. Crem. ed. M. Curtze. *M.* 6.— 6.60.
- : s. a. Musici.
- Endociae Augustae, Procli Lycii, Claudiani carmm. Graec. rell. Acc. Blemyomachiae fragmm.** Rec. A. Ludwig. *M.* 4.— 4.40.
- — — violarium. Rec. I. Flach. *M.* 7.50 8.10.

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

Euripidis cantica dig. O. Schroeder
M. 4.—4.40.

— **tragoediae**. Rec. A. Nauck. Ed. III.
3 voll. M. 7.80 9.30.

Vol. I: Alcestis. Andromacha. Bacchae.
Hecuba. Helena. Electra. Heraclidae.
Hercules furens. Supplices. Hippo-
lytus. M. 2.40 2.90.

— II: Iphigenia Aulidensis. Iphigenia
Taurica. Ion. Cyclops. Medea. Orestes.
Rhesus. Troades. Phoenissae.
M. 2.40 2.90.

— III: Perditarum tragoediarum frag-
menta. M. 3.—3.50.

Einzelne jede Tragödie M. —.40 —.70.

Eusebii opera. Rec. G. Dindorf. 4 voll.
M. 23.60 25.80.

Fabulae Aesopicae: s. Aesop. fab.

Fabulae Romanenses Graec. conser. Rec.
A. Eberhard. Vol. I. [Vergr.; Forts.
erscheint nicht.]

**Florilegium Graecum in usum primi gym-
nasiorum ordinis collectum a philologis
Afranis**. kart. Fasc. 1—10 je M. —.50;
Fasc. 11—15 je M. —.60.

Hierzu unentgeltlich an Lehrer: Index
argumentorum et locorum.

Außer der Verwendung bei den Maturitätsprüfungen hat diese Sammlung den Zweck, dem Primaner das Beste und Schönste aus der griech. Literatur auf leichte Weise zugänglich zu machen und den Kreis der Altertumsstudien zu erweitern.

Galenii Pergameni scripta minora. Rec.
I. Marquardt, I. Müller, G. Helm-
reich. 3 voll. M. 7.50 9.20.

— **institutiologica**. Ed. C. Kalbfleisch.
M. 1.20 1.60.

— **de victu attenuante** I. Ed. C. Kalb-
fleisch. M. 1.40 1.80.

— **de temperamentis**. Ed. G. Helm-
reich. M. 2.40 2.80.

— **de usu partium** II. XVII. Rec. G.
Helmreich. 2 voll. Vol. I. Libb. I—VIII.
Vol. II. Libb. IX—XVII. je M. 8.—8.60.

Gaudentius: s. Musici.

***Gemini elementa astronomiae**. Rec. C.
Manitius. M. 8.—8.60.

**Geoponica sive Cassiani Bassi Schol. de
re rustica eclogae**. Rec. H. Beckh.
M. 10.—10.80.

Georgii Aepopol. annales. Rec. A. Heisen-
berg. Vol. I. II. 11.60 14.—

Georgii Cypri descriptio orbis Romani.
Acc. Leonis imp. diatyposis genuina.
Ed. H. Gelzer. Adi. s. 4 tabb. geograph.
M. 8.—3.50.

Georgii Monachi Chronicon. Ed. C. de
Boor. Vol. I. II. M. 18.—19.20.

Heliodori Aethiopie. II. X. Ed. I. Bekker.
M. 2.40 2.90.

Hephaestionis enchiridion. c. comm. ve-
ed. M. Consbruch. M. 8.—8.60.

Heracliti quaestiones Homericae. Edcl.
Societatis Philologiae Bonnensis sodales.
M. 3.60 4.—

—: s. a. Mythographi.

Hermippus, anon. christ. de astrologia
dialogus. Edcl. C. Kroll et P. Vier-
eck. M. 1.80 2.20.

Herodiani ab excessu divi Marci II. VIII
Ed. I. Bekker. M. 1.20 1.60.

Herodoti historiarum II. IX. Ed. H. F.
Dietsch. Ed. II cur. H. Kallenberg.
2 voll. [je M. 1.35 1.80] M. 2.70 3.60.

Vol. I: Lib. 1—4. Fasc. I: Lib. 1. 2.
M. —.80 1.10.

Fasc. II: Lib. 3. 4. M. —.80 1.10.

— II: Lib. 5—9. Fasc. I: Lib. 5. 6.
M. —.60 —.90.

Fasc. II: Lib. 7. M. —.45 —.75.

Fasc. III: Lib. 8. 9. M. —.60 —.90.

***Herondae mimambi**. Acc. Phoenici.
Coronistae, Matil mimamb. fragm. Ed.
O. Crusius. Ed. IV minor. M. 2.40 2.80.
Ed. maior. [U. d. Pr.]

Heronis Alexandrini opera. Vol. I. Druck-
werke u. Automatentheater, gr. u. dtsh. v.
W. Schmidt. Im Anh. Herons Fragm. üb.
Wasserühren, Philons Druckw., Vitruv
z. Pneumatik. M. 9.—9.80. Suppl.: D. Gesch.
d. Textüberliefgr. Gr. Wortregister. M. 3.—
3.40.

— Vol. II. Fasc. I. Mechanik u.
Katoptrik, hrgs. u. übers. von L. Nix u.
W. Schmidt. Im Anh. Exzerpte au.
Olympiodor, Vitruv, Plinius, Cato
Pseudo-Euclid. Mit 101 Fig. M. 8.—
8.80.

— Vol. III. Vermessungslehre u.
Dioptra, griech. u. deutsch hrgs. von H.
Schöne. M. 116 Fig. M. 8.—8.80.

— Vol. IV. Ed. I. L. Heiberg.
[U. d. Pr.]

Hesiodi carmina. Rec. A. Rzach. Ed. I.
M. 1.80 2.30.

Hesychii Milesii qui fertur de viris III. I.
Rec. I. Flach. M. —.80 1.10.

Hieroclis synecdemus. Acc. fragmenta ap.
Constantinum Porphyrog. servata c.
nomina urbium mutata. Rec. A. Burck-
hardt. M. 1.20 1.60.

Hipparchi in Arati et Eudoxi Phaenomen
comm. Rec. C. Manitius. M. 4.—4.60.

Hippocratis opera. 7 voll. Rec. H. Kuehle-
wein et I. Ilberg. Vol. I (cum tal.
phototyp.). M. 6.—6.60. Vol. I.
M. 5.—5.50. [Fortsetz. noch unbestimmt.]

Historici Graeci minores. Ed. L. Din-
dorf. 2 voll. [z. Zt. vergr.; Neubearb. i.
Vorb.]

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

- Homeri carmina. Ed. Guil. Dindorf. Ilias. Ed. Guil. Dindorf. Ed. V. cur. C. Hentze. 2 partes. [je *M.* — 75 1.10.] *M.* 1.50 2.20. [In 1 Band geb. *M.* 2.—.] Pars I: Il. 1—12. Pars II: Il. 13—24. Odyssea. Ed. Guil. Dindorf. Ed. V. cur. C. Hentze. 2 partes. [je *M.* — 75 1.10.] *M.* 1.50 2.20. [In 1 Band geb. *M.* 2.—.] Pars I: Od. 1—12. Pars II: Od. 13—24. — Rec. A. Ludwich. 2 voll. Ed. min. [je *M.* — 75 1.10.] *M.* 1.50 2.20.
- Hymni Homerici acc. epigrammatis et Batrachomyomachia. Rec. A. Baumeister. *M.* — 75 1.10.
- Hyperidis orationes. Ed. Fr. Blas. Ed. III. [Vergr.; Neubearb. v. Jensen in Verb.]
- Iamblichi protrepticus. Ed. H. Pistelli. *M.* 1.80 2.20. — de communi math. scientia I. Ed. N. Festa. *M.* 1.80 2.20. — in Nicomachi arithm. introduct. I. Ed. H. Pistelli. *M.* 2.40 2.80.
- * — vita Pythagorae. Ed. L. Deubner. [In Verb.]
- Ignatius Diaconus: s. Babrius u. Nicephorus.
- Inc. auct. Byzant. de re milit. I. Rec. B. Vári. *M.* 2.40 2.80.
- Inscriptiones Graecae ad illustrandas dialectes selectae. Ed. F. Solmsen. Ed. III. *M.* 1.60 2.—
- * — Latinae Graecae bilingues. Ed. F. Zilken. [In Verb.]
- Ioannes Philoponus: s. Philoponus.
- Iosephi opera. Rec. S. Q. Naber. 6 voll. *M.* 26.— 29.—
- Isaei orationes. Ed. C. Scheibe. *M.* 1.20 1.60. — Ed. Th. Thalheim. *M.* 2.40 2.80.
- Isocrati orationes. Rec. H. Benseler. Ed. II cur. Fr. Blass. 2 voll. *M.* 4.— 4.80.
- * Iuliani imp. quae supers. omnia. Rec. C. F. Hertlein. 2 voll. [Vergr.; Neubearbeit. von Fr. Cumont u. J. Bidez in Verb.]
- Iustiniani imp. novellae. Ed. C. E. Zachariae a Lingenthal. 2 partes. *M.* 10.50 11.60.
- Appendix (I). *M.* — 60 1.—
- Appendix (II). De dioecesi Aegyptiaca lex ab imp. Iustiniano anno 554 lata. *M.* 1.20 1.60.
- Leonis diatyposis: s. Georgius Cyprius.
- * Libanii opera. Rec. R. Foerster. Vol. I—VI. *M.* 69.— 74.20. Vol. VII. [U. d. Pr.]
- Ἐπιστολμαῖοι Χαράκτιρες s. Demetrius.
- Luciani opera. Rec. C. Jacobitz. [6 part. je *M.* 1.05 1.40.] 3 voll. *M.* 6.30 7.80. — Ed. N. Nilén. Vol. I. Fasc. I. lib. I—XIV. *M.* 2.80 3.20. * Fasc. II. [U. d. Pr.]
- [Lucianus] Prolegomena. Comp. N. Nilén. *M.* 1.— 1.25.
- [—] Scholia in Lucianum. Ed. H. Rabe. *M.* 6.— 6.60.
- Lycophronis Alexandra. Rec. G. Kinkel. *M.* 1.80 2.20.
- Lycurgi or. in Leocratem. Ed. Fr. Blass. Ed. maior. *M.* — 90 1.30. Ed. minor. *M.* — 60 — 90.
- Lydi I. de ostentis et Calendaria Graeca omnia. Ed. C. Wachsmuth. Ed. II. *M.* 6.— 6.60. — de mensibus I. Ed. B. Wünsch. *M.* 5.20 5.80. — de magistratibus I. Ed. B. Wünsch. *M.* 5.— 5.60.
- Lysiae orationes. Rec. Th. Thalheim. Ed. maior. *M.* 3.— 3.60. Ed. minor. *M.* 1.20 1.60.
- Marci Diaconi vita Porphyrii, episcopi Gazensis. Edd. soc. philol. Bonn. sodales. *M.* 2.40 2.80.
- Maximi et Ammonis carminum de actionum auspiciis rell. Acc. anecdota astrologica. Rec. A. Ludwich. *M.* 1.80 2.20.
- Maximi Tyrii philosophumena. Ed. H. Hobein. *M.* 12.— 12.60.
- Menandrea. Ed. A. Körte. Ed. maior *M.* 3.— 3.40. Ed. minor *M.* 2.— 2.40. * Ed. II [In Verb.]
- Metrici scriptores Graeci. Ed. R. Westphal. Vol. I: Hephæstion. *M.* 2.70 3.20.
- Metrologicorum scriptorum reliquiae. Ed. F. Hultsch. 2 voll. Vol. I: Scriptores Graeci. *M.* 2.70 3.20. [Vol. II: Scriptores Romani. *M.* 2.40 2.80.] *M.* 5.10 6.—
- Moschus: s. Bucolici.
- Musici scriptores Graeci. Aristoteles, Euclides, Nicomachus, Bacchius, Gaudentius, Alypius et melodiarum veterum quidquid exstat. Rec. C. Ianus. Ann. s. tabulae. *M.* 9.— 9.80.
- Supplementum: Melodiarum rell. *M.* 1.20 1.60.
- Musonii Rufi reliquiae. Ed. O. Henze. *M.* 3.20 3.80.
- Mythographi Graeci. Vol. I: Apollodori bibliotheca, Pediaimi lib. de Herculis laboribus. Ed. R. Wagner. *M.* 3.60 4.20.
- Vol. II. Fasc. I: Parthenii lib. περί ἑρωτικῶν παθημάτων, ed. P. Sokolowski. Antonini Liberalis μεταμορφώσεων συναγωγή, ed. E. Martini. *M.* 2.40 2.80. Suppl.: Parthenius, ed. E. Martini. *M.* 2.40 2.80.
- Vol. III. Fasc. I: Eratosthenis catasterismi. Ed. Olivieri. *M.* 1.20 1.60.
- Vol. III. Fasc. II: Palaephati περί ἀπίστων, Heracliti lib. περί ἀπίστων, Excerpta Vaticana (vulgo Anonymus de incredibilibus). Ed. N. Festa. *M.* 2.80 3.20.

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

- Naturalium rerum scriptores Graeci minores.** Vol. I: Paradoxographi, Antigonus, Apollonius, Phlegon, Anonymus Vaticanus. Rec. O. Keller. *M.* 2.70 3.10.
- Nicephori archiepiscopi opuscul. hist.** Ed. C. de Boor. Acc. Ignati Diaconi vita Nicephori. *M.* 3.30 3.70.
- **Blennyidae curr. vitae et carmina.** Ed. A. Heisenberg. *M.* 4.— 4.40
- Nicomachi Geraseni introductionis arithm. II. II.** Rec. R. Hoche. *M.* 1.80 2.20.
- : s. a. Musici.
- Nonni Dionysiacorum II. XLVIII.** Rec. A. Koechly. Voll. I u. II. je *M.* 6.— 6.60.
- Rec. A. Ludwich. Vol. I. Libri I—XXIV. *M.* 6.— 6.60. Vol. II. *M.* 6.60 7.20.
- **paraphrasis s. evangelii Ioannei.** Ed. A. Scheindler. *M.* 4.50 5.—
- ***Olympodorus in Platonis Phaedonem.** Ed. W. Norvin. [In Vorb.]
- Palaephatus: s. Mythographi.**
- Parthenius: s. Mythographi.**
- Patrum Nicanorum nomina Graece, Latine, Syriace, Coptice, Arabice, Armeniace.** Edd. H. Gelzer, H. Hilgenfeld, O. Cuntz. *M.* 6.— 6.60.
- Pausaniae Graeciae descriptio.** Rec. Fr. Spiro. Voll. I—III. *M.* 7.60 9.—
- Pediasimus: s. Mythographi.**
- Philodemi volumina rhetorica.** Ed. S. Sudhaus. 2 voll. u. Suppl. *M.* 11.— 12.60.
- **de musica II.** Ed. I. Kempe. *M.* 1.50 2.—
- *— **π. κακίων lib. decimus.** Ed. Chr. Jensen. *M.* 2.— 2.25.
- **π. οικονομίας lib.** Ed. Chr. Jensen. *M.* 2.40 2.80.
- *— **π. παροχάλας.** Ed. A. Olivieri. [In Vorb.]
- **π. τοῦ κατ' Ὀμηρον ἀγαθοῦ βασιλέως** lib. Ed. Al. Olivieri. *M.* 2.40 2.80.
- Philoponi de opificio mundi II.** Rec. W. Reichardt. *M.* 4.— 4.60.
- **de aeternitate mundi c. Proclum.** Ed. H. Rabe. *M.* 10.— 10.80.
- Philostrati (mai.) opera.** Ed. C. L. Kayser. 2 voll. [z. Zt. vergr.]
- **imagines.** Rec. O. Benndorf et C. Schenkl. *M.* 2.80 3.20.
- Philostrati (min.) imagines et Callistrati descriptiones.** Rec. C. Schenkl et Aem. Reisch. *M.* 2.40 2.80.
- ***Phrydichi Sophistae praefatio sophistica.** Ed. J. v. Borries. *M.* 4.— 4.40.
- Physiognomonici scriptores Graeci et Latini.** Rec. R. Foerster. 2 voll. Vol. I. II. *M.* 14.— 15.20.
- Phoenix Coloph.: s. Herondas.**
- Pindari carmina.** Ed. W. Christ. Ed. II. *M.* 1.80 2.20.
- ed. O. Schroeder. *M.* 2.40 2.80.

[Pindari carmina.] Scholia vetera in Pindari carmina. 2 voll. Voll. I. Scholia in Olymponicas. Rec. A. B. Drachmann. *M.* 8.— 8.60. Vol. II. Scholia in Pythionicas. Rec. A. B. Drachmann. *M.* 6.— 6.60.

Platonis dialogi secundum Thrasyllos tetralogias dispositi. Ex recogn. O. F. Hermannii et M. Wohlrab. 6 voll. *M.* 14.— 17.50. [Voll. I. III. IV. V. VI. je *M.* 2.4 3.— Vol. II. *M.* 2.— 2.50.]

Auch in folgenden einzelnen Abteilungen:

Nr. 1. Euthyphro. Apologia Socratis. Crito. Phaedo. *M.* —.70 1.—

— 2. Cratylus. Theaetetus. *M.* 1.— 1.40.

— 3. Sophista. Politicus. *M.* 1.— 1.40.

— 4. Parmenides. Philebus. *M.* —.90 1.30.

— 5. Convivium. Phaedrus. *M.* —.70 1.—

— 6. Alcibiades I et II. Hipparchus.

Erastae. Theages. *M.* —.70 1.—

— 7. Charmides. Laches. Lysis. *M.* —.70 1.—

— 8. Euthydemus. Protagoras. *M.* —.70 1.—

— 9. Gorgias. Mono. *M.* 1.— 1.40.

— 10. Hippias I et II. Io. Menexenus.

Clitophon. *M.* —.70 1.—

— 11. Rei publicae libri decem. *M.* 1.80 2.20.

— 12. Timaeus. Critias. Minos. *M.* 1.— 1.40.

— 13. Legum libri XII. Epinomis. *M.* 2.40 3.—

— 14. Platonis quae feruntur epistolae.

XVIII. Acc. definitiones et septem dialogi spurii. *M.* 1.20 1.60.

— 15. Appendix Platonica continens isagogas vitasque antiquas, scholia Timaei glossar, indices. *M.* 2.— 2.40.

Inhalt von Nr. 1—8 = Vol. I.

— 4—6 = Vol. II.

— 7—10 = Vol. III.

— 11. 12 = Vol. IV.

— 13 = Vol. V.

— 14. 15 = Vol. VI.

Plotini Enneades praem. Porphyrii de vita

Plotini deque ordine librorum eius libello

Ed. R. Volkmar. 2 voll. *M.* 9.— 10.20.

Plutarchi vitae parallelae. Rec. C. Sintenis. 5 voll. Ed. II. *M.* 13.60 16.10. [Vol. I.

M. 2.80 3.30. Vol. II. *M.* 3.40 4.—. Vol. III—IV. je *M.* 2.50 3.—. Vol. V. *M.* 2.40 2.80.]

Auch in folgenden einzelnen Abteilungen:

Nr. 1. Theseus et Romulus, Lycurgus et Numa, Solon et Publicola. *M.* 1.50 1.90.

— 2. Themistocles et Camillus, Pericles et Fabius Maximus, Alcibiades et Coriolanus. *M.* 1.50 1.90.

Plutarchi vitae parallelae.

Nr. 3. Timoleon et Aemilius Paulus, Pelopidas et Marcellus. *M.* 1.20 1.60.

— 4. Aristides et Cato, Philopoemen et Flaminius, Pyrrhus et Marius. *M.* 1.40 1.80.

— 5. Lysander et Sulla, Cimon et Lucullus. *M.* 1.20 1.60.

— 6. Nicias et Crassus, Sertorius et Eumenes. *M.* 1.— 1.40.

— 7. Agesilaus et Pompeius. *M.* 1.— 1.40.

— 8. Alexander et Caesar. *M.* 1.— 1.40.

— 9. Phocion et Cato minor. *M.* —.80 1.10.

— 10. Agis et Cleomenes, Tib. et C. Gracchi. *M.* —.80 1.10.

— 11. Demosthenes et Cicero. *M.* —.80 1.10.

— 12. Demetrius et Antonius. *M.* —.80 1.10.

— 13. Dio et Brutus. *M.* 1.20 1.60.

— 14. Artaxerxes et Aratus, Galba et Otho. *M.* 1.40 1.80.

Inhalt von Nr. 1 u. 2 = Vol. I.

— 3—5 = Vol. II.

— 6—8 = Vol. III.

— 9—12 = Vol. IV.

— 13 u. 14 = Vol. V.

* — — — Edd. Cl. Lindskog, J. Mewaldt et K. Ziegler. 3 Bde. [In Vorb.]

— — — moralia. Rec. G. N. Bernardakis. 7 voll. je *M.* 5.— 5.60.

Polemonis declamationes duae. Rec. H. Hinck. *M.* 1.— 1.40.

Polyaeni strategemata II. VIII. Rec. E. Woelfflin. Ed. II cur. J. Melber. *M.* 7.50 8.—

Polybii historiae. Rec. L. Dindorf. Ed. II cur. Th. Büttner-Wobst. 5 voll. *M.* 20.60 23.60.

Polystрати Epic. π. ἀλόγου καταφρονήσεως. Ed. C. Wilke. *M.* 1.20 1.60.

Porphyrii opuscul. sel. Rec. A. Nauck. Ed. II. *M.* 3.— 3.50.

— — — sententia ad intelligibilia ducentes. Ed. B. Mommert. *M.* 1.40 1.80.

— : s. a. Plotinus.

Procli Diadochi in primum Euclidis elementorum librum commentarii. Rec. G. Friedlein. *M.* 6.75 7.30.

— in Platonis rem publicam commentarii. Ed. G. Kroll. 2 voll. Vol. I. *M.* 5.— 5.60. Vol. II. *M.* 8.— 8.60.

— in Platonis Timaeum commentarii. Ed. E. Diehl. Vol. I—III. *M.* 30.— 32.20.

— in Platonis Cratylum commentarii. Ed. G. Pasquali. *M.* 3.— 3.40.

— hypotyposis astronomicae positionum. Ed. C. Manitius. *M.* 8.— 8.60.

*Procli Diadochi stoicheiosis physica. Ed. A. Ritzefeld. [In Vorb.]

— — — carmina: s. Eudocia Augusta.

Procopii Caesariensis opera omnia. Rec. I. Haury. Voll. I. II. je *M.* 12.— 12.80.

Vol. III. I. *M.* 3.60 4.—

Prophetarum vitae fabulosae. Edd. H. Gelzer et Th. Schermann. *M.* 5.60 6.—

Ptolemaei opera. Ed. I. L. Heiberg. Vol. I. Syntaxis. P. I. libri I—VI. *M.* 8.— 8.60.

P. II. libri VII—XIII. *M.* 12.— 12.60.

Vol. II. Op. astron. min. *M.* 9.— 9.60.

*[—] Handbuch der Astronomie. Hrsg. von C. Manitius. 2 Bde. [In Vorb.]

Quinti Smyrnaei Posthomericae II. XIV. Rec. A. Zimmermann. *M.* 3.60 4.20.

Repertorium griech. Wörterverzeichnisse u. Speziallexika v. H. Schöne. *M.* —.80 1.—

Rhetores Graeci. Rec. L. Spengel. 3 voll. Vol. I. Ed. C. Hammer. *M.* 4.20 4.80.

[Voll. II u. III vergr.; Neubearb. in Vorb.]

Scriptores erotici, s. Erotici scriptores.

— — — metrici, siehe: Metrici scriptores.

— — — metrologici, siehe: Metrologici scriptores.

— — — originum Constantinopolit. Rec. Th. Preger. 2 fascic. *M.* 10.— 11.20.

— — — physiognomonici, siehe: Physiognomonici scriptores.

— — — sacri et profani.

Fasc. I: s. Philoponus.

Fasc. II: s. Patrum Nicaen. nomm.

Fasc. III: s. Zacharias Rhetor.

Fasc. IV: s. Stephanus von Taron.

Fasc. V: E. Gerland, Quellen z. Gesch. d. Erzbist. Patras. *M.* 6.— 6.60.

Sereni Antinoensis opuscula. Ed. I. L. Heiberg. *M.* 5.— 5.50.

*Sexti Empirici opera. Ed. H. Mutschmann. 3 voll. Vol. I. *Πυρρονίωνος ὁμιλίαι*. I. III. *M.* 3.60 4.—

Simeonis Sethi syntagma. Ed. B. Langkavel. *M.* 1.80 2.20.

Sophoclis tragoediae. Rec. Guil. Dindorf. Ed. VI cur. S. Mekler. Ed. maior. *M.* 1.65 2.20. Ed. minor. *M.* 1.35 1.80.

Einzeln jede Tragödie (Ajax. Antigone. Electra. Oedipus Col. Oedipus Tyr. Philoctetes. Trachiniae) *M.* —.30 —.60.

Sophoclis cantica. Dig. O. Schroeder. *M.* 1.40 1.80.

[—] Scholia in S. tragoedias vetera. Ed. P. N. Papageorgios. *M.* 4.80 5.40.

Stephanus von Taron. Ed. H. Gelzer et A. Burkhardt. *M.* 5.60 6.—

Stobaei florilegium. Rec. A. Meineke. 4 voll. [vergr.]

— — — eclogae. Rec. A. Meineke. 2 voll. [z. Zt. vergr.]

Strabonis geographica. Rec. A. Meineke. 3 voll. *M.* 10.80 12.60

*Synkellos. Ed. W. Reichardt. [U. d. Pr.]

- Syriani in Hermogenem comm. Ed. H. Rabe. 2 voll. *M.* 3.20 4.10.
- Testamentum Novum Graece ed. Ph. Buttmann. Ed. V. *M.* 2.25 2.75.
- Themistii paraphrases Aristotelis II. Ed. L. Spengel. 2 voll. *M.* 9.— 10.20.
- Theocritus: s. Bucolici.
- Theodoreti Graec. affect. curatio. Rec. H. Raeder. *M.* 6.— 6.60.
- Theodori Prodromi catomomyachia. Ed. B. Hercher. *M.* —.50 —.75.
- Theonis Smyrnaei expositio rer. mathematic. ad leg. Platonem util. Rec. E. Hiller. *M.* 3.— 3.50.
- Theophrasti Eresii opera. Rec. F. Wimmer. 3 voll. [Vol. I. II. vergr.] Vol. III. *M.* 2.40.
- *π. λέξεις libri fragmenta.* Coll. A. Mayer. *M.* 5.— 5.40.
- Theophylacti Simocatae historiae. Ed. K. de Boor. *M.* 6.— 6.60.
- Thucydidis de bello Peloponnesiaco II. VIII. Rec. C. Hude. Ed. maior. 2 voll. [je *M.* 2.40 3.—] *M.* 4.80 6.— Ed. minor 2 voll. [je *M.* 1.20 1.80] *M.* 2.40 3.60.

- Tryphiodori et Colluthi carm. Ed. G. Weinberger. *M.* 1.40 1.80.
- Xenophontis expeditio Cyri. Rec. W. Gemoll. Ed. maior. *M.* 2.40 3.—. Ed. minor. *M.* —.80 1.10.
- historia Graeca. Rec. O. Keller. Ed. minor. *M.* —.90 1.30.
- Rec. L. Dindorf. *M.* —.90.
- institutio Cyri. Rec. A. Hug. Ed. maior *M.* 1.50 2.— Ed. minor *M.* —.90 1.30.
- * — Rec. W. Gemoll. Ed. maior —. Ed. minor. [In Vorb.]
- commentarii. Rec. W. Gilbert. Ed. maior *M.* 1.— 1.40. Ed. minor *M.* —.45 —.75.
- scripta minora. Rec. L. Dindorf. 2 fasc. *M.* 1.40 2.10.
- * — P. I: Oeconomicus, Symposion, Hiero, Agesilaus, Apologia. Ed. Th. Thalheim. *M.* 1.40 1.80. P. II. Ed. F. Bühl. [In Vorb.]
- Zacharias Rhetor. Kirchengeschichte. Deutsch hrsg. v. K. Ahrens u. G. Krüger. *M.* 10.— 10.80.
- Zonarae epitome historiarum. Ed. L. Dindorf. 6 voll. *M.* 27.20 30.80.

b) Lateinische Schriftsteller.

- [Acro.] Pseudacronis scholia in Horatium vetustiora. Rec. O. Keller. Vol. I/II. *M.* 21.— 22.60.
- Amnian Marcellini rer. gest. rell. Rec. V. Gardthausen. 2 voll. [z. Zt. vergr. Neubearb. in Vorb.]
- Ampellus, ed. Woelfflin, siehe: Florus.
- Anthimi de observatione ciborum epistola. Ed. V. Rose. Ed. II. *M.* 1.— 1.25.
- Anthologia Latina sive poesis Latinae supplementum.
- Pars I: Carmm. in codd. script. rec. A. Riese. 2 fasc. Ed. II. *M.* 8.80 10.—
- II: Carmm. epigraphica conl. Fr. Bucheler. 3 fasc. Fasc. I. *M.* 4.— 4.60. Fasc. II. *M.* 5.20 5.80. [Fasc. III. Ed. Lommatzsch in Vorb.]
- Suppl. s. Damasus.
- Anthologie a. röm. Dichtern v. O. Mann. *M.* —.60 —.90.
- Apulei opera. Vol. I. Metamorphoses. Ed. R. Helm. *M.* 3.— 3.40. Vol. II. Fasc. I. Apologia. Rec. R. Helm. *M.* 2.40 2.80. Vol. II. Fasc. II. Florida. Ed. R. Helm. *M.* 2.40 2.80. Vol. III. De philosophia II. Ed. P. Thomas. *M.* 4.— 4.40.
- apologia et Florida. Ed. J. v. d. Vliet. *M.* 4.— 4.60.
- Augustini de civ. dei II. XXII. Rec. B. Dombart. Ed. III. 2 voll. Vol. I. Lib. I—XIII. *M.* 5.— 5.60. Vol. II. Lib. XIV—XXII. *M.* 4.20 4.80.
- Augustini confessionum II. XIII. Rec. P. Knöll. *M.* 2.70 3.20.

- Aulularia sive Querolus comoedia. Ed. R. Peiper. *M.* 1.50 2.—
- Ausonii opuscula. Rec. R. Peiper. Adiecta tabula. *M.* 8.— 8.60.
- S. Aureli Victoris de Caesaribus I. Ed. F. Pichlmayr. *M.* 4.— 4.40.
- Avieni Araten. Ed. A. Breysig. *M.* 1.— 1.40.
- Benedicti regula monachorum. Rec. E. Woelfflin. *M.* 1.60 2.—
- Boetii de instit. arithmetica II. II, de instit. musica II. V. Ed. G. Friedlein. *M.* 5.10 5.60.
- commentarii in I. Aristotelis *πρὸς ἑρμηνείας*. Rec. C. Meiser. 2 partes. *M.* 8.70 9.70.
- Caesaris comment. cum A. Hirti aliorumque supplementis. Rec. B. Kübler. 3 voll.
- Vol. I: de bello Gallico. Ed. min. *M.* —.75 1.10. Ed. mai. *M.* 1.40 1.80.
- II: de bello civili. Ed. min. *M.* —.60 —.90. Ed. mai. *M.* 1.— 1.40.
- III. P. I: de b. Alex., de b. Afr. Rec. E. Woelfflin. Ed. min. *M.* —.70 1.— Ed. mai. *M.* 1.10 1.50.
- III. P. II: de b. Hispan., fragmenta, indices. *M.* 1.50 1.90.
- Rec. B. Dinter. Ausg. in 1 Bd. (ohne d. krit. praefatio). *M.* 1.50 2.10.
- de bello Gallico. Ed. minor Ed. II. *M.* —.75 1.10.
- de bello civili. Ed. minor Ed. II. *M.* —.60 —.90.
- Calpurni Flacci declamationes. Ed. G. Lehnert. *M.* 1.40 1.80.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

*Cassiodori institutiones divinarum et saecularium artium. Ed. Ph. Stettner. [In Vorb.]

Cassii Felici de medicina I. Ed. V. Rose. *M.* 3.— 3.40.

Catonis de agri cultura I. Rec. H. Keil. *M.* 1.— 1.40.

Catulli carmina. Recens. L. Mueller. *M.* —.45 —.75.

—, Tibulli, Propertii carmina. Rec. L. Mueller. *M.* 3.— 3.60.

Celsi de medicina II. Ed. C. Daremberg. *M.* 3.— 3.50.

Censorini de die natali I. Rec. Fr. Hultsch. *M.* 1.20 1.60.

Ciceronis scripta. Edd. F. W. Müller et G. Friedrich. 4 partes. 10 voll. *M.* 26.20 30.60.

Pars I: Opera rhetorica, ed. Friedrich. 2 voll. Vol. I. *M.* 1.60 2.— Vol. II. *M.* 2.40 2.80.

— II: Orationes, ed. Müller. 3 voll. je *M.* 2.40 2.80.

— III: Epistulae, ed. Müller. 2 voll. [Vol. I. *M.* 3.60 4.20. Vol. II. *M.* 4.20 4.80.] *M.* 7.80 9.—

— IV: Scripta philosophica, ed. Müller. 3 voll. je *M.* 2.40 2.80.

Auch in folgenden einzelnen Abteilungen:

Nr. 1. Rhetorica ad Herennium, ed. Friedrich. *M.* —.80 1.10.

— 2. De inventione, ed. Friedrich. *M.* —.80 1.10.

— 3. De oratore, ed. Friedrich. *M.* 1.10 1.50.

— 4. Brutus, ed. Friedrich. *M.* —.70 1.—

— 5. Orator, ed. Friedrich. *M.* —.50 —.75.

— 6. De optimo genere oratorum, partitiones et topica, ed. Friedrich. *M.* —.50 —.75.

— 7. Orationes pro P. Quinctio, pro Sex. Roscio Amerino, pro Q. Roscio comodo, ed. Müller. *M.* —.70 1.—

— 8. Divinatio in Q. Caecilius, actio in C. Verrem I, ed. Müller. *M.* —.50 —.75.

— 9a. Actionis in C. Verrem II sive accusationis II. I—III, ed. Müller. *M.* 1.— 1.40.

— 9b. — II. IV. V, ed. Müller. *M.* —.50 —.75.

— 10. Orationes pro M. Tullio, pro M. Fonteio, pro A. Caecina, de imperio Cn. Pompeii (pro lege Manilia), ed. Müller. *M.* —.50 —.75.

Ciceronis scripta. Edd. F. W. Müller et G. Friedrich.

Nr. 11. Orationes pro A. Cluentio Habito, de lege agr. tres, pro C. Rabirio perduellionis reo, ed. Müller. *M.* —.80 1.10.

— 12. Orationes in L. Catilinam, pro L. Murena, ed. Müller. *M.* —.70 1.—

— 13. Orationes pro P. Sulla, pro Archia poeta, pro Flacco, ed. Müller. *M.* —.50 —.75.

— 14. Orationes post reditum in senatu et post reditum ad Quirites habitae, de domo sua, de haruspicum responso, ed. Müller. *M.* —.70 1.—

— 15. Orationes pro P. Sestio, in P. Vatinius, pro M. Caelio, ed. Müller. *M.* —.70 1.—

— 16. Orationes de provinciis consularibus, pro L. Cornelio Balbo, in L. Calpurnium Pisonem, pro Cn. Plancio, pro Rabirio Postumo, ed. Müller. *M.* —.70 1.—

— 17. Orationes pro T. Annio Milone, pro M. Marcello, pro Q. Ligario, pro rege Deiotaro, ed. Müller. *M.* —.50 —.75.

— 18. Orationes in M. Antonium Philippias XIV, ed. Müller. *M.* —.90 1.30.

— 19. Epistt. ad fam. I. I—IV, ed. Müller. *M.* —.90 1.30.

— 20. Epistt. ad fam. I. V—VIII, ed. Müller. *M.* —.90 1.30.

— 21. Epistt. ad fam. I. IX—XII, ed. Müller. *M.* —.90 1.30.

— 22. Epistt. ad fam. I. XIII—XVI, ed. Müller. *M.* —.90 1.30.

— 23. Epistulae ad Quintum fratrem, Q. Ciceronis de petitione ad M. fratrem epistula, eiusdem versus quidam de signis XII, ed. Müller. *M.* —.60 —.90.

— 24. Epistt. ad Att. I. I—IV, ed. Müller. *M.* 1.— 1.40.

— 25. Epistt. ad Att. I. V—VIII, ed. Müller. *M.* 1.— 1.40.

— 26. Epistt. ad Att. I. IX—XII, ed. Müller. *M.* 1.— 1.40.

— 27. Epistt. ad Att. I. XIII—XVI, ed. Müller. *M.* 1.— 1.40.

— 28. Epistt. ad Brutum et epist. ad Octavium, ed. Müller. *M.* —.60 —.90.

— 29. Academica, ed. Müller. *M.* —.70 1.—

— 30. De finibus, ed. Müller. *M.* 1.— 1.40.

— 31. Tusculanae disputationes, ed. Müller. *M.* —.80 1.10.

— 32. De natura deorum, ed. Müller. *M.* —.70 1.—

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

Ciceronis scripta. Edd. F. W. Müller et G. Friedrich.

Nr. 33. De divinatione, de fato, ed. Müller. *M.* —.70 1.—

— 34. De re publica, ed. Müller. *M.* —.70 1.—

— 35. De legibus, ed. Müller. *M.* —.70 1.—

— 36. De officiis, ed. Müller. *M.* —.70 1.—

— 37. Cato Maior de senectute, Laelius de amicitia, Paradoxa, ed. Müller. *M.* —.50 —.75.

Inhalt von

Nr. 1. 2 = Pars I, vol. I

— 3—6 = Pars I, vol. II

— 7—9 = Pars II, vol. I

— 10—14 = Pars II, vol. II

— 15—18 = Pars II, vol. III

— 19—23 = Pars III, vol. I

— 24—28 = Pars III, vol. II

— 29—31 = Pars IV, vol. I

— 32—35 = Pars IV, vol. II

— 36. 37 u. Fragm. = Pars IV, vol. III.

— orationes selectae XXI. Rec. C. F. W. Müller. 2 partes. *M.* 1.70 2.30.

Pars I: Oratt. pro Roscio Amerino, in Verrem II. IV et V, pro lege Manilia, in Catilinam, pro Murena. *M.* —.80 1.10.

— II: Oratt. pro Sulla, pro Archia, pro Sestio, pro Plancio, pro Milone, pro Marcello, pro Ligario, pro Deiotaro, Philippicae I. II. XIV. *M.* —.90 1.20.

— orationes selectae XIX. Edd., indices adieci. A. Eberhard et C. Hirschfelder. Ed. II. *M.* 2.— 2.50.

Oratt. pro Roscio Amerino, in Verrem II. IV. V, de imperio Pompei, in Catilinam IV, pro Murena, pro Ligario, pro rege Deiotaro, in Antonium Philippicae I. II, divinatio in Caeciliam.

— epistolae. Rec. A. S. Wesenberg. 2 voll. [Je *M.* 3.— 3.60.] *M.* 6.— 7.20.

— epistolae selectae. Ed. R. Dietsch. 2 partes. [P. I. *M.* 1.— 1.40. P. II. *M.* 1.50 2.—] *M.* 2.50 3.40.

— de virtut. I. fr. Ed. H. Knoellinger. *M.* 2.— 2.40.

[—] Scholia in Ciceronis orationis Bobiensis ed. P. Hildebrandt. *M.* 8.— 8.60.

Claudiani carm. Rec. J. Koch. *M.* 3.60 4.20.

Claudii Hermieri mulomedicina Chironis. Ed. E. Oder. *M.* 12.— 12.80.

Commodiani carmina. Rec. E. Ludwig. 2 partt. *M.* 2.70 3.50.

[Constantinus.] Inc. auct. de C. Magno eiusque matre Helena libellus. Ed. B. Heydenreich. *M.* —.60 —.90.

Cornelius Nepos: s. Nepos.

*Corpus agrimensorum Romanorum. Rec. C. Thulin. 2 Bde. I. Texte. II. Übersetzung. [In Vorb.]

Curtii Rufi hist. Alexandri Magni. Iterum rec. E. Hedicke. Ed. maior *M.* 3.60 4.20. Ed. minor *M.* 1.20 1.60.

— Rec. Th. Vogel. [vergr.]

Damasi epigrammata. Acc. Pseudodamasiana. Rec. M. Ihm. Adl. est tabula *M.* 2.40 2.80.

*Dictys Cretensis ephem. belli Troiani. II. VI. Rec. F. Moister. [z. Zt. vergr. Neubearb. in Vorb.]

Donati comm. Terenti. Acc. Eugraphi commentum et scholia Bemina. Ed. P. Wessner. I. *M.* 10 — 10.80. Vol. II. *M.* 12.— 12.80. Vol. III, 1. *M.* 8.— 8.50. — interpretat. Vergil. Ed. H. Georgii. 2 voll. *M.* 24.— 26.—

Dracontii carm. min. Ed. Fr. de Duhn. *M.* 1.20 1.60.

Eclogae poetar. Latin. Ed. S. Brant. Ed. III. *M.* 1.— 1.20.

Eugraphius: s. Donatus.

Eutropii breviarium hist. Rom. Rec. Fr. Ruehl. *M.* —.45 —.75.

Favonii Eulogii disp. de somnio Scipionis. Ed. A. Holder. *M.* 1.40 1.80.

Firmici Materni matheseos II. VIII. Edd. W. Kroll et F. Skutsch. Fasc. I. *M.* 4.— 4.50. Fasc. II. [U. d. Pr.]

— de errore profan. relig. Ed. K. Ziegler. *M.* 3.20 3.60.

Flori, L., Annaei, epitomae II. II et P. Annii Flori fragmentum de Vergilio. Ed. O. Rossbach. *M.* 2.80 3.20.

*Florilegium Latinum. Zusammengestellt von der Philolog. Vereinigung des Königin-Carola-Gymnasiums zu Leipzig. Heft 1. Drama. Heft 2: Erzählende Prosa. Heft 3. Epik u. Lyrik. Fabeln. Heft 4: Rednerische Prosa u. Inschriftliches. Je *M.* —.60.

Frontini strategematum II. IV. Ed. G. Gundermann. *M.* 1.50 1.90.

*Frontonis epistulae ad M. Caesarem ed. E. Hauser. [U. d. Pr.]

Fulgentii, Fabii Planciadis, opera. Acc. Gordiani Fulgentii de aetatibus mundi et hominis et S. Fulgentii episcopi super Thebaiden. Rec. R. Helm. *M.* 4.— 4.50.

Gai institutionum commentt. quattuor. Rec. Ph. Ed. Huschke. Ed. II. eur.

E. Seckel et B. Kübler. *M.* 2.80 3.20.

Gelli noctium Attic. II. XX. Rec. C. Hosius. 2 voll. *M.* 6.80 8.—

Geminii elementa astronomiae. Rec. C. Manitius. *M.* 8.— 8.60.

Germanici Caesaris Aratea. Ed. A. Brey-sig. Ed. II. Acc. Epigramm. *M.* 2.— 2.40.

Grammaticae Romanae fragm. Coll. rec. H. Funaioli. Vol. I. *M.* 12.— 12.60.

Grani Liciniani quae supersunt. Rec. M. Flemisch. *M.* 1.— 1.30.

Hieronymi de vir. illustr. I. Acc. Gennadii catalogus viror. illustr. Rec. G. Herding. *M.* 2.40 2.80.

Historia Apollonii, regis Tyri. Rec. A. Riese. Ed. II. *M.* 1.40 1.80.

Historicorum Roman. fragmenta. Ed. H. Peter. *M.* 4.50 5.—

- Horatii Flacci opera.** Rec. L. Mueller
Ed. maior [vergr.] Ed. minor [vergr.]
— Rec. F. Vollmer. Ed. maior.
M. 2.— 2.40. Ed. minor. M. 1.— 1.40.
- * [—] **Horazens Versmaße.** Von O. Schroeder. M. —.60.
- Hygin grammatici l. de munit. castr.** Rec. G. Gemell. M. —.75 1.10.
- * **Imperatorum romanorum acta.** P. I. Inde ab Augusto usque ad Hadrianum mortem. Coll. O. Haberleitner. [Unter d. Presse.]
- Incerti auctoris de Constantino Magno eiusque matre Helena libellus prim.** Ed. E. Heydenreich. M. —.60 —.90.
- * **Inscriptiones Latinae Graecae bilingues.** Ed. F. Zilken. [In Vorb.]
- * — **Latinae Caesaris morte antiquiores.** Ed. K. Witte. [In Vorb.]
- Iurisprudentiae antehadrianae quae supersunt.** Ed. F. P. Bremer. Pars I. M. 5.— 5.60. Pars II. Sectio I. M. 8.— 8.60. II. M. 8.— 8.80.
- **antustinianae quae supersunt.** In usum maxime academicum rec., adnot. Ph. Ed. Huschke. Ed. V. M. 6.75 7.40.
- * — — Ed. VI auct. et emend. edd. E. Seckel et B. Kübler. 2 voll. Vol. I. M. 4.40 5.— Vol. II, fasc. 1. M. 2.20 2.60.
- **Supplement: Bruchstücke a. Schriften röm. Juristen.** Von E. Huschke. M. —.75 1.—
- Iustiniani institutiones.** Ed. Ph. Ed. Huschke. M. 1.— 1.40.
- Iustini epitoma hist.** Philipp. Pompel Trogi ex rec. Fr. Ruehl. Acc. prologi in Pompeium Trogum ab A. de Gutschmid rec. M. 1.60 2.20.
- Iuvenalis satirarum II.** Rec. C. F. Hermann. M. —.60 —.90.
- Iuvenci II. evangelicorum IV.** Rec. C. Marold. M. 1.80 2.20.
- Lactantius Placidus: s. Statius.** Vol. III.
- Livi ab urbe condita libri.** Rec. G. Weissenborn et M. Müller. 6 partes. M. 8.10 11.10. Pars I—III. Ed. II c. M. Müller je M. 1.20 1.70. Pars IV. Ed. II c. M. Müller. Pars V—VI je M. 1.50 2.—
- Pars I—V auch in einzelnen Heften:
Pars I fasc. I: Lib. 1—3. M. —.70 1.10.
— fasc. II: Lib. 4—6. M. —.70 1.10.
— II fasc. I: Lib. 7—10. M. —.70 1.10.
— II fasc. II: Lib. 21—23. M. —.70 1.10.
— III fasc. I: Lib. 24—26. M. —.70 1.10.
— III fasc. II: Lib. 27—30. M. —.70 1.10.
— IV fasc. I: Lib. 31—35. M. —.85 1.25.
— IV fasc. II: Lib. 36—38. M. —.85 1.25.
— V fasc. I: Lib. 39—40. M. —.85 1.25.
— — Ed. II ed. G. Heraeus. M. —.85 1.25.
- Pars V fasc. II: Lib. 41—140. M. —.85 1.25.
- * — VI: **Fragmenta et index.** [In Vorb.]

- Livi periochae, fragmenta Oxyrhynchi reperta et Iulii Obsequentis prodigiorum liber.** Ed. O. Rossbach. M. 2.80 3.20.
- Lucani de bello civ. II. X. It.** Ed. C. Hosius. M. 4.40 5.—
- [Lucanus.] **Adnotationes super Lucanum.** Ed. J. Endt. M. 8.— 8.60.
- Lucreti C. de rerum natura II. VI.** Ed. A. Brieger. Ed. II. M. 2.10 2.50.
Appendix einzeln M. —.30.
- Macrobius.** Rec. F. Eyssenhardt. Ed. II. M. 8.— 8.60.
- Marcelli de medicamentis.** Ed. G. Helmreich. M. 3.60 4.20.
- Martialis epigrammaton II.** Rec. W. Gilbert. M. 2.70 3.20.
- * **Martianus Capella.** Ed. A. Dick. [In Vorb.]
- Melae, Pomponii, de chorographia libri.** Ed. C. Frick. M. 1.20 1.60.
- Metrologicorum scriptorum reliquiae.** Ed. F. Hultsch. Vol. II: **Scriptores Romani.** M. 2.40 2.80. [Vol. I: **Scriptores Graeci** M. 2.70 3.20.] 2 voll. M. 5.10 6.—
- Minucii Felicis Octavius.** Rec. Herm. Boenig. M. 1.60 2.—
- * — Rec. Waltzing. [In Vorb.]
- Mulomedicina Chironis: s. Claudius.**
- Nepotis vitae.** Ed. C. Halm. Ed. II cur. A. Fleckeisen. M. —.30 —.60.
- m. **Schulwörterbuch v. H. Haacke-Stange.** 15. Auflage. M. 1.75.
- Nonii Marcelli de compendiosa doctrina libb. XX.** Ed. W. M. Lindsay. Vol. I—III: Lib. I—XX et ind. M. 17.20 19.—
- Orosii hist. adv. paganos II. VII.** Rec. C. Zangemeister. M. 4.— 4.50.
- Ovidius Naso.** Rec. R. Merkel. 3 tomi. M. 2.90 4.10.
- Tom. I: **Amores. Heroides. Epistulae. Medicamina faciei femineae. Ars amatoria. Remedia amoris.** Ed. II cur. R. Ehwald. M. 1.— 1.40.
- Tom. II: **Metamorphoses.** Ed. II. M. —.90 1.30.
- Tom. III: **Tristia. Ibis. Ex Ponto libri. Fasti.** Ed. II. M. 1.— 1.40.
- **tristium II. V.** Ed. R. Merkel. M. —.45 —.75.
- **fastorum II. VI.** Ed. R. Merkel. M. —.60 —.90.
- **metamorphoseon delectus Siebellianus.** Ed. Fr. Polle. Mit Index. M. —.70 1.—.
- Palladii opus agriculturae.** Rec. J. C. Schmitt. M. 5.20 5.60.
- * **Panegyrici Latini XII.** Rec. Aem. Baehrens. It. ed. Guil. Baehrens. M. 5.— 5.50.
- Patrum Nicaenorum nomina Graece, Latine, Syriace, Coptice, Arabice, Armeniace.** Ed. H. Gelzer, H. Hilgenfeld, O. Cuntz. M. 6.— 6.60.
- Pelagonii ars veterinaria.** Ed. M. Ihm. M. 2.40 2.80.

Persil satirarum l. Rec. C. Hermann.
M. —.30 —.60.
Phaedri fabulae Aesopiae. Rec. L. Mueller.
M. —.30 —.60.

— mit Schulwörterbuch von A. Schaubach. 3. Aufl. M. —.90 1.30.

Physiognomonici scriptores Graeci et Latini. Rec. R. Foerster. 2 voll. [Vol. I. M. 8.— 8.60. Vol. II. M. 6.— 6.60.] M. 14.— 15.20.

Plauti comediae. Rec. F. Goetz et Fr. Schoell. 7 fasc. M. 10.50 14.—

Fasc. I. Amphitruo, Asinaria, Aulularia. Praec. de Plauti vita ac poesi testim. vet. M. 1.50 2.—

— II. Bacchides, Captivi, Casina. Ed. II. M. 1.50 2.—

— III. Cistellaria, Curculio, Epidicus. M. 1.50 2.—

— IV. † Menaechmi, Mercator, † Miles glor. M. 1.50 2.—

— V. † Mostellaria, Persa, † Poenulus. M. 1.50 2.—

— VI. † Pseudolus, † Rudens, Stichus. M. 1.50 2.—

— VII. † Trinummus, Truculentus, fragmenta. Acc. conspectus metrorum. M. 1.50 2.—

Einzelne die mit † bezeichneten Stücke je M. —.60 —.90, die übrigen je M. —.45 —.75. Supplementum (De Plauti vita ac poesi testimonia veterum. Conspectus metrorum) M. —.45 —.75.

Plini naturalis historia. Rec. C. Mayhoff. 6 voll. Ed. II. [Vol. I. M. 8.— 8.60. Vol. II. Ed. III. M. 8.— 8.60. Vol. III. M. 4.— 4.50. Voll. IV. V. je M. 6.— 6.60. Vol. VI. (Index.) Ed. Jan. M. 3.— 3.50.] M. 35.— 38.40.

— II. dubii sermonis VIII rell. Coll. I. W. Beck. M. 1.40 1.80.

— (iun.) epistulae. [vergr.]

— Rec. R. C. Kukula. M. 3.— 3.60.

Plinii Secundi quae fortur una cum Gargilli Martialis medicina. Ed. V. Rose. M. 2.70 3.10.

Poetae Latini minores. Rec. Aem. Baehrens. 6 voll. [Voll. II u. VI vergr.] M. 20.10 23.40.

— Rec. F. Vollmer. Vol. I. Appendix Vergiliana. M. 2.40 2.80. Vol. II, fasc. 1. Ovidi Halienticon libri I fragmentum. Gratti Cynegeticon libri I fragmentum. M. —.60 —.85.

Pomponius Mela: s. Mela.

Porphyrii commentarii in Horatium. Rec. G. Meyer. M. 5.— 5.60.

Prisciani euporiston II. III. Ed. V. Rose. Acc. Vindiciani Afrl quae feruntur rell. M. 7.20 7.80.

Propertii elegiae. Rec. L. Mueller. M. —.90 1.20.

* — — Ed. C. Hosius. M. 1.60 2.—

Pseudacronis scholia in Horatium. Ed. O. C. Keller. Vol. I. M. 9.— 9.80 vol. II. M. 12.— 12.80.

Quintilliani instit. orat. II. XII. Rec. Ed. Bonnell. 2 voll. [vol. I vergr.] je M. 1.80 2.20.

Quintilliani instit. Hber X. Rec. C. Halm. M. —.30 —.60.

— Ed. L. Radermacher. Pars I. M. 3.— 3.50. [Pars II in Vorb.]

— declamationes. Rec. C. Ritter. M. 4.80 5.40.

— decl. XIX maiores. Ed. G. Lehnert. M. 12.— 12.60.

Remigii Autissiodor. in art. Donati min. commentum. Ed. W. Fox. M. 1.80 2.20.

Sallusti Catilina, Iugurtha, ex historiis orationes et epistulae. Ed. A. Eussner. M. — 45 —.75.

Scaenicae Romanorum poesis fragmenta. Rec. O. Ribbeck. Ed. III. Vol. I. Tragicorum fragm. M. 4.— 4.60. Vol. II. Comicoorum fragm. M. 5.— 5.60.

Scribonii Largi compositiones. Ed. G. Helmreich. M. 1.80 2.20.

Scriptores historiae Augustae. Iterum rec. H. Peter. 2 voll. M. 7.50 8.60.

Senecae opera quae supersunt. Vol. I. Fasc. I. Dialog. II. XII. Ed. E. Hermes. M. 3.20 3.80. Vol. I. Fasc. II. De beneficiis. De clementia. Ed. C. Hosius. M. 2.40 2.80. Vol. II. Naturalium quaest. II. VIII. Ed. A. Gercke. M. 3.60 4.20. Vol. III. Ad Lucil. epist. mor. Ed. O. Hense. M. 5.60 6.20. Vol. IV. *Fragm., Ind. Ed. E. Bickel. [In Vorb.]

— Suppl. (Fragm. Ind.) Rec. Fr. Haase. M. 1.80 2.40.

— tragoediae. Rec. R. Peiper et G. Richter. Ed. II. M. 5.60 6.20.

Senecae (rhetoris) oratorum et rhetorum sententiae, divisiones, colores. Ed. A. Kiessling. M. 4.50 5.—

Sidonius Apollin. Rec. P. Mohr. M. 5.60 6.20.

Sili Italici Punica. Ed. L. Bauer. 2 voll. je M. 2.40 2.80.

Sorani gynaeciorum vetus translatio Latina cum add. Graeci textus rell. Ed. V. Rose. M. 4.80 5.40.

Statius. Ed. A. Klotz et R. Jahnke.

*Vol. I: Silvae. It. ed. A. Klotz. M. 2.40 2.80.

— II. Fasc. I: Achilleis. Rec. A. Klotz et O. Müller. M. 1.20 1.60.

— II. Fasc. II: Thebais. Rec. A. Klotz. M. 8.— 8.60.

— III: Lactantii Placidii scholia in Achilleidem. Ed. R. Jahnke. M. 8.— 8.60.

Suetonii Tranquilli opera. Rec. M. Ihm. Ed. minor. 2 voll. Vol. I. De vita Caesarum libri VIII. M. 2.40 2.80. [Vol. II in Vorb.]

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

Suetoni Tranquilli opera. Rec. C. L. Roth.
2 fasc. [Fasc. I vergr.] Fasc. II. De gram-
maticis et rhetoribus. *M.* —.80 1.20.

Tacitus. Rec. C. Halm. Ed. IV. 2 tomi
M. 2.40 3.20.

Tomus I. Libb. ab excessu divi Augusti.

M. 1.20 1.60. [Fasc. I: Lib. I—VI.

M. —.75 1.10. Fasc. II: Lib. XI—XVI.

M. —.75 1.10.]

Tacitus. Tomus II. Historiae et libb. mino-
res. *M.* 1.20 1.60. [Fasc. I: Historiae.

M. —.90 1.30. Fasc. II: Germania. Agri-
cola. Dialogus. *M.* —.45 —.75.]

Terenti comoediae. Rec. A. Fleckeisen.

Ed. II. *M.* 2.10 2.60.

Jedes Stück (Adelphoe, Andria, Eunuchus,

Hauton Timorumenos, Hecyra, Phormio)

M. —.45 —.75.

[—] Scholia Terentiana. Ed. Fr. Schlee.

M. 2.— 2.40.

Tibulli II. IV. Rec. L. Mueller. *M.* —.45
— .75.

Ulpiani fragmenta. Ed. E. Huschke.

Ed. V. *M.* —.75 1.10.

Valeri Alexandri Polemi res gestae

Alexandri Macedonis. Rec. B. Kuebler.

M. 4.— 4.50.

Valerii Flacci Argonautica. Rec. Aem.

Baehrens. [Vergr.]

* — — Ed. S. Sudhaus. [U. d. Pr.]

Valeri Maximi factorum et dictorum
memorab. II. IX. Cum Iulii Paridis et
Ianuarii Nepotiani epitomis. Rec. C.
Kempf. Ed. II. *M.* 7.20 7.80.

* Varronis rer. rustice libri III. ed G. Goetz.
M. 2.— 2.40.

Vegeti Renati digestorum artis mulo-
medicinae libri. Ed. E. Lömmatzsch.

M. 6.— 6.60.

— — epitoma rei milit. Rec. C. Lang.

Ed. II. *M.* 3.90 4.40.

Vellei Paterculi hist. Roman. rell. Ed.
C. Halm. *M.* 1.— 1.40.

— — Rec. Fr. Haase. *M.* —.60 —.90.

Vergili Maronis opera. Rec. O. Ribbeck.

Ed. II. *M.* 1.50 2.—

— Aeneis. Rec. O. Ribbeck. *M.* —.90

1.30.

— Bucolica et Georgica. Rec. O. Rib-
beck. *M.* —.45 —.75.

— Bucolica, Georgica, Aeneis. Rec.

O. Güthling. 2 tomi. *M.* 1.85 2.05.

Tom. I: Bucolica. Georgica. *M.* —.50 —.80.

— II: Aeneis. *M.* —.90 1.30.

* [—] Scholia in Vergilii Bucolica etc.

Ed. Funaioli. [In Vorb.]

Virgili Grammatici opera. Ed. J. Huemer.

M. 2.40 2.80.

Vitruvii de architectura II. X. Ed. V. Rose.

Ed. II. *M.* 5.— 5.60.

— Ed. Krohn. [In Vorb.]

1b. Bibliotheca scriptorum medii aevi Teubneriana. [8.]

Alberti Stadensis Trolls. Ed. Th. Merz-
dorf. *M.* 3.— 3.40.

Amarcii sermonum II. IV. Ed. M. Mani-
tius. *M.* 2.25 2.60.

Canabuzae in Dionysium Halic. comm.
Ed. M. Lehnerdt. *M.* 1.80 2.20.

Christus patiens. Tragoedia Gregorio
Nazianzeno falso attributa. Rec. I. G.
Brambs. *M.* 2.40 2.80.

Comoediae Horatianae tres. Ed. R. Jahnke.

M. 1.20 1.60.

Egidii Corboliensis vaticus de signis et
sympt. aegritud. ed. V. Rose. *M.* 2.80 3.20.

Guillelmi Blesensis Aldae comoedia. Ed.
C. Lohmeyer. *M.* —.80 1.20.

Hildegardis causae et curae. Ed. P. Kai-
ser. *M.* 4.40 5.—

Horatii Romani porcaria. Ed. M. Leh-
nerdt. *M.* 1.20 1.60.

Hrotsvithae opera. Ed. K. Strecker.

M. 4.— 4.60.

Odonis abbatis Cluniacensis occupatio.
Ed. A. Swoboda. *M.* 4.— 4.60.

* Paulus Aeginetes. Ed. I. L. Heiberg.
[In Vorb.]

Thiofridi Epternacensis vita Willibrordi
metrica. Ed. K. Rossberg. *M.* 1.80 2.20.

Vitae sanctorum novem metricae. Ed.
Guil. Harster. *M.* 3.— 3.50.

Vita S. Genovefae virginis ed. C. Künstle.
M. 1.20 1.60.

1c. Bibliotheca scriptorum Latinorum recentioris aetatis.

Edidit Iosephus Frey. [8.]

Epistolae sel. viror. clar. saec. XVI. XVII.
Ed. E. Weber. *M.* 2.40 2.80.

Manutii, Pauli, epistolae sel. Ed. M.
Fickelscherer. *M.* 1.50 2.—

Mureti scripta sel. Ed. I. Frey. 2 voll.
M. 2.40 3.20.

Ruhnkenii elogium Tib. Hemsterhusii.
Ed. I. Frey. *M.* —.45 —.70.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

2. Sammlung wissenschaftlicher Kommentare zu griechischen und römischen Schriftstellern. [gr. 8.]

Mit der Sammlung wissenschaftlicher Kommentare zu griechischen und römischen Literaturwerken hofft die Verlagsbuchhandlung einem wirklichen Bedürfnis zu begegnen. Das Unternehmen soll zu einer umfassenderen und verständnisvolleren Beschäftigung mit den Hauptwerken der antiken Literatur als den vornehmsten Äußerungen des klassischen Altertums auffordern und anleiten.

- Apologeten, zwei griechische. Von J. Geffcken. *M.* 10.— 11.—
 Aetna. Von S. Sudhaus. *M.* 6.— 7.—
 Catulli Veronensis liber. Von G. Friedrich. *M.* 12.— 13.—
 *Johannes von Gaza und Paulus Silentiarius. Von P. Friedländer. [U. d. Pr.]
 Lucretius de rer. nat. Buch III. Von R. Heinze. *M.* 4.— 5.—
 Philostratos über Gymnastik. Von J. Jüthner. *M.* 10.— 11.—
 Sophokles Elektra. Von G. Kaibel. 2., unveränd. Aufl. *M.* 6.— 7.—
 Vergilius Aeneis Buch VI. Von E. Norden. *M.* 12.— 13.—

In Vorbereitung:

- Clemens Alex. Pädagogos. Von Schwartz
 Lukian Philopseudes. Von R. Wünsch.
 Ovid Heroiden. Von R. Ehwald.
 Pindar Pythien. Von O. Schröder.
 Properz. Von Jacoby.
 Tacitus Germania. Von G. Wissowa.

3. Einzelausgaben griechischer und lateinischer Schriftsteller. [gr. 8, wenn nichts anderes bemerkt.]

Die meisten der nachstehend aufgeführten Ausgaben sind bestimmt, wissenschaftlichen Zwecken zu dienen. Sie enthalten daher mit wenigen Ausnahmen den vollständigen kritischen Apparat unter dem Texte; zum großen Teil sind sie — wie dies dann in der Titelangabe bemerkt ist — mit kritischem und exegetischem Kommentar versehen.

a) Griechische Schriftsteller.

- Acta apostolorum: s. Lucas.
 Aeschinis orationes. Ed., scholia adi. F. Schultz. *M.* 8.—
 — orat. in Ctesiphontem. Rec., expl. A. Weidner. *M.* 3.60.
 Aeschyli Agamemnon. Ed. R. H. Klausen. Ed. alt. cur. R. Enger. *M.* 3.75.
 — Agamemnon. Griech. u. deutsch mit Komm. von K. H. Keck. *M.* 9.—
 — fabulae et fragm. Rec. G. Dindorf. 4. *M.* 4.—
 — Septem ad Thebas. Rec. Fr. Rit-schellius. Ed. II. *M.* 3.—
 Alciphronis rhet. epistolae. Ed. A. Meineke. *M.* 4.—
 Ἀλφάβητος τῆς ἀγάπης. Das ABC der Liebe. E. Sammlung rhod. Liebeslieder. Hrg. v. W. Wagner. *M.* 2.40.
 Anthologiae Planudeae appendix Barberino-Vaticana. Rec. L. Sternbach. *M.* 4.—
 Apollonius' von Kitium illustr. Kommentar z. d. Hippokrat. Schrift π. ἑρσίων. Hrg. v. H. Schöne. Mit 31 Tafeln in Lichtdr. 4. *M.* 10.—
 Aristophanis fabulae et fragm. Rec. G. Dindorf. 4. *M.* 6.—
 — ecclesiazusae. Rec. A. von Velsen. *M.* 2.40.
 — equites. Rec. A. von Velsen. Ed. II. cur. K. Zacher. *M.* 3.—
 — pax. Ed. K. Zacher. *M.* 5.— 6.—
 — Plutus. Rec. A. von Velsen. *M.* 2.—
 — thesmophoriazusae. Rec. A. von Velsen. Ed. II. *M.* 2.—
 Aristotelis ars rhet. cum adnotatione L. Spengel. Acc. vet. translatio Latina. 2 voll. *M.* 16.—
 — politica cum vet. translatione G. de Moerbeka. Rec. Fr. Susemihl. *M.* 18.—
 — ethica Nicomachea. Ed. et comment. instr. G. Ramsauer. Adi. est Fr. Susemihlii epist. crit. *M.* 12.—
 Artemidori onirocritica. Rec. R. Hercher. *M.* 8.—
 Bionis epitaphius Adonidis. Ed. H. L. Ahrens. *M.* 1.50.
 Bucolicorum Graec. Theocriti, Bionis et Moschi reliquiae. Ed. H. L. Ahrens. 2 tomi. *M.* 21.60.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

Callimachea. Ed. O. Schneider. 2 voll. M. 33.—

Vol. I. Hymni cum scholiis vet. M. 11.—

— II. Fragmenta. Indices. M. 22.—

Carmina Graeca medii aevi. Ed. G. Wagner. M. 9.—

— popularia Graeciae recentioris. Ed. A. Passow. M. 14.—

Christianor. carm. Anthologia Graeca. Edd. W. Christ et M. Paranikas. M. 10.—

Comicorum Atticorum fragmenta. Ed. Th. Kock. 3 voll. M. 48.—

Vol. I. Antiquae comoediae fragmenta. M. 18.—

— II. Novae comoediae fragmenta. Pars I. M. 14.—

— III. Novae comoediae fragmenta. P. II. Comic. inc. aet. fragm. Fragm. poet. Indices. Suppl. M. 16.—

***Corpus fabularum Aesopicarum.** Ed. O. Crusius, A. Hausrath, P. Knoell, P. Marc. [In Vorb.]

— medicorum Graecorum. Vol. X1, 1. Philumeni de venenatis animalibus eorumque remediis ed. M. Wellmann. M. 2.80.

* — Vol. V, 9. 2. Galeni in Hippocratis prorrheticum I. Ed. H. Diels. [In Vorb.]

Demetrii Phalerei de elocutione libellus. Ed. L. Radermacher. M. 5.—

Demosthenis oratt. de corona et de falsa legatione. Cum argumentis Graece et Latine ed. I. Th. Voemeli. M. 16.—

— orat. adv. Leptinem. Cum argumentis Graece et Latine ed. I. Th. Voemeli. M. 4.—

— de corona oratio. In usum schol. ed. I. H. Lipsius. Ed. II. M. 1.60.

Περὶ διαλέξεων excerptum ed. R. Schneider. M. —.60.

Didymi Chalcenteri fragmenta. Ed. M. Schmidt. M. 9.—

Dionysii Thracis ars grammatica. Ed. G. Uhlig. M. 8.—

* **Διονυσίου ἢ Δογγίλου περὶ ὑποφ.** De subtilitate libellus. Ed. O. Iahn. Quart. ed. I. Vahlen. M. 2.80 3.20.

Epicurea. Ed. H. Usener (Anast. Neudruck). M. 12.— 13.—

[Epiphanius.] Quaestiones Epiphaniae metrologicae et criticae. Acc. tabula phototypica. Scr. O. Viedeban. M. 6.—

Eratosthenis carminum reliquiae. Disp. et expl. Ed. E. Hiller. M. 8.—

— geographische Fragmente, hrsg. von Berger. M. 8.40.

Etymologicum Gudianum quod vocatur. Rec. et apparatus criticum indicesque adi. Al. de Stefani. Fasc. I; Litteras A-B cont. M. 10.—

Euripidis fabulae et fragmenta. Rec. G. Dindorf. 4. M. 9.—

Euripidis fabulae. Edd. R. Prinz et N. Wecklein. M. 46.60.

Vol. I. Pars I. Medea. Ed. II. M. 2.40.

* — I. — II. Alcestitis. Ed. III. M. 1.80.

— I. — III. Hecuba. Ed. II. M. 2.49.

— I. — IV. Electra. M. 2.—

— I. — V. Ion. M. 2.80.

— I. — VI. Helena. M. 3.—

— I. — VII. Cyclops. Ed. II. M. 1.40.

— II. — I. Iphigenia Taurica. M. 2.40.

— II. — II. Supplices. M. 2.—

— II. — III. Bacchae. M. 2.—

— II. — IV. Heraclidae. M. 2.—

— II. — V. Hercules. M. 2.40.

— II. — VI. Iphigenia Auliden- sis. M. 2.80.

— III. — I. Andromacha. M. 2.40.

— III. — II. Hippolytus. M. 2.80.

— III. — III. Orestes. M. 2.80.

— III. — IV. Phoenissae. M. 2.80.

— III. — V. Troades. M. 2.80.

— III. — VI. Rhesus. M. 3.60.

— tragoediae. Edd. A. J. E. Pflugk, R. Klotz et N. Wecklein. (Mit latein. Kommentar.)

Medea. Ed. III. M. 1.50. — Hecuba.

Ed. III. M. 1.20. — Andromacha. Ed. II.

M. 1.20. — Heraclidae. Ed. II. M. 1.20.

— Helena. Ed. II. M. 1.20. — Alcestitis.

Ed. II. M. 1.20. — Hercules furens.

Ed. II. M. 1.80. — Phoenissae. Ed. II.

M. 2.25. — Orestes. M. 1.20. — Iphigenia

Taurica. M. 1.20. — Iphigenia quae est

Aulide. M. 1.20.

Eusebii canonum epitome ex Dionysii Telmaharensis chronico petita. Verterunt notisque illustrant C. Siegfried et H. Gelzer. 4. M. 6.—

Galeni de placitis Hippocratis et Platonis. Rec. I. Müller. Vol. I. Prolegg., text. Graec., adnot. crit., vers. Lat. M. 20.—

* — in Hippocratis prorrheticum s. Corpus medicorum Graecorum.

* — Pergameni de atticissantium studiis testimonia. Colleg. atque exam. G. Herbst. M. 6.—

Gnomica I. Sexti Pythagorici, Clitarchi, Euagril Ponticis sententiae. Ed. A. Elter. gr. 4. M. 2.40.

— II. Epicteti et Moschionis sententiae. Ed. A. Elter. gr. 4. M. 1.60.

Grammatici Graeci recogniti et apparatu critico instructi. 8 partes. 15 voll. Lex.-8.

Pars I. Vol. I. Dionysii Thracis ars grammatica. Ed. G. Uhlig. M. 8.—

Pars I. Vol. III. Scholia in Dionysii Thracis artem grammaticam. Rec. A. Hilgard. M. 36.—

Pars II. Vol. I. Apollonii Dyscoli quae supersunt. Edd. R. Schneider und G. Uhlig. 2 Fasc. M. 26.—

Grammatici Graeci recogniti et apparatus critico instructi. 8 partes. 15 voll. Lex.-8.

Pars II. Vol. II. Apollonii Dyscoli de constructione orationis libri quatuor. Ed. G. Uhlig. *M.* 24.—

Pars II. Vol. III. Librorum Apollonii deperditorum fragm. Ed. R. Schneider. *M.* 14.—

Pars III. Vol. I. Herodiani technici reliquiae. Ed. A. Lentz. Tom. I. *M.* 20.—

Pars III. Vol. II. Herodiani technici reliquiae. Ed. A. Lentz. Tom. II. 2 Fasc. *M.* 34.—

Pars IV. Vol. I. Theodosii canones et Choerobosci scholia in canones nominales. Rec. A. Hilgard. *M.* 14.—

Pars IV. Vol. II. Choerobosci scholia in canones verbales et Sophronii excerpta e Characis commentario. Rec. A. Hilgard. *M.* 22.—

[Fortsetzung in Vorb.]

Herodas' Mimiamben, hrsg. v. R. Meister. Lex.-8. [Vergr. Neue Aufl. in Vorb.]

Herodiani ab excessu d. Marci II. VIII. Ed. L. Mendelssohn. *M.* 6.80.

— technici rell. Ed., expl. A. Lentz. 2 tomi. Lex.-8. *M.* 54.—

Herodots II. Buch m. sachl. Erläut. hrsg. v. A. Wiedemann. *M.* 12.—

Ἡρόδοτος τὰ ἅπαντα ἐξ ἐκφυγίας Κ. Σίττλ. *M.* 10.—

Hesiodi quae fer. carmina. Rec. R. Rzach. Acc. Homeri et Hesiodi certamen. *M.* 18.—

— Rec. A. Köchly, lect. var. subscr. G. Kinkel. Pars I. *M.* 5.—

[Fortsetzung erscheint nicht.]

— Rec. et ill. C. Goettling. Ed. III. cur. I. Flach. *M.* 6.60.

[—] Glossen und Schollen zur Hesiodischen Theogonie mit Prolegomena von J. Flach. *M.* 8.—

Hesychii Milesii onomatologi rell. Ed. I. Flach. Acc. appendix Pseudohesychiana, indd., spec. photolithogr. cod. A. *M.* 9.—

Hipparch, geograph. Fragmente, hrsg. von H. Berger. *M.* 2 40.

Homeri carmina. Rec. A. Ludwig. Pars I. Ilias. 2 voll. Vol. I. *M.* 16.— 18.— Vol. II. *M.* 20.— 23.— Pars II. Odyssea. 2 voll. *M.* 16.— 20.—

— Odyssea. Ed. I. La Roche. 2 partt. *M.* 13.—

— Ilias. Ed. I. La Roche. 2 partt. *M.* 22.—

— Illadis carmina seiuncta, discreta, emendata, proleg. et app. crit. instructa. ed. G. Christ. 2 partt. *M.* 16.—

[—] D. Homer. Hymnen hrsg. u. erl. v. A. Gemoll. *M.* 6.80.

[—] D. Homer. Batrachomyomachia des Pigres nebst Scholien u. Paraphrasen hrsg. u. erl. v. A. Ludwig. *M.* 20.—

Incerti auctoris epitome rerum gestarum Alexandri Magni. Ed. O Wagner. *M.* 3.—

Inscriptiones Graecae metricae ex scriptoribus praeter Anthologiam collectae. Ed. Th. Preger. *M.* 8.—

Inventio sanctae crucis. Ed. A. Holder. *M.* 2.80.

[Iohannes.] Evangelium sec. Iohannem. Ed. F. Blass. *M.* 5.60.

Iohannes Kamateros, *εἰσαγωγή ἀπορομίας*. Bearb. v. L. Weigl. *M.* 8.—

Iuliani II. contra Christianos: s. Scriptorum Graecorum e. q. s.

— deutsch v. J. Neumann. *M.* 1.—

Kosmas und Damian. Texte und Einleitung von L. Deubner. *M.* 8.— 9.—

Kyrillos, d. h. Theodosios: s. Theodosios.

Leges Graecorum sacrae e titulis coll. Edd. J. de Prot et L. Ziehen. 2 fascc. Fasc. I. Fasti sacri. Ed. J. de Prot. *M.* 2.80. Fasc. II. 1. Leges Graeciae et insularum. Ed. L. Ziehen. *M.* 12.—

Leibonactis Sophistae quae supersunt. Ed. Fr. Kiehr. *M.* 2.—

Lexicographi Graeci recogniti et apparatus critico instructi. Etwa 10 Bände. gr. 8. [In Vorbereitung.]

I. Lexika zu den zehn Rednern (G. Wentzel).

II. Phrynichus, Aelius Dionysius, Pausanias und and. Atticisten (L. Cohn).

III. Homerlexika (A. Ludwig).

IV. Stephanus von Byzanz.

V. Cyrill, Bachmannsches Lexikon und Verwandtes, insbesond. Bibelglossare (G. Wentzel).

VI. Photios.

VII. Suidas (G. Wentzel).

VIII. Hesych.

IX. Pollux. Ed. E. Bethe. Fasc. I. *M.* 14.—

X. Verschiedene Spezialglossare, namentlich botanische, chemische, medizinische u. dgl.

[Näheres s. Teubners Mitteilungen 1897 No. 1 S. 2.]

[Lucas.] Acta apostolorum. Ed. F. Blass. *M.* 2.—

[—] Evangelium sec. Lucam. Ed. F. Blass. *M.* 4.—

Luciani quae feruntur Podagra et Ocyrops ed. J. Zimmermann. *M.* 3.— 4.—

— quae ferunt Demosthenis laudatio. Rec. Albers. [U. d. Pr.]

Lykophrons Alexandria. Hrsg., übers. u. erklärt von C. v. Holzinger. *M.* 15.—

[Lysias.] Pseudol. oratio funebris. Ed. M. Erdmann. *M.* —.80.

[Matthaeus.] Evangelium sec. Matthaeum. Ed. F. Blass. *M.* 8.60.

Metrodori Epicurei fragmenta coll., script. inc. Epicurei comment. moralem subi. A. Koerte. *M.* 2 40.

Musaios, Hero u. Leander. Eingel. u. übers. v. H. Oelschläger. 16. *M.* 1.—

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

- Nicandrea theriaca et alexipharmaca.** Rec. O. Schneider. Acc. scholia. *M.* 9.—
Περὶ παθῶν excerpta ed. R. Schneider. *M.* —. 80.
- Papyri, Glessener.** 3 Hefte. 1. Heft von E. Kornemann und O. Eger. *M.* 7.—
 2. Heft von P. M. Meyer. *M.* 8.—
 *— Hamburger. ca. 3 Hefte. 1. Heft von P. M. Meyer. *M.* 8.—
- Papyrus magica mus.** Lugd. Bat. a C. Leemans ed. denuo ed. A. Dieterich. *M.* 2.—
- Papyrusurkunden:** s. Urkunden.
- Philodemi Epicurei de ira I.** Ed. Th. Gomperz. Lex.-8. *M.* 10.80.
 — *περὶ ποιημάτων* I. II fragm. Ed. A. Hausrath. *M.* 2.—
- Philumenos s. Corpus medicorum Graecor.**
- Phoenix von Kolophon.** Texte und Untersuchungen. Von G. A. Gerhard. *M.* 12.— 15.—
- [Photios.] Reitzenstein, R., der Anfang des Lexikons des Photios. *M.* 7.— 9.50.
- Pindari carmina** rec. O. Schröder. (Poet. lyr. Graec. coll. Th. Bergk. Ed. V. I, 1.) *M.* 14.—
 — Siegeslieder, erkl. v. Fr. Mezger. *M.* 8.—
 — carmina prolegomenis et commentariis instructa ed. W. Christ. *M.* 14.— 16.—
 — versezetel kritikai és Magyarázó jegyzetekkel kiadta Hómann Ottó. I. Kötet. *M.* 4.— [Ohne Fortsetzung.]
- Platonis opera omnia.** Rec., prolegg. et commentt. instr. G. Stallbaum. 10 voll. (21 sectiones.) (Mit latein. Kommentar.) Die nicht aufgeführten Schriften sind vergriffen.
- Apologia Socratis et Crito.** Ed. V. cur. M. Wohlrab. *M.* 2.40. — Protagoras. Ed. IV. cur. I. S. Kroschel. *M.* 2.40. — Phaedrus. Ed. II. *M.* 2.40. — Menexenus, Lysis, Hippias uterque, Io. Ed. II. *M.* 2.70. — Laches, Charmides, Alcibiades I. II. Ed. II. *M.* 2.70. — Cratylus. *M.* 2.70. — Meno et Euthyphro itemque incerti scriptoris Theages, Erastae et Hipparchus. Ed. II. cur. A. R. Fritzsche. *M.* 6.—
 — Theaetetus Ed. M. Wohlrab. Ed. II. *M.* 3.60. — Sophista. Ed. II. cur. O. Apelt. *M.* 5.60. — Politicus et incerti auctoris Minos. *M.* 2.70. — Philebus. *M.* 2.70. — Leges. 3 voll. [je *M.* 3.60.] *M.* 10.80. [Vol. I. Lib. I—IV. Vol. II. Lib. V—VIII. Vol. III. Lib. IX—XII et Epinomis.]
 — Timaeus interprete Chalcidio cum eiusdem commentario. Ed. I. Wrobel. *M.* 11.20.
- Plutarchi de musica.** Ed. R. Volkmann. *M.* 3.60
 — de proverbii Alexandrinorum. Rec. O. Crusius. Fasc. I. 4. *M.* 2.80.

- Plutarchi de proverbii Alexandrinorum.** Fasc. II. Commentarius. 4. *M.* 3.—
- Plutarchi Themistocles.** Für quellenkritische Übungen comm. u. hrsg. v. A. Bauer. *M.* 2.—
 — *τὸ ἐν Δελφοῖς* E. Ed. G. N. Bernardakis. *M.* 1.50.
- vitae parallelae Agesilai et Pompeii. Rec. Cl. Lindskog. *M.* 3.60 4.40.
- Poetae lyrici Graeci.** Ed. V. 2 voll.
 Vol. I. 1. Pindari carmina. Recens. O. Schröder. *M.* 14.—
 — II. Poetae eleg. et iambogr. Rec. O. Crusius. [In Vorb.]
- Poetarum sceniorum Graecorum Aeschylli, Sophoclis, Euripidis et Aristophanis fabulae et fragmenta.** Rec. Guil. Dindorf. Ed. V. 4. *M.* 20.—
- Pollucis onomasticon.** Rec. E. Bethe. (Lexicographi Graeci IX.) Fasc. I. *M.* 14.—
- Porphyrii quaestt. Homer. ad Iliadem pertin. rell.** Ed. H. Schrader. 2 fasc. Lex.-8. *M.* 16.—
 — ad Odysseam pertin. rell. Ed. H. Schrader. Lex.-8. *M.* 10.—
- Ptolemaei περὶ χρημάτων καὶ ἡγεμονικῶν lib. Rec. Fr. Hanow. gr. 4. *M.* 1.—**
- [Scylax.] Anonymi vulgo Scylacis Caryandensis periplum maris interni cum appendice. Rec. B. Fabricius. Ed. II. *M.* 1.20.
- Scriptorum Graecorum qui christ. impugn. relig. quae supers. Fasc. III: Iuliani imp. contra Christianos quae supers. Ed. O. I. Neumann. Insunt Cyrilli Alex. fragm. Syriaca ab E. Nestle edita. *M.* 6.—**
- Sophoclis tragoediae et fragm. Rec. G. Dindorf. 4. *M.* 5.—**
 — Rec. et explann. E. Wunder et N. Wecklein. 2 voll. *M.* 10.80.
 Philoctetes. Ed. IV. *M.* 1.50. — Oedipus Rex. Ed. V. *M.* 1.50. — Oedipus Coloneus. Ed. V. *M.* 1.80. — Antigona. Ed. V. *M.* 1.50. — Electra. Ed. IV. *M.* 1.80. — Ajax. Ed. III. *M.* 1.20. — Trachiniae. Ed. III. *M.* 1.50.
- König Oedipus. Griechisch u. deutsch m. Kommentar von F. Ritter. *M.* 5.—
 — Antigone. Griech. u. deutsch hrsg. v. A. Boeckh. Nebst 2 Abhandl. üb. diese Tragödie. (Mit Porträt Aug. Boeckhs.) 2. Aufl. *M.* 4.40.
- Staatsverträge des Altertums.** Hrsg. v. R. von Scala. I. Teil. *M.* 8.—
- Stolorum veterum fragmenta.** Ed. J. v. Arnim. Vol. I. *M.* 8.— Vol. II. *M.* 14.— Vol. III. *M.* 12.— *Vol. IV. Indices [In Vorb.]

Theodoros, der h. Theodosios: s. Theodosios.

[Theodosios.] D. heil. Theodosios. Schriften d. Theodoros u. Kyrillus, hrsg. von H. Usener. *M.* 4.—

Theophrastis chronographia. Rec. C. de Boor. 2 voll. *M.* 50.—

Theophrasts Charaktere. Hrsg. v. d. Philol. Gesellschaft zu Leipzig. *M.* 6.—

Thucydidis historiae. Recens. C. Hude. Tom. I: Libri I—IV. *M.* 10.—

— II: Libri V—VIII. Indices. *M.* 12.—

— de bello Peloponnesiaco II. VIII. Explann. E. F. Poppo et I. M. Stahl. 4 voll. [8 sectiones.] *M.* 22.80.

Lib. I. Ed. III. *M.* 4.50. — Lib. 2. Ed. II. *M.* 3.—, — Lib. 3. Ed. II. *M.* 2.40.

— Lib. 4. Ed. II. *M.* 2.70. — Lib. 5. Ed. II. *M.* 2.40. — Lib. 6. Ed. II. *M.* 2.40.

— Lib. 7. Ed. II. *M.* 2.70. — Lib. 8. Ed. II. *M.* 2.70.

Tragicorum Graecorum fragmenta. Rec. A. Nauck. Ed. II. *M.* 26.—

b) Lateinische Schriftsteller.

Anecdota Helvetica. Rec. H. Hagen. Lex.-8. *M.* 19.—

Aurelli imp. epistt.: s. Fronto, ed. Naber.

Averrois paraphrasis in l. poeticae Aristotelis. Ed. F. Heidenhain. Ed. II. *M.* 1.—

Aviani fabulae. Ed. G. Froehner. gr. 12. *M.* 1.20.

[Caesar.] Polionis de b. Africo comm.: s. Polio.

Caesii Bassi, Atilii Fortunatiani de metris II. Rec. H. Keil. gr. 4. *M.* 1.60.

Catonis praeter libr. de re rust. quae extant. Rec. H. Jordan. *M.* 5.—

— de agri cult. I., Varronis rer. rust. II. III. Rec. H. Keil. 3 voll. *M.* 33.40.

Vol. I. Fasc. I. Cato. *M.* 2.40.

— I. — II. Varro. *M.* 6.—

— II. — I. Comm. in Cat. *M.* 6.—

— II. — II. Comm. in Varr. *M.* 8.—

— III. — I. Ind. in Cat. *M.* 3.—

— III. — II. Ind. in Varr. *M.* 8.—

Catulli l. Recensuit et interpretatus est Aem. Baehrens. 2 voll. *M.* 16.40.

Vol. I. Ed. II cur. K. P. Schulze. *M.* 4.—

— II. Commentarius. 2 fasc. *M.* 12.40.

Ciceronis, M. Tulli, ad M. Brut. orator. Rec. F. Heerdeggen. *M.* 3.20.

*— Caton maior. Ed. C. Simbeck. [In Vorb.]

— Paradoxa Stoicor., academic. rel. cum Lucullo, Timaeus. Ed. O. Plasberg. Fasc. I. *M.* 8.— 9.—

*— de nat. deor., de divin., de fato. Ed. O. Plasberg. Fasc. II. *M.* 8.— 9.—

— epistularum II. XVI. Ed. L. Mendelssohn. Acc. tabulae chronolog. ab

Urkunden, griechische, d. Papyrussammlung zu Leipzig. I. Band. Mit Beiträgen von U. Wilcken herausg. von L. Mitteis. Mit 2 Tafeln in Lichtdruck. 4. *M.* 28.—

*[—] Chrestomathie griechischer Papyrurkunden. Von L. Mitteis u. U. Wilcken. [U. d. Pr.]

Xenokrates. Darstellg. d. Lehre u. Sammlg. d. Fragmente. V. R. Heinze. *M.* 5.60.

Xenophontis hist. Graeca. Rec. O. Keller. Ed. maior. *M.* 10.—

Xenophontis opera omnia, recensita et commentariis instructa.

De Cyri Minoris expeditione II. VII. (Anabasis), rec. R. Kühner. 2 partt.

Pars I. *M.* 1.80. [Pars II vergr.]

Oeconomicus, rec. L. Breitenbach. *M.* 1.50.

Hellenica, rec. L. Breitenbach. 2 partt. *M.* 6.60.

Pars I. Libri I et II. Ed. II. *M.* 1.80.

— II. Libri III—VII. *M.* 4.80.

Zosimi historia nova. Ed. L. Mendelssohn. *M.* 10.—

Aem. Koernerio et O. E. Schmidtio confectae. *M.* 12.—

[Ciceronis] ad Herennium II. VI.: s. Cornificius und [Herennius].

— Q. Tullii, rell. Rec. Fr. Buecheler. *M.* 1.60.

Claudianii carmina. Rec. L. Jeep. 2 voll. *M.* 20.40.

Commentarii notarum Tironianarum. Cum prolegg., adnot. crit. et exeget. notarumque indicie alphabet. Ed. Guil. Schmitz.

[132 autograph. Tafeln.] Folio. In Mappe. *M.* 40.—

Cornificii rhetoricorum ad C. Herennium II. VIII. Rec. et interpret. est C. L. Kayser. *M.* 8.—

Corpus glossarior. Latinor. a G. Loewe incohatur auspiciis Societatis litterarum regiae Saxonicae comp., rec., ed. G. Goetz. 7 voll. Lex.-8.

Vol. I. [In Vorb.]

— II. Glossae Latinograecae et Graecolatinae. Edd. G. Goetz et G. Gundermann. Acc. minora utriusque linguae glossaria. Adiectae sunt 3 tabb. phototyp. *M.* 20.—

— III. Hermeneumata Pseudodositheana. Ed. G. Goetz. Acc. hermeneumata medicobotanica vetustiora. *M.* 22.—

— IV. Glossae codicum Vaticani 3321, Sangallensis 912, Leidensis 67 F. Ed. G. Goetz. *M.* 20.—

— V. Placidi liber glossarum, glossaria reliqua. Ed. G. Goetz. *M.* 22.—

— VI. Thesaurus glossarum emendatarum. Conf. G. Goetz. 2 fasc. je

M. 18.—

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

Corpus glossarior. Latinor. a G. Loewe inchoatum auspiciis Societatis litterarum regiae Saxonicae comp., rec., ed. G. Goetz. Vol. VII. Thesaurus gloss. emendatarum. Conf. G. Goetz et G. Heraeus. 2 fasc. Fasc. I. *M.* 24. — Fasc. II. *M.* 12. —

Didascaliae apostolorum fragmenta Veronensia Latina. Acc. canonum qui dic. apostolorum et Aegyptiorum reliquiae. Prim. ed. E. Hauler. Fasc. I. Praefatio, fragmenta. Mit 2 Tafeln. *M.* 4. —

Ennianae poesis reliquiae. Rec. I. Vahlen. Ed. II. *M.* 16. — 18. —

Exuperantius, Epitome. Hrsg. v. G. Landgraf u. C. Weyman. *M.* —. 60.

Fragmentum de iure fisci. Ed. P. Krueger. *M.* 1. 60.

Frontonis et M. Aurelii imp. epistulae. Rec. S. A. Naber. *M.* 8. —

* — Ed. H. Hauler. [In Vorb.]
Gedichte, unedierte lateinische, hrsg. von E. Baehrens. *M.* 1. 20.

Glossae nominum. Ed. G. Loewe. Acc. eiusdem opuscula glossographica coll. a G. Goetz. *M.* 6. —

Grammatici Latini ex rec. H. Keil. 7 voll. Lex.-8. *M.* 139. 20.

Vol. I. Fasc. 1. Charisii ars gramm. ex rec. H. Keil. [Vergr.]

— I. Fasc. 2. Diomedis ars gramm. ex Charisii arte gramm. excerpta ex rec. H. Keil. *M.* 10. —

— II. Fasc. 1 et 2. Prisciani institutiones gramm. ex rec. M. Hertz. Vol. I. [Vergr.]

— III. Fasc. 1. Prisciani institutiones gramm. ex rec. M. Hertz. Vol. II. *M.* 12. —

— III. Fasc. 2. Prisciani de figuris numerorum, de metris Terentii, de praexercitamentis rhetoricis libri, institutio de nomine et pronomine et verbo, partitiones duodecim versuum Aeneidos principalium, accedit Prisciani qui dic. liber de accentibus ex rec. H. Keil. [Vergr.]

— IV. Fasc. 1. Probi catholica, instituta artium, de nomine excerpta, de ultimis syllabis liber ad Caelestinum ex rec. H. Keil. — Notarum laterculi edente Th. Mommsen. *M.* 11. —

— IV. Fasc. 2. Donati ars grammatica, Marii Servii Honorati commentarius in artem Donati, de finalibus, de centum metris, de metris Horatii, Sergii de littera, de syllaba, de pedibus, de accentibus, de distinctione commentarius, explanationes artis Donati, de idiomatibus ex rec. H. Keil. *M.* 8. —

Grammatici Latini ex rec. H. Keil.

Vol. V. Fasc. 1. Cledonii ars gramm., Pompeii commentum artis Donati, excerpta ex commentariis in Donatum ex rec. H. Keil. *M.* 9. —

— V. Fasc. 2. Consentius, Phocas, Eutyches, Augustinus, Palaemon, Asper, de nomine et pronomine, de dubiis nominibus, Macrobiani excerpta ex rec. H. Keil. *M.* 10. —

— VI. Fasc. 1. Marius Victorinus, Maximus Victorinus, Caesius Bassus, Atilius Fortunatianus ex rec. H. Keil. *M.* 9. —

— VI. Fasc. 2. Terentianus Maurus, Marius Plotius Sacerdos, Rufinus, Mallius Theodorus, fragmenta et excerpta metrica ex rec. H. Keil. *M.* 14. —

— VII. Fasc. 1. Scriptores de orthographia Terentius Scaurus, Velius Longus, Caper, Agroecius, Cassiodorus, Martyrius, Beda, Albinus ex rec. H. Keil. *M.* 10. —

— VII. Fasc. 2. Audacis de Scauri et Palladii libris excerpta, Dosithaei ars gramm., Arusiani Messii exempla elocutionum, Cornelii Frontonis liber de differentiis, fragmenta gramm., index scriptorum ex rec. H. Keil. *M.* 11. 20.

Supplementum continens anecdota Helvetica ex rec. H. Hagen. Lex.-8. *M.* 19. —

[Herennius.] Incerti auctoris de ratione dicendi ad C. H. II. IV. [M. Tulli Ciceronis ad Herennium libri VI.] Rec. F. Marx. *M.* 14. —

Historicorum Romanorum reliquiae. Ed. H. Peter. 2 voll. *M.* 28. —

Horatii opera. Rec. O. Keller et A. Holder. 2 voll. gr. 8.

Vol. I. Carmina, epodi, carmen saec. Iterum rec. O. Keller. *M.* 12. —

[Vol. II vergr.]

— Editio minor. *M.* 4. —

— carmina. Rec. L. Mueller. 16. *M.* 2. 40 3. 60.

— Satiren. Kritisch hergestellt, metrisch übersetzt u. mit Kommentar versehen von C. Kirchner u. W. S. Teuffel. 2 voll. *M.* 16. 40.

— Lat. u. deutsch m. Erläuter. von L. Döderlein. *M.* 7. —

— siehe auch: Satura, v. Blümner.

— Episteln. Lat. u. deutsch m. Erläut. von L. Döderlein. [B. I vergr.] B. II. *M.* 3. —

— Briefe, im Versmaß der Urschrift verdeutscht von A. Bacmeister u. O. Keller. 8. *M.* 2. 40 3. 20.

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

Institutionum et regularum iuris Romani
syntagma. Ed. R. Gneist. Ed. II. *M.* 5. 20
[Iuris consulti.] Kalb, W., Roms Juristen
nach ihrer Sprache. *M.* 4. —

Iuvenalis satura. Erkl. v. A. Weidner.
2. Aufl. *M.* 4. 40.

— — siehe auch: Satura, v. Blümner.

[Lucanus.] Scholia in L. bellum civile
ed. H. Usener. Pars I. *M.* 8. — [Fort-
setzung erscheint nicht.]

Lucilli carminum reliquiae. Rec. F. Marx.
Vol. I.: Proleg., testim., fasti L., carm. rel.,
indices, tab. geogr. *M.* 8. — 10. 60.

— — Vol. II. (Komment.) *M.* 14. — 17. —

Nepotis quae supersunt. Ed. C. Halm.
M. 2. 40.

Nonii Marcelli compendiosa doctrina.
Emend. et adnot. L. Mueller. 2 partt.
M. 32. —

Novatiani epist. de cibis iudaicis. Hrsrg.
v. G. Landgraf u. C. Weyman. *M.* 1. 20.

Optatiani Porphyrii carmina. Rec. L.
Mueller. *M.* 3. 60.

Orestis tragoedia. Ed. I. Maehly. 16.
M. 1. 20.

Ovidii ex Ponto II. Ed. O. Korn. *M.* 5. —

— Elegien der Liebe. Deutsch von
H. Oelschläger. 2. Aufl. Min.-Ausg.
M. 2. 40 3. 20.

Persius, siehe: Satura, v. Blümner.

Phaedri fabulae Aesopiae. Ed. L. Müller.
M. 3. —

Placidi glossae. Rec. et illustr. A. Deuer-
ling. *M.* 2. 80.

Plauti comoediae. Recensuit, instrumento
critico et prolegomenis auxit F. Rit-
schelius sociis operae adsumptis G.
Loewe, G. Goetz, F. Schoell. 4 tomi.
M. 92. 20.

Tom. I fasc. I. Trinummus. Rec. F.
Ritschl. Ed. III cur. F. Schoell.
M. 5. 60.

— I fasc. II. Epidicus. Rec. G. Goetz.
Ed. II. *M.* 4. —

— I fasc. III. Curculio. Rec. G. Goetz.
M. 2. 40.

— I fasc. IV. Asinaria. Rec. G. Goetz
et G. Loewe. *M.* 3. 60.

— I fasc. V. Truculentus. Rec. F.
Schoell. *M.* 4. 80.

— II fasc. I. Aulularia. Rec. G. Goetz.
M. 2. 40.

— II fasc. II. Amphitruo. Rec. G.
Goetz et G. Loewe. *M.* 3. 60.

— II fasc. III. Mercator. Rec. F.
Ritschl. Ed. II cur. G. Goetz.
M. 3. 60

— II fasc. IV. Stichus. Rec. F. Ritschl.
Ed. II cur. G. Goetz. *M.* 3. 60.

Plauti comoediae.

Tom. II fasc. V. Poenulus. Rec. F. Rit-
schelii schedis adhibitis G. Goetz
et G. Loewe. *M.* 5. —

— III fasc. I. Bacchides. Rec. F.
Ritschl. Ed. II cur. G. Goetz.
M. 4. —

— III fasc. II. Captivi. Rec. F. Schoell.
M. 4. —

— III fasc. III. Rudens. Rec. F.
Schoell. *M.* 5. 60.

— III fasc. IV. Pseudolus. Rec. F.
Ritschl. Ed. II cur. G. Goetz.
M. 5. 60.

— III fasc. V. Menaechmi. Rec. F.
Ritschl. Ed. II cur. F. Schoell.
M. 5. 60.

— IV fasc. I. Casina. Rec. F. Schoell.
M. 5. 60.

— IV fasc. II. Miles gloriosus. Rec.
F. Ritschl. Ed. II cur. G. Goetz
M. 6. —

— IV fasc. III. Persa. Rec. F. Ritschl.
Ed. II cur. F. Schoell. *M.* 5. 60.

— IV fasc. IV. Mostellaria. Rec. F.
Ritschl. Ed. II cur. F. Schoell.
M. 6. —

— IV fasc. V. Cistellaria. Rec. F.
Schoell. Acc. deperditarum fabula-
rum fragmenta a G. Goetz recensita.
M. 5. 60.

— — Ex rec. etcum app. crit. F. Ritschl.
[Vergriffen außer:]

Tom. I Pars 3. Bacchides. *M.* 3. —

— III Pars 1. Persa. *M.* 3. —

— III Pars 2. Mercator. *M.* 3. —

— — Scholiarum in usum rec. F. Ritschl.
[Vergr. außer:]

Bacchides, Stichus, Pseudolus, Persa, Mer-
cator. Einzelne je *M.* —. 50.

— — miles gloriosus. Ed. O. Ribbeck.
M. 2. 80.

Polemii Silvii laterculus. Ed. Th. Mom-
sen. Lex.-8. *M.* —. 80.

Polionis de bello Africo comm. Edd. E.
Wölfflin et A. Miodonski. Adi. est
tab. photolithograph. *M.* 6. 80.

[Probus.] Die Appendix Probi. Hrsrg. v.
W. Heraeus. *M.* 1. 20.

Psalterium, das tironische, der Wolfen-
bütteler Bibliothek. Hrsrg. v. Kgl. Steno-
graph. Institut zu Dresden. Mit Einleitung
und Übertragung des tiron. Textes von
O. Lehmann. *M.* 10. —

Quintilianii institutionis orator. II. XII.
Rec. C. Halm. 2 partes. [Pars I vergr.]
Pars II: Libb. VII—XII. *M.* 9. —

Rhetores Latini minores. Ed. C. Halm.
Lex.-8. 2 fasc. *M.* 17. —

Sallarum carminum rel. Ed. B. Mauren-
brecher. [Vergr.]

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

- Sallusti Crispi quae supersunt.** Rec. Rud. Dietsch. 2 voll. [Vol. I vergr.] Vol. II: Historiarum rell. Index. *M.* 1.20.
— **historiarum fragmenta.** Ed. Fr. Kritz. *M.* 9.—
— **historiarum rell.** Ed. B. Maurenbrecher.
Fasc. I. Prolegomena. *M.* 2.—
Fasc. II. Fragmenta argumentis, commentariis, apparatu crit. instructa. Acc. indices. *M.* 8.—
- Satura.** Ausgew. Satiren d. Horaz, Persius u. Juvenal in freier metr. Übertragung von H. Blümner. *M.* 5.— 5.80.
- Scenicae Romanorum poesis fragmenta.** Rec. O. Ribbeck. 2 voll. Ed. II. *M.* 23.—
Vol. I. Tragicorum fragmenta. *M.* 9.—
— II. Comicoorum fragmenta. *M.* 14.—
- Servii grammatici qui fer. in Vergilli carmina commentarii.** Rec. G. Thilo et H. Hagen. 3 voll.
Vol. I fasc. I. In Aen. I—III comm. Rec. G. Thilo. *M.* 14.—
— I fasc. II. In Aen. IV—V comm. Rec. G. Thilo. *M.* 10.—
— II fasc. I. In Aen. VI—VIII comm. Rec. G. Thilo. *M.* 10.—
— II fasc. II. In Aen. IX—XII comm. Rec. G. Thilo. *M.* 10.—
— III fasc. I. In Buc. et Georg. comm. Rec. G. Thilo. *M.* 10.40.
— III fasc. II. App. Serviana. *M.* 20.—
[— III fasc. III (Indices) in Vorb.]
- Staatsverträge des Altertums.** Hrsg. v. R. von Scala. I. Teil. *M.* 8.—
- Statii silvae.** Hrsg. von Fr. Vollmer. *M.* 16.—
— **Thebais et Achilleis cum scholiis.** Rec. O. Müller. Vol. I: Thebaidos II. I—VI. *M.* 8.— [Fortsetzung erscheint nicht.]
- Suetonii Tranquilli opera.** Rec. M. Ihm. 3 voll. Vol. I: de vita Caesarum libri VIII. [Mit 3 Tafeln.] *M.* 12.— 15.—
- Symmachi relationes.** Rec. Guil. Meyer *M.* 1.60.
- Syri sententiae.** Rec. Guil. Meyer. *M.* 2.40.
— Rec. E. Woelfflin. *M.* 3.60.
- Taciti de origine et situ Germanorum I.** Rec. A. Holder. *M.* 2.—
— **dialogus de oratoribus.** Rec. Aem. Baehrens. *M.* 2.—
- *Terentii comoediae.** Hrsg. von M. Warren, E. Hauler und R. Knauer. [In Vorb.] [Tiro.] Comm. not. Tir. ed. Schmitz, siehe: Commentarii.
[—] Das tiron. Psalterium, siehe: Psalterium.
- Varronis saturarum Menippearum rell.** Rec. A. Riese. *M.* 6.—
— **rerum rusticarum II. III, rec. Keil,** siehe: Cato.
— **antiquitatum rer. divin. II. I. XIV. XV. XVI. Praemissae sunt quaest. Varr.** Ed. R. Agahd. *M.* 9.20.
— **de lingua latina.** Edd. G. Götz et Fr. Schöll. *M.* 10.— 12.50.
- Vergilli Maronis opera app. crit. in artius contracto iterum rec. O. Ribbeck. IV voll.** *M.* 22.40.
Vol. I. Bucolica et Georgica. *M.* 5.—
— II. Aeneidos libri I—VI. *M.* 7.20.
— III. Aeneidos libri VII—XII. *M.* 7.20.
— IV. Appendix Vergiliana. *M.* 3.—
— Ed. I. [Vergriffen außer:]
Vol. III. Aeneidos lib. VII—XII. *M.* 8.—
— IV. Appendix Vergiliana. *M.* 5.—
— **Jugendverse und Heimatpoesie Vergils.** Erklärung des Catalepton. Von Theodor Birt. *M.* 3.60 4.20.
[—] **Scholia Bernensia ad Vergilli Buc. et Georg.** Ed. H. Hagen. *M.* 6.—
- Volusii Maeciani distributio partium.** Ed. Th. Mommsen. *M.* —.30.

4. Meisterwerke der Griechen und Römer in kommentierten Ausgaben. [gr. 8.]

Die Ausgaben beabsichtigen, nicht nur den Schülern der oberen Gymnasialklassen, sondern auch anhängenden Philologen sowie Freunden des klassischen Altertums, zunächst zu Zwecken privater Lektüre, verlässliche und die neuesten Fortschritte der philologischen Forschung verwertende Texte und Kommentare griechischer und lateinischer, von der Gymnasiallektüre selten oder gar nicht berücksichtigter Meisterwerke darzubieten.

- I. **Aischylos' Perser,** von H. Jurenka. 2 Hefte. *M.* 1.40.
- II. **Isokrates' Panegyrikos,** von J. Mesk. 2 Hefte. *M.* 1.40.
- III. **Auswahl a. d. röm. Lyrikern** (m. griech. Parallel.), von H. Jurenka. 2 Hft. *M.* 1.60.
- IV. **Lysias' Reden geg. Eratosthenes und üb. d. Ölbaum,** von E. Sewera. 2 Hefte. *M.* 1.20.
- V. **Ausgewählte Briefe Ciceros,** von E. Gschwind. 2 Hefte. *M.* 1.80.
- VI. **Amor und Psyche, ein Märchen des Apuleius,** von F. Norden. 2 Hefte. *M.* 1.40.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene Exemplare.**

- VII. Euripides, Iphigenie in Aulis, von K. Busche. 2 Hefte. *M.* 1.40.
 VIII. Euripides, Kyklops, v. N. Wecklein. 2 Hefte. *M.* 1.—
 IX. Briefe des jüngeren Plinius, von R. C. Kukula. 2. Aufl. 2 Hefte. *M.* 2.20.

- X. Lykurgos' Rede gegen Leokrates, von E. Sofer. 2 Hefte. *M.* 1.80.
 XI. Plutarchs Biographie des Aristides, von J. Simon. 2 Hefte. *M.* 1.60.
 XII. Tacitus' Rednerdialog, v. R. Dienel. 2 Hefte. *M.* 2.—

5. B. G. Teubners Schulausgaben griechischer und lateinischer Klassiker mit deutschen erklärenden Anmerkungen. [gr. 8.]

Bekanntlich zeichnen diese Ausgaben sich dadurch aus, daß sie das Bedürfnis der Schule ins Auge fassen, ohne dabei die Ansprüche der Wissenschaft unberücksichtigt zu lassen. Die Sammlung enthält fast alle in Schulen gelesenen Werke der klassischen Schriftsteller.

a) Griechische Schriftsteller.

Aeschylus' Agamemnon. Von R. Enger. 3. Aufl., von Th. Plaß. *M.* 2.25 2.75.

— Perser. Von W. S. Teuffel. 4. Aufl., von N. Wecklein. *M.* 1.50 2.—

— Prometheus. Von N. Wecklein. 3. Aufl. *M.* 1.80 2.25.

— — Von L. Schmidt. *M.* 1.20.

— die Sieben geg. Theben. Von N. Wecklein. *M.* 1.20 1.50.

— die Schutzflehenden. Von N. Wecklein. *M.* 1.60 2.—

— Orestie. Von N. Wecklein. *M.* 6.—
 Daraus einzeln: I. Agamemnon. II. Die Choephoren. III. Die Eumeniden. je *M.* 2.—

Aristophanes' Wolken. Von W. S. Teuffel. 2. Aufl., von O. Kaehler. *M.* 2.70 3.20.

Aristoteles, der Staat der Athener. Der historische Hauptteil (Kap. I—XLI). Von K. Hude. *M.* —.60 —.85.

Arrians Anabasis. Von K. Abicht. 2 Hefte. I. Heft. L. I—III. M. Karte. *M.* 1.80 2.25. II. Heft. L. IV—VII. *M.* 2.25 2.75. *M.* 4.05 5.—

Demosthenes' ausgewählte Reden. Von C. Rehdantz u. Fr. Blaß. 2 Teile. *M.* 6.60 8.55.

I. Teil. A. u. d. T.: IX Philipp. Reden. 2 Hefte. *M.* 4.70 6.05.

Heft I: I—III. Olynthische Reden. IV. Erste Rede geg. Philippos. 9. Aufl., von K. Fuhr. *M.* 1.40 1.80.

Demosthenes' ausgewählte Reden.

Heft II. Abt. 1: V. Rede über den Frieden.

VI. Zweite Rede gegen Philippos.

VII. Hegesippos' Rede über Halonnes.

VIII. Rede über die Angelegenheiten

im Cherrones. IX. Dritte Rede gegen

Philippos. 6. Aufl., von Fr. Blaß. *M.* 1.50 2.—

— II. Abt. 2: Indices. 4. Aufl., von Fr. Blaß. *M.* 1.80 2.25.

II. Teil. Die Rede vom Kranze. 2. Aufl. von K. Fuhr. *M.* 2.40 2.90.

Euripides' ausgewählte Tragödien. Von N. Wecklein.

I. Bdch. Medea. 4. Aufl. *M.* 1.80 2.25.

II. Bdch. Iphigenia im Taurierland. 3. Aufl. *M.* 1.60 2.10.

III. Bdch. Die Bacchen. 2. Aufl. *M.* 1.60 2.10.

IV. Bdch. Hippolytos. 2. Aufl. *M.* 1.80 2.25.

V. Bdch. Phönissen. *M.* 1.80 2.25.

VI. Bdch. Electra. *M.* 1.40 1.80.

VII. Bdch. Orestes. *M.* 1.60 2.—

VIII. Bdch. Helena. *M.* 1.60 2.—

*IX. Bdch. Andromache. *M.* 1.60 2.—

*X. Bdch. Ion. [In Vorb.]

Herodotos. Von K. Abicht. 5 Bände. *M.* 12.50 16.—

Band I. Heft 1. Buch I nebst Einleitung u. Übersicht über den Dialekt. 5. Aufl. *M.* 2.40 2.90.

Band I. Heft 2. B. II. 3. A. *M.* 1.50 2.—

— II. Heft 1. B. III. 3. A. *M.* 1.50 2.—

— II. Heft 2. B. IV. 3. A. *M.* 1.50 2.—

— III. B. V u. VI. 4. A. *M.* 2.— 2.50

— IV. B. VII. M. 2 K. 4. A. *M.* 1.80 2.30

— V. Buch VIII u. IX. Mit 2 Karten. 4. Aufl. *M.* 1.80 2.30.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

Homers Ilias, erklärt von J. La Roche.
6 Teile.

- Teil I. Ges. 1—4. 3. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 — II. Ges. 5—8. 3. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 — III. Ges. 9—12. 3. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 — IV. Ges. 13—16. 3. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 — V. Ges. 17—20. 2. Aufl. [Vergr.]
 — VI. Ges. 21—24. 2. Aufl. [Vergr.]

— Von K. Fr. Ameis u. C. Hentze.

2 Bände zu je 4 Heften.

- Band I. H. 1. Ges. 1—3. 6. A. *M.* 1.20 1.70
 — I. H. 2. Ges. 4—6. 6. A. *M.* 1.40 1.80
 — I. H. 1/2 zusammen in 1 Band *M.* 3.20
 — I. H. 3. Ges. 7—9. 5. A. *M.* 1.60 2.—
 — I. H. 4. Ges. 10—12. 5. A. *M.* 1.20 1.70
 — I. H. 3/4 zusammen in 1 Band *M.* 3.40
 — II. H. 1. Ges. 13—15. 4. A. *M.* 1.20 1.70
 — II. H. 2. Ges. 16—18. 4. A. *M.* 1.40 1.80
 — II. H. 1/2 zusammen in 1 Band *M.* 3.20
 — II. H. 3. Ges. 19—21. 4. A. *M.* 1.20 1.70
 — II. H. 4. Ges. 22—24. 4. A. *M.* 1.60 2.20
 — II. H. 3/4 zusammen in 1 Band *M.* 3.50

— Anhang. 8 Hefte.

- Heft 1. Ges. 1—3. 3. Aufl. *M.* 2.10 2.60
 — 2. Ges. 4—6. 2. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 — 3. Ges. 7—9. 2. Aufl. *M.* 1.80 2.30
 — 4. Ges. 10—12. 2. Aufl. *M.* 1.20 1.70
 — 5. Ges. 13—15. 2. Aufl. *M.* 1.80 2.30
 — 6. Ges. 16—18. 2. Aufl. *M.* 2.10 2.60
 — 7. Ges. 19—21. *M.* 1.50 2.—
 — 8. Ges. 22—24. *M.* 1.80 2.30

— **Odyssee.** Von K. Fr. Ameis und C. Hentze. 2 Bände.

- Band I. H. 1. Ges. 1—6. 12. A. *M.* 1.80 2.30
 — I. H. 2. Ges. 7—12. 11. A. *M.* 1.80 2.30
 — I. H. 1/2 zusammengeb. *M.* 4.20
 — II. H. 1. Ges. 13—18. 9. A. v. P. Causer. *M.* 1.60 2.—
 — II. H. 2. Ges. 19—24. 10. A. v. P. Causer. *M.* 1.80 2.30.
 — II. H. 1/2 zusammengeb. *M.* 3.60

— Anhang. 4 Hefte.

- Heft 1. Ges. 1—6. 4. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 — 2. Ges. 7—12. 3. Aufl. *M.* 1.20 1.70
 — 3. Ges. 13—18. 3. Aufl. *M.* 1.20 1.70
 — 4. Ges. 19—24. 3. Aufl. *M.* 2.10 2.60

Isokrates' ausgewählte Reden. Von O. u. M. Schneider. 2 Bändchen. *M.* 3.— 3.95.

I. Bändchen. *Demonicus, Euagoras, Areopagiticus.* 3. Aufl. v. M. Schneider. *M.* 1.20 1.70.

II. Bändchen. *Panegyricus u. Philippus.* 3. Aufl. *M.* 1.80 2.25.

Lucians ausgewählte Schriften. Von C. Jacobitz. 3 Bändchen.

I. Bändchen. *Traum, Timon, Prometheus, Charon.* von K. Bürger. *M.* 1.50 z.— [2. u. 3. Bäch. vergr.]

Lykurgos' Rede gegen Leokrates. Von C. Rehdantz. *M.* 2.25 2.75.

[**Lyriker.**] **Anthologie a. d. Lyrikern der Griechen.** Von E. Buchholz. 2 Bäch. *M.* 4.20 5.20.

I. Bändchen. *Elegiker u. Iambographen.* 6. Aufl. von R. Peppmüller. *M.* 2.10 2.60.

II. Bändchen. *Die melischen und chorischen Dichter.* 5. Aufl. von J. Sitzler. *M.* 2.10 2.60.

Lysias' ausgew. Reden. Von H. Frohberger. *Kleinere, Ausg.* 2 Hefte.

I. Heft. *Prolegomena.* — R. gegen *Eratosthenes.* — R. geg. *Agoratos.* — Verteidigung geg. die Anklage wegen Umsturzes der demokratischen Verfassung. — R. f. *Mantitheos.* — R. geg. *Philon.* 3. Aufl. v. Th. Thalheim. *M.* 1.80 2.25.

II. Heft. *Reden gegen Alkibiades.* — R. geg. *Nikomachos.* — R. üb. d. Vermögen d. *Aristophanes.* — R. üb. d. Ölbaum. — R. geg. die Kornhändler. — R. geg. *Theomnestos.* — R. f. d. Gebrechlichen. — R. geg. *Diogeiton.* 2. Auflage, von Th. Thalheim. *M.* 1.80 2.25.

— Größere Ausgabe. 3 Bände. [Bd. II u. III vergr.]

I. Bd. R. geg. *Eratosthenes, Agoratos.* Verteidigung geg. die Anklage weg. Umsturzes d. Verfassung. 2. Aufl. von G. Gebauer. *M.* 4.50.

Platons ausgew. Schriften. Von Chr. Cron, J. Deuschle u. a.

I. Teil. *Die Verteidigungsrede d. Sokrates.* *Kriton.* Von Chr. Cron. 11. Aufl. von H. Uhle. *M.* 1.— 1.40.

II. Teil. *Gorgias.* Von J. Deuschle. 5. Aufl. von W. Nestle. *M.* 2.10 2.60.

III. Teil. 1. Heft. *Laches.* Von Chr. Cron. 5. Aufl. *M.* —.75 1.20.

III. Teil. 2. Heft. *Euthyphron.* Von M. Wohlrab. 4. Aufl. *M.* —.60 —.90.

IV. Teil. *Protagoras.* Von J. Deuschle u. Chr. Cron. 6. Aufl. v. W. Nestle. *M.* 1.60 2.—

V. Teil. *Symposion.* Von A. Hug. 3. Aufl. von H. Schöne. *M.* 2.40 3.—

VI. Teil. *Phaedon.* Von M. Wohlrab. 4. Aufl. *M.* 1.60 2.10.

VII. Teil. *Der Staat.* I. Buch. Von M. Wohlrab. *M.* —.60 —.90.

*VIII. Teil. *Hippias maior.* Ed. W. Zilles. [In Vorb.]

Plutarchs ausgew. Biographien. Von O. Siefert und Fr. Blaß. 6 Bändchen. *M.* 6.90 9.60.

I. Bändchen. *Philopoemen u. Flaminius.* Von O. Siefert. 2. Aufl. von Fr. Blaß. *M.* —.90 1.30.

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

Plutarchs ausgew. Biographien. Von O. Siefert und Fr. Blaß.

II. Bändchen. Timoleon u. Pyrrhos. Von O. Siefert. 2. Aufl., von Fr. Blaß. *M.* 1.50 2.—

III. Bändchen. Themistokles u. Perikles. Von Fr. Blaß. 3. Aufl., v. B. Kaiser. *M.* 1.80 2.25.

IV. Bändchen. Aristides u. Cato. Von Fr. Blaß. 2. Aufl. *M.* 1.20 1.70.

V. u. VI. Bändchen. [Vergr.]

Quellenbuch, histor., zur alten Geschichte. I. Abt. Griechische Geschichte. Von W. Herbst und A. Baumeister. 3. Aufl. 1. Heft. [Vergr.] 2. Heft. *M.* 1.80 2.30.

Sophokles. Von G. Wolff und L. Beller-mann.

I. Teil. Aias. 5. Aufl. *M.* 1.50 2.—

II. — Elektra. 4. Aufl. *M.* 1.50 2.—

III. — Antigone. 6. Aufl. *M.* 1.50 2.—

IV. — König Oidipus. 5. Aufl. *M.* 1.60 2.—

V. — Oidipus auf Kolonos. [Vergr.]

Supplementum lect. Graecae. Von C. A. J. Hoffmann. *M.* 1.50 2.—

Testamentum novum Graece. Von Fr. Zelle. 5 Teile.

I. Evangelium d. Matthäus. Von Fr. Zelle. 1.80 2.25.

IV. Evangelium d. Johannes. Von B. Wohlfahrt. *M.* 1.50 2.—

V. Apostelgeschichte. Von B. Wohlfahrt. *M.* 1.80 2.25.

[Teil II u. III in Vorb.]

Thukydides. Von G. Böhme u. S. Widmann. 9 Bändchen. *M.* 11.— 15.40.

1. Bdchn. 1. Bch. 6. Aufl. *M.* 1.20 1.70.

2. — 2. — 5. — *M.* 1.20 1.70.

3. — 3. — 5. — *M.* 1.20 1.70.

4. — 4. — 5. — *M.* 1.20 1.70.

Thukydides. Von G. Böhme u. S. Widmann.

5. Bdchn. 5. Bch. 5. Aufl. *M.* 1.20 1.70.

6. — 6. — 6. — *M.* 1.20 1.70.

7. — 7. — 6. — *M.* 1.40 1.80.

8. — 8. — 5. — *M.* 1.20 1.70.

9. Bdchn. Einleitung u. Register. 5. Aufl.

M. 1.20 1.70.

Xenophons Anabasis. Von F. Vollbrecht. Ausgabe m. Kommentar unter d. Text.

I. Bdchn. B. I. II. 10. Aufl. M. 2 Figurentaf. u. 1 Karte. *M.* 1.40 2.—

II. — B. III. IV. 9. u. 8. Aufl. *M.* — 1.20.

III. — B. V—VII. 8. Aufl. *M.* 1.60 2.—

— — — B. I—IV. Text u. Kommentar getrennt.

Text. M. e. Übersichtskarte. *M.* — 90 1.20.

Kommentar. Mit Holzschnitten und Figurentafeln. *M.* 1.35 1.80.

— Kyropädie. Von L. Breitenbach. 2 Hefte. je *M.* 1.50 2.—

I. Heft. Buch I—IV. 4. Auflage, von B. Büchsen-schütz.

II. — Buch V—VIII. 3. Aufl.

— griech. Geschichte. Von B. Büchsen-schütz. 2 Hefte.

I. Heft. Buch I—IV. 7. Aufl. *M.* 2.— 2.40

II. — Buch V—VII. 5. Aufl. *M.* 1.80 2.20

— Memorabillen. Von Raph. Kühner. 6. Aufl., von Rud. Kühner. *M.* 1.60 2.20.

— Agesilaos. Von O. Güthling. *M.* 1.50 2.—

— Anabasis u. Hellenika in Ausw. Mit Einleitung, Karten, Plänen u. Abbild. Text und Kommentar. Von G. Sorof. 2 Bdchn.

I. Bdchn. Anab. Buch 1—4.

Text. *M.* 1.20 1.50.

Kommentar. *M.* 1.20 1.50.

II. — Anab. Buch 5—7 u. Hellenika

Text. *M.* 2.— 2.20.

Kommentar. *M.* 1.40 1.60.

b) Lateinische Schriftsteller.

Caesaris belli Gallici libri VII und Hirtii liber VIII. Von A. Doberenz. 9. Aufl., von B. Dinter. 3 Hefte. *M.* 2.55 4.—

I. Heft. Buch I—III. M. Einleit. u. Karte v. Gallien. *M.* —.90 1.40.

II. — Buch IV—VI. *M.* —.75 1.20.

III. — Buch VII u. VIII u. Anhang. *M.* —.90 1.40.

— commentarii de bello civili. Von A. Doberenz. 5. Aufl., von B. Dinter. *M.* 2.40 2.90.

Ciceronis de oratore. Von K. W. Piderit. 6. Aufl., von O. Harnecker. 3 Hefte. *M.* 4.80 6.25.

I. Heft. Einleit. u. Buch I. *M.* 1.80 2.25.

II. — Buch II. *M.* 1.50 2.—

III. — Buch III. M. Indices u. Register z. d. Anmerkungen. *M.* 1.50 2.—

Aus Heft III besonders abgedruckt: Erklär. Indices u. Register d. Anmerkungen. *M.* —.45.

— — — 5. Aufl., von Fr. Th. Adler. In 1 Band. *M.* 4.50.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

- Ciceronis Brutus de claris oratoribus.** Von K. W. Piderit. 3. Aufl., von W. Friedrich. *M.* 2.25 2.75.
- **orator.** Von K. W. Piderit. 2. Aufl. *M.* 2.— 2.60.
- **partitiones oratoriae.** Von K. W. Piderit. *M.* 1.— 1.40.
- **Rede f. S. Roscius.** Von Fr. Richter u. A. Fleckeisen. 4. Aufl., von G. Ammon. *M.* 1.— 1.40.
- **div. in Caecilium.** Von Fr. Richter. 2. Aufl., von A. Eberhard. *M.* —.45 —.80.
- **Reden gegen Verres.** IV. Buch. Von Fr. Richter u. A. Eberhard. 4. Aufl., von H. Nohl. *M.* 1.50 2.—
- **V. Buch.** Von Fr. Richter. 2. Aufl., von A. Eberhard. *M.* 1.20 1.70.
- **Rede üb. d. Imperium d. Cn. Pompejus.** Von Fr. Richter. 5. Aufl., von A. Eberhard. *M.* —.75 1.20.
- **Reden g. Catilina.** Von Fr. Richter. 6. Aufl., von A. Eberhard. *M.* 1.— 1.40.
- **Rede f. Murena.** Von H. A. Koch. 2. Aufl., von G. Landgraf. *M.* —.90 1.30.
- **Rede f. Sulla.** Von Fr. Richter. 2. Aufl., von G. Landgraf. *M.* —.75 1.20.
- **Rede f. Sestius.** Von H. A. Koch. 2. Aufl., von A. Eberhard. [Vergriffen.]
- **Rede f. Plancius.** Von E. Köpke. 3. Aufl., von G. Landgraf. *M.* 1.20 1.70.
- **Rede f. Milo.** V. Fr. Richter u. A. Eberhard. 5. Aufl., von H. Nohl. *M.* 1.20 1.60.
- **I. u. II. Philipp.** Rede. Von H. A. Koch. 3. Aufl., v. A. Eberhard. *M.* 1.20 1.70.
- **I., IV. u. XIV. Philipp.** Rede. Von E. B. Gast. *M.* —.60 —.90.
- **Reden f. Marcellus, f. Ligarius u. f. Deiotarus.** Von Fr. Richter. 4. Aufl., von A. Eberhard. *M.* 1.20 1.70.
- **Rede f. Archias.** Von Fr. Richter u. A. Eberhard. 5. Aufl., von H. Nohl. *M.* —.50 —.80.
- **Rede f. Flaccus.** Von A. du Mesnil. *M.* 3.60 4.10.
- **ausgew. Briefe.** Von J. Frey. 6. Aufl. *M.* 2.20 3.—
- **Tusculanae disputationes.** Von O. Heine. 2 Hefte.
- **I. Heft.** Buch I. II. 5. Aufl., v. Pohlenz. [In Vorb.]
- **II. — Buch III—V.** 4. Aufl. *M.* 1.65 2.15.
- **Cato maior.** Von O. Meißner. 5. Aufl., von Landgraf. *M.* —.60 1.—
- **somnium Scipionis.** Von O. Meißner. 5. Aufl., von G. Landgraf. *M.* —.50 —.80.
- Ciceronis Laelius.** Von O. Meißner. 2. Aufl. *M.* —.75 1.20.
- **de finibus bon. et mal.** Von H. Holstein. [Vergr.]
- **de legibus.** Von A. du Mesnil. *M.* 3.90 4.50.
- **de natura deorum.** Von A. Goethe. *M.* 2.40 2.90.
- [—] **Chrestomathia Ciceroniana.** Ein Lesebuch f. mittlere u. obere Gymnasialklassen. Von C. F. Lüders. 3. Aufl., bearb. v. O. Weisenfels. Mit Titelbild. *M.* 2.80.
- [—] **Briefe Ciceros u. s. Zeitgenossen.** Von O. E. Schmidt. I. Heft. *M.* 1.— 1.40.
- Cornelius Nepos,** siehe: Nepos.
- Curtius Rufus.** Von Th. Vogel und A. Weinhold. 2 Bändchen.
- I. Bd. B. III—V. 4. A. *M.* 2.40 2.80.
- II. — B. VI—X. 3. A. *M.* 2.60 3.20.
- : s. a. *Orationes selectae.*
- [**Elegiker.**] **Anthologie a. d. El. der Römer.** Von C. Jacoby. 2. Aufl. 4 Hft. *M.* 3.50 5.10.
- 1. Heft: Catull. *M.* —.90 1.30.
- 2. Heft: Tibull. *M.* —.60 1.—
- 3. Heft: Propert. *M.* 1.— 1.40.
- 4. Heft: Ovid. *M.* 1.— 1.40.
- ***Horaz, Oden u. Epoden.** Von C. W. Nauck. 17. Aufl., v. O. Weisenfels. ca. *M.* 2.25 2.75. [U. d. Pr.]
- [—] **Auswahl a. d. griech. Lyrik z. Gebrauch b. d. Erklärg.** Horaz. Oden, von Großmann. *M.* —.15.
- **Satiren und Episteln.** Von G. T. A. Krüger. 2 Abteilungen.
- *I. Abt. Satiren. 16. Aufl., v. G. Krüger. *M.* 1.80 2.30.
- II. — Episteln. 15. Aufl., v. G. Krüger. *M.* 2.— 2.50.
- **Sermonen.** Von A. Th. Fritzsche. 2 Bände. *M.* 4.40 5.40.
- I. Bd. Der Sermonen Buch I. *M.* 2.40 2.90.
- II. — Der Sermonen Buch II. *M.* 2.— 2.50.
- Livii ab urbe condita libri.**
- Lib. 1. Von M. Müller. 2. Aufl. *M.* 1.50 2.—
- Lib. 2. Von M. Müller. 2. Aufl. von W. Heraeus. *M.* 1.50 2.—
- Lib. 3. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
- Lib. 4. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
- Lib. 5. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
- Lib. 6. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
- Lib. 7. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
- Lib. 8. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
- Lib. 9. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
- Lib. 10. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
- Lib. 21. Von E. Wölfflin. 5. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
- Lib. 22. Von E. Wölfflin. 4. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
- Lib. 23. Von F. Luterbacher. 2. Aufl. *M.* 1.20 1.70.

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

Livii ab urbe condita libri.

Lib. 24. Von H. J. Müller. 2. Aufl. *M.* 1.35 1.80.

Lib. 25. Von H. J. Müller. *M.* 1.20 1.70.

Lib. 26. Von F. Friedersdorff. *M.* 1.20 1.70.

Lib. 27. Von F. Friedersdorff. *M.* 1.20 1.70.

Lib. 28. Von F. Friedersdorff. *M.* 1.20 1.70.

Lib. 29. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.

Lib. 30. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.

Nepos. Von J. Siebelis - Jancovius. 12. Aufl., von O. Stange. Mit 3 Karten. *M.* 1.20 1.70.

— Von H. Ebeling. *M.* — 75.

— **Ad historiae fidem rec. et usui scholarum accomm.** Ed. E. Ortmann. Editio V. *M.* 1. — 1.40.

Ovidii metamorphoses. Von J. Siebelis u. Fr. Polle. 2 Hefte. Bearb. v. O. Stange. je *M.* 1.50 2. — Zus. in einem Band *M.* 4. —

I. Heft. Buch I—IX. 18. Aufl. Mit Karte. *II. — Buch X—XV. 15. Aufl.

— **fastorum libri VI.** Von H. Peter. 2 Abteilungen.

I. Abt. Text u. Kommentar. 4. Aufl. *M.* 2.80 3.20.

II. — Krit. u. exegot. Ausführungen. 3. Aufl. *M.* — 90 1.30.

— **ausgew. Gedichte m. Erläut.** für den Schulgebr. Von H. Günther. *M.* 1.50 2. —

Phaedri fabulae. Von J. Siebelis und F. A. Eckstein. 6. Aufl., v. Fr. Polle. *M.* — 75 1.20.

Plautus' ausgewählte Komödien. Von E. J. Brix. 4 Bdchn.

I. Bdchn. **Trinummus.** 5. Aufl., von M. Niemeyer. *M.* 1.60 2. —

II. — **Captivi.** 6. Aufl., von M. Niemeyer. *M.* 1.40 1.80.

III. — **Menaechmi.** 4. Auflage, von M. Niemeyer. *M.* 1. — 1.40.

IV. — **Miles gloriosus.** 3. Auflage. *M.* 1.80 2.30.

Plinius' d. J. ausgewählte Briefe. Von A. Kreuser. *M.* 1.50 2. —

Quellenbuch, histor., zur alten Geschichte.

II. Abt. **Römische Geschichte.** Von A. Weidner. 2. Aufl. 1. Heft *M.* 1.80 2.30. 2. Heft *M.* 2.40 3. — 3. Heft *M.* 2.70 3.30.

Quintilian Institut. orat. liber X. Von G. T. A. Krüger. 3. Aufl., von G. Krüger. *M.* 1. — 1.40.

Sallusti Crispi bell. Catil., bell. Jugurth. orat. et epist. ex historiis excerptae. Von Th. Opitz. 3 Hefte. *M.* 2.50 3.20

I. Heft: **Bellum Catilinae.** 2. Aufl. *M.* — 60 1. —

II. — **Bellum Jugurthinum.** 2. Aufl. *M.* 1. — 1.40.

III. — **Reden u. Briefe a. d. Historien.** *M.* — 45 — 80.

Tacitus' Historien. Von K. Heraeus. 2 Teile. *M.* 4.30 5.40.

I. Teil. Buch I u. II. 5. Aufl., von W. Heraeus. *M.* 2.20 2.80.

II. — Buch III—V. 4. Auflage, von W. Heraeus. *M.* 2.10 2.60.

— **Annalen.** Von A. Draeger. 2 Bände. *M.* 5.70 7.50.

I. Band. 1. Heft. (Buch I u. 2.) 7. Aufl., von W. Heraeus. *M.* 1.50 2. —

2. Heft. [Buch 3—6.] 6. Aufl., von F. Becher. *M.* 1.50 2. —

II. — 2 Hefte: Buch XI—XIII. Buch XIV—XVI. 4. Aufl., von F. Becher. je *M.* 1.35 1.75.

— **Agricola.** Von A. Draeger. 6. Aufl., von W. Heraeus. *M.* — 80 1.20.

— **dialogus de oratoribus.** Von G. Andresen. 3. Aufl. *M.* — 90 1.30.

— **Germania.** Von E. Wolff. 2. Aufl. *M.* 1.40 1.80.

Terentius, ausgewählte Komödien. Von C. Dziatzko.

*I. Bändchen. **Phormio.** 4. Aufl., von E. Hauler. ca. *M.* 2.40 2.90. [U. d. Pr.]

II. — **Adelphoe.** 2. Aufl., von B. Kauer. *M.* 2.40 2.90.

Vergils Aeneide. Von K. Kappes. 4 Hefte

I. Heft. Buch I—III. 6. Aufl., v. M. Fickelscherer. *M.* 1.40 1.90.

II. — Buch IV, V. 4. Aufl., VI 5. Aufl., von E. Wörner. 3 Abt. je *M.* — 50 — 80.

II. — Buch IV—VI (4. Aufl.) in 1 Band *M.* 2. —

III. — Buch VII—IX. 3. Aufl. *M.* 1.20 1.70.

IV. — Buch X, XI, XII. 3. Aufl., von M. Fickelscherer. 3 Abt. je *M.* — 50 — 80.

IV. — Buch X—XII. 3. Aufl. 3 Abt. in 1 Band. *M.* 2. —

6. Schultexte der „Bibliotheca Teubneriana“. [gr. 8. geb.]

Die Schultexte der „Bibliotheca Teubneriana“ bieten in denkbar bester Ausstattung zu wohlfeilem Preise den Zwecken der Schule besonders entsprechende, in keiner Weise aber der Tätigkeit des Lehrers vorgeifende, unverkürzte und zusatzlose Texte. Sie geben daher einen auf kritischer Grundlage ruhenden, aber aller kritischen Zeichen sich enthaltenden, in seiner inneren wie äußeren Gestaltung vielmehr inhaltliche Gesichtspunkte zum Ausdruck bringenden 'lesbaren' Text. Die Schultexte enthalten als Beigaben eine Einleitung, die in abrißartiger Form das Wichtigste über Leben und Werke des Schriftstellers sowie über sachlich im Zusammenhange Wissenswerthes bietet; ferner gegebenenfalls eine Inhaltsübersicht oder Zeittafel (jedoch keine Dispositionen) sowie ein Namenverzeichnis, das außer geographischen und Personennamen auch sachlich wichtige Ausdrücke enthält, bzw. kurz erklärt.

Demosthenes' neun Philippische Reden.

Von Th. Thalheim. *M.* 1.—

Herodot. B. I—IV. Von A. Fritsch. *M.* 2.40.

— **B. V—IX.** Von A. Fritsch. *M.* 2.—

Lysias' ausgew. Reden. Von Th. Thalheim. *M.* 1.—

Thukydides B. I—III. Von S. Widmann. *M.* 1.80.

Einzeln: Buch I, Buch II. je *M.* 1.—

— **B. VI—VIII.** Von S. Widmann. *M.* 1.80.

Xenophons Anabasis. Von W. Gemoll.

3. Aufl. *M.* 1.60.

— **Buch I—IV.** *M.* 1.10.

— **Memorabilien.** Von W. Gilbert. *M.* 1.10.

Caesar de bello Gallico. Von J. H. Schmalz. *M.* 1.20.

Ciceros Catilinar. Reden. Von C. F. W. Müller. *M.* —.55.

— **Rede üb. d. Oberbefehl des Cn. Pompeius.** Von C. F. W. Müller. *M.* —.55.

Ciceros Rede f. Milo. Von C. F. W. Müller. *M.* —.55.

— **Rede für Archias.** Von C. F. W. Müller. *M.* —.40.

— **Rede für Roscius.** Von G. Landgraf. *M.* —.60.

— **Reden geg. Verres. IV. V.** Von C. F. W. Müller. *M.* 1.—

Horaz. Von G. Krüger. *M.* 1.80.

Livius Buch I u. II (u. Auswahl a. Buch III u. V). Von K. Heraeus. *M.* 2.—

— **Buch XXI—XXIII.** Von M. Müller. *M.* 1.60.

Ovids Metamorphosen in Auswahl. Von O. Stange. *M.* 2.—

Sallusts Catilinar. Verschwörung. Von Th. Opitz. *M.* —.55.

— **Jugurthin. Krieg.** Von Th. Opitz. *M.* —.80.

Beides zusammengab. *M.* 1.20.

Vergils Aeneide. Von O. Gütling. *M.* 2.—

7. Verschiedene Ausgaben für den Schulgebrauch.

[Lyrik.] **Lyricorum Graecorum carmina quae ad Horatium pertinent, selecta iterum edidit Adolfus Großmann.** *M.* —.15.

***Opitz, Th., u. A. Weinhold, Chrestomathie aus Schriftstellern der sogenannten silbernen Latinität.** *M.* 3.60.

Auch in 5 Heften: Heft I. 2. Aufl. *M.* 1.20. Heft IIA 2. Aufl. *M.* —.50, Heft IIB

2. Aufl. *M.* —.40, *Heft III —.60 1.—, *Heft IV 2. Aufl. 1.—, *Heft V —.60 1.—

Heft I. Suetonius, Velleius und Florus. III. Heft. Plinius d. Ä. und Vitruvius.

— II A. Tacitus, Iustinus, Curtius, Valerius IV. — Seneca und Celsus.

— II B. Plinius d. J. [Maximus.] V. — Quintilianus.

***Tirocinium poeticum.** Erstes Lesebuch aus lateinischen Dichtern. Zusammenestellt und mit kurzen Erläuterungen versehen von Johannes Siebelis. 19. Auflage, von Otto Stange. *M.* 1.20. Mit Wörterbuch von A. Schaubach. *M.* 1.60.

Ciceros philosophische Schriften. Auswahl für die Schule nebst einer Einleitung in die Schriftstellerei Ciceros und in die alte Philosophie von Prof. Dr. O. Weiffenfels. Mit Titelbild. *M.* 2.— 2.60.

Ciceros rhetorische Schriften. Auswahl für die Schule nebst Einleitung und Vorbemerkungen von Prof. Dr. O. Weiffenfels. *M.* 1.80 2.40.

Beide Sammlungen erschienen auch in 7 bzw. 3 Einzelheften.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene Exemplare.**

8. B. G. Teubners Schülers Ausgaben griech. u. lat. Schriftsteller.

[gr. 8. geb.]

Jedes Bändchen zerfällt in 3 Hefte:

1. Text enthält diesen in übersichtlicher Gliederung, mit Inhaltsangaben über den Hauptabschnitten und am Rande, nebst den Karten und Plänen;
 2. Hilfsheft enthält die Zusammenstellungen, die die Verwertung der Lektüre unterstützen sollen, nebst den erläuternden Skizzen und Abbildungen;
 3. Kommentar enthält die fortlaufenden Erläuterungen, die die Vorbereitung erleichtern sollen.
- 2/3. als Erklärungen auch zusammengebunden erhältlich.

Die Sammlung soll wirkliche „Schülers Ausgaben“ bringen, die den Bedürfnissen der Schule in dieser Richtung in der Einrichtung wie der Ausstattung entgegenkommen wollen, in der Gestaltung des „Textes“, wie der Fassung der „Erklärungen“, die sowohl Anmerkungen als Zusammenfassungen bieten, ferner durch das Verständnis fördernde Beigaben, wie Karten und Pläne, Abbildungen und Skizzen.

Das Charakteristische der Sammlung ist das zielbewußte Streben nach organischem Aufbau der Lektüre durch alle Klassen und nach Hebung und Verwertung der Lektüre nach der inhaltlichen und sprachlichen Seite hin, durch Einheit der Leitung, Einmütigkeit der Herausgeber im ganzen bei aller Selbständigkeit im einzelnen, wie sie deren Namen verbürgen, und ernstes Bemühen, wirklich Gutes zu bieten, seitens des Verlegers.

Ziel und Zweck der Ausgaben sind, sowohl den Fortschritt der Lektüre durch Wegräumung der zeitraubenden und nutzlosen Hindernisse zu erleichtern, als die Erreichung des Endzieles durch Einheitlichkeit der Methode und planmäßige Verwertung der Ergebnisse zu sichern.

Erschienen sind:

Cäsars Bürgerkrieg. Gallischer Krieg (Fügner). Gallischer Krieg in Auswahl (Haynel). — Ciceros Rede de impio Pompei und die Catilinarischen Reden (Stegmann). Rede für Roscius und für Archias (Hänsel). Rede für Qu. Ligarius und für Deiotaros (Stegmann). Verrinen (Bardt). Cato maior (Weißenfels, Wessner). Philosophische Schriften (Weißenfels). Briefe (Bardt). — Horaz (Schimmelpfeng). — Livius' 1. Dekade. 3. Dekade. Verkürzte Auswahl aus der 1. und 3. Dekade (Fügner). — Nepos (Fügner). — Ovids Metamorphosen (Fickelscherer). — Sallusts Catilinarische Verschwörung. Jugurthinischer Krieg (Stegmann). — Tacitus' Annalen (Stegmann). Germania. Agricola (Altenburg). — Vergils Aeneide (Fickelscherer).

Demosthenes (Reich). — Herodot (Abicht). — Homers Odyssee. Ilias (Henkel). — Lysias' ausgew. Reden (Fickelscherer). — Philosophen. Auswahl aus den griechischen Philosophen. I. Teil: Auswahl aus Plato. II. Teil: Auswahl aus Aristoteles. (Epiktet, Marc. Aurel., Epikur, Theophrast, Plutarch, Lucian) (Weißenfels). — Platons Apologie u. Kriton (Rösiger). — Sophokles' Antigone. König Ödipus. Aias (Conradt). — Thukydides (Lange). — Xenophons Anabasis. Hellenika (Sorof). Memorabilien (Rösiger).

Texte, Kommentare und Hilfshefte sind gesondert zu beziehen.

Nähere Angaben im „Verzeichnis von Ausgaben griechischer und lateinischer Schulschriftsteller“ (umsonst und postfrei vom Verlag B. G. Teubner, Leipzig, Poststr. 3).

B. Hilfsbücher für die Erklärung der Schriftsteller.

Auswahl.

(Ein vollständiges Verzeichnis enthält Teubners „Philologischer Katalog“.)

1. Griechische Schriftsteller.

- Aeschylus.**
 Dindorf, Guil., lexicon Aeschyleum. Lex.-8. 1873. *M.* 16.—
 Richter, P., zur Dramaturgie des Ä. gr. 8. 1892. *M.* 6 50.
 Westphal, R., Proleg. zu Ä. Tragödien. gr. 8. 1869. *M.* 5.—
- Aristarchus.**
 Ludwig, A., Ar. s. Homer. Textkritik. 2 Teile. gr. 8. 1884/85. *M.* 28.—
 Römer, A., Aristarchea s. u. Homer, Belzner.
- Aristophanes.**
 Müller-Strübing, Ar. u. d. histor. Kritik. gr. 8. 1873. *M.* 16.—
 Roemer, A., Studien z. Ar. u. den alten Erklärern dess. I. Teil. gr. 8. 19. 2. *M.* 8.—
 Zacher, K., die Handschriften u. Klassen der Aristophanesscholien. gr. 8. 1889. *M.* 6.—
- Aristoteles.**
 Heitz, E., die verlorenen Schriften des Ar. gr. 8. 1865. *M.* 6.—
- Bucolici.**
 Hiller, E., Beiträge z. Textgesch. d. gr. Bukoliker. gr. 8. 1888. *M.* 3.20.
- Demosthenes.**
 Fox, W., die Kranzrede d. D., m. Rücksicht a. d. Anklage d. Äschines analysiert u. gewürdigt. gr. 8. 1880. *M.* 5.60.
 Preuß, S., index Demosthenicus. gr. 8. 1892. *M.* 10.—
 Schaefer, A., D. und seine Zeit. 2 Ausg. 3 Bände. gr. 8. 1885—1887. *M.* 30.—
- Etymologica.**
 Beitzenstein, R., Geschichte d. griech. E. gr. 8. 1896. *M.* 18.—
- Herondas.**
 Crusius, O., Unters. z. d. Mimiamben d. H. gr. 8. 1892. *M.* 6.—
- Hesiodus.**
 Dimitrijevič, M. R., studia Hesiodica. gr. 8. 1900. *M.* 6.—
 Steitz, Aug., die Werke und Taged. H. nach ihrer Komposition. gr. 8. 1869. *M.* 4.—
- Homerus.**
 Autenrieth, G., Wörterbuch zu den Homer. Gedichten. 11. Aufl., von Kaegi. gr. 8. 1908. *M.* 3.60.
 *Belzner, E., Homerische Probleme. I. Die kulturellen Verhältnisse der Odyssee als kritische Instanz. Mit einem Nachwort (Aristarchea) von A. Römer. 8. 1911. *M.* 5.— 6.50.
 Zülsner, G., Homer. gr. 8. 1908. *M.* 6.— 7.—
- Homerus.**
 Frohwein, E., verbum Homericum. gr. 8. 1881. *M.* 3.60.
 Gehring, A., index Hom. Lex.-8. 1891. *M.* 16.—
 Gladstone, W. E., Homerische Studien, frei bearbeitet von A. Schuster. gr. 8. 1863. *M.* 9.—
 Kammer, E., die Einheit der Odyssee. gr. 8. 1873. *M.* 16.—
 La Roche, J., die Homerische Textkritik im Altertum. gr. 8. 1866. *M.* 10.—
 Lexicon Homericum, ed. H. Ebeling. 2 voll. Lex.-8. 1874/1885. Vol. I. *M.* 42.—, Vol. II. *M.* 18.—
 Ludwig, A., die Homervulgata als voralexandrinisch erwiesen. gr. 8. 1898. *M.* 6.—
 Noack, F., Homerische Paläste. gr. 8. 1903. *M.* 2.80 3.50.
 Nutzhorn, F., die Entstehungsw. d. Hom. Gedichte. gr. 8. 1869. *M.* 5.—
 Volkmann, R., die Wolfischen Prolegomena gr. 8. 1874. *M.* 8.—
- Isocrates.**
 Preuß, S., index Isocrateus. gr. 8. 1904. *M.* 8.—
- Lucianus.**
 Helm, R., L. und Menipp. gr. 8. 1906. *M.* 10.— 18.—
- Oratores.**
 Blaß, Fr., die attische Beredsamkeit. 3 Abt. z. Aufl. gr. 8. I. 1887. *M.* 14.— 16.— II. 1892. *M.* 14.— 16.— III. 1. 1893. *M.* 16.— 18.— III. 2. 1898. *M.* 12.— *M.* 14.—
- Pindarus.**
 Rumpel, J., lexicon Pindaricum. gr. 8. 1883. *M.* 12.—
- Photios.**
 Reitzenstein, R., der Anfang des Lexikons des Photios. Mit 2 Tafeln in Lichtdruck. gr. 8. 1907. *M.* 7.— 9.50.
- Plato.**
 Finster, G., Platon und die aristotelische Poetik. gr. 8. 1900. *M.* 6.—
 Immisch, O., philologische Studien zu Pl. I. Heft. Axiochus. gr. 8. 1896. *M.* 3.— II. Heft. De recens. Platon. praesidiis atque rationibus. gr. 8. 1903. *M.* 3.60.
 Raeder, H., Pls. philosophische Entwickl. gr. 8. 1905. *M.* 8.— 10.—
 Ritter, C., Pl. Gesetze. Darstellung des Inhalts. 8. 1896. *M.* 3 20. Kommentar zum griech. Text. *M.* 10.—

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

Plato.

Schmidt, H., kritischer Kommentar zu P. Theätet. gr. 8. 1877. *M.* 4.—

— exegetischer Komment. z. P. Theätet. gr. 8. 1880. *M.* 3.20.

Wohlrab, M., vier Vorträge über Pl. 8. 1879. *M.* 1.60.

Poetae comici.

Zieliński, Th., Gliederung der altattisch. Komödie. gr. 8. 1885. *M.* 10.—

Sophocles.

Plüß, Th., S' Elektra. Eine Auslegung. gr. 8. 1891. *M.* 3.—

Theocritus.

Rumpel, J., lexicon Theocriteum. gr. 1879. *M.* 8.—

Thucydides.

Herbst, L., zu Th. Erklärungen und Wiederherstellungen. I. Reihe. Buch I bis IV. gr. 8. 1892. *M.* 2.80 II. Reihe.

Buch V—VIII. gr. 8. 1893. *M.* 3.60

Stahl, I. M., quaestiones grammaticae a Th. pertinentes. Auctas et correctas iterum edidit St. gr. 8. 1886. *M.* 1.60

Xenophon.

Hoffmeister, E. v., durch Armenien und der Zug Xenophons. Mit 101 Abb. und 4 Karten. gr. 8. 1911. *M.* 8.—

2. Lateinische Schriftsteller.

Caesar.

Ebeling, H., Schulwörterbuch zu Caesar. 6. Aufl. gr. 8. 1907. *M.* 1.80.

Klotz, A., Caesarstudien. Nebst einer Analyse der Strabonischen Beschreibung von Gallien und Britannien. gr. 8. 1910. *M.* 6.— 7.20.

Menge et Preuß, lexicon Caesarianum. Lex.-8. 1885/90. *M.* 18.—

Cicero.

Schmidt, O. E., der Briefwechsel des C. gr. 8. 1893. *M.* 12.—

Zieliński, Th., Cicero im Wandel der Jahrhunderte. 2. Aufl. gr. 8. 1918. *M.* 7.— 8.— [3. Aufl. unter der Presse.]

Horatius.

Friedrichs, J. G., Q. Horatius Flaccus. Phil. Unters. gr. 8. 1894. *M.* 6.—

Keller, O., Epilegomena zu H. 3 Teile. gr. 8. (je *M.* 8.—) *M.* 24.— I. Teil. 1879. II. u. III. Teil. 1880.

*Kukula, R. C., Römische Säkularpoesie. Neue Studien zu Horaz' XVI. Epodus und Vergils IV. Ekloge. 8. 1911. *M.* 3.— 4.40.

Müller, L., Q. Horatius Flaccus. 8. 1880. *M.* 2.40.

Plüß, Th., Horazstudien. Alte und neue Aufsätze über Horazische Lyrik. gr. 8. 1882. *M.* 6.—

Stemplinger, Ed., das Fortleben der H'schen Lyrik seit der Renaissance. gr. 8. 1906. *M.* 8.— 9.—

Iuris consulti.

Kalb, W., Roms Juristen nach ihrer Sprache. gr. 8. 1890. *M.* 4.—

Lucilius.

Müller, L., Leben u. Werke des C. Lucilius. gr. 8. 1876. *M.* 1.20.

Ovidius.

Siebelis-Polte, Wörterbuch zu O's Meta morphen. 5. Aufl. gr. 8. 1893. *M.* 4.40 4.80

Stange, O., kleines Wörterbuch zu O's Metamorphosen. gr. 8. 1899. *M.* 2.50.

Tolkiehn, J., quaest. ad Heroides O. spect. gr. 8. 1888. *M.* 2.80.

Plautus.

Lexicon Plautinum conscripsit Gonzales Lodge. gr. 8. Vol. I. Fasc. 1-5 je *M.* 7.20

Ritschl, Fr., prolegomena de rationibus emendationis Plautinae. gr. 8. 1880. *M.* 4.—

Sudhaus, S., der Aufbau der Plautinischen Cantica. gr. 8. 1909. *M.* 5.— 6.—

Tacitus.

Dräger, A., über Syntax und Stil des T. 3. Aufl. gr. 8. 1882. *M.* 2.80.

Gerber et Greef, lexicon Taciteum. Lex.-8. 1877—1903. *M.* 61.—

Vergilius.

Birt, Th., Jugendverse und Heimatpoesie Vergils. 1910. *M.* 3.60 4.20.

Comparetti, V., im Mittelalter. gr. 8. 1875. *M.* 6.—

Heinze, R., Vergils epische Technik. 2. Aufl. gr. 8. 1908. *M.* 12.— 14.—

Plüß, V., und die epische Kunst. gr. 8. 1884. *M.* 8.—

Skutsch, F., aus V.s Frühzeit. gr. 8. 1900. *M.* 4.— 4.60.

— Gallus u. V. (A. V.s Frühzeit, II. Teil) gr. 8. 1906. *M.* 5.— 5.60.

Soultag, M., V. als bukolischer Dichter. gr. 8. 1891. *M.* 5.—

Weidner, A., Kommentar zu V.s Aeneis Bd. I u. II. gr. 8. 1869. *M.* 8.—

C. Wichtige Handbücher und neuere Erscheinungen aus dem Gebiete der klassischen Philologie.

Ein vollständiges Verzeichnis enthält Teubners „Philologischer Katalog“.

(Die mit * bezeichneten Werke sind Neuerscheinungen seit Anfang 1911.)

***Die griechische und lateinische Literatur und Sprache.** Inhalt: I. Die griechische Literatur und Sprache. Die griechische Literatur des Altertums: U. v. Wilamowitz-Moellendorff. — Die griechische Literatur des Mittelalters: E. Krumbacher. — Die griechische Sprache: J. Wackernagel. — II. Die lateinische Literatur und Sprache. Die römische Literatur des Altertums: Fr. Leo. — Die lateinische Literatur im Übergang vom Altertum zum Mittelalter: E. Norden. — Die lateinische Sprache: F. Skutsch. (Die Kultur der Gegenwart. Ihre Entwicklung und ihre Ziele. Herausgegeben von Prof. Paul Hinneberg. Teil I, Abt. 8.) 3. Auflage. *M* 12.—, geb. . . . *M* 14.—

„... Wir erhalten hier die Summe der literarischen und sprachlichen Forschung unserer Zeit, in der Darstellung gleich ausgezeichnet durch die Weite des Gesichtskreises wie durch die Fülle und Originalität der leitenden Gesichtspunkte. Die Eigenart der Darstellung ist darin begründet, daß sie von philologischem Detail gänzlich absehend nur die Triebkräfte des geistigen Lebens und ihre Entwicklung verfolgt und mit besonderer Liebe bei der allgemeinen Charakteristik der hervortretenden Persönlichkeiten verweilt... Und hinter jedem Abschnitte steht eine geist- und temperamentvolle Persönlichkeit, die der Darstellung durchweg den Stempel der Subjektivität aufdrückt, am meisten natürlich — dem Charakter ihres Verfassers entsprechend — in der Geschichte der griechischen Literatur im Altertum.“ (Literarische Rundschau.)

„In großen Zügen wird uns die griechisch-römische Kultur als eine kontinuierliche Entwicklung vorgeführt, die uns zu den Grundlagen der modernen Kultur führt. Hellenistische und christliche, mittelgriechische und mittellateinische Literatur erscheinen als Glieder dieser großen Entwicklung, und die Sprachgeschichte eröffnet uns einen Blick in die ungeheuren Welten, die rückwärts durch die vergleichende Sprachwissenschaft, vorwärts durch die Betrachtung des Fortlebens der antiken Sprachen im Mittel- und Neugriechischen und in den romanischen Sprachen erschlossen sind.“

(Paul Wendland in der Deutschen Literaturzeitung.)

Staat und Gesellschaft der Griechen und Römer. I. Staat und Gesellschaft der Griechen: U. v. Wilamowitz-Moellendorff. — II. Staat und Gesellschaft der Römer: B. Niese. (Die Kultur der Gegenwart, ihre Entwicklung und ihre Ziele. Herausgegeben von Prof. Paul Hinneberg Teil II, Abt. 4, I.) *M* 8.—, geb. *M* 10.—

Die Darstellung von Staat und Gesellschaft der Griechen gliedert sich entsprechend dem allgemeinen Gange der Geschichte ebenso wie die Darstellung der Literatur in die hellenische, attische und hellenistische Periode. Vorausgeschickt ist eine knappe Übersicht über die Griechen und ihre Nachbarstämme, damit die Ausdehnung und Bedeutung des Volkes über die Grenzen des eigentlichen Griechenlandes hinaus klar werde. In der hellenischen Periode soll wesentlich die typische Form des griechischen Gemeinwesens als Stammstaat anschaulich werden, danach die entwickelte athenische Demokratie, endlich das makedonische Königtum und neben und unter diesem die griechische Freistadt. Die Gesellschaft kommt wesentlich nur so weit zur Darstellung, als sie die politischen Bildungen erzeugt und trägt. Der Abschnitt über den Staat und die Gesellschaft Roms, den B. Niese vor seinem Hingang noch vollenden konnte, schildert den in drei Perioden, Republik, Revolutionszeit und Kaiserzeit, sich vollziehenden Entwicklungsprozeß der kleinen Stadtgemeinde zu dem weltbeherrschenden Imperium Romanum sowie dessen allmählichen Verfall und Untergang. Den Schluß bildet ein Ausblick auf die bis in die Gegenwart hin fühlbaren Nachwirkungen des römischen Staates

Baumgarten, Fritz, Franz Poland und Richard Wagner, die hellenische Kultur. 2., stark vermehrte Auflage. Mit 7 farbigen Tafeln, 2 Karten und über 400 Abbildungen im Text und auf 2 Doppeltafeln. *M* 10.—, geb. *M* 12.—

Die glänzende Aufnahme, die das Buch gefunden hat, beweist, daß das Bestreben nach einer zusammenfassenden Darstellung der hellenischen Kultur vorlag, und daß die Verfasser ihre Aufgabe vortrefflich gelöst haben. In der 2. Auflage wird den neueren Entdeckungen sowie der außerordentlichen Bedeutung der Vasenmalerei für die heutige Forschung Rechnung getragen. Der schon außerordentlich reiche Bilderschmuck ist durch eine beträchtliche Anzahl sorgsam ausgewählter neuer Abbildungen vermehrt. So liegt denn ein Werk vor, das nach Form und Inhalt Vollendetes leistet. Nicht nur Lehrer und Schüler der Oberklassen höherer Lehranstalten, sondern ebenso Studierende und Künstler, alle Freunde des klassischen Altertums, ja alle Gebildeten finden in dieser Darstellung der hellenischen Kultur die mustergültige Grundlage für ein geschichtliches Verständnis aller späteren kulturellen Entwicklung.

***Billeter, G., die Anschauungen vom Wesen des Griechentums.** Unter vorwiegender Berücksichtigung des 18. und 19. Jahrhunderts. gr. 8. *M* 12.—, geb. *M* 13.—

„... B. legt hier das Ergebnis jahrelangen unermüdlichen Suchens vor: ein unschätzbares Dokumentenbuch für die Auffassungen des Hellenentums. Das Namenregister allein schon beweist, mit welchem Spürreifer der Verf. den wechselnden und doch im Kern selten veränderten Eindrücken nachgegangen ist, die die genialste der Nationen bei ihren fleißigsten Kindern hinterließ; denn die Deutschen stehen naturgemäß voran... Eine klare Disposition und ein ausgezeichnetes Schlagwortregister erhöhen die Brauchbarkeit dieser Geschichte vom Mantel Helenas...“ (Deutsche Rundschau.)

Gercke, A., und Ed. Norden, Einleitung in die Altertumswissenschaft. Unter Mitwirkung zahlreicher Gelehrten herausgegeben.

I. Band. 1. Methodik (A. Gercke). 2. Sprache (P. Kretschmer). 3. Antike Metrik (E. Bickel). 4. Griechische und römische Literatur (E. Bethe, P. Wendland und E. Norden). Geh. *M* 13.—, geb. *M* 15.—

II. Band. 1. Griechisches und römisches Privatleben (E. Pernice). 2. Griechische Kunst (Fr. Winter). 3. Griechische und römische Religion (S. Wide). 4. Geschichte der Philosophie (A. Gercke). 5. Exakte Wissenschaften und Medizin (J. L. Heiberg). Geh. *M* 9.—, geb. *M* 10 50

III. Band. 1. Griechische Geschichte bis zur Schlacht bei Chaironeia (C. F. Lehmann-Haupt). 2. Griechische Geschichte seit Alexander (K. J. Beloch). 3. Römische Geschichte bis zum Ende der Republik (K. J. Beloch). 4. Die römische Kaiserzeit (E. Kornemann). 5. Griechische Staatsaltertümer (B. Keil). 6. Römische Staatsaltertümer (K. J. Neumann). Geh. *M* 9.—, geb. *M* 10 50.

Bei Bezug aller 3 Bände ermäßigt sich der Preis auf *M* 26.— (geheftet) und *M* 30.— (gebunden). Diese Ermäßigung wird so gewährt, daß Band I allgemein geh. *M* 13.— und geb. *M* 15.— kostet, Band II aber nur geh. *M* 6 — und geb. *M* 7 50 und Band III geh. *M* 7.—, geb. *M* 7 50.

Das Werk will nicht nur den Studenten, sondern auch jüngeren Mitforschern an Universitäten und Gymnasien ein Wegweiser durch die verschlungenen Pfade der weiten Gebiete der Altertumswissenschaften sein. Den Blick auf das Große und Ganze unserer Wissenschaft zu lenken, ihr die möglichst gesichert erscheinenden Resultate der einzelnen Disziplinen sowie gelegentlich die Wege, auf denen dazu gelangt wurde, in knappen Übersichten zu zeigen, die besten Ausgaben wichtiger Autoren und hervorragende moderne Werke der Lektüre zu empfehlen, auf Probleme, die noch ihrer Lösung harren, aufmerksam zu machen und somit ein Gesamtbild unserer Wissenschaft, ihrer Hilfsmittel und Aufgaben zu liefern: das sind die Ziele des Werkes, das durch die Mitarbeit von Gelehrten, die sich einen Namen in der Wissenschaft erworben haben, zu einem Haupt- und Grundbuche der klassischen Altertumswissenschaften werden dürfte und das als Führer und Berater nicht bloß während der Studienzeit, sondern auch im praktischen Lehrberuf dazu beitragen wird, die sich leider immer vergrößernde Kluft zwischen Wissenschaft und Schule zu verringern. — Jedem Band ist ein General-Register beigegeben.

„...Vorab sei gesagt, daß der Plan des Ganzen gut und die Ausführung bis jetzt in hohem Maße gelungen ist. Es wird, hoff ich, nicht auf einer Voreingenommenheit beruhen, wenn ich den Preis den Bearbeitern der griechischen Literatur zuerkennen möchte. Etwas Anziehenderes als diese Skizze der griechischen Poesie hat man lange nicht gelesen, und die Behandlung der Prosa imponiert durch Solidität der Gelehrsamkeit und Weite des Blickes. Die Einführung in die römische Literatur wird ihrem Zweck in hohem Maße gerecht: überall spürt man eine behutsame und feine Hand. Sehr wertvoll ist beiden Literaturgeschichten angehängt ein Abschnitt ‚Gesichtspunkte und Probleme‘. Besonders wertvoll und eigen in Auffassung und Vortrag ist wiederum die Einleitung in die ‚Sprache‘ (wobei man den überaus zurückhaltenden Verfasser wohl zum ersten Male zusammenhängend über das Lateinische reden hört): man beneidet den jungen Studenten, der, von solcher Hand geführt, einen ersten Einblick erhält in diese ebenso geisterfüllte als rätselhafte Welt.“ (Berliner philologische Wochenschrift.)

***Lübker, Fr., Reallexikon des klassischen Altertums.** Vollständige Neubearbeitung. [8. Aufl.] Herausg. von J. Geffcken u. E. Ziebarth. [ca. 1000 S.] Lex.-8. [Unter der Presse.]

Die Neubearbeitung entspricht den vielfach geäußerten Wünschen nach einem Buche, das in knapper Form, durch Hinweise auf die nötigen Quellen und Hilfsmittel, Belehrung über Einzelheiten aus der Literatur und dem ganzen Leben der Antike bringt. Sie will aber in keiner Weise die große Pauly-Wissowasche Real-Enzyklopädie ersetzen oder gar verdrängen, ebensowenig wie seinerzeit der alte Lübker dem alten Pauly Konkurrenz machte. Denn ihre Ziele sind völlig andere: es werden keine selbständigen Abhandlungen gegeben, sondern nur der nötige Apparat über die Tatsachen und die Forschung. Das Werk orientiert, enthält sich aber aller subjektiven Urteile über Personen und Sachen; zum Zeichen dessen bleiben die Beiträge auch ohne den Namen des Verfassers. Da aber das Material schon eine beträchtliche Masse darstellt und der Raum nur beschränkt bleiben darf, so bedienen sich die Verfasser in ihren Angaben eines außerordentlich kurzen, im Charakter von Notizen gehaltenen Stils und geben dementsprechend auch nur wenige, aber möglichst gute archäologische Abbildungen.

Dieterich, A., kleine Schriften. Hrsg. v. Richard Wünsch. Mit 1 Bildnis und 2 Tafeln M 12.—, geb. M 14.—

Entsprechend einem bald nach Dieterichs Tode vielfach geäußerten Wunsche, es möchten die nicht immer bequem zugänglichen „Kleinen Schriften“ Dieterichs in einer Sammelausgabe vereinigt werden, bietet der vorliegende Band sämtliche Aufsätze, soweit sie nicht selbständig in Buchform erschienen sind. Neu ist darin vor allem „Der Unter- gang der antiken Religion“, den der Herausgeber aus Dieterichs Notizen zu seinen Vorträgen und aus Nachschriften zusammengestellt hat. Obwohl diese Zusammenstellung naturgemäß unvollkommen sein muß, soll sie doch veröffentlicht werden, da Dieterich lebhaft gewünscht hatte, die hier ausgesprochenen Gedanken möchten nicht verloren gehen. Aus dem Nachlaß wird ferner zum ersten Mal ein Aufsatz über „Verhüllte Hände“ gedruckt. Erst diese Sammlung vermag ein abgerundetes Bild von der wissenschaftlichen Bedeutung Dieterichs und von der Förderung, die die religionsgeschichtliche Erforschung des Altertums ihm verdankt, zu geben.

Usener, H., Vorträge und Aufsätze. M 5.—, geb. M 6.—

Aus den noch nicht veröffentlichten kleineren Schriften Useners ist hier eine Auswahl von Vorträgen und Aufsätzen zusammengestellt, die für einen weiten Leserkreis bestimmt sind. Sie sollen „denen, die für geschichtliche Wissenschaften Verständnis und Teilnahme haben, insbesondere aber jungen Philologen Anregung und Erhebung bringen und ihnen ein Bild geben von der Höhe und Weite der wissenschaftlichen Ziele dieses großen dahingegangenen Meisters und dieser Philologie“. Den Inhalt bilden die Abhandlungen: Philologie und Geschichtswissenschaft, Mythologie, Organisation der wissenschaftlichen Arbeit, über vergleichende Sitten- und Rechtsgeschichte, Geburt und Kindheit Christi, Pelagia, die Perle (aus der Geschichte . . . Bildes). Als Anhang beigefügt ist die Novelle „Die Flucht vor dem Weibe“, die als Bearbeitung einer altchristlichen Legende sich ungezwungen anschließt.

Gudeman, A., Grundriß der Geschichte der klassischen Philologie.2. Aufl. *M.* 4.40, geb. *M.* 5.—

In engem Rahmen und übersichtlicher Form gibt das Buch nach den einleitenden Abschnitten über Begriff und Einteilung der Philologie, sowie der verschiedenen Behandlungsmethoden einen Überblick über die bedeutendsten Vertreter der Altertumswissenschaft und ihrer Werke nebst reichhaltigen, aber sorgfältig gesichteten Literaturangaben. Das Buch hilft einem wirklichen Bedürfnis ab, da eine das ganze Gebiet umfassende Darstellung der Geschichte der klassischen Philologie überhaupt noch nicht vorhanden ist.

***— Imagines philologorum.** 160 Bildnisse klassischer Philologen von der Renaissance bis zur Gegenwart. Kart. *M.* 3.20, geb. *M.* 4.—

Eine in ihrer Art bis heute auch nicht annähernd existierende Sammlung von 160 Porträten der Koryphäen der klassischen Altertumswissenschaft von der Renaissance bis zur Gegenwart, jedoch mit Ausschuß der Lebenden. Vollständigkeit war weder erstrebt, noch möglich, hat es doch z. B. von Valckenaer nie ein Porträt gegeben, und auch von H. Stephanus und J. Bernays scheinen keine Bilder zu existieren. Im übrigen dürften aber wohl alle Koryphäen vertreten sein. Zugrunde gelegt wurden die besten gleichzeitigen Originale, von denen manche hier zum erstenmal reproduziert werden.

Ihm, M., Palaeographia Latina. Series I. 22 Lichtdruck-Faksimiles auf 18 Blatt. 16 S. Text. In Mappe *M.* 5.—

Diese Exempla sollen es ermöglichen, daß vor allem der Student, aber auch jeder sonst sich mit Paläographie Beschäftigende zu billigem Preise das nötige Material als Eigentum erwerben kann, statt nur auf die Benutzung der in Bibliotheken vorhandenen großen Werke angewiesen zu sein. Sie bieten nebst einer knappen „enarratio tabularum“ eine allgemeine Übersicht über die Schriftarten bis zum 15. Jahrhundert in folgender Anordnung: Capitalis quadrata, Capitalis rustica, Unciale, Halbunciale, Merowingisch, Kursive von Bobbio, Westgotisch, Insular, Langobardisch-Beneventanisch, Karolingische und Gotische Minuskel, Humanistenschrift.

Mayser, E., Grammatik der griechischen Papyri aus der Ptolemäerzeit. Mit Einschluß der gleichzeitigen Ostraka und der in Ägypten verfaßten Inschriften. Laut- und Wortlehre. *M.* 14.—, geb. . *M.* 17.—

Das Buch will zunächst eine geordnete, vollständige und auf den besten bisher publizierten Lesungen beruhende Sammlung des sprachlichen Materials für die erste Periode unserer nichtliterarischen Papyrustexte bieten und damit die Geschichte der griechischen Umgangs- und Kanzleisprache im griechischen Ägypten der vorrömischen Zeit auf eine sichere Grundlage stellen. Nach allen bisher gemachten Erfahrungen kann behauptet werden, daß aus der Periode, die das Werk umfaßt, alle vorkommenden und zu erwartenden Typen sprachlicher Erscheinungen schon aus dem bisher publizierten Material ersichtlich und demnach in diesem Buche verzeichnet sind. Daß auch das sonst stiefmütterlich behandelte Gebiet der Wortbildungslehre ausführlich besprochen und in geschichtliche Beleuchtung gestellt ist, dürfte vielen erwünscht sein.

Weise, O., Charakteristik der lateinischen Sprache. 4. Aufl. *M.* 3.—, geb. *M.* 3.60.

Die Kenntnis einer Sprache bleibt oberflächlich, solange sich der Lernende nicht über die Gründe für die verschiedenartige Gestaltung ihres Baues klar geworden ist. In dieser Hinsicht durchforscht man die Grammatiken meist vergeblich. Es ist aber schwer zu begreifen, warum sich gerade der Sprachbetrieb allein von unseren Schuldisziplinen dem Zuge des 19. Jahrhunderts, alle Dinge in ihrer geschichtlichen Entwicklung zu verfolgen, nicht anschließen soll, und unverständlich, warum man der Schablone des rein gedächtnismäßigen Einübens im Sprachunterricht nicht möglichst entraten soll, um besonders in den oberen Klassen eine mehr vertiefende, mehr zum Nachdenken zwingende und anregende Lehrmethode zu wählen. Als ein kleiner Anlauf nach diesem Ziele hin will dieses Schriftchen aufgefaßt sein.

Meillet, A., Einführung in die vergleichende Grammatik der indogermanischen Sprachen. Vom Verfasser genehmigte und durchgesehene Übersetzung von Wilhelm Printz. *M.* 7.—, geb. *M.* 8.—

Ein Überblick über das gesamte Gebiet der indogermanischen Sprachwissenschaft. An ein ausführliches methodisches Kapitel schließt sich eine Übersicht über die indogermanischen Sprachgruppen, sodann wird eingehend Laut- und Formenlehre, Syntax sowie der Wortschatz der indogermanischen Sprachen besprochen und zum Schluß die Entwicklung der indogermanischen Dialekte behandelt, während ein Anhang eine kurze Geschichte der indogermanischen Sprachwissenschaft und bibliographische Angaben enthält. Die Übertragung darf sich als einen in seiner Art bisher noch nicht vorhandenen Führer durch die indogermanische Sprachwissenschaft bezeichnen.

Schwartz, E., Charakterköpfe aus der antiken Literatur. 1. Reihe: 1. Hesiod und Pindar; 2. Thukydides und Euripides; 3. Sokrates und Plato; 4. Polybios und Poseidonios; 5. Cicero. 3. Aufl. 2. Reihe: Fünf Vorträge: 1. Diogenes der Hund und Krates der Kyniker; 2. Epikur; 3. Theokrit; 4. Eratosthenes; 5. Paulus. 2. Aufl. Je *M.* 2.20, geb. je *M.* 2.80.

„... Schwartz beherrscht den Stoff in ganz ungewöhnlicher Weise: das Reinstoffliche aber tritt allmählich ganz in den Hintergrund, dafür erglänzt jede einzelne der Erscheinungen um so klarer und mächtiger im Lichte ihrer Zeit. Der Verfasser ist in den Jahrhunderten der griechischen Poesie — sowohl in denen, wo sie sich entwickelte, als auch in denen, da sie ihre Blüte erlebte — mit gleicher sozusagen hellseherischer Sicherheit zu Hause: wir lernen jeden einzelnen der geistigen Heroen als ein mit innerer Notwendigkeit aus seiner Epoche hervorgehendes Phänomen betrachten und einschätzen, und Schwartz schildert uns ihn so lebendig, daß wir ihn wie mit Fleisch und Blut begabt vor uns zu sehen glauben.“
(Das literarische Echo.)

Misch, G., Geschichte der Autobiographie. 3 Bände. I. Band. *M.* 8.—, geb. *M.* 10.—. [Bd. II u. III in Vorb.]

„... Die vornehmsten Werke der wissenschaftlichen Literatur sind die, welche keiner Spezialwissenschaft angehören, und von denen doch die verschiedensten Fachgelehrten urteilen müssen, daß sie ihnen neue Lichter aufstecken. Nicht jedes Jahr bringt ein solches Buch; hier ist eins. Damit ist Lobes genug gesagt. Auch das ist, damit gesagt, daß es kein Fachgelehrter eigentlich beurteilen kann. Da indessen der erste Band nur das Altertum behandelt, so wird der Philologe, wenn er davon wirklich etwas versteht, darüber ein Urteil haben, ob das Material hinreichend ausgenützt ist, und dann sich des Fortschritts freuen, den das Verständnis der Werke notwendig machen muß, wenn sie als Teil der Weltliteratur betrachtet werden. Und das ist hier nicht einmal die Hauptsache, sondern jene philosophische Betrachtung des Menschen und seiner Geistesgeschichte, die Misch aus der Schule Wilhelm Diltheys mitbringt.“

(U. v. Wilamowitz-Moellendorf i. d. Internationalen Wochenschrift.)

Norden, Ed., Die antike Kunstprosa vom VI. Jahrhundert v. Chr. bis in die Zeit der Renaissance. 2 Bände. 2. Abdruck. [Einzeln jeder Band *M.* 14.—, geb. *M.* 16.—] *M.* 28.—, geb. . . . *M.* 32.—

„E. Norden hat die Aufgabe mit einer Energie und Gelehrsamkeit angefaßt, die ihm viele Ehre macht. Als Gesamtleistung verdient das Buch die höchste Anerkennung. ... So ist es denn auch gar kein Wunder, wenn das Beste und wirklich Neue, was das Buch bringt, im 2. Bande steht. Namentlich was über die altkirchliche Literatur, die Geschichte der Predigt, über den Stil des Humanistenlateins und seinen Einfluß auf die Prosa der lebenden Sprachen vorgetragen wird, verdient nicht bloß von Philologen gelesen zu werden. Aber auch der 1. Band, der die Entwicklung der griechischen und lateinischen Kunstprosa bis in die römische Kaiserzeit behandelt, erfreut durch eine Fülle treffender Einzelbeobachtungen und gelehrter Sammlungen. Die Charakteristiken der einzelnen Persönlichkeiten zeugen von erfreulich gesundem und besonnenem Urteil.“

(Deutsche Literaturzeitung.)

***Peter, H., Wahrheit und Kunst. Geschichtsschreibung und Plagiat im klassischen Altertum.** *M* 12.—, geb. *M* 14.—

Eine großzügige Geschichte der antiken Historiographie von ihren frühesten Anfängen bis in die christliche Zeit im Zusammenhang mit der allgemeinen Geistesgeschichte und unter besonderer Berücksichtigung des vom heutigen Brauch wesentlich abweichenden Verhältnisses des Geschichtsschreibers einerseits zur historischen Wirklichkeit, andererseits zu seinen Vorgängern. Ist die Erkenntnis nicht neu, daß die Behandlung des Stoffes seit Ephoros und Theopompos durchaus unter dem Banne der Rhetorik steht, so ist die Tatsache bisher immer nur für einen einzelnen Autor erwiesen; die Behandlung im Zusammenhang läßt die Schriftsteller in gerechterer Beleuchtung erscheinen, erklärt Fehler und Vorzüge aus ihrer Zeit. Die Schlußkapitel beweisen, daß nur Tendenz und Böswilligkeit im Altertum die Abhängigkeit des Geschichtsschreibers von seinem Vorgänger als Plagiat gebrandmarkt haben, daß vielmehr dessen Stoff als Gemeingut willkürlich nach den Regeln der Kunst behandelt werden konnte, die von dem Ziel, wie es Thukydides gezeigt hatte, immer weiter nach der Belletristik zu abirrte.

***Geffcken, J., Die griechische Tragödie. Äschylos, Sophokles, Euripides. Mit einem Plane.** 2. Auflage. *M* 2.—, geb. *M* 2.60

Das Buch, ursprünglich nur für Schulen bestimmt, wendet sich in der neuen Ausgabe an einen weiteren Leserkreis; deshalb wurde mehrfach auf moderne Anschauungen und Urteile bezug genommen, die ursprüngliche Anlage aber unverändert gelassen. Das Buch zeichnet ein anschauliches Bild des dramatischen Lebens in Athen. Die einzelnen Werke werden nach geschichtlicher Folge und Beziehungen zueinander eingehend behandelt, die Kunstmittel der alten Tragödie in ihrer Entwicklung und Fortwirkung in das richtige Licht gesetzt und die Persönlichkeiten der Dichter klar herausgearbeitet. Historische Kritik wie ästhetische Behandlung kommen in gleicher Weise zu ihrem Rechte.

Süss, W., Ethos. Studien zur älteren griechischen Rhetorik. *M* 8.—, geb. *M* 10.50

„Der Verfasser ist der Schwierigkeit, die sich seiner Untersuchung entgegenstellte, in meisterhafter Weise Herr geworden. . . Dieser dürftige Abriß gibt aber noch keine Vorstellung von dem reichen Inhalt des Buches. Es fallen mehrfach sehr schätzenswerte Nebenfrüchte ab. . . So leistet das Buch mehr, als sein Titel verspricht, und wird auf verschiedenen Gebieten der Forschung befruchtend wirken.“

(W. Nestle i d. Neuen Jahrbüchern f. d. klass. Altertum usw.)

Teuffel, W. S., Geschichte der römischen Literatur. 6. Aufl., bearbeitet von E. Klostermann, W. Kroll, R. Leonhard, F. Skutsch und P. Wessner. 3 Bände [zus. ca. 80 Bg.]

*1. Band: Bis zum Jahre 37 v. Chr. [Unter d. Presse.]

2. Band: Vom Jahre 37 v. Chr. bis zum Jahre 96 n. Chr. *M* 6.— geb. *M* 7.—

*3. Band: Vom Jahre 96 n. Chr. bis zum 8. Jahrhundert. [Unt. d. Pr.]

Bei der Neubearbeitung des „Teuffel“ soll an dem Charakter dieses bewährten Handbuches möglichst wenig geändert werden. Aber schon dadurch, daß die Literatur von fast 20 Jahren nachzutragen ist, ohne daß doch der Umfang merklich wachsen soll, sind Streichungen nötig geworden, die sich auf die nicht zur eigentlichen Literaturgeschichte gehörigen Anmerkungen erstreckt haben, daher wird man im neuen „Teuffel“ weniger Aufsätze, die Konjekturen enthalten, und weniger sprachliche Monographien zitiert finden.

Klotz, A., Cäsarstudien. Nebst einer Analyse der Strabonischen Beschreibung von Gallien und Britannien. *M* 6.—, geb. *M* 7.20

Ausgehend von dem literarischen Charakter des cäsarischen Werkes als commentarii behandelt der erste Teil die geographischen Interpolationen im Bellum Gallicum besonders nach Sprache und Stil und weist deren einheitlichen Ursprung aus einem

geographischen Werke nach. Der zweite Teil sucht die Nipperdeysche Ansicht, daß das Bellum Alexandrinum der Anfang von Hirtius' Fortsetzung des Bellum civile sei, eingehender zu begründen. Der dritte Teil erörtert einige stilistische Eigentümlichkeiten Cäsars und behandelt dann eine Reihe von Stellen des Bellum Gallicum kritisch. Ein Anhang gibt einige Beobachtungen über den unfertigen Zustand des Bellum civile.

Heinze, M., Virgils epische Technik. 2. Auflage. *M* 12.—, geb. *M* 14.—

„Heinzes Buch bedeutet wohl den tiefsten Einblick, der bisher in Virgils Dichterwerkstätte geschehen ist. Noch nie ist mit so viel Liebe und durchdringendem Scharfsinn der ganze ungeheure Weg nachgegangen worden, der von dem Chaos der bis auf Virgil vorhandenen Tradition der Aeneas-Sage bis zur Vollendung jener zwölf Bücher führte, die vom Augenblick ihres Erscheinens an klassisch sein sollten. Nicht die Widersprüche und Lücken des Werkes, nicht kleine Fehler und Ungeschicklichkeiten des Dichters, diese Lieblingsobjekte der modernen Virgil-Kritik, bilden den Ausgangspunkt von Heinzes Betrachtungen: was Virgil erstrebt hat, was sein Stoff, seine Vorbilder, seine Nation und seine Zeit forderten, das ist hier die Frage. . .“ (Beil. z. Allg. Zeitung.)

Zieliński, Th., Cicero im Wandel der Jahrhunderte. 2., verm. Aufl. [3. Aufl. unter der Presse] *M* 7.—, geb. *M* 8.—

„Hatten wir schon, als diese Schrift zum erstenmal erschien, allen Grund, die ohne wesentliche Vorarbeiten unternommene klare und die Hauptsachen erschöpfende Übersicht mit lebhaftem Dank zu begrüßen, so wird dieser Dank in Ansehung der vermehrten Auflage noch gesteigert. Aus dem Schriftchen von 101 Seiten ist ein umfangreiches Buch geworden, in allen seinen Teilen vertieft, erneut, erweitert. Ganz neu sind z. B. die Ausführungen über die englische Aufklärung. Nicht minder wie für die Geschichte Ciceros im Wandel der Jahrhunderte werden wir aber dankbar sein für die Darstellung seines Wesens und seiner Lehre im Zusammenhang mit den umgebenden geistigen Bewegungen. Das ist in dieser eindringenden, fein abwägenden und unparteiischen Weise auch bisher noch nicht geschehen.“ (Literarisches Zentralblatt.)

Bone, K., *Περὶ τῆς τέχνης*. Über Lesen und Erklären von Dichtwerken. Kart. *M* 2.40.

Gegenüber der Forderung: „Der Dichter müsse als Dichter gelesen werden“, und es seien grammatische, biographische, historische u. a. Erörterungen überhaupt aus den Lektürestunden zu verbannen, will Verf. zeigen, daß solche Erörterungen unumgängliche Voraussetzungen für das Verständnis sind, ja daß sie die allerfeinsten und künstlerischen Seiten des Werkes, die *περί τῆς τέχνης* betreffen, die unter keinen Umständen zu kurz kommen dürfen. Dies an Beispielen, insbesondere aus Horaz zu zeigen, ist der Zweck des Buches.

Priene. Nach den Ergebnissen der Ausgrabungen der Kgl. Preussischen Museen 1895—1898 rekonstruiert von A. Zippelius und aquarelliert von E. Wolfsfeld 1910. Begleitschrift von Theodor Wiegand in Konstantinopel. Mit Figuren und 2 Tafeln. Format 88×100 cm. Ausgabe A. Ohne Stäbe *M* 7.—. Ausgabe B. Gefirnißt mit Stäben *M* 9.—. Ausgabe C. Aufgezogen, gefirnißt mit Rahmen *M* 13.50.

(Zu den gleichen Preisen ist eine Reproduktion der schwarzen Rekonstruktionszeichnung von Zippelius erhältlich, die jedoch nur auf ausdrückliches Verlangen geliefert wird.)

„. . . Es ist m. W. noch nicht versucht worden. Das Gesamtbild eines antiken Gemeinwesens in der Weise darzustellen, wie es hier geschehen ist. Nicht einmal Pompeji, an dessen Erforschung doch jetzt seit weit über 100 Jahren gearbeitet wird, ist so bearbeitet worden; und angesichts der vorliegenden Tafel von Priene muß man sich darüber wundern. Der praktische Blick Th. Wiegands hat das Richtige erkannt und die geeigneten Künstler herausgefunden; Zippelius und Wolfsfeld verdanken wir die schöne Rekonstruktion, und Wiegand selbst eine treffliche Einführung in die Benutzung der Tafel. Das Bild bietet das denkbar Zuverlässigste; daß sorgsame Studien jeder Einzelheit zugrund liegen, lehrt jeder Blick, den man zum Vergleich in das große Werk tun mag. Zeichnung und Farbgebung sind tadellos.“ (Südwestdeutsche Schulblätter.)

Thiersch, H., Pharos, Antike, Islam und Occident. Ein Beitrag zur Architekturgeschichte. Mit 9 Tafeln, 2 Beilagen und 455 Abbildungen. Kart. *M.* 48.—, geb. *M.* 56.—

„Thiersch stellt die Pharosforschung auf ganz neuen Boden; man kann sagen, daher sie im Grunde genommen überhaupt erst schafft. Das ungeahnte reiche Material, das er zur Lösung heranzieht, wird alle Welt verblüffen, ebenso die unabsehbare Reihe von Problemen, die sich dem Leser im Laufe der Untersuchung auftut. Wir haben die Resultate vieljähriger Arbeit vor uns, die in Alexandria selbst begonnen, später in der Heimat nach allen Seiten vertieft wurde. Ich schätze das Thiersche Buch überaus hoch.“

(J. Strzygowsky in den Neuen Jahrbüchern f. d. klass. Altertum usw.)

Cumont, F., die Mysterien des Mithra. Ein Beitrag zur Religionsgeschichte der römischen Kaiserzeit. Autorisierte deutsche Übersetzung von G. Gehrich. 2. Aufl. Mit 9 Abbildungen im Text und auf 2 Tafeln, sowie 1 Karte. *M.* 5.—, geb. *M.* 5.60

„Das Buch ist gerade für einen deutschen Leserkreis geeignet, da es auf die religionsgeschichtlichen Fragen, die neuerdings nicht nur Fachkreise, sondern jedermann interessieren, ein besonderes Licht wirft. Es schildert die Wanderung eines indoiranischen Gedankens durch die ganze antike Welt und zeigt an einem Beispiel, in welchem Umfang die Übertragung religiöser Ideen in historischer Zeit nachweislich stattgefunden hat.“

(Neue Jahrbücher f. d. klass. Altertum usw.)

—, —, **die orientalischen Religionen im römischen Heidentum.** Autorisierte deutsche Ausgabe von Georg Gehrich. *M.* 5.—, geb. *M.* 6.—

Das Werk behandelt die große Umwandlung, welche das religiöse Leben des Abendlandes während der römischen Kaiserzeit durch den wachsenden Einfluß der orientalischen Kulte erfuhr; es schildert in großen Zügen, wie und warum sich die Überlegenheit des hellenisierten Orients seit dem Beginn unserer Zeitrechnung in Verfassung, Recht, Wirtschaft und Geistesleben des römischen Reiches immer mehr geltend macht. Es folgt die Geschichte der einzelnen Fremdkulte und ihrer Einwanderung in das Abendland. Das Schlußkapitel verwebt die gewonnenen Ergebnisse zu einem anschaulichen Gesamtbilde.

Domaszewski, A. von, Abhandlungen zur römischen Religion. Mit 26 Abbildungen und 1 Tafel. Geh. *M.* 6.—, geb. *M.* 7.—

In diesem Buche vereinigt D. seine bisher schwer zugänglichen Abhandlungen zur römischen Religion, die mit Erfolg manchen bisher dunklen Punkt unserer Kenntnis der Entwicklungsgeschichte der römischen Religion, wie ihrer Wirkungen auf die Geschichte und die staatlichen Institutionen aufhellen. Alle Abhandlungen durchzieht der Gedanke, daß die schöpferischen Ideen, welche die älteste Religion der Römer erzeugt haben, im Laufe vieler Jahrhunderte immer wieder tätig waren, neue Formen zu entwickeln, und daß somit die Gebilde, wie sie unter dem Einfluß fremder Kulte in so bunter Fülle entstanden, die Möglichkeit bieten, die Entstehung der ältesten Formen zu erkennen.

Kaerst, J., Geschichte d. hellenistischen Zeitalters. In 3 Bden. I. Band. Die Grundlegung d. Hellenismus. *M.* 12.—, geb. *M.* 14.—. II. Band. 1. Hälfte: Das Wesen des Hellenismus. *M.* 12.—, geb. *M.* 14.—. [Fortsetzung in Vorbereitung.]

„... Kaerst geht nirgends einer Schwierigkeit aus dem Wege, umsichtig hat er vor seiner Entscheidung stets die Möglichkeiten erwogen. Daß sein Werk ganz ausgereift ist, zeigt mit am deutlichsten sein Maßhalten. Es ist ein gefährliches Gebiet, die Geschichte Alexanders, wo jeder leicht zeigen kann, was er nicht kann; mit dem Mute der Jugend ist Kaerst an diese Aufgabe gegangen, um in der Kraft der Mannesjahre sie zu lösen. Das Urteil über ein Werk, das völlig hat ausreifen können, darf einen hohen Maßstab anlegen, aber diese Geschichte Alexanders enttäuscht auch die Leser nicht, die viel erwarten: in Forschung und Darstellung, nach Form und Inhalt ist sie die bedeutendste, die durchdachtste seit J. G. Droysen.“

(K. J. Neumann im Literarischen Zentralblatt.)

***Mitteis, L., u. U. Wilcken, Grundzüge u. Chrestomathie der Papyruskunde.** In 2 Teilen zu je 2 Halbbänden.

I. Band: Historischer Teil. Von U. Wilcken.

1. Hälfte: Grundzüge. *M* 12.—, geb. *M* 14.—

2. Hälfte: Chrestomathie. *M* 14.—, geb. *M* 16.—

II. Band: Juristischer Teil. Von L. Mitteis.

1. Hälfte: Grundzüge. *M* 8.—, geb. *M* 10.—

2. Hälfte: Chrestomathie. *M* 12.—, geb. *M* 14.—

Ermäßigter Preis des
Gesamtwerkes:

M 40.—,

geb. *M* 48.—

Angesichts der zahlreichen, unsere Kenntnis der antiken Kultur nach den verschiedensten Seiten bereichernden Papyrusfunde der letzten Jahre machte sich dringend das Bedürfnis nach einer, das weitschichtige Material übersichtlich darbietenden Sammlung geltend. Die vorliegende Chrestomathie bietet die für Philologen, Historiker, Juristen und Theologen wesentlichen Texte in einem historischen und einem juristischen Band. Der I. Band umfaßt nach einer allgemeinen Einleitung in die Papyruskunde die allgemeinen historischen Grundzüge der Verfassung, Verwaltung und Bevölkerungsgeschichte Ägyptens von Alexander bis zu den Kalifen, ferner kulturgeschichtliche Probleme, wie Religion, Erziehung, Volksleben, ferner die Finanzen, die Bodenvirtschaft u. a. Der II. Band behandelt die rechtshistorischen Probleme: das Prozeßrecht der ptolemäischen und römischen Zeit, die Lehre von den Urkunden, das Grundbuchwesen und Pfandrecht, den Kauf, das Familienrecht u. a. Während die zweite Hälfte eines jeden Bandes die Texte in möglichst gereinigter Form darbietet, enthält die erste zusammenfassende Darstellungen der betreffenden Gebiete, die nicht nur dem Anfänger eine Einführung in das Studium der Papyruskunde, sondern auch dem Fortgeschrittenen einen Überblick über den derzeitigen Stand der einzelnen Fragen zu geben vermögen.

***Willrich, H., Livia.** Mit einem Titelbild *M* 2.—

Der Verfasser macht den Versuch, zu zeichnen, wie sich in dem republikanischen Rom die Stellung einer Kaiserin entwickelt hat, und welche Ideen und Faktoren dabei mitwirkten. Die Einleitung gibt eine Übersicht über die literarischen und monumentalen Quellen zur Geschichte Livia's. Kap. I. schildert Livia in der Familie, ihr Verhältnis zu Augustus, Tiberius, Germanicus, Agrippina usw. Es wird gezeigt, daß Livia nie einen beherrschenden Einfluß auf Augustus ausübt und keinen jahrelangen, geheimen Kampf gegen die Angehörigen des Gatten geführt hat, um Tiberius zum Nachfolger zu machen. Kap. II., der wichtigste Teil der Arbeit, zeigt, wie sich analog der Stellung des princeps auch die der Kaiserin in Rom allmählich entwickelt hat. Als Vorbild für ihre Erhöhung dienten dem Kaiser und dem Senat die Privilegien der Vestalinnen, den Untertanen vielfach die Stellung der hellenistischen Königinnen. Kap. III. gibt eine Übersicht über Livia's Vermögen und seine Verwaltung.

Ziebarth, E., Aus dem griechischen Schulwesen. Eudemos von Milet und Verwandtes. *M* 4.—, geb. *M* 5.—

Ausgehend von einer zu Milet aufgefundenen Urkunde über eine Schulstiftung des Eudemos, versucht Ziebarth auf Grund des in letzter Zeit so reich zutage getretenen inschriftlichen und papyrologischen, zum Teil noch unedierten Materials einen Einblick in griechische Schulverhältnisse zu gewinnen. So handelt der Verfasser u. a. von Staat und Schule, von Schulstiftungen und Stiftungsschulen, von Lehrern und Schülern, vom Unterrichtsbetrieb und Schulprüfungen, wobei sich Gelegenheit findet, eine Reihe von Einzelfragen, wie Schulgebäude, Schülerverbindungen, Gehaltsverhältnisse und soziale Stellung der Lehrer, Mädchenschulwesen, Bürgerkunde, patriotische und religiöse Erziehung u. a. zu berühren, und liefert damit einen interessanten Beitrag zur Erkenntnis der Bedeutung und Wertschätzung, welche dem Jugendunterricht im Altertum zuteil wurde.

„... Welche Arbeit und welcher Fleiß in dem Buche steckt, kann nur der ermessen, der das zerstreute Material etwas näher betrachtet. Das Buch ist ein glänzender Beweis dafür, wie sehr unsere Kenntnis des antiken Lebens durch die Ergebnisse der Forschung mit Spaten und Hacke gefördert wird. Verf. verdient den Dank aller Freunde der Bildung für diese einem weiteren Kreise zugängliche Zusammenstellung dieser Ergebnisse. Als Beitrag zur Schulgeschichte gehört das Buch in die Lehrerbibliotheken und auf den Arbeitstisch jedes Freundes des klassischen Altertums.“

(Österreichische Mittelschule.)

- ***Aufhauser, Joh. B.**, das Drachenwunder des heiligen Georg in der griech. u. lat. Überlieferung [Byzant. Archiv VII]. Mit 19 Abb. auf 7 Tafeln. *M.* 10.— 11.50.
- Ausfeld, A.**, der griechische Alexanderroman. Nach des Verfassers Tode herausgegeben von W. Kroll. *M.* 8.— 10.—
- Bardt, C.**, zur Technik des Übersetzens lateinischer Prosa. *M.* —. 60.
- Benseler, G. E.**, und **K. Schenkl**, griechisch-deutsches und deutsch-griechisches Schulwörterbuch. 2 Teile.
I. Teil. Griechisch-deutsches Schulwörterbuch. 13. Aufl., bearb. von A. Kaegi. *M.* 6.75 8.— II. Teil. Deutsch-griechisches Schulwörterbuch. 6. Auflage, bearb. von K. Schenkl. *M.* 9.— 10.50.
- Berger, A.**, die Strafklauseln in den Papyrusurkunden. Ein Beitrag zum gräco-ägyptischen Obligationenrecht. *M.* 8.—
- Birt, Th.**, die Buchrolle in der Kunst. Archäol.-antiquar. Untersuchungen zum antiken Buchwesen. Mit 190 Abbildungen. *M.* 12.— 15.—
- Blaß, F.**, die attische Beredsamkeit. 3 Abt. 2. Aufl. *M.* 56.— 64.—
- Blümner, H.**, Technologie und Terminologie der Gewerbe und Künste bei Griechen und Römern. 4 Bde. Mit zahlr. Abb. *M.* 50.40.
- Böckh, A.**, und **Ludolf Dissen**, Briefwechsel siehe Hoffmann, M.
- Brauchitsch, G. v.**, die Panathenäischen Preisamphoren. Mit 37 Abbildungen und 1 Lichtdrucktafel. *M.* 6.— 7.—
- Brunn, H.**, kleine Schriften. Herausg. von H. Brunn u. H. Bulle. Mit zahlreichen Abbildungen. 3 Bände. I. Band. *M.* 10.— *M.* 13.— II. Band. *M.* 20.— 23.— III. Band. *M.* 14.— 17.—
- Cantor, M.**, Vorlesungen über Geschichte der Mathematik. I. Band. Von den ältesten Zeiten bis 1200 n. Chr. Mit 114 Fig. und 1 lithogr. Tafel. 3. Aufl. *M.* 24.— 26.—
- Deubner, L.**, Kosmas und Damian. Texte und Einleitung. *M.* 8.— 9.—
- Diels, H.**, Elementum. Eine Vorarbeit zum griech. u. latein. Thesaurus. *M.* 3.—
- Dieterich, A.**, Nekyia. Beitr. zur Erklärung d. neuentdeckten Petrusapokalypse. *M.* 6.—
— eine Mithraaliturgie. 2. Aufl., besorgt von R. Wünsch. *M.* 6.— 7.—
— Mutter Erde. Ein Versuch über Volksreligion. *M.* 3.20 3.80.
- Dziatzko, K.**, Untersuchungen über ausgewählte Kapitel des antiken Buchwesens. *M.* 6.—
- Eger, O.**, zum ägyptischen Grundbuchwesen in römischer Zeit. *M.* 7.— 8.—
- Fimmen, D.**, Zeit und Dauer der kretisch-mykenischen Kultur. Mit 1 synchronistischen Tabelle. *M.* 3.—
- Fischer, Th.**, Mittelmeerbilder. Ges. Abhandlungen zur Kunde der Mittelmeerländer. *M.* 6.— 7.—. Neue Folge *M.* 6.— 7.—
- Gardthausen, V.**, Augustus und seine Zeit. 2 Teile.
I. Teil. I. Band. *M.* 10.— II. Band. *M.* 12.— III. Band. *M.* 8.— Zusammengeb. *M.* 32.—
II. Teil. (Anmerk.) I. Band. *M.* 6.— II. Band. *M.* 9.— III. Band. *M.* 7.— Zusammengeb. *M.* 24.—
— Griechische Paläographie. Mit 12 Tafeln und vielen Illustrationen. *M.* 18.40.
- Gelzer, H.**, ausgewählte kleine Schriften. Mit einem Porträt Gelzers. *M.* 5.— 6.—
- Gilbert, G.**, Handbuch der griech. Staatsaltertümer. 2 Bände. *M.* 13.60.
I. Band. Der Staat d. Lakedaimonier u. d. Athener. 2. Aufl. *M.* 8.— II. Band. *M.* 5.60.
— O., Geschichte und Topographie der Stadt Rom im Altertum. 3 Abt. *M.* 24.—
I. Abteil. *M.* 6.— II. Abteil. *M.* 8.— III. Abteil. *M.* 10.—
— die meteorologischen Theorien des griechischen Altertums. Mit 13 Figuren im Text. *M.* 20.— 22.50.
- Grammatik**, historische, der lateinischen Sprache. Unter Mitwirkung von H. Blase, A. Dittmar, J. Golling, G. Herbig, C. F. W. Müller, J. H. Schmalz, Fr. Stolz, J. Thüssing und A. Weinold hrsg. von G. Landgraf. In mehreren Bänden. gr. 8.
I. Band. Von Fr. Stolz. I. Hälfte: Einleitung und Lautlehre. II. Hälfte: Stammbildungslehre. 1894. 1895. je *M.* 7.— III. Band. Syntax des einfachen Satzes. I. Heft: Einleitung, Literatur, Tempora und Modi, Genera Verbi. 1903. *M.* 8.— [Fortsetzung u. d. Pr.]
Supplement: Müller, C. F. W., Syntax des Nominativs und Akkusativs im Lateinischen. *M.* 6.—
- Hagen, H.**, gradus ad criticen. Für philologische Seminarier. und zum Selbstgebrauch. *M.* 2.80.
- Heinichen, Fr. A.**, lateinisch-deutsches und deutsch-latein. Schulwörterbuch. 2 Teile.
I. Teil. Lateinisch-deutsches Schulwörterbuch. 8. Aufl., bearbeitet von H. Blase u. W. Reeb. *M.* 6.75 8.— II. Teil. Deutsch-lateinisches Schulwörterbuch. 6. Aufl., bearbeitet von C. Wagener. *M.* 5.75 7.—
- * — Kleines lateinisch-deutsches Schulwörterbuch, bearbeitet von H. Blase und W. Reeb. *M.* 5.—
- ***Helbig, W.**, Führer durch die öffentlichen Sammlungen der klassischen Altertümer in Rom. 2 Bände. [3. Aufl. in Vorb.]
- Herkenrath, E.**, der Enoplios. Ein Beitrag zur griechischen Metrik. *M.* 6.— 8.—
- Herzog, E.**, Geschichte und System der röm. Staatsverfassung. 2 Bände. *M.* 33.—
- Hoffmann, M.**, August Boeckh. Lebensbeschreibung und Auswahl aus seinem wissenschaftlichen Briefwechsel. Ermäß. Preis. *M.* 7.— 9.—

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

- Hoffmann, M., Briefwechsel zwischen August Boeckh und Ludolf Dissen, Pindar und anderes betreffend. *M.* 5.— 6.—
- *Hönn, K., Quellenuntersuchungen zu den Viten des Heligabalus und des Severus Alexander im Corpus der Scriptores historiae Augustae. *M.* 8.— 9.—
- Ilberg, J., u. M. Wellmann, zwei Vorträge zur Geschichte d. antiken Medizin. *M.* 1. 40.
- Imhoof-Blumer, F., Porträtköpfe v. römisch. Münzen der Republik und der Kaiserzeit. Für den Schulgebrauch herausgeg. Mit 4 Lichtdrucktafeln. 2. Aufl. kart. *M.* 3. 20.
- Porträtköpfe auf antiken Münzen hellenischer und hellenisierter Völker. Mit Zeittafeln der Dynastien des Altertums nach ihren Münzen. Mit 296 Bildnissen in Lichtdruck. kart. *M.* 10.—
- und O. Keller, Tier- und Pflanzenbilder auf antiken Münzen u. Gemmen. 26 Lichtdrucktafeln mit 1352 Abbild. u. 178 Seiten erläuterndem Text. *M.* 24.—
- Kaerst, J., die antike Idee der Ökumene in ihrer politischen und kulturellen Bedeutung. *M.* 1. 20.
- Keller, O., lateinische Volksetymologie und Verwandtes. *M.* 10.—
- Klotz, Reinh., Handbuch der lateinischen Stilistik. Nach des Verf. Tode herausgeg. von Rich. Klotz. *M.* 4. 80.
- Rich., Grundzüge altröm. Metrik. *M.* 12.—
- Krumbacher, K., die Photographie i. Dienste der Geisteswissenschaften. Mit 15 Tafeln. *M.* 3. 60.
- populäre Aufsätze. *M.* 6.— 7.—
- Lehmann, K., die Angriffe der drei Barkiden auf Italien. Drei quellenkritisch-kriegsgeschichtliche Untersuch. Mit 4 Karten, 5 Plänen und 6 Abbild. *M.* 10.— 13.—
- Lehrs, K., populäre Aufsätze aus dem Altertum, vorzugsweise zur Ethik und Religion der Griechen. 2. Aufl. *M.* 11.—
- Leo, Fr., die griechisch-römische Biographie nach ihrer literarischen Form. *M.* 7.—
- *Leonhard, W., Hettiter und Amazonen. Die griechische Tradition über die „Chatti“ und ein Versuch zu ihrer historischen Verwertung. *M.* 8.— 9. 50.
- Lexikon, ausführliches, der griechischen und römischen Mythologie. Im Verein mit vielen Gelehrten hrsg. von W. H. Roscher. Mit zahlreichen Abbildungen. 3 Bände. 1. Band. (A—H.) *M.* 34.— II. Band. (I—M.) *M.* 38.— III. Band. (N—P.) *M.* 44.— IV. Band. 59.—64. Lieferung. (Q—Sisyphos) Jede Lieferung *M.* 2.— (Fortsetzung unter der Presse.) Supplemente:
I. Bruchmann, epitheta deorum quae apud poetas Graecos leguntur. *M.* 10.—
II. Carter, epitheta deorum. *M.* 7.—
III. Berger, mythische Kosmographie der Griechen. *M.* 1. 80.
- Ludwich, A., Aristarchs Homerische Textkritik nach den Fragmenten des Didymos dargestellt und beurteilt. Nebst Beilagen. 2 Teile. *M.* 28.— [I. Teil. *M.* 12.— II. Teil. *M.* 16.—]
- Mau, G., die Religionsphilosophie Kaiser Julians in seinen Reden auf König Helios und die Göttermutter. Mit einer Übersetzung der beiden Reden. *M.* 6.— 7.—
- Mittels, L., Reichsrecht und Volksrecht in den östlichen Provinzen des römischen Kaiserreichs. *M.* 14.—
- zur Geschichte der Erbpacht im Altertum. *AGWph.* XX. *M.* 2.—
- aus den griechischen Papyrusurkunden. *M.* 1. 20.
- Mommsen, A., Feste der Stadt Athen im Altertum, geordnet nach attischem Kalender. Umarbeitung der 1864 erschienenen Heortologie. *M.* 16.—
- Nilsson, M. P., griechische Feste von religiöser Bedeutung mit Ausschluß der attischen. *M.* 12.— 15.—
- Noack, F., Ovalhaus und Palast in Kreta. Ein Beitrag zur Frühgeschichte des Hauses. *M.* 2. 40 3. 20.
- homerische Paläste. Eine Studie zu den Denkmälern und zum Epos. Mit 2 Tafeln u. 14 Abb. *M.* 2. 80 3. 80.
- Otto, W., Priester und Tempel im hellenistischen Ägypten. 2 Bde. je *M.* 14.— 17.—
- Griechische Papyri im Museum des Oberhess. Geschichtsvereins zu Gießen. Im Verein mit O. Eger hrsg. u. erklärt von E. Kornemann u. P. M. Meyer. Bd. I. Heft 1: Urkunden Nr. 1—35. *M.* 7.— Heft 2: Urkunden Nr. 36—57. *M.* 8.—
- *Griechische Papyrusurkunden der Hamburger Stadtbibliothek. Bd. I hrsg. u. erklärt von P. M. Meyer. Heft 1. Urk. Nr. 1—23 Mit 7 Lichtdrucktafeln. *M.* 8.—
- Partsch, L., Griechisches Bürgerschaftsrecht. 2 Teile. I. Teil. Das Recht des altgriechischen Gemeindestaats. *M.* 14.— 17.—
- Peter, H., die geschichtliche Literatur über die römische Kaiserzeit bis Theodosius I. und ihre Quellen. 2 Bände. je *M.* 12.—
- der Brief in der römischen Literatur. Literaturgeschichtliche Untersuchungen u. Zusammenfassungen. *M.* 6.—
- Poland, F., Geschichte des griechischen Vereinswesens. *JG XXXVIII.* *M.* 24.—
- Reitzenstein, R., hellenistische Mysterienreligionen, ihre Grundlagen und Wirkungen. *M.* 4.— 4. 80.
- hellenistische Wundererzählungen *M.* 5.— 7.—
- Ribbeck, O., Friedr. Wilh. Ritschl. Ein Beitrag z. Gesch. d. Philol. 2 Bde. *M.* 19. 20.
- Reden und Vorträge. *M.* 6.— 8.—
- *Riepl, W., Beiträge zur Darstellung des Nachrichtenwesens b. d. Römern. [U. d. Pr.]

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

- Biese, A.**, das rheinische Germanien in der antiken Literatur. *M.* 14.—
- Roßbach, A.**, und **R. Westphal**, Theorie der musischen Künste der Hellenen. (Als 3. Auflage der Roßbach-Westphalschen Metrik.) 3 Bände. *M.* 36.—
I. Band. Griechische Rhythmik von Westphal. *M.* 7.20. II. Band. Griechische Harmonik und Melopöie von Westphal. *M.* 6.80. III. Band. I. Abt. Allgemeine Theorie der griechisch. Metrik von Westphal und Gleditsch. *M.* 8.— II. Abt. Griechische Metrik mit besonderer Rücksicht auf die Strophengattungen und die übrigen melischen Metra von Roßbach und Westphal. *M.* 14.—
- Rostowzew, M.**, Studien zur Geschichte des römischen Kolonates. Erstes Beiheft zum „Archiv für Papyrusforschung.“ *M.* 14.— (f. Abonn. des „Arch. f. Papyrusf.“ *M.* 11.—)
- *Samter, E.**, Geburt, Hochzeit und Tod. Beiträge z. vergl. Volksk. Mit 7 Abb. *M.* 6.—7.50.
- Schaefer, A.**, Demosthenes und seine Zeit. 2., rev. Ausgabe. 3 Bände. *M.* 30.—
- Schmidt, J. H. H.**, Synonymik der griechisch. Sprache. 4 Bände. *M.* 54.—
— Handbuch der lateinischen und griechischen Synonymik. *M.* 12.—
- Schmitz, W.**, Commentarii notarum Tiro-nianarum ed. W. S. Mit 132 Tafeln. In Mappe *M.* 40.—
- Schneider, A.**, das alte Rom. Auf 12 Karten und 14 Tafeln dargestellt. *M.* 16.—. 12 Pläne apart. *M.* 6.—
- Schroeder, O.**, Vorarbeiten zur griech. Versgeschichte. *M.* 5.—6.—
- *Schwarz, A. B.**, Hypothek und Hypallagma. Beitrag zum Pfand- und Vollstreckungsrecht der griechischen Papyri. *M.* 6.—7.—
- Sittl, K.**, die Gebärden der Griechen und Römer. Mit zahlreich. Abbild. *M.* 10.—
- Sitzler, J.**, Abriß der griechischen Literaturgeschichte. I. Band: Bis zum Tode Alexanders des Großen. *M.* 4.—
- Stählin, O.**, Editionstechnik. Ratschläge f. d. Anlagetextkritischer Ausgaben. *M.* 1.60
- Stemplinger, Ed.**, das Fortleben der horazischen Lyrik seit der Renaiss. *M.* 8.—9.—
- Stengel, P.**, Opferbräuche der Griechen. Mit 6 Abbildungen. *M.* 6.—7.—
- Stoll, H.**, die Sagen des klassischen Altertums. 6. Aufl. Neu bearb. von H. Lamer. 2 Bände. Mit 79 Abb. je *M.* 3.60, in 1 Band *M.* 6.—
— die Götter des klassischen Altertums. 8. Aufl. Neu bearb. von H. Lamer. Mit 92 Abbildungen. *M.* 4.50.
- Studniczka, F.**, die Siegesgöttin. Entwurf der Geschichte einer antiken Idealgestalt. Mit 12 Tafeln. *M.* 3.—
- Susemihl, F.**, Geschichte der griechischen Literatur in der Alexandrinerzeit. 2 Bände. I. Bd. *M.* 18.—18.— II. Bd. *M.* 14.—16.—
- Teuffel, W. S.**, Studien und Charakteristiken z. griech. u. röm. Literaturgesch. 2. Aufl. Mit Lebensabriß des Verfassers. *M.* 12.—
- Thesaurus Linguae Latinae editus auctoritate et consilio academiarum quingue Germanicarum** Berolinensis, Göttingensis, Lipsiensis, Monacensis, Vindobonensis. 1900—1909. Vol. I. *M.* 74.—82.— Vol. II. *M.* 82.—90.— Vol. III. fasc. 1 *M.* 7.60. *fasc. 2—8 je *M.* 7.20. Vol. IV *M.* 58.—66.— Vol. V. fasc. 1 *M.* 7.60. fasc. 2 *M.* 7.20. *fasc. 3 *M.* 8.—
— Supplementum. Nomina propria latina. fasc. 1—II je *M.* 7.20.
— Index librorum scriptorum inscriptionum ex quibus exempla adferuntur. *M.* 7.20. Einbanddecke *M.* 5.—
- *Thieling, W.**, der Hellenismus in Kleinafrika. *M.* 8.—9.—
- Troels-Lund**, Himmelsbild u. Weltanschauung im Wandel der Zeiten. Deutsch von L. Bloch. 2. Auflage. *M.* 5.—
- Usener, H.**, der heilige Tychon. (Sonderbare Heilige. Texte u. Unters. I.) *M.* 5.—6.—
- Vahlen, I.**, opuscula academica. 2 partes. Pars I. Proemia indicibus lectionum praemissa I—XXXIII ab a. MDCCCLXXV ad a. MDCCCLXXXI. *M.* 12.—14.50. Pars II. Proemia indicibus lectionum praemissa XXXIV—LXIII ab a. MDCCCLXXXII ad a. MDCCCVI *M.* 14.—16.50.
- *—** Gesammelte philologische Schriften. Erster Teil: Schriften der Wiener Zeit 1858—1874. *M.* 14.—16.50.
- Vaniček, Al.**, etymologisches Wörterbuch der lateinischen Sprache. 2. Aufl. *M.* 6.—
— griech.-lat. etym. Wörterb. 2 Bde. *M.* 24.— [I. Band. *M.* 10.— II. Band. *M.* 14.—]
- Verhandlungen der 19.—50. Versammlung deutscher Philologen und Schulmänner.** (Einzelne käuflich.)
- Volkman, R.**, Geschichte und Kritik der Wolfschen Prolegomena zu Homer. *M.* 8.—
— die Rhetorik d. Griechen u. Römer in syst. Übersicht dargestellt. 2. Aufl. *M.* 12.—
- Wachsmuth, C.**, die Stadt Athen im Altertum. I. Band. Mit 2 Karten *M.* 20.— II. Band. 1. Abteil. *M.* 12.— [2. Abteil. in Vorber.]
- Weber, W.**, Untersuchungen zur Geschichte des Kaisers Hadrianus. *M.* 8.—9.—
- Welcker, G.**, der Seelenvogel in der alten Literatur und Kunst. Mit 103 Abb. *M.* 28.—
- *Weinreich, O.**, der Trug des Nektanebos. Wandl. eines Novellenstoffes. *M.* 4.—4.80.
- Willers, H.**, Geschichte d. röm. Kupferprägung v. Bundesgenossenkrieg bis auf Claudius. Mit 33 Abb. u. 18 Tafeln. *M.* 12.—15.—
- Wislicenus, W. F.**, astronom. Chronologie. *M.* 5.—

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

VERLAG VON B. G. TEUBNER IN LEIPZIG UND BERLIN

Neue Jahrbücher

für das klassische Altertum, Geschichte und deutsche
Literatur und für Pädagogik.

Herausgegeben von

Johannes Ilberg und Paul Cauer

XIV. Jahrgang. (17. u. 18. Bd.) 1911. Jährlich 10 Hefte. Preis: M. 30. —

Die erste Abteilung der „Neuen Jahrbücher“ will für die drei ersten im Titel genannten Wissenschaftsgebiete, die, durch zahllose Fäden miteinander verbunden, die Grundlage unserer historischen Bildung im weiteren und tieferen Sinne ausmachen, einem bei der zunehmenden Ausdehnung aller Forschungszweige immer dringender werdenden Bedürfnis dienen. Dem einzelnen, der überhaupt nicht oder nur auf kleinem Gebiete selbstforschend tätig sein kann, wird die Möglichkeit geboten, den hauptsächlichsten Fortschritten der Wissenschaft auf den ihm durch den Beruf und eigene Studien naheliegenden Gebieten zu folgen.

Insbesondere dient sie der Aufrechterhaltung des vielfach gefährdeten Zusammenhanges zwischen Wissenschaft und Schule nach Kräften und an ihrem Teile. Wenn sie auch nur in großen Zügen die Erweiterung und Vertiefung der Erkenntnis wiedergeben kann, so berücksichtigt sie doch nicht etwa nur das für den höheren Unterricht direkt Brauchbare; der Lehrer soll eine freie wissenschaftliche Persönlichkeit sein und bleiben.

Die zweite Abteilung will Fragen der theoretischen und praktischen Pädagogik an höheren Schulen erörtern und der Erforschung ihrer Geschichte dienen.

Byzantinische Zeitschrift

Begründet von **Karl Krumbacher**

unter Mitwirkung zahlreicher Fachgenossen herausgegeben von

August Heisenberg und Paul Marc

XX. Band. 1911. Vierteljährlich ein Heft. Preis eines Bandes: M. 20. —

Dazu erschien: **Generalregister zu Band I—XII, 1892—1903.**

Mit Unterstützung des Therianosfonds der Kgl. Bayer. Akademie der Wissenschaften ausgearbeitet von **Paul Marc**. [VIII u. 592 S.] gr. 8.

1909. Geh. M. 24. —

Das internationale Zentralorgan für die gegenwärtig so mächtig aufblühenden byzantinischen Studien bildet die **Byzantinische Zeitschrift**, von der nunmehr 20 stattliche Bände vorliegen. Sie sieht ihre Aufgabe darin, über alle Fortschritte, welche die moderne Erforschung der byzantinischen Geschichte, Literatur, Sprache, Kunst, Religion, Epigraphik, Numismatik usw. aufzuweisen hat, wie auch über alle äußeren Vorkommnisse auf dem Gebiete zu orientieren und so den weiteren Ausbau der Disziplin zu fördern. Dies geschieht einmal durch selbständige Aufsätze, dann durch ausführliche Besprechungen wichtiger Neuerscheinungen, endlich durch eine möglichst vollständige, vom Herausgeber unter ständiger Mitwirkung mehrerer Fachgenossen bearbeitete Bibliographie über alle in das Programm der Zeitschrift einschlagenden Gebiete. Der Bericht berücksichtigt gleichmäßig alle Sprachen und verzeichnet jedesmal die ganze neuere Literatur bis etwa 2—3 Monate vor dem Erscheinen des Heftes, eine Promptheit, die von keiner anderen mit **Inhaltsangaben** versehenen, eine ganze Disziplin umfassenden Bibliographie erreicht wird. Den gesamten Inhalt der ersten 12 Bände, und zwar sowohl der Aufsätze und Besprechungen als der bibliographischen Notizen analysiert das von **P. Marc** ausgearbeitete **Generalregister**.

Archiv für Religionswissenschaft. Nach Albrecht Dieterich unter Mitwirkung von H. Oldenberg, C. Bezold, K. Th. Preuß in Verbindung mit L. Deubner herausgegeben von Richard Wünsch. XIV. Band. 1911. Jährlich 4 Hefte. Preis *M.* 18.—

Das „Archiv“ für Religionswissenschaft“ will der Erforschung des allgemein ethnischen Untergrundes aller Religionen, wie der Genesis unserer Religion, des Unterganges der antiken Religion und des Werdens des Christentums dienen und insbesondere die verschiedenen Philologien, Völkerkunde und Volkskunde und die wissenschaftliche Theologie vereinigen. Neben der I. Abteilung, die wissenschaftliche Abhandlungen enthält, stehen als II. Abteilung Berichte, in denen von Vertretern der einzelnen Gebiete kurz die hauptsächlichsten Forschungen und Fortschritte religionsgeschichtlicher Art in ihrem besonderen Arbeitsbereiche hervorgehoben und beurteilt werden. Regelmäßig kehren wieder in fester Verteilung auf drei Jahrgänge zusammenfassende Berichte über wichtige Erscheinungen auf den verschiedenen Gebieten der Religionswissenschaft. Die III. Abteilung bringt Mitteilungen und Hinweise, durch die wichtige Entdeckungen, verborgenere Erscheinungen, auch abgelegene und vergessene Publikationen früherer Jahre in kurzen Nachrichten zur Kenntnis gebracht werden.

Archiv für Kulturgeschichte. Unter Mitwirkung von Fr. von Bezold, G. Dehio, W. Dilthey, H. Finke, W. Goetz, K. Hampe, O. Lauffer, K. Neumann, A. Schulte, E. Troeltsch herausgegeben von Georg Steinhausen. IX. Band. 1911. Jährlich 4 Hefte. Preis *M.* 12.—

Das „Archiv für Kulturgeschichte“ will eine Zentralstätte für die Arbeit auf dem Gebiete der gesamten Kulturgeschichte sein, und dabei vor allem im Zusammenhang mit neueren Richtungen der geschichtlichen Forschung der Arbeit auf dem Gebiet der Geschichte des höheren Geisteslebens ein geeignetes Organ sichern. Als Aufgabe der kulturgeschichtlichen Forschung muß es gelten, aus dem ganzen für die geschichtliche Erkenntnis einer bestimmten Zeit vorhandenen Material das für deren Gesamtkultur und Gesamtgeist Bezeichnende festzustellen, und so wird sie in erster Linie als Spezialforschung wissenschaftlichen Charakter tragen. Sie wird sich jedoch in ausgedehntem Maße die Ergebnisse sonstiger Spezialforschung, freilich nicht durch einfache Übernahme, sondern durch selbständige Verarbeitung unter ihren besonderen methodischen Gesichtspunkten und für ihre besondere Aufgabe, zunutze machen dürfen und müssen. Dieser Aufgabe soll insbesondere die Einrichtung regelmäßiger Literaturberichte dienen. Sie sollen neben der I. Abteilung, die selbständige wissenschaftliche Abhandlungen enthält, als II. Abteilung stehen und je ein Spezialgebiet in dem bezeichneten Sinne in Bearbeitung nehmen, das für die kulturgeschichtliche Forschung Wertvolle aus der Fülle der literarischen Erscheinungen des betreffenden Gebiets unter kulturgeschichtlichen Gesichtspunkten herausheben. Mit ihnen zumal hofft das „Archiv“ der Kulturgeschichte ein vertieftes Interesse bei den Vertretern aller übrigen historischen Einzeldisziplinen zu sichern, zwischen denen sie ihrer Stellung nach eine universale Verbindung zu stiften berufen ist. Eine III. Abteilung soll kleine Mitteilungen und Hinweise bringen.

In diesem Rahmen behandeln u. a.: Prof. Laqueur-Straßburg: Antike Kultur, Prof. Winter-Straßburg: Antike Kunst, Prof. Misch-Straßburg: Geschichte der Persönlichkeitsentwicklung.

Archiv für Papyrusforschung und verwandte Gebiete unter Mitwirkung von R. Gradenwitz, B. P. Grenfell, A. S. Hunt, P. Jouguet, F. G. Kenyon, G. Lombroso, J. P. Mahaffy, L. Mitteis, J. Nicole, W. Schubart, P. Viereck herausgegeben von U. Wilcken. V. Band, 4 Hefte. gr. 8. 1908—11. Preis *M.* 24.—

Das Archiv für Papyrusforschung bildet eine Zentralorgan für dieses Wissenschaftsgebiet, das sich die Förderung der literarischen Texte ebenso wie der Urkunden, der griechischen wie der lateinischen, zur Aufgabe stellt. Dabei zieht es alles, was zur Erklärung der Papyri beitragen kann oder seinerseits durch sie beleuchtet wird, mögen es literarische Nachrichten oder Steinschriften, Ostraka oder Münzen sein, gleichfalls heran.

DIE KULTUR DER GEGENWART

IHRE ENTWICKLUNG UND IHRE ZIELE

HERAUSGEGEBEN VON PROFESSOR PAUL HINNEBERG

In 4 Teilen. Lex.-8. Jeder Teil zerfällt in einzelne inhaltlich vollständig in sich abgeschlossene und einzeln käufliche Bände (Abteilungen).

Teil I und II: Die geisteswissenschaftlichen Kulturgebiete.

Teil III: Mathematik und Naturwissenschaft.

Teil IV: Die technischen Kulturgebiete.

Die „Kultur der Gegenwart“ soll eine systematisch aufgebaute, geschichtlich begründete Gesamtdarstellung unserer heutigen Kultur darbieten, indem sie die Fundamentalergebnisse der einzelnen Kulturgebiete nach ihrer Bedeutung für die gesamte Kultur der Gegenwart und für deren Weiterentwicklung in großen Zügen zur Darstellung bringt. Das Werk vereinigt eine Zahl erster Namen aus Wissenschaft und Praxis und bietet Darstellungen der einzelnen Gebiete jeweils aus der Feder des dazu Berufensten in gemeinverständlicher, künstlerisch gewählter Sprache auf knappstem Raume.

Von Teil I und II sind erschienen:

Die allgemeinen Grundlagen der Kultur der Gegenwart. (I, 1.) Bearbeitet von W. Lexis, Fr. Paulsen, G. Schöppa, A. Matthias, H. Gaudig, G. Kerschensteiner, W. v. Dyck, L. Pallat, K. Kraepelin, J. Lessing, O. N. Witt, G. Göhler, P. Schlenther, K. Bücher, R. Pietschmann, F. Milkau, H. Diels. [XV u. 671 S.] Lex.-8. 1906. Geh. *M.* 16.—, in Leinw. geb. *M.* 18.— [2. Aufl. u. d. Pr.]

Die orientalischen Religionen. (I, 3, 1.) Bearbeitet von Edv. Lehmann, A. Erman, C. Bezold, H. Oldenberg, J. Goldziher, A. Grünwedel, J. J. M. de Groot, K. Florenz, H. Haas. [VII u. 267 S.] Lex.-8. 1906. Geh. *M.* 7.—, in Leinwand geb. *M.* 9.—

Geschichte der christlichen Religion. Mit Einleitung: Die israelitisch-jüdische Religion. (I, 4, 1.) Bearbeitet von J. Wellhausen, A. Jülicher, A. Harnack, N. Bonwetsch, K. Müller, A. Ehrhard, E. Troeltsch. 2., stark vermehrte und verbesserte Auflage. [X u. 792 S.] Lex.-8. 1909. Geh. *M.* 18.—, in Leinwand geb. *M.* 20.—

Systematische christliche Religion. (I, 4, II.) Bearbeitet von E. Troeltsch, J. Pohle, J. Mausbach, C. Krieg, W. Herrmann, R. Seeberg, W. Faber, H. J. Holtzmann. 2., verbesserte Auflage. [VIII u. 279 S.] Lex.-8. 1909. Geh. *M.* 6,60, in Leinwand geb. *M.* 8.—

Allgemeine Geschichte der Philosophie. (I, 5.) Bearbeitet von W. Wundt, H. Oldenberg, J. Goldziher, W. Grube, T. Jnouye, H. v. Arnim, Cl. Baemker, W. Windelband. [VIII u. 572 S.] Lex.-8. 1909. Geh. *M.* 12.—, in Leinw. geb. *M.* 14.—

Systematische Philosophie. (I, 6.) Bearbeitet von W. Dilthey, A. Riehl, W. Wundt, W. Ostwald, H. Ebbinghaus, R. Eucken, Fr. Paulsen, W. Münch, Th. Lipps. 2. Aufl. [X u. 435 S.] Lex.-8. 1908. Geh. *M.* 10.—, in Leinw. geb. *M.* 12.—

DIE KULTUR DER GEGENWART

Die orientalischen Literaturen. (I, 7.) Bearbeitet von E. Schmidt, A. Erman, C. Bezold, H. Gunkel, Th. Nöldeke, M. J. de Goeje, R. Pischel, K. Geldner, P. Horn, F. N. Finck, W. Grube, K. Florenz. [IX u. 419 S.] Lex.-8. 1906. Geh. *M.* 10.—, in Leinwand geb. *M.* 12.—

Die griechische und lateinische Literatur und Sprache. (I, 8.) Bearbeitet von: U. v. Wilamowitz-Moellendorff, K. Krumbacher, J. Wackernagel, Fr. Leo, E. Norden, F. Skutsch. 3. Aufl. Geh. ca. *M.* 10.—, in Leinw. geb. ca. *M.* 12.—

Die osteuropäischen Literaturen und die slawischen Sprachen. (I, 9.) Bearbeitet von A. Bezzenberger, A. Brückner, V. v. Jagić, J. Máchal, M. Murko, F. Riedl, E. Setälä, G. Suits, A. Thumb, A. Wesselovsky, E. Wolter. [VIII u. 396 S.] 1908. Geh. *M.* 10.—, in Leinwand geb. *M.* 12.—

Die romanischen Literaturen u. Sprachen. Mit Einschluß des Keltischen. (I, II, 1.) Bearbeitet von H. Zimmer, K. Meyer, L. Chr. Stern, H. Morf, W. Meyer-Lübcke. [VII u. 499 S.] 1909. Geh. *M.* 12.—, in Leinw. geb. *M.* 14.—

Allgemeine Verfassungs- und Verwaltungsgeschichte. I. Hälfte. (II, 2, 1.) Bearbeitet von A. Vierkandt, L. Wenger, M. Hartmann, O. Franke, K. Rathgen, A. Luschin v. Ebengreuth, O. Hintze. [VII u. 373 S.] 1911. Geh. *M.* 10.—, in Leinw. geb. *M.* 12.—

Staat und Gesellschaft des Orients. (II, 3.) Bearbeitet von A. Vierkandt, G. Maspero, M. Hartmann, O. Franke, K. Rathgen. [Unter der Presse.]

Staat und Gesellschaft der Griechen und Römer. (II, 4, 1.) Bearbeitet von U. v. Wilamowitz-Moellendorff und B. Niese. [VI u. 280 S.] 1910. Geh. *M.* 8.—, in Leinwand geb. *M.* 10.—

Staat und Gesellschaft der neueren Zeit (bis zur französischen Revolution). (II, 5, 1.) Bearbeitet von F. v. Bezold, E. Gothein, R. Koser. [VI u. 349 S.] Lex.-8. 1908. Geh. *M.* 9.—, in Leinwand geb. *M.* 11.—

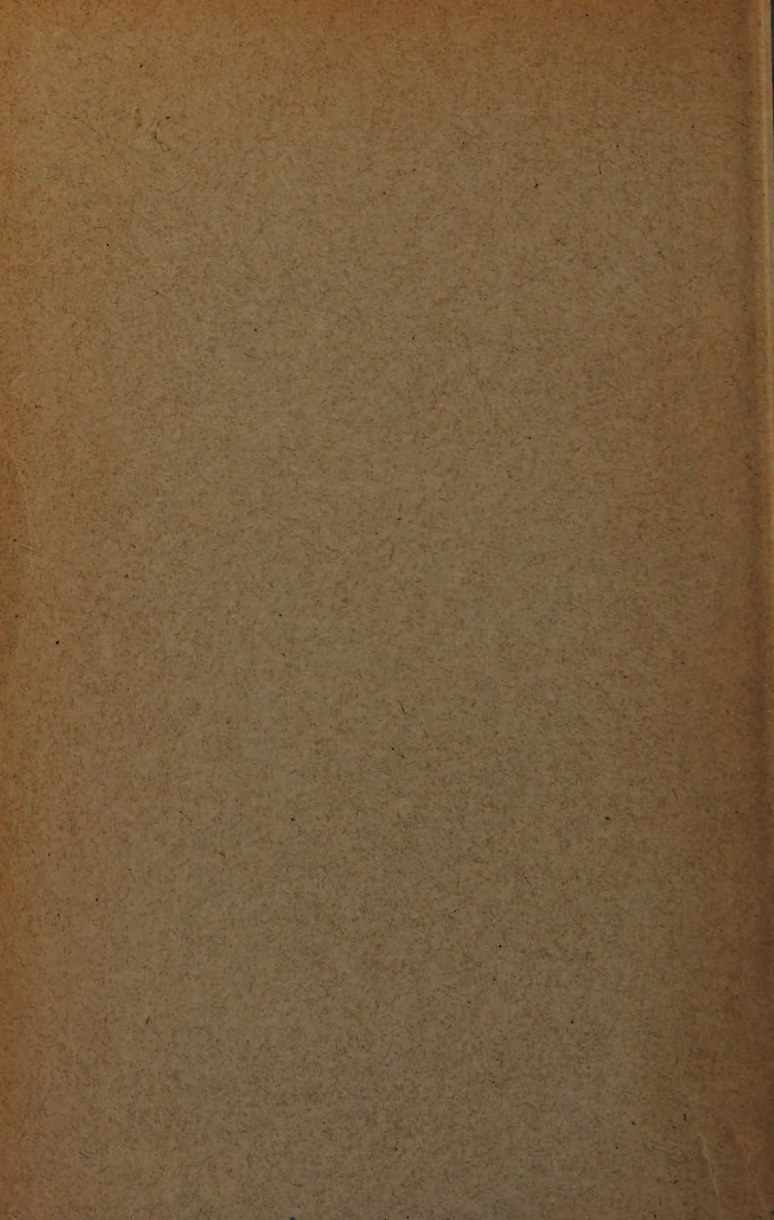
Systematische Rechtswissenschaft. (II, 8.) Bearbeitet von R. Stammler, R. Sohm, K. Gareis, V. Ehrenberg, L. v. Bar, L. v. Seuffert, F. v. Liszt, W. Kahl, P. Laband, G. Anschütz, E. Bernatzik, F. v. Martitz. [X, LX u. 526 S.] Lex.-8. 1906. Geh. *M.* 14.—, in Leinwand geb. *M.* 16.—

Allgemeine Volkswirtschaftslehre. (II, 10, 1.) Bearbeitet von W. Lexis. Geh. *M.* 7.—, in Leinwand geb. *M.* 9.—

Von Teil I und II (Die geisteswissenschaftlichen Kulturgebiete) befinden sich noch in Vorbereitung:

Teil I, Abt. 2: Die Aufgaben und Methoden der Geisteswissenschaften. Abt. 3, II: Die europäische Religion des Altertums. Abt. 10: Die deutsche Literatur und Sprache. Abt. 11, II: Englische Literatur und Sprache, skandinavische Literatur und allgemeine Literaturwissenschaft. Abt. 12: Musik. Abt. 13: Die orientalische Kunst. Die europäische Kunst des Altertums. Abt. 14: Die europäische Kunst des Mittelalters und der Neuzeit. Allgemeine Kunstwissenschaft. Teil II, Abt. 1: Völker-, Länder und Staatenkunde. (Die anthropogeographischen Grundlagen von Staat und Gesellschaft, Recht und Wirtschaft.) Abt. 2, II: Allgemeine Verfassungs- und Verwaltungsgeschichte. 2. Hälfte. Abt. 4, II: Staat und Gesellschaft des Mittelalters. Abt. 5, II: Staat und Gesellschaft der neuesten Zeit (vom Beginn der französischen Revolution). Abt. 6: System der Staats- und Gesellschaftswissenschaft. Abt. 7: Allgemeine Rechtsgeschichte mit der Geschichte der Rechtswissenschaft. Abt. 9: Allgemeine Wirtschaftsgeschichte mit Geschichte der Volkswirtschaftslehre. Abt. 10, II: Spezielle Volkswirtschaftslehre. Abt. 10, III: System der Staats- und Gemeindevirtschaftslehre (Finanzwissenschaft).

Probeheft mit Inhaltsübersicht des Gesamtwerkes u. Probe-
stücken auf Wunsch ums. u. postfr. vom Verlag.

BENEDICTINE UNIVERSITY LIBRARY

881T5G.R4

C001

THEODORETI GRAECARUM AFFECTIONUM CURATIO

3 2811 00084 6784